3 1761 08115306 6

PAPITU

ANY II — NÚM 32 10 CENTIMS BARCELONA 30 JUNY 1909

PAPITU

AP
115
P34
no. 32-
57
LIBRARY
JAN
21
1980
UNIVERSITY OF TORONTO

L'AMBICIÓ

—A 50,000 duros cada fill ja'm resoldria a entrar pel bon camí.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

"EUSTOMÁTICUS"

EN POLVO Y EN PASTA

ES

EL DENTÍFRIC IDEAL

PROVARLO EQUIVAL ADOPTARLO

PESSETES 1'25 CAPSA — De venda en les principals Perfumeries y Drogueries

DIPÓSIT GENERAL: Carrer Universitat, 41.-BARCELONA

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

REDACCIO Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

PRECOCITAT

—Què tens, *Russita*, ¿perqué no menjes?
—Estic desganada com la mama: em sembla que dec estar embrassada.

De l'Emili Vilanova

L'Emili Vilanova, en aquell temps en que ja encorvava la seua testa de romàntic plascèvol, y arrocegava penosament un braç, deia encara dolces ironíes amb aquella veu tant candorosa y lenta.

Invitat a una casa barcelonina aont marit y muller feien parlar els nens en castellà, (uns nens maquets, amb uns riços com uns encenalls) no trigà en dir misteriosament als pares:

—Dispensin, que'ls fan parlar en castellà an aquets nens?

Els pares, una mica ruboritzats:

—Si senyor; ja veurà convé que de petits agafin l'accent...

—¿Y fa molt de temps que'ls hi fan parlar?

—Si senyor, desde la primera dent, com aquell qui diu.

En Vilanova s'acalà, més misteriós que mai, y feu una última resposta:

—¿Y els hi prova?

Un imperi barato

JERUSALÈM, Jerusalèm quan més anèm menos valèm!

Aleshores que dictaven la lley en aquet Barcelona tota una generació ja difunta, els comtes de Magarola, de Bell-lloc, de Fonollar, de Solterra, marquesos de Ciutadella, de Castellvell, d'Alfarràs, Barons de Prado Hermoso, de Segur, etz., costava un sentit d'alçapremar Barcelona, però avui ab quatre pessetes y mitja dins l'ermilla de fantasía vis a vis d'un *remontoir* d'or Longines, qualsevol deixondit se fà l'amo de tot lo bò y millor de Barcelona en quinze díes.

Qui no recorda ab una piadosa tendresa romàntica l'historia d'aquell aristòcrata barceloní que s'enamorà de l'emperatriu Eugenia, la dòna més bella de son temps, y's gastà uns quants milions no més que per fer remarcar la seua presencia! Lo qu'es avui qualsevulga mediocritat del ram de teixits, o *americano* incognit, en té de sobres ab 2.500 pessetes sobre'l gasto ordinari del mes per fer tronar y ploure.

Mireu si no els comptes ben cabals:

Lloguer d'un bon principal sense entressol a la Rambla de Catalunya, 500 pessetes.

Gasto de cotxera: (Un tronc den Poc, un tarbes de sella—segona mà—, un faeton de guía, un milord, un cupé y un dogcar del Betlla, un cotxer, un moço de quadra que per les recepcions fà de criat), 500 ptes.

Criats (ab combinacions de cotxer-chauffeur, porter-cambrer y lacayo-cuiner), 250 ptes.

Abono de teatre (sempre palco), 250 ptes.

Suscripcions públiques, ben públiques, 250 ptes.

A n'això s'hi ha d'afegir un parell de balls al any; la senyora hi llueix qualque miniatura, rellotge a la baga, quan ja totes les *cocottes* parisenques estàn festiguejades de durlo; o s'hi serveixen, encantant els babaus, gelats iluminats, com els que, fà un rengle d'anyets, se donen en els trasatlàntics alemanys als passatgers de segona.

Y tot Barcelona, sense volguer acabàn de treure l'entrellat desfila per aquells salons atapaits de mobles, que donen l'impresió de dançar dintre una conductora. A l'endemà, l'americano inflat pel fum de palla de l'adulació atravessa el Passeig de Gracia, indiferent a l'homenatge de infeliços propietaris y fabricants, de infeliços aristòcrates que no han llegit mai les *Mil y una nits*, y no disten gaire moralment d'aquell pagès que deia que si fos rey cada día menjaría peres farcides.

Lawn Tennis Club del Turó

Aquesta distingida societat, enclavada en el terme de la ex-vila de Sant Gervasi de Cassoles, va donar, com tothom sab, fa algunes setmanes una festa de beneficencia amb no menys esplendor que les que tot sovint organisen l'*Amparo*, el *Ropero* y els *Tuberculosos*. Lo que ja no es tant del domini públic es l'astorament que la celebració d'aquelles festes produí en l'esperit del *factotum* de l'esmentat «Lawn Tennis Club del Turó», el distingit fabricant y excel-lent cap de casa D. Josep Bertrand.

Aquest senyor s'havía encarregat amb gran cura de l'organisació dels més petits detalls; però lo que més el capficava y tenía inquiet, era pensar en el probable compartiment incorrecte de cerfs jovincels y no jovincels que aquells díes honraríen la vasta esplanada del «L. T. C. del T.» Perquè'l senyor Bertrand en mitg dels seus múltiples quefers d'home de negocis té un perfecte coneixement del cor humà, y com algú ja ha dit allò de que *la lengua es el espejo del vientre* bé calía estar sempre alerta. Es veritat que el perill no era tant greu, sabent que quasi tots els concurrents havien de pertanyer al cercle de les seves nombroses y selectes coneixences; n'hi hauria prou am posar a la porta, am l'esclusiva pel despatx d'entrades un home de tota confiança; y aixís fou com en Jan, an antic dependent de la raó social «J. y J. Bertrand» s'improvisà taquiller per aquells díes. En Jan coneixía perfectament quines fatxes podíen ser o no ser del gust del senyor; en Jan tenía un cop d'ull sobre la honorabilitat de les persones que mai li havía fallat; an en Jan no se sab que ningú hagués arribat a ferli passar mitja pesseta falsa. En Jan ademés era home per enjegar un paragraf ben après d'un discurs d'Ivan l'Escop entre cap y coll de qui li demanés una entrada am mals modos.

Durant la festa se pogué notar el mal que fan les comedies den Benavente a la gent de Barcelona. Es sabut que'n Benavente diu coses punyents *(aceradas)* y s'està fent una escola en aquesta pacífica ciutat, qu'es un escàndol. Imagínintse un donzell qui s'atança a una noia de la kermesse y demana una copa de xampany solidari, entregant un bitllet de cinquanta pessetes amb aquell gest den Diez de Mendoza. Ella que fa la caiguda d'ulls de la Suárez, y diu:—*Cuanto voy á cobrar?*—Ell que diu amb el positivisme aparent den Santiago:—*Veinticinco pesetas.* — Ella qu'arremanga'l nasset com la Guerrero y diu: — *Esperaba más de usted* y li donà el cambi. Ell que s'allunya una mica, y al cap d'una estona, tornant, diu am la picardía den Larra: — *Usted perdone, yo suelo dar propina* — y li dóna les 25 del cambi.

Però vaja, el senyor Bertran se va encaparrar de mala manera, perque la nostra joventut florida que no més balla am casades en els balls de can Fabra, y que quan parla resulta florida en el sentit d'averiada, va continuar en el seu daler d'imitar els estudiants calaveres dels primers cursos de la Facultat de Medicina.

Y fins un fotograf va tenir l'audacia de dir a les noies al treure un *grupo:*

—*Acuéstense, señoritas, acuéstense.*

Per les revetlles de Sant Joan y de Sant Pere hi hagué noves festes al L. T. C. del T. Un abonet, tres pessetes. A Barcelona, la gent es enrahonada. En Joan tenía ordres encara més severes. Però cà, està vist que quan un home vol lluitar ab la planeta, tot es endebades; y la planeta del Sr. Bertrand es de sentir constant-

DEL CARRER DEL HOSPITAL

—Crèguim, Papita, la bellesa del home no es suficient: cal que tingui també'l talent y, sobretot, l'elegancia.

EL REI DE LA CREACIÓ

—Y tu, ¿de que vols fer?
—Jo ral..... no m'hi amoino gens: quan tingui vint anys viuré de les dònes.

ment un murmuri d'indecentades esgarrifoses. Sàpiguen y entenguin qu'en les dites revetlles hi havía en Gabriel Alomar dient renecs, en Marial, en Regordosa, un grupo de diputats de la *Lliga*, en Diego Ruíz repetint atrocitats de Carducci que dites per ell semblen den Bignotti, y uns senyors ateneistes de la penya de les projeccions... Y vinguen dances. Un *trío* de piano, violí y violoncel-lo, format per distingits professors, executava un *triat* programa de balls a l'aire lliure. En els intermedis la petita orquesta—y tant petita—delectà la lluída concurrencia amb fragments de l'òpera «Titaina» den Morera.

Fins que per allà a tres quarts d'una ocorregué un fet que demostrà la llastimosa fal-libilitat d'en Jan. Ho dirèm en quatre paraules. En aquella hora arribaven devant del L. T. C. del T. en Viura seguit den Font Laporta, cansats de seure a una taula de la Maison Dorée y de mirar parades de coques. Devant de la porta s'aturaren cosa d'un quart y mitg deliberant sobre la conveniencia de pendre entrades. En Font Laporta estava decidit, però en Viura tenía els seus dubtes. El bon Jan no'ls treia la mirada del damunt. Per fi en Viura se resolgué a consultar al propi taquiller sobre'ls graus de diversió qu'allí els hi estaven reservats, tal com si en Jan fos un moço de la Maison Dorée qui'l pogués il-lustrar sobre l'oportunitat de pendre un xacolata o de no pendrel. Quin no fou l'astorament den Viura al veure qu'el porter d'un espectacle públic se li negava a despatxar-li una entrada?

Lo més prudent es judicar qu'en Jan llegeix el PAPITU, y s'havía enterat de les haçanyes del espolçador den Viura en el curs de les passades processons.

LO DEN COLL Y PUJOL

—Gracies a Deu que puja un dels nostres.

De la rebuda que's feu a l'Art y la Bellesa en una històrica ciutat de Catalunya

Conten que l'Art y la Bellesa un día, anant pel mon, arribaren als murs d'una antigua ciutat tant heròica com antigua y tant bruta com heròica.

Fins aquí tots els cronistes estàn d'acort; en lo que discuteixen es en la manera com hi arrivaren els dos nobles viatjers. Uns diuen que a peu, polçosos y espellifats, tristos y magres, y altres asseguren que sobre una hermosa carreta d'ivori tirada per bous de cornamenta d'or, luxosos y afables, cantant cançons de la Karr y bevent xampany Codorniu. Veritablement aquí hi ha una petita contradicció. Per mí es indubtable que uns o altres parlaven en sentit figurat o simbòlic, lo qual ens permet aclarir forsa la qüestió, si be, no la deixa resolta en cap sentit.

Respecte a la data certa del fet ningú la senyala y en quant al nom de la ciutat tinc fortes raons pera callarho—no era Mataró—com ne tinc igualment pera no descríurela am gaire minuciositat, car fora suficient retreure uns certs lletrers clavats a les embocadures dels carrers forans, manant que'ls automòvils circulin *á paso de hombre* y un orinador comprat a París que s'inclina notablement com la Torre de Pisa, pera que la coneguessin tot seguit contra'l meu propòsit.

Diguèm, ja que hi som posats, que es pacífica y morigerada, malgrat ser capital de provincia y tenir bisbe, governador, jutje, audiencia, arcalde de real ordre que apenes parla y la inevitable guarnició que dona vida al comerç a la menuda, y esperances a les solteres.

Les lluites polítiques tampoc no son allí enconades. En el Centre Republicà fan balles cada festa, en el Catalanista brenades, en el Carlí comedies sense dama y en el Radical juguen al *canari*.

Ont les coses se prenen am més calor es en el Café de les Voltes. Antics satelits de polítics madrilenys, que han encaixat amb en Canalejas y no poden oblidarho, solen aplegarshi y parlar del benestar del poble. Allí fumant y escupint exalen suficiencia amb el dit gros de la mà dreta ficat en la trinxa de les calses o en l'overtura axilar de l'armilla. En punt a cultura y civilitat—topic de glosadors—què us diré... a temporades maten els gossos amb estrignina, y els meus ulls han vist com un marrèc estampava un plat d'escudella en el pedestal d'un monument patriòtic y com un notari *aderit* a l'Unió Catalanista plorava a llàgrima desfeta vegent representar *Los dos pilletes* en el Teatre Principal.

Crec inútil dirvos qu'en una urb aixís, provinciana, l'arribada de l'Art y la Bellesa fou un gros esdeveniment. Lo mateix hauría sigut, poso per cas, que hagués arribat un ministre, un cardenal o una colecció zoològica.

La nova s'esbombà ràpidament. Allà a les deu del matí un barreter ros, molt guapet que's passà'l día estintolant al caire de l'*aparador*, vegé passar un municipal qui, contra sa costum, caminava un xic depressa y va dirho a sa mare! A un quart d'onze tots el veins sabíen que'n passava una de crespa.

Efectivament de bon matí en el Fielat de França uns guardies civils havíen detingut uns indocumentats. Primer s'els acusava d'escàudol en la vía pública—exibicionisme?—y'l governador—allavors ja era poder en Maura—havía dat ordres terminants. Ficats dintre la casilla dels burots esperàren l'arribada del quefe de policía. Aquest els interrogà:

—Qui son vostès?

—L'Art y la Bellesa.

—Casats?

—Desde'l començ del mon.

—D'on venen?

—De l'antiga Grecia.

—Aont van?

—No ho sabèm, ont hi hagi infants somniadors.

—Perquè'ls cerquen?

—Per dàrloshi una guspira de foc creador. En vol una vostè?

—Gracies, cobro de l'Estat y estic molt tranquil. Podrien,—afegí—identificar d'algun modo les seves persones?

—Sens dubte. Y l'Art prengué fang de la carretera—sempre hi ha fang enfront les casilles dels burots—y modelà una bella figura, aprés am l'ungla dibuixà la caricatura del policía en l'escorsa d'un *plátano* y per fi, agafant l'acordeon del cabo de consums, tocà la marxa real. Ella no tingué necessitat d'identificarse; prou que's veia qui era; prou s'en eren convençuts tots els que la miraven, especialment l'agent governatiu que

El Mestre Willibald Kæhller dirigint «La Walkiria» a les Arenes.

sortí a rebre les ordres superiors am les dents closes, murmurant a cada pas; *rediós y que mujer*! sense sabersen avenir.

Al tenir certesa en les esferes oficials que l'Art y la Bellesa en persona es dignàren visitar la ciutat, hi regnà cert estupor. Pera'ls bisbes quefes d'Estat, capitans generals, etc., podíen subjectarse a un ritus establert; per aquells dos personatjes de fama mundial no hi havíen precedents; no sabíen doncs com correspondre a tan gran honor.

Confidencialment tinc de dirvos ara, que'ls dos viatgers foren descoberts contra la seva excelsa voluntat. No'ls plavía pas ser objecte de moixigangues sorolloses. Més la culpa era d'ells. Havíen estat humanament imprevisors. Podíen ferse invisibles llençant als ulls del vulgus la pols recullerta en les tombes sumtuoses o en els monuments erigits en honor d'ilustres mitjancers. En totes les nacions n'havíen trobat en abundancia d'aquella pols cegadora. D'haverne fet provisió podríen creuar l'Espanya tota, sens temor, més un cop en terres Rosselloneses la cosa devingué impossible. Ni un mort ilustre! ni una mica de cendra embaumada de llorer! Res! llum, pampols, *varietés... fanfares* y un cop passat el Pirineu, en terres catalanes ni sepulcres tant sols, ponts costejats per Isabel II segons constava en cada un am lletres esculpides; y santa bona María.

En junta d'autoritats y de comissions nombrades a correcuita s'acordà lo qu'era del cas. Com a primera providencia, a consell del Vicari General, fou remès al fielat de França, un trajo complert d'home — això lo mateix probaría la nuesa del personatje que'l mal estat de la seva indumentaria — levita, barret de copa, sabates de xarol, camisa planxada, mitjons calats, etc... D'ella va encarregarsen la benemèrita junta de dames associades contra la *trata* de blanques. Sempre es del cas una mica de desconfiança... El programa de festeigs va ser redactat en dos minuts. Era el que la manca de possibles y d'ingeni permetía. Recepció y banquet a Casa de la Vila, sardanes a la plaça, funció en el Teatre Principal, organisada per l'*elemento civil y militar* am la cooperació de distingides senyoretes, focs artificials y serenates y per l'endemà missa de campanya, visita als llocs més importants de la Ciutat y ball d'etiqueta en el Cassino.

El programa no pogué cumplirse per naturals falliments d'homes y coses. Quedà reduit a la recepció y al banquet —això no ho suprimíen mai —y a poca cosa mes, però en cambi jo us asseguro que a la comitiva que va eixir de la casa comunal no haurien pas pogut titllarla de mesquina. Macers y agutzils am calça curta y llargues mangales; bombers am cordes y destrals de simulacre, tot allò que no serveix mai; una escuadra de municipals vestits de gala — cinc; un s'era encostipat, — y al darrera *ells* els concellers, els honrats administradors de l'hisenda popular, planxats, emmadallats, amb espasa — privilegi exclusiu — quasi venerables, amb un posat honest d'homes que passen maldecaps pels altres tinguentne molts de propis.

Entretant diferentes comissions, tantes com vulguin tantes com organismes socials — car elles son com els punts d'una mitja que fentne seguir un segueixen tots — omplíen els carrers.

Y hala... hala—com en les ressenyes entusiàstiques de la *Veu* — vinga gentada; aquí tenim els Somatens am revolvers y escopetes y ganes de tirar tiros; ja arriven els de la Creu Roja, brillants, uniformats, am gorres d'almirall y cara austera, com de gent acostumada a veure molta sang y molta carnicería; ja son aquí el *Grupo Esperantista* contents perque esperen... aquel cop sí, infaliblement, la necessitat de la llengua idea serà demostrada; ja s'apropen els dependents de co

—Quina manera de derrotxar aquest ajuntament.... Si al menys fos bona pera menjar.

—Sabs, Rifalla, que m'en vaig a París, al-cap-de-vall?... Es molt bó en Rossendo.
—Sí?... Y per molt temps?
—Per dos mil francs.

merç associats pegantse esquenades; ja's veuen les societats artístiques: Orfeó Els Bons, altre Orfeó Els Millors, coro la Victoria Sempiterna, premiat a Narbona, Beziers y altres pobles de l'estranger am més medalles de *vermeil*... y amb un solista!... Y tots am llurs banderes, am llurs insignies al trau, am llur pretenció de condecorats — n'hi ha que ho son verament! — y am llur ilusió de que s'acunyi una medalla conmemorativa y'ls hi sigui dada. Més silencioses, graves y mesurades, desfilàren darrerament altres representacions. Per *La Económica de Amigos del País*, hi anaven un procurador, un *prestamista* y un agent executiu. Pel casino dels senyors uns quants d'enlevitats, am posat de tant se m'endóna o millor, de «aviat veurem si aqueixos forasters poden alternar am nosaltres». Els del Foment — que de tot hi havía en la ditxosa ciutat! — eren pocs però ben avinguts y am molta confiança am llur president, que si bé era home que no fomentava res, no deixaría escapar l'ocasió d'interessar als hostes pera abolir el descans dominical. L'Institut General y Tecnic hi duia un nodrit estol de catedràtics amb el de dibuix al mig, car per aquella sola vegada li concedíen certa importancia y uns mèrits iguals als llurs. De l'Escola d'Art y Industries de l'Ajuntament — Oh pompa dels títols oficials! — no hi anava ningú! Estem frescos! direu vosaltres. Doncs no hi ha tal cosa: considerant que ni'l mateix batlle sabía qu'existís y tinguent en compte que'ls professors no teníen roba de cerimonia no es gens estrany que no se'ls convidés.

Al cap de la llarga comitiva s'hi posà una màquina aplanadora de grava cedida galantment pel quefe d'Obres Públiques. Això requereix una esplicació. El poble sempre obstinat y curiós interceptava la carrera y aquell monstre ruent y esfereidor el disgregava sense perill. La seva marxa lenta però ruidosa produía més pànic que'ls guardies civils de caball.

M. F. DE LAVIROLLA

(*Acabarà*)

Bibliomania

¡Oh llibres amics dels vostres amics!
¡oh llibres moderns! ¡oh llibres antics!
les portes de casa se us mostren obertes.
Jo us amo tant si teniu les cobertes
de pasta, de tela, de llis pergamí,
de pell granelluda, de fràgil satí,
com si les teniu de fusta o d'estraça.
De veure-us no més, no se lo que'm passa.
Per cap llibreria travesso de llarc.
Darrera dels vidres us veig dins un marc
de llum y d'anuncis, com unes paneres
d'animiques flors en vàries fileres
de blanc y morat, de groc y vermell.
El goig d'aleshores no troba parell
si en mitg de vosaltres fresquíssim despunta
un llibre nou-nat qui timit apunta
com una poncella. Curós, decidit,
empenyo la porta dient:—¡Santa nit!—
Y ja el llibreter d'irònic visatge
un altre exemplar me treu del prestatge
y'n talla les fulles, metòdic y fret,
y ab un setmanari comperta el paquet
lligant-lo ab un rígit cordell plè de cera.
Ja'l tinc. Cap aroma de préssec, de pera,
de boscos, de noies, de salsa o rebost,
té aquella finesa del vostre compost
de tintes y d'oli de màquines (tebi
com sava de qualque figuera qui sebi)
y d'amples corretges mecàniques y
de goma y pastetes, cordells de cosir,
papers, cartolines y mans de caixistes
¡Oh flors diminutes! ¡oh flors noucentistes!
¡Y que falaguera teniu la flonjòl
S'hi enfonsen els dits ab més afició
qui dins una tofa de llana batuda,
que dins una galta d'infant revinguda,
que dins les butxaques un dia de fret,
que dins un purissim gibrell de paret
pels volts de Sant Jaume, que dins la flaçada,
que dins una mà de jova estimada.
Les ratlles petites y negres d'imprès
com uns geroglífics me tenen obsès.
Les caixes d'imprenta recorden les pletes.
Dels margens admiro les franges més netes.
Y quan les remata subtil colofó,
llavors tanco el llibre d'intensa emoció.
Visito en les fires les vostres parades,
y compro les obres antigues truncades.
A voltes arrenco del feix un volum
ab una avidesa qui's torna costum.
Y no regateja la meva leticia.
Y dels firetaires la sorda avaricia
me'n fa pagà el doble, y allarga la mà
dient-me que'm tracta d'antic parroquià.
¡Oh llibres invàlits! jo us poso ab dolsura
pegats y cobertes de dobla costura.
Y a voltes us obro y us tanco seguit
per que tota vostra polsina en mon pit
penetri com una fragancia d'antiga
capella de monjes o fosca botiga.

¡Oh llibres amics dels vostres amics!
¡oh llibres moderns! ¡oh llibres antics!
les portes de casa se us mostren obertes.
Jo us amo tant si teniu les cobertes
de doble cartró, de fràgil satí,
de pell granelluda, de llis pergamí,
com si les teniu de fusta o d'estraça.
De veure-us no més, no sè lo que'm passa.

Nota rural

¡Oh font model, plena d'utilitats,
car ofereixes, sota les acàcies
de bola, cuatre bancs arrenglarats
y, entorn del broc de llauna, *Les Tres Gràcies*,

fetes, en guix, per un estatuari
del batlle conegut! ¡Oh font model!
d'un lema simplicíssim, lapidari,
l'enginy ostentes... Diu: — FONT DE MIQUEL.

ANY 1890.— Les criades
hi acuden ab els cantis, sossegades
atravessant la pols del camí-ral.

De tos veins l'admiració s'inflama
ab les millores qui t'alcansen fama
de veritable font municipal.

Capella Carmelitana

En cada altar fulguren, dins un obès pitxer
de porcel-lana blava, les roses de paper.
Y sanitat respira dels sants la carnadura
qu',ab netedat, afirmen, que la salut perdura.
El gran retaule mostra l'escena del pecat
original, ab un mandil superposat.
Una galera de molts rems com un insecte
d'innúmeres antenes, un bri d'argent reflecta.
Y la devota Mare de Deu qu'es al altà
major, sols pel octubre cedeix el seu replà.
Llavors, quan la capella tremola de l'encesa,
y exulten en la trona les glories de Teresa,
m'intriga de la Santa al petit oval net,
car, si no fos qu'ostenta el doctoral birret
y no la diadema—no tinc de que admirar-me—
fora el mateix de la Mare de Deu del Carme.

GUERAU DE LIOST

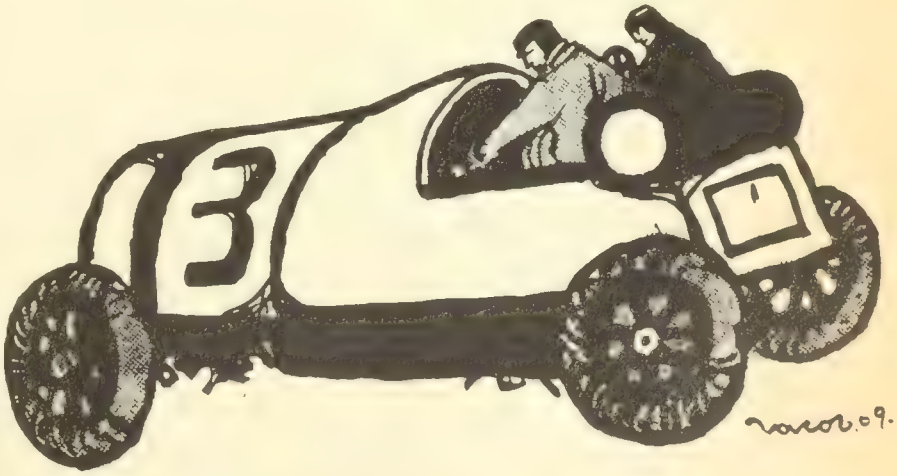

—Aturemse que tinc sèt.
—Bèu benzina que no't farà tant mal com l'algua de Dos-Rius.

—Perqué encens el cigarro? no veus qu'al entrar l'haurás de llençar?
—Ens ni estarèm dos minuts només y ja'l donaré al porter perque m'el entretingui.

¡Salta, pantera!

I

Després de molts anys viscuts en l'interior de Mègic, dedicat a l'explotació de boscos, la meva salut, la meva edat y alguns *pesos* arreplegats a copia de patir febres, m'aconcellaren retornar an el nostre aymat terrer; tant més, quan hi devía recullir l'herencia d'una tía, vella, encara viva, però que devía estar si cau o no cau. Es tractava d'uns trenta o quaranta mil duros, més aviat això últim, qu'ella era senyora molt ordenada y poc donada a mals gastos. Dec fer constar, en honor de la veritat, que si alguna vegada s'extralimitava, era en les ocasions d'anar jo a casa seva a dinar, a sopar o a passar dos o tres díes. En aitals solemnitats, es menjava un plat de més en cada apat, no feien escudella, bevíem vi ranci, y al deixarla sempre me'n anava acompanyat d'un petit regalo en metàlic, per pendre gelats, deia ella.

Ultimament ens havíem cartejat molt poc. Aixís a l'arrivar a la ciutat, vareig trovarme en que ja no vivía en l'antic casal de la familia, però per l'atacon..dor de l'escaleta, vareig saber la seva nova habitació, qu'era en un poblet a dos hores de la ciutat.

Ja tart pera anar a abraçarla, y convenintme retirar l'equipatge de l'agencia, vareig decidir romandre a Barcelona y partir l'endemà, en el tren de les dues de la tarda.

Barcelona era per mí un món desconegut, ¡els vells carrers de ma ciutat eren caiguts en runes sota la piqueta del *Fomento de Obras y Destrucciones!* No hi havía riera den Malla y pels carrers de l'Ensanxe florien aquells palaus de lloguer ¡ah! Aquella plaça de Catalunya, sense empantanos de Circo Ecuestre y colegi Vilar, aquella terraça de la Maison Dorée, aquell palau den Pere Botero! Tot, tot m'encisava y feia creixer en mon cor la figura dels meus paisans, creadors de ciutats. Vareig sopar a Munich y allí un moço vellet va reconeixem.

— Sr. Campamunt!

— Paco!

— Oh no! are ja no sóc Paco! àixò era bo per la joventut, are ¡es molt trist! seixanta vuit anys y en Cisquet! sóc en Cisquet! En Paco *fui*.

Vareig animarlo, parlant de recorts, d'àmics desapareguts, de les millores urbanes, etc.; anà aixeribintse y a la fi digué. — No marxi pas de Barcelona sense haver vist lo millor que tanca.

— Es?

— El Pararel-lo y la Sagrada Familia. De nits pot anar al primer; allí ópera, allí drama, allí trageries, allí tigres, allí étoiles, jocs de pilota, tobogans, llum eléctrica, cacahuets, billars, tres cartetes, tranvíes, mantecados y amor, sobre tot amor. L'endemà amb el tranvía d'Horta cap a la Sagrada Familia, y que no li pesarà; cada pedra la col-loqueen cuatre o cinc vegades ¡fins que cau a plom!

Doncs àl Pararel-lo!

Al sortir del cafè vaig veure un altre antigor, En Peyo Gener. Ja dalt d'un tranvía, vareig dir al conductor, que parés en el lloc indicat y ell va respondre'm:

—Va al Para? Pararem devant del Suri. Hi ha cinc panteres com no'n corren; ¡més ben ensenyades que cap gat!

— Com li sembli.

Després de molta fortor de xurros, paràrem devant de set o vuit orgues mecàniques, vareig baixar y dirigintme a un guarda vermell, vareig demanarli per el Suri:

— Aquí devant, darrera la segona orga.

Vareig entrar; era una barraca gran; venien aigua amb un canti; hi havíen molts joves amb *aquella*. Però les panteres s'ho valíen, ¡quina manera de passar el cèrcol, y ballar y deixarse ficar els dits a la boca! Vareig quedarne enamorat y tota la nit rumía que rumiaràs en aquelles *bisbèticas domatas*.

II

L'endemà, cap a veure la tía. Estava molt cambiada, no en el físic ¡ay! sinó en lo moral. Al vèurem va fer un riure de conill, varem abraçarnos respectuosament, varem fernos un petó y s'esclamà de que la punxava amb el bigoti.

Un cop dintre la casa (una casa tota guarnida amb estampes de sants y flors de paper fi) vinga empenyar-

se en que jo venía de terres d'heretges y que potser n'estava contaminat. Les meves protestes semblaren convèncerla; però aleshores tocà el punt de que'l seu regisme de vida potser no'm convindría: una vida de penitencia, de tranquilitat, sempre cogitant el pròxim fi y el premi de després.

— ¡Oh tía, estic fet a tot.

Una veu fonda digué:

— Ja està.

— Apa anem a taula donces, Joan,— digué ma tía.

— Déu hi siga y l'angel bo.

— No se si t'agradarà.

— Tot m'agrada, ¡talls hi hagi!

— Ay fill meu! som vegetarians.

— Mec!... Tant se val, tant se val.

— No bevem vi.

— Tant se val, tant se val.

— Déu ens ho conservi.

— Y ens ho aumenti.

— Això fora gula.

— Vritat, tieta, vritat. (Jo vinga menjar pa, qu'era aixut, y que's paeix més bé.)

Després varem resar el rosari y a dos quarts de vuit a retiro.

III

Ja dintre la meva cambra, m'era impossible dormir ni estarme quiet; l'ira més violenta s'era amparada del meu cos y esperit; el Malèvol m'indicava infinitat de projectes de venjarme d'aquelles velles, la tieta y la criada, sobre tot de la criada, que segurament, sí, segurament era qui amb arts indignes m'havía robat el seu cor y l'havía sotmesa al regisme higiènic, que li allargava la vida.

Tot d'un plegat les panteres tornaren a la meva memoria. Juntament am les panteres, hi torna'l recort, de que jo tenía un trajo de *vaquero*, molt a proposit per fer de domador y qu'en el poble hi tenía un amic. Ah! la venjança era segura.

Vareig saltar al carrer desde'l balcó, correguí a casa d'un sabater, qui venía papers de color, per fer banderetes en les sortiges. Vareig comprarne dos plecs, un de vert y un de vermell. Assobre, am mangra y tinta morada, vareig pintar:

¡¡¡Oh 2, Oh 2, Oh 2, Oh!!!
2-2-2 Panteras Panteras Panteras 2-2-2
Mr. Klarrinwillk
Cazador de fieras en Mesopotamia
Acudid mañana á la función gratuita
A las 9
Calle de San Antonio, n.º 15, huerto

Y am l'amic anàrem clavant els rètols en les cantonades del poblet.

L'endemà am pretext d'una intença migranya, vareig excusarme d'assistir amb elles a l'Iglesia, mentres eran fora, vareig habillarme amb el trajo de vaquero, y proveirme d'un cèrcol de bota, un látigo y un revolver.

Al carrer ja hi havía molta gent. *Señores* — diguí presentantme: — *Pronto llegarán las terribles fieras, pero no tengan pavura, están domesticadas*, grinyolan *pero no muerden*. — En aquells instants arrivaren tieta y minyona. Vareig adelantarme dient:

— Ja! *pantera*. Ja! *salta!*...

— Jesús Déu méu!

— Ja! pantera *salta!* (y tret enlaire).

Varen quedar esporuguides y vinga passar pel cèrcol; de tant en tant, els donava uns copets carinyosos am la tralla.

— Ja *baila!* pantera! *baila!*

Y ballaven, ballaven! Com reia el poble! El safreig va sugerirme una idea diabòlica:

— Ja! panteras, *á nadar!*, panteras, *al agua,* Ja! Ja!

— Mai! respongué ma tía fugint.

La minyona volía fer igual, però tirant trets enlaire y pegantli am les xurriaques, vareig conduirla al safreig y nedà com una foca...

Va costarme 30.000 duros!!! però encare ric quan hi penso.

POMPI

El cant del cigne

DE tots es coneguda la boda dels fills d'un gran político y un gran ric; diuen males llengues, que les ofrenes fetes a la gentil parella, sobrepujen a n'els presents copçats en matrimonis reials, *(moi je me'n fiche);* lo cert es que la nova familia marxa a atemperar els seus xardorosos amors en els glaciers de Spitzberg y del cap nort. ¡Les foques y els ossos blancs els hi siguen agradables! ¡que puguin escalfarse en l'hi-

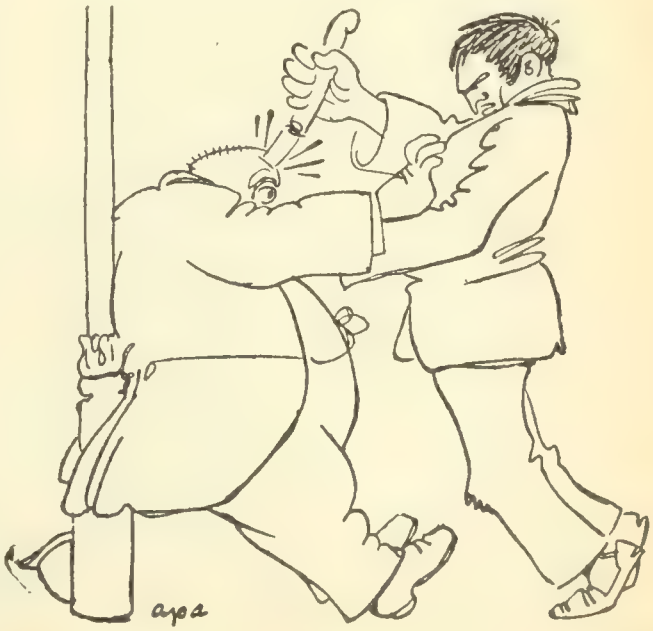

—Ah, no vols afluixar la mosca? Té, dòncs, are per forsa, burgès temerari: tothom té dret a la vida.

vern barceloní amb un edredon, les tripes de ploma del qual, siguen assolides per ells mateixos en els fiords escandinaus!

Però no es això l'assumpte nostre; en el maritatge feu una enternidora plàtica, el rector de la Bonanova; jamai Bossuet, ni l'Almonacid, ni el pare Jascinto, reberen com ell els favors del Esperit Sant. Com es llògic, es impossible de fer un resúm d'aquella barreja d epístola de Sant Pau, amb els mèrits de pares y padrins y devers patriòtics, socials y morals.

Y are ve la grossa: La plàtica va ser el cant del cigne. ¡Mai més sonaràn dintre l'iglesia rejovenida les arborades paraules del gran conmovedor de multituts femenines! ¡Mai més en terres europees s'organisaràn romiatges, peregrinacions, triduos o novenes, que tinguen per capitost D. Santiago!

Ferit per llum celestial, pren comiat de nosaltres. Marxa a Nigricia, terrer abonat per predicacions y per martiris. El fan bisbe de Taki-mowa.

¡Que en el día de sa mort es presenti al judici acompanyat de mil negritos! y que l'ànima llur salvada, li serveixi d'esglaó per pujar al cim de la gloria.

Un incís oportú

RA que diuen que en Calvet està desenganyat de la política, y que s'en vol tornar a casa com els nens rebecos que duen sabates noves, no estarà de més que retrayèm un epissodi de la seua època gloriosa, aleshores que ell gastava diners frescos y llarcs, y no podía ni tant solament imaginar que temps a venir havía de esdevenir soci honorari de la *Jove Catalunya*.

Es sabut que totes les dònes del seu districte estaven rematades per ell ja en el período preparatori de l'elecció; que li enviaven paneres de flors, y li etjegaven coloms, li donaven caramel-los y *fondants*, y el migraven a força de mirades intenses, y li enviaven declaracions amoroses am postals d'aquelles que diuen *Lola*, *Enriqueta*, *Julia*. Però'l día qu'esclatà l'entusiasme femenívol, fou quant, elegit en Calvet, se celebrà a Arenys de Mar un banquet de gaubança popular, ahont assistiren les noyes més boniques de la Costa, y ahont parlàren, acabat el xampany, renomenat oradors catalanistes.

Un dels oradors l'integèrrim y paternal Sr. Peris, com si calgués posar més llenya al foc, vinga parlar de les envejables prendes físiques den Calvet, y de lo incomparable de les seves etxures.

— Mirèusel que n'es de maco! Y, comptat y debatut, ja us el mereixeu, noies gerdes de la Costa, perque no n'hi ha gaires de pamets com aquets qu'are envermelleixen y ensenyen les dentetes, fal-laciosos pinyons. Aqueix bé de Déu mereix aquell altre bé de Déu. Tot se conjumina de la millor manera, y *nada*, que'm sembla que si fa o no fa, el garbo sobrix per totes dugues bandes.—De sobte, el senyor Peris se posà greu. Tingué por d'haver depassat les conveniencies, y va fer:

— No us penseu que hagi volgut posar els peus fora del test; soc una persona com cal; fa trenta anys que dormo am la dòna.

Un paper per la Justicia

Sr. Jutje: que no's culpi a ningú de la meva mort. Sóc jo... no, no sóc jo, son les meves mans, una d aquestes mans (impulsores, amb altres membres del meu cos que van a parells, de tan fatal resolució), qui'm porta y qui executa el meu trasllat a lo desconegut.

Jo senyor Jutje, després de llargues experiencies en tots els ordres de la vida, he arrivat al plè convenciment de que'l número 3 es favorable a l'home; al contrari'l dos es el seu enemic, les barrejes de 2 y 3 com 12, 18, 24, son neutres, la multiplicació de 3 tresos en impar es causa de felicitats inefables, aixís 15, 21 y sobre tot 99; en cambi, quan l'home trova en son camí acumulacions de dosos, la seva desgracia es evidenta, ¡maleits 28, 16 y sobre tot 88!

¡Ah! senyor Jutje, no'n cregui res del 16 per tot arreu.

Jo he vist am pena creixent, que'ls membres, qui devían servirme per conquistar una posició, per seguir una carrera, per guaitar amb interés la futura companya de ma vida, eren parells. Un gran dubte s'ha amparat de mí. Jo estimava la vida, però jo no podía soportar el torment de valdrem dels enemics per subsistir. L'idea d'una mutilació invadía el meu esperit en llargues nits. Però, senyor consideri; m'haguera tornat una mena de mitja galta, am' una orella, un ull, una cama, un forat de nas. Y això com ho faría? simètricament inutilisant tot un costat? per mutilacions alternades?

S'imposava la mort; faig vía cap a l'unitat del gran Tot y cap a la coneixença de la Trinitat. La justicia sigui am vostè y ja sab que pot disposar del seu afectíssim S. S. q. b. s. m.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

—Un bagul quinze duros ho trobo car. Vostè'm va fer els dels dos meus marits anteriors y no més me'n va contar dotze y mitj.

—Oh, are no pot ser; la fusta está massa cara .... prò vaja, miri quèdissen dos y'ls hi posaré per vinticinc.

Caricatura de la *Esquella de la Torratxa* n.° 329

HUMOR DELS AVIS

A proposit de la Lliga del Bon mot

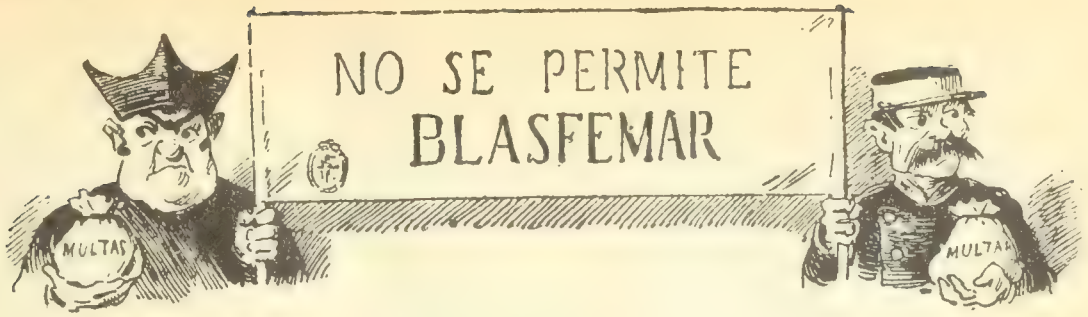

Vaja, haurè de plegar, perque sense poguerme dir de recargolats no trobo mèdi de fer caminar l' animal.

¡Arri, per la encarnació del Fill de Déu on las purissimas entranyas de Maria Santissima!

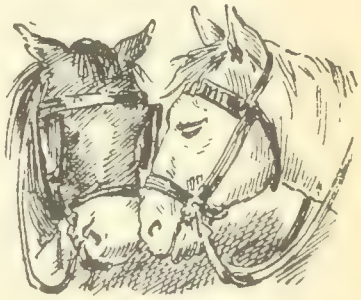

—¡Ay, Gallardo! ¡Estich baldat de tanta lleonya!
—¿Y això, Diamante?
—Desde que l' amo no pot dir... dallonsas, s' cabrava à garrotadas.

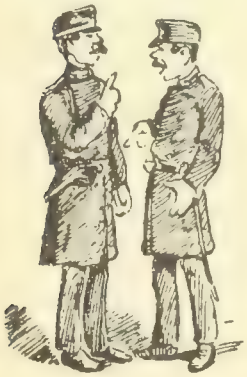

—Ya llibes lo que hay Gutierres, al que diga un renegó, multa entre cap y cuello.
—Si, pero entre nosaltres no nos diremos res. ¿oy?
—¡Pues es cla! O sinó ya podríamos amanir pelas.. y fuera empleo.

—Avuy si que no podrè dir gayres disbarats
—¿Y això?
—Mira, no mès tinch tres pessetas, encare que 'ls digui dels mès baratos, en tres vegadas acabo 'ls fondos.

Noy, clissa si vè cap municipal, que vull dir un renech.

—¡Vatóa va X! Hi errat d' un punt!
—Pàxue V un duro, porque es de los mas recargolados.

—Home, senyor municipal, tinch ganas de dir un renech.. ¿Quins son los mès baratos?

Una comissió de la *Juventut Católica* y del *Correo Catalan* surtirà al costat de tots los carros pera ajudarlos si acàso s' atascan, y estalviar renechs als carreters.

Si un pobre no pot pagar ¿qué 'l deixarán renegar?

L'HUMOR ESTRANGER

FRANÇA - *Charles Huard*

Es el caricaturista del burgeset y del provincià, millor dit, de la provincia. Ningú com ell ha retratat els carrers, les costums, la ranció y sobretot la melancòlica poesia de la provincia, am talent y ironia.

Acaba de publicar dos llibres preciosos amb il·lustracions relatant les impresions dels seus recents viatjes a Anglaterra y a Nord-América.

Seguirèm publicant periòdicament quelcom de lo més remarcable d'aquest artista.

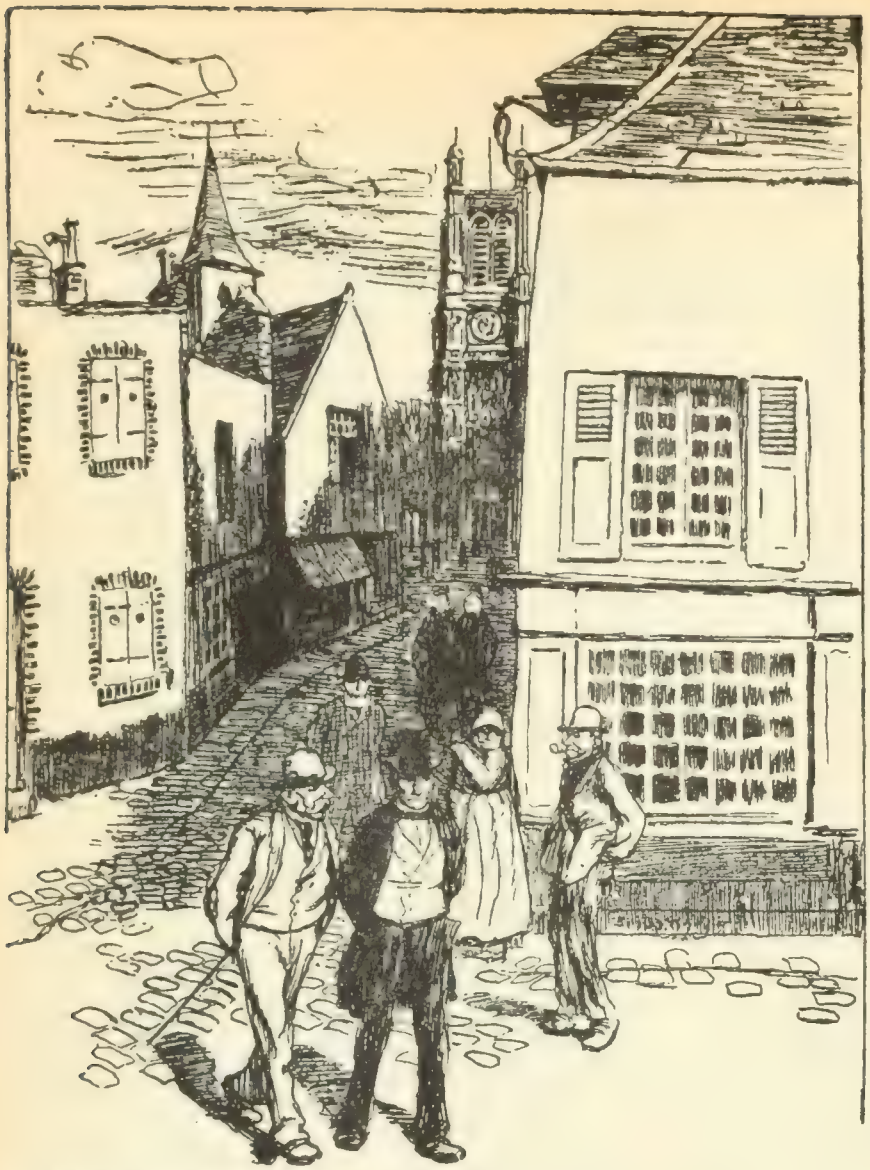

—Ja está enterat d'això que corre?
—Qué? Qué es?
—*Nada menos* que sembla que'l nou dentista ja ha anat quatre vegades a la prefectura!

—Uffl qu'avlat m'atiparia tot això del gran mon y'l luxe y la gran vida.

El fill de les seves obres.

Córcega, 401 **JOSÉ BESTEIRO** BARCELONA

Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA

BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES

40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er

Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.

Els que no puguin portar braguera per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.

Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós

GASTROL MIRET

de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del

ESTÓMAC Y BUDELLS

per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.

Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.

ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT

perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.

AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells

NATALI MIRET, Farmacéutic

Ample, 68.-GRACIA - BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab

TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275

DE LES

Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN

Dipósit General per Espanya y Portugal:

CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona

Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)

Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR

BASAR DE CALSAT

de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptos. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.

83, HOSPITAL, 83

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS

Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques

FRANCISCO MARINÉ

Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin

Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.

Dipósit exclusiu pera Catalunya: **Manso, 39.-BARCELONA**

NOSTRE IMPERIALISME

Ja no's dubtarà ara de la catalanisació d'Espanya. Aquest any a Madrid ja han començat a engrescarse amb això de les fogueres patriòtiques de St. Joan y St. Pere.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 33 10 CENTIMS BARCELONA 7 JULIOL 1909

PAPITU

LES «COJIDAS»

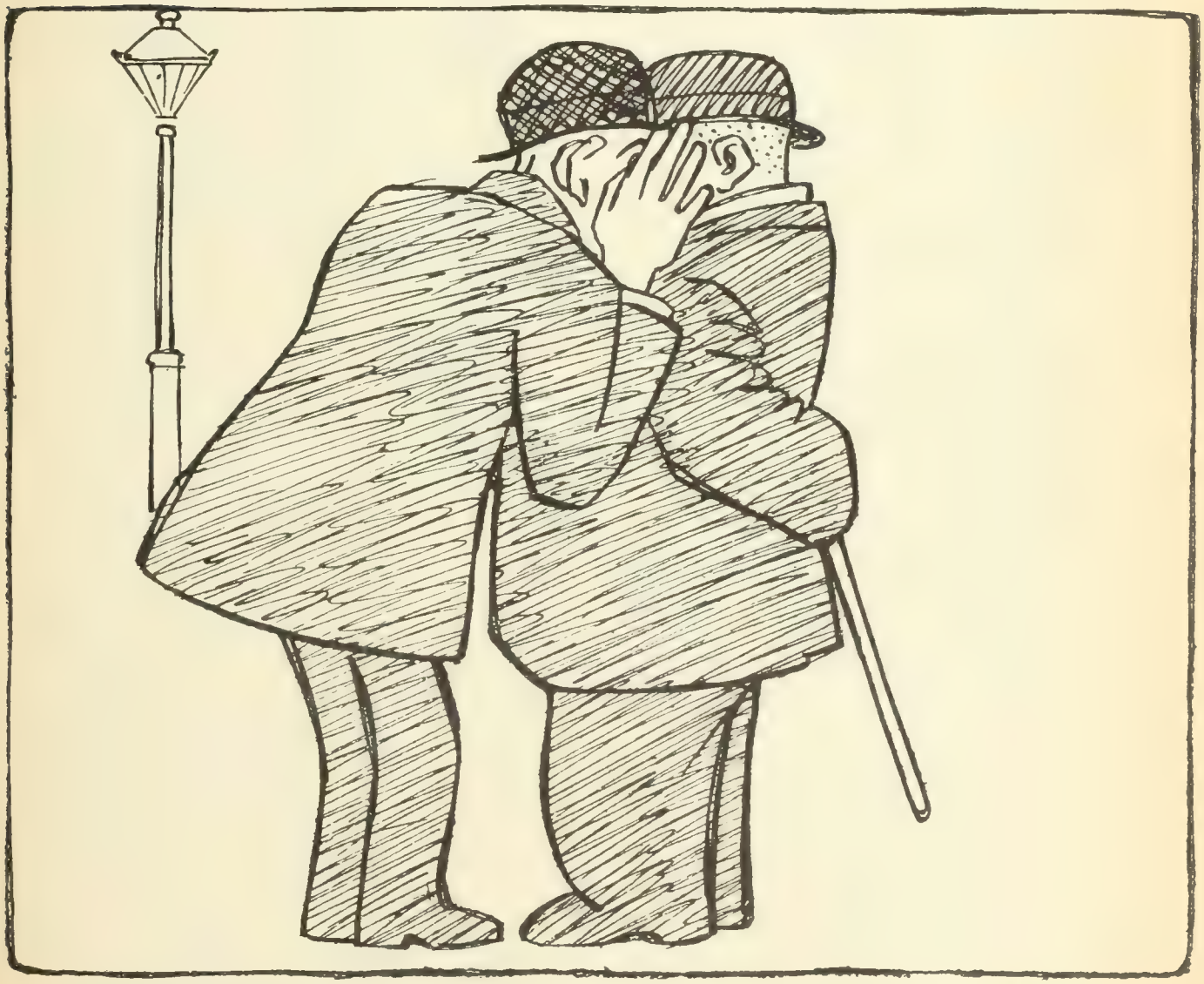

—Jo li faria apendre de torejar; es sport de resultats, y com qu'are ja sols li falta cultivar aquest.
—No l'entenc: si no s'esplica més clar.....
—Home..... home..... ¿Y la «Lley inicua»? y'l cólic penal?

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats

J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estomac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA - BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Maquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

—Han vingut a cobrâ'l gas y he acabat l'oli: m'haurás de donar diners.
—¡Prò si encare no fa quinze dies que't vaig donar un bitllet de 25 ptes!

L'amor ben entès

D. Danubi Nubiolas, era una persona qu'estava pel *ben entès*. La antiga y acreditada llibertat ben entesa era'l seu ideal La *Lliga* li tenía'l cor lligat per lo de l'autonomía ben entesa, en cambi no podía transigir amb en Roca de l'Unió y en Martí y Julià també de l'Unió, de la mateixa manera que no transigint amb un amor passional com el d'Hero y Leandro transigía y alabava l'amor ben entès, però'l destí, irònic com el poeta Carner, havía fet que D. Danubi Nubiolas sentís una passió volcànica per la seva virtuosa esposa donya Geltrú Rovira de Nubiolas per la qui era justament correspost.

Y Don Danubi que savía tots els *ben entesos* que demana la societat, *benentesos* sense quins no podría subsistir, patía terriblement perque cada vegada que tenía de fingir devant de les demés persones qu'ell estimava a la seva senyora, amb un amor *enrahonat*, s'havía de fer tanta violencia que se sentía defallir, no podent resistir l'idea de que a una dòna idolatrada se la tingués de tractar devant dels altres com la societat demana.

Cada vegada que tenint de presentar l'esposa a algú, dèia:

— Tinc el gust de presentarli la meva senyora — se mossegava la llengua y s'empassaba la paraula *idolatradíssima* com aquell que s'empassa una píndola.

Cuan anaven pel carrer, tot reprimint els naturals desitjos de portarla abrassada, feien brasset, però veientse precisats a no poder apretar massa, ell caminava com una ànima en pena y sort qu'al arribar a casa feien la pau desseguida.

Però si era relativament fàcil no abrassarse am passió devant de tothom ja era més difícil amagar a la gent el deliri d'amor que dominava'l cor de D. Danubi Nubiolas. Veures que no li era possible estimar a la senyora amb aquell amor llògic y ordenat am que estimen els marits ben vistos en societat era pel senyor Nubiolas un gran dolor.

— Dèu anys que sóc casat y com el primer día!... pensava ell sabent, que dir en una visita: *Miri nosaltres no es per dirho, però vivim com Josep y María: dèu anys que som casats y com el primer día. Un matrimoni tant ben avingut com el nostre el poden trovar, però més, no.* — Era molt bonic y mol ben vist per dirho en una visita però sentirho en la realitat, era massa.

Y D. Danubi Nubiolas, home d'ordre cumplidor del seu deber y persona formal va dir: No hi ha més remei, m'haig de divorciar.

Y efectivament, am tot el sentiment del seu cor y amb el de la seva senyora's va divorciar obtenint aixís aquell cuart estament tant ben considerat socialment com els altres tres estaments. D. Danubi Nubiolas va passar a ser un: senyor qu'està separat de la senyora.

— Vostè es casat? No senyor. Solter? Tampoc. Viudo? No senyor tampoc. Doncs? Separat de la senyora.

Francament ser separat de la senyora sempre es més ordenat qu'un home apassionat per la senyora al cap de dèu anys de matrimoni.

CAST SOL

Pseudo-Marquès

N Deu, el noi de càn Deu, sab poques coses, però encara'n fa menys, y les poques que fa les practica sense dalit. Però en cambi, es un dels que com vàm dir en un número passat, té la manya d'imitar a n'en Samà, però, això sí, l'imita tant bé que si algún día an el model se li oblida o desdibuixa algún dels gestos, se podrà dirigir a pendre llissons de la seva copia.

Quan li fan coneixer alguna cara nova, desseguit que s'acaba la primera conversa, un company el convida a lo que an ell més satisfacció li proporciona.

—Tú, fesli... fesli el Marquès. Ja veuràs com l'imita —y en Deu, el noi de càl Deu, s'axeca, camina una mica y parla, y l'espectre del Marqués s'encarna en el jove Deu. Aquell parlar que varía continuament de diapassó, aquell accent acubanat en que les *rr* desapareixen, aquella insulsesa típica del argument reviuen estereotipades, sintetisades; y el caminar, oh, el caminar es admirable. Un està tentat de demanar que la farsa no s'acabi mai, de tant bé que resulta!...

Y en acabat, el noi Deu riu, riu d'una manera desaforada y sempre demana que quan el presentin no's descuidin de dir:—El noi Deu, imitador inimitable del noi Samà.—

ELS «BULL-DOGS»

—Aristócrata aquet ximplet? Ja no m'hauria saludat tant afablement.

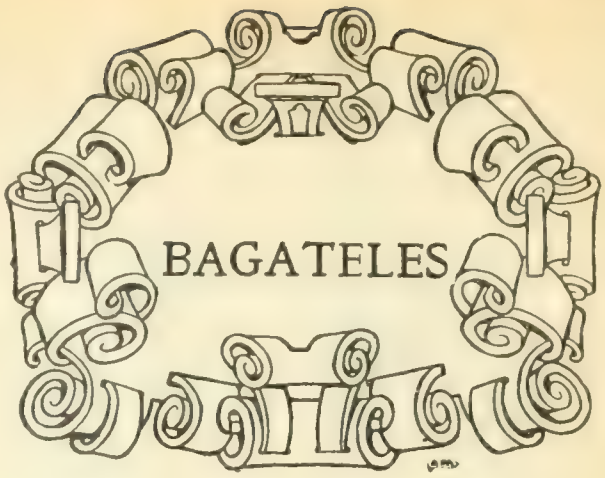

Acort perfecte

— Oh! senyor Martí! Quant temps sense veurel.

— Ja ho pot ben dir. He passat una temporada que no m'he entés de feina.

— Vostè sempre enfeinat. Es lo que dic jo; el senyor Martí no s'enten de feina.

— Creguim qu'és un matament. Sinó qu'és allò que dièm: quan un té fills y esposa, ho ha de fer.

—Es una vritat; quan un te fills y esposa ho ha de fer.

— Què s'hi farà. Ben mirat, també si no fos el trevall, la vida sería mol aburrida.

— Y tal, figuris, una vida sense trevall. Jo ja ho veig, ha de ser la cosa més aburrida.

— Are hem fet unes obres allí a la finca.

— A Santa Perpètua?

— Sí, y per cert que creguim que hi hem tingut una feinada del diantre. Hem tingut d'obrir la carretera per passarhi unes aigues y creguim qu'avans un no ha anat a trovar a l'un y a l'altre, perque en aquets casos hi han d'intervenir tanta gent.

— Ja se sab, no s'en pot prescindir. Cada vegada qu'un ha d'intervenir am tanta gent, ha d'anar a trovar a l'un y a l'altre, es un matament.

— Sembla mentida que devegades per la cosa més senzilla del mon s'ha de regirar cels y terra.

— Oh! y qu'és ben cert. Vés regira cels y terra per la cosa més senzilla del mon. Quantes vegades ho he pensat jo això.

— Y si un no's dirigeix les obres, no troba mai ningú que li fassi bé.

— Ah! sí, a més a més això, després de la feina, encara dirigexho tu mateix, perque, es clar, ningú com un mateix. Vàgila a trovar una persona que li fassi com un vol.

— No's trova.

— No's trova, no.

— Ja li dic jo que ni ha un tip. Y quan un es a fora, que per cada cosa que necessita, ha d'anar y venir de Barcelona.

— Vaya! anar y venir de Barcelona devegades per una cosa, què li dire jo? per cada cosa.

— Sí, sí, per cada cosa, ja ho pot ben dir. Crèguim que's necessita una força de voluntat per tot.

— Oh! y a més a més, que sense voluntat no's pot fer rès.

— La senyora prou m'ho diu. Vès Martí que ja no ets jove, que'ls anys hi començen a ser; però jo, ca! Si jo no sabría viurer sense trevallar.

— Sí, perque per anys qu'un posi, sempre sembla que no sabría viurer sense trevallar.

— Senyor Planell, he tingut tant gust en veurel.

— Igualment senyor Martí, he tingut molt gust.

— Repeteixo senyor Planell. Moltes expresions a la seva senyora y als nois.

— Gracies de part de vostè. Fassi'l favor també de saludar a la senyora de vostè y als seus fills.

— Gracies, senyor Martí, serà servit.

— Passihobé.

— Estigui bo.

— Que s'hi conservi.

— Veiam si'l veuré més sovint.

— Veiam, ho desitjaría. Repeteixo.

MARTÍ PLANELL

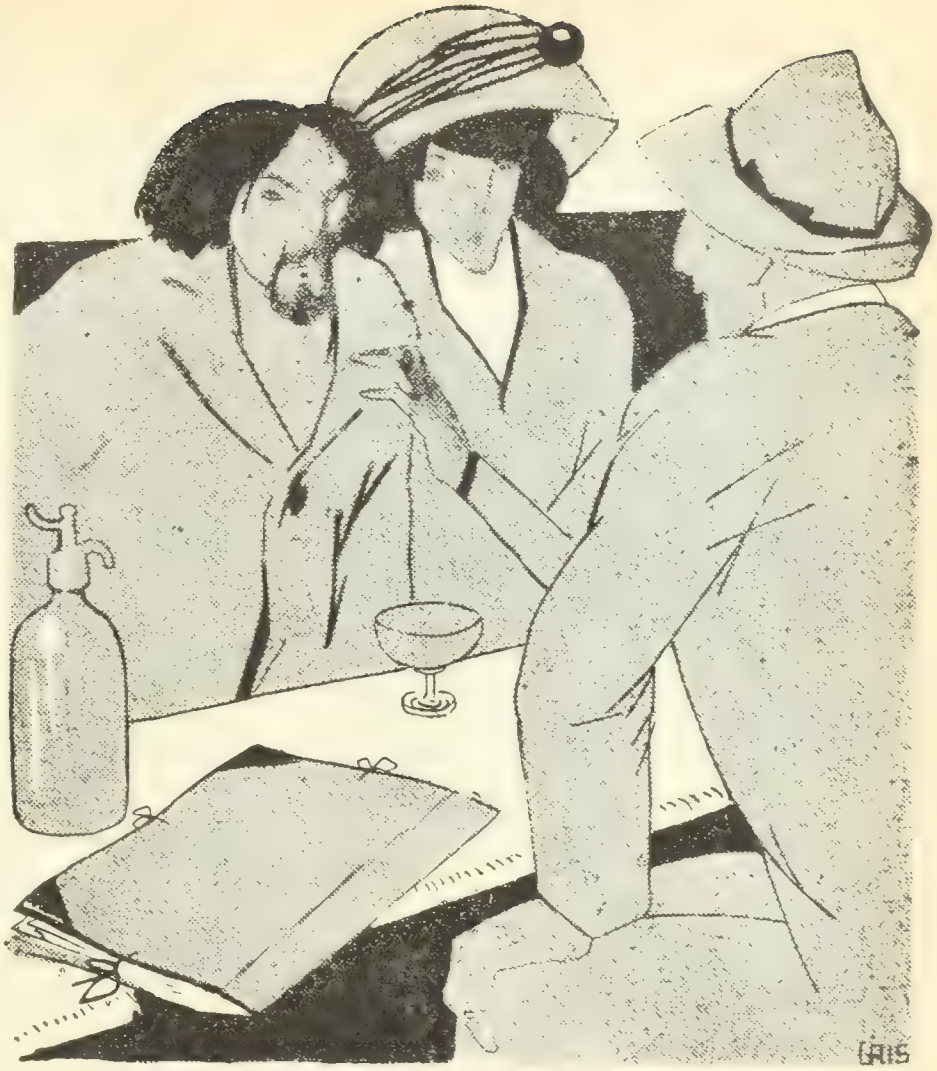

ENCARE DEL HOMENATJE GUIMERÁ

—Volèu dir que ja s'ha acabat..... que s'acabarà algún día?

L'aigua

Tothom se queixa del que té. No podèm anar enlloc que no sentim lo mateix. Qu'això a l'extranger no passa, que si fossim en un altre país, que'ns en hauríem de dar vergonya y altres queixes per l'istil.

En el tren, en el casino, per la Rambla, pel passeig de Gracia, als claustres de la Catedral, tot lo sant día s'hi sent lo mateix.

Ningú trova rès bé. Si no respectèm als nostres grans homes, diuen qu'aquí no més estimèm la pesseta si fèm un homenatge an en Guimerà — un dels grans homes de que parlavem — diuen qu'és ridicol y que en cap més país del mon s'hauría fet semblant festa. No fa molts díes un se queixava de que actualment se donguessin tantes conferencies. El que se'n queixava — naturalment—es un dels que si no se'n donguessin es queixaría per que no se'n donaven. El qu'és virtuós y li agrada passar per persona ben vista, es queixa de que les dones—en aquest país—son de lo més desvergonyit que corra. El qu'es corrido—es clar—- se queixa de lo contrari y diu que a l'extranger això no passa.

Si volguessim contar als que's queixen d'un cap del día a l'altre, perderíem el compte. S'en queixen més qu'un rector no'n benehiría.

El lema: tothom se queixa del que té, es una gran veritat y'ns atreviríem a sostenirla devant de qui'ns volgués sostenir qu'era mentida, però amb una condició: amb la condició de que a «tothom se queixadel que té», ens hi deixessin afegir «menos de l'aigua» perquè de tots els qu'hem sentit queixarse no'n coneixem cap que tingui rès que dir de l'aigua. Si es de Barcelona us dirà que l'aigua de Canaletes no's troba en lloc més del mon. Si es d'un poble us dirà que d'aigua com la del seu poble no sab que n'hi hagi en lloc més. Si es d'una masía us dirà que hi ha una font — allí aprop — que no s'en sab cap d'iguala y si es d'una masía que no tenen font us dirà que hi ha un pou que treu una aigua que no la envejen a ningú. Una d'aquelles aigues que se'n pot beure tanta com se vol perquè fa pahir les pedres y tot.

VOLIOI.

—¿Sabèu perqué'ls pares ens preferelxen als mestres làlcs?. ... dònes per la beatitut y austeritat que se'ns retrata a la cara.

De la rebuda que's feu a l'Art y la Bellesa en una històrica ciutat de Catalunya

(Acabament)

La recepció en els salons a Casa de la Vila comensà cap allí a la una. L'Art y la Bellesa van donar mostres d'un aburriment infinit. Ella badallava sens parar y Ell ni's va treure el barret de copa que duia tirat enradera. Debades li presentaren lo bo y millor dels artistes indígenes. Un sonet del Catedràtic de Retòrica no li produí cap efecte; semblava que no l'entengués, perxò s'adelantà el mestre d'Esperanto y am la vènia de l'autor el traduí. Els deixebles aplaudiren, la Bellesa somreia y el delegat del Sr. Bisbe pensava:

—Alabat siga Deu; però tan mateix el meu llatí es tot un'altra cosa.

L'àpat comensà y els convidats s'assegueren per aquest ordre: Bellesa, Arcalde—aquí enveja del Secretari de la Diputació—, Art, senyora notable, després un diputat provincial y un'altra senyora notable més notable que la primera.

Els demés llocs de la taula foren ocupats sense ordenacions molestoses.

L'animació comensà al tercer plat, però ni l'Art ni la Bellesa desclogueren els llavis.

Les dames feien els possibles per ser discretes y es dirigien a la forastera: —Hi està vostè pels vestits imperi?— La Bellesa no estava per rès. Allavors enraonaven entre elles. Com que eren un xic lluny crida ven: *An el meu marit li suan els peus;* més tart, en un silenci subit una segona veu blanca pregonava: *Ja li vaig dir, tindràs una altra nena...* y coses per l'istil. Al fí mares de familia.

També va haverhi notes de distinció esquisida La promesa d'un refinat es va menjar un capoll de rosa sucat am xampany—poetisació gastronòmica sugerida pel seu promès—, una aristòcrata va senyalar al cambrer, am l'ungla del dit xic, una mosca que's passejava esmortuida per una plata de maduixes y el síndic, més versat en banqueteigs, agafava les olives amb escuradents pera oferirles a les dames.

Es pronunciaren grans brindis. Un advocat catòlic entre altres oradors, hiperbòlicament galant, posà la seva religió a la disposició de la Bellesa.

Però el brindis que va agradar més de tots va sê'l d'un jove poeta que deia aixís:

«Auria Viatjera, tu qui am majestat aurítmica portes sideral garlanda, tu qui has vist les etérees amplituts dels pèlags atzurencs; deesa partenónica, itàlica sobirana, en aqueixa hora crónica, magestuosament apoteósica, sense exàmetres inútils, jo, homèricament trèmol, et saludo, Germana; benvinguda sies. Per tu verticalment elevo el calzer del ensomni, ingent, epicuri, anacreónic, per tu, per set vegades tu... per l'órbita eternal de tu!»

Fou el deliri. Acallats els aplaudiments no més s'oien àvides manifestacions de curiositat admirativa. «Quí es aquest xicot!» «D'on surt aquest xicot!» «Mai ho hauríem dit d'aquest xicot!» «Diu que una tia seva venía cantis?» Y ell entussiasmat va decidir enviar el brindis al «Poble Català» que el va publicar en la plana literaria.

El fum del tabac feia estornudar a la Bellesa y l'Art suava. Sortiren a visitar lo més notable de la ciutat. Vegeren el dispensari municipal en construcció estil aràbic modernisat; l'escorxador sensa acabar estil Carlos setè y les muralles enderrocades, etc.

Impensadament s'oí una descàrrega. Els somatens! La Bellesa es tapava les orelles malgrat l'esclamació tranquilisadora del Gobernador Civil. Formats sobre la muralla els somatens saludaven.

Era fosc y degut el tragí del día l'Art y la Bellesa volgueren anarsen a la fonda. L'amo era tenor; feia pocs díes qu'havía debutat gloriosament am la Marina. La comissió al hostatjarlos ho havía tingut en comte.

Y les cróniques, aquí s'estronquen d'improvís. No més se sab que un empleat d'obres públiques, hoste del tenor, habitant en la cambra propera a la Bellesa barrinà una porta de comunicació, curiosament fermada. Hi feu tres forats a diferent alsaria, però, segons ell diu, no va veurer rès.

Sigui com vulgui al matí següent els ilustres viatjers havíen desaparegut. Ni una lletra de comiat, ni una tarja am l'adressa, ni un recort d'agraiment a la bona acullida que'ls hi feren, ni mil pessetes pels assilats!

Lo més obsessionant d'això es saber com sortiren sense que ningú els vejés. No més se sab que un pobre estudiant de violí qui passejant l'insomni assegura haver sigut acaronat per dos inconeguts, una dòna

molt hermosa y un senyor alt y ben plantat de mirada irresistible. Ella li besà'l front mentres Ell li acoronava la testa. Diu que li aconsellaren tres coses: que's tallés els cabells, que no's mogués de la ciutat per més que li aconsellessin y que no fes cas del mestre.

El director d'un diari lliberal es vanta de que si li des la gana ell ho posaría tot en clar. Y potser sí. Es franqueja amb una colla qu'ho saben tot.

M. F. DE LAVIROLLA.

En Guimerà a Terrassa

VULGUES no vulgues, el gran Guimerà, víctima del homenatje que tothom sab, va tenir d'anar a Terrassa, perque allí també li feien homenatje.

Un cop al teatre, li van presentar al diputat provincial senyor Barata home molt cumplimentós. Després de les presentacions en que en Guimerà va dir que ja'l conexía de nom y en Barata a n'en Guimerà també, y de discutir qui era més conegut y qui havía fet un obra més positiva per Catalunya y qui era més digne de ser conegut y alabat y d'haber quedat en qu'en Guimerà s'emportaba la palma, van sortir a parlar de'n Garavaglia.

—Ah! diuen qu'es tan bon actor—va dî'l senyor Barata.

—Ja ho crec—va respondre en Guimerà.

—Sí, miri, no fa gaires díes que'l vâm tenir aquí a Terrassa.

—Y què tal, què li va semblar?

—Home, ja veurà, no'l vatj anâ a veure. Li seré franc. Representava una obra d'espardenya, d'aquestes que la bona societat no... ¿sabî?..... ja'm pot compendre.

—Quin'obra era?

—Una qu'en diuen l'Eloy. Ca, una ximplería: ja's pot pensar lo que deu ser.

***

Un dels molts poetes de la coneguda y laboriosa ciutat de Terrassa va volguer ser presentat a l'Angel de la nostra poesía, qu'a copia d'homenatjes ja ha acabat per passar per tot.

El poeta de Terrassa, al estrenyer la mà del venerable poeta de Catalunya, li va dir:

—Ja vatj tenî'l gust de veurel a la plassa de Catalunya.

—Ah? sí, hi passo molt sovint.

—No, vull dî'l día de l'homenatje,

—Ah! ja. Doncs jo no'l vatj veure a vostè.

El senyó Canons troba la solució

Fà uns quinze anys que tinc un lloro que es la meva alegría, el meu consol. M'el van regalar quan encare vivía la meva senyora (qu'al cel siga), y junts la meva senyora y jo li vâm ensenyar les primeres paraules y va sortir tant espavilat qu'al cap de dos anys parlava el català tant bé com qualsevol de nosaltres.

No'ls hi vull contar tots els mèrits d'aquesta bestioleta perque no acabaría mâi. Unicament els diré qu'es un animalet tant fí y tant senyor que no més viu de menjars escullits. Se pot ben dir que no més s'alimenta que d'atmetlles d'Arenys y mató de monja, y si per les grans diades me tasta una mica de tortell, encara ha de ser del Forn de Sant Jaume. Quan té tos, y això li passa sovint, (es veu que'l clima de Barcelona no li prova) demana pastilles Valda o Geraudel perquè tant les den Morelló com les del Dr. Andreu alguna vegada qu'he probat de donarnhi me l'hi han ocasionat un tant gran trasvals que de què no se m'hi queda.

A una bestioleta aixís un l'hi posa afecte y com he tingut la desgracia de no tenir fills me l'estimo no com a un fill meu però sí com un *adoptiu*.

Una cosa'm té neguitós: es el seu pervindre. Avui per demà que jo falti (y ja'n tinc 74 y ell tot just es una criatura, ja que per Sant Jaume'm cumplirà els 26) no sé com s'ho arreglarà. Jo, deixo tota la meva for-

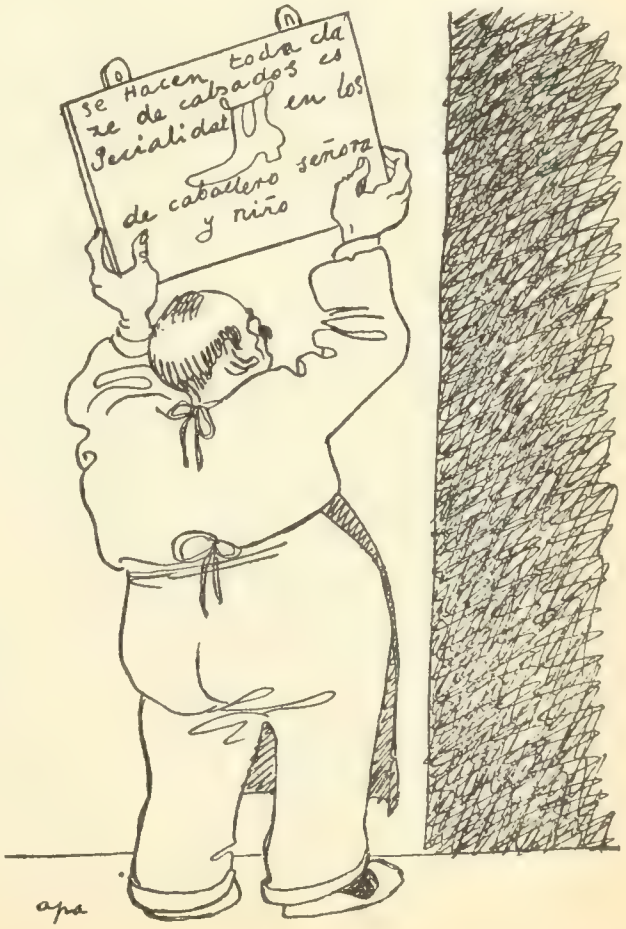

—No sé de què's queixa la Solidaritat ¿No vàm quedar en que s'havia de reventà'l Gubern?

tuna al meu nebot am l'encàrrec de cuidarse del lloro el día que jo deixi aquesta vall de llàgrimes. El meu nebot es molt bon xicot y potser cumplirà am l'encàrrec que jo l'hi fasshi, però ell té dòna y fills, y ademés la seva dòna es una dòna d'un caràcter variable y voldrà cambiar de lloro com qui cambía de barret. Ah, y que poc temps que s'hi estarà amb aquesta familia. Y jo, ja m'el veig passant d'una familia a l'altre y d'un país a l'altre anyorantse y patint en silenci, ell qu'es tant prudent.

Quantes vegades he pensat que aixís qu'arribés l'última hora lo millor que podría fer sería cridar al lloro y darli una mica de julivert y *suicidarlo*. Però jo no soc com els antics hindus quines lleis obligaven a les seves dònes a llençarse a la foguera que servía pera cremar les despulles dels seus marits, no, jo no ho faré mai això encara que fos en bé del lloro perquè jo no soc hindu. Jo soc barceloní, catòlic, apostòlic y romà. Prefereixo morir desconsolat però que'l meu lloro mori de mort natural!... Però y si la planeta li fà seguir la França, l'Anglaterra o'l Japó? Am cent y pico d'anys qu'encara pot viure y am els paíssos que's pot veure obligat a corre ¿còm s'ho apanyará? còm se farà compendre? Oh, senyor, inspireume!

. . . . . .

Ja ho tinc resolt. L'hi faré apendre *l'Esperanto!*

L'Alt Tibidabo

El Tibidabo es un montanya feta l'any de l'Exposició. De totes les montanyes conegudes es la més nova. Talment acabada de fer. Va sê idea d'en Rius y Taulet. L'hauríen pogut fer de mil metres, peró hauría sigut massa; de 500 ja està bé. Es una mida molt enrahonada.

Dona gust veure aquelles faldes de pins novells, d'aquell vert que's veu qu'acaba de sortir de câl embarnissador. Verdaderament es comparable el Tibidabo a una d'aquelles cases noves de l'Ensanxe. Sembla que un s'hi vagi a mirar un pis. Tot tan intacte, tan nou, tan flamant. Va tenir una bona idea en Rius y Taulet. Dieun que'ls regidors que'l voltaven s'hi van fer rics; ja'ls hi perdonèm. Una montanya com el Tibidabo hi convenía molt a Barcelona. Y are, amb el funicular? Es una comoditat.

* * *

—Còm es que hi han fet el restaurant d'istil arab?

—Va sê idea d'en Rius y Taulet.

—Però si en Rius y Taulet fa anys qu'es mort y'l restaurant es d'are.

—Jo li diré. En Rius y Taulet quan va fer la montanya, al cap de munt hi va fer construir una miranda d'istil morisc.

—Sí, que.

—Y, are quan se va fer el restaurant, l'arquitecte va volguer respectar el gust d'en Rius y Taulet.

* * *

—Tinc el gust de presentarli la senyora Pastor, el senyor Carner, director del PAPITU.

—¿.....?

—¿.....?

—La senyora es la propietaria de la casa que's construeix aqui'l tombant.

—Ah!

—Ca! Una caseta. Me serveix de sport. Cada tarde hi vinc. Es tan agradable aquet passeig.

—Molt agradable, verdaderament.

—Y per una dòna, a Barcelona, s'en troven tan pocs de sports.

—Ja ho pot dir.

—Y s'es tan criticat. Miri, fins hi ha qui'm critica perque pujo cada tarde aquí.

—Té tan poca importancia la crítica.

—Y ademés, jo ja ho veig, es molt natural que Barcelona tingui encare preocupacions d'aquestes. Una ciutat que s'ha fet en cuatre díes.

—Ja ho pot ben dir.

—Es lo que diu el Doctor Andreu: «No n'hem de fer de planxes? De què'ns ha de venir el ser senyors. Això vé amb el temps».

—Dispensi, senyora, però crec que am la distinció y l'amabilitat de vostè, ja no s'ha d'esperar que'l temps refini.

—Oh gracies. Vostè es molt amable.

—Senyora.

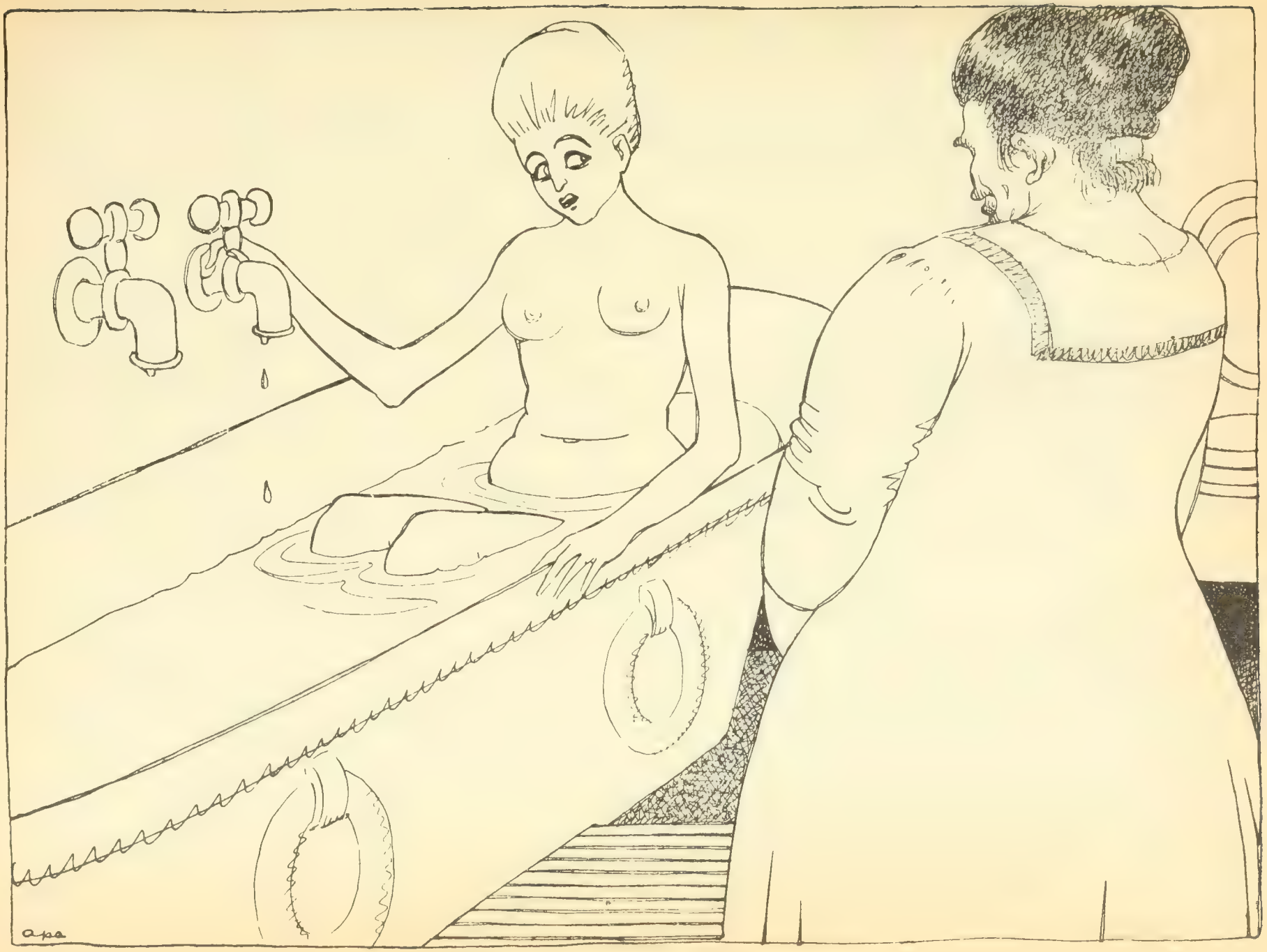

—*Mademoiselle*, això ja es massa un bany cada dia. Les meves filles son les meves filles y amb un bany al mes ne tenen prou.

—Vostè es verdaderament una fundadora amb això. Senyor Carner, jo li demano, que pel bé de Barcelona fassi un elogi complert d'aquesta senyora en el PAPITU.

—El PAPITU's considerarà molt honrat.

* * *

—Lo que trovo cart son els viatjes en funicular. Miri que una cincuanta, es molt ben pagat.

—No es culpa de la companyía.

—Del públic, doncs?

—Sí, senyor, del públic. La companyía tenía intenció d'anar baixant els preus fins a posarlos a un nivell enrahonat, però el públic no ho ha volgut de cap manera. S'hi ha oposat am totes les seves forses.

—Còm?

—Omplint els vagons del funicular.

PAPITU

—Això es insoportable.... sis mesos que som casats y ja'm tractes d'imbecil perquè he perdut aquet plét.
—Mira..... còmprem aquell *rafaju* y jo't prometo que'm penediré.

—La senyora es una perfecta barcelonina. No solsament me pot dar llissons de gracia, bongust y distinció, sinó que'm dona llissons d'empresa y de voluntat. Miri, ella es la qu'ha fet construir la primera casa a la cima del Tibidabo.

—Es cert.

—Una casa sense importancia.

—Suposèm que no'n tingui.

—Que ja es molt suposar.

—Vostès son molt amables.

—Serà sempre vostè la que haurá posat la primera pedra. Jo crec qu'això mereix un elogi de tots els bons barcelonins.

—Figuris.

El Sant Pare y els ximpancés

COPIEM de *La Vanguardia*: «Comuniquen de Roma qu'en vista del gran miramentque pren als Estats-Units l'educació dels ximpancés, el Sant Pare ha ordenat al Nunci apostòlic de Nort Amèrica, qu'enviés missioners a les escoles per la conversió dels simis a la nostra Santa Relligió.

Segons sembla algún del savis qu' estudíen els ximpancés, ha assegurat al Papa qu'am el temps poden arrivar a desarrollar l'inteligencia qu'are tenen en estat rudimentari y a Roma han declarat que segurament Deu està disposat a permetre que'ls simis se salvin.»

Fins aquí *La Vanguardia*.

Celebrarèm l'acort del Papa que procura ab tant acert armonisar els avenços de la ciencia ab la Religió y esperant poder estudiar pràcticament lo que hi hagi de vritat en tot això, en el simi Moritz, que un día d'aquets debutarà al *Soriano*, espressèm el nostre desitj de que lo més aviat possible sigui beatificat el cèlebre naturalista Darwin, qui ha demostrat ser un precursor de Pius X y digne d'ocupar una cadira al costat de l'ex-Beat Oriol.

Un que hi vol sortir

BUEN qu'enRàfols, fundador de la Copa Catalunya, se queixa de nosaltres perque encara no l'hem bescantat desde les columnes del PAPITU.

S'ha vist tant mapat per les revistes amb això de la Copa que li dol no veure's en caricatura. Vol la popularitat, am tots els pros y tots els contres, ja no'n té prou am les mirades encisades de les floristes ni am l'emoció del qui li enllustra les botes, necessita la sàtira, l'indiscreció. En una paraula, té'l paladà estragat, y com ha demanat si li faríem el favor de bescantarlo, francament no'l podem complaurer. No'n tenim rès que dir. D'ell no més sabèm qu'es un bon xicot, que fa molta bondat, que a casa seva n'están molt contents, y que quan se tracta de fer bé, sempre fa cúa. Sentiríem doncs no molestarlo y creièm que la millor manera de conseguirho es fer ressaltar les seves virtuts, per altre part reconegudes per tothom.

—Aquesta nit, t'he sorprès rient mentres dormies ¿Què somiaves, Ramonet?
—Somiava qu'aquell ximplet que vaig despedir ahir s'estava morint de gana

---

FOLLETI DE «PAPITU»

La fidelitat d'una viuda

(Conte japonès)

A l'antic Japó y a la ciutat de Tokio hi havia un professor molt sabi que's deya Po-ka-sang. La seva senyora, era una jova molt hermosa, molt elegant y d'una de les primeres families del aristocràtic barri de Latiufu. Tota la ciutat l'admirava per la seva discreció y culta virtut citantla sempre com a model de bones casades. Y amb el seu espòs s'estimaven tant, que tothom els considerava com a bons casàts.

Al cap ja d'alguns anys de matrimoni, en sense que hagessin tingut cap fill, Po-ka-sang va començar a amagrirse, a posarse neguitós, en fi que va perdre la salut de tal manera que li va ser precis d'anar a consultar am tots els metjes de més nomenat del Imperi, per veurer si entenien el seu mal. Els uns deien que patia del fetje, altres deien que's gastava de la melça, altres qu'una mala airada li havia corromput la sang, però'l cert es que per més remeis que li feyen pendre, ningú'l curava, al contrari, de les rahons de cada un ne sortia molt pitjor que avans d'anar a trovarlos, per fi cansat ja de fer remeys y de seguir metjes se'n va anar a consultar la seva malaltia amb el sabi doctor To-ka-son, metje major del gran Taikun, un dels homes més entesos de tota l'Assia.

Aquest el va examinar, y li va pendre'l pols a mitja nit, un dia de lluna plena. Va mirar les estrelles, se va quedar tot pensatiu, y després de fer varies ratlles sobre d'un paper de seda, al cap d'una bona estona de profonda meditació li va preguntar:

—¿Puc parlarvos francament? ¿No us farà por lo que us digui? — Digueume la veritat — li va respondre, Po-ka-sang, qu'estic preparat a tot y us escolto impassible. Doncs bé — li va respondre el sabi metje — la constelació de les estrelles blaves, baix la cual haveu nascut, comença ja a abandonarvos, y el gran dragó celestial ja us ha girat la cara.

— ¡Burrangui va exclamar en Po-ka-sang.

— No hi ha més burrangu que hi valgui — li va dir el doctor To-ka-son. Ja haveu buidat tot el vostre esperit en els nostres llibres y totes les energies siderals que us animaven han passat a animar als vostres deixebles, y l'haver entrat baix l'influencia d'una mala conjunció d'estrelles fosques amb estrelles rojes, aquesta tardor passada, fa que tant sols vos quedi de vida fins al començar la primavera, — y va anyadir. — Inútil que prengueu cap medicament perque no'n treurieu rès; ni que vos beguessiu tot una ampolla d'essencia de cuques de lium de l'isla de Java. Rès, us farà rès. Per vos no hi ha remey.

Po-ka-sang, sen va tornar a casa seva, y com qu'era un gran filosop va pendre la cosa sense desesperarse. Va començar a posar en ordre tots els seus papers, va acabar, escrivint una estona cada dia, una obra qu'estava fent sobre les papellones irisades del Thibet, va posar en net els seus cuaderns d'observacions dels seus viatges a la Xina y al pais del Gran Mogol, va liquidar la seva hisenda, lo millor que va poguer, y un cop ja fet tot això un dia després de dinar va pendre per la mà a la seva esposa y li va dir:

— Mira noya, jo estic molt malalt, molt, però molt, sé que per mí no hi ha remey, y ara a l'entrar la primavera, m'aniré a barrejar amb el Gran Toth, del cual tots hem sortit, y el qual tots, qui mes aviat, qui més tart, hem de tornar.

— ¿T'has de morir? — va exclamar la Ki-ma-ma-ka, que tal era'l nom de la seva dòna.

—Si, y no t'impresionis.— Així ho té destinat el gran Budah. Mira, en aquell armariet que hi ha entrant en el meu estudi hi tinc tots els meus papers. Obrel, demunt de tot hi trobaràs dos paquets lligats am cordons de seda; el qu'està lligat am cordons grocs es un treball minuciós sobre les papellones del Tibet, y ses virtuts. El qui

—Si'm vols creure, val mes qu'entrèm en aquesta altra taberna... Hi ha un lloro que sab cridar «viva Lerroux.»

Correspondencia

Papitu fill, Fassi coses més interessants. Am llegendes xistoses aquet genre resultaría una nota original.—*J. C.,* Vostè té molta raó. Mil mercès per la propaganda.—*Q. Recolons,* La seva crònica no es graciosa ni interessant y lo mateix podria ser escrita desde Londres que desde Dji-Bouti. *Pere Pega Duro,* Els redactors qui comenten les ridicoleses dels nostres ricatxos, tindrien molt gust en coneixer a Vostè y en que escrigués millor el català.—*Joan Parache y Canals, president de la «Joventut Catalana», Director del «Estol Dramàtic Joventut» Redactor de «La Tribuna Escolar»,* Es molt dolent lo qu'envia.—*Realment,* Es massa groller.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona.
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul

està lligat am cordons verts es el llibre dels meus viatjes. Quant jo sigui mort publicats am l'ajuda del meu millor deixeble Kiku-kur-ru Dintre de l'armari hi trobaràs un bagulet de marfil vermell, amb incrustacions de nacre; conté la liquidació de tots el meus bens deixante'ls per tu. Y com els hermosa y jove, y encara no has tingut familia, t'aconsello que't casis amb en Kiku-kur-rhu, qu'es el meu primer deixeble, y podrà dignament ocupar la meva càtedra. Ademés me sembla que no li ets pas indiferent. Y es ben plantat y fresc amb un color d'oliva qu'enamora; y tú també m'has parlat d'ell amb elogi, de manera que fareu una bona parella y podràs tenir els fills qu'am mi el gran Budah no t'ha volgut concedir.

La Ki-ma-ma-ka va escoltar aquet discurs tota conmoguda y al final va esclatar en un pló, inconsolable.

—No, no'm casaré pas quant tu no hi siguis. Pera mi tot s'haurà ja acabat. El meu dol durarà fins que'l sentiment me mati! y no trigarà pas gaire!

—Rés de tot això!—va replicar el seu marit.—Ab tal de que portis dol de mi, fins que s'assequi el munt de terra de porcelana que posaràn sobre la meva sepultura, ja n'hi ha prou! Ella va protestar y al Sabi les protestes de la seva dona li van entrar per una orella y li van sortir per l'altre.

S'ha d'adverti qu'en l'antic Japó, s'acostumava a posá un munt de Kaolín humit sobre del lloc en que s'hi enterrava algún japonès d'upa; y aquesta terra assecantse al cap d'un curt temps, es petrificaba quedant hermèticament tancada la tomba. Després s'hi posava a sobre una placa esmaltada en la qual hi havia escrit el nom y les qualitats del estadant de baix, y tot quedava llest.

Al cap de poc Poka-sang va acabar per anarsen a veure el gran Brahma, al entrar la primavera, com ja li havia predit el doctor Toka-son. El mort va quedar com natural; semblava de cera groga. La viuda estaba inconsolable, tant, que la van tenir de vigilar perque ho's begués un glop de licor de verí de serpent que'l seu marit tenía amb una ampolleta de bronze.

El dia del enterro, es va formar una comitiva fúnebre que marxava al só del *tam-tam* y del *gonf gonfs* en la qual figurava tota la gent de ringu rangu del pais. La viuda hi anava tota coberta d'un vel de seda, acompanyada per dos cambreres que l'havien d'aguantar a cada pas. Al terminarse la cerimonia del enterro y al ser colocat el munt de terra fina sobre la tomba, en forma piramidal, que de què que no li agafa una basca. Y la van tenir de traginar a casa amb un palanki de bambú ben reforsat.

De lluny seguía la fúnebre comitiva el fidel deixeble Kiku-kur-ruh, anantli al derrera amb un fluviol sonant un aire més trist que'l dels puputs per semana santa.

***

Al cap de deu dies de mort el Mestre, en Kiku-kur-ruh s'en va anar a fer una visita a la viuda, com era de rigor. La criada li va dir que ja feia tres o quatre dies que per la tarda sortia cap al cementiri ahont estava enterrat el seu marit. An en Kiku-kur-ruh li va faltar temps per anarsenhi. Quan hi va arribar, va pegar una llambregada y va veure prop d'un jardinet de crisantemes la viuda sentada a terra, fent anar un gros vano am tanta lleugeresa, que semblava una papallona colossal que donés voltes per sobre d'una petita piràmide. S'hi va acostá, y efectivament va veure qu'era ella, qu'estava ventant la tomba del seu espós.

—Y ara?—què fa aquí Santa Budhista?—li va dir el jove tot estranyat tement que la Ki-ma-ma-ka no s'hagués tornat tarumba del sentiment.

—Ah! Es vostè?—va exclamar ella mirantsel amb ulls tot falaguers.

—Per què venta el munt de terra?

—Ay! perque s'assequi més aviat!

POMPEYUS GENER

L'HUMOR DELS AVIS

BÈLGICA — Félicien Rops

Periòdicameat apareix en la nostra societat aqueix fenómen d'ànsia mística que'ls Anglesos anomenen «revivals». Tot d'un plegat un poble se sent sotraguejat per la paraula més o menys iluminada de qualque enviat de la divinitat y una nova religió queda iniciada. Un cop es un sargento qui's sent inondat de la divina gracia y surt per aquets mons de Deu vociferant la doctrina revelada. Un altre dia es un fadri forner, més tard una llevadora sibilítica, qui armats d'uns nous evangèlics estrambòtics y d'un ritual carnavalesc trastornen una ciutat o una barriada sense altra finalitat que la propia satisfacció del morbosisme apostòlic.

Això que passa sovint a Lavapiés, a la Barceloneta, a Londres, a Nort Amèrica, etc., anys endarrera ho tingué de sofrir la vila llum. El «satanisme» va fer presa ja no en les classes humils sinó entre bon nombre d'intelectuals de la capital de França. Cada cenacle era un temple ahont s'hi practicaven al ensemps que les més abominables aberracions les majors estupideses, ritual clownesc del culte a Lucifer, a Satanàs, a Belcebuth, a Belial... y al Sar Péladan. Més tard tota aquella esglesia degenerà en la més monstruosa barreja de vanitat, arrivisme y altres coses pitjors. Aquet fang va arribar a esquitxar l'obra den Baudelaire y a embrutar la den Huysmans, y cristallisant en els horribles salons de pintura de la «Rose-Croix» va inficionar també an en Rops. Sense la ceba del satanisme en Rops no hauria tant mal parlat de la dòna—¡no tant satànica com això!—ni hauria degenerat tant sovint en la carrinclonería del satanisme, y aleshores, trevallant normalment, hauria produit obres com «El Cant Plà», «La botiga de robes», «L'Usurer», etc., y hauria sigut un artista més gran, per quant a hores d'ara no contaría la pesadilla de les seves portades hermèticament simbòliques, y les il-lustracions als llibres *perversos* d'aquells literats *olvidats*.

Donèm d'aquet artista tres gravats representatius de lo que podríem anomenar el seu genre intermig, perque les seves grans litografies citades y alguna tela a l'oli no son reproduibles en la nostra revista y perque *lo altre* es d'una obscenitat y d'un satanisme tant aguts com el Don Jaume den Pitarra y les idees pre-cucutístiques den Ismael Smith.

SACS

L'Hipocresia

L'HUMOR ESTRANGER

França. — Charles Léandre

El millor dels actuals retratistes caricaturistes amb en Sem. Algunes de les seves charges *han devingut cèlebres; entre les millors citarèm les den Zola, Rotschild, Victoria d'Anglaterra y Clémenceau, reproduida aquesta darrera en aquestes pàgines. També es remarcable de semblança fisionòmica y d'expressió psicològica la sèrie del procés de la familia Humbert editada en forma d'Album. Ademes d'aquest y altres pulcrissims albums ha escampat per tots els ilustrats sèrios y humorístics innombrables caricatures plenes de* verbe *y gracia am llegendes originals gens vulgars.*

Aquí a Barcelona se l'ha comparat despectivamant amb en Manel Moliné. Am l'actual rehabilitació d'aquest nostre caricaturista, aquell despreci no té més valor que'l de tants judicis apassionats que la moda aixeca per uns minuts a dogma y per segles llensa al olvit.

Es evident que l'obra den Léandre es molt desigual, y a voltes, indubtablement, amanerada. Es tan fácil, en hores de lassitut, el passar incautament de lo que s'anomena personalitat a l'amanerament. Fins potser les dugues modalitats no son més que aspectes d'una mateixa energía.

També's pot argüir qu'en Ch. Léandre es un home de flaca espiritualitat, però com qu'ell mai s'ha proposat altre cosa que comentar el grotesc fisionòmic, la ganyota dels adults, bé està el judici laudatori sobre en Charles Léandre, retratista caricaturista, que precedeix.

SACS

Jacques Héhrard

H. Rochefort

Louise Michel

Fred. Humbert

H. Delcassé

L'abbé Lémire

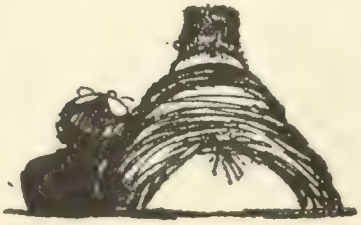

Mrs. Dupuy y Barthou

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

"EUSTOMÁTICUS"

EN POLVO Y EN PASTA

ES

EL DENTÍFRIC IDEAL

PROVARLO EQUIVAL ADOPTARLO

PESSETES 1'25 CAPSA — De venda en les principals Perfumeries y Drogueries

DIPÓSIT GENERAL: Carrer Universitat, 41.-BARCELONA

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS. -Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

—Y li es tant indispensable la lleugeresa a un bon jockey?
—Ja ho crèc.
—Com diantre doncs les dònes no ho havèm esplotat això?

D.L. No. B-22998 1978 Impr. LETERADURA Passeig de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 34 10 CENTIMS BARCELONA 14 JULIOL 1909

PAPITU

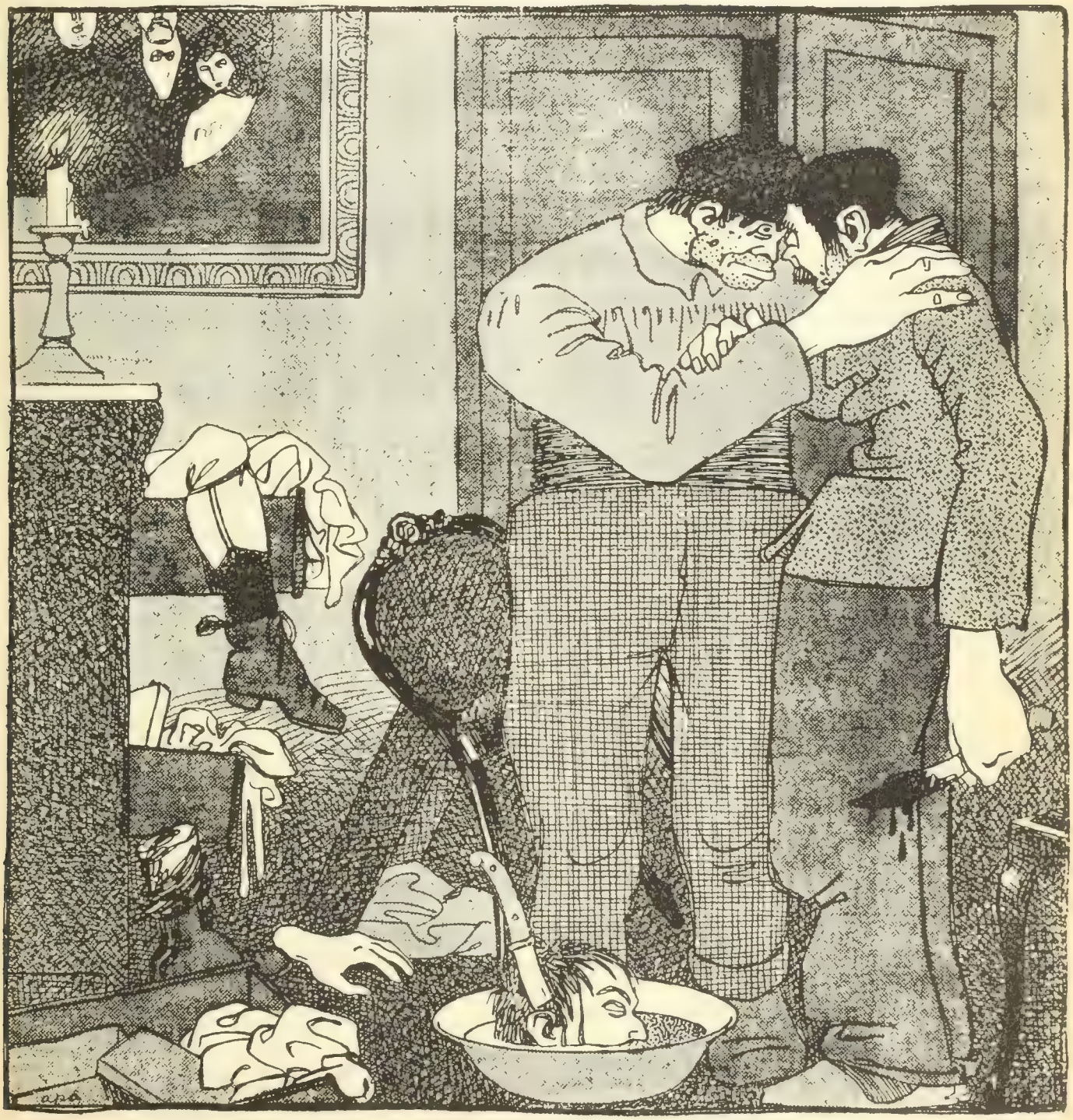

IMPUNITAT

—Y com ho farèm are perque no'ns descrobreixin?
—No t'apuris: ja m'he proporcionat dugues bombes de dinamita.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA - BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 8
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

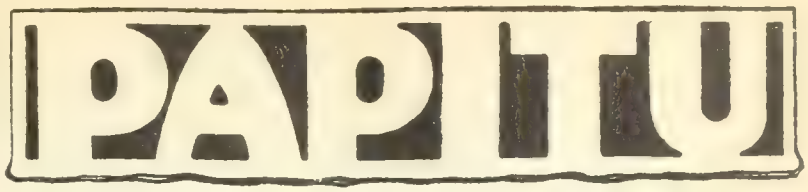

El senyor Tona no marxa bé

L comportament del vell federal Tona y Xiberta, donant, en la Diputació, la rahó als carlins agressors den Gubern, ha indignat als nacionalistes.

Els nacionalistes no tenen rahó, perque'l senyor Tona, fora d'unes petites envejes y d'unes petites vanitats, es un ser deliciós, que com vell federal qu'es, porta totes les qüestions fins al darrer extrém. Un día se parlava de si mastegava bé o malament el castellà.

—Mireu—va dir ell—quan vaig anar a Andalusía, ningú'm va coneixer que fos català. Ja veureu, com que's passa per Aragó primer y després per Castella, desseguida s'agafa l'accent castellà.

—Bé, es que potser tens una gran predisposició per les llengües — afegiren els amics.

—¡Oh y tant! Mireu quan vaig anar a Italia, me varen pendre per napolità...

El senyor Tona es aixís d'extremat. Fa tres anys qu'es a la Diputació ocupant una de les secretaríes y encara no ha volgut llegir bé aquella fuga de vocals que s'escriu en els documents oficials darrera del nom del rei: (q. d. g.) En Tona, no llegeix «que Deu guardi» ¡Y ca! Per alguna cosa es federal. En Tona, tossut, revolucionari, llegeix «que Dios gracias».

Y consti, que's prepara les lectures com un membre de l'esbart de raphsodes. Això sí, ho fa per recomanació den Prat de la Riba. L'altre día, ho dèia tot cofoi: «Aquet dematí ha vingut en Prat a casa. Caram, senyor Prat, vostè per aquí? li he dit. Ell m'ha dit: Sí, senyor Tona, he fet una memoria pera llegirla a la Diputació. Està impresa, però com qu'es vostè qui tindrà de llegirla, l'hi deixaré pera que avans se practiqui repassantla tres o quatre vegades.» Y el senyor Tona, va somriure com dient: «En Prat de la Riba, và a la propia casa d'un servidor, y me fa llegir, tres o quatre vegades, les seves memories avans que ningú, pera que la lectura'm surti una filigrana».

Els nacionalistes son ben tontos si s'enfaden amb el senyor Tona. Com que coixeja un xic, cosa que planyèm am tota l'ànima, ja se li pot donar voltes qu'ell sempre s'inclinarà cap a la Dreta.

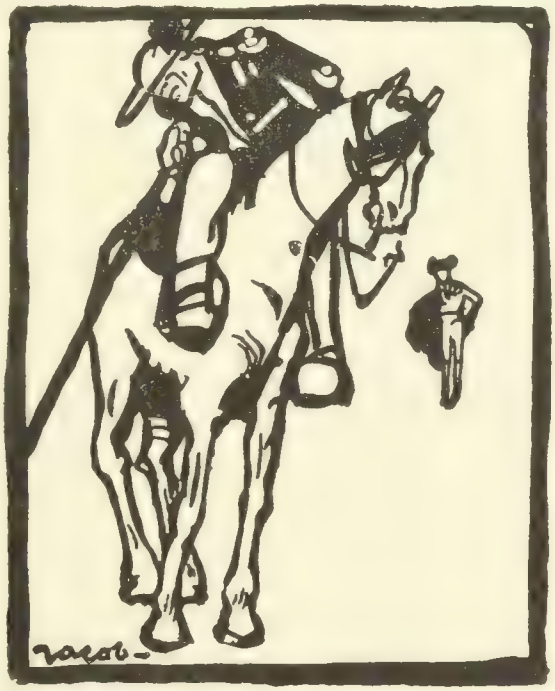

—Vaja, está vist qu'haurè de plegar; cada día tinc més por. Demunt meu pesa l'estigma d'haver nat a Picamoixons.

La llei de jurisdiccions y'l matrimoni

ONFIDENCIALMENT ens participen que'l jove redactor de *La Tribuna* D. Artur Mori, està sufrint els efectes de la llei de jurisdiccions. En Mori no es cap home disolvent ni antipatriòtic. Va vestit sempre de dol, com un d'aquells xicòts que surten en les ilustracions amb un títol que diu: «¡Pobre huérfano!» y veientlo tant trist y tant endolat, desseguida se pensa que aquell noi es incapàs de dir may de rés ni de ningú. Un bon noi; un bon noi..... Però enamorat d'una noia que porta'l cognom España, ha tingut de desistir del matrimoni per por de que li declarin els fills subversius. Ell se diu Mori y ella España, de manera que figúrintse vostès quina conjunció de cognoms més lamentable que portaríen els fills. Desseguida sortiría *El Progreso* dient que allò había estat premeditat per en Puig y Cadafalc y que era necessari posar remei als cognoms dels fills del jove periodista Sr. Mori. ¡Oh! y no volem pensar am lo que succeiría si els nois surtíssin escriptors com el pare, y'ls hi dongués per firmar amb els dos cognoms com el Sr. Pujulà y Vallès o el Sr. Rovira y Virgili o el Sr. Ribera y Rovira (D. I. de L.) Un senzill sonet o un article sobre'ls abonos orgànics o la reversió dels tranvíes, seríen denunciats com separatistes per las firma ignocent del fruit del Sr. Mori y de la senyora —aleshores ja sería senyora—España. Y'ls Mori, esdevindríen martres y les seves inicials, com les den Verdi en l'Italia irredenta, seríen un crit terrible per Catalunya.

Sortosament ja ho hem dit, D. Artur Mori, ha desistit del casament. La ciutat, per la seva pau. y les autoritats per el respecte á les lleis, deuen agrair al

—¡Papita..... ¡Papiteta! Júrem que mai me deixarás per un altre.
—Fuig, tonto, tu't creus que hi pot haver ningú més capás de passarme seixanta duros cada mes?

senyor Mori el que sacrificant el seu amor, tingui fills que's diguin Mori García, Mori Vives o Mori Bonet, però no allò altre tant terrible. Devant de tants infortunis el senyor Mori segueix vestint de dol, confiant que qualsevol diputat se compadeixerà d'ell, demanant una aclaració de la llei de jurisdiccions que exclueixi dels delictes contra la patria als fills futurs del jove senyor Mori y la bella senyoreta España.

Don Joan

H, tú, afavorit de Pompadours, Julià rutilant! Terrible Don Joan que fas de Tenorio y et dius Manen, tens un terrible competidor en els torneigs galants. Té fama de virtuós, de compositor y de guapo. Es destre en escriure llibrets y partitures (vegis *Acté)* per aprofitar decorats, (vegis *Nerón);* es inteligent en enviar telegrames a Alemanya donant compte dels seus èxits delirants a Barcelona y en telegrafiar a Barcelona desde Alemanya explicant la grandiositat dels seus triomfs y es inimitable en l'art de la postura y en el maneig del instrument.

Dos mesos avans dels seus concerts, apareixen retrats de l'hèroe en tots els aparadors de la Rambla: «Manen peinado», «Manen despeinado», «Manen a medio peinar», «Manen en su estudio», «Manen concertista», «Manen difícil», «Manen de verano», y fins ens diuen que s'ha fet retratar en vestit de naturalista. Arriva la nit del concert y apareix devant del seu públic fet *un brazo de mar*, rítmic y arrebatador en els moviments com si al executar dancés un cake-walk lentíssim... Y el seu trevall es llevor de declaracions. Y agraeix més els elogis a la seva barba ben tallada y a la seva clenxa ben encosmeticada y al seu frac... quasi tanagra, que les felicitacions dels dilettanti.

Quan parla, s'escolta; quan se digna callar, somriu. Creu que parlar castellà, fa més fí. Té amics incondicionals y es esplèndit amb ells: els porta a sentir òpera y li paguen l'entrada general; quan es a dins, espera'l primer entreacte y, desseguida que baixa'l teló, se passeja conqueridorament per la platea, triant les dònes qu'ha de matar y buscant a l'empressari; quan trova a l'empressari, s'apressura a saludarlo; l'empressari li ofereix un palco; en Manen l'accepta; els amics seuen y agraeixen la seva esplendidesa. En Manen es gran. No's dedica a les dònes de teatre, perque son fàcils. Li agrada la fruita prohíbida mes per lo difícil de la conquista que per lo deliciós del pecat.

Quan parla de les dònes, sol dir:

—*Es conocido el adagio de que, entre cien mujeres, hay una que accede y noventa y nueve que lo agradecen; yo, amigos míos, puedo decir lo contrario.*

PROCLAMA

A tots els ciutadans de cor noble, a tots els amants de la llivertat y de la vida qu'es llum y força y joventut. Als adoradors de totes les arts belles; als homes justos y justiciers; als forjadors de la civiltat y l'energía. Al poble de Catalunya y de tota la Terra

Salus Populi Suprema Lex

St. Miquel del Fal.

L'injusticia en les costums de la nostra societat sempre m'ha revoltat. Les jerarquíes, els escalafons, m'irriten y m'exasperen, y la convicció de la meva impotencia contra d'aqueix estat de coses me mataría a disgustos si un alt sentit filosòfic, fill d'una dispesía passatjera, no m'hagués ensenyat d'abandonar la meva irritabilitat nerviosa a mercè del temps.

—Vaja, això del gramofón es admirable.
—Y tant, y tant. Pensar que dèu anys enrera pera sentir cantar a Leonardo de Vinci t'havies de gastar un grapat de quartos y are'l pots sentir per cap diner.

Whistler y en Curie? Què ha fet al capdevall aquet Guimerà de qui tant se parla? Què ha fet, veiàm, què ha fet pera justificar tanta banderola, tanta manifestació, tanta música, tanta comedia, tant de discurs, tant d'esfors pera entussiasmarse y tanta llauna? Doncs lo mateix que'ls avans esmentats y lo mateix que tants d'altres consagrats per la fama. Ni'l Dant, ni Cervantes, ni Leonardo, ni en Rodiu, ni en Guimerà no han fet més que lo que devíen, fatalment, sense cap esfors en la llur obra perque si haguessin volgut fer una escultura o un poema o un quadro bunyol no hagueren pogut ferlo y'ls hauría costat Poblet y Santes Creus de parirlo no ja mediocre sino tant sols mitj genial. Y an aquets homes qui gosen am la facilitat del seu art perfecte com en l'exercici d'un sport o d'una diversió qualsevulga, el públic encare me'ls festeja y'ls aclama com a uns Deus benfactors.

En cambi, paralelament an aquesta disbauxa d'entussiasme, en tot temps assistim al espectacle de l'indiferencia, o del despreci am que aqueix mateix públic veleidós y rastrer premia les engunies y dolors de tota la mediocritalla de les arts qui pugna y forceja y súa com exèrcit de comdemnats, pera arribar a produir una mala oda a Satán o un drama tant simbolista com visible o un discurs polític sense auditori.

No hi ha més, senyors, la justicia avans que tot. Ja que no hi ha medi de remeiar inmediatament la situació dels humils del comers y de l'industria podèm, al menys, mitigar la desgracia que pesa sobre la desconsiderada classe dels pobres neules, dels infelissos fracassats qui s'esforsen horriblement sense recompensa. Per ells l'homenatje, per ells les aclamacions y les músiques y banderetes, per ells la gloria d'aquest mon, que no es just qu' aquells golafres s'enduguin la gloria del seu temps y l'inmortalitat.

Però un cas escepcional dintre la serie llarga de les injusticies m'obliga a agafar la ploma pera proclamar a tots els vents l'ignominia y'l seu remei reparador sense esperar concell ni solució del temps. Sí, senyors! No veieu lo qu'está passant amb això del homenatje? S'ha vist mai més gran despreocupació, major egoisme, platxería més descarada que la de tants genis fruint desaforadament, am cara somrisenta y fins devegades, am quiscuna llagrimota d'emoció la gloria dels homenatjes? Què han fet en Marconi y en Wagner en

IGNASI PRATS.

—Ahont va, Quimeta, tant abrigada y am *manguito?* De segur que s'en va al Politeama.
—Ca, no senyors, es que'm suen les mans.

Don Benet

Don Benet posseía un abdomen cardenalici, una mosca movible de carabiner retirat y els bigotis impresionats d'un de *Los tres Mosqueteros*. El seu mal gènit estava posat a prova de Domènec y Muntaner, però, per sort, desseguida li passaven les enrabiades. Se dedicava al negoci de vins y, per ortodoxia, fèia beneir l'aigua avans de batejarlos. Tenía en el despatx un tenedor de llibres de naixensa que li travallava dotze hores diaries y un meritori molt meritori d'aquells que *ganarán pronto*; tan l'un com l'altre fèien bondat, no eren replicaires, anaven cada día a missa primera y posaven una creu al comens de les cartes. Però no succeía lo mateix amb els trevalladors del magatzèm, veritables energumens impius y republicans de la flamarada. Calía que Don Benet, cristià de tota la vida, carlí convensut, congregant vitalici, Cavaller del Sant Sepulcre, parent d'un bisbe, amic de monjes, fill d'un capellà (el seu pare penjà els hàbits a la figuera seduit per un dòna y al esdevenir viudo va despenjarlos) confrare de mil y una confraríes, se proposés convertir an aquella gent desgraciada y pecadora, portantla pel bon camí, salvant les seves ànimes. Y s'ho va proposar, amb un zèl digne d'un missioner.

Y veusaquí que Don Benet baixava cada vespre al magatzèm a l'hora justa de plegar y entretenía agradosament als seus trevalladors durant una horeta, contantloshi contes piadosos, fets de sants, virtuts teologals, recomanàntloshi, baix pena de despatxarlos, que anessin cada día a missa matinal y a confessar y combregar cada diumenge, regalantloshi medalles a meitat de preu. Y els pobres homes havíen de tenir paciencia. Don Benet encara va fer més. Ell fou el llegítim precursor de la apostòlica *Lliga del Bon Mot* que ara funciona per regositg dels esperits irònics. Figureuvos que una tarde estava Don Benet en el despatx indicant al tenedor la conveniencia de que no fes festa els diumenges al matí, quan arrivà a les seves orelles castes l'estridencia d'una paraula que sols es lícita y moral si està escrita en un tractat d'anatomía. El renegaire havía sigut un dels seus travalladors, el més inconvers de tots. Don Benet s'indignà am tota la raó. Y baixant desseguida al magatzèm, digué als seus travalladors:

—Mireu, això de renegar té d'acavarse. No vull que la meva casa sembli una taverna o una Fraternitat Republicana. Desde aquet moment pagareu dèu cèntims per cada renéc y una pesseta per cada blasfemia. Ja ho saveu, doncs.

Un dels trevalladors va preguntarli:

—Pera què serviràn, Don Benet, els diners de les multes?

—No us en preocupeu. Faré obres de caritat.

Després afegí movent el cap y saccejant l'abdomen:

—No us en doneu vergonya de renegar tan baixament? De què us serveixen les meves doctrines? Còm es que no me les sentiu dir mai aquestes paraulotes? Mireu, per cada una que m'en sentiu dir, us donaré vinticinc pessetes, cinc duros! Tots vosaltres sou testimonis d'aquesta promesa. A veure!

Y sortí satisfet. Y els trevalladors rèien per sota'l nas.

Passaren els díes y les setmanes, y ara perque un s'agafava els dits entre dos bocois, més tard per fer broma y al cap d'una estona perque'l gos s'havía menjat el tall de la fiambrera, les multes anaven caient qu'era un gust y Don Benet, que sempre estava a la que salta, com un beat cassador, aparexía sens falta inmediatament després de proferit el renéc y, llàpis en mà, prenía nota del nom de l'autor y de la categoría del delicte.

Els travalladors cada día més furiosos, lluitaven pera desvesarse de renegar, però hi queien sense adonarsen. Don Benet no admetía apelació: un renéc, dèu cèntims y una blasfemia, una pesseta. Y sempre repetía:

—A veure quan m'hi arreplegareu. Ja us ho vaig dir: cinc duros!

Els trevalladors de Don Benet se conjuraren, acordant venjarse. Un vespre, a l'hora de plegar baixaren al celler y deixaren mitj overta l'aixeta d'una tina de cinquanta càrregues. Y, es clar, quan al endemà tornaren a la feina, trovaren el celler convertit en un llac de ví y els bocois convertits en glòndoles. Don Benet arrivà cinc minuts més tard; y al sentir els crits d'exclamació que s'havíen estudiat els venjatius travalladors, baixà precipitadament al celler...

Veure aquella desgracia y posarse a cridar com un desesperat energument, renegant, blasfemant, bufant,

—Deu ser honrada perque gasta enagües am fistó y garróns.

DE LA GUERRA

—Vaja; jo estic per la penetració pacífica.

saltant, picant de peus, pegant cops de puny, tot va esser hú. Estava cec, no savía lo que's fèia. Allí sortiren totes les divinitats y subdivinitats, tots els deus, tots els profetes, tots els sants, tots els beats, tots els atributs de l'ànima, totes les lletanies al revés, tot un tractat d'anatomía descriptiva... Y els espantables bigotis de Don Benet bogaven com dos rems y la mosca li oscilava y l'abdomen li prenía moviments sísmics soterradors de ciutats... Y quan ja cansat de desesperarse, preguntà, en el paroxisme del dolor:

—Saveu quant me costarà el vostre descuit?

Un dels trevalladors qu'havía permanescut inmutable y serè comptant els renecs y les blasfemies a mida que Don Benet els vomitava... un, dos, tres, quatre, nou, quinze, etz. etz., va respòndreli amb una gran humilitat:

—Trescents cincuanta cinc duros!

KRATER

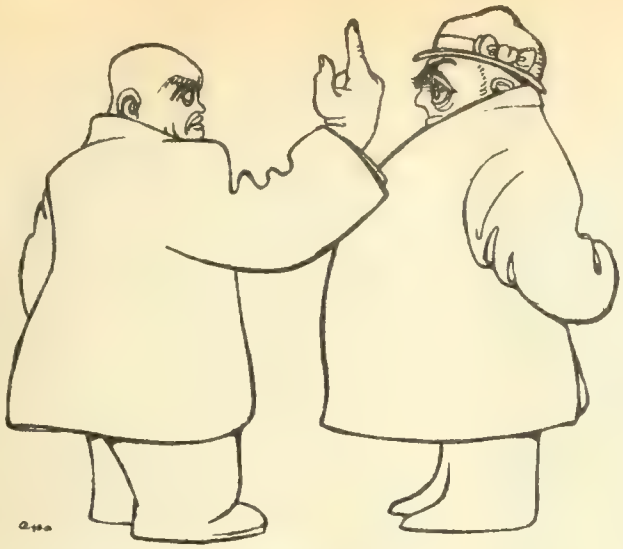

—¿Has quedat viudo? ¿Y desde quan?
—Desde que se'm va morir la dòna.

Dijo la zorra al busto...

EL senyor Torras Sampol se sabía que era'l més irresistiblement guapo de la Solidaritat. Ja comensa a declinar, però vaja, encara pot anar pel carrer dient: «això, això es un home guapo». Lo que més se destaca del senyor Torras Sampol es això de la bellesa. Després se sab qu'es notari y alguns diuen que fins es diputat a corts per Torroella de Montgrí. De que sigui diputat, hi ha qui'n dubta, perque no se'l veu pels mitins, ni pren la paraula en el Congrés, ni els periòdics parlen d'ell. Nosaltres sabèm de bona tinta que sí que ho es, perque li hem vist cartes en les quals sota la firma posa: «diputat a Corts» y en les actes notarials sempre posa: «Yo, Don José Torras Sampol, notario de esta ciudad y... diputado á Cortes».

Però ja ningú dubta de que'l senyor Torras sigui diputat després de les seves declaracions contra *El Poble Català* y favorables a la vida domèstica de Don Carles. Ademés, per elles han pogut apreciar que'l senyor Torras «opina», veritable novetat en el senyor Torrras qu'encara no havía opinat mai, que se sàpiga. Per això, més que un succés polític, les declaracions del senyor Torras Sampol han estat un succés intelectual, perque molta gent desconsiderada y presumptuosa li neguen an el senyor Torras el dret a opinar.

S'enganyen els que aixís pensen. El senyor Torras, al revés del busto de la faula té'l cap hermós y am cervell y la proba es que va desautorisar, are fa un any, en nom dels carlíns del seu districte, el nostre Pressupost de Cultura. Aleshores el senyor Torras va «opinar» per primera vegada y are ho fa per segona vegada a precs dels mateixos carlíns, pels quals el senyor Torras te simpatíes, no per rès sino perque es guapo com D. Carles y te histories, com D. Carles.

La Tribuna va elogiar molt al senyor Torras.

Dijo la zorra al busto...

El bell parlar

L'escultor Llimona té un geni pitjor que'l den Marial. Es clar que no arriva a trencar copes a cops de puny en els cafès y a saltar per sobre de la taula com fa a la Maison, quan te d'anarsen y no vol incomodar als asseguts, però vaja, qu'es un geniàs l'escultor Llimona prou que's veu en el monument an en Robert y en les sessions municipals.

A la primera sessió a que va assistirhi en Llimona, ja's va enfadar. ¿Que'ls lerrouxistes cridaven? Doncs ell més. ¿Que'ls lerrouxistes deien coses groses? Doncs ell, va comensar a cridar lladres!, alarmant als municipals.

Y sembla mentida, però am tot y tenir la sang com la pólvora es de la Lliga del bon Mot. ¡Oh! y dels forts. Figúrintse que l'altre día, anant en un tranvía va sentir com renagava de valent un passatjer que llegía *El Brusi*. En Llimona se va aixecar y agafantlo per la solapa, li va cridar:

—Miri, fassi'l favor de callar perque si continúa renegant li f... un parell de bofetades, mal parlat, més que mal parlat!

A la nit va contar lo succeit á la Junta de la Lliga. El simpàtic Llimona, va descriure l'escena am tots els crits y gestes que l'argument demanava.

—Creieume, si no es pels altres li f.. un parell de bofetades.

—Vol dir que les hi hauría f...?— varen respondre'ls individuus de la Junta de la Lliga del Bon Mot.

—Després de tenir culpa em va dí'l nom del porc.
—Y vostè, què li va respondre?
—Quatre nates.
—Molt ben respost: Vostè deu ser de la «Lliga del bon mot.»

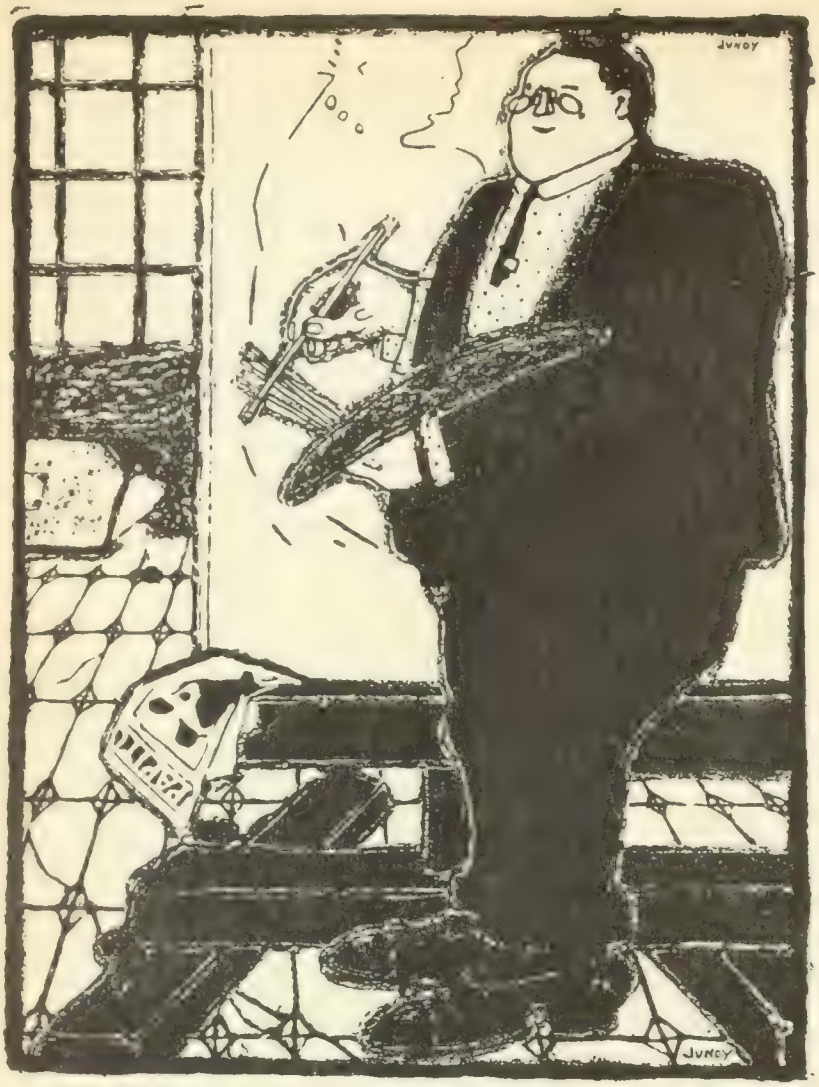

LA SENYORA CALAMANDA TÉ'L GENDRE PINTOR

—Quina felicitat la meva de poguer llegar a la posteritat una sogra model.....

El sabi bo y el dolent

A Barcelona tenim un sabi de debó, y ho dihem ben en serio, d'aquells que aquí no'ls coneixen ni'ls veins de l'escala, però que a l'Alemania tothom ne parla. Aquest sabi, es el Dr. Turró y mireu si n'es de sabi que ha descobert que tenim un cert sentit. Prou que ho pressentía la gent el descobriment del Dr. Turró. Tot era dir: an aquell noi li falta un sentit. O bé: An aqueix home li manca algun sentit; no hi es tot. Y el Dr. Turró, ha descobert el sentit sisè, qu'es els del quilibre y tots han dit: ¡Y es clar que sí, que'ns faltava un sentit a tots. Gracies senyor Turró, gracies en nom de la nostra integritat y de la perfecció humana.

Es clar que aquestes gracies no eren dites en català, sinó en alemany y en aqueixes revistes fantàstiques que porten articles de sabis catalans, perque'l senyor Turró, que viu en el carrer del Notariat —pera lo que vostès vulguin manar — fins pel veinat no es més que «aquell senyor del segon pis».

Be, doncs, el Dr. Turró discutía l'altre día amb en Valentí y Camp. En Valentí y Camp va comensar a explicarse y el Dr. Turró a no entendrel.

—Jo sostinc—deia en Valentí—que en lo superorganic existeixen radioactivitats ideològiques...

—Però ¡vol ferme'l favor— deia el Dr. Turró—de parlar ben clar.

Y tornava en Valentí:

—Sí senyor, perque pot aplicarse al macrocosmos lo que del microcosmos...

En Turró se va empipar y sense enrecordarse de la «Lliga del Bon Mot», va enjegar aquell renéc que als animals els hi fa tant d'efecte. An en Valentí també li varen fer efecte les quatre paraules blasfemes del doctor Turró. Va badar la boca, enarcà les celles amb extranyesa y va respondre:

—Ai-ai. ¿Però vostè no es deista?

La llangonissa poètica

La prempsa ha publicat la convocatoria dels jocs florals de la vila d'Amer que ha esverat als nostres poetes floralistes. Llegiu:

«XII. Una monumental llangonissa qu'ofereix l'acreditada casa Costa, de Sant Feliu de Payarols, pera la mellor poesia, de caràcter festiu, que canti l'excelencia de les llangonisses elaborades, ja de temps antic, en aquella vila de la Vall d'Hostoles».

Confessèm que si no coneguessim tant el malsà mercantilisme dels temps moderns, ens hauriem conmogut com una heroína den Serafí Soler o Frederic Pitarra (com diu en Vinaixa). ¿Volèu més ingenuitat, més encantadora senzillesa? Volèu rè més tendre que cantar una llangonissa, sobretot si es montanyola?

Si els nostres industrials analfabets s'en adonen, que se'n adonaràn, car ells no perden ripi, ja tindrèm implantat un nou sistema d'anuncis, y aviat veurèm en els cartells de tots els certamens de totes les Camproses, premis y temes si fa o no fa com els que segueixen:

Premi III. (Corresponent a la Viola).—Una dotzena de capses de píldores Pinck, ofertes pel seu acreditat fabricant, al mellor sonet que canti el Mes de María.

Premi XI. Sis dotzenes de capses de Pasta Amor que galantment cedeix la casa S. J. de Santa Perpètua de la Moguda, concessionaria de la marca, al més ben

escrit travall en prosa que descrigui les gestes de Cupido en el seu viatge a Figueres.

Premi XXVI. Un magnífic palpís, de bou garantisat, oferiment de la «Carnicería Modelo» al poeta que am més inspiració y acert fassi una oda a la carn que expèn l'esmentada y antiga casa...

Premi XXX. Les obres poètiques den Xavier Viura, client de la casa, al millor treball sobre l'eficacia del Petròli Gal.

Dels nostres benvolguts confrares

HA entrat a formar part de la redacció del setmanari *¡Cu-cut!*, l'ex-diputat a Corts D. Emili Junoy.

No dubtèm que'ls prestigis de la ploma del senyor Junoy, contribuirán a que s'extengui, am l'aplaudiment de les persones sensates, les campanyes de pau y germanor que d'una manera tant dolsa vé fent el simpàtic setmanari.

—Una capsa de mistos de dèu céntims.
—En vol dugues de cinc? perque de dèu no m'en queden ja.

***

No s'han confirmat, sortosament, els greus rumors que corríen respecte a *La Publicidad*. Els nostres pares ja ho dèien: «Aquesta *Publicidad* va molt malament y qualsevol día ens trobarèm que s'en ha anat a can Pistraus». Però *La Publicidad* pateix una d'aquelles tuberculossis que mai se curen, encare que no maten y que'ns fan dir devant d'un vellet que no ha tingut temps en la vida pera rès més que pera divertirse: «Pobret, ja ho veu; tísic desde'ls vint anys».

Are *La Publicidad* amb una inhalació que li han proporcionat uns quants senyors de l'element jove de l'«Unió Republicana» s'ha engreixat y ja se sab que tísic que s'engreixa es tísic salvat. Amb això y l'entrada a la redacció del conegut propagandista D. Lluís Com-

---

FOLLETI DE «PAPITU»

Maquiavel

Jo he estat educat segons els principis de Maquiavel. Això no vol dir que hagi rebut una educació de príncep; jo soc fill d'un comerciant de castanyes a l'engrós qui'ns inclinà, al meu germà y a mi, a l'estudi de les carreres liberals y a la vida de món am tota l'energía possible del seu origen popular. Aquest home senzill veia tan clarament com el filosop italià els mòvils que empenyen a la massa dels pobles. No's preocupava d'una honradesa inútil y d'aquesta manera podía vendre, al mercat parisenc, un formidable stock de castanyes averiades, que donava com a castanyes de primera.

—La gran solució, deia, es de despendreus del vostre stock, tot d'una vegada. Si seguint els consells d'una migrada prudencia, resolveu el problema endosant a cada hu alguns sacs dolents entre molts de bons, perdereu inútilment el temps, descontentareu a tothom y no obtindreu mai més la confiansa. Mentres que si us en desembarrasseu tot d'una vegada, no sentireu sinó una sola reclamació, bentost dissipada pel acontentament que donará vostre conseqüent entrega.

Els admiradors de Maquiavel regoneixeràn en aquest llenguatge l'esperit del mestre. Nosaltres forem alimentats d'aquesta pura substancia de lleó, y de castanyes bullides. Apreniem llati, però a la tarda, descarregavem sacs que no deixaven de pesar el seu quintà.

—Es de tanta importancia la formació de les espatlles com la de l'inteligencia, afirmava'l nostre excelent pare.

Aixís es que per un igual varem adquirir tots els graus universitaris, y una bella y forta complexió. Després varem corre món. Jo era'l més jove. Al contacte de l'aristocracia de l'or, vaig apendre els principis de la delicadesa. M'afeitava tota la cara pera semblarme a Napoleó, del qual jo ja tenía l'estatura. Una inclinació per la música afegía un aspecte artístic a les meves qualitats. Aixís es que quan el meu germà's casà ab la filla d'un procurador, jo'l mirava ab cert menyspreu. A mi'm semblava que nosaltres valiem quelcom més que tot això.

—Tingues compte, deia'l meu pare. A tu no't falta esprit, però tu vols subtilisar massa: en la vida, es precis tenir un ideal molt senzill y donarli l'apariencia de la complicació després que l'havem assolit.

Jo alsava les espatlles, sentint la forsa y la joventut dintre de mi com una resposta victoriosa. Aquesta actitut, per altra part, me feia triomfar. La filla gran de Nogallar, el riquíssim banquer, s'enamorà de la meva cara afeitada, de les meves reverencies, de les meves aficions musicals y de ma jovenil audacia. Se tractava de cinquanta milions. M'agradava fer el presumit, però experimentava a la vegada una sensació desagradable, tot esperant el día del contracte matrimonial. Tot podía fallar encara. Els Nogallar me detestaven. Els meus pares, els meus amics, fins el meu germà, estaven gelosos de la meva felicitat! Per quins estats d'esperit no he jo passat! Veia, amb una angoixa infinita, mossegarse'ls llavis Mme. No-

— ..Doncs si, en aquell moment he somiat que m'allargaves la petaca plena d'habanos y m'oferies un *puro*.
—Com hi ha mon que se somien unes coses ben rares.....

panys, es segur que tornarà a posarse al cap de la prempsa barcelonina.

Ademés, en Lluís Morote, escriurà diariament desde Madrit, un d'aquells seus genuins articles de cinc columnes, pera donar amenitat al periódic. En Morote es aquell a qui en Tolstoy va donar espressions pera en Canalejas, inspirador del *Heraldo*. No dubtèm, doncs, qu'en Morote, pera correspondre a l'amabilitat del senyor Corominas, lograrà desseguida la suscripció de l'emperador de Corea.

***

D'*El Brusi*, del dissabte:

«Durante el viaje, la embajada marroquí se comió diez kilos de pasteles y tomó dos veces.»

Sortosament, els passatjers eren de primera

***

D'*El Progreso*, del diumenge:

«Sacudía los últimos vestigios de su pesado sueño, *nuestro ilustre abuelo*, el *avi del Parque*».

Nets de l'*Avi* del Parc els redactors d'*El Progreso*? ¿D'un elefant? No tant, no tant. D'uns modestíssims ciutadans. De l'*Avi*'n tenim bones referencies y sabèm que no va fer cap calaverada en la seva joventut. Ha estat sempre una bestiola mansa y casta, que morirà sense deixar successió. Ep! Si el reporter d'*El Progreso*, creient en la trasmigració de les ànimes, no reivindica pera l'*Avi* una feconditat que desconeixíem.

Correspondencia

J. E., No'ns agrada. Ademés allò no es més que un atac personal —*Pep Suarez*, No podèm publicar el seu article contra la Creu Roja perque a més de ser dolent de forma ho es d'intenció, y això no està bé tractantse d'una institució benèfica.—*Quirlos*, ¿Vol dir que no fa ja quinze anys d'allò de l'article sobre «Don Carlos»? Se n'ha enrecordat massa tart.—*R, A.*, No podèm tenir indulgencia. —*S. Pika*, Es dolent.—*H. P.*, Vostè no sent l'harmonia del vers: deu estar encostipat.—*Sot*, Es francès aquest apellido?

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n ° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul

gallar, caure'l llavi inferior de M. Nogallar, fruncir les celles de Mlle. Nogallar, la germana de la meva promesa.

Tot sovint rebia cartes anónimes. M'eren útils, perque sempre sortia victoriós de les més baixes insinuacions y això'm proporcionava ocasió pera alsar les espatlles devant dels altres. Cornelia no's mostrava emocionada, sinó an aquelles que li parlaven de les meves *querides*. La pobre noia era gelosa, Si bé ella tenía unes dents boniques, el reste de la seva persona inspirava una passió moderada. Això ho ignorava sense ignorarho, com diuen els nostres bons Normands, deixantse vencer per l'esperansa devant de les belles paraules d'aquells que pretenien els seus cinquanta milions, y presa de dubtes quan llensava un esguard al seu mirall. Son els petits revessos de fortuna. Un Auvernyat com jo ho cubreix tot sota les seves llargues espatlles. Habituat a la castanya bullida, els meus escrúpuls estaven ja disciplinats.

Entretant, la meva futura cunyadeta'm donava algunes inquietuts. Era bonica sens dubte y la seva influencia sobre l'esperit de la seva germana no deixava de ser considerable. Més d'una vegada havia estat a punt de ser la causa de que no arribés a realisarse'l matrimoni. Desde que vaig adonarme de la seva cara encantadora, jo'm sentia defallir. M'amoinava am paraules intencionades pera les quals jo no trobava desseguida una réplica. Jo la temia com la pesta..., y, no obstant, no la odiava. Ella'm tranquilisava respecte a la seva germana, bona noia, tota senzilla.

A la llarga, va acudirsem una idea. Vaig comensar a fer a la germana petita una cort silenciosa, de sospirs, de paraules velades. Jo'm dela, ab el meu maquiavelisme, qu'aixis suavisaria'l seu caracter, que ella m'apreciaria menys quan s'en adonaria de que l'hauria preferit a sa germana si les circunstancies s'hi haguessin prestat. Però no vaig arribar a sospitar el resultat de tot això: ella semblà més sensible als meus suspirs y, finalment, acceptà una mena de flirt el qual nosaltres ocultavem a Cornelia.

Desde aquet moment, jo no avansava sino am les més grans precaucions, passant dels somriures correspostos a les pesses de piano, durant les quals jo m'inclinava sobre la seva espatlla. Jo tocava ab els llavis els seus cabells flairosos de violeta. Fou precis més d'un mes abans que jo prengués la costum de besarli la punta dels dits.

Ella's prestava an aquest joc d'amor amb una gracia d'ignocenta, plena de bondat. Feia tres passos quan jo'n feia un. Gairebé'm feia perdre la ment; però com jo havía menjat la sopa espartana, conservava quelcom de lacedemoni en els moments més dificils. Sobre tot, era felis per haver vensut a la meva terrible adversarieta.

J. H. Rosny.

(Acabará.)

L'HUMOR DELS AVIS

ANGLATERRA **JHON LEECH**

—Ball de disfreces! No, senyors, vostès s'equivoquen. El ball de disfreces del senyor Marquès va tenir lloc dissapte darrer.

—Escolta, maca, ja has dit a la teva mama que la senyora Myrtle l'está esperant pera saludarla?
—Si senyor.
—Y què t'ha dit?
—M'ha dit «Quina llauna»!

—Vina, vina Enriqueta: Desde aquí podèm veure les potes dels caballs.

El secret de Miss Aurora.

L'HUMOR ESTRANGER

FRANÇA

GARAN D'ACHE

UN MES A PENDRE LES AIGUES

L'home de ciutat: —Al cap de vall respiro!.... Gracies a Deu que'm puc despendre dels diariots, del domino embrutidor, de les cares conegudes!

El primer día.

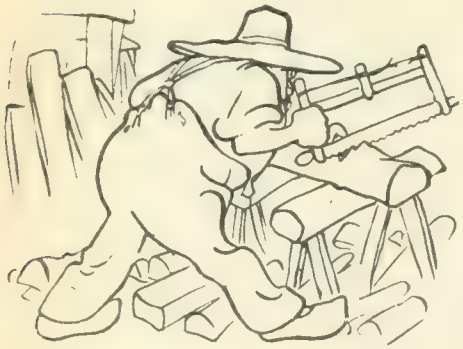

El segon día.

El tercer día.

Els vintisèt dies següents

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

EN EL GRAN MON

—Què es això del pragmatisme de que tant se parla.
—Què't diré jo..... es una nova idea filosòfica, que s'acaba d'inventar, y.....
—Ah, ja sé: es això de la filosofia sense fils.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.— NUM 35 10 CENTIMS BARCELONA 21 JULIOL 1909

PAPITU

FILL DE CASA BONA

—Ja estic tip de cassar perdius, y conills, y cervos, y singlans. ¿Si anavem al Africa a cassar micos?

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS. -A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA-BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Del estiueig

En veritat senyors, que jo no'm diverteixo gens ni mica, per anar de casa al bosc, s'han de fer vint minuts de riera, quinze de camí entre vinyes, vint més de vinyes sense camí y una passejada de pagès entre rostolls abandonats desde la filoxera, perque m'he descuidat d'advertir que les vinyes citades son de ceps americans (Riparia, Rupestris, Berlanderi et sic de cœteris). Quan s'hi arriva, es ja l'hora de dinar y com que no es cas de fer pendre una calorada a la minyona o a la nena gran, portantmel com si fos un jornaler: Y arrivar a l'ombra dels pins, sense poguerla fruir no es gens divertit tampoc; el bosc es queda pels llops.

De casa al Cassino, no hi han més que deu minuts de riera avall y set o vuit de carrers del poble. Aixís es, que fet y fet acostumo a decidirme per la sombra del cafè y per la remor de les fitxes de domino y las boles del billar, abandonant les cançons dels pinsans y l'amohino de les cigales. Ja som al antre del vici!

Però, es per el meu torment, encare no fa deu minuts que soc allí bufant l'escuma de la cervesa embotellada y fermentada y passada, que l'enveja, la serp de l'enveja oprimeix el meu cor y hem rosega les entranyes. Tots els meus consocis es diverteixen, veuen el cel blau, la vida alegre, el pervindre falaguer, el present inmillorable y jo assegut devant la meva taula semblo un Hamlet amb espardenyes y vestit de raiadillo.

A un tipo, a qui fins aleshores havía tingut per bona persona, qui estiueja am la familia, (dòna, cunyades y un futral de criatures) que va y ve de Barcelona dugues vegades diaries, vareig pensar en ferlo el meu confident y per entrar en materia, acostantme a la seva taula, quan comensava a pendre'l vermout d'avans de sopar, vareig dirli:

—Es pesat això, eh? ¡Quin aburriment!

—Ca, home ca! ¡Ei per mi, no.

—Home, tant anar y venir.

—Ja veurà, amb això del wagó-bar, es una delicia: prens bitllet de tercera y am la diferencia fins a segona y uns quants cèntims per anyadidura te fiques al bar; al baixar, cafè, al pujar l'absenteta, al tornar a baixar la copeta de conyac, al tornar pujar l'altre absenteta, al arrivar al poble cap al Cassino a fer el vermout y en havent sopat altre vegada al cafè a pendren y després cigarro y copa. Els diumenges m'aborreixo, però els demés díes? lo mateix que a Barcelona.

Mai més li he dirigit la paraula.

A un altre que's passa la vida jugant al tresillo, vareig preguntarli també:

—No'l cansa aquest jugar, dematí y tarde y vespre, sempre amb els mateixos?

—Li diré; avans sí, però are'l fem am posta de càstic y l'espasa obligada, això hi dona molt interés.

Un altre s'entreté pintant els bancs, les vidrieres, y l'aparador del cafè, pagant ell els colors y posant hi la feina, y quan ve l'hora de dinar, l'hora de dinar am l'escudella covada eh,? dius, això del camp és mitja vida.

Un altre, té la proa posada a les aurenetes, això dels nius segons ell, tenen de ser als abres, però dintre les cases no. Això de niar en finestres y sostre-morts, no més es bó per els pardals, perque s'agafen les cries

—Ha estat a punt de dirme «estafa»..... Si m'ho arriba a dir.....!

—Alsa, Papitu, ¡Quina ermilla més maca!
—Está a la seva disposició.

y és menjen am sanfaina. Doncs, aquet bon senyor, va de *torre* en *torre*, demanant que li deixin tirar els nius a terra y si en alguna casa's trova amb una romàntica que l'insulta, recordant allò de

Volverán las oscuras golondrinas

a la nit la bescanta al cassino.

Un altre guarneix els altars y es passeja amb el rector, un altre tira galledes d'aigua fins qu'omple'l safreig; un altre dorm, menja, dorm, menja, dorm, menja.....

Però després van al casino, y riuen y estàn vermells; no més els veig amoinats per la festa major, aquell día es la meva venjança: per fer lluhir la societat veraniega, han de mudarse y ballar els wals de socis, jo, únic, m'en escapo, perque dic que'm roda'l cap, y ells s'en riuen.

POMPI

Hi ha homes que no volen soroll

EL senyor Joan es un conegut industrial barceloní. Are es ric, però avans era pobre, cosa que'ls hi ha succeit a gaire be tots els rics de Barcelona. El senyor Joan va comensar per calderer, però no un calderer qualsevol, no, sino amb una botiga tant gran y am tants calderos que quan comensava'l seu trevall, allò era un cercle de l'infern. ¡Quin soroll, mare de Deu! Allò semblava la reparació de les calderes den Pere Botero. ¡Pim, pam! ¡Pim, pam! Les mares deien als fills rebecs ¡si no calles, te portarè a ca'l senyor Joan!

El senyor Joan fent soroll y menjant malament va arrivar a ric. La caldereria, arrivà a convertirse en fabrica, que pera'l senyor Joan sigué fabrica d'encunyar moneda. El fill gran se li feu senyoret y volguent imitar als Güells y als Andreus fins demanà al senyor Joan automòvil. Els amics intervingueren:

—Senyor Joan, compris un automòvil.

El senyor Joan, el vell calderer, no ha transigit encare. Si'ls fills volen automòvil el tenen de llogar al Liceu.

—¿Què volèu que us digui?—diu el senyor Joan—Trobo que fa massa soroll.

Rectificació

UNA noticia que donàrem en el passat nombre tenim de rectificar. No es pas veritat que'l senyor Junoy hagi entrat a formar part de la redacció del *Cu-cut*, com nosaltres, malament informats, dèiem. Y fem noblement aquesta rectificació perque tothom va creurer en que realment el senyor Junoy podía esser redactor del nostre benvolgut contrare.

El senyor Junoy, no pensa en més treballs literaris qu'en els que li imposa la redacció de les seves Memories, en les quals el sempre popular ex-diputat, esplicarà l'historia íntima de la política barcelonina y catalana desde 'ls temps que avui alguns injustament anyoren, den Planas y Casals als actuals de Solidaritat. Tot y sentint por de que les Memories del senyor Junoy —un fragment de les quals publicarèm en un dels nostres próxims nombres— no puguin acabarse per l'actual situació política no's presta a escriure un final sugestiu plé d'orientacions patriòtiques y de càntics a la pau y a la tolerancia, sempre tant estimades per el senyor Junoy, fins quan el seu diumbirat am D. Alexandre Lerroux.

Lamentèm que les planes del festiu *Cu-cut*, orgue de la Solidaritat, no puguin recullir el nom ben intransigent, ben popular y ben solidari de D. Emili Junoy.

DE LA EMBARCADA

—Guanyaràn?

—¡Ay senyor! El meu ja guanyava prou, no tenía necessitat d'anar a l'Africa.

La proclamació de l'anarquía a Sant Andreu.

A l'Ignasi Iglesias el poble li té guanyat el cor. Si l'Iglesias escriu, es pera'l poble; si fa discursos en banquets y jocs florals, es pera'l poble; si té un parell de metres d'estatura, es pera que'l poble'l vegi bé y pugui seguirlo sense perdrel de vista. Fa un parell de mesos que'l poble li va dir: «Nasi, sigueu regidor.» Y l'Iglesias fou regidor.

Però ¿que farà un poeta al municipi? En Llimona que també es artista, qu'es esculptor, com que en això de la pedra hi té la mà trencada, poc fer grans serveis a la ciutat preocupantse dels empedrats, però si en Llimona usdefruita l'art de la pedra, y en Valentí la filosofía y l'Emiliano Iglesias la revolució y «el arte de ser bonito», y en Monegal el «tot o rès», y en Sol, l'apotecari, la salut a l'alcans de tothom ¿què li quedarà a l'Iglesias?

Però desseguida ho va tenir arreglat l'Iglesias. ¿No sóc el poeta del poble? ¿Sí? Doncs proclamaré l'anarquía a Sant Andreu. L'Ignasi Iglesias ha suprimit les multes; l'Iglesias, considerant que tothom té dret a divertirse, ha declarat que en la seva tenencia d'arcaldía tothom pot fer balls, cantar, colocar de balcó a balcó fanals a la veneciana y paperets de color, sense necessitat de permís. ¡Foch nou a Sant Andreu! Qui vulgui divertirse que's diverteixi. Què té que veurer el senyor tinent d'arcalde amb els pianos de maneta y els balls de carrer? Si sab ballar que balli també, y si no que no destorbi.

Els municipals, malgrat y veure mermada la seva autoritat, tenen per l'Iglesias un gran respecte. Quan parlen amb ell se treuen la gorra.

—Cobreixis; cobreixis—els hi diu l'Iglesias.

—Avans té de cobrirse vostè—responen a l'Iglesias.

Es clar, ab tot això, la popularitat de l'Iglesias a Sant Andreu ha crescut extraordinariament. Els treballadors municipals quan el veuen comensen a cridar ¡visca l'Iglesias! A l'Iglesias li espurnegen els ulls y quan arriva a casa fa una poesía.

D'un regidor conten—d'això fa uns quants anys—que quan va arrivar a casa després de la primera sessió, la dòna li va dir:

—Bé, però'ls diners ¿hont son?

—¿Quins diners?

—Home'ls diners que has pogut fer.

El regidor nou no había tingut temps de fer diners y la dòna'l va escandalitzar. ¿Venía del municipi y no portava diners? Ont s'ha vist això.

L'Iglesias, després de proclamar l'anarquía a Sant Andreu, s'ha comprat una llibreta, ont va apuntant tots els gastos que li portarà això d'esser tinent d'arcalde. Però Sant Andreu, vindrà a esser el lloc d'alegre llibertat de Barcelona. Are, tots anèm al Paralelo. Allí llibertat y feminisme y cacaus y avellanes y diversions terroristes. Doncs d'avui endevant, cap a Sant Andreu falta gent. Vinguen balls sense permís y fraternitat humana y municipals que no son municipals y representacions a l'aire lliure de les obres de l'Iglesias y res d'allò de «queda prohibido hacer aguas menores», ni allò altre de «se prohibe fijar carteles en esta fachada.» Ademés, com que l'Iglesias va en tranvía no volguent usar els cotxes del municipi, aquets seràn gratis pera'ls ciutadans que vulguin aprofitarlos.

Les companyíes de ferrocarrils enterades de tot això han establert un servey d'anar y tornar a Sant Andreu am considerables rebaixes desde'ls més apartats indrets de Catalunya.

A les Arenes

Un intermedi.—Fan La Walkyria.—Bastanta gent, però més fret que gent.—Uns passejen y altres seuen.—El cronista passeja y escolta. El cronista (mal està el dirho), es curiós; tafaneja y escolta sempre.

Un senyor gras:

—Què tal senyor Recolons, què li sembla La Walkyria?

El senyor Recolons:

—No està mal, no està mal..... Però què vol que li digui: trovo que té molts troços de «La Tempestad».

(El cronista continúa passejant.—En un grupu veu molta gent: senyores, senyoretes y joves. Pulcritut y elegancia).

Tothom escolta a una senyora d'edat: —La Pepita es ignocenta de debó. Figureuse que una setmana avans de casarse encare's pensava que les criatures venían de París.

El noi Llibre (26 anys). Amb ignocencia:

—Ai ai: doncs d'ont les porten?

Rubor general.

(El cronista passeja. Pel seu costat passa el senyor Olano. Brillants als dits y a la corbata. Tivantor a tot arreu. Parla amb un amic, però parla am veu alta per que tothom el senti).

El senyor Olano:

—*Nosotros, los que somos ricos.*,.

(Un grupu de joves)

Un d'ells:

—Quí es aquella dòna que passa per allí?

Un altre:

—No la coneixes? Es estrany. Tu coneixes a la Matilde Ribera?

Aquell:

—No.

L'altre:

—Doncs es la seva germana.

(Grupu de senyores. —Castellà).

Una d'elles. (Lletja, am la cara tota blanca y'ls ulls sense expressió):

—*Yo no me he querido casar nunca. El matrimonio es la tumba del amor y la cuna del hastío.....*

(Altre grupu de joves).

Un:

—En què se sembla en López Picó al Gobernador?

Ningú hi cau.

El mateix:

—En lo *gallardo*.

Y en Viura, a un gall d'indi de fonda per Nadal?

Tampoc hi cau ningú.

L'idem:

—En que se'l rifen.

(El cronista passa per devant d'una llotja. En aquesta hi han varies noies. Un jove va a saludarles y elles, quan el veuen, totes tremolen. Es en Solis!—Prop de la llotja, dos joves parlen d'aquest Solis).

Un d'ells:

—¿No'l coneixes?

—Es en Solis, l'inimitable Solis... Fícsathi bé. Es castellà, *completamente* castellà, fins massa castellà y tot. Té la manía de conèixer força gent. Als teatres hi vá pels intermedis. No pot viure si no es parlant amb alguna noia.

Aquesta Primavera anà a Madrid a doctorarse en Medicina. Y el noi estava la mar d'amoinat· a Madrid, no coneixía a ningú.

AQUELLS *CANELONI*

—Jesús María Josep y Sant Estanislau de Kotska! y quin mal de ventre! Justament avui que tinc ensaig de les «Hijas de María».

—Aixís, doncs, còm podría viure?...

—A l'últim trovà una solució: que les seves coneixenes d'aquí l'hi encomanessin visites pels seus amics de Madrid... Y així sigué. Arrivà a Madrid, y's posà la levita... Y se'n va anar cap a Arenal, 23...

—*¿Vive aquí doña Paulina Sánchez?*

—*No, señor.*

—*Mil perdones, me habré equivocado.*

Y se'n va cap a Leganitos, 186...

—*¿D. Fernando de los Valles?*

—*No vive aquí.*

—*Es extraño.*

—En Solis va començar a sospitar... Allò, ¿sería una rifada dels seus amics de Barcelona?... No, de cap manera... Però la veritat, era ja massa casualitat... En fí, provaría un altre volta.

Anà al carrer d'Alcalà, 83, 3.er.

—*¿D.ª Antonia de Saaverria?*

—*No vive en esta casa.*

Allò ja era massa: verament, era una rifada. Tot Barcelona en pès se l'havía passejat... Però no podía ser: els seus amics de Barcelona, eren incapassos de ferli una broma aixís... Provaría un altre volta... Y se'n va cap a Jacometrezo, 6.

—*¿Vive aquí D.ª Fernanda de Ríos-Ricos?*

—*No, señor; pero es lo mismo; puede V. pasar.*

—*Es que quizá me haya equivocado...*

—*Pierda V. cuidado... En esta casa, no se equivoca uno nunca...*

L'orquesta preludía... Tothom sèu... Regna bastant silenci... Després, quan el teló s'aixeca, les converses retornen. Fa més fret que mai...)

MULEY-ABEL

La familiaritat del Sr. Domenech

OM el senyor Domenech, editor, no hi ha ningú tant llest; ho es tant com el seu germà però amb un genit més modest. El seu germà es capàs de tractar a la gent de qualsevol manera, mentres que'l nostre editor devegades arriva a una afabilitat qu'en Calvet no menyspreuaría.

Aquesta afabilitat li fa anomenar als seus dependents, amics y desconeguts de la mateixa manera. Pera ell tothom es el senyor d'Això. Ni noms ni cognoms. Un senyor d'Això a reguet y a tot drap. «Escolti senyor d'Aixó». Y acut el.dependent o l'amich o el vianant. «Senyor d'Això ¿que'm voldría fer el favor?» Y el senyor d'Això, que's diu Puig, Comas o Molins fa'l favor desseguida.

Y es clar, aquest us d'un nom universal que de generalisarse suprimiría les families, la necessitat del matrimoni legal, el registre de la propietat, els noms dels carrers y fins el del nostre setmanari, ha fet objecte d'alguns incidents comichs al senyor Domenech.

No fa gaire, se va trobar ab un vell conegut. Vinga encaixades y cara riallera de l'amic.

—Què tal, senyor Domenech. Però no'm coneix.

—No hi caic. Me balla pel cap, però.

—Si, home, recordis...

—No sé, no sé...

—Sí, home, soc el senyor d'Això.

—Ai, caram, sí. ¿Què tal senyor d'Aixó, què tal? Sí, home, si vostè no sab les vegades qu'he pensat en el senyor d'Això. Però are, cregui, si no m'arriva a dir el nom, no l'hauría conegut.

"La Vida Austera" y els capellans

ON Joseph M.ª de Sucre, conegut pel pseudònim *Joan Pi* y perque li manca una dent que debía esser molt grossa, dona en el Centre d'Unió Republicana del districte VII, unes lectures comentades de *La Vida Austera*. Això de la dent, a primera vista sembla que no té importancia més qu'en relació ab l'integritat de la boca del senyor Sucre, tenintne molta en aquestes lectures.

En l'esmentat Centre no's reuneixen més que una vintena de ciutadans d'aspecte solidari, pera fer la manilla y malparlar de *La Publicidad*. En Sucre'ls hi fa sospendre la manilla y escoltar la seva oratoria que no entenen, no pas per conceptuosa, ni intrincada, perque en Sucre l'adorna ab cada f... y cada c... y cada p... que son la mateixa claretat, encara que la Lliga del Bon Mot no ho cregui, sinó per la dent aquella que li falta a n'el senyor Sucre. Pel forat de la dent li surt la veu d'una manera tota estranya y confusa. Y am la veu surt tota una serie de capellans.

Això dels capellans es lo que més els empipa a n'els socis del C. d'U. R. A n'ells els havíen dit que *La VidaAustera* era un llibre excomunicat y es molt natural que pensessin menjarse tots els capellans que caben en un enterro de primera bo y sentintlo llegir, pero ara s'han trovat en que no sols no es aixi, sinó que'ls capellans els van a la cara y ells han de resistirlos per no fer un mal paper y no comprometre 'l prestigi de l'U. R

L'altre día va posarse a ploure. El forat de la dent del senyor Sucre, va sentir el temps també, omplintho tot de capellans. Els qu'estaven enfront del senyor Sucre, tots a una, com si s'ho haguessin dit, van obrir els paraigües

—¿Què's això?—va preguntar estranyat el confe renciant.

Y un tartamut que seia en la primera fila, li va respondre.

—No... no'n... fa... fassi cas. Es que... hi... han go... goteres.

NO MÉS UNA BANYA

—Què hi té al cap, senyor Rigau?
—Rès, un cop..... un plat que l'esposa..... té aquell gènit ¿sab?
—Y vostè, què va fer?
—Vaig escupir perquè no'm sortis una banya.

—Després diràn que tot son convents: ¡Miri quant de terreno pera aprofitar!

Tartarí a Barcelona

PAPITU creu qu'en Salvatella es un xicot que val. Es un bon mosso y un bon orador y encara que sembli estrany en un diputat, parla am sintaxi. Ademés, ara darrerament, ha demostrat que té grans condicions d'humorista. Mireu si no es de perfecte humorista aquest paragraf del seu brindis en el banquet donat darrerament a n'en Bastardas:

«... perquè nosaltres farèm de la nostra Barcelona una gran metròpoli que com Roma, dicti la llei al mon...»

¿Veritat que això, més que per en Salvatella, sembla dit per l'Ignasi de Loyola Ribera y Rovira, cònsul de Portugal a Catalunya? ¿No es cert que les paraules aquestes del simpàtic diputat a Corts per Figueres fan pensar desseguida en el deliri de grandeses del lusitanisme que compta els cavalls per potes de *cavalho* a fí de que n'hi hagin més?

Però en Salvatella no ens portarà pas a vendre; nosaltres sabem bé qu'ell no es un caçador de gorres. Ell es un humorista que va parlar am vistes a la galería... de personatges ilustres. Sabía bé lo que's feia; l'ànima del gran Tartarí se sent aletejar en el nostre aire; la qüestió es dir coses d'envolum: hegemonía, imperialisme, llatinisme, etc., etc. La qüestió es mantenir en erupció aquest volcà ideològic en que'ns fa viure la política. En Salvatella qui ha d'apendre del seu amic inseparable en Fèlix Griera l'art de ferir cors, no ha d'apendre rès de les arts polítiques, y sab que val molt més una *boutade* d'efecte escènic que un discurs fet sense apartarse de la realitat. Nosaltres tindrèm en compte a n'en Salvatella pera la redacció del futur rotatiu *La Veu de Tarascó*.

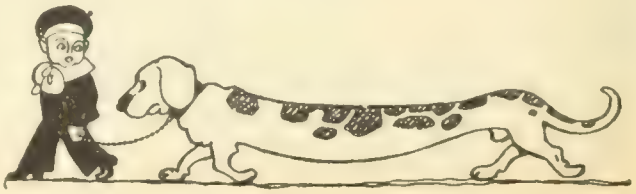

El general Laccy

MOLT poc l'estimen a Torroella al senyor TorrasSampol. D'allí ens escriuencosesadmirables, y allí recordant una frase nos tra, diuen els joves: «nois; anèm a fer una interpela ció.» Y allí ¡oh poble irrespectuós! li han tret un motiu al senyor Torras Sampol. Li diuen el general Laccy, però no pas per aquella cara seva de capità de Flandes, sinó per un petit defecte de l'oratoria del senyor Torras.

El senyor Torras, encare que a primera vista sembli que li agradi l'arròs. no es partidari del conreu de l'arròs a Torroella, perquè produeix el paludisme. Com que'l paludisme fa tornar lleig y flac el senyor Torras no'l pot veure essent el capità dels antiarrossaires empordanesos. Pera les seves propagandes, va estudiar l'arròs a travers de l'historia en general y de la de Torroella en particular. Y estudiant, estudiant, se va trovar ab que'l general Laccy va anar a Torroella a reprimir no sabem quina insurrecció. Aleshores, a Torroella ja hi havía arròs y paludisme, y es clar, molts insurrectes n'eren de palúdics. En Laccy veientlos tant grocs y prims, va fer una frase: «Yo no he venido a combatir con cadáveres, sino con hombres».

El senyor Torras en tots els discursos que fa a Torroella retreu an en Laccy. Els torroellencs, quan van a escoltar al senyor Torras, diuen: «Aveiam si'ns dirà alguna cosa del general Laccy». Y als cinc minuts, el senyor Torras comensa a suar y a dir: «el general Laccy quan va venir aqui a combatre, va dir: yo no quiero...» L'auditori riu, en Torras pensa qu'es de gust y vinga Laccy....

Fan malament els de Torroella en dirli per mal nom an en Torras, «el general Laccy». Aquest va morir per la llibertat y el senyor Torras no's pot morir mai. Nosaltres així ho desitjèm pera be de la salut y de les ganes de riure de Torroella.

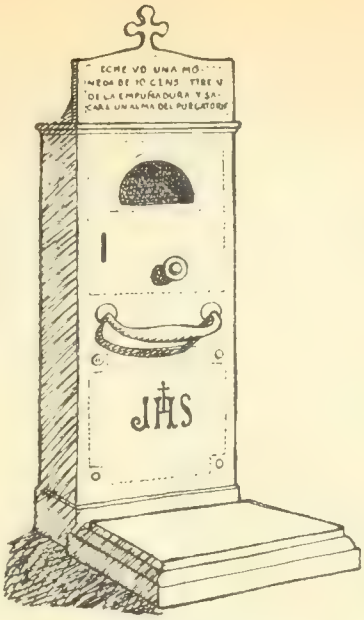

BREVÉTÉ A. M. D. G.
báscula de nou sistema, dedicada al rector de la Bonanova.

Regateigs

QUAN el rei va venir a Barcelona, estant parlant de sports amb els nostres aristòcrates se li va ocorrer preguntar al nostre vell amic el marquès d'Alella.

—*¿Y V. marqués, no tiene balandro?*

El marquès d'Alella va trigar un xic en respondre no sabent còm tractar al rei, si de «senyor rei», com en Rubió o de «su magestad» com un ex-president del Club Automovilista. A la fí se va decantar per això últim.

—No «Su Magestad».

—¡Ah! Pues debe V. hacerse uno. Hay que proteger las industrias náuticas y V. aquí debe dar el ejemplo.

—«Su Magestad» un ruego del rei es para mí un mandato.

Quan se va quedar sol amb els amics, el senyor marquès d'Alella, els hi va preguntar:

—¿Què costa molt un balandro?

—¡Y cà! Poca cosa. Ademés que pots aprofitar una barca del bou.

El senyor d'Alella se va fer un balandro en els tallers den Burell—y ho dièm pera qu'en Burell ens don-

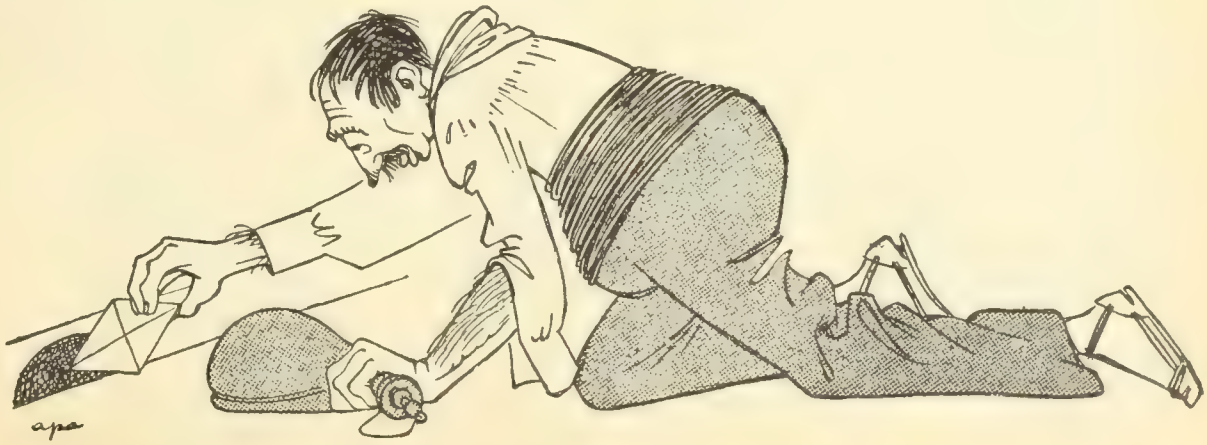

—Pera Sant Josep de la Montanya, pera que'm curi aquets rodaments de cap.

A LES ARENES

—Bellini es anticuat. Per mi, no hi ha com Wagner y Bombita Chico.

gui, agrait, l'anunci—balandro que l'altre día va esser llençat a l'aigua, després d'esser batejat pel senyor Marquès am mitja botella de Codorniu.

El nou sport de l'ilustre fundador de cases cunes, preocupa als seus amics. Que si pendrà o no part en les regates, que si cada día agafa una golondrina pera anarse fent al mar, que si li estarà bé o malament el *jersey*... Pera sortir de dubtes, va parlar un amic amb un dels administradors del senyor Marquès.

—Escolti. ¿Qu'ès veritat qu'en Fernando ja 's practica amb el balandro?

—Ja fa díes...

—¿Doncs així, regatejarà?

—¿Que si regatejarà? Si no ha fet altra cosa en la seva vida que regatejar. Miri, fa una pila de díes qu'està regatejant amb el constructor del balandro cinc centes pessetes.

La «Lliga Regionalista» està a punt de perdre al seu constant y integèrrim secretari. El senyor *Pol* o el senyor Agulló, perque de totes maneres te senyorío, acaba de rebre una carta del general Marina, que està al front de les tropes de Melilla, pregantli vagi a Melilla a inspirarli, com ho había anteriorment fet, regnant en Polavieja, essent burgmestre el Dr. Robert y consul el general Marina.

Tal volta hi haurà algú que s'extranyi d'això, però ningú te de sorpendres sabent que'l senyor *Pol* va actuar de secretari del general Marina, a Barcelona. El senyor *Pol*, de la mateixa manera que en Calvet es president de per tot arreu, mentres no's demostri lo contrari, ell es secretari. Y si are es de la «Lliga», avans ho ha estat del general Marina. El senyor *Pol* es així, no sab negarse a res, ni resistir les temptacions. Si el senyor *Pol* fos dòna, sería molt desgraciada.

Farà molt malament el senyor *Pol*, si no accepta les proposicions del general Marina. Avui, a Melilla, manquen homens organisadors y financiers y ningú millor que'l redactor dels *Al Día*, de *La Veu*, pera portar a terres d'Africa les activitats constructives y econòmiques de la «Lliga». Apart de que'l senyor *Pol*, podrà continuar els *Al Día* belicosos y patriòtics, en *La Voz de Melilla*.

Nosaltres creièm que'l senyor Prat de la Riva no posarà cap obstacle pera que'l senyor *Pol* continui fent la seva carrera a Melilla. Aquí en *Pol*, ja no hi té rés que fer. La Lliga demostra cada día més rigorosament, que no hi ha a Barcelona organisació electoral com la seva; en Cambó, s'en va a Noruega a pendre oli de fetje de bacallà pera poguer resistir el pès de la victo-

ria, el meteix Prat, pot descansar tranquilament en el pit vicepresidencial den Sostres. El secretariat den *Pol* ha donat tots els seus fruits y la proba es que trasladantse'ls nacionalistes al carrer de Pelaio, regoneixen ells meteixos qu'encare estàn al principi de la reconquesta.

En Cambó li ha dit que sí, que accepti la proposició del General Marina y així després de visitar Melilla, Ceuta y Alhucemas, podrà portar al Congrés municipal l'adhesió dels municipis dels presiris africans.

El Dr. Martí y Julià, en la *Catalunya*, publica un article a tota plana, suplicant als periòdics escrits en llengua castellana que surten a Catalunya, li diguin el perquè escriuen en castellà. L'article se titula *Ho prego*. Fins are ningú li ha dit rès al doctor. Y es que'l doctor se passa la vida pregant a la gent de que l'escoltin y rès, com si'l doctor no fos l'esperit sant del catalanisme.

Creguins el doctor. A la major part de periòdics nostres els hi passa lo que a un amic que preguntat per una senyora si's deia Carles o Joan va respondre: Es igual senyora; la qüestió es matar l'estona.

Qu'es lo que fa'l doctor amb els seus articles: matar l'estona, o lo qu'es igual perdre'l temps.

Els telegrames de Madrid ens han comunicat una agredolsa nova pera la nostra joventut. En Miró, que porta dos anys de major d'edat y de diputat ha estat ellegit per unanimitat per una junta de senyores, President del Patronat dels Vells de Madrid.

Nosaltres protestèm enèrgicament contra aquest acord, y sobre tot contra aquesta unanimitat de les senyores de Madrid. En Miró es un dels nostres joves més lluits. Es ric, diputat y tirador. Se passa la vida tirant. Desseguida que's lleva, vingan les pistoles y a enjegar trets. Per això li diuen alguns, «el marquès de Cabriñana», y per això ens estranya que les dames madrilenyes a un jove tant ric, tant diputat y tant tirador el fassin president dels Vells. Però l'acord ha estat unànim. ¡Deu meu, no serà tant ric, tant diputat y tant tirador en Miró com ens pensàvem!

El banquet donat a n'en Bastardas, no va acabar de felshi el pès als comensals. Vaja, que per sis pessetes, ja's podíen haver lluit més... Algú se va queixar al contractista del sopar. «Ja veurà—va respondre aquest—el banquet es de sis pessetes, però an a mí no'm paguen més que a rahó de cinc. Crec que teníen de venir alguns empleiats municipals sense pagar pera que fessin més bulto.

A *La Publicidad* s'han rebut ordres de tornar a treure del quarto dels mals endressos aquella famosa panera ont se recullía la «cajetilla del soldado» y que durant un quant temps va proveir de tabac als redactors del patriòtic diari.

Malgrat els cants a Catalunya y al civilisme, el senyor Corominas se sent belicós. Ha notat que'ls titulars grossos en els telegrames y els mapes del «teatro de la guerra» han portat algunes altes a *La Publicidad* y vinga guerra ¡y vinga fumarse al civilisme, ja que encara no poden fumar de la «cajetilla!».

Que'ls nois de *La Publicidad* eren terribles ja ho sabiem. Allí ahont hi posen la ploma, no hi torna a creixe el castellà, però vaja, ens pensavem que no tornarían a perdre'l seny per la perspectiva d'un parell de puros

—Deu les hi mantingui tant xamoses, Deu les hi mantingui.....
—Preferiría un marit am vinticinc durots al mes.

El carreter: —¡Arri, com un diable, si no enjego un renéc dels més recargolats.

El cavall: —Y a mi plim!..... A bodes me convides: soc amic den Prat Jaball.

y d'altre parell d'altes. Com que'ls anims estàn excitats, hi ha qui vol pendre venjansa. S'ha pensat en tallar les orelles del senyor Corominas per veure si's queda sort del tot y s'en convèns; en enviar a l'Africa an en Lletjet en substitució del capità Ariza; en fer als moros el present den *Farfarello*, cosa que agrairíen per esser guapo y gras, de greixúms blanques y toves; y en fi, retirar del periodisme an en Jori, aprofitantlo, en atenció al seu cap rissadet, pera que fassi de Sant Joan en les professons.

Correspondencia

Lluc, Si vostè té de viure cobrant acudits, ens sembla que la ballarà més magre qu'en Girona.—*Golondrina*, Vostè, en lloc de «golondrina» deu esser un «golondrino», lo qual en castellà vol dir un mal grà.—*Un frare*, A nosaltres no ens fan gracia'ls frares y al públic tampoc li faria molta gracia'l seu article.—*Incògnic*, Vuit anys y ja adúltera? No li extranyi, pera certes coses no hi ha necessitat de cèdula. Ademés, per moltes rahons, les seves quartilles son pitjors que un adulteri.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

FOLLETI DE «PAPITU»

Maquiavel

(Acabament)

En efecte, desde que va comensar el flirt, els meus plans marxaven bé. Havia obtingut de M. Nogallar que's fixés el dia del meu casament. Mme. Nogallar ja no's mossegava'ls llavis. Tots semblaven partidaris de la meva causa. Ja no vacilava. Estava tranquil y orgulliós. El triomf s'avensava a grans passos. No ho devia sinó als meus propis esforsos. Cornelia m'adorava. L'altra's mostrava cada dia més carinyosa. Jo'm comparava a Don Joan, a Lovelace, a tots als seductors cèlebres, y, el somriure als llavis, la flor al trau, vaig sentir arribar el moment en que l'èxit fa felis a un ser fins a donarli la bellesa y l'esprit que no té.

Una cosa'm contrariava, n'obstant: la grandiositat mateixa del meu èxit; car, del flirt, la germaneta de Cornelia passava decididament a l'amor. Vaig comensar a sentirme amoinat. L'hauria preferit cent voltes a sa germana, però tot feia irrealisable'l meu casament amb ella. Solament un rapte ho haguera fet possible, però aleshores perdia'l dot de la noia.

No quedava sinó un recurs pera solucionar el conflicte, y era calmar ma novella enamorada, evitar el més petit compromis entre nosaltres abans del meu casament am Cornelia. Aquet medi resultaria impracticable, perque les dònes tenen una habilitat suprema pera fernos dir lo que nosaltres no volèm. Quan la petita, plorant, inclinava sa testa sobre'l meu pit, tot recriminantme la meva conducta, els sentiments més diversos lluitaven en el meu cor. Una mena d'ubriaguesa m'empenyia a estrènyerla contra mi, una por de deixar que duressin aquelles recriminacions m'omplenava l'ánima. Perillosos compromisos, car, l'endemà no podía semblarse al dia anterior: el diapassó del nostre flirt aumentava sempre. Haviem passat de les apretades de mans el llarg entrellassament de dits, dels contactes ràpits de les nostres espatlles als dolsos abandons en les quals ella s'acurrucava entre'ls meus brassos, dels petons furtius sobre'ls cavells als audaciosos petons dels nostres llavis.

Jo buscava la compensació de tot això anomenantla «la meva germaneta», però ella s'enfadava, y'm veia obligat a cedir sobre aquet punt lo mateix que sobre tots els altres.

Jo tremolava devant de l'idea d'esser sorprés per la jalosa Cornelia. Veia acostarse, amb una impaciencia immensa, la data fixada pel meu casament. Un dimars, a l'arrivar a càn Nogallar, aquet va anomenarme «gendre» per primera vegada. Com de costum, vaig trovar la germaneta al saló. Cornelia estava acabant la seva *toilette*, sempre quelcom entretinguda.

Me sentía tant content, que tenía abrassada a la petita més temps que'l de costum. Ella també s'abrassà fortament am mi, calidament, y, amb un geste graciós, m'oferí els seus llavis. Jo vaig perdre la ment: la nostra abrassada se feu més forta encara.

—M'estimes?—digué encisadora.

—Ja ho sabs que t'estimo—vaig respondre.

—No, no,—murmurà—no es pas això; m'estimes, m'estimes aixís, com jo t'ho dic?

Vaig sentírmela tota meva. El seu si palpitava. Sa boca entreoverta esperava'l bès d'amor. No vaig poder resistir més. Vaig inclinarme an aquella fontana meravellosa y vaig beure llarga estona, frenèticament.

—Sí, sí,—dèia jo—t'estimo, t'estimo.

Subditament, la petita'm dexà y s'allunyà de mi. Vaig girar el cap, y vaig adonarme de Cornelia que ho havía vist tot. Una gran, desolació aparexia en la seva cara. Ella abandonà'l saló tancant la porta violentament.

Aleshores, vaig resoldre jugarme'l tot per tot am la germaneta.

—Al cap de vall, m'es m'ho estimo aixís,—vaig dir—La situació era insostenible: ja feia temps qu'era a tú qui estimava y jo sufría...

Y una rialla clara y fresca vibrà en el saló. Vaig quedar astorat mentres que la petita dèia:

—Us heu equivocat, senyor meu. Se tractava d'un flirt sense conseqüencies. Fins temo haver anat massa lluny. Serà precis, doncs, que tot això acabi. Pobre Cornelia! Jo no voldria compartir la seva desgracia. Adeu, y sense rencunia!

Tantmateix, no valia la pena d'haver estat educat, segons els principis de Maquiavel, per essar derrotat ignominiosament per una mosseta.

J. H. Rosny

L'HUMOR DELS AVIS

Caricatures d'Ortego. - Madrid

DE COM PEL BARRET SE CONEIX A QUI'L PORTA

El primer barret.

Un «pollo».

Arribarà a plantar botiga.

Ha fet «males».

Ha fet «bones».

Dèu anys cessant.

Un senyor de certa posició.

Pérdua de la voluntat durant vuit anys.

El darrer barret.

L'HUMOR ESTRANGER

AL AFRICA COM A TOT ARREU...

Un cove de provisions sempre vé bé.

(*Le Sourire*, de Paris)

Pobre de mi, com més creix més sed té.

(*L'Asino*, de Roma)

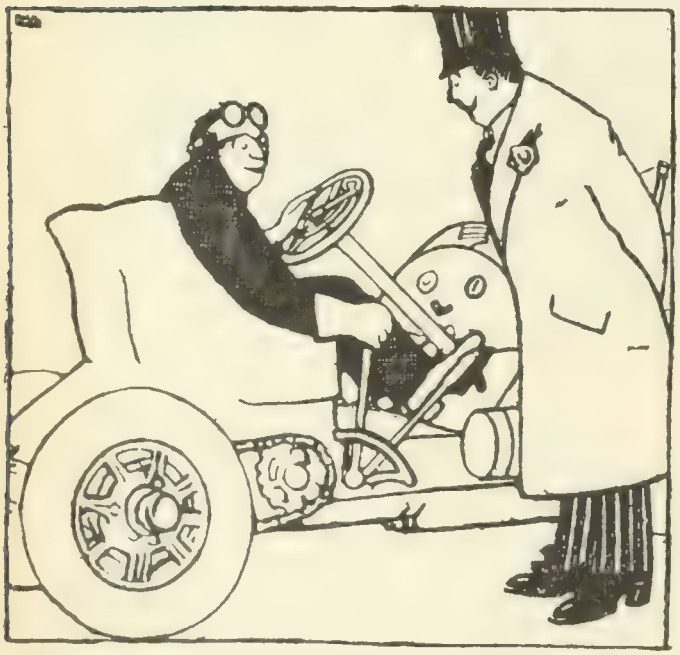

—Caràm! caràm! no ho sabia que tinguessis un auto d'alcool.

—No... home... vostè s'equivoca... No es cap auto d'alcool... es qu'acabo de beure una mica de whisky...

(*Le Témoin*, de Paris)

—Si senyor, posseeixo cinc llengües.

—Donç, digui que deu ser una mica pesat l'escaldarse menjant la sopa.

(*Pages Folles*, Paris)

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: **PELLETERIA FRANCESA**

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmaceutiques del mon.

LA GUERRA —Nosaltres ne sortim més perjudicades que les dones de sa casa perque no una viuda, sino dugues o tres o quatre viudes fa de cad'una de nosaltres.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LITERALURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 36 10 CENTIMS BARCELONA 4 AGOST 1909

PAPITU

Aquets ja han guanyat una creu.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Maquinaria pera las Arts Gráfiques

FRANCISCO MARINE

Avinyó, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO
LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN
TICOS PARA FIESTAS MAYORES
Y CORRIDAS DE TOROS

TRENCADURES
d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
que cura les trencaduras qu'es tenen per irre-
y , sense operar.
portar braguers per tenir l'hernia sempre fora
de la trencadura per gran o difícil que sigui
radicalment en poca dies, en abdós secses
Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós

GASTROL MIRET

de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del

ESTÓMAC Y BUDELLS

per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.

ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT

perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.

AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells

NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA-BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab

TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275

DE LES

Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN

Dipósit General per Espanya y Portugal:

CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona

Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR

BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.

83, HOSPITAL, 83

A. Escande

Instalacions Eléctriques
de totes classes

Treballs garantits

Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

El PAPITU, com tots els periòdics, menos el Butlletí Oficial, está subjecte a la censura militar.

Supliquem, doncs, mil perdons si sortim mansos, recomanant als nostres llegidors que no fassin cas si en lloc d'un acudit troven un tros de la doctrina cristiana, o si, no tenint temps pera posar en el lloc del gravat censurat un altre de nou, n'hi apareix un de vell.

Senyors...

PAPITU, no va poguer aparèixer la setmana passada, lo qual ens omplena de vanitat, perque hi ha hagut necessitat d'una guerra, d'una vaga general y d'una pila de coses que posen pell de gallina pera que'l PAPITU no sortís. Prò ¿ves qui era'l valent que sortía'l dimecres? Ni en Marial, ni l'Ardid, ni els carlins, ni en Lletjet, ni en Junyent, ni els Ulled, sortíren de casa aquets díes ¿y anavem nosaltres a esser més valents que'l senyor Junyent o que'l senyor Vinaixa?

Es clar que no'ns tancàrem a la Maison, com alguns diputats de l'esquerra, d'aquells que tenen rabia a tot lo que es esquerra, ni prenguérem al municipi com a un hotel am taula y llit, com l'Iglesias «el malo» y demés regidors lerrouxistes. Com que tothom pujava als terrats y a nosaltres ens agraden molt, ¡cap al terrat falta gent! Y serà casualitat però aquestes nits, les dones dels terrats totes eren solteres o viudes y si alguna n'hi havía de casada, mai se veia al marit, preocupat amb una fumera que's veia cap a Gracia y uns trets que se sentíen cap al Paralel.

¡Y una familiaritat!... Les cases semblaven vapors, qu'es ont diuen que això de la familiaritat va millor. «¿Volen dinar a casa?» «Mirin, baixin a pendre cafè y farem un xic de piano.» Al tercer día de crema de convents, ja se sentía com el del quart li deia al del tercer: «Escolti ¿què'm podría deixar cinc duros?»

Això sí, aquets díes no s'ha sentit ni un gramofon. La vaga general de gramofons, ha estat encare més general que la dels obrers. De manera que sense gramofons, am terrats, focs d'aquells que deien que no's podíen veure més que en els Estats Units, bevent sempre vi per por de gastar l'aigua, que deien que tallaríen, y jugant a fet a amagar y al pu-put am les solteres del primer, la viuda del segón y les casades del tercer, no vàrem passar del tot malament aquella mala setmana. Però, que no hi torni. El pu-put, el vi, les solteres del primer y les casades del tercer, volen tranquilitat y les pobretes amb aquestes setmanes s'aprimen y fan ulleres.

PAPITU com l'arcalde y el capità general desitja la pau, perque sense pau no's pot fer broma, y torna a sortir de casa com el senyor Ardid, el senyor Ulled, els carlins, els regidors lerrouxistes y el senyor Vinaixa, l'admirable «jefe de los tumultos populares» com se titulava avans d'esser regidor, que en lo més fort de la batalla, prenía heròicament un vermut de a ral en el «Petit Pelayo».

—Vaja, trobo qu'aquest estiu fa molta més calor qu'els altres.

—Qué t'ha passat? Et trobo molt enmagrit.
—Ja veurás: em valg enredar am la Lola y.....
—..... Es clar: y l'unló fa la forsa.

Elogi d'una ballarina y teoría sobre la progressiva decadencia de varies coses belles, interessants y pintoresques.

Entre nostres nombroses amistats, fruim la d'un subjecte, que llegeix tots els diaris de Barcelona y molts de l'extranjer, tenint a més, coneixements sobre totes les coses de la vida present y futura.

Amb aital amic varem entrar un d'aquets díes, en una de les sales del suburbi anomenat Pararel-lo y en que se serveixen al públic, un seguit de números de dansarines y cantadores, barrejades ab cinematógraf y Antonets. Per la nostra banda trovaríem bastant bé y fins molt bé, bon nombre de les senyores que sortiren, quina per el seu pamet, quina per la seva lleugeresa, però'l nostre amic restava fret y de tant en tant, després d'un ball flamenc, feia signes negatius ab la testa o am les mans. Ja cap al tart, després d'una *farruca*, que no jutjavem del tot mala, ell s'aixeca dient: Nois això es impossible, me'n vaig. Per companyerisme sortírem amb ell. Ja al carrer, comensàrem a titllarlo d'estripa grues, però ell ens aconduí a casa'l Peret y ja asseguts, qui acompanyat d'un doble qui d'una gaseosa, ens digué:

Es una trista cosa que certes actituts que prenen en la dansa, en el toreig, en la gimnàstica, certs genis qu'en aquestes belles arts han estat grans com Homer o com Fidies, no puguin romandre d'una manera perenne. ¡Oh amics meus! Si jo podía fervos veure a un Faico ballant la *farruca*, a la Mora trenant seguidilles, a la Encarna dantse *tientos*, com trovarieu baixos y miserables aquests balls d'are. Ahont deu ser la Mora? Allò era dansarina, de segur que ja repicava de talons al ventre de sa mare.

Era tota daurada (llàstima que tingués el vici d'empastifarse la cara ab crema Simón), tenía la cabellera negra y oliosa; y els ulls? els ulls d'Espanya, que feien més promeses y les complien. Això si, res de pessigarla, no perque ella s'hi oposés, sinó perque tenía unes carns més fortes que'l conill de bosc y era preferible pessigar les potes de ferro de les taules. ¿Ballar ab castanyoles? y cà! els *palillos* els portava als dits, bones duricies tenía a la punta, però feia tan *estruendo* com un regiment d'artillería; mocadoret al coll, molts farvalans y molta cua; tot ben planxat y enmidonat! S'endevinava per dintre d'aquella envoltura remorosa tot un cos que serpejava! ¡y de tant en tant una miqueta de cama! ¡quina ilusió! Avui?, ja surten ensenyantho tot, ballen malament y son noies de sa casa. Pobre Mora! tot se'n va.

Es lo mateix, com ja he dit, que amb els toreros.

Mireu al Bombita; va vestit com en Julià, pren *gin-cok-tails* á la porta del Continental y es parteix la clenxa. Això son toreros? Aquell Guerra qu'encare ayui va habillat clàssicament, aquell Reverte *(el de no te tirès)* que rumbejava per les Rambles les formes esculturals y una fortuna en botons d'or y pedrería cusits per tot arreu. Aquell Gallo, aquell Frascuelo, aquell Cara, aquells Molinas ¿Y ja a la plaça?, ¡ailò era fersho ab les besties mano a mano! y no com are, que toregen ab ventatges y maten ab *pasito atrás*. Un que'n queda, a qui son pare va deixar bon tros de l'art, parlo den Gallito, té por y té les febres. Tot sen va.

Y la Reforma? Per quins vells carrers de ma ciutat paseijarà en Viura? Tindrà d'anar al carrer Vermell o al den Corretger y morirà del tifus ¡No hi ha dret!

Y per si faltava alguna cosa ha mort D. Carles; per nosaltres, pels lleials com l'Ors, en Valle Inclan y jo, la pèrdua es dolorosíssima; clar que aclamàrèm, ja hem aclamat, a D. Jaume III, però ¿com volèm comparar l'una pinta ab l'altre? Ademés que D. Jaume està titllat; porta un cert lliberalisme y això d'haver corregut tant mon, no es bo per un monarca. Jo estic per menos ilustració y més Religió y més principis. Y no es que'n malparli, perque al cap d'avall es l'erre. Però creguim, com D. Carles...? Tot sen va!

Y are beguém, que jo també m'en vaig.

L'amic va anarsen cap a la Rambla y nosaltres cap a casa.

JANICO

Una visita estraordinaria

Una tarda'm estava tranquilament sentat en el meu bon gronxador de jonc sota d'una perera del meu jardí burgès, llegint un deslllorigat conte den Mark Twain. El gat espiava els peixos del sortidor intentant amb inutil esfors atraparlos descuidats. El gos reposava demunt de la sorra amb els ulls mitj aclucats y llepantse els mostatxos de tant en tant. La serventa rentava la roba de la setmana en el safreig del jardí cantant a mitja veu—per no exasperarme del tot—una cansó sicalíptica. Oh, la calma de les torretes de Sant Gervasi!

Jo llegía: «... y la granota no va poder saltar perque tenía el ventre plè de perdigons ...»

Y de súbit va sonar la veu metàlica de la campaneta del cancell.

—Quimeta, ves a obrir...

—Ara hi vaig, senyoret. *Tengo un jardín en mi casa*...

La Quimeta va obeirme desseguida, per escepció. Va tornar.

—Hi ha un jove groc que demana per vostè. M'ha donat aquesta tarjeta.—Vaig llegir:

LLUIS PRIM Y TOT

Tenedor de llibres,
Publicista, Guanyador de premis en Jocs Florals,
Colaborador de varies revistes nacionals
y estranjeres.

Quimeta, estàs segura de que t'ha donat aquet document?

—Si, senyoret, seguríssima.

—Dígali que passi al meu despatx.

—Molt bé diu. *Tengo dos lunares, dos lunares tengo*...

Y mentres la Quimeta cumplía la meva orde, vaig posarme el coll y la corbata, vaig passarme un respall per les sabates y una pinta pels cabells. Després me vaig entretenir una estona parlant amb el gos, car es de bon tò fer esperar les visites. Al cap de deu minuts vaig encaminarme al meu despatx.

—Vostè dirà...

Realment aquell era un jove groc. Tenía el rostre triangular y els ulls de moribond. El vaig veure tant prim, que de moment vaig espantarme:

—Vostè dirà...

—Perdoni que no m'aixequi, estic rendit. Soc un cadavre sense sepultura! Vol que plori?

—Caramba, no senyor! L'objecte de la seva visita?

—Es veritat. Ja no m'en recordava de que per fer una visita se necessita objecte. He vingut a esplicarli el meu cas.

—Dispensi... Jo no soc metge.

—Jo tampoc. Però es igual, perque jo no necessito cap metge. Necessito no més un escriptor qu'estigui sà y hagi estudiat psicología en qualsevol Institut General y Tècnic.

—En fi, digui, digui...

—Ja veu vostè meteix qu'estic més groc que un tripulant del «Mikasa». Doncs, bé: sab quin nom té la meva malaltía? Jo meteix, sense saber tanta filología com en Caçes-Carbó, l'he batejat: *acordeonitis*. Què li sembla?

—Que... vostè meteix...

—Si, senyor, pateixo d'acordeonitis. Y aquesta malaltía nova que no coneix cap metge—car els metges no coneixen mai les malaltíes—es la causa de que la meva carn s'hagi tornat transparenta y de que hagi arrivat a un grau que ja no té cura si vostè no me la trova...

—Jove, vostè m'esvera...

—Soc l'home més desgraciat del món. Vostè ha vist la meva tarjeta? Ja pot compendre doncs que no he passat els anys ociós. Als cinc anys portava els

llibres de la botiga de casa, als sis escrivía versos en els punys del meu pare, als set ja feia articles sobre economía. El meu pervindre se presentava falaguer com un camp de primavera plè d'aucells y cigales, però, ai!, si, senyor, ai!, un día va estroncarse la meva felicitat. Imaginis qu'estava jo a la rebotiga de casa escrivint una elegía que m'havía encarregat, pera premiarla mediant comissió, un president de Jocs Florals. L'havía de llegir en Tor-Deseures, l'actor més elegíac del món. Doncs, de sobte, sento una gran cridoria acompanyada de la veu exasperanta d'un acordeon. Era que feien ball al carrer. La meva inspiració va estroncarse al acte. Tots els meus nirvis s'havíen posat tivants y la meva sang bullía d'ira. L'acordeon tocava cada vegada ab més furiosa impertinencia. Passà un quart, passà una hora. L'acordeon seguía martiritzantme. No vaig poder més; cec com la mateixa fortuna, vaig abalansarme al carrer ab disposició de fer un crim. Però, ai! qu'encare m'esperaven dos altres motius d'ira! El qui tocava l'acordeon portava jaqué (un dels meus odis personals), y el públic comensava a ballar sardanes! Acordeon, jaqué, sardanes! Oh, Etern! Era possible que tant grans infortunis vinguessin a torbar la dolsor de la meva vida?

—Calmis, senyor Prim y Tot

—Havía sortit al carrer per fer un crim y vaig entornarmen a la rebotiga sense fer res, desolat, vensut. Y l'acordeon seguía entrantme als timpans com una serie infinita d'estridencies den Martí y Julià. Y l'espectacle del jaqué y la visió esparveradora de les sardanes se presentaven devant dels meus ulls encare que'ls tanqués. Y l'acordeon seguía tocant. Y jo tapantme les orelles... Res hi valía. El meu mal estava ja declarat. Desde aquell día que no he fet rès més de bò. La veu del acordeon sona sempre a dintre meu com un torment que m'acava la vida. Tot lo que veig me sembla que té forma d'acordeon o de jaqué o de barretina... Diguim, què'n pensa vostè de tot això?

—Home, ja veurà...

—Què puc fer? Donguim una idea. Ting cura?

—Me sembla que si. Fassis amic den Diego Ruíz, den Maragall y d'una pentinadora.

—Eh?

—En Diego Ruíz li demostrarà ab textes de Descartes que'l jaqué es una prenda perfectament tolerable; en Maragall procurarà ferli veure que la sardana es la dansa més bella de totes les dances que's fan y's desfan, y fins li demostrarà perquè's fan yes desfan. Y, per últim, la pentinadora...

—Digui, digui, la pentinadora, què?

—Li pendrà el pèl.

LUPUS.

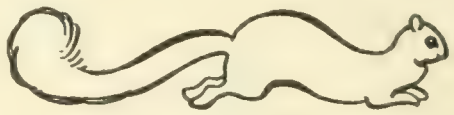

—L'Africana? Ah, no, no hi vaig.

De com un home's fa cèlebre

I ha un actor que fa campanyes teatrals per Catalunya, del qual una vegada o altra tothom n'ha llegit el nom: El Cav. Josep A. Peypoch.

El Cav. Josep A. Peypoch d'actor no n'es gaire. Lo que es, si, un rumbós empressari dels que perden quartos, però com que'n té molts, no li ve d'aquí.

El Cav. Peypoch té una fama rural qu'esparvera. L'eco de la seva fama s'ha escampat per tot Catalunya, y an ell tothom el coneix. Així es que quan anuncía la seva anada a qualsevol poble que sigui, l'Ajuntament desseguida's reuneix en sessió estraordinaria pera acordar com se l'ha de rebre, lo que s'ha de fer pera rèbrel, la quantitat que s'ha de votar pera festejarlo, encara que a l'esser an aquet punt l'acord es unànim: no's bestraurà una pesseta perque en Peypoch meteix ho paga. Y aleshores vinga música a la seva arribada, vinguen arcs de triomf y fanalets a la veneciana y focs artificials y carreres de sacs y de burros.

Tot això a un estranger d'aquells que l'Atracció ens envía, el sorpendría estraordinariament y no tindría més remei que ferse creus de la cultura d'un poblet de quatre cases, que s'entrega an aquestes manifestacions d'entussiasme devant la figura d'un artista. Però l'estranger encara s'hi quedaría més de sorprès si sabía com ha nascut aquest entussiasme.

En Peypoch va per una carretera y trova un peó caminer o un pagès, y els pregunta:

—Escolteu, bon home: qui es el millor actor del món?

LA MODEL LLETJA

—Em sembla que no farèm rès.

—Oh! què sab un hom?

—Responeu: qui es?

—Què sé jo, Mare de Déu!

—Es en Peypoch. Crideu: «visca en Peypoch!»—y li allarga un duro.

El bon home, ab tot l'entussiasme y prenentli la moneda:

—Visca en Peypoch!...—y l'eco va repetint, serres enllà: Peypooooch... pooooch... oooch...

Relliscades

LA *Vanguardia* es un diari lliberal dinàstic y ho serà mentres en Godó no's passi a la Lliga Regionalista. Però en aquella casa té molta més importancia'l conreu de l'esquela mortuoria que la doctrina del lliberalisme turnant. Es tanta la satisfacció que senten cada vegada que reben ordre d'insertar l'anunci d'una defunció, que si tenen de redactarlo ells mateixos, no poden estarse, en el comble del regositj, de fer xistos fúnebres. Díes enrera llegíem en aquella primera plana que bé sembla un Vía Crucis.

†

Don J. C. P.

¡Ha fallecido!

Habiendo recibido, etc., etc.

Sus desconsolados padres, hermanos, tio (difunto)... al participar á V. tan sensible pérdida...

El Poble Català no pot, ai!, dedicarse al conreu de l'esquela mortuoria perque pesa damunt de les seves planes la tragedia esgarrifosa d'una excomunió episcopal. Però se coneix que en *El Poble* hi ha algun redactor aficionat a fer també xistos fúnebres; y es per això que de tant en tant apareixen solts com aquet de l'altre día a proposit de la guerra: «el govern ha demanat la llista de ferits y de morts a fi de recompensarlos degudament...»

Però en els nostres periòdics, no tot son xistos mortuoris. *La Veu,* com que escriu cada vegada ab més fervor de resultes del período constructiu, català del qu'are's parla, tradueix els telegrames que reb en castellà amb una llivertat extraordinaria. Indubtablement té un municipal encarregat de la secció de telegrames. L'altre día escrivía:

«Després del combat que va tenir lloc després del darrer part...»

SOBRE LO DELS RECLUTES

—Si senyora, tota mena d'atencions: A Málaga els varen regalar un xorisso, a Andújar un canti d'aigua y fins a Madrit el bisbe'ls va donar la benedicció..... y encare's queixen.

Consolis *La Veu*, pensant que'l seu contrincant *El Poble Català*, també s'entreté amb aquestes regositjades traduccions. No fa gaire que escribia, describint un foc: «Els serenos comensàren a tocar pits...» Ocupació no gaire correcta pera uns serenos, però si la realitat fos com la traducció, el municipi se veuría obligat a aumentar les plasses de serenos devant de la demanda de solicituts.

Hem rebut el programa de la festa major de Corbera de Llobregat. Després de dir que s'obsequiarà als forasters amb un *ball de bastons* y de asegurar que tindrà lloc una *«gran gira campestre en la fuente de la Mata y en la que tomará parte todo Corbera»*, diu lo següent.

A las 4 tarde. Gran sortija, *con variados y sorprendentes juegos, corridas de sacas, de burros y burras, en la que podrán tomar parte los principales del pueblo.*

PAPITU, anirà a la festa major de Corbera a veure en la *«sortija»* al capellà, y al jutje.

—Ahont vas tant carregada?
—Nola, jo crec que son coses del senyoret, perqué fa uns quants díes que no sap lo que li passa ab això del concurs de *natació*.

La bona fè den Planas de Taverne

No hi ha rès comparable a l'esperit periodístic dels qu'escriuen *La Tribuna*. L'únic d'entre ells que peca d'ignocentó es en Planas de Taverne, (a) *Periquín*.

Creiem que n'hi hauría prou ab retreure la seva crítica de *La Comedianta*, drama de l'ilustre regidor d'aquest Ajuntament don Ignasi Iglesias, pera demostrar la seva bona fè. Però som pròdics y anem a esplicar un altre cas demostratiu.

Un vespre, en Planas va publicar a *La Tribu* un article. Un d'aquells ab línies de majúscules, com es costum en aquell diari. Un company de redacció den Planas, no hi va estar conforme amb aquell article, y, ab la venia den Cullaré, va contestarlo, però a la secció lliure y firmat ab pseudònim, car deia renecs den Planas. An aquet li van dir—mai falten espietes—que la rèplica era d'aquell company seu, y ell que si que s'enfada, comensa a caminar adoptant un pas que pera descríurel s'hauría de fer ab majúscules, y encarantse amb el seu company li diu, ab gènit:

—AQUELLA RESPOSTA AL MEU ARTICLE, ES TEVA?

—No.

—QUE SI.

—Que no.

—TE DIC QUE SI.

—Te dic que no.

—JA M'ENTERARÉ.—

El culpable, quan en Planas va girar l'esquena, va tenir una mala idea, com a bon redactor de *La Tribu* qu'es. Se'n va al «Siglo». Se fa fer 100 targetes ab el nom qu'havía posat al peu de l'article y una direcció imaginaria, y n'envía a corre-cuita una an en Planas, saludantlo afectuosament.

Al cap de dos díes emprèn an en *Periquín* y li diu, pegantli un copet a l'espatlla:

—Ja t'has enterat de si era meu l'article?—

En Planas se torna vermell, y baixant la veu perque en Cullaré no s'enteri de lo qu'ell considera una planxa, respon:

—Si, noi: dispensa... Va esser una equivocació. Mira si sé del cert que no ets tu, que ahir vaig esser a casa del que'l va escriure y fins se va empenyar en que m'hi quedés a dinar...

—Que no t'encén el cigarro?
—Oh, no'm vol tirar ni cremar, jo crec qu'es degut a la *normalitat restablerta.*

Banderes de Tarascó

MAI n'hi ha hagut cap de bandera com la catalana. Altres seràn més velles, més glorioses, més conegudes y fins més cantades, encare que tothom li ha dit coses a la catalana en vers y en música, però de llarga com ella no n'hi hà cap.

¡Com penjen a la Rambla de les Flors les de «La Farigola», per altre nom l'Associació Nacionalista, la d'*El Poble Català* y la d'un Orfeó que sempre està ensajant! A la Rambla de les Flors, un francès amic nostre que ballava el Cake-Walk al Circo Barcelonès, l'anomenava l'*Avenue de l'Independance.* Lo menos hi havía dos cents metres de banderes reconsagrades.

Però la del C. N. R. guanya a totes. El C. N. R. no'n tenía de bandera, perque en les catecumbes del cafè de Novetats no sabía ont posarla, però are que té carrer el C. N. R. vinga balcó y bandera y pal de bandera. La bandera, es ample, ben ample, y llarga, ben llarga. El día que convingui posar en el carrer de Pelai domassos, per exemple, quan el propvinent 20 de Maig fassi un any que duri l'homenatge an en Guimerà, que de segur que arrivarà a complirlo, no hi haurà necessitat més que d'agafar la bandera del C. N. R., extèndrela y arrivarà fins a la Rambla, servint pera tots els balcons.

Però tot s'aprofita en aquesta vida. No hi hà massa bandera en el C. N. R. En aquets díes de xafagor, els transeunts se deturen sota d'ella y prenen l'ombra. Uns altres se treuen el barret y quan pensèm que son uns bons nacionalistes que saluden la seva bandera, n'agafen una punteta, s'aixuguen el front y continuen caminant donant gracies a Deu que posa a Catalunya unes banderes tant llargues en el carrer.

La pau a Melilla

PAPITU creu molt necessaria la pau a Melilla, al contrari dels demés periòdics que ballen més que una baldufa de contents qu'estàn perque la guerra els hi treu la tripa de mal any. Per lograrla aquesta pau tením un plan, que'l senyor governador trovarà senzillíssim.

Els terroristes no fan cap falta a Barcelona. Potser algún aficionat els trovarà a faltar, però vaja, no seràn gaires fora de l'Arrow y de *La Tribuna.* Doncs, se'ls hi diu als terroristes: «Senyors, reservantlos l'incògnit més absolut y amb el viatge gratis y una subvenció que pagaràn els fondistes, la policía y els teatres del Paralel, s'embarquen cap al Riff y una vegada allí com si estiguessin en les rambles, vostès mateixos.» Quan correguessin la pólvora, bomba y bomba en totes les botigues de babutxes y en tots els mercats de dàtils. No tindríen més remei que firmar la pau pera posar remei al terrorisme am la cooperació den Memento que desseguida'ls hi oferiría'ls seus serveis.

Les autoritats el día de l'embarc no tindríen necessitat de pendre precaucions pera evitar protestes. Y la senyora marquesa de Castellflorite, podría obrir una suscripció pera mantenir les families dels terroristes ausents, que, no ho dubti la senyora marquesa, tindría un èxit extraordinari.

Sang Catalana

EL Dr. Martí y Julià, ha ingressat a La Creu Roja, essent destinat a Melilla. Com que'l Dr. Martí y Julià, mai ha treballat a l'ombra, serà destinat a les avensades, y no als hospitals.

El Dr. Martí y Julià no marxa a Melilla com president de l'Unió Catalanista, car la missió d'aquesta rès té que veure am l'àcit fènic, sinó com doctor y com home, convensut de que això donarà prestigis al seu apostolat un xic

—Deles que m'estimaves tant y ahir et vaig veure pel Park amb una de les meves amigues.
—Oi que no! Si anava am la mamá.

—«..... Per l'amor de Deu que'l marit es a Melilla»? Ja deveu ser d'aquesta gentusa criminal y antipatriótica qui va contra la guerra.

decaigut. En Sansalvador, secretari de l'Unió, marxa també, mes no com home de pau, sinó de guerra, vestit d'húsar, recordant el temps en que obeía al famós tinent d'húsars en Romero Robledo.

També se parla de si en Marial anirà o no a Melilla. Nosaltres sabèm qu'en l'ànima den Marial se lliura una batalla, més grossa que'l foc de Peracamps. Ell està convensut de que arrivar ell y morirse del susto els moros tot sería hú, però considerant qu'en Cambó es partidari de la guerra permaneix tranquil a Barcelona. El moro Alí-Xarau, en representació dels seus compatrioties, va passar a donarli, agrait, les gracies.

De qui no se sab rès es den Vallès y Ribot. Es estrany, amb el seu acreditat coratge y les seves conegudes aficions bèliques. Perque ¿quí no recorda les hassanyes del senyor Vallès y Ribot, quan era abanderat del batalló de voluntaris *Tiradores de la Estrella*? Aont en Vallès anava, mai anaven les tropes. Ell, encara conta la por que li tenien.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

FOLLETI DE «PAPITU»

Politípia

El vaig coneixer en una cerveseria del «Quartier Latin». Va seure prop de la meva taula y demanà sis cafès.

—Heusaquí—vaig dirme—un senyor que espera cinc persones.

Una falsa deducció, car va esser ell mateix el qui va pendre tots sis *moka*, l'un darrera l'altre, es clar, perque ¿era possible que se'ls begués totes a l'hora o simultàniament?

Quan s'en va adonar de la meva frivola estupefacció, se gira cap a mi y amb una veu displicent, que arrosegava les paraules am soroll de sabatilles, me va dir:

—Jo... jo soc un tipo semblant al den Balzac... Jo bec café enormement.

Aquets preliminars de la conversa, no'm desagradaren y feren que m'aproximés al desconegut. Aquest, demanà lo necessari pera escriure. A les primeres paraules que va escriure, agafà les quartilles y fent amb elles una pilota les llensà sota la taula. Comensa altres quartilles y més pilotes de paper anaren sota la taula. Els borradors comensaren a omplenar el sol. Am la mateixa veu displicent, digué:

—Jo... soc un tipo a tall den Flaubert. Jo soc molt exigent en qüestió d'estil.

Poc a poc, ens anavem coneixent. Com una confidencia intima li vaig dir qu'havia nascut a Honfleur. Va fer una ganyota!

—Jo... jo soc un tipo com en Carlemagne... Jo no estimo gaire als Normands.

El mal entés desseguida se va aclarir, enterantme d'ont era:

—Jo... jo soc un tipo semblant an en Puvis de Chavannes... Jo he nascut a Lyon.

El seu pare, un carnicer de Burdeus va volguer que fos de l'ofici.

—Jo... jo soc un tipo com en Shakespeare... Jo he estat carnicer.

Heusaquí com me va dir el nom de la seva estimada!

—Jo... jo soc un tipo com en Napoleón... La meva dòna se diu Josefina.

L'estimada'l va enganyar amb un anglès, y ell, devant d'aixó, no va sentir més que una lleu angúnia.

—Jo... jo soc un tipo den Molière. Jo soc cornut.

La Josefina y ell, prescindint de tot, no estaben fets l'un pera l'altre. La Josefina estava boja pels jovenets de pell ben blanca. Y ell me va afegir:

—Jo... jo, soc un tipo a tall den Taupin... (Lo restant de la frase se la va endur el vent).

Varem quedar en que un dia qualsevol, esmorsaríem junts Citats a les dotze en punt, vaig arrivar a les dotze y un minut. Va mirar fredament el rellotje:

Jo... jo soc un tipo com en Lluis XIV. Si triga un xic, hauria lingut d'esperar.

Havia patit una greu oftalmia de la quál se trobava gaire bé del tot curat. Aquesta sort el va fer variar un xic la seva fórmula:

—Jo... jo vodria esser un tipo, com l'Homer o com en Milton.

Després, del tot apagat en el seu cor el recort de la Josefina, estimà a una altre. Però aquesta, no'l va voler escoltar. Aleshores ell, la va matar. Y fou empresonat. Acorralat per les preguntes del jutje, no respongué altre cosa qu'això:

—Jo... jo soc un tipo com l'Avinani. Jo no confesso mai:

A l'Audiencia, devant del jurat confessà.

—Jo... jo soc un tipo com l'Antony... Ella se resistía y jo la vaig assessinar.

El jurat el condemna a mort, sense apreciar cap atenuant. En Félix Faure, mal aconsellat, no va voler indultarlo.

¡Pobre xicot! Encare'l veig Pierrot pàlit, les mans lligades a l'espatlla, les cames trabades, la seva lamentable camisa, oberta a cops d'estisora. A l'auba les portes de la Roquette s'obriren, y el velentme entre la multitut, se gira cap a mi y am la veu displicent que arrosegava les paraules com si fossin sabatilles, me cridà:

—Jo... jo soc un tipo semblant an en Jesu-Crist... Jo moro als trenta tres anys.

Costums americanes

En el parc del *Rond Point*. Capvespre. Al lluny, vibren els acords de *Washington Post*. (*Washington Post* es el nou ball que fará furor a París, aquest hivern. Pera fersе ab la partitura y les necessaries instruccions, poden dirigirse al meu vell amic Waley Royce, 150, Conge street, Toronto. Les persones que vulguin estalviarse'ls gastos de franquicia, sempre costosos, poden anarhi ells mateixos. En aquest cas, no deurán deixar Toronto sense pegar un cop d'ull a les catarates del Niágara, un fenonem natural bastant curiós situat no gaire lluny)

Tanquem el parentessi.

—Y vostè, Miss, no balla aquesta tarde?

—No, senyor, aquesta tarde no.

—¿Com es això Miss?

—Perque duc mitjons, però no pas pantalóns.

—Está de broma.....

—No ho cregui. Vegi vostè mateix.....

ALFONS ALLAIS

En Salomó, forner

Li deien en Salomó, no se sab si per mal nom, o perque s'en deia. Era forner y tenía una dòna grossa y blanca com un sac de farina. Prò encare que ja estaven en el quart any de matrimoni no tenien descendencia, habenthi allò de que si ets tu o de que si seré jo.

Ella veientse tant garrida no's conformà. Era precís sortir de dubtes, perque allò, la veritat era vergonyós. Va comensar la conquista d'un fadrí bon mosso que teníen, prò'l fadrí li va sortir escrupulós. Vinguen miradetes y sospirs, vinguen confidencies íntimes y allò de «jo la veritat, crec que en un cas aixís se li pot perdonar tot a una dòna» y el fadrí rès, fet un Sant Antoni. Prò com que les dones son el mateix dimoni, la fornera li oferí a cambi de l'amor dos sacs de farina. Al fadrí, devant la farina, se li anaren els escrúpuls. Y vetaquí que devant de la càndida alegría del forner al veure que a la fí havía lograt esser pare, a la fornera li van comensar a venir remordiments de conciencia, decidint contarho tot al marit.

Aquí, els llegidors pensaràn que la cosa va pasar a tiros, pintantse 'l forner com un ser vulgar qualsevol ¿veritat? Doncs no senyor. Va quedar un moment pensatiu, comensà a gratarse 'l front y preguntà a la dona, tot capficat com si estigués comptant els diners del pa venut:

—Anem a comptes. Tú ¿li vares entregar els dos sacs de farina?

—Sí, dos sacs, y els vaig pesar y tot.

—¿Tú no l'estimaves a n'ell, ni ell a n'a tú?

—¡Y ca!

—Així, ¿entre tú y ell no hi ha rès més que'l parell de sacs?

—Rès més, home, rès més.

—¡Ah! Doncs així 'l fill es nostre.

L'HUMOR DELS AVIS

ANGLATERRA **ROWLANDSON**

Trompa y trombó

L'HUMOR ESTRANGER

La cambrera escarnint a la senyora

ESTATS UNITS DEL N. A.

G. DANA GIBSON

Mr. Hoggan el rei del llart (retirat). La seva esposa refusa rebre als seus antics amics y ell no sab guardar les formes.

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipòsit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

—Gracies a Deu que podré desempellegarme d'aquella partida de cigrons averiats que'm van sobrar de la guerra de Cuba.

D.L. No. B-22998 1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 37 10 CENTIMS BARCELONA 11 AGOST 1909

PAPITU

—Quina cassera tant tremenda: dehuen cassar una fera horrible.
—Sí, crec que's tracta d'una bestiassa que Deu nos en guard «anomenada» DINER.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA - BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

Dels nostres benvolguts confrares

El *¡Cu-Cut!* protesta enèrgicament de l'assalt y crema dels convents. Tot bon catòlic, ho deu fer y nosaltres a l'enterarnos de que'ls succesos passats els condemnava l'iglesia, ens vàrem apressar a anatemisarlos. Lo mateix li va passar an en Sagasta am la Masonería.

Unes quantes males llengues feien còrrer que la protesta del *¡Cu-Cut!* no es sincera, perque el *¡Cu-Cut!* havía volgut que també'l cremessin, pera poguer tornar a demanar una altre indemnisació.

Es una llàstima que pera casos així, no hi hagi una companyía que aseguri'ls incendis. Vist el bon resultat que donen, en el *¡Cu-Cut!* pagaríen cuota de primera.

Un senyor de l'innumerable familia dels Folch y Torres, varietat regionalista, el primer día que va sortir *La Veu* després dels succesos, que segons en Calvet no son tant greus com se vol suposar, escribía amb aquella penetració y oportunitat propies de la familia literaria dels Folch y Torres.

«La nostra ciutat no resisteix, sens dubte, comparació, ab París, per exemple, en lo que's refereix a grandiositat, a bullicia, a riquesa urbana, organisació, serveys, administració, però li es superior, aixís com a d'altres capitals, en color, en bondat, en blancor, en resplandencies diurnes, en una mena de bellesa rubiconda, en placidesa, en pau, en situació topogràfica, en seguretat personal—sobre tot, nocturna—en educació colectiva (no us admireu pàs d'aquesta ardida afirmació, que puch probar), en bonesa de costums, en alegría pura, que no s'ha de confondre ab follía alegra...»

Això es més gran que'l «¡perfectament!» den Calvet y que'l «are va bé» den Caçes-Carbó. Tenim un color més bonic que París y som bons y blancs com el pa de Viena, tenim resplandencies diurnes y unes resplandencies nocturnes que'l senyor Folch no cita, que s'extenen fins a Manresa y Granollers, y respecte a seguretat personal, aquets díes s'ha disparat un milió de trets y total n'han fet blanc més que uns tres cents o quatre cents. Mirin si aqui hi haurà seguretat personal que estàn Barcelona plena de Folchs y Torres, ni un d'ells ha près mal. En quina altre ciutat que no tingués el nostre color, les nostres resplandencies diurnes y nocturnes, la nostra situació topogràfica, hauría passat una cosa así?

—Aquesta senyora m'acaba de donar deu duros... Això es vergonyós, prò no per mi, doncs ja se sab que'l caricaturista té de viure de la caricatura.

Retallem d'*El Diario de Reus:*

«En todo pueblo amante de su progreso y de la verdadera libertad, de un lado, deben ponerse los que persiguen la demagogia ó el anarquismo y del otro lado *han de encontrarse unidos codo con codo* todos los que rindan culto á la Autoridad, base esencialísima del orden social.»

El PAPITU, no té cap inconvenient en que's fassi lo que proposa *El Diario de Reus*.

—Me sembla que an aquets, ja'ls hi hem vist una altre vegada en el PAPITU.
—Home, calli! No faltava més que vostè també censurés.

En Pompeius Gener a la barricada

Fan corre males llengües qu'en Pompeius Gener durant els díes de la revolta, estigué amagat a la «Fonda Peninsular» del carrer de Sant Pau, el seu actual domicili, provisional, com tots els domicilis que ha tingut l'ilustre filosop.

Això es una calumnia. En Peius, ademés de filosop es federal y ademés natural de Cambrils—gent del camp, del camp de Tarragona, gent del llamp—y té tradició revolucionaria. Perque s'ha de saber pera qu'a n'en Peius se li fassi justicia, que d'aquells dos canons que quan la revolució va treure 'l poble a les Dressanes, en Peius tot sol s'en va emportar un y tots els revolucionaris plegats l'altre. Amb això figureuse si en Peius podía quedarse en el seu domicili provisional mentres el poble feia barricades. ¡Ell, qu'ha estat company inseparable den Garibaldi y qu'a n'en Prim li deia Joanet!

En Peius va assistir a la crema del convent de Valldonzella. Les flames, els esclats de les vigues, l'enderroc dels sostres y dels embáns, posaven pell de gallina. En Peius va pensar en les joies artístiques del convent y sense por atravessà les flames. Arrogant, am l'ermilla vermella y'ls bigotis a la borgonyona tenía un caient diablesc extraordinari. «¡Es el dimoni!»—cridaven les dònes. Al cap de cinc minuts va apareixer portant sota'l braç un tros d'esquelet. Era'l braç del príncep de Viana.

—¿Què es això?

—Una joia històrica. El braç den Carles de Viana.

—¿Y què vol ferne d'això?

—Ho regalaré a n'el Dr. Martí y Julià, pera que plori sobre les cendres del darrer príncep de Catalunya.

Per no cridar l'atenció de la gent, embolicà 'l braç amb un nombre del PAPITU, marxant cap al foc dels Escolapis. Allí no va poguer salvar rès, contentantse am dir qu'en el Museu d'Historia Natural d'aquest convent hi havía 'l crani d'un «gorila», que segons li havía dit el naturalista alemany Hæckel, perteneixía a una raça inferior que s'havía criat en el planell central d'Espanya.

Aquestes expansions intelectuals varen esser al dimars, a la tarde. A la nit en Peius, surti de l'«Hotel Peninsular pera cumplir el seu deber de revolucionari.

Era mitja nit. El centinella de la barricada del carrer de la Canuda donava l'alto a un extrany personatje.

—*¿Quién viva?*

—Soc en Peio.

—*Adelante.*

Conforme s'apropava feia una remor tant sorollosa, que tots els barricaders s'esveraven. En Peius portava una armadura que li va regalar l'Estruch y que a la llum de la lluna lluía com si en Peius anes de Lohengrin. Al traspassar la barricada, les pedres omplenaren de bonys l'armadura com si fos de llauna.

—¿Què son aquests bonys?—li varen dir.

—Rès. Son de quan l'amo d'aquesta armadura va anar a la rendició de Breda, aquí, cap a Hostalric.

En Peius portava una groixuda espassa, aquella famosa espassa que tothom ha vist passejar a n'en Peio, embolicada am diaris, pel café Suís; el Continental, Munich, la Maison y el Kiosco de Canaletes. Els barricaders varen cridar:

—Visca 'l nostre *cabecilla.*

Nois, jo no soc carlí pera esser *cabecilla.* Jo soc barricaire y farmacèutic de l'Universitat de París. Jo aquí seré un de tants.

—Pero escolti, senyor Peio—li va dir un, contemplant la cuirassa—¿vol dir que no li ve ample tot aquest ferro?

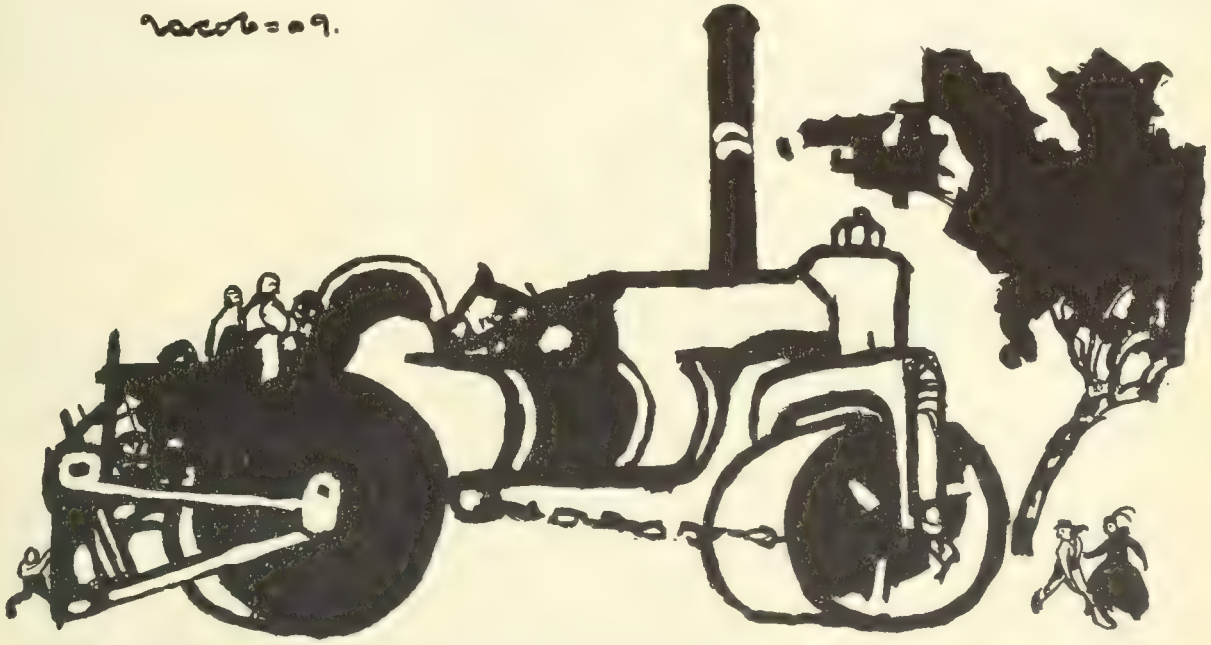

FAUNA URBANA, EL MAMUTZ DEL P. DE GRACIA

—Ah! Què's això?

—Es la màquina d'afirmar de l'Ajuntament.

—Are si que no's dirà que'l nostre ajuntament fassi feina negativa.

—Gracies a Deu que podré deixar de fer de cego..... Avlat podré fer de repatriat que no es tant pesat.

—No, noi, no. Lo qu'es que'l buid que'm fa la cuirasa l'aprofito pera rebost. Aquí dins, porto llangonissa, formatge y olivas.

La lluna, illuminava la cara de mosqueter alegre den Peius. La lluna, també alegre se'n reia. De tant en tant, se sentía l'alerta dels barricaires. En Peius com aquell qui conta contes a la vora del foc, va esplicar les seves hassanyes en el foc de Sarriá; qu'havía anat a estudi am la Sarah Bernard y que foren nuvis; el seu viatje a l'India y l'historia den Miquel Servet, acabant cantant aquell wals federal que diu;

La República vendrá
Quan Pierrad, quan Orense
Castelar y Pi Margall.
Gall, gall, gall.

A la matinada, quan en Peio se treia la llangonissa de la cuirassa pera fer resopó, arrivà un revolucionari cridant: ¡Que ve tropa! ¡A les armes! Els barricaires prengueren posicions.

—¿Y jo que no tinc armes?—digué en Peio.

—Ja té aqueixa espassa que de segur que deu esser den Garibaldi.

—No, senyor, es del Renaixement.

Comensa 'l tiroteig y en Peio a sentirse atravessada en el pit la llangonissa. «¡Desenvaini, desenvaini!»—li cridaren. En Peio desenvaina, Pero a l'estirar l'espassa am més valor que'l tinent Degorgue, se va sentir un soroll com de corda de rellotge de paret. En Peio se va quedar amb el braç extès, a tall de Colón de barricada.

—Abaixi'l braç, que serveix de blanc.

—No puc, que se m'ha trencat la molla del braç de l'armadura.

El braç armat den Peio, sortía per sobre de la barricada, amb una actitut heroica d'estatua Xiulaven les bales, y'l braç ben recte, sense moures, continuava enlaire.

Els civils deixaren de tirar. En Peio, amb el braç extès, anava manant foc. Els barricaires, l'agafaren, portantlo en triomf. Y així, victoriós, amb el braç extès, va entrar a l'«Hotel Peninsular», ont amb unes alicates y una llima, li varen trencar el braç de l'armadura.

—Companys—digué a tots.—Aquest braç esdevindrà inmortal com *La Mort y el Diable*.

En Vilumara qu'acabava d'arrivar el va interrompir.

—¡Y cal No'l creguin. A *La Baldufa* y amb aquesta mateixa armadura ja li va passar lo mateix ballant una americana. Sort que la balladora, qu'era filla d'un llauné, li va fer baixar.

Toilettes

En els banys, poden admirarse trajos molt més capritxosos que'l del senyor Julià. Gaire bé tots els nostres homes públics, després dels darrers successos, han tingut d'anar als banys. Nosaltres hem vist als següents banyistes

Alguns socis de l'Unió Catalanista am trajos ab les quatre barres, pera fer propaganda. En Cambó, anava am trajo negre, vestint de dol per les seves ilusions perdudes. En Gubern, anava tot blau. Don Eusebi Corominas, groc, com se banyen en les nacions asiàtiques. En Marial, no portava més que un *taparrabos*. En Junoy lluía un vestit tant brut, que no varem poguer averiguar de quin color era. En Puig y Cadafalch, va sortir am vestit tot d'una pessa. Nosaltres que'ns creiem havía arribat l'hora de fer justicia al senyor Puig, declarant que porta mitjons de seda y no mitjes de fil blanc, sofrirem una desilusió. En Prat de la Riva, pera que ningú pogués véureli'ls interiors portava a la entrada y a la sortida un llansol. Alguns representants de la generació passada, com en Maurici Vilumara, el Dr. Turró, en Peyo, en Pascual de *La Publicidad*, en Vallès y Ribot y alguns supervivents de la Jove Catalunya, havíen agafat una barca, y allà, lluny, se banyaren sense rès absolutament, d'espatlles al lloc de les dònes, avergonyits de tenir que ficarse mar endins...

MÉS VÍCTIMES

–Tot escassejava; el pa, la carn fins el vi. Vàm tenir d'anar gastant per tot beure el Jerez que teníem de repuesto ab un verdader horror.

El pudor d'Apolo

OM era natural tractantse d'un *getleman* que es admiració de totes les mares de familia, nosaltres ens pensàvem que'l senyor Julià, estiuejaría a Ostende, a Dieppe, o a Biarritz, prò am gran sorpresa el vàrem trobar en els banys de Sant Sebastià de la Barceloneta. En això demostra'l seu gust, car no va ni als de Sant Miquel, ni al Triton, ni als Orientals, sino a Sant Sebastià, pensant molt bé, perque'l senyor Julià també pensa bé, que'l nom moltes vegades fa la cosa.

El senyor Julià portava un deliciós trajo de bany de franela. La franela es molt elegant, prò també molt traidora, y al mullarse se torna transparenta. Això an el senyor Julià no li desplau, perque'l senyor Julià, creu, am Schopenhauer, que'ls homes, y entre'ls homes ell, estàn millor fets que les dones. Prò una cosa es l'Agricultura y una altre l'Arquitectura, y el senyor Julià partidari de la transparencia aplicada a les bones formes ho es mentres la transparencia no ofengui al pudor.

La dificultat pera'l senyor Julià degué esser armonisar la franela, la transparencia y el pudor, conseguintho de la següent forma. El trajo se'l faría de franela, prò desde la cintura a mitja cuixa se va fer posar una faldilleta de franela més groixuda. Axí no tindría rès que dir la moral y podría exhibir franela, transparencia y pudor.

El trajo de bany am fervolant del senyor Julià, resulta una verdadera originalitat, que encare'l farà més simpàtic a les mares de familia, ja que les seves filles podràn admirar al senyor Julià, abans del bany, en el bany y després del bany, sense pecadores complacencies.

Un accident

DISSABTE passat, va ocòrrer en la Rambla de les Flors, una sensible desgracia. Després de llegir *El Poble Català* una atenta carta del Capità General li va agafar un atac terrible. L'accidentat va esser portat al seu domicili, d'ont no ha tornat a sortir. Els metges asseguren que té ressentit l'aparat circulatori.

Sembla mentida, prò una cosa axí que devía conmoure'ls sentiments pietosos de totes les persones, ha motivat una serie d'alegríes entre les quals podem citar la dels periòdics *La Veu*, *La Publicidad*, *El Correo* y *La Tribuna;* la de tots els diputats de l'esquerra menos els nacionalistes, exceptuant el nostre benvolgut amic senyor Torras Sampol; els carlins; la penya que'n diuen d'esquerrans de la *Maison;* els senyors del Foment que volen la guerra, y una pila de senyors més, tots ben catalans, ben republicans y am fills a Melilla segurament.

Conte tràgic

Dos amics. El primer, vuitena part d'un home, se deia Octavi; tenia les cames curtes y, per contrassentit feia de corredor;—corredor de cotons, però, corredor al fi.—L'altre's deia simplement Lluis; per ocurrencia d'una novia seva havia près l'ofici de pintor de quadros; y tal com era una mitjania escassa en estatura, fou en l'art una escassa mitjania.

La amistat era forta y antiga. Ells havien jugat successivament a bergansins, a dides, a cartrons, a bales, a pedrades y a novies. Vivien junts, mancats de familia, desde'ls 14 anys. Registraven copiadors y copiaven cartes en una oficina; anaven errants. Més al entrar en quintes sortiren lliures: l'Octavi per curt de talla y en Lluis per sort. S'animaren.

No tenien pares, però tenien bon humor. Sobre tot quan l'Octavi comensà a guanyarse bè la vida corrent cotons. Aleshores en Lluis se consagrà ja de plè al art de la pintura y l'Octavi actuà de Mecenes. Més en Lluis no volia servir de càrrega. Barcelona es molt gran. Y en Lluis travallà, escandellà, intrigà, conseguint que li encarreguessin feina seguida. marines a quinze pessetes. Solució divina! Cercaren una apacible dispesa y en Lluis llogà un taller; per primera providencia hi entraren dues automanes; després els altres aparells de pintura.

Eren felissos. Bevien cervesa en el Petit Pelayo, ballaven cada nit a «La Buena Sombra», empaitaven modistes, posaven siti als balcons del carrer d'Aribau, organisaven tertulies feministes en el taller, envellien les automanes... Oh, dolsa vida!

Un vespre, fatal vespre,—a les vuit y cinc, l'Octavi passava per la Rambla d'Estudis. Sortien les modistes de «El Siglo». Sortien alegrement amb els vestits negres cenyits com una veritable temptació. Y l'Octavi, mirant de puntetes darrera d'una infranquejable fortificació de Quimets, se sentia pedra foguera. Aquesta m'agrada, aquesta no'm desagrada, aquesta... si, aquesta, aquesta!

Y aquella fou la seva desgracia. Era una suculenta modista; alta y d'una esbeltesa revinguda, caminava provocant. L'Octavi la seguí Rambla amunt, fins el carrer de Provensa. L'Octavi era atrevit. Y al tombar el carrer de Provensa, va atrevirse. D'un salt, al seu costat.

—Si ho permet, senyoreta, un enamorat corredor de cotons li dirà quatre paraules.

Ella havia decidit no ferne cas, però això de «Corredor de cotons» fou un amable aperitiu.

—Vostè dirà.

Y desseguida l'Octavi descapdellà una declaració plena d'alts y baixos y de paraules tallades per sospirs. Ella se'l mirava de qua d'ull, burlescament... Però era corredor de cotons!

—M'hi pensaré.

Ja havien cassat al Octavi, perquè la Pepeta tenia vintiset anys y era bona cassadora. Vintiset anys en una soltera son vintiset gossos de presa.

* * *

Pels dos amics ja s'havien acavat les follies d'antany. Un pis en el carrer de Muntaner, un matrimoni felis y un dispeser familiar; l'Octavi, la Pepeta y en Lluis. Un niu de tendreses.

En Lluis havía deixat l'antic taller y pintava en una cambra habilitada ad hoc. Allí passava hores y hores. Y com que l'Octavi passava els dematins conrrent cotons, la Pepeta els passava en la cambra den Lluis,—castament, però,—mirant pintar marines de memoria.

Ella era una excelent dòna de casa seva, fidèl al seu bon espòs, més tenía la fatalitat de presenta grans comptes de modista y això, passats els díes de noviluni, exasperava al predestinat Octavi. Un cop la cridà furiosament al orde y ella plorà com una nena.

—Que soc desgraciada!

—Que soc infortunat!

En Lluis alimentava feia temps una passió secreta. Més, quina traició tan afrosa fora mancar al seu gran amic! Callava... Però quan els dematins la Pepeta entrava a la seva cambra amb el seu matiné, blanc y sèia indolentment al seu costat gustosa com una fruita madura, se rebifava el foc... Ah, qu'es crudel Cupidó! Y en Lluis comensà a mirarla d'aquella manera tan sabuda... Y ella fèia com si no's donés per entesa...

Un matí, la infortunada Pepeta, entrà plorant a la cambra den Lluis. Aquêt rebé un sobresalt. Y ella va dirli ab veu de dolorosa:

—Lluis, vostè que es un bon amic! Un favor! Miri, me porten aquet compte de la modista.., Son trescentes deu pessetes... Vostè ja sab com es ell! Treguim d'un compromís; ja les hi tornaré de mica en mica...

El pintor no tenía les pessetes, però tenía amor y l'amor es enginyós. Medità una estona. Després digué, mirantla febrosament:

—Si, Pepeta, jo la podré treure del compromís. Per vostè soc capàs de fer uiracles. Sortiré mitja hora y li prometo ferla quedar bé... Però, vostè, Pepeta, tingui compassió de mi... No puc més...

—Noia, vas molt tronada, sembla mentida que't protegeixi un marquès
—Si, prò es un marquès que sempre s'alaba de ser de noblesa rancia.

Y va abrassarla vaudevillescament. Ella imità un moment de sorpresa, protestà, plorà, suplicà, més, la dòna es feble y els comptes de modista no tenen entranyes Y en Lluis sortí, depressa depressa y tornà depressa depressa y la picaresca minyona de servei sortí aleshores a pagar la factura... Y s'interrumpiren per tot aquell matí les pintures de marines... Y en Lluis y la Pepeta, —oh, dematí sublim y oriental,—practicaren per delicia de la deesa els desinteressats concells de Brantome.

Per designi de Cronos arrivà l'hora de dinar. Y arrivà l'Octavi. Y dinaren. Aquell día l'Octavi estava d'excelent humor perquè havía fet una important operació. La Pepeta també estava satisfeta. Y l'Octavi, plè de rubor, tingué de dinar am música de besos... El destí es humoristic.

Y quan, havent dinat y sense esperar els postres els dos esposos se retiraven discretament a les seves habitacions y en Lluis tenia ja posat el capell per sortir, de sobte, aquêt, com retornant d'una distracció, digué a l'Octavi:

—Ah, tu, sabs aquelles trescentes deu pessetes que m'has deixat fa tres hores? No m'han sigut necessaries. Les he tornat a la Pepeta.

KRATER

UN CONSERVADOR QUE NO PODIA SORTIR DE CASA
—¡Estúpits! Vet'aquí perque no soc radical, no'm deixen anar al «Eden» ja fa tres díes.

El lloro del senyor Roca y Roca

Ignorèm qui'l va nomenar, però'l senyor Roca y Roca fa de quefe de la minoría republicana del municipi. Nosaltres ens pensem que això es degut a la veu—y si vostès volen fer ab això de «la veu» un *calembour*, fasinlo, que no aniràn gaire errats—, a la veu d'ultratomba que te'l senyor Roca y am la qual intimida als seus companys.

Això sí, hi hà que confesar que com el senyor Roca y Roca, no n'hi hà cap altre regidor pera dirigir l'esmentada minoría. El senyor Roca y Roca te barbes blanques, y si en la seva joventut, fins a l'any passat, fou dels de la flamarada, are en moments com aquets, sab maleir com un prior als crema-convents. La proposició presentada per la «Lliga» que feu votar als quatre soldats dels quals es cabo, ho demostra. Nosaltres l'hem llegida als nostres fills com exemple d'idees sensates y a un que tenim qu'es la mar d'entremaliat li hem dit: «Tu faràs com el senyor Roca y Roca. Molta *Campana de Gracia*, molt menjarse capellans, però després a posarse be am Deu». El noi, que es dolent y guarda un full de paperots vells ens va treure un, tot dientnos: «Llegeixi, llegeixi». El varem llegir:

«Los inquisidors, los absolutistes, los apostólichs y els carlins havian ensenyat al poble á no tenir pietat. La fiera atormentada á mansalva durant tant temps, rompia'ls ferros de la gabia y s'hi tornava. Miracle es encare que no fés més desgracies. Perque si s'hagués de passar balans y contar gota de sanch per gota de sanch, per cada frare que morí en l'explossió del any trenta cinch, trobaríam més de mil víctimas sacrificades, durant anys enters y ab una constancia infernal pels fanátichs sectaris de l'inquisició y del absolutisme».

—Sab de quí es això tant fort?

—No.
—Den Roca y Roca.
—Sí, però fill meu, recordat d'allò del Tenori:

Una hora de contrición
Da á una alma la salvación

—Contrición? ¡Y cah! Sab perque s'indigna el senyor Roca? Doncs perque tenía la germana montja en el convent de Valldoncella. Quan el senyor Roca s'en anava a estiuejar portava'ls coberts de plata, el rellotje d'or, l'agulla de corbata bona, alguns valors y un lloro, al convent de la seva germana. Allí estava tot més segur que en una saca d'empenyos, encare que en el convent com en aqueixes cases, no responíen de l'extravío dels objectes en cas d'incendi. Sobretot el lloro. Li feien dir el rosari, li donaven lleminadures y cada nit dormía en una celda. Figuris vostè, amb el carinyo que'l senyor Roca li te al lloro, lo agrait que estaría. Are, cremat el convent de Valldoncella ¿ont portarà'ls cuberts de plata? ¿Ont anirà'l senyor Roca a l'istiu, carregat amb un lloro? Per això no ens extranya lo que a darreres hores s'ens diu, que'l senyor Roca, entrava un d'aquets díes en l'ordre franciscana, abjurant dels seus vells errors habent ellegit precisament aquesta ordre, per haberse enterat de que Sant Francès, sentía una gran debilitat pels lloros.

El conegut secretari del Foment D. Joaquín Aguilera, acaba de rebre una carta del Roghi, oferintli la cartera d'Hisenda de l'imperi del Marroc, si arriva'l destronament de Mulei Hafid. Don Joaquín Aguilera, després d'acceptar, s'ha fet fer un trajo moresc blanc y blau, que'ls nostres lectors podrán admirar un d'aquets díes en els escaparates del Sigle.

El senyor Aguilera, porta l'encàrrec de convencer al Roghi, de que no hi ha res com els panys de la casa Sedó

El PAPITU saluda al nou Ali-Bey, malgrat creure que aniría millor pera ministre d'Hisenda del Roghi, el senyor Agulló (a) *Pol.*

Una troballa curiosa. En el convent dels Escolapis, sobre la taula d'una de les celdes, va esser trobat un número del PAPITU, obert per un dibuix den Labarta que un jutje municipal va jutjar inmoral y poc artístic. Sota'l dibuix hi havía aquet comentari: «El desnú es perfecte, però'l pit el trobo massa exajerat. An els clàssics els hi agradava'l pit no gaire pronunciat. Y trobo que'ls clàssics teneu rahò».

L'ex-diputat a corts D. Emili Junoy va salvar tres monjes del convent de les Magdalenes. Tenint por de que s'espantessin les monjes si s'adonaren de qui era'l seu acompanyant, el senyor Junoy va conservar el més perfecte incógnit. No dubtem que purgant d'aquesta manera tan pietosa y caballeresca'ls seus vells pecats, Don Emili Junoy, si perd actes en la terra, guanyarà un lloc en el cel.

Algunes de nostres més conegudes cares afeitades, no poguent resignarse a la vida de terrat y escaleta, sortiren al carrer sense res al cap, pera que tothom, principalment els revoltats, poguessin veure que no eren capellans, ni frares. En Miguel Utrillo, com que en el seu cap no es possible la coroneta, de pelat que'l té, se limitava a saludar de tant als grupus sospitosos, baixant el cap pera que's convensessin de que aquella calva li venía de saber coses, no pas de dir misa.

El nostre portè està del tot conforme am les declaracions den Cambó.

Els grans homes sempre coincideixen.

El diumenge no es va veure cap bandera catalana. ¡Ni la del C. N. R. que essent la més jove es la que te més ganes de lluirse! Els díes de festa a Vallcarca n'era plé y els Josepets y Sant Gervasi. Doncs el diumenge, ni una.

¡Oh! y precisament en lo més fort de les bullangues, treient am tota precaució'l nas pel terrat, ens fixaren en que pel Poble Sec lluía una bandera catalana. Varem pensar en un altre Casanova... Desillusió. Exclamantnos de la fuga de banderes catalanes, ens varem enterar que si va lluir una bandera cap al Poble Sec, va esser perque al tancar la casa s'havíen descuidat de baixarla.

—Cinc anys ¿Sent? cinc anys que'm dèu aquelx trajo y encare no l'he cobrat..... ¿Quan se proposa pagarlo, veiàm.

—Y are! Qué s'ha tornat ximple? Un trajo passat de moda com aquest vol cobrar?

FOLLETI DE «PAPITU»

Les de Bienfilâtre

A Mr. Théodore de Banville

Claror!...
Darreres paraules de Gœthe.

Pascal diu que baix el punt de vista dels fets, el Bè y el Mal son una qüestió de latitut. Efectivament un acte qualsevol, aquí, l'anomenèm crim, més avall, bona acció y reciprocament. Per exemple aquí a Europa generalment s'até als pares vells y en cambi, en algunes tribus americanes es comensa per convencels de que s'enfilin a un arbre y un cop a dalt se'ls sac-seja violentament; si'ls vellets cauen, el deure sagrat del bon fill es, tal com antigament feien els Mersenians, d'apallissarlos furiosament amb el *tomahawk* a fi d'estalvialshi els perills de la decrepitut. Si, en cambi, tenen prou forces pera arraparse en alguna branca, això demostra qu'encara serveixen per la cassa o la pesca, y aleshores es sobresseix la llur inmolació. Un altre exemple: la gent del Nort es apassionada pel vi, líquit radiant ahont hi dorm el sol amat. La nostra mateixa religió nacional ens fa sapiguer que'l «vi bó alegra'l cor». Pel mahometá, mes cap al Sud, la costum de beure vi es considerada com a greu delicte. A Esparta el robo era practicat y honorat; era una institució hieràtica, un complement indispensable per l'educació de tot bon lacedemoni com cal. A la Laponia, el pare de familia está molt cofoi de que'l viatjer hoste seu disposi de les gracies de la seva filla a cor que vols-cor que desitjes. Lo mateix a Besarabia. Els actes, en tant qu'actes físics, son cosa indiferenta; únicament la conciencia de cadascú els fa bons o dolents. El punt misteriós que hi hà en el fons d'aquest immens malentès es aquesta innata necessitat que sent l'home de crearse distincions y escrúpols, de privarse de tal acció en contes de tal altra, segons que'l vent del seu país li haurá mormorat aquesta o aquella: en fi, talment com si l'Humanitat sencera hagués perdut y are cerqués a les palpentes una desconeguda Llei perduda.

Fa pocs anys, orgull de nostres bulevards, floria un vast y iluminós café casi bé al devant d'un dels nostres teatres de declamació quin frontó recorda el d'un temple pagá. S'hi reunien cotidianament l'èlit de tota aquesta jovenalla qui més tart s'ha distingit ja pel llur valor artistic, ja per la llur incapacitat, ja per la llur actitut en les bullangues que hem sofert.

Entre aquets darrers, alguns d'ells ha arribat fins y tot a portar les regnes del carro del Estat. Ja veièu que no eren pas pipiolis els qui concorríen en aquest café de les «Mil y Una Nits». El menestral de «París» al parlar d'aquest pandemonium abaixava la veu. Alguna vegada el quefe de policía hi deixava anar tot negligent, aixi com aquell qui deixa una tarjeta de visita, un manyoc escullit, un ramellet inopinat de polissons, els qui, com qui no fa rès y amb aquell somrís atent qui'ls caracterisa, espolsaven am les llurs sortides de ball aquell bé de Deu d'inteligencies.

A l'acera, entre'l rengle de pesseters y les vidrieres del café hi lluia un jardí de dònes, pamets escapats del llàpis den Guys, ornats de tualetes inverossímils. Sèien devant d'unes taules pintades de vert esperança ahont les hi servíen tota mena de begudes. Tenien uns ulls mitj d'avirám, mitj d'aucell de presa y aguantaven generalment damunt dels genolls quina un pom de flors, quina un gosset. Semblava que esperessin an algú.

Dugues d'aquestes dònes cridaven l'atenció per la llur assiduitat; els parroquians les anomenaven simplement, Olimpia y Enriqueta. Aquestes dugues dònes ja arrivaven a l'hora del capvespre, s'instalaven en un recó ben illuminat, demanaven, més pera cubrir les formes que per verdaderes ganes de beure, un gotet de ratafía o un «mazagran», y es posaven a inspeccionar meticulosament als transeunts.

—Diu el diari, que tots els morts dulen escapularis y medallas.
—¡Jesús Maria Joseph; si no n'arriben a dur.

Aquets díes, hem aprés unes curioses correspondencies de sorolls.

El tret de caravina mauser que porta la caballería, fa un *la* normal. Un brollador o un safreig omplenantse, era soroll de caballería llunyana. La caiguda de l'aigua d'una galleda, descàrregues no gaire lluny. Quan trucaveu a les portes, trets de remigton. L'udol d'un gos, un ferit. El soroll dels arbres, caballería que passa. Una porta de ferro, d'aquelles que's tanquen de cop pera desesperació contínua dels porucs, un susto y corredisses.

Ja veuen, senyors, quines coses hem tingut d'apendre pels terrats a la nostra edat.

Aquest número ha estat censurat per l'autoritat militar. Dispensin els nostres lectors totes deficiencies, y fins tota incongruencia que hi trobin.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n ° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

Eren les senyoretes de Bienfilàtre!

Llurs pares, gent integra, educada en l'escola de l'infortuni, no havien tingut medis de felshi tastar les delicies d'un aprenentatje l'ofici d'aquest auster matrimoni consistia, principalment, en arrepenjarse a cada moment amb actituts desesperades, an aquella llarga trena que correspon al pany de la porta del carrer. Feina terrible! per recullir, al cap de vall, cuatre cuartos entregats com per l'amor de Deu!!! Mai havien tingut la sort de treure ni una de les rifes més petites. Axi rondinava cada matí tot arreglantse'l xacolata el pobre Bienfilàtre. L'Olimpia y l'Enriqueta, com a bones filles qu'eren, van compendre desseguida que calia intervenir y no van parar fins que a forsa de vetlles y suades lograren mantenir en aquella porteria un benestar modest però honrat. «Deu beneheix nostres esforsos» dèien devegades, responent als bons principis que'ls hi havien inculcat; perque es lo cert que una primera educació basada en bons y sòlits principis, tart o d'hora fructifica. Si alguna vegada algú es preocupava de sapiguer si'l seu trevall, excessiu devegades, no alteraria la llur salut, elles responien evasivament amb els ulls baixos y amb aquell posat dols y cohibit de la modestia: «totes les feines tenen la seva compensació...»

Les de Bienfilàtre, eren obreres d'aquestes que trevallen de nit. Cumplien tant discretament com podien (a causa del que dirán) una feina ingrata y sovint penosa. No eren d'aquestes gandules que abominen de les duricies; elles mai s'en havien avergonyit. Es citaven d'elles molts bons actes que farien estremir en son bell cenotafi les mateixes cendres de Monthyon. Un día arribaren a estralimitarse aixafadissimes per haver les dugues rivalisat en esfors a fi de poguer pagar els gastos d'enterro d'un oncle vell qui no les hi havia llegat altra cosa que una colecció de clatellots, distribuits anys enrera, en els dies de la llur infantesa. Tot això feia que fossin ben vistes dels parroquians d'aquell apreciable establiment, entre'ls quals n'hi havien d'aquells que no transigien mai. Tothom tenia per elles un somni amical o un atent «estiga boneta». Mai ningú havia tingut per elles una queixa ni la més mínima murmuració. Tothom regoneixia que'l seu tracte era dols y afable. En una paraula, no debien res a ningú, cumplien tots llurs compromisos, y, per conseguent, podien anar amb el cap ben alt. Eren admirables en arreconar pels imprevistos, per «quan vingui el mal temps», per retirarse honrosament del negoci quan convingués. Eren ordenades en tancar els diumenjes. Com a noies entenimentades que eren no s'escoltaven les xerrameques dels enamoradissos qui no serveixen per altra cosa que pera desencaminar del camí rigit de l'obligació y del trevall; dèien que avui-en-dia en coses del amor no més donen que la lluna de franc. La llur divisa era: «Celeritat, Seguretat, Discreció». En les llurs tarjetes hi afegien: «Especialitats».

Un día, la petita va descarrilar. Yrreprotxable fins aleshores aquet diantre d'Olimpia es va voler escoltar les tentacions a que, més que altra cosa, l'exposava el medi en que vivia. En fi, que va delinquir: va estimar.

Fou la seva primera falta; però qui es que podrà sondejar l'abim a que'ns pot precipitar una primera falta? Un estudiantet hermós y càndit, dotat d'una ànima artista y apassionada, però pobre co Job, un tal Màxim, quin cognom callarèm, li va contar mil dolçors y la va entristir.

La pobreta es va deixar seduir per aquesta celestial passió, ella qui, donada sa posició, tenia'ls mateixos drets a tastarla que'ls tenia Eva a menjar la fruita divina del arbre de la Vida. Desde aquell día tots els seus deures foren descuidats. Tot ana sens ordre ni concert. Quan una noia té l'amor ficat al cor ja pots dir: Vaia, buenes!

Y entretant la germana, aquesta nobla Enriqueta, portava tota la càrrega! Devegades s'agafava el cap am nirviositat y, duptant de tot, de la familia, dels principis, de la Societat mateixa esclamava: «¡Paraules, paraules!» Un día va trovarse ab l'Olimpia, mal vestida amb un vestit negre, descabellada y amb un pot de llauna als dits. L'Enriqueta. tot passant, com qui no la regoneix, li va dir en veu baixa: «La teva conducta es incalificable. Si al menys guardaves les aparienciesl»

(Acabará)

L'HUMOR DELS AVIS

SERMONS RELIGIOSOS DEL GÉNERO MASCULÍ.

—Ja veurán, ja veurán... Faldillas á fora y 'ls homes a dintre.

—Es inútil, senyoras, es inútil: lo *bello sexo* no pot entrar.

—¡Qué Mare de Déu devia dir de nosaltres Sant Tomás que no volen que 'n sentim!
—¿Sant Tomás? Una vez y no más

—Pues senyor, ja hem trobat lo medi de entrarhi.

Las devotas han tingut una inspiració divina per entrar al Pí y sentir los sermons del género masculí.

Caricatures den Moliné, de l'Esquella da la Torratxa

L'HUMOR ESTRANGER

FRANÇA

D. GALANIS

Per falta d'espai ens reservèm parlar d'aquest coquet dibuixant en altre ocasió.

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: **PELLETERIA FRANCESA**

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmaceutiques del mon.

—Ja casi he resolt el problema de l'emigració.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.— NÚM 38 10 CENTIMS BARCELONA 18 AGOST 1909

PAPITU

EL SERVEI OBLIGATORI

—No t'apuris: tinc l'oncle ministre y'l pare president d'una companyia de redencions a metàlic.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA-BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER " . . . . . " 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

EPIGRAMES

I. Carmen d'Espanya

Ja es temps que'l mon la conegui, ma Carmen, ma perla:
Son cabell ros es com selva demunt roses clares
que hi hà en l'oval breu de sa cara de barba menuda.
Petit y abundós es son còs: passió en cada geste.
Més... les paraules son mortes per dir com es fina:
Un estudiant va està a punt de morir per ses gracies
y ella sabentho, no sols de la mort va apartarlo
sinó que girà sa follía en amor al estudi,
tant que are el jove es un sabi que als vells aconsella.
Veig un juheu ja fa temps que la espía y la ronda
pera robàrmela y vèndrela a un Príncep, en cambi
d'un pès com ella de perles. Jo els obro la porta
(tal es la confiansa que tinc en ma mestresseta)
y a tots els hi dic: «Si podèu, entrèu y prenèula».

De ses fantasíes, amants, ohíu una historia:
Estava adressantse pel ball fa quatre vetlla'des
Entro en sa cambra. De prompte'm creguí que no hi era;
(tant delicada sedosa y rosada, la perdo
entre joguines, coixins y llassades, a estones,
fins que's remou, o ab sa veu qu'embelleix les paraules:
me crida:—*¡Homm, du, mein liebling!*—Llavors veig qu'es ella).
Y aquella nit, de genolls prop l'espill me la trobo.
—¿Què fas, infant?—
—Sant Antoni he vist—me diu ella,
—adins el mirall, reptantme de ma lleugeresa.
Com fulla al arbre tremolo. No al ball te m'emportis,
sinó a la capella del Sant, hont resos y almoina
vull dur, que fins a complirho'm tindràs amb engunia.—
—¡Molt bé!—li diguí, llevantla de terra en mos brassos.
—T'espero al jardí; plegats anirém a la iglesia.—
Y surto al bell punt. La nit molt polida's mirava
en les magnolies y els marbres y l'aigua que hi vessa.
Amb els llebrers, vaig estar joguinant bona estona
fins que acostarsem vegí lleu onada d'escuma,
de roses y d'or y boira argentina:
—¡Quin cambi!
¿o es que vols anar vestida pel ball, a la iglesia?
¡Criatura folla! ¿Així vois complí am Sant Antoni
la prometensa? No es propia eixa gala pel temple—
tal li diguí. Que prest s'apagà son somriure.
Confosa's miraba el vestit; sos ulls s'encantaren;
per dues vegades lleument se mossegà el llavi;
humil parlà:—Me'n havía distret tot vestintme—
y escales amunt s'esmunyí, intentant trasmudarse.
Vaig retenirla:—Bojeta, no temis el càstic.
Anem al sarau. Demà't portaré a Sant Antoni.
Un cop adins el cupé, semblava ma fina
un raig de la lluna, y estels sos ulls en la fosca;
no'm dèia un sol mot. El cotxe passà enfront la iglesia
del Sant de Padua; llavors ella feu *nom del pare*
¡dits gentils fent la creu demunt la rosa pell núa!
Hont dèia l'*amén*, febrosos correren mos llavis:
«El front y el cor que'm fan viure, els brassos que'm criden,
la boca discreta, guardèu de mal, Sant Antoni»
tal fou ma oració. Ma Carmen, ma perla somreia.

LIONNATUS

Senyor Fuster, prengui exemple

¡Ah senyor Fuster! si en els seus perllongats viatges per Suissa, per Anglaterra y demés nacions a més d'instruirse y profondisar les institucions

LAS RUINAS DE MIL CONVENTOS

— Aquets revolucionaris si'ls haguessin deixat anar per la Granvía A potser haurien sigut més útils.

– Pobres frares y monjes; acabo de llegir a la *Veu* uns relats, enterniders.
– Deixis de romansos, home; cada dia n'inventen un rengle.
– Per l'amor de Deu, no'm tregui aquesta ilusió, que la *Veu* em resulta més barata que *Los Sucesos*.

políticques, educatives y morals dels países visitats, hagués procurat apendre a vèncers a sí mateix y a no deixarse dominar per la ira, avui no podríem presentarli aquet mirall, qui sabent la nostra bona intenció, enlloc d'arrebatarse com vostè, per una broma de tant bon género com l'*hoc domine ego sum*, s'ho ha près a la pía, millor que a la pía, amb alegría y agraiment.

Miris, doncs, en l'espill del Cav. Joseph Antoni Peypoc.

Aquest tant bon amic, com gran actor, després d'enterarse de l'episodi del duro y el pagès, es posà de centinella en una taula del Continental y quan vegé passar á un de nosaltres, el convidà a pendre un cok-tail y li regalà una gardenia, després li explicà els seus progectes per l'avenir y s'apuntà en la cartera un recado. que nosaltres teníem per en Junoy qui es a estiuejar Després ens convidà a repetir, no acceptàrem per bons modos y al separarnos d'ell, amb el regust de la beguda a la boca, sentírem com el pagès una veu interior que deia, poooc, poooc.

Aprenguin tots els senyor Fuster que s'enfaden ab el PAPITU; aixís deuen pendres les brometes. Com dir avui am la cara alta que'n Peypoc no es un gran còmic? Y amb el comportament de vostè com no creure qu'es un mal conceller? *Suaviter*, senyor Fuster, *suaviter*, vostè qu'es un llatinista ja'ns pot entendre, rès d'*a fortiori*. ni de *manu militari*.

Profanacions

UNA taula en el Continental. Diputats de la dreta y periodistes de *La Veu*. En Puig y Cadafalch, parla indignat, y els seus lentes, més indignats encare, ballen, un Cake-Valk, sobre aquels bigotis seus que son un episodi de l'historia de Catalunya.

—Crèguim qu'ab lo d'aquets díes la civilisació s'en ressentirà molt. Figurinse qu'en el convent de Valldonzella s'han cremat els tractats de teologies d'autor desconegut; les memories d'un mestre d'obres del segle XIII que demostrava qu'en Domenech y Montaner no te rahò; un manuscrit d'un frare catalanista del segle XVI, ont s'afirmava ab aquella sólida argumentació dels frares catalanistes del segle XVI, que certes enfermetats ja's coneixien a Catalunya, avans de que fossin importades d'América; y ademés del bras del príncep de Viana, se va perdre el peu del rei Martí. Es horrorós, horrorós..... Després de la biblioteca d'Alexandria, no hi ha rès en l'historia com la crema del convent dels escolapis y de Valldonzella.

—¿Y no s'ha perdut rès més més? va interrompre en Ventosa.

—Li sembla poc? Com se coneix que vosté ha estat redactor d'*El Poble Català*, avans que diputat per en Cambó. Si senyor, si; això y molt més s'ha perdut. *La Veu*, ho publicarà tot en un extraordinari.... Vaja, pera acabar.....

Aquí, la veu del senyor Puig va pendre un to confidencial y misteriós. Els caps s'acotaren y les mans agafaren les aurelles, ab inquietut de curiositat.

—.....Pera acabar. Jo sé qu'aquells pillets, varen portar una monja a una casa, que ja poden pensar quina mena de casa es.

Astorament general. Crits. Cops de puny. En Cambó diu una frase de dolor. En Pagés y Rueda, recargola un renéc. Fins el cambrer diu.

—Jo soc lerrouxista, però això no ho trobo bé. La llibertat per sobre de tot.

Segueix en la taula la conversa. Unanimement se clama per una repressió. En Puig y Cadafalch qu'es molt erudit parla den Gallifet. Toca la una. La tertulia s'aixeca, despedintse a la porta del cafè.

—Passiho bè.

—Bona nit.

En Puig y Cadafalch ab très o quatre s'en va amunt, en Cambó, ab altres très o quatre marxa cap abaix. Després de mitja dotzena de passes, en Cambó se gira y crida an en Puig y Cadafalch, qu'acudeix, precipitadament al crit den Cambó.

—¿Què vols!

—Escolta, estic recullint datos pera'l debat que hi haurà a les Corts. ¿Que'm podríes dir en quina casa està aquella pobre monja.

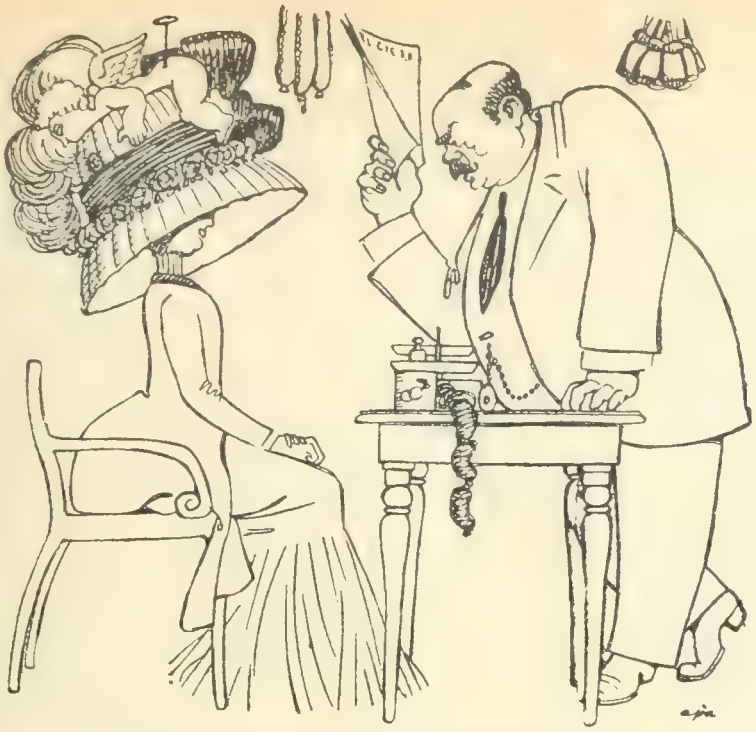

LA GUARDIOLA

— Vostè, tan republicà, suscriptor del *Ciero*, el *Brusi* y la *Veu*?

— Senyora, jo estimo molt la República, pero si m'han de fer tancar la botiga perque vingui, m'estimaré més ser maurista..... y am molta honra!!

Una ensopegada

NA Paula Pamies, està enfadada y am raó, amb els autors de la revista *¡Hip! ¡Hip! Barcelona*. També es tenir poca galantería, posar en la boca de la nostra reina de la dansa, aquelles paraulotes. Què manca de galantería! Fins manca de civisme y tot. Perque Na Paula Pamies, no es una senyora vulgar; Na Paula Pamies, es una dòna representativa y tant digna d'esser de la ciutat com *La Veu de Catalunya*. Per ventura no està en la colecció de retrats den Casas, entremitg den Cambó y den Vilumara? Doncs perque exhibirla en plena violació de totes les regles de la Lliga del Bon Mot!

Convensuda de tot això, Na Paula Pamies va anar a trovar als autors de la revista. En Jordà, contava un viatgea l'Africa y en Rovirosa, al costat d'una franceseta, tant prima que encare que la posessin al sol, no faría ombra, s'estava fent un monocle amb un tros de vidre. Na Paula Pamies, va interrompre tant entretingudes tasques:

—Escolteu. Això qu'heu fet, està molt malament. Ont m'haveu sentit dir tot allò de «sembles un gos que fas dallonses?» Y altres coses que jo'm guardaré prou bé de dirles, pera no donar mal exemple a les nenes.

—Pròdona, no té rès d'estrany que se t'escapi alguna frase pintoresca.

—An a mi? Per qui m'heu près? Vaja que aquesta vegada l'heu ben c.g.da.

Y tenía raó. Més malament que ella parlen més de quatre diputats y's pensen que son alguna cosa.

Històric

TRUQUEN a la porta del senyor Ávila, president de la comissió abolicionista dels toros y home honest y reposat, encare que porti'l nom de Tiberi. Truquen..... Surt la minyona.

—¿A qui demaneu?

—El senyor Ávila?

—No hi es.

—Caràm..... ¿Y no sab ont podríem trobarlo?

—Si, senyor, però li serà un xic difícil. Es als toros.....

— El *Mumm* pel dinar va millor que'l *Clicquot*, pro per les postres no hi ha rés com el Xerés de any 10..... Decididament, per aquestes noves eleccions me presento candidat d'esquerra.—

Ha estat molt comentat el *Al Día* firmat per en *Pol* en *La Veu* del día 12, recomanant com tasca honrada y ciutadana, la delació de tots els que se sapiga qu'han près part en els darrers successos.

Nosaltres, ens congratulèm de que un home de tant acrisolades virtuts públiques y privades com en *Pol*, hagi tingut una tant cristiana y caballeresca pensada, y fèm vots pera que la seva idea, sigui recullida y propagada pel senyor Prat de la Riva, qu'així podrà posar en práctica la llegenda *de la lealtad acrisolada*, de la seva creu d'Isabel la Católica, essent altre vegada lleal a la causa de les institucions y de l'ordre.

A darrera hora ens diuen que'ls senyors Cambò, Puig y Cadafalch, Durán y Ventosa y altres significats correligionaris den *Pol* han entregat al governador una llista de nacionalistes sospitosos. Avui *El Brusi*, publicará la següent gazetilla: «La valiente y patriótica actitud de dichos tres señores — els esmentats—ha sido unanimamente elogiada por todas las personas sensatas que ahora podrán, merced á ella, ver satisfechos sus anhelos de un castigo duro y ejemplar, para los nuevos vándalos de Atila.»

Serveixi també aquesta gazetilla pera testimoniar an en *Pol*, a *La Veu* y a la Lliga Regionalista, l'adhessió nostra a la seva nobilíssima actitut. Actes aixi honren a l'escriptor que pren l'iniciativa, al periòdic que l'inserta y al partit qui la practica.

Durant allò que *L'Ilustració Catalana* ne diu la setmana de les vergonyes, sens dubte referintse als descamisats, el cel va tenir una blavor tant pura, tant poetica, qu'era una delicia. Parat el port, parades les fábriques, el cel era ben be un cel d'Espanya, encare que s'enfadi el senyor Martí y Juliá.

Mentres els fabricants patien per no veure el cel tacat, els artistes donaven gracies a la Providencia que permet admirar les seves obres mentres el convents cremen, com si hi vingues bé y fos festa.

Un suscriptor ens fa observar que'ls lerrouxistes avans de la crema y durant la crema de convents, parlen ab fruició d'ella. Els regionalistes, desprès. Això es com ab les dònes. Uns les fan caure y uns altres se n'aprofiten.

Ha estat nomenat consul de Fransa a Barcelona, el que dessempenyava'l mateix cárreg a Varsovia. El primer telegrama que ha pasat el nou consul al seu govern, ha estat aquest: «La pau, regna a Barcelona.»

— No trobo que sigui una cosa tant calamitosa aquesta guerra com baladrejen els antipatriotes.

Aquets francessos, fins quan l'aire put de tant acid fènic, no abandonen el conreu de *la blague*.

La borsa ha pujat. Es natural, ab aquestes calors Mercuri puja.

Podèm asegurar que D. Emilià Iglesias, sofreix les penalitats de la presó. Els seus correligionaris, procuren alegrarli les hores: al matí hi va una comissió d'una Fraternitat; a la tarde una altre comissió d'una altra Fraternitat.....

Diuen que no's va espantar més que'l primer día d'empresonament. Quan va entrar en el quartel de les Dressanes, va veure a un conegut, y cridantlo li va dir:

—*Llevo encima setecientas pesetas. ¿Quiere V. guardarmelas mientras duran estas circunstancias?*

—*Démelas*—li va respondre—*y esté V. seguro que las entregaré íntegras á la viuda.*

El Sr. Iglesias va estar a punt de desmaiarse. El conegut va somriure y l'Iglesias tornà a la vida.

Ens diuen, que desseguida que recuperi la llibertat, se repatriará a Pontevedra pera posarse al front d'una fábrica de licors que posseeix, cosa que desitjèm de tot cor, encare que no sigui més que pera fer enfadar a *La Veu*.

Ens consta que *La Publicidad* no intenta continuar en la seva nova secció *Lletres Catalanes* la Plana Literaria d'*El Poble Català*. Els articles y versos que va publicar, originals den Ramón Vinyes, den Maseras, den Jaume, etc., estaven perfectament imitats, essent obra den Moraguetes, qui ha demostrat tenir la perversa originalitat den Ramón Vinyes y l'erudició erótica del «ex-bello»—s'ha tallat la cabellera de patge y ja no fuma am pipa—Alfons Maseras.

Pròlls nostres joves literats, no poden viure sense orgue, per petit que sigui. Comprenentho així el PAPITU, demanarà als marmesors d'*El Poble*, el traspàs de la Plana a les seves columnes, desde'l pròxim número

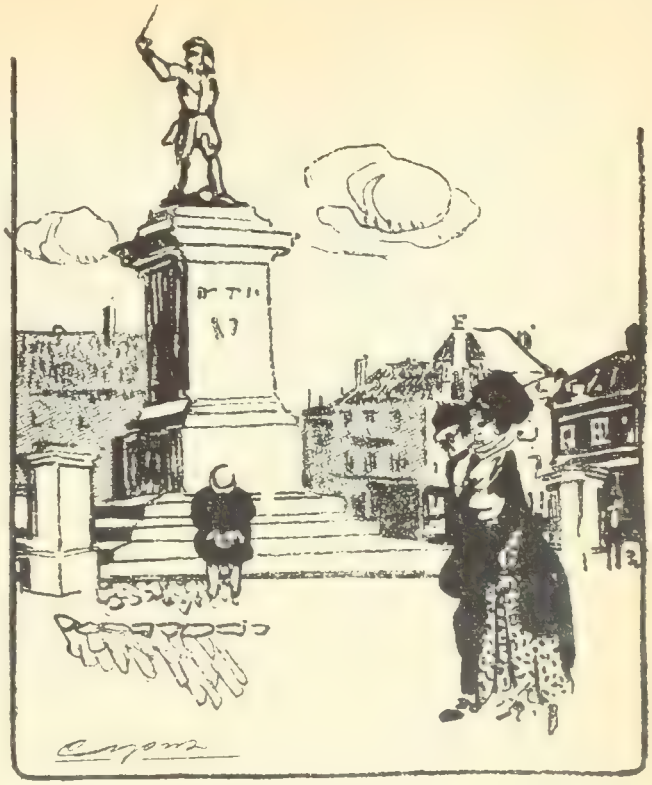

—¿Qui es aquest: un savi?
—Ca: es un *caudillo* qui va matar deu mil homes en mitja hora

L'escriptor *Claudio Frollo*, que com en Junoy ha estat també «hermano del alma» den Lerroux, en aquets moments s'ha posat al servei de la Lliga.

En *Claudio Frollo*, diu als seus intims. «Cuando Lerroux y yo cobrábamos de Gobernación».

Don Enric Serra, un pintor dels més calamitosos de la Creació, ha escrit al bisbe protestant del incendi dels Convents y oferintse a pintar gratuitament un quadro d'altar major per l'iglesia nova de les Gerónimes. Es probable que les comunitats que, enternides pel acte generós, encarreguin pintures per les respectives esglesies an el *malograt* pintor, beneficiaràn d'un 10 % descompte sobre'l preu qu'ell s'hagi proposat demanar.

Nosaltres dubtèm de l'èxit d'aquesta darrera part del programa del senyor Serra, perquè sabèm de bona tinta que les Gerònimes, al anunci de les intencions del senyor Enric, s'han apressat ja a oferir dit quadro a la sucursal que la Comunitat posseeix a l'illa de Jalouil (Micronessia).

—No's compren que'ls lliberals de tots els paissos me rebin malament quan tothom sab que JO soc el primer sobirà qu'ha graciosament concedit la constitució al poble rús.

Cròniques Provincianes (1)

La missa major en el poble

El rector tindría que dirla a les nou, prò la diu segons li plau. Tot depèn de la gana y de lo que li guisa per esmorsar la majordona. Els feligresos ho saben y no s'en fíen. Els que viuen una hora lluny emprenen el camí dues hores ans; els que son més aprop ho fan aixís que senten les campanades del primer senyal. Y com entre'l primer toc y l'últim no hi hà pas sempre un espai de temps parell, car el campaner el medeix a belles utes, tots van depressa. Això fa que ningú hi arriba tart. Sà-com-llá a l'ombra del lladoner de la plassa hi fa de bon estar y pera planyers de la sequía tant bó es aquell lloc com qualsevol altre.

El lladoner es el ver arbre comunal. L'arcalde hi planta els edictes del govern que no més llegeix el moliner, únic que sab de lletra. La primera autoritat els clava a la soca am puntes de París y quan no'n té, els deixa senzillament allí a la vora, demunt la paret que feren pera terraplenar la plassa y que sobre surt a manera de seient termenada per grans llosanes. Dos trossos de rajol els subgecten pera que'l vent no s'els emporti.

Els diumenges que hi hà els tals paperets els bons pagesos no gosen seure y si seuen procuren no tocarlos car els impresiona massa'l sagell vert de l'arcaldía. Els miren y els remiren procurant endevinar quina mala nova els hi es vinguda.

Entre tant arriven noies pel curiol borejat de magranes. Duen la clenxa partida, la cara roja del sol y tressejen llurs vestits nous de cretones ramejades. Passen molt esquives y es fiquen de dret a l'iglesia tot posantse la mantellina. Com la rectoría es enfront, els homes romanen encara sota 'l lladoner fins que 'l rector traspassa. Ell sol ferho corrents, tal com está per casa, sense rès al cap y am la sotana lluenta, d'un to de pruna negra, á mitx virolar.

Els feligresos allavors s'atansen cap al dintell de l'esglesia. Alguns se posen el gec; altres van a cercar cadires a l'hostal y tots plegats s'agrupen silenciosos en l'ubac de la paret del cementiri.

Fins que veuen lluir l'or de la casulla en la penombra del altar major no entren. Un cop han sucat les unglasses brunes y deformades en la pica de l'aigua beneita se dispersen am més respecte.

Els més devots s'empujen prop del altar, els més galvanosos romanen al capdevall, els més ensonyats s'aclofen pels recons de l'entrada.

Comença la missa. L'esglesia nova detestablement enginyada per un paleta de sequé, ressona com la sala d'un cassinet rural. Els devots s'hi perden y les cerimonies sembla que's fassin per les terenyines de la volta, que com es tan alta, no hi ha pas estrinyador que hi arribi. L'altar també es modern, d'un gótic vil de tallista novell. Els sants carregats d'espatlles tenen un aire grotesc de bonhomia reflexiva: apar que'ls hi n'hi passi alguna.

Com la porta es esbadanada entra un torrent de llum que s'esfuma y mou al peu de la tarima ont el celebrant se belluga pausat y solemial, fent grinyolar les sabates noves.

Els dos únics ciris que cremen entre les tenebres del fons palideixen per la llum del Cel, les reververa cions càlides d'una cinglera d'enfront y el viu reflexe solar de les parets blanques y els parrals veíns. Y ja no semblen llums, semblen dues ditades de cadmium posades demunt les fosquetats aurífiques del retaula.

De fòra entren a l'ensemps els bruíts y remors profans. S'ou com una dòna renya a una criatura; com els pardals xerriquen en la teulada de la rectoría—això fa tombar el cap als escolanets—y com uns godais es barallen en un cortirol proper.

La fresca apacible de la nau y el llatí monòton del capellà, que'l resa amb una tessitura de contrabaix, conviden al esllanguiment. Pocs n'hi ha, entre'ls homes, que no adoptin una actitut de migdiada. Els que seuen en cadires baixes s'aixarranquen, els del bàncs s'estiren, els marrecs pel sol creuen les cames y s'arramben a la paret pera recolsarhi la testa.

El rector esplica les festes. Aprés fa'l predicot de consuetut. «Avui l'Esglesia celebra...» y, celebri lo que vulgui l'Esglesia, sempre resulta que'l món és una vall de llàgrimes, que les pedregades son un càstic y la mort d'una bestia—un bou o una truja pei exemple—és obra del bon Deu pera provar la paciencia del pagès. Més ells ja saben a què atendres sobre això. Els vells y les dònes passen els rosaris sense torbarse; entre'ls dorments hi ha un seguit de cops de cap afirmatius que convencerien al més incrèdul. Fins en algun recó s'inicía un lleu roncar de comformitat.

En el punt més culminant de la cerimonia, en el gran silenci espectatiu que precedeix a la consagració, una lloca s'apropa cloquejant per el curriolet del cementiri. Ve dret a l'Esglesia seguida dels pollets. Arriba al llindar y allí estira'l coll y roman amb una pota enlaire, curiosa y desconfiada.

Uns rosaris de vidre blanc am denes d'escarlata brillen en la mà d'una nena. Aneu a saber quines idees de gula desperten aquells grans en la imaginació d'una lloca, lo cert és qu'ella avansa decidida am les ales baixes, la cua desplegada, plena de sant orgull matern. Els pollets arrenglerats al caire del marxapeu de la entrada no acaven de decidirse, prò, a la fi, invadeiven el temple, corrents y arromolinantse com menudes tofes de cotó fluix empeses per un buferut.

La lloca s'els enmena cap a l'altar major molt satisfeta. Apar que vagi a oferir a S. Martí patró del poble, la seva nissaga de petits creients que la segueixen am piuladissa humil com el resar de les dònes; vis... vis... vissí... vissí... D'en-tant en-tant ella es gira mirantlos amb ulls fulgurants com per inculcarlos respecte y compustura.

El bras d'un vell s'allarga pera esquivarla; Les noies somriuen y d'un recó de capella s'aixeca de sobte una ombra llarga y severa.

Es la cosina del clergue de fesomía ascètica y robes endolades. Pateix del paidor y es molt susceptible. Per això y com a més versada en semblants conflictes s'interposa al pas de la intrusa.

Aguiberu)

(1) Avui comensa aquestes cròniques provincianes, la ploma sutil y riallera d'un dels més forts escriptors joves de Catalunya. Setmanalment passaràn per elles la vida mandrosa, quieta, un xic ridícula, un xic sentimental, de les nostres petites capitals y dels nostres pobleis.

— Tots els altars cremats fins el de St Llorens, talment com cuan no era sant... No ho puch entendre

plenipotenciari casi es elegant, finíssim y lo qu'ell diu, «parla millor que molts diputats».

L'amiga d'un amic pretèn, fa uns díes, an en Calvet y aquest am la mateixa entonació que demana conyac am sifón—qu'es també la beguda habitual den Tarragó—del pà de l'amiga de l'amic fa rosegons. «No sé, no m'acaba d'agradar la cintura». En Calvet, té manía am les cintures. Prò la capritxosa insisteix. Amb els ulls, am la boca, am el *frou-frou* insistentement sostingut de les faldilles, invita al pecat dols y saborós am la dona de l'amic. Prò aquella cintura, aquella cintura... En Calvet, se decideix: «Vaja, vaja; li enviaré an en Tarragó».

Esser secretari den Calvet!... Els joves nacionalistes, els joves poetes, els periodistes cessants tanquen els ulls y somíen.

El secretari ideal

POTSER ell no se n'ha adonat encare, prò crèguins el Sr. D. Pere B. Tarragó, digne y distingit secretari particular de D. Eduard Calvet, que entre'ls joves nacionalistes, els joves literats y els periodistes que's troben am totes les garanties, fins les metàliques, suspeses, desperta envejes terribles tant com secretari com per particular.

Ademés d'orador, escriptor y jurat de jocs florals, es un Calvet en miniatura. Entre'ls mitjons, les sabates, els tirants, corbates y camises del jove diputat y les de l'adolescent secretari, no hi hà cap més diferencia sino que en Calvet de tot ne té més. «En Calvet es deliciós»—diu el secretari, y en Calvet diu: «Aqueix Tarragó, va perfectament». Y es clar, en Tarragó es optimista, encara que no tant superlativament com en Calvet, entre altres rahons perque es ell el que té de fer de secretari y la secretaría dona feina.

Troven uns correligionaris an en Calvet.

—Senyor Calvet, demà tením banquet. L'esperèm eh?

—No ho sé; veurèm. Si no puc, enviaré an en Tarragó.

Una comissió. S'inaugura una fàbrica, un circol o una escola. Els comissionats marxen. En Calvet, diu: «Caram, caram. Quina hora més dolenta... Enviaré an en Tarragó». Y en Calvet, descansa. El seu ministre

«Struggle for life»

COM que'l capità general els ha deixat pel Septembre als redactors d'*El Poble*, aquets estan d'allò més desconsolats, perquè això de que a l'estiu que és quan tota cuca viu, ells no puguin viure, la veritat, no té nom.

A l'Aguilar no'l volen enlloc, perquè com diu qu' ell no té ni Deu ni amo, a ningú respecta, y si'l suportaven en *El Poble* era com un exemplar estrany del catalanisme. ¿Que arrivava un foraster? Vingui, vingui cap aquí. Li ensenyarèm un redactor que és de Cuenca y escriu el català sense diccionari. El foraster passava a la redacció y desseguida sentía un renec en castellà. Era l'Aguilar.

An en Rovira y Virgili com qu'és filòlec, crític teatral, matemàtic, literat, sab tots els secrets de la política internacional, encare que la *Catalunya* s'en burli, y té bona lletra, li serà fàcil trobar una colocació. No més té una contra: l'estatura. Sembla en Suñol, un Suñol ab el cap més reduit, prò ab tanta por d'abusar de l'espai com l'ilustre habitant de La Garriga. Y és clar, al vèurel tant petit la gent se n'estranya, com si en Rovira fos un «niño prodigio», y arriven a passar fets com el següent:

En Rovira després de saber la suspensió d'*El Poble* s'en va anar a trobar a un editor desseguida. Ja veuràn, el xicot, encare que petit, té familia... L'editor tenía feina y va fer demanar el nom del qui'l demanava.

LES SAGETES QU'AMOR TIRA
—No vindrá, ahir el vas deixar aixafat.
—No pot ser; si ell mateix diu que soc la dòna més llaugera de la terra.

—Digali que soc en Rovira y Virgili.—

El dependent, va trasmetre la presentació. Al cap de poca estona l'editor sortía. L'editor és un home alt y forsut.

—El senyor Rovira?

—Servidor.—

L'editor s'el mira, s'estranya de que al seu costat en Rovira no sigui rès, y diu am veu de sorpresa y desilusió:

—¿Vostè és el senyor Rovira y Virgili?—

En Rovira comprèn, y alsantse de puntetes li diu a l'editor, tot picat:

—Escolti: ¿que s'ha d'esser molt alt pera dirse Rovira y Virgili?—

En Pous y Pagès no s'espanta. Té una veu magnífica de baix y pensa aprofitarla. Diuen que fa La Tempestad d'allò més bé.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona

Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

FOLLETI DE «PAPITU»

Les de Bienfilâtre

A Mr. Théodore de Banville

(Acabament)

Potser es creia qu'amb aquestes paraules l'altra tornaria al bon camí.

Rès. Tot fou inútil. L'Enriqueta va compendre que l'Olimpia estava ben perduda; es va tornar tota roja y va seguir com aquell qui rès hagués dit.

Lo pitjor es que'l café ja'n xafardejava. El primer dia que hi va compareixer l'Enriqueta sola ja no va ser el mateix acuilliment. S'apercibí de certes cosetes humiliantes. Desde'l descarriament de l'Olimpia tothom la tractava am més fredor; però ella, somreia orgullosa com aquell espartà a qui la guineu rosega'l pit; però lo cert es que tots aquets cops sotraquejaven aquelx cor noble y senzill. A la verdadera delicadesa molt sovint fa més mal una petita ofensa que un ultratje gro.ler, y, justament en aquella qüestió l'Enriqueta era d'una sensibilitat de sensitiva. Lo que deuria sofrir!

Lo més tràgic era l'hora del sopar. El pare y la mare, amb el cap baix, menjaven sense dir ni un mot. No's parlava gota de l'ausenta y al arrivar als postres, quan prenien el licor, l'Enriqueta y sa mare, després d'haver cambiat d'amagat una mirada y d'eixugar una llàgrima, trovaven per sota la taula una muda y efusiva encaixada. Aleshores el vell porter, destarotat, estirava 'l cordó professional sense motiu, sols pera dissimular el patarrelj. Devegades, am brusquetat y girant la cara, palpava frisòs el trau de la solapa com pera arrencarne imaginaries condecoracions.

Una vegada el pobre home fins va intentar de recobrar la seva filla. Tot concirós va resoldre enfilarse al pis del seductor. Un cop dalt:

—Voldria que'm tornessiu la meva pobra filla!—sanglotava.

—Respectable senyor—digué en Màxim—, l'estimo, y vos prego que me la dongueu per esposa.

—Miserable!—cridà en Bienfilâtre tot fugint, escandalitzat de tant cinisme.

L'Enriqueta havía ja agotat el càlzer, prò convenia encare intentar quelcom de definitiu, de manera qu'ella mateixa s'encarregà d'arriscarho tot, fins l'escàndol. Un dia que va sapiguer que la desditxada Olimpia devía anar al café pera pagar un petit deute endarrerit va prevenir a la familia y tots junts es van dirigir cap al establiment lluminós

Igual que la Mallonia deshonrada per Tiberi presentantse devant del Senat pera acusar al seu violador avans d'apunyalarse desesperada, d'aquella mateixa manera es presentà l'Enriqueta a la sala dels austers. El pare y la mare es van quedar, per dignitat, esperant a la porta. Tothom prenia'l café, y a la vista de l'Enriqueta les cares es van enfosquir amb un xic de severitat; prò com que's notava que volia parlar, les grans mampares dels diaris s'abaixaren demunt les tauletes de marbre y's feu un religiòs silenci: es tractava de jutjar.

En un recó s'hi vèia, tota avergonyida y dissimulada, a l'Olimpia amb el seu vestidot negre, sentada devant d'una tauleta aillada.

L'Enriqueta parlà. Durant tot el discurs s'endivinava a darrera els vidres la silueta inquieta dels Bienfilâtre, qui miraven sense oir. Al cap de vall el pare, no poguent aguantar més, va atrevirse a entrobrir la porta, y, decantat, l'orella atenta, la mà demunt del pom de la porta, escoltava.

Y, quan l'Enriqueta aixecava la veu percibía paraules soltes, trossos de frase:—«Abandonant la familia!... ¡quina conducta!... allò era burlarse del mort y de qui'l vetlla... Un llufitu qui no li dona ni un rave!... un pillet!... L'ostracisme que pesava demunt d'ella... Llensar la responsabilitat... Una noia qu'ha tirat la capa al toro!... Això li dará pá... Ella qui s'enduia les mirades dels gurmets... Esperava que'l consell d'aquells cavallers, que la llur esperiencia, més autorisada que la seva propia... li donarien entenent... Idees més pràctiques y més sanes... No hi som pas pera divertirnos al món!... Els pregava que s'hi interposessin... Ella prou havía retret tots els recorts de la llur infantesa!... La veu de la sang! Tot fou ne va... Ja no hi vibrava rès en ella. Una perduda!—Ay Senyor, y quina aberració!

En aquell instant el pare va entrar a la honorable sala tot corvat. Davant d'aquella imatje de la desgracia inmerescuda tothom ¡slaxecà. Hi han dolors qu'un no pot ni tant sols intentar consolar aixis és que tothom, silenciosament, acudí a estrenyer la mà del digne vellet, pera demostrarli, discretament, la part que cada un d'aquells senyors prenia en son infortuni.

L'Olimpia s'escabullí, groga y avergonyida. Va tenir un moment d'indecisió; se sentía culpable y volia llensarse en els brassos de la seva familia, sempre oberts al penediment. Prò, ca; la passió amorosa fou més forta y va guanyar. El primer amor arrela tant fortament en el cor que mata fins els germes dels sentiments anteriors.

De tots modos, l'escàndol va sotraguejar dolorosament l'organisme de l'Olimpia. La seva conciencia atormentada se revoltava. Al endemà es va enfebrar y's tingué de ficar al llit. Es *moria de vergonya*, literalment. Lo r oral matava a lo físic; la fulla segava la vaina.

Allitada en la seva cambreta y sentintse'ls simptomes de l'agonia, va demanar aussili. Unes veines caritatives li van enviar un ministre del Senyor. Una d'aquestes veines va fer notar que lo que l'Olimpia tenía no era més que debilitat y que li convenia pendre *fortificacions*. Una minyona li va pujar caldo.

Va arribar el capellà.

El bon home s'esforsava en calmarla am paraules de pau, d'civit y de misericordia.

—He tingut un amant!...—murmurava l'Olimpia tot acusantse del seu mal cap.

No feia menció de cap dels altres pecadets, murmuracions, impaciencies. Una sola cosa li venia a la memoria d'una manera obsessionauta: «Un amant! Y per gust! Sense guanyar rès!» Aquet, aquet era'l seu crim.

No volia pas atenuar la falta parlant de la seva vida anterior, fins allí sempre pura y tota d'abnegació, perquè prou savia ella qu'allí hi havía estat irreprotxable. Prò, quina vergonya mortal d'haver guardat fidelment amor a un xicot sense posició, y que, segons deia la seva germana venjativa, no li havía donat a guanyar ni un sol rave! L'Enriqueta, mal delincuenta, se li apareixía com en una gloria. Se sentía condemnada y temía, horripilada, els llamps venjadors del Jutje Suprém, devant de qui podía trovarse d'un moment al altre.

El sacerdot, acostumat a tantes miseries humanes, atribuía a desvari alguns punts que li semblaven inesplicables, difusos, en la confessió de l'Olimpia. Segurament hi havía hagut algun malentès perquè de lo que's desprenia d'algunes espressions de la pobreta el capellà n'havía quedat perplexe dugues o tres vegades. Prò no hi havía que preocuparse més que d'un sol punt: el remordiment, el penediment, qu'el detall de la falta no importava gaire; bastava la bona voluntat y'l dolor sincer de la penitenta. Al punt en que anava a aixecar els dits pera l'absolució, la porta s'obrí sorollosament y en Màxim va entrar radiant, esplendit, felis, am les mans plenes d'escuts y napoleons que feia ballar y dringar triomfalment. Era que la seva familia havía al fi afluixat la mosca amb ocasió dels exàmens; eren diners pera les matrícules.

L'Olimpia, sense fixarse de moment en aquesta significativa circonstancia atenuant, va estendre amb horror els brassos vers el seu amant.

En Màxim va quedarse blau a la vista d'aquell cuadro.

—Valor, filleta!...—murmurà'l capellà, qui cregué veure en el geste de l'Olimpia un adeu definitiu al objecte de les inmodestes y culpables delicies.

En realitat, lo únic que rebutjava era el *crim* d'aquell minyó, el crim de no ser «sèrio».

Prò, vetaquí qu'en el precis moment en que l'august perdó descendia demunt d'ella, un somris celestial iluminà les seves faccions ignoscentes; el capellà va creures que's sentía salvada y que vagues visions seràfiques transparentaven per ella en les tenebres mortals de la darrera hora. L'Olimpia acabava de vesllumar les monedes del metall sagrat; les vegé vagament relluir entre'ls dits transfigurats den Màxim, y *aleshores* solsament percibí els saludables efectes de la Misericordia Infinita! Un vel s'havía descorregut y apareixía'l miracle! Per aquesta senyal evidenta es vèia perdonada del Cel y redimida.

Anonadada y am la conciencia tranquila tancà les parpelles com pera recullirse avans de badar les ales cap als blaus infinits.

Després se li entrobriren els llavis y son darrer alè s'exalà, com un perfum de lliri, boi murmurant aquets mots:

—«Mercès, Deu meu!»

COMTE DE VILLIERS DE L'ISLE-ADAM.

L'HUMOR DELS AVIS

LO PROJECTE DE LLEY DE QUINTAS.

¡Y pensar que s' emportaran lo bo y millor de cada casa!

—Jo 'l dono per inútil
—No, home, ¿no ho veu qu' es un escapulari?..

—Uno, dos, uno dos' amen

Francament més m' hauria estimat ser capella de misa y olla.

—¡Centinela alerta!

¡Tot es hu traginar l' olla del ranxo ó las canadellas!

Si no que corrèm perill de que 'l millor dia s' adonan de que poden fersc cabecillas

Caricatures den Móliné, de l'«Esquella de la Torratxa»

L'HUMOR ESTRANGER

FRANÇA **Rouveyre** **del album «Carcasses Divines»**

Suzanne Desprès

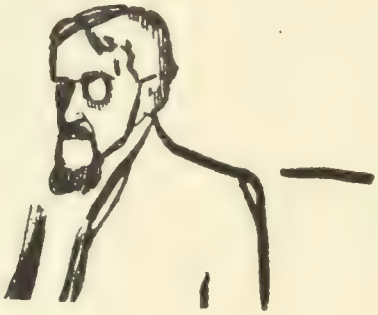

Rouveyre. (Autorretrat)

Jules Renard

Lucie Delarue-Mardrus

Cécile Sorel

Castulle-Mendès

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

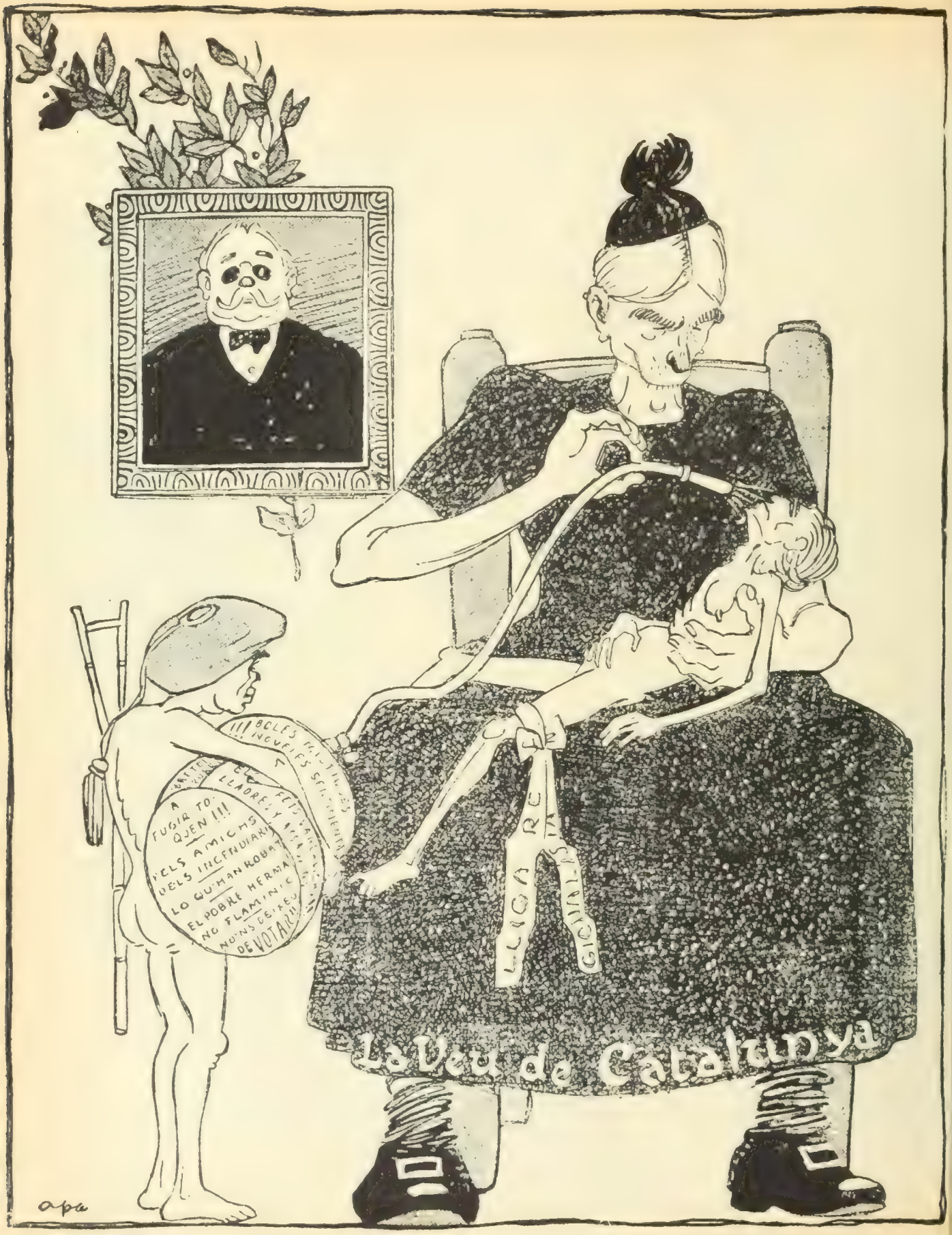

L'OXIGEN IMPUR
—Fent esforsos pera tornarla a la vida electoral

D.L. Nc. B-20998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 39 10 CENTIMS BARCELONA 25 AGOST 1909

PAPITU

LES ILUSIONS DELS REGIONALISTES BARCELONINS

—Gracies nol gracies, sense tu me n'anava a can Pistraus

LETERADURA 1979 BARCELONA

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estomac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA - BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

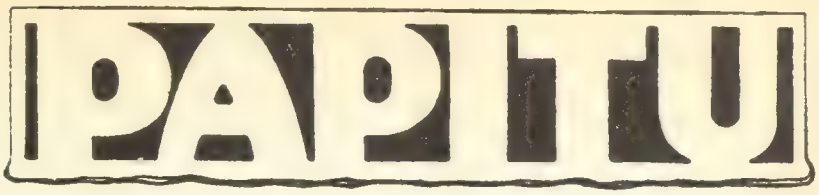

—Tenim de conquistà Espanya, perque allí tot es nostre: les figues de moro, el blat de moro, la cura de moro, les mores y en Moro-te.

Un bon article

«LA FEBRE DEL PRIMER MOMENT

En Pau té la dòna y les noyes a fora, En Pere, igual. En Berenguera, idèntic. Per lo tant, menjen plegats, una vegada a casa l'un, una vegada a casa l'altre.

Avuy toca sopar a can Pau. A l'hora convinguda:

—Drinc!—arriba en Pere.

Al cap d'un minut:

—Drinc!—arriba en Berenguera.

Estàn vermells, indignats. En Pau, també està indignat.

—Conteume coses, conteume—diu en Pau.—En tota la tarda no m'he mogut d'aquí per un maleit contracte d'arrendament que demà hauría de tenir llest. Però he telefonat a cinc o sis bandes, y he enviat el porter d'aquí d'allà. Sembla que Barcelona està que crema!

—Y tal si crema! Mira, precisament vinc d'una casa ahont hem pujat el terrat, y hem vist que al lluny ja cremaven no sabem què—diu en Pere.

—Això es indecent! Però què fan les autoritats! Y aquest Arrow, de què ha servit? Vaja, en Maura, en Cambó, l'Ossorio, son una colla de ximples. Aquest país fà fàstic. Les turbes hauràn la entrega de tot lo que'ls dongui la gana. Figureuvos, tot el poble al carrer! Qui ho atura això! Cases de comers, bancs, tranvíes, iglesies, tot ho cremaràn. En l'esperit d'aquesta gent ja fà temps que hi veig covar una gran malicia contra la propietat urbana. Vetaquí de lo que ha servit entregar la ciutat a n'aquests quatre beneits del catalanisme! Qui podés tornar a n'aquells temps en que'ls pinxos no més servíen per anar a votar!

En Berenguera interrompé:

—Escolta, tú. Jo no he parlat abans perque encara bufava. (Aquestes caloradès, aquestes bullangues y aquestes sofocacions no son per mí). Diuen que lo que crema es el convent A***

—Bó. Ja estem en plè saquèig! Això fà escruixir! En una terra aixís, desgraciats els que tenim quatre quartos.

. . . . . .

. . . . . .

—Calla ara vé l'«Antonio». Que passa, «Antonio»?

—«Pues, señoritos, que está ardiendo el convento B***.»

—Ave María Purissima!

—Y no se sab que cremin rès més aquests selvatges?

«No, señorito, por ahora no se dice más que eso.»

—Si que es terrible, però vaja, MENOS MAL! Tantmateix havía d'anar a terra per la Reforma.

—Noys, vinc del telèfon.

—Ara mateix era aquí l'«Antonio», que diu que cremen el convent B***.

—A mí m'han telefonat que crema el convent C***.

—SE VEU QUE NO MES CREMEN QUE CONVENTS!

En Pere, en Pau y en Berenguera se'n van a sopar. Els ha passat l'alarma exagerada. S'adonen de que tenen una mica de gana. En Pau, abans de sortir, dona una ullada a la caixa de caudals. En Pere li toca el llombrigo. Ara s'admiren d haver cridat tant. Rès. ha sigut el primer moment de febre.—*Josep CARNER.*»

En Josep Carner, el dilecte poete, ha publicat aquest bell y graciós article a *La Veu*, recordant els seus temps del PAPITU. Nosaltres hem retallat ab fruició dos paragrafs, dient lo que en Carner calla, que en Pere, en Pau y en Berenguera son socis de la «Lliga» y suscriptors de *La Veu* y que quan els convents cremaven, varem sentir a un fabricant diputat de la dreta «se veu que no més cremen que convents» y a un redactor de *La Veu* «mentres no cremin *La Veu*...»

—¿Que t'ha passat?
—Res, noia, res; que m'he tornat a cremar.

Velles frases

ASSEGURA en Pol, y en *Pol* qu'es el «Maesa Langostino» de la dreta, tindrà per les impresions tretes de la que'l rodeja, les seves rahons pera afirmarho, que «si es ingènit en tot espanyol la falta de respecte a les lleis, ho es més en els catalans.»

Te rahó en *Pol*. El senyor Puig y Cadafalc qu'es català fins al moll del ossos, deia en una sessió del Municipi:

—Jo no'n faig cabal de les lleis.

Y'l senyor Serraclara, que també aleshores era regidor, y ens pensèm qu'era ja lerruxista, va respondre:

—Sa senyoría nó; però'l municipi sí.

Aquells temps no eren pas d'are. Se denunciaven els manifestos de la «Lliga»; xiulaven els regionalistes an en Dato; xiulaven al general Fuentes; xiulaven la marxa reial; ho xiulaven tot y no pagaven rès quan ho manava en Villaverde. En Prat de la Riva, posarà al mon aquells fills del seu cervell, digne del de la Donya Isabel la Católica, y que avui—mal pare—rebutja'l regoneixels; en Rusiñol, encare era un cimalt y en Jaume Collell feia versos y els bons catalanistes anaven a veure'l Pí de les Tres Branques, emportantse arrels pera tenir a casa un trosset d'arbre sagrat; an en Cambó, encare no li havía dit en Prat de la Riva: *Tu est Petrus et sicut petra edificabet eclesia meam*, y *La Veu* era suspesa. Are *El Brusi*, publica la següent gazetilla: «El sumario instruído contra *La Veu de Catalunya*, por supuestas desobediencias á las órdenes gubernativas, está concluso sin qne se hayan encontrado méritos para el procesamiento».

Sortosament el senyor Puig y Cadafalc vetlla pera que tothom, sobre tot el Municipi ne fassi cabal de les lleis. Ens congratulam de que'l senyor Puig y Cadafalc coincideixi ab el PAPITU pera bé del ordre tant el públic com el privat.

RELLISCADES

Don *Quico* Peris Mencheta, no hi ha cap dubte que no es el primer periodista espanyol, encare que ell cregui lo contrari, pero que es el més deliciós dels periodistes, d'això ningú'n dubta, ni els seus germans, ni els innumerables martres de la redacció d'*El Noticiero*.

Les cartes que'l vell — «viejo verde» — periodista escriu desde Melilla, van tant bé pera riure en el llit, avans de dormir, y comunicar alegríes a la senyora, que malgrat y estar convensuts de que *El Noticiero* no'ns donarà gratis la suscripció, les recomanem als lectors que pateixin d'ictericia o melancolía. Llegeixin, llegeixin:

«La mayoría de los soldados se bañaron en la playa, como su madre les parió.

Yo me hubiese alegrado de que los moros los hubiesen visto de cerca, para que se persuadieran de que lo que sobra aquí, es lo que ellos traen á la plaza, con mayor abundancia, en tiempos de paz.»

Y a continuació, rebbla'l clau:

«El globo, ha cambiado de posición.»

Pobre D. *Quico* Peris Mencheta! A la seva edat, tenir d'anar a veure de molt aprop als soldats com se banyen, pera entretenirse aplicantolshi el sistema de peses y de mides!

El jutje de primera instancia de Terrassa, demana la captura d'una dona revolucionaria, que te aquestes senyes:

«... alta, muy morena, mirar de soslayo, ojos negros pequeños, nariz delgada, senos abultados, talle gracioso, aire arrogante.»

Deu esser la Carolina Otero...

La Veu, hauría d'escullir uns textos am més sintaxis quan vulgui servir als seus lectors, detalls de les desgracies dels ultims successos.

Copiantho d'un diari, en el número del dilluns, ens fa escruixir, després d'un reguitzell de catàstrofes, am la relació de la mort d'un pobre remader de l'Empordà. A la *cuenta* l'home havía arrivat ja fet a trossos: *medio en coche* y *medio á pie*—diu la relació—y en tan trista situació, parella a la del cavall del baró de la Castanya, se li ocorregé beure en la font de la plassa de S. Agustí, y, plum! allí el va pelar una bala.

Imprudencia senyors; am trets pel carrer aturarse en una font, es una grossa imprudencia, haventhi tantes tabernes!

Cròniques Provincianes

La missa major en el poble

(Acabament)

La lloca s'estufa menassadora y per un moment pot tèmers una baralla, prò les grans faldilles de merino de la majordona s'agiten com les ales d'un ratpenat enorme. La lloca recula am grans escandalls y la porta de l'esglesia es barrada y tothom s'agenolla.

Es lleva a Deu. L'hostrà ferida per la llum dels ciris que ara brillen am mística rojor resplandeix sobre la testa del ministre. Els pagesos colpejen son pit de pecadors amb els punys closos com si tractessin d'ensorral. Llurs trompades ressonen foscament entre'ls drincs de la campaneta. Hi ha una recrudencia de llabieigs que omplen l'ambient de mormuris.

Quan l'enfervoriment minva un que té calor torna a esbatanar la porta.

La missa segueix sense altra interrupció que distregui a la gent. Cal esmentar no més un ratolí que atravessa per sota d'un banc perseguit pels formidables cops de peus dels que'l tenen a tret.

—*Ite misa est*—y al cap de poc—*Diguem un pare-nostre y tres aves-maríes* pels difunts de la *parroquia*.—La nau retruny al subit comensar del rés que s'apaga dolsament com un trò d'hivern.

La cerimonia es finida. Al pas de la porta els homes s'empenyen. Tips del llarg encongiment lo primer que fan es estirarse; aprés, passejan la mirada per l'oritzó ont s'encastellen els núvols.

—Aqueixa tarda hi haurà trons—y allí resten contemplant les senyals de pluja que quasi sempre fallen

Com que barren el pas a les noies, elles ixen com poden, embestintlos sense gaires miraments.

El jove més galant les guaita d'un cert aire maliciós y quan les té un tros lluny s'arrisca a dirles:

—Si m'arribeu a trepitjar!...

Elles posen la cara alegra sense girarse.

ROBERT MESTALL

El batalló de voluntaris

A demanat *La Publicidad* la formació d'un batalló de voluntaris y pera que *La Veu* no torni a assegurar que'ls fills dels rics y dels nobles van a la guerra, mentres els dels republicans que demanaven el servei obligatori se queden a casa, han pres l'acord els publicitaris de que la plantilla del batalló tingui per base'ls seus noms De tinent colonel, anirà en Corominas, pera que al veurel els moros ja s'espantin; en Lletjet com es el més ben plantat y més valent, farà d'abanderat y així continuarà lluint el seu capvespre de D. Joan arrogant; en Lluís de Zulueta, serà nomenat capellà y corneta d'ordres, el més entremaliat, en Moraguetes. En Jori servirà pera la neteja, que ja li convé y en Marquina «el malo», anirà de ranxero. En Junoy ja se sab, de camiller. Sempre fent obres de misericordia...

El PAPITU, en honor als homes heroics de *La Publicidad*, obrirà la «cajetilla del soldado» perà que en aquesta segona guerra de Melilla, tampoc els hi falti cigarrillos com en la primera.

EL SERVEI OBLIGATORI

—Vaja no ploris perque'l senyoret s'en te d'anar a la guerra: aixis tindrás menos feina, dòna.

—¡Sí, prò quan la feina es fá de gust.....!

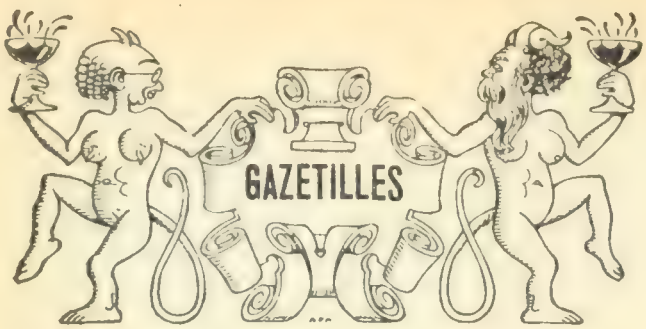

Llegim en el *Glosari*, aquest llibre que dividirà l'historia de Catalunya en avans y després de l'aparició d'Eugeni d'Ors: «Artemus Ward, indicava un medi pera obrir les ostres sense ganivet y ab una gran facilitat. ¿Com? Empleant el rapè. Basta colocarne una presa sota'l nas de l'ostra. Ella estornuda; a l'estornudar, obre les valves.»

Com que tornem als mesos que tenen *r*, que son els mesos de les ostres, oferim als nostres lectors una altre fórmula pera obrir ostres. S'agafa una panera plena de tant deliciosos mariscos, s'agafa després el manifest de la Lliga, procurant pera major eficacia que sigui llegit per qualsevol dels actors catalans, y al cap d'uns minuts se realisa l'obertura magestuosament, com la d'un sagrari aperitiu. L'ostra a la primera columna del manifest, comensa'ls badalls, a la segona acluca'ls ulls, a la tercera s'adorm, després de rascarse'l nas. Com que no hem patentat el nostre descobriment, poden usarlo'ls nostres restaurants y veuràn els seus positius resultats.

El senyor Pous y Pagès ens ha enviat una carta rectificant una gazetilla nostra en la que lloavem la seva veu de baix. Diu que no es de baix, sino de bariton.

Felicitem al senyor Pous y Pagès, perque'ls baritons tenen més sortida. El senyor Pous, està a la disposició de les empreses.

La Veu en l'edició de la nit del día 23, deia que Espanya es un pais tant sentimental «que un viatjer al cap de cinc minuts ja explica als seus companys de viatje que la dòna li ha faltat.»

Are falta saber, si els que això diuen, son dels que escolten o dels que expliquen. El PAPITU, caballers, escolta.....

Ha estat suspesa *La Tribuna*. Y cap diari, cap setmanari, al donar compte de la suspensió ha «sentido el percance.»

Això es una greu falta de companyerisme ab un periodic que era model de prudencia, de correcció, de belleses literaries y de facil maneig del llatí. Y no es just que entre un desconsiderat silenci, torni en Cullaré a esbravar caballs després d'esbravar periodistes.

El PAPITU se condol de l'accident que farà que *La Tribuna* apuri el *caliz hasta la hélices*.

Se diu que'l manifest de la «Lliga», es degut a la ploma de l'ex-senador D. Sebastià Torres Mut.

La Veu de Catalunya, després de presentar a la compassió del públic els retaules cremats en el colegi dels Escolapis, va enviar als seus redactors y a la junta de Museus a la recerca de noves joies artístiques perdudes pel furor dels barbres. Alló de no poguer exhibir més que uns retaules no podía conmoure gaire la sensibilitat dels seus suscriptors.

Una veritable desilusió. Sants d'Olot, relleus de guix, altars de fusta de pí, casulles de can Planes, del carrer de la Corribia..... A la fí, varen fer una bella y curiosa troballa: un *fallus* de bronze, que posà alegre al senyor Puig y Cadafalc. Recremat com està, la junta de Museus dubta de si es romà o grec, però tothom està conforme en que es una maravella.

Amb una delicada descripció y una sentida protesta per tant preciosa joia destrossada per les flames, suposèm que *La Veu*, una d'aquestes nits, publicarà'l *fallus*, pera que'ls seus lectors, tornin a conmoures

—.....*E les riqueses artístiques qu'om perdut, chère madame: uno riquissim edifici del gran arcèhtecte Bassegoda, è tuts les ornemans, unes richeses esquises de càn Santamarià è de la casa Estove Figuerds.....*

devant dels fets vandalics que tant mal han fet a la civilisació, segons el senyor Puig y Cadafalc.

Alguns conseqüents suscriptors nostres, ens pregunten perque no dièm rès del senyor Cambó, fent alguna brometa.

El senyor Cambó, sense dubte es digne de tota classe d'admiracions, però trovèm que an aquestes altures considerarlo mereixedor d'esser admirat, sería la pitjor broma que podríem gastarli.

Vir Prudens

MÉS que advocat, diputat y nacionalista, en Cruells, D. Pedro el Cruells es un patriarca. Dintre dels nacionalistes, en Carner, es el cor; en Calvet, la frivolitat optimista; en Suñol, el cap, un cap gros, gros...; en Rodés, la movilitat picaresca; en Gubern, els nervis; en Torres Sampol, el teixit adipós; en Lluhí, la resurrecció den Robespierre. En Cruells, representa'l patriarcalisme «bon vivant». Els frares grassonets, veientlo se diuen: «Deu esser un dels nostres exclaustrat...» Ja li diuen per això «el pare Cruells». Té una cara rodona, un gest de viu, y una panxeta; tot tant patriarcal, que vaja, un amic nostre té rahó nomenantlo el Jacob de l'esquerra.

Els successos del seu districte no han commogut el seu patriarcalisme. «A Sabadell han proclamat la República»—li deia en Jaumet de can Brutau am veu tremolosa, y ell somreia. «Què a Sabadell, cremen les fàbriques!»—li repetía en Sagarra Sayol en Comandita, y ell vinga xucla que xuclaràs el caliquenyo.

Creixía el xeflis a Sabadell y ell vinga fer carambolés per set o vuit taules, fins que la cosa va anar en crescendo, decidint anarsen al seu districte tot xano xano, després d'haver fet provisió de caliquenyos. A prop de Sabadell y en mitg de la carretera, va trovar uns quants correligionaris que fugíen, y els va preguntar somrient:

—¿Què, ja son republicans els sabadellencs?

—Sí senyor,—van dir els altres fugint.

—¿Ahont aneu tant esverats?

—Es que fugím de la República.

Allavors en Cruells repensantse, va fer que digués al diputat, el pare de familia:

—Tornemsen a casa que potser me farien president de la República.....

Al cap de tres hores tornava a ser en Cruells entre en Segarra y Sayol en Comandita y el Jaumet de can Brutau, fumant el mateix caliquenyo, am l'aire d'un bon patriarca que acaba de fer una carambola per dotze bandes, menyspreuant estoicament la presidencia d'una República.

PATRIOTA

—Cent duros pera la suscripció dels reservistes; cent duros pera fer fugir el noi a França..... En una setmana ja porto gastades mil pessetes sense benefici.

Humoresca rústega

El sol, aquell, badoc, que fa al mitjdia
omplía els carrerons de llum calenta
y tot el llogarot estemordía.
La mossa del hostal, tota contenta,
s'en'nave a dâ els bons dies a sa tia,
la Queta, aquella dòna complascenta,
calmosa de paraula y bonatxassa
com bròquil hivernenc que fa la sopa
vermella y saborosa.
Am gran catxassa,
l'escarpidor passava per l'estopa
asseguda allà als porxos de la plassa.
La mossa va arrivarhi tota xopa;
(suava com un matxo a les pujades).
S'atura; s'arremanga ben bé'ls brassos;
se moca y's fa vent am les faldilles;
s'assenta y riu tota ella amb els ullassos
qu'obra en estrém mentres va fent burilles.
La Queta, quant la veu, s'infla de nassos:
—¿D'ont surt aquesta mossa?... ¡te les guilles!...—
Se torna roja; s'alsa y's trontolla;
després se grata amb afició les anques;
reganya el darrè uyal, que l'hi sorolla,
y corra ont el seu home té les tranques.
La mossa prent l'estopa; l'hi embrolla
y fuig, mostrant dos rengles de dents blanques.

JOHN MILL.

ELS INCOMPRESOS

—No'm comprenen en aquest país.
—Anèmsen a París.
—Oh, es qu'allí, encare'm compendrien menos.

Del terrible episodi

de l'aigua enverinada a Girona

El fet que us vaig a contar es tant cert com l'historia més ben historiada, pels més bons historiadors. Setze mil habitants de l'urb aludida no'm deixaràn mentir.

Transcorrien aquells vuit dies d'agitació popular. Era un dels jorns de més angoixa; estavem incomunicats, teníem la república a 12 kilometres, a Cassà de la Selva; pels carrers corrien les turbes sense fré; hi havía ja accidents a lamentar: una senyora amb atacs de nervis; una criatura empeltreída per una mala mamellada; un peu girat; una bussoga en la testa d'un proletari; un sabre de la guardia civil engerxit.— Oh el famós temps de les fulles toledanes! — En fí, que la cosa prenía mal aspecte.

Les imaginacions més atrevides auguraven coses afroses, quan se pert el temor de Déu y a la Lliga del bon Mot, quan els mateixos *caudillos* de les multituts es mostraren espantats y no se'l veia *acaudillant,* era senyal que s'en tramava alguna d'aquelles que no tenen precedents. Un sant Bartelemy de burgesos, una crema en rassa, una enmatzinada al *por-major.* Envà un tal Prianty magatzemista de pretoli assegurava tenirlo tot; envà en Vinyes ferrer de tall donava fe de conservar totes les lesnes de sabater que fabricava; envà en Pau-Perez deia que ni una unsa de sulfat de coure havía despatxat, la gent sentía una mena de pressentiment lúgubre. Tothom havía somniat aigua bruta, tothom havía vist aranyes negres, tothom sabía que en Vicens Carreras no menjava ni una cullerada de sopes sense que fes cinc minuts que'l gat les hagués tastades y això, y els nuvols roigs de la posta feren esperar el día proper com un día de dol.

De bon matí ressonà, unànim, un crit d'espant y de consolador humanitarisme. Ja hi som; ja ho deiem, no veveu aigual no veveu aigual hi ha metzines!

Els amics s'avisàren uns amb altres, els veins corrien per les escales trucant totes les portes, els parents que no vivíen junts s'apressaven pera que l'ignorancia de l incalificable atentat no produís cap víctima de la familia. Minyones, criats servents de totes categoríes, agents del municipi, fins els procuradors de cases bones, corrien com a dimonis pels carrers a dur la nova del perill.

— No veguin aigua, no veguin aigual

El fet era cert, mireu fins a quin grau inconcebible de

CONSOGRES

—Què vol que li digui; em sembla qu'a la seva Nita ja li pot donar més de trenta mil duros...!

—Vaja no'n parlém més: Quedis am la Roseta, qu'es picada de verola per trenta dos.

criminalitat poden conduir la propaganda de les idees modernes! El mèrit era d'un meritori — aqueixa clase social en mal hora despreciada; — que, regant el carrer, observà un fenòmen tant desusat com alarmant. L'aigua al tocar les pedres de l'empedrat devenía blava. Però no us penseu que el blau aquell fos un blau pàlit, un blau de bona mena, un ignoscent de planxadora, un blau, en fí, bonic y alegre com el de les *bandes* de les Filles de María, no nol era sinistre, fort, tirant a morat, de cinta de corona mortuoria.

— No veveu aigua!

Els homes doctes — a Girona n'hi ha un cincuanta per cent—reunits en la vía pública, acordàren tenir serenitat. A veure: l'aigua del canti del martiri provenía de les canyeríes de l'Empresa que proporciona liquid potable a la ciutat?... Doncs, clar, el *vereno* había sigut posat a les veus. Perfectament comprés; un forat a la mina, una embosta de cualsevol cosa, d'això que'l govern deixa vendre de qualsevol manera... la mina en despoblat... la mà criminal executantho impunement... allavors les aigues de les fons públiques, les dels pous y cisternes estarien *indemnes* y... efectivament tants cops com se repetí l'experiencia el mateix tint ecatombic apareixía. Allò prenía aires misteriosos de trama fracmasònica, de plaga d'Egipte que desconcertava totes les explicacions humanes. Pels Borgies moderns no hi havía forat, ni subterrani, ni cova, ni claveguera, ni diposit per ocult, per entrenyinat que fos ont ells no poguessin arrivar. Valguens sant Narcís, y quins temps d'apocalipsis! Y el sant que en les calamitats públiques diu que mai s'es invocat endebades els hi deparà un apotecari.

— Tòxics a mí! Y examinà el líquit. El líquit era transparent sense olor ni sabor determinat, tal com un OH_2 deu esser. Allavors era pur. Però fieuse de la puresa de res en un sigle de tanta inmoralitat! Per sí o per no, el tractà com nitrat de plata. Y el líquit res. El tracta pels àcits y res. El posà al foc y res. El tragué al sol amb un plat y esperà que Helius fos servit y tampoc res... Allavors hi aburrí una cadernera. La cadernera se n'empassà una gota y's posà a refilar. El públic esperava ansiós el fallo de la ciencia. Què hi ha? què hi ha? clamava.

— Hi ha que no hi ha res, però am tot no beveu aigua.

Els més impacients o més assedegats comensàren a darse al alcoolisme.

Entre tant pel carrer s'oí un gran brugit; un grupo nombrós conduhía a un home. La primera víctima segurament, pensava l'apotecari, però en lloc de cridar curinlo! cridaven mateulo! y en lloc de durlo a pes de brassos l'empenyíen a cosses.

L'home, era un home com els altres, però malgrat a estar groc de la cara, era intensament morat de lo restant del cos, pareixía un enorme pensament de ninxo. Era ell, esclar que sí, però *ell* en aquelles circumstancies volía dir l'enmatzinador.

Se l'interrogà degudament. Era casat y carreter d'ofici; un si es o no es àcrata; coneixía an en Piferrer perque li defensà un judici de *deshauci* que va perdre; no tenía vicis però feia anar un seu noy als *Hermanos* prova que no era sectari. Quant li digueren que havía fet aquell matí, respongué que carretejar dues botes desde l'estació a una fàbrica dels afores.

— Y aqueix color morat que us tenyeix com un *nasareno?*

— No ho sé, senyors, com més me rento més ne surt.

L'apotecari y l'agent cambiàren una ràpida mirada d'inteligencia.

— Veniu. El posàren sota l'aixeta. L'home allí va seguir rajant color sense fer net. Era un mai acabar, una veu inestroncable de tinta que embrutava la pica y esquitxava el sol y les parets del laboratori.

Les celles dels presents s'ajuntaven com sospitant una burla de mal gust. — Vaja prou; a la presó us acabareu de destenyir.

Mentres, la gent al carrer cridava: Monstre, ja ens les pagaràs totes!,.proposant que se li des martiri.

Y no obstant, amics, aquell home era ignoscent. Jo que ho se tot no puc pas tenirvos per més temps en aqueix estat d'incertesa. Al carreter se'l podía considerar més aviat víctima que butxí. M'entendreu tot seguit: el transport dels barrils era positiu; anaven plens de materia colorant a la·anilina; un d'ells vessava per una esquerda. Lo demés s'endevina. El carro atravessant la ciutat d'extrem a extrem els peus dels tranzeunts que escampen arreu aquella pols impalpable; l'home que s'en empapa... Es inútil insistir... Els que sàpiguen la trista gracia d'aquella materia sense color mentres no's mulli y com s'estén en brut, tenyeix y es propaga un cop mullada no se n'estrenyaràn gran cosa. En aqueixa ocasió jo apelo el testimoni dels escriptors pobres y dels nois d'estudi que per deu centims saben ter un litro de bona tinta violeta.

En quan als revolucionaris gironins, mala diada per ells! No fou pas roja ni de cap altre color avensat, fou de color de bisbe, de gira de canonje o de funda de sant cristu en setmana santa.

L'anticrist es lluny encara. *Liberamus domine.*

M. F. DE LES VIROLES

Una injecció

u-Cut ens dedica una mossegada, que essent del nostre benvolgut confrare y dedicada a nosaltres, està clar que es una mossegada ab bos. D'ella son aquestes ratlles:

«Ara. per lo que fa referencia a lo de la indemnisació (?), hem de recordar que quan vàrem ser *a partir* figurava entre nosaltres el fundador, director artístic y fins fa poc propietari de *Papitu*, D. Feliu Elías (Apa).»

Parlanme, com diu en Cambó. El *Cu-cut* va tenir rahó al demanar una indemnisació y l'Estat també tenía rahó, pagantla. Tothom tenía rahó. Y com que ja se sab que la rahó's dona a un moro, nosaltres la donèm al *Cu-cut*, planyentnos de que no'ns cremin quansevol día la taula de redacció, qu'es una taula gran de fusta proletaria, una taula de taller de planxadora, pera demanar desseguida una altre de ministre, perque ja veuràn senyors, am les indemnisacions se té de sortir guanyant.

Lo que ignoravem es que s'haguessin partit l'indemnisació com bons germans, cosa que confirma la bona opinió que tením formada del *Cu-cut*. An a tú tant, y fulano tant... Y ni una baralla, ni un engany, rès, tot com una seda y am santa fraternitat. Però consti una

—Mira: el diari porta ja tota la llista dels valors perdats durant la setmana. ...
—Que hi ha el valor dels «caûdillos»?

FOLLETI DE «PAPITU»

Historia dels meus llibres

per Alfons Daudet

Tartarin de Tarascó

Fa a la vora de quinze anys qu'he escrit les *Aventures den Tartarin* y encare es l'hora que Tarascó no m'ho ha perdonat; m'asseguren persones de tota confiança que cada matí, a l'hora en que la vileta provensal obre les portes de les botigues y espolsa'ls llensols al aire del gran Rhône, de tots els portals y finestres surt el mateix puny irritat, la mateixa llambregada d'odi, el mateix crit de rabia vers París: «Aquesta pesta de Daudet..... Si's deixa caure per aqui» com en el conte den Barbablau: «Baixa, si no vols que jo pugi!»

Y lo bo es que una vegada, verdaderament, Tarascó va pujar.

Va ser per allí al 1878, aleshores que la Provincia pululava pels hotels, pels bulevards y pel pont gigantesc que s'estenia del Camp de Mars al Trocadero. Un matí, l'escultor Amy, tarasconenc nacionalisat a París, va veure gpareixer a casa seva uns formidables bigotis, arribats en tren de recreu, amb el pretext de l'Exposició, prò en realitat pera demanar esplicacions an en Daudet respecte al valent comandant Bravida y a la *Dafensa de Tarascó*, un contet publicat durant la guerra.

—Què?... que hi anèm a càn Daudet!

Es lo primer que digueren els bigotis tarasconencs al penetrar en el taller; y durant una bora quinzena les orelles del bon Amy no escoltaren altre cosa qu'aquesta frase: «Y, *endemés*, ahont se'l pot trovar an aquest Daudet?» El desventurat artista ja no savia què imaginar pera dispensarme d'aquesta visita heroi-cómica. S'enduia els bigotis del seu paisà a l'Exposició, els perdia al carrer de les Nacions; a la Galeria de máquines, els remullava de cervesa anglesa, de vi d'Hungría, de llet de burra y de begudes exótiques y variades; els atabalava am música moresca, tzigana y japonesa: els rebregava, els empenyia; els hissava—com en Tartarin en el minaret—fins a les llanternes de les torres del Trocadero.

Prò la rencunia del provençal no minvava, per'xò, y fins d'aquella alsada, tot observant París, boi arrugant el front, preguntava!

—Es veu desde aqui la seva casa?

—Quina casa?

—Té!... d'aqueix Daudet, punyal!

Y aixi, cada día pel istil. Felisment, al tren de recreu esbufegava y s'enduia inesbravada la venjança del tarasconenc; prò un cop aqueix fora, podia arribarne un'altre y un altre, de manera que durant tot el temps de l'Exposició no vaig dormir tranquil. La vritat, no es gens galdós el sentirse al demunt tot l'odi d'un poble. Encare avui. quan viatjo pel Sud, al trobarme am la vila de Tarascó me sento tot neguitós, perqué sé que no'm perdona pas; sé que'ls meus llibres son foragitats de les llibreries, introvables fins en la biblioteca de l'estació, de manera que quan d'un tros lluny diviso el castell del bon rèi Renat per la finestra del wagó ja'm trobo malament y posseit d'una poderosa pruhija de cremar l'estació. Per tot això m'aprofito d'aquesta nova edició pera ofrir als tarasconencs, am totes les meves escuses, la pública esplicació que privadament me demanava el vell comandant de la llur milicia.

Tarascó no fou pera mi altra cosa qu'un pseudònim recullit en la linia París-Marsella, perqué em va semblar un nom que sonava bè am l'accent del Sud, triomfant com un crit de guerrer Apache en el bullici de les estacions. En realitat, el país den Tartarin y'ls cassadors de boines es un xic més lluny, a cinc o sis llegües de distancia del altre costat del Rhône. Allí hi he vist desde petit migrarse el baobab (1) en un test d'aufábrega, imatje del meu héroe en les estretors de la vileta; allí hi sentí cantar als Rebuffa el duo del «Roberto il Diavolo»; d'allí, en fi, un día del mes de Novembre del 61, en Tartarin y jo sortirem, armats fins a les ungles y calsats am la *chechia*, (2) en direcció a Alger per la cassa del lleó.

(1) Arbre gegant que viu a l'África.
(2) Gorra cònica de color vermell, usada molt a Turquia.

cosa. L'*Apa* quan varen tocar a partir no hi era. Y es inútil que insisteixin amb aquest extrem, perque l'*Apa* no menteix mai. A l'*Apa* al *Cu-cut*, no li varen donar part més que en el repart de xistos dolents, pera ilustrar, que's feia cada setmana y ens prega fem constar que si se vol fer arrivar a les seves mans, lo que de l'indemnisació li tocava, poden ferho desseguida, perque ell, y suposèm que també'ls seus ex-companys,—però sempre estimadíssims—considera que l'indemnisació del *Cu-cut* es l'única vegada que s'ha pagat bé la caricatura a la nostra terra.

Aquest es en Victor Oliva, natural de Vilanova, impressor, editor, dibuixant, novelista, critic, guapo, *sportman*, ros. bibliofil, admirador del PAPITU, excursionista, solter y políglota. Are dirigeix, escriu y imprimeix Los Deportes y admirats d'aquest portento, hem volgut donarli un bombo, cosa que no han conseguit de nosaltres, ni en Ramón Casellas, ni l'arcalde, ni els urbans.

Los Deportes son deliciosos. Estàn escrits en un castellà més de bona fé que'l que usa D.ª Carme Karr en *El Brusi*. Escribint aixi, no hi ha dubte que entre *Los Deportes*, *La Tribuna*, y en Teodoro Baró, s'arribará a la creació d'un nou idioma castellà pera us de Barcelona.

Creguim que llegir *Los Deportes* fa més fi que anar a missa del Pi, al Passeig de Gracia y a les juntes de

En Victor Oliva

protecció als reservistes. Ademés, en ells, els nostres aristòcrates surten atraients y bufons, y no com en aquet PAPITU, que avui presenta a l'admiració de les gents an aquest Víctor Oliva, qui ha lograt fer de la revista de sports mencionada, una de les millors entre totes.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

Jo no hi anava pas espressament pera això, sino pera referme un xic dels pulmons averiats en el bon sol africá. Prò, noi, no en va vaig neixer en la terra dels cassadors de boines; això vol dir que tant bon punt vaig trepitjar el pont del «Zoaleve» ahont s'hi embarcava la nostra enorme caixa d'armes, més Tartarin que'l mateix Tartarin, vaig imaginarme realment qu'anava a esterminar totes les feres del Atlas.

Encis del prime viatje! Em sembla, com si fos avui, qu'encare visc aquella partida; aquell mar blau—prò lo que's diu blau, com aigua de tintorer—tota rinxolada pel vent, am espurneig salabrós y aquell bauprés que's redressava y s'ensorrava, y's capbussava, y després es sacsejava tot blanc d'escuma y tornava, a arrencar apuntant a les ones, sempre apuntant al horitzó, y l'hora del mitjdia sentintse per tot arreu en la llum al só de tots els campanars de Marsella y'ls meus vint anys que brunzien furiosament dintre'l meu cap com un'altra música de campanes.

Tot això ho veig al parlarne com si are succeis; em veig allà al lluny recorrent els bazars d'Alger en una mitja llum perfumada de mèsc, d'ambre, de rosa aixafada y de llana calenta; les *guzles* sonen les llurs tres cordes devant dels armariets am mirall tunisenc, tots incrustats d'arabescs nacarins, y'l brollador picaroleja sa nota fresca dintre les faiances del pati. Després cap al Sahel, als boscos de taronjers de Blida, la Chiffa, el réc dels Micos, Miliana y ses pendents verdes, sos jardins atapaits de girassols, de figueres y carbasseres, igual qu'en les nostres *bastides* (1) provençales.

Rocordo també aquella llumensa vall del Chelif amb els seus hermots y bosquets de palmeres nanes, amb aquells torrents secs, y al horitzó la fumerola d'un *gurbi* sortint tota vertical d'un pom de cactus; més ensá, les tapies grises d'un hostal, una tomba de santón am la seva cúpula blanca com un turbán y les parets d'un biac enlluernador totes ornades d'ex-votos; per ci, per llá, per tota l'estensió ardenta y clara unes taques movibles de color fosc, els remats.

Y també recordo, am la sensació dels sotracs de la montura árabe repercutint en els dintres del estómac, el tritlleig dels meus estréps massa grans, els crits dels pastors rebotint en aquella atmósfera fina y ondulada: «Si Mohame...e...ed...i», els furiosos lladrucs dels gossos *slugis* al voltaut dels aduars, els trets y les cridories de les fantasies y la fréstega música de les *derbukes*, cap al tart, devant de la tenda overta, mentre'ls xacals xiscien y bramen pel plá, tossuts y monótons com les nostres cigales, y quan la mitja lluna clara, la mitja lluna de Mahoma, brilla demunt del vellut estelat de la nit. També guardo ben distinta en ma memoria la tristesa del retorn, l'impresió de desterro y de fret al arribar a Marsella, el blau del cel proveuçal com brutós al costat d'aquells horitzons algerins, paleta de games intenses y variades, aubades d'un vert maravellós, el vert mineral, el vert d'óxit, curts y variables crepuscles vespertins, nacarats de porpra y ametista, pous rosats ahont hi acudeixen a abeurar els camells rosats y ahont també s'hi sacia el bedui, amorrat a la galleda, destilant per sa barba'ls regallms de gotes roses com les que també s'escorren pels llivans del pou...;en care are, després de vint anys, sento la tristesa l'anyorament d'una claror desaparescuda.

(1) Torra o vila de recreu provençal.

(acabará)

L'HUMOR DELS AVIS

ANGLATERRA. — *Sir John Tenniel*

Inicial del *Punch* de Londres

Sir John Tenniel es un dels dibuixants que més han despuntat de la gloriosa colla del periòdic *Punch* que's publica a Londres desde fa seixanta anys. Es un gran dibuixant, un artista ponderat y honrat, tant escrupulosament equilibrat qu'aqueixa normalitat li priva l'acció pera exercir de caricaturista amb el desembràs y atreviment que demana aquest art. No obstant algunes de les seves caricatures, com per exemple, el noi qui s'enfila a la recerca de nius, y les que porten el títol: «el soldà morintse de riure» y Alicia y la Reina Blanca» qu'are reproduim, son tres exemplars que acrediten a Sr. J. Tenniel de bon humorista, encara que sols siga secondariament.

Hi ha que remarcar també, ademés de la gran habilitat del dibuixant, la no menor del gravador.

J. SACS.

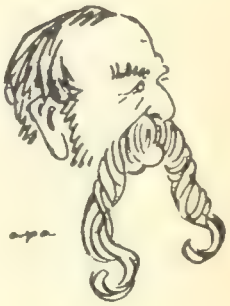

El soldà morintse de riure.
(Del *Punch*'s Pocket-Boock 1876)

Alicia y la Reina Blanca
(Del *Throngh the Looking-Glass*).

Qui digué qu'era mort?

(Del *Punch* de 1857)

L'HUMOR ESTRANGER

EL SABATER GALANT

—No troba que tinc un peu més gros que l'altre?
Y arel Fugi, dòna: més aviat n'hi trobo un de més xic que l'altre.

(De *Le Sourire* Paris)

—Què'n penseu dels horrors del alcoholisme?
—Jo,... rès... Y vos?

(De L'*Humoriste* Paris)

—Que'l senyor baró'm perdoni si li recordo qu'encare em dèu cent vint pessetes.
—Ja vos perdono, Joan..... Ja vos perdono.

(De L'*Humoriste* Paris)

—Tingui ben present, jove, qu'el qui vol tenir quelcom pera descansar quan la vellesa arriba, te de travallar tota la vida.

(De *Le Rivre* Paris)

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacéutiques del mon.

—Jo ja'm faria monja, però m'agradaria esser de les Arrepentides.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II. — NÚM 40 10 CENTIMS BARCELONA 1 SETEMBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

ELLES
—Què'n penses, Marieta, d'això de l'aviació que fa tanta remor?
—Ja veurás, no m'interessa gaire perque fa més de vuit anys que se'm van morir les avies.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estómac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA-BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

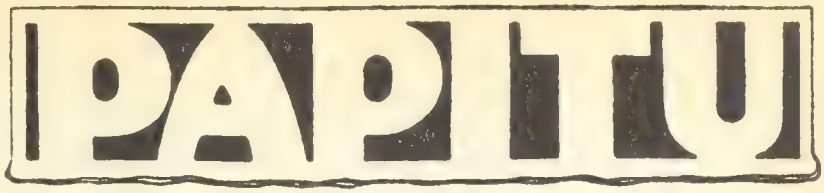

Dels faritzeus den Zamenhof

Alabat sigui Déu! per fi puc continuar la meva tasca de cronista, sense inquietut, en plena restauració de la tranquilitat. Per més tenirne me n'he anat a pagès.

Em serveix d'escriptori una vella taula de cuina plena de corcs y esquerdes, clavatejada am claus de ferro d'ampla cabota. Vora la finestra un xic gòtica, oviro el cel blau, una grossa alsina, un paller y unes quantes teules cobertes de ronya y ocre. Perque el vent no se m'enporti les quartilles, les subjecto amb enormes patates. Les mosques brunzen y m'inquieten pero... alabat sigui Déu una altra volta! ja no sento enraonar en esperanto!

Sí, amics, ells, els faritzeus den Zamenhof s'han llensat al carrer fent us de llur mixtificada parla. Els hi han dit universals y s'ho creuen y ja no'n tenen prou per assajarse amb els foscos recons de les aules. Ja'ls sentirèu en plè carrer, gaudint l'impunitat de l'incomprès. Oh sublim infantilisme de conversar amb un llenguatje estrany!

L'esperantista pressent que mai tindrà vera necessitat d'expressarse en altra llengua que la llur; que aduc aixís ho farà malament, y que aquell vocabulari universal que comensa a manejar ab trassa es lo mateix que un nou fusell descarregat.

Si tingués cabals faría un viatge; correría terres fins topar un home qui com ell dugués la contrassenya en la solapa y allavors com li costa d'expressarse diría mal d'Espanya.

Un congrés am rebaixa de trens es l'esperansa més esperansadora de l'esperantista. Probablement no hi anirà perque té un *empleo* que'l lliga, una dòna que'l mana y una malura crònica que'l mareja, pero podrà enterarse pels diaris de l'assistencia d'un rus, d'un moro y d'un portuguès els quals un cop encarats convenientment conversaràn. Y això sí, trenca'l cor.

No sé, ni m'esplico com ha fet tants adeptes en tan poc temps en les petites ciutats com la nostra. Si jo fes anunciats estatistics diría: a més mandra més Zamenhof. Que hi fa que no sapiguèm la nostra llengua si en sabèm una que arriba a tot arreu. Y sense això el fer de progressiu mai destorba. No digueu que aquelles trenta mil paraules dels xinos, aquell intrincament de signes dels alarbs, aquell pagar mesades al mestre d'inglès y aquell no entendres amb els inglesos ni a les mesades era fortament barbre.

Estudiar idiomes era un martiri, calía venirne de mena, ferho de petit y corre mon. Y ara què: tres mesos de llissó al costat de senyoretes, sis rals de bocabulari y una insignia; tira peixet.

Tots els que s'han vist am disposicions pedagògiques plens d'humanitarisme s'han llensat a redemtors. Vagin entrant caballers que aquí am quaranta vuit hores arrasarèm fronteres sense canons, sense sang, sense rebuts y sense gramàtica. Qui es doncs que no's matricula; qui no voldrà llegir la «Mare» d'en Rusiñol *vessada* en una llengua sense mare; qui no voldrà anar a l'estació a vescambiar un salut en novell parlar amb un francès de Tolosa que passa? Y aqueixes glories el tornen fanàtic.

—Aquest any ens han apedregat la vinya desde dalt. Si haguessin baixat a apedregarla potser ens hi haurlem tornat.

Jo sé que'm jugo la vida si afirmo que l'esperantisme de molts no es més qu'una tartarinada. Y heusaquí no obstant un altre aspecte de la qüestió. En el trau del jec encare hi caben insignies. Siguèm del somatén, de la Creu Roja y d'altres institucions que permetin la vanitat d'un llasset o d'un botó o d'una medalla. Condecorèmse si no'ns condecoren. Y el primer día que aprèn a confegir el deixeble den Zamenhof, ja ostenta el símbol. Se'l posa sobre tot a les festes. Li agradaría ser interrogat per algun mister d'aqueixos que pinten acuareles. Si ho fos no sabría què respondre pero mentrestant la gent s'entera de que allí en passa un que podría petjar un mapa mundi sense un petit mal entès. L'idea de que fora apte pera parlar de política amb un esquimal l'omple d'orgull. Y fins li sembla que té més gana desde que porta l'estrella.

L'esperantista es l'alcaloide de la sociabilitat. Amb els companys celebren reunions, s'associen, pel sant del mestre compren un present, li dediquen am *lingua internacia,* l'esposen, fan badar als tranzeunts, aprofiten les bones disposicions de calque senyoreta petulant pera esbravar l'accent y acaben com una Euterpe o un Pensil ballant y cometent altres excessos.

A Girona en el passat mes de Juny varen celebrar examens; estrenaren senyera y al final tingueren himne am gran espatec de trompetería. Ara va bé. Acabaràn per crucificar an en Zamenof, après cal que pidolin un sabre per barba.

Diu que la cerimonia fou brillant y que's repartiren diplomes d'aptitut mundial. Viva; els venedors de ma-

—De què't servirá tant estudiar si no pots arribar a guanyar una pesseta?..... Jo a la teva edat ja havia fet una fortuna y no sabía ni llegir ni escriure.

»Y el milionari fruí y agotà la quinta fortuna. Sols quedaven repartits entre les seves butxaques y les del procurador alguns bitllets. Ben recullit, ben recullit, uns cent mil duros.

»El nostre Fouquet (un Fouquet de *Veinte años después*), prepara un sopar am cignes del parque y paons de l'India y *pez gato* de la cascata. Els entreteniments feien la mida y els vins vells y escullits tapaven l'ampolla. Cent mil duros a rodar.

»Amb una copa plena, anuncià a les amistats la seva ruina y els oferí el *pessetero,* am llantes de goma, que sería cada nit a les portes del *Edén*».

Sursum!!!

Quan el PAPITU plegui, no pagarém ni al impressor, ni grabador, ni dibuixants, ni an en Magí, qu'es el mosso, però en cambi, convidarèm a una fontada als socis del Ateneu, que' ns llegeixen en l'exemplar que'n Martorell deixa pacientment a la taula de revistes cada dimecres.

res estàn de sort; els recrutes ja tenen el fusell carregat; contra qui l'engegaràn? Aquest serà el llur neguit. Jo me'ls imagino desde ara fent càbales pera arreplegar una persona exòtica digne de ser fusellada. Aixís com Diògenes, am son fanal, cercaba un home ells am llur certificat cercaràn l'esperantista.

Encara confío veurels pidolar per les cantonades; espero oir llur veu llastimosa de captaire.

Pietat senyor. Un mal estranger! Anque sigui un turc d'aqueixos que venen sabatilles, per mor de Déu!

ROBERT MESTALI

Generositats

ES, com llegir els diaris. Les publicacions quinzenals, setmanals, mensuals, no entren en quinta. Son coses pensades les que hi porten. Però els diaris! Allò es un doll d'aigua fresca y abundosa com el de la font de Sant Patllari

Diu un d'ells: «Un milionari (milionari excels) després de fruir y en conseqüencia d'agotar quatre fortunes, després de fer de cotxero de punt, ofici al qual la naturalesa'l cridava, quan no podía anar dintre, rebé com un man-nà, la quinta fortuna.

Un altre bon article de Mícer Josep Carner

EL DARRER ULTRATJE.—Elles, les que viuen amuradades, les clandestines, les repelides per la llum del día, les de nines inexpressives, de cossos flonjos, d'impudicies maquinals, ixen tumultuaries, mes obeint estrictament una consigna; y se desborden per la ciutat com una torrentada de llot.

Per un moviment que volía tenir com a finalitat l'atançament a la perfecció social, elles foren requerides; acàs se les judicava criatures conscients, alliberades de tot prejudici, sacerdotesses de la vida nova.

Llurs cossos, tomba de la sana jovenesa, de la dignitat humana, de la energía, pululaven entorn del incendi, de la barricada; ab una ferotgía interminable's rescabalaven de sa infamant esclavitut; se revenjaven contra Deu y els homes de llurs pecats y de tots els qui pecaren ab elles. Semblava que ab presentalles de sanch y depredació imploressin del Mal espasmes d'una sàdica tortura en setials incandescents.

Ab alegría infernal incendiaren el sopluig dels infants—elles, de flanch estèril.—Feren ressonar sa cridoria obscena en els dormitoris immaculats de les monges. Violaren les tombes, arrossegant els cossos adorants, que finaren sense marciment. Y, en les vies burgeses, escarnien, passant arremorades, la bonesa còmoda y temorega, que s'arraulía endins, ben endins de les finestres closes.

Un escamot entrà dins una iglesia, que ja començava a cremar. Foren robades les joyes, esqueixades les draperíes, rebatudes les imatges. Però la furia de les esperitades s'exalta sobre tot contra la imatge del Christ. La Creu fou arrebaçada. El Cos de Christ que havía sofert a la terra iniquitats de tota mena, sollat y de color sanguejanta com el veremador en el cup, segons la paraula profètica, encara hagué de rebre l'ultratge suprem; l'ésser dut en escarni per la malvestat de la meretriu. Mes adhuc sofrint aquella incomparable dolor—més greu que les espines atravessant la testa, que'l flagell entrant en la carn viva, que'l suar sanch y aigua, que l'ésser clavat en el fust d'ignominia, que'l torment d'una sed sobrehumana, que'l beure fel y una llançada—el Christ, davant de les flames que pujaven sacrílegues, com atiades desde l'abim eternal, digué encara, braços extesos, alt damunt de les gents, ab una veu de dolçor sobrehumana, condemnant l'ira de les turbes ab la simplicitat augusta de sa definició:

—Jo soch el Ví que engendra verges.—*Joseph Carner.*

La ploma den Josep Carner ¡y quin bell sermó de les Set Paraules ha sabut inspirar! En els llabis sagrats de Mossen Estebanell, ¡y que bé floriríen, com una primavera de fè cristiana entre les desolacions dels barbres sense Déu! Mes tinguèm, amic Carner, pera les clandestines, pera les repelides de maquinals impudicies, un xic d'aquella pietat que Jesús va tenir pera la Magdalena. En Nonell, la demana. No foren elles, no—y si ho foren, en molt poc número—car elles rès saben de prèdiques disolvents ni de virulencies demagògiques. Ni com podíen elles caure en sacrilegi, si en la seva carrera pecadora, es deturen un moment pera resar per la salvació de la seva ànima plena de nafres devant del seu venerat Crist de Betlèm? No, Micer Carner, elles no. Impúdiques, sí, pero no tant. En Nonell conta que en aquells díes ignominiosos, elles restàren pures; que mentres les turbes omplenàren la ciutat, elles se planyíen en la soletat del seu cuarto; que elles volíen deturar als tranzeunts que corrien bojos, menyspreuant la luxuria pel sacrilegi.

Vos sou pur com l'halè dels angels que rodejen el trono de l'Altíssim y aquestes confusions no son extranyes. ¿Què sabeu vos, alt poeta, de les corrupcions de la terra? ¿Què de les dònes del prostibul, fet com estèu a cantar gaies y castes donzelles? Per això, al vostre bell article —que no dubtèm que'l nostre bisbe premiarà am trenta díes d'indulgencia als qui'l llegeixin— hem volgut afegir unes quantes paraules evangèliques. Pensèm en Sant Francesc de Sales, que acudía a les cases nefandes a predicar la Divina Paraula.

Y ara, micer Carner, un elogi al final del vostre article. ¡Quin final més caio! El cel us prèmii pàgina de tanta unció, com us premien am la seva admiració'ls suscriptors de *La Veu,* que no dubtèm agotaràn els vostres llibres, pera'ls quals el mateix Pius X, ha tingut un elogi y una benedicció. Y el PAPITU, gran poeta de les monjes, de les figues matinals, de les peres jovenetes y altres fruits saborosos, farà que siguin el vostres articles de *La Veu* delicia dels seus lectors.

Un moment peliagut

L senyor Francisco té una filla. També té un ventre'l senyor Francisco. Es un ventre vulgar, un ventre eclesiàstic. La seva filla qu'es única, ademés d'esser ventripotent com el pare, té un dot. També té mare la filla del seu pare, o sigui que'l pare té esposa, y per lo tant ella té marit; y els dos

—¿Com te va anar a Montecarlo, *Suzette?*
—Vaig quedarme sense camisa.

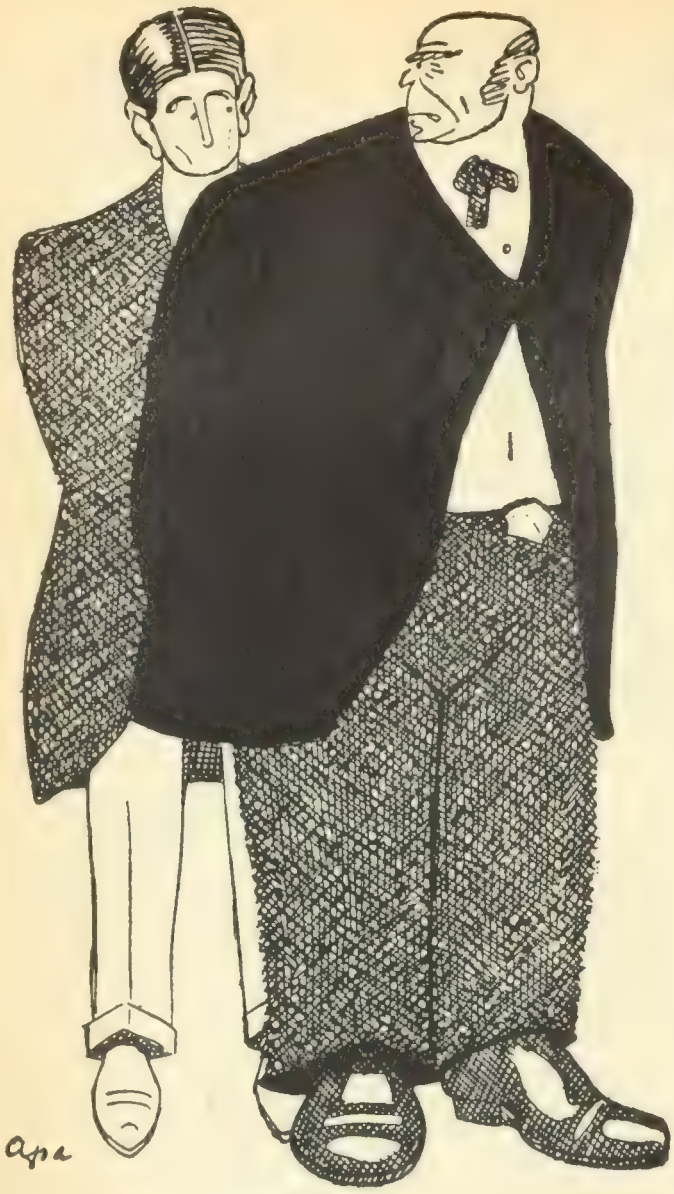

GUZMÁN EL BUENO

—Es inútil que't cansis: no't donaré ni un xavo fins que't decideixis a ferte voluntari de Melilla.

tenen una filla y entre tots tenen molts quartos.

A un redactor del PAPITU el voldríen ferlo marit de la filla. Ell la vritat, per sobre del ventre del senyor Francisco hi veu el dot, y aquet estaría molt bé si no anés unit am la filla. Perquè aquesta, qu'es *hija de María*, es vulgaríssima. Ella's creu que Lluis XV era un fabricant de mobles y que María Antonieta eren dues germanes.

Es catalanista cursi fins allà ont vulguin y això el carrega. Porta una cinta am les quatre barres al tapacotilles y una cadena amb una fals que li arriba fins al llombrigo. Vesteix am moral, es sèria, y sols llegeix la *Fulla agrícola* de *La Veu* perque'l director espiritual li té privada la lectura de la *Plana literaria* del *Poble*. Y es perque'l bon sacerdot sab lo qu'es el *Poble*, però ignora lo qu'es la *Plana*.

Doncs bé. Totes aquestes calamitats de la filla del senyor Francisco, encara que vagin unides al dot, no es aquet equivalent. Perque el dot es modest. Afigúrinse, els estalvis fets per el senyor Francisco quan venía sigrons y bacallà sec al engrós.

Si el que de nosaltres ha estat solicitat, fos un modest dependent de comers podría resignarse. Però ell, que ha llegit els clàssics, que es intelectual, que beu cervesa a la *Maison*, que no creu amb el talent d'en Cambó y carteja am l'Alomar, no deu avenirse a semblants condicions, les quals el posaríen al nivell del més humil, d'un dels personatjes d'una novela de la senyora Moncerdà.

Però el seu estat econòmic es exasperant. Per això està indecís... Medita... Mes, oh idea salvadora qui com un far llumínic —que diría en Miquel de Palol— li senyales el camí. Farà una revista y en Calvet la pagarà.

"La Voz de Cataluña,,

«Asegúrase que en breve publicará nuestro colega *La Veu de Catalunya* una edición castellana en Madrid, continuando en Barcelona su edición en catalán».
(D'*El Noticiero Universal*).

D'AQUESTES conquestes de Madrid, en *Xenius*, ne deia «imperialisme sigroner». En *Xenius*, aleshores, era redactor d'*El Poble* y aspirava a la seva direcció. Si ho arriva a conseguir, la glosa an en Francesc Cambó noucentista no hauría estat escrita, y en lloc den Casellas potser firmaría'l proleg del *Glosari* en Lluhí y Rissech.

Nosaltres, al revés den *Xenius* ens congratulèm d'aquest esperit conqueridor de la Lliga. ¡Oh, quines grans coses se faràn sota l'ombra de les ales de *La Perdiu* a Madrid, si es que'ls madrilenys no se la menjen escabetxada qualsevol día! Les teles de Sabadell y Terrassa tindràn més mercats y els Folch y Torres més Jocs Florals pera guanyar premis de 50 pessetes. En *Pol* podrà anar més confiat pels ministeris y recordarà, convertit altra vegada en vehí de Madrid, aquells dies que amb en Juli Ruiz, l'actor, vivíen en plena novela den Paul de Koch. Y en Pagès y Rueda ¡com lluirà pel carrer d'Alcalà! Y en Morató ¡com anirà a trovar an en Baroja, pera conversar sobre les virtuts de la farina pera la creació de literats!

L'aparició de *La Voz de Cataluña*, coincidirà am la tornada den Borràs. Y altre vegada se portarà'l català... En Carner lograrà definitivament una càtedra; cantarà sempre al Real en Perelló de Segurola, una de les nostres més llegítimes glories; en Bombita enviarà

LES *QUIEBRES* DEL OFICI. —Si aquestes píndoles no'm van bé, estic arruinada.

un retrato seu a Na Dolors Moncerdà y Na Dolors Moncerdà, agrairà'l present amb un tomo de poesíes que rebrà'l Bombita «agradesiendo»; en Cavia beurà am porró y el Dr. Martí y Julià se posarà barret cordobés; en Marial farà les obres de la Gran-Vía y en el Kiosco de Canaletas, en Niembro posarà un apartat d'aiguardent de Chinchon y vins de Valdepeñas; la Pagesa s'establirà a la Porta del Sol y la Matildona a la plassa de Catalunya. Y en Benavente veurà complerta la seva profecía: *Todos somos unos...*

Però que no firmi en Puig y Cadafalch. L'ironía madrilenya, se fixaría amb en Pucheta y Catafalco—com li diuen allà baix—y en Domenech y Montaner y en Sanpere y Miquel podrien reconciliarse am Madrid. Tampoc deuría escriure en *Xenius* perquè com que tot li sembla malament—cosa que'ls hi succeeix també als seus lectors—vindría allò de: «Pero que *xenius* tiene este hombre» y altres xistos per l'istil dels den Moraguetes. El que no colaborarà serà en Dionís Puig, un catalanista reconsagrat. Segons ell, de que hi hagin tantes feridures a Catalunya ne te la culpa Castella, perque no tenint arbres y tallant els pocs que li queden, no sabèm quines alteracions atmosfèriques produeix, que son la causa de les feridures.

De totes maneres, la publicació de *La Voz de Cataluña*, anirà d'allò més bé, pera quan vagin els chors den Clavé a Madrid y els voluntaris de la guerra d'Africa. Si rès més no, tindràn ont deixar les senyeres y trobaràn catalans que'ls hi ensenyin tot lo de Madrid de día y de nit, per ben poca cosa.

Com que en *Claudio Frollo* cobrava de Gobernació, segons ell modestament afirma, podría *La Voz* nomenarlo director, ja que es obra de gobernació la que intenta fer. Y així comensarà bé aquesta conquesta de Madrid... a lá gallega, com tornaría a dir en *Xenius*, si encare escrigués en *El Poble*.

—Fill meu, admira l'obra de la Creació. Els arbres, els aucells, els homes, les fonts... tot canta un himne de glorificació al Creador!
—Sí pare; tot menys aquell pagès de la botella que hi ha a la tercera plana del PAPITU

Totes les plomes de la Plana Literaria d'*El Poble*, han passat a encendre amors de dònes y envejes de donzells poètics, al parell de columnes de gaia prosa que *La Publicidad* dedica a les lletres catalanes. Allí, en aquelles noves columnes d'Hèrcules de la literatura catalana, en Vinyes, allí en Prat Gaballí y en Maseras... Se veu que no's poden estar d'escriure. Que *El Poble* està suspès? Doncs a *La Publicidad* carregat de versos.

Els xicots no'n tenen la culpa. Ja veuràn es una enfermetat. Pateixen d'incontinencia literaria, y no poden estarse sense depositar enqualsevol periòdic un poètic rajolí...

Sabèm per persona que per esser de la «Lliga» està ben enterada, que la culpa de la detenció den Valentí y Camp, la té exclusivament la seva barba. Inútils totes les garantíes que's donaren de que en Valentí no havía comès més que delictes filosòfics. Una barba com aquella, no la podía portar més qu'en Malatesta, y en Valentí, no hi havía dubte, se la deixava creixer pera produir efecte en les masses. Y després, un home que's deia aixís mateix *catastròfic* y una pila més de coses terribles...

En Valentí, a la presó, s'ha tallat la barba culpable y com que un li ha dit que sens ella y amb el nàs d'òliva s'assembla amb en Napoleó, en Valentí, pera que la semblansa fassi als visitants més efecte, se passeja am les mans enrera y fins quan no'l veuen, se fa caure un rull sobre'l front.

La reixa, el nàs d'àguila, les mans a l'espatlla, la multitut que plora'l captiveri, tot fa que allò sembli una reprisse de Napoleó a Santa Helena.

En Pous y Pagès, ha publicat un *Cuento Semanal*. A la portada, el seu retrat en mitg d'un gran escut de les quatre barres, farà que no'l compri ningú fora de Catalunya. Se veu que l'empresa d'*El Cuento Semanal*, sab elegir pera'ls seus contes els moments de més oportunitat.

El conte se titula *L'Home bó*. Y allí, demunt del títul, hi ha l'home bó, en Pous, amb els seus grans ulls de xai en capella, y la seva barba nasarena. Si estigués més prim, semblaría un Crist. Pera coneixer la bondat d'en Pous, no hi ha més que veure'l carinyo am que tracta'ls llurs. De totes maneres se comprén, perque es l'única propietat que té'l xicot.

A precs de l'interessat, fem constar que D. Juli Marial, aprofitant l'anada a Melilla d'uns quants trevalladors seus, hi anirà també, aveàm si pot encarregarse de la construcció dels Blockaus.

En Laureà Miró, de l'acreditada rahó social «Miró, Trepat y Companyía», surt també cap a Melilla, a veure si arriva avans qu'en Marial, encare que la construcció dels blockaus no anirà per subasta.

Després d'això, no hi haurà ningú que dubti, ni del patriotisme, ni del valor dels diputats solidaris—encàre es costum dir solidaris—més temeraris. Però hi ha por de que's deixin portar pel gènit, abandonant les obres, donant un disgust a la patria que tant necessitada's trova de diputats mestres d'obra en aquest periode tant accentuadament constructiu.

L'«Associació Nacionalista Catalana», més coneguda per *La Farigola*, o per l'*Anece*, a causa de sintetisar *El Poble* el seu nom aixís, l'A. N. C., està a punt d'aixecar el seu domicili de la Rambla. No'n queden més que quatre y un doctor, en Martí y Julià, que ha decidit traslladar *La Farigola* a la seva arcoba, pera conservar bé'l caliu sagrat. Com que la bandera si la treguessin al balcó, molestaría als veins de sota, pensen ferne llassets pera l'estàtua den Casanova, que'l prop vinent día 11 de Septembre tornarà a saludar an en Roig y Pruna, en Manau y Avellanet y la familia Soronelles.

¡Pobre Rambla de les Flors, sense bandera! Ni la d'*El Poble* ni la de *La Farigola*. Tant bé que anava trobarse en plena Catalunya dels somnis, tant sols amb unes quantes *canes* de llustrina!

El darrer número de *L'Esquella*, estava d'allò més bé. *L'Esquella*, sent el temps y apreta'l riure, perque la sàtira, senyors, ha estat sempre'l refugi de la llibertat y en ella permaneix l'esperit que'ls tirans volen matar, com haurà dit alguna vegada en Vallès y Ribot.

Això es un altre bombo, diràn vostès. Bé, sí y què? La qüestió es riure amb el PAPITU o am qualsevol altre periòdic, quan tothom va pels carrers amb una cara del que acava de veure representar *La Tosca*.

Els hi contarèm una anècdota den Benavente. Quan va venir, no fa molt a Barcelona, tots els nostres intelectuals comensàren a ferli la cort. Oh! no rès. L'adularen, li parlaven de les seves obres, però ben serios, ben transcendentals.

—*¿Y V. no cree, que el teatro de ideas, no acabará con el teatro sentimental?*

En Benavente, s'estirava amb un gest displalicent barbeta. Y tornava un altre:

—*Entre V. y Lavedan, hallo yo la diferencia substancial...*

En Benavente, tornava a la seva ganyota displicenta Se feia un silenci llarg, llarg... Els intelectuals, se miraven la punta de les sabates. En Benavente, devant d'aquella tristesa, un día s'aixecà dient:

—M'ha dit la gitana que desconfiés de les rosses perquè'm volen sols pels quartos, en cambi m'ha assegurat que hi ha una morena que s'está morint per la meva elegancia.

—Es cert av! Prunes, que donèu trenta mil duros a les vostres filles?
—Cinquanta mil a cad'una!
—¡Guardèumeles totes dugues!!

—*Señores, yo creo que aquí se impone hacer una cabriola.*

Se tregué l'americana y, després de donar tres o quatre bots pel cuarto, agafa una cadira y va fer una petita planxa...

Senyors: aquí, s'imposa una «cabriola», pera treurens la tristesa. Dos o tres bots y una petita planxa sobre la cadira, a benefici del públic.

Comensa aixís un article d'un senyor Lopez Picó, a *La Veu:*

«Llarga princesa, esbelta y pàlida la Pluja. Folla abans que Ofelia; abans que totes les princeses, folles...»

Y sospitèm també que'l senyor Lopez Picó es un gran propagandista dels cinturons de castetat pera us dels poetes.

L'Albert Rusiñol, està conforme amb el manifest de la Lliga y am la Lliga. Encare veièm an en Rusiñol perorant fa tres mesos en el C. N. R. quan el triomf de l'esquerra: Jo no sóc ni republicà—deia—ni monarquic, però si el poble vol la República, seré republicà.

Lector, d'aquestes ne té moltes en Rusiñol. Es un bon senyor que sempre està anant y tornant de la vall d'Aràn. Ell y en Pere Rahola, son dos, no més que en Rahola te talent y com que es ilustrat no's cansa de recitar an en Rusiñol, aquells versos den Campoamor:

Sin el amor que espanta...

Y en Rusiñol, sobre les espatlles den Rahola, que sembla per lo ben plantat un Sant Cristofol, camina pel mon; aveiàm si entre tots dos tornen a trovar els camins del districte de Vich y el de Vilademuls.

Mot del día.—Surt un senyor d'una tertulia de diputats de l'esquerra d'aquells que son republicans fins al moll dels ossos y parlen malament dels catalanistes:

—Me'n vaig al Centre Carlí, aveiàm si allí hi trovo un lliberal.

Avís

Advertim als nostres llegidórs que aquest número de PAPITU —al igual que'ls anteriors desde'l reviscolament de Lliga Regionalista— ha sigut revisat per la censura previa, de manera, qu'en atenció a n'aquesta circunstancia, preguem que's dissimulin les deficiencies que s'hagin pogut remarcarhi.

Altre avís

També preguem als nostres amics qui'ns llegeixen que perdonin els defectes de

—.....Ah, es van casar ahir, vaja, *bueno*, estiguin bons, he tingut molt gust en veureis.
—Mercès, mercès, el gust ha sigut nostre.

FOLLETI DE «PAPITU»

Historia dels meus llibres

per Alfons Daudet

Tartarín de Tarascó

(Acabament)

En la llengua den Mistral hi ha un mot que resumeix y defineix admirablement tot un instint de la rassa: *galejar*, burlarse, fer broma; y hi ha que veure la lluissor d'ironía, la punta de malicia que brilla en el fons dels ulls dels provensals quan *galejen*. Aquest mot revé tot sovint en la conversa, ja en forma de verb ja en forma de sustantiu. «*Veses-pas?... Es uno galejado...* No ho veus?... Es una rifada... *Tesoté, galejairé...* Calla, enredaire. Prò hi ha qu'advertir que'l *galejar* no exclueix ni la bondat ni la tendresa. Es pera divertirse, *té!* es pera riure, y el riure allà baix va acompanyat de tota mena de sentiments, apassionats o suaus. En una vella cansó del meu poble, l'historia de la *Fleurance*, ja hi apareix aquest amor del riure d'una manera esquisida. La *Fleurance* s'acaba de casar amb un cavaller, prò es tant petita...: *la pren tan jouveneto se saup pas courdelá*, la pren tant joveneta que ni tant sols se sap lligar les betes. Prò vet'aqui que tant bon punt casat, el senyor de la *Fleurance* té de marxar a Palestina y per lo tant es veu obligat a deixar tota soleta a la seva muller. Passen set anys sense sapiguer rès del noble cavaller, quan vet'aqui qu'un dia apareix en el pont del castell un vell pelegrí de barba blanca, tot plè de petxines. Arriva del pais dels *Teurs* (1) y'n porta noves del marit de la *Fleurance*. La jove mestressa que sí que ja m'el fa entrar y m'el senta a taula al seu devant mateix.

Lo que va passar entre ells aleshores vos ho puc contar de dugues maneres; perque l'historia de la *Fleurance*, com totes les cansons populars, ha donat la volta a França en la cistella dels marxants, y jo l'he trovada a Picardía amb una variant ben significativa. En aquesta variant, la dama es posa a plorar a mitj dinar. «Ploreu, hermosa *Fleurance?*» pregunta tot tremolós el pelegrí. «Ploro perque vos regonèc: sou el meu espòs...»

La petita *Fleurance* provensal, pel contrari, tant bon punt es trova asseguda devant del pelegrí de llarga barba, gentilment *s'en en rit*. «Y això de què rieu, *Fleurance? — Té!* m'en ric perque sou el meu marit.»

Y li salta als genolls tot rient, y'l pelegrí també vinga riure darrera la seva barba de cànem, perqué ell també es un *galejaire*, lo que no'ls impideix d'abrassarse tendrement a cor-que-vols—cor-que-desitjes, am tota l'emoció de llurs cors fidels.

Jo també en soc un de *galejaire*. En les boires de París, pels esquitxos del seu fang, en les seves tristeses potser hi hagi perdut el gust y la facultat de riure; prò la lectura del Tartarín demostrará qu'encara quedava en el meu interior una flor d'alegría, bruscament badada al escalf del bell sol d'allí.

Convinc en que hi havia quelcom més a escriure sobre la Fransa Algerina que les *Aventures den Tartarín*; podia escriure, per exemple, un estudi de costums crudel y ver, l'observació d'un pais nou en els confins de dugues races y de dugues civilisacions, am la seva acció reflexa, el conqueridor conquistat pel clima, per les costums d'indolencia, l'incuria, la podridura d'Orient; l'Algerí Doineau y l'Algerí Bazaine, aquets dos productes tant perfectes de la burocracia árabe. Quantes revelacions per fer sobre la miseria d'aquelles costums d'avantguardia, l'historia d'un colonisador, la fundació d'una ciutat entre les rivalitats dels tres poders posats cara a cara: exèrcit, administració y magistratura. En lloc de tot això no més ne trec que'l *Tartarín*, una rialla, una *galejade*.

La fila que deuriem fer, el meu company y jo, bon parell de pastanagues, desembarcant amb faixa vermella y *chechia* llampanta a la bona vila d'Alger, ahont gairebé no hi havien altres *Teurs* que nosaltres dos. Am quin aire recullit, convensut, en Tartarín es descalsava les enormes botes de cassa a la entrada de les Mesquides, y com s'endinzava pel santuari de Mahoma, sério, amb els llavis closos d'emoció, y am mitjons de color. Hi crèia, el pobrissó, en l'Orient y'ls muezzins y'ls lleons y les panteres y'ls dromadaris, en tot lo que li havien esplicat els llibres y que la seva imaginació exagerava.

Jo, fidel com el camell del meu conte, el segula en el seu somni

(1) Turcs, en provensal.

AL MUSEU MARTORELL

-En quina sala es troba el pont del Diable?

tiratje dels dos números anteriors y algun altre del mes passat perque'ls susdits defectes foren deguts a que per un excés de feina l'imprempta del Sr. Horta se vegé obligada a donar a tirar el nostre PAPITU a un'altra casa.

Correspondencia

Sam, No serveix; es massa serio.—*J. P. B.*, No està malament, però es massa localista.—*Homour*, No'ns agrada del tot.—*Barbero*, Demostra un gran avens però'ls personatjes a la moda resulten un xic mancats de gracia y d'una elegancia un xic endarrerida. La composició y la factura son molt encertades.—*Soler y Catassús*, Aprofitarèm quelcom.—*J. Lastila*, L'autor de la caricatura que tant l'ha irritat es el Sr. Apa, tal com firma, qui viu al carrer de Claris, n.º 99, per lo que vulgui *requerir*.—*Comibalis*, No va.—*Pacus*, Lo que'ns explica no té rés de particular.—*Solar del Compte*, Vostè cada dia ho fa millor, però encare resulta un xic descuidat. Publicarèm alguna cosa. Estudii, dibuixi am mètode, que vostè té condicions.—*Iris*, El dibuix es molt infantil.—*Pacus*, Veurèm d'aprofitarlo, però es fluix, molt fluix. Desseguida se veu que vostè es també de la colla dels aucellets tristos.—*Rushy*, No'ns agrada.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona

Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

heròic, encara qu'en alguns moments duptés una mica. Em recordo qu'una tarda qu'haviem sortit pera l'aguait del lleó, al ser al Oued-Fodda, y al atravessar un campament de cassadors d'Africa am la nostra disfressa copiosa de llances, fusells, revòlvers y ganivets de cassa, vaig esperimentar la sensació aguda del ridicol devant del silenciós estupor dels bons soldats, distrets amb la feina de condimentar el ranxo al enfront de les tendes arrenglerades.

«¡Y si no n'hi han de lleons!»

Lo que no impedí qu'una hora més tart, a la nit entrada, agenollat entre unes mates de llorers y escorcollant l'ombra am la ullera, als piuplueics de les grúes que volaven forsa enlaire per demunt de nosaltres y mentre'ls xacals fressaven l'herba del meu voltant, sentis tremolar mon fusell contra la vaina de mon ganivet de cassa clavat a terra.

Aquesta esgarrifansa de por es la que vaig prestar al bon Tartarin, junt ab les grotesques reflexions que l'acompanyaven, pró haig de confessar qu'es una gran injusticia. Estic segur que si'l lleó s'hagués presenta en Tartarin l'hauria rebut a còps de rifle, a ganivetades; y si la bala hagués fallat, si'l sabre s'hagués trencat en una lluita cos a cos, hauria acabat la brega pèl contra pèl, hauria ofegat al monstre entre'ls seus brassos de ferro, l'hauria destripat am les ungles o les dents, sense ni tant sols escupirne la pell; perque, la vritat, era tot un home aquet cassador de boines, y ademés, un home de talent, el primer qu'ha celebrat la meva *galejade!*

***

L'historia den Tartarin no fou escrita fins molt temps després del meu viatje a Alger. El viatje es del 1861-62 y'l llibre 1869. Vaig comensar a publicarlo en les varietats del *Petit Moniteur Universel*, am divertides ilustracions den Emili Benassit. El fracás fou absolut. El *Petit Moniteur* era un periòdic de caràcter popular, y ja se sab que'l poble no hi enten rès en l'ironia impresa; s'hi trova despaisat, li sembla que s'el volen passejar. No's pot descriure la desilusió dels lectors del diari de cinc cèntims, afamats de *Rocambole* y de Ponson du Terrail, al llegir els primers fulls de la vida den Tartarin, les romances, el baobab, desilusió tal qu'arribá a portar nombroses baixes y fins a les injuries personals. Hi havia qui m'escrivia: «*Bueno* si... y després, què? Què prova tot això? Imbècil!» y a sota hi firmaven violentment. La víctima més grossa era en Pau Dalloz qui havia fet grans desemborsos per publicitat y dibuixos: l'esperiencia li va sortir cara. Als dèu folletins vaig sentirne pietat del pobre editor y vaig portar el *Tartarin* al *Figaro* ahont fou més ben rebut dels lectors, pró allí va topar amb altres males volenses. El secretari de la redacció del *Figaro* era aleshores en Alexandre Duvernois, germá den Climent Duvernois, antic periodista y ministre. Nou anys avants, quan la meva xiroia espedició, vaig trovarme casualment amb l'Alexandre Duvernois, qui exercia en aquell temps un càrrec modest en les oficines civils de Millianah, y are guardava de la seva estada a Alger un culte verdader per la colonia. Indignat, irritat per la manera lleugera com parlava de la seva estimada Alger, y no poguent impedir la publicació del *Tartarin*, ell que si que's va arreglar de manera de tallar el manuscrit a trossos intermitents, am la escusa tant rebregada del «excés d'original», de manera qu'aquesta novela tant curteta s'eternisá en el diari casi tant com el *Juif Errant* o *Les Trois Mousquetaires*. «Això allarga massa, mai s'acaba» rondinava en Villemessant, y jo tenia un por, ¡una por! de que m'obliguessin a interromprela un'altre vegada.

Després, encare vingueren noves tribulacions. El protogonista del meu llibre s'anomenava Barbarin de Tarascó.

Sembla qu'a Tarascó hi vivia una antiga familia Barbarin y aquesta gent m'escrigué menassantme amb el paper timbrat si no cuitava a borrar el llur nom d'aquesta ofensiva pallassada. Com que jo sempre he tingut un sant temor de la justicia, vaig consentir en reemplassar Barbarin per Tartarin en les probes ja tirades y que fou necessari repassar linia per linia; una verdadera cassa de les B. Es coneix qu'en aquestes trescents pàgines m'en han escapat algunes, de manera qu'en aquesta primera edició s'hi troben alguns Bartarin o Tarbarin, y també ton dia per bon dia. Al cap-de-vall el llibre sortí y reixí bastant en les llibreries, malgrat l'aroma forsa local y que no pas tothom sab saborejar. Es precis ser del Mitjdia o coneixel molt per sapiguer lo freqüent qu'aquest tipus de Tartarin es en el nostre país, y que sota'l gran sol tarasconenc que'ls escalfa y'ls electrisa l'ironia alegre de la imaginació s'exagera y's desenrotlla monstruosament d'una manera tant variada en formes y dimensions com les carbasses.

Jutjat lliurement, al través de uns quants anys, *Tartarin*, amb els seus aires trempats y ximplets, em sembla que té bastantes qualitats de joventut, de vida y de veritat, una vritat d'ultra-Loire, qu'infla, exagera, no diu mentida may y tarasconeija sempre. En quant a forma, no está escrit amb profonditat ni refinament. Es literatura de la que jo anomeno *littérature debout*, parlada y gesticulada amb els ademans exuberants del meu hèroe. Confesso, però, que per més que molt m'estimi l'estil, la bella prosa armoniosa y colorida jo crec que no es això suficient pel novelista. Son verdader goig será'l de crear sers, de fer viure a forsa de semblansa tipus d'humanitat qui puguin ja desde la naixensa circular pel mon amb el nom, els gestes, la ganyota qu'ell els hi ha donat y que fan parlar d'ells—tant si se'ls estima com si se'ls detesta,—apart del llur creador y sense que'l seu nom siga pronunciat. Jo puc dir que sento sempre la mateixa emoció quan, a propòsit d'un actor qualsevol de la vida, d'un dels mil titelles de la comedia política, artística o mondana, sento dir: «Es un Tartarin..... Un Monpavon..... un Delobelle» Aleshores una esgarrifansa m'electrisa, una esgarrifansa del pare, amagat entre la multitut mentres s'aplaudeix al seu fill, y que a cada moment sent les ganes de cridar: «Es el meu xicot!»

FI

L'HUMOR DELS AVIS

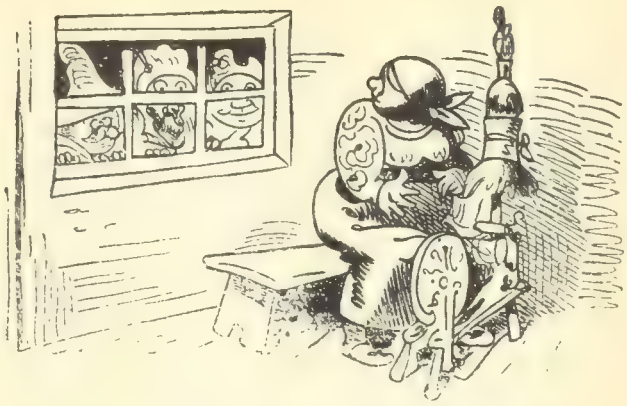

ALEMANYA

L'aixerida filla del Moliner y'ls tres facinerosos

Historieta del gran caricaturista W. BUSCH

(Seguirà)

Ja en altra ocasió vâm parlar den Busch am no massa estensió, perquè l'espai reduit de que disposèm no'ns permet allargarnos, prò'n parlarem suficientment per posar al nostre públic en coneixement y antecedents d'aquest gran artista, el príncep dels humoristes. Avui, tal com vâmprometre, *enjeguém* una de les seves historietes, que acabarèm de publicar en el nombre següent.

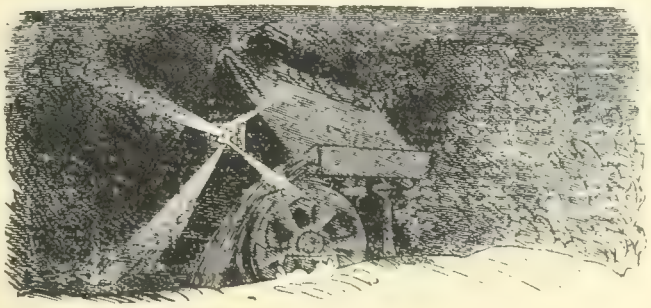

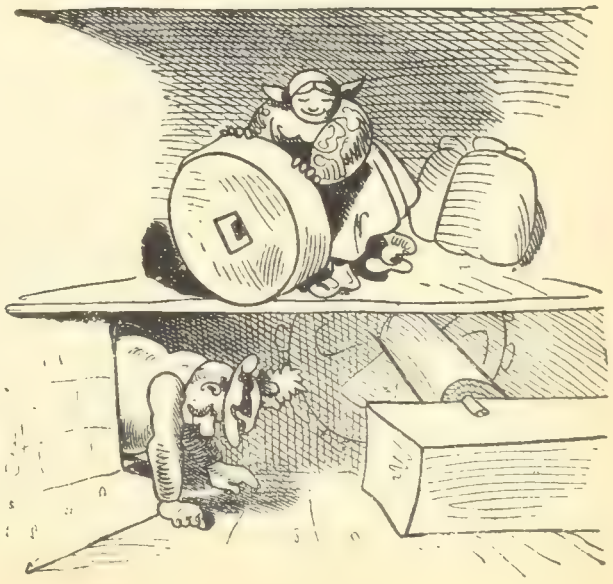

L'HUMOR ESTRANGER

ALEMANYA **Olaff. Gulbranson**

Els alemanys, sense cap mena de reserva, son actualment els més ferms caricaturistes, y entr'ells hi ha que posar en primera fila a n'en Bruno Paul, l'Heine, en Schultz, en Feininger, en Stern, en Weisgerber, en Diez, en Tachner, els Wilke y en Gulbranson, tots ells casi desconeguts del nostre públic, completament inèdits en el PAPITU. Avui comensèm per presentar als nostres lectors aquest Gulbranson, mestre retratista. No deixarèm en els números següents la serie de retrats que comensèm avui fins haverne publicat els més notables que fan una bona vintena.

L'art den Gulbranson se destaca en el retrat. Aquí l'artista fa gala de dominar l'ofici d'una manera pasmosa; el seu dibuix es correctíssim y atildat, la seva percepció es afinada com la d'un vident, perque 'ls seus retrats no son ja la sobada exageració de les protuberancies y concavitats fisionòmiques, a la manera antiga, sinó una recerca psicològica, fonda y justa, sense perjudicar a la semblansa, sobretot a la semblansa íntima.

Com es de suposar en un caricaturista d'aquesta cualitat, fora del genre retrat, en Gulbranson també domina els altres genres d'una manera magistral, y sobretot els estudis fisionòmics, tant es aixís que moltes de les seves historietes poden passarse de llegenda, igual qu'ho feu en Caran d'Ache. També ens proposèm donar a conèixer alguna d'aquestes historietes proximament, pera regositj dels nostres cultes lectors.

SACS

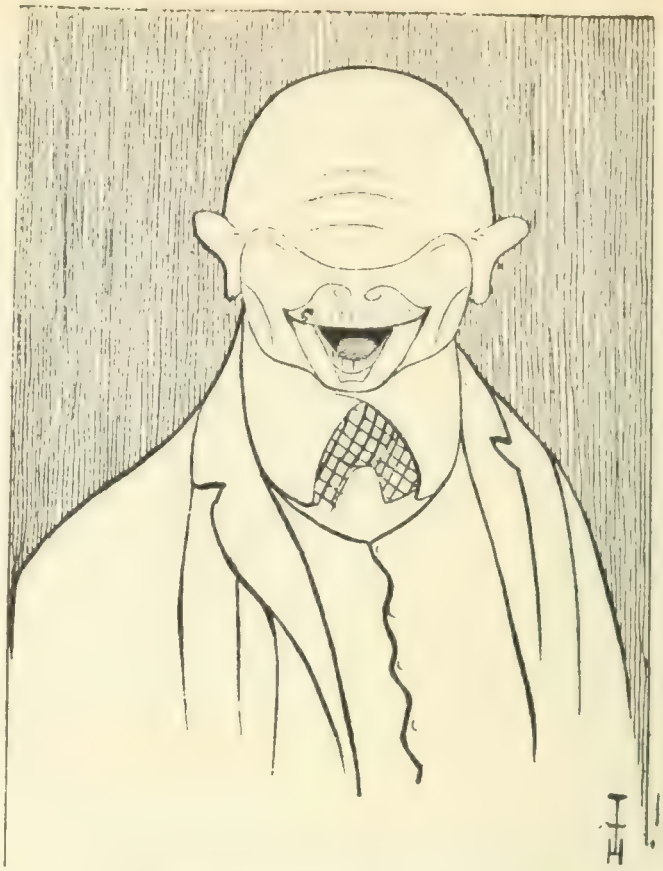

Retrat den Gulbranson per T. Heine

Octave Mirbeau

Lleó Tolstoi

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estracciòns sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: PELLETERIA FRANCESA

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmaceutiques del mon.

–Està vist que no podèm estar sense Gazeta del Celest Imperi.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LITEFRAICSA Buser de Granada, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 41. 10 CENTIMS BARCELONA 7 SETEMBRE 1909

PAPITU

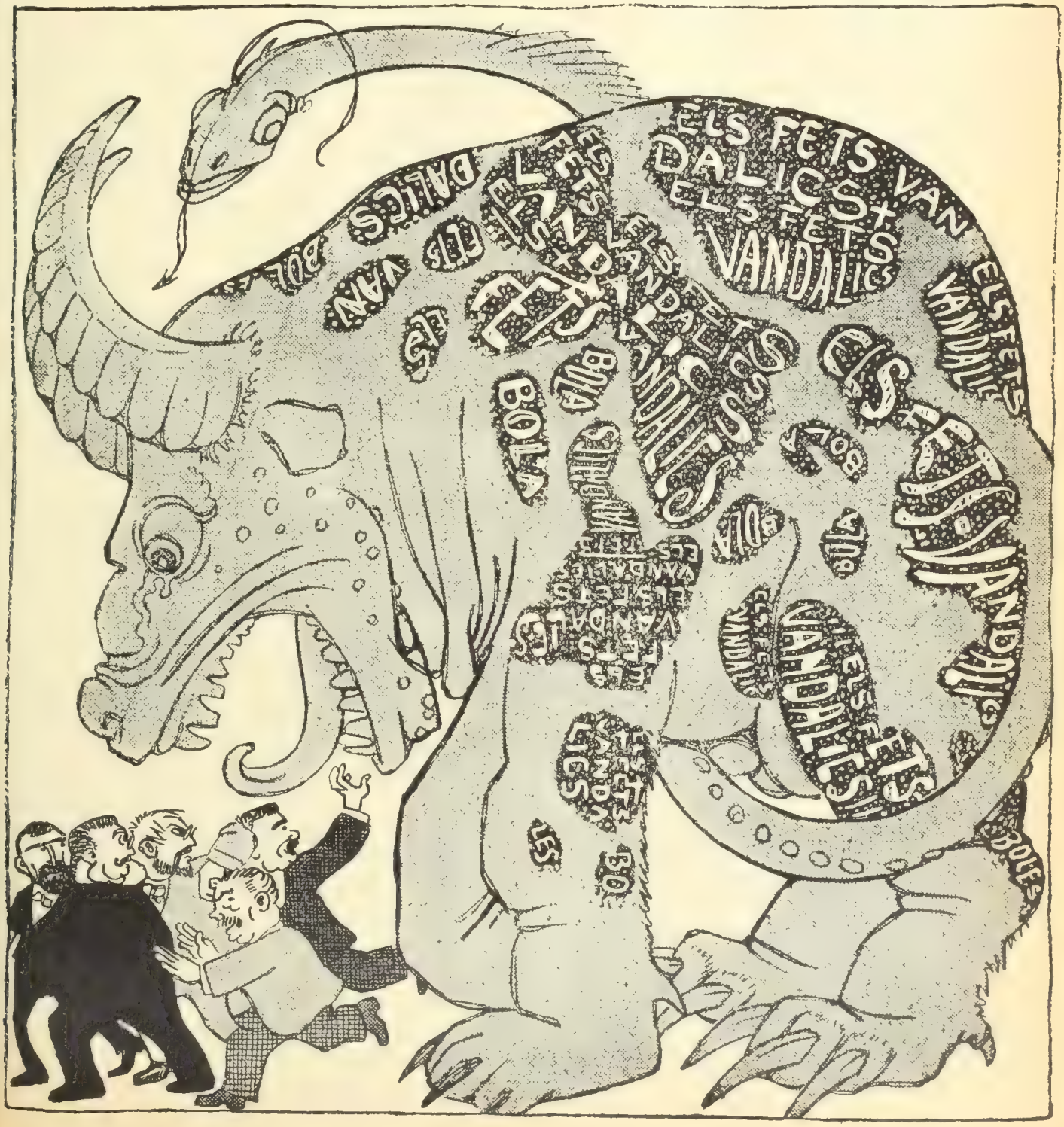
ELS FETS VAN
DALICS
ELS FETS
VANDALICS
ELS FETS
VANDALICS
ELS FETS
VAND

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINE
Bonavista, 7.-GRACIA

E. BLY TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

FORA TRENCADURES
40 anys d'éxit - Plassa Universitat, 3, 3.er
Unic especialista que cura les trencaduras qu'es tenen per irreductibles y incurables, sense operar.
Els que no puguin portar braguers per tenir l'hernia sempre fora ó escaparse per la forsa de la trencadura per gran o difícil que sigui se reduex, conté y cura radicalment en pocs dies, en abdós secses y en totes les edats. Preu mòdic.
Consulta gratis: de 9 á 4 tarde

Per tot arreu se ven el maravellós
GASTROL MIRET
de tan segurs efectes pera l'alivi inmediat y la curació promta y segura de totes les malaltíes del
ESTÓMAC Y BUDELLS
per llur rápida y precisa acció curativa sobre les parts malaltes de dits orguens.
Els metjes que'l recepten admiren llurs prodigiosos efectes, (guardem infinitat de cartes de metjes de totes parts que axís ho atestigüen) y uantes persones l'han usat son llurs més ferms propagandistes.
ALIVIA TOT-SEGUIT Y CURA AVIAT
perque es un digestiu sens rival, un tònic poderós, un antigastrálgic eficás y un antiséptic excelent.
AVÍS.—A tota persona que'ns el demani li enviarem gratis a volta de correu, un llibret molt interessant pera tots els malalts del estomac y budells
NATALI MIRET, Farmacéutic
Ample, 68.-GRACIA-BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

EL EXPLORADOR
BASAR DE CALSAT
de totes classes desde Ptes. 0'60 a 35 Ptes. parell. Regal a tot comprador d'un vale pera una fotografía.
83, HOSPITAL, 83

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Guía del Viatjer

No n'hem de fer rès de que avans la paraula *viatjer* no fos en la llengua catalana, ni la paraula *viajero* fos tampoc en la llengua castellana, ni que aquella Academia que diu que *neteja, ficsa y fa claror,* escribís *viage* am g.

Tampoc ens hi ficarèm, en que la *Real Academia Española*, digui avui en día « *Viajero.*=La persona que hace un viaje especialmente largo ó por varias partes, y particularmente la que escribe las cosas especiales, que ha observado en el mismo viaje».

No senyor, no! Es *viajero*, no pas la persona que *hace un viaje* sino el que'n fa un, dos, tres y tots els que li dongui la gana. Tampoc ha de ser *especialmente largo*. Tant *viajero* es el que va de Barcelona a Gratallops, com el que de les Corts s'arriva al Congo.

Y tampoc es veritat, que sigui viatjer més particular que'ls altres, la persona que escribe *las cosas especiales que ha observado en el mismo* viaje.

Es tant viajero com aquets el que fa viatjes sense apuntar rès, y fins també ho son els que ni menos saben escriure.

Malaguanyada pesseta la que va cobrar el senyor acadèmic que va *perpetrar* la definició de *viajero*.

Ja m'hi jugaría lo que fos, a que aquet sabi, es el mateix que també va *perpretrar* la definició de *Salbadera*, que diu que es *un vaso cerrado y agujereado por su parte superior por los cuales* SALEN LOS POLVOS DE ESCRIBIR.

Mare de Deu, Mare de Deu y Mare de Deu!

***

Anèm al gra que ja es hora!

Aqui van els consells!

Lo primer que's necessita per viatjar es *poder* viatjar, y per això els elements indispensables son els següents, sobre tot en els viatjes llarcs:

Salut; diners; bon equipatge, no molt equipatge, com menos bultos millor, diners; si som a l'hivern, bons abrics; diners; noticies exactes dels punts que has de recorre; diners; cartes de presentació y si pot ser de recomanació, pera les persones que't puguin servir d'alguna cosa; diners; diners y diners, que pera viatjar s'en necessiten més dels que'ns figurèm.

***

Els viatjes se fan generalment:

Pera satisfer afeccions.

Pera negoci.

Pera instruirse.

Pera recrearse.

Y pera cambiar d'aires y d'aigues, que prenentles per dintre curin o apedassin al menos, la salut.

***

Lo que trasbalsa més gent d'una banda a l'altra, a peu, a caball, am galera, am tartana, am diligencia,

Mars, Déu de l'Industria.

—Alsa, senyor Corominas, quina manera de vendre *Publicitats* am la sospensió dels seus correligionaris.
—Sí, prò, estic esverat de pensar que un día ens poden retornar les garanties

am ferro-carril, am barco de vapor o de vela es sense cap classe de dubte l'*Amor*.

Y això ja ve succehint, desde que en el mon hi hà homes y dones. La Biblia ja n'esplica molts cassos de viatjes, que l'amor els comanda. La Celestina, aquella Celestina, que va esser la desgracia den Calixto y de la Melibea, sempre ho tenía a la boca que, «El Amor los mares atraviesa.»

Y avui en día en les estacions de ferro-carrils y a bordo dels vapors qu'han de sortir, la meitat al menos dels que marxen ho manifesten ben bé en les seves cares, que es l'amor el que'ls dona la empenta.

A n'ells y a n'elles no'ls podèm donar sino un consell: que telegrafiin la sortida pera evitar, sorpreses, xascos y moltes vegades desenganys.

Tots els enamorats ja ho saben qu'han de dur raspalls, pintes, etc. etc., y d'enamorades que's descuidin la capseta dels polvos d'arrós ja no n'hi hà.

Els guants mai fan cap nosa, y pera viatjar son indispensables.

Emocionats, no se'm descuidin pel camí d'anar fent provisió de totes aquelles parauletes carinyoses, que han de disparar al ferse els petons y les abrassades.

* * *

A n'els que viatjen per negoci els recordarèm, que fer negoci no vol pas dir conquistar compradors, sino assegurarse ben bé, de que aquets compradors seràn bons pagadors; moltes vegades amb un sol parroquià que a cada població't fassi figa, ja perdras tot lo que puguis guanyar en tots els altres.

Si vas a fer negoci a Vic alaba les seves llangonisses, a Vilanova y a Cardedeu els seus borregos, a La Garriga les seves maduixes, a Avila les seves monjetes, a Mallorca les seves sobressades y a Madrid les seves xules, etc. etc.

No parlis de política am cap comprador y aixís no't faràs enemics y no esgarraràs comandes.

A Fernando Póo, els bubis que van per negoci a Santa Isabel, a les deu del matí van a l'ofici catòlic y a les quatre de la tarde van a sentir els psalms anglicans.

* * *

Pera instruirse viatjant compra les guíes, llegeixles bé y no fassis cas de lo que diuen. Ho has de veure tot amb els teus ulls.

* * *

Els que viatjen per recreu son els que gasten més diners. Cada vespre apunta bé tot lo quhagis gastat, conta bé lo que tinguis a la cartereta y a la butxaca y per lo que pugui ser envía a buscar més quartos y després tornahi.

* * *

Els que surten de casa per anar a buscar salut, que no fassin cas sino de lo que'ls diguin els seus metges, que no beguin ni mengin més de lo que tinguin per costum y sobre tot que s'aixiribeixin forsa y que no s'hi cansin.

* * *

Als uns y als altres els desitjèm bons viatjes y els encomanèm sobre tot que no vagin depressa al baixar dels cotxes o de lo que sigui, que una desgracia aviat es arribada y fora de casa, les cures costen molts més quartos, per més que'ls enterros siguin generalment més baratos.

* * *

Y acabarèm pera no ser pesats y perquè'ls lectors de PAPITU no'ns fassin viatjar a nosaltres enviantnos a passeig.

ALBERT LLANAS.

Un gos ensenyat

D. Joan Sistacs, tenía un gos molt ben ensenyat; una de les seves habilitats, era anar al estanc y portarli la *cajetilla*, amb una seguritat absoluta. Encare feia més el Tigre; si li daven més dels cuaranta cinc cèntims, tornava'l cambi.

D. Joan, n'estava joiós de la bestiola; un día va volguer que lluís les habilitats devant del Sr. Ramón, exadroguer y excèptic convensut.

¡Tigre! aquí tens dugues pessetes y porta tabac y el cambi.

El gos, ali, ali, ali, cap al carrer; desde'l balcó vegeren com tombava la cantonada y després vinga esperar.....

Un cuart, dos, cuaranta minuts y ni gos, ni Tigre, ni rès. A la fi arriva y tampoch rès ¡ni *cajetilla* ni cambi!

El Sr. Ramón, (excèptic) diu: ¡Quin talent! ja! ja! ja!

—Molt més talent del que's pensa. ¿Sab d'ahont ve'l Tigre? de cà-la Antonia.

"El Crucifijo,,

A la Bisbal de l'Empordà ja tenen la seva heroína: es la senyoreta Trinitat Aldric, egregia coloboradora de l'almanac de Sant Vicens de Paul. La seva conducta defensant, revolver en mà, el dintell del seu convent, ha produit emoció y admiració als lectors del *Brusi* y de *La Veu*.

Don Teodoro Baró li trevalla una plassa de cabo de mossos de l'escuadra.

Al Pol! Al Pol!

Els descubriments, excepció feta de a la nostra ciutat, van sempre a empentes y de mica en mica.

En Nansen va arrivar a la voreta del pol nort, l'Stakletton va arrivar al pol magnètic del Sur, aquesta setmana, (setmana gloriosa, després de la setmana tràgica, setmana en que, en totes les taules s'ha begut per la ciencia), el doctor Cook, ens ve am la nova, d'haver petjat el pol Nort.

Jo sempre he dit, qu'això dels cucs eren sers temibles. (Per si no saben l'inglès, cook, es cuc, en català).

De totes maneres, als catalans sempre'ns queda la gloria d'haver descobert, de tenir, de poguer petjar si convé, an en Pol de la *Veu*., y d'admirar y petjar el caner del Cuc

Epígrama XCI

Al amic P. G.

Quan foll d'amor l'artífex s'abrassava
a la bella obra, de ses mans nascuda,
cercant consol, en els marmoris llavis,
del flam que'l consumía.
Venus excelsa, qui als aymants plany sempre,
torna en ardenta la figura pétrea,
qui descendint del pedestal, els brassos
llensa al coll del aymant.
Poruc, mal aymador, ¡tingas coratje!
Extén els brassos y ofereix els llavis!
que'l vell miracle, per fortuna teva,
Venus farà altre volta.

LLUCI

—Y en què ho vas conéixer que'l baró de X estaba borratxo?
—Imaginat que'm va donar un billet de cent pessetes.

El gos: — Em sembla qu'avui no soparèm. Sempre que fèm aquestes **caminades** tant llargues per la Rambla acabèm dejunant.

RELLISCADES

Todo es júbilo y contento a la redacció de *La Veu* per lo bé que li marxen les coses. Això sense contarhi la suspensió dels diaris de la seva oposició, deixantli lliure el camp pera sembrarhi tota llei de boles y malvolences. La cullita serà grossa, però no segurament de fruites d'agrahiment sinò tot al revés. De tots modos l'alegría d'are ningú li pot treure; en cambi, aquesta els hi treu el coneixement fins al punt de felshi escriure coses com aquesta:

«Carta d'un mallorquí a la segona caseta».

A no ser que no hi hagi relliscada de cap mena en la construcció gramatical d'aquestes paraules, perquè es tanta l'escassés de dònes en l'exèrcit d'operacions, y'ls nostres soldats estàn tant a la flor de l'edat, en el fort de les passions, que no fora d'estranyar que'ls pobrets arribessin a posar afecte fins a una caseta, a falta d'una Treseta.

Al cap-de-vall fora més noble aqueix procediment del nostre exèrcit que'l del exèrcit alemany, tant avensat, segons males llengües.

El Telégrama del Riff s'assembla tot ell al nostre apreciat confrare anteriorment citat. També en el paroxisme del entussiasme arriba a perdre l'oremus y escríu coses tant gracioses com les següents:

Hoy hemos tenido en estas aguas al simpático y valiente cañonero «General Concha».

Durante la noche volvió tomando parte en el fuego ritual.

"La viuda alegre"

No una, centes, mils persones, es preguntaven: ¿Què s'ha fet en Junoy? Nosaltres els treurèm de duptes, y no a n'elles soles, sinó a les altres centes, mils persones, que deien: No se sent parlar de l'Agulló. En Pol no fa l'ou, es a dir, en Pol, no pon «al día».

En Junoy y en Pol, jeuen sobre'ls seus llorers; disfruten els trimestres que'ls ha proporcionat y proporciona «La Viuda alegre», quina traducció han perpetrat en colaboració, seguint l'exemple Jordà-Costa, Jordà-Soler-Rovirosa, Jordà-X., Jordà-Y., Jordà-Z.

En aquesta acasió, com en totes, en Junoy ha tret la cara; en Pol com en totes, s'ha cobert amb el vel de l'anònim, es firma amb el pseudònim que gasta en el *Nuevo Mundo:* Roger. No Roger de Lluria, ni Roger de Flor, sinó Roger de *La Veu*.

«La Viuda alegre» es traduida doncs pels senyors Roger-Junoy.

La traducció es primorosa, vegin:

«Dentro de poco amigos míos
la fiesta que preparo empezará:
igual que en Puigcerdá, todo aquí
por nuestro rey trataré de combinar.»

¿Quí no hi veu la mà d'en Junoy? Tothom; o y'que'ls versos semblan fets d'un carboner, vagin veient:

«Lindas flores de un bello pensil
Donde impera Cupido gentil
Las mujeres por siempre serán
De los hombres loco afán,
Y pensando en el arbol fatal
De la ciencia del bien y del mal
Las mujeres como han sido y son
De los hombres la perdición.»

¡¡¡Vatual!! ¡¡¡*fijarse bien señores!!!* ¡això es d'en Pol!

Venus, Apol y Cupid

La capital de Catalunya va triomfalment endevant; sentintse rica y plena, aspira a lo més alt que pot aspirar una ciutat, a lo que ni Londres ni París ni Berlín ni cap de les grans capitals europees poden aspirar: aspira a ser ciutat d'hivern.

Barcelona pot arrivar a ser tant rica y plena com qualsevol altre capital de les que anomenavem, prò cap de les anomenades pot arrivar a ser ciutat d'hivern. Barcelona, doncs, o *ergo*, com diuen els llatinistes, pot arrivar a ser la primera ciutat del món, logrant d'aquesta manera fer quedar malament a n'en Pompeyus Gener que només li assignava el paper de capital del món llatí.

No fa molts díes, uns quants capitalistes presidits pel distingit diputat senyor Calvet es van reunir per tractar de la fundació d'un societat anònima qu'ha de convertir a Catalunya en una Grecia y a Barcelona en una Atenas, aprofitant el clima.

Encare no havíen comensat a parlar de lo que s'haurà de fer, que un criat els va anunciar la visita de dos deus de la Grecia: Apol y Cupid. Naturalment els capitalistes no volíen altre cosa que fer la coneixensa d'aquestes divinitats y desseguida van entrar en tractes.

Apol y Cupid van demanar 3.000 pessetes mensuals y casa franca, oferintse a helenisar Catalunya de tal manera que'ls estrangers hi vinguessin com aniríen a la Grecia de l'antiguitat si ressucités, y pel mateix preu a fer venir Venus que viuría amb el noi Cupid.

Barcelona, decididament amb els principals deus d'un clima confortable, sería la millor ciutat d'hivern.

La noticia va correr d'un cantó al altre com el senyor Calvet pel seu districte la vigilia de les eleccions; Apol y Cupid eren a Barcelona y posaven al Continental.

Desseguida els barcelonins vàm sortir al carrer y Rambla amunt y Rambla avall, vam esperar que passessin els deus grecs, autèntics. Després del *Are! Are!* que precedeix a les professons de Corpus y les cavalcades, vàn passar Apol y Cupid acompanyats d'en Coll y Pujol, d'en Prat de la Riva y del Governador civil. Apol tenía un aire decidit y mirava a la gent com desde dalt d'una bastida. Cupid era alt y gros com si desde'l seu temps al nostre hagués fet tota la creixensa. Tothom els admirava, prò en el fondo, tant del un com del altre, els barcelonins se dèien com volent fer memoria: *Aquesta cara la coneixes!... Aquesta cara la coneixes!...*

Desseguida va correr entre la gentada que pel mateix preu vindría a Barcelona Venus, la coneguda deua del amor, mare del propi Cupid. L'alegría creixía ràpidament. Tots els concellers y tots els diputats catalans se van reunir a la plassa de Sant Jaume per rebre dignament als dos hostes.

La entrada va ser triomfal, prò entre'ls diputats hi faltaven en Marial, en Salvatella y en Moles. La gent van comensar a lligar caps y's va solucionar l'enigma. Apol era en Marial, Cupid en Salvatella y després se va saber qu'en Moles ja s'havía fet afeitar y s'havía posat mitjes calades per passar per Venus.

Trovèm la broma molt bonica, prò fèm constar que de tots tres l'únic que té certa retirada amb el deu que representava, és en Salvatella. En quant a n'en Marial representant a Apol, sentím haverli de dir, prò creièm que Apol no s'assemblava gaire a n'en Marial. En quan a n'en Moles fent de Venus, francament, ja ni cal parlarne.

Repetím que la broma va ser ben trovada y tothom ne va quedar content, sobre tot al saberse que la mesada qu'hauríen cobrat la destinaven a aumentar els capdals de la societat «Atracció de forasters».

S. M. M.

TOT AVENSA ARE

—Quan jo era jove amb un Brusi ja'n teniem prou

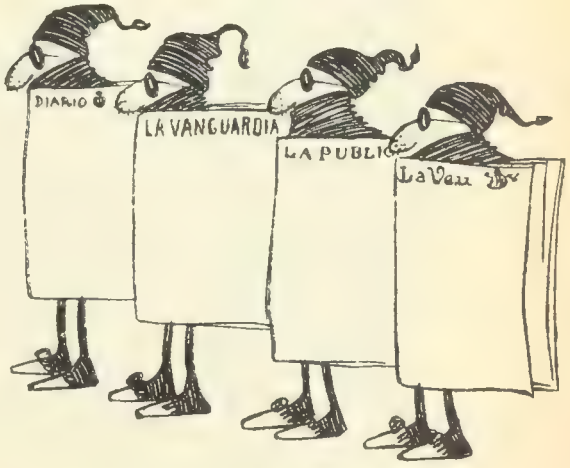

—Are, en cambi, sembla qu'encare no bastin quatre.

ELLES

Doncs jo he comensat la carrera, cusint calcotets a deu rals, posantht el fil.

Léja

"Les mitjes pessetes"

D. Mateu Blanc, es certament l'honrat ciutadà de Barcelona a qui han esdevingut més extraordinaries aventures. Sía pel seu particularíssim modo d'esser, sía per les circunstacies.

Una de les aventures, es la de les mitjes pessetes; la preferím a les demés, no per l'interès, ja qu'en aquet particular moltes altres la superen, sinó per la seva sensillesa y facil comprensió.

Desde que D. Mateu, havía pogut adornar amb algún cabal les butxaques de la hermilla, s'havía despertat en ell una passió desenfrenada, per aquesta moneda petita, joganera qu'apareix de tant en tant en les sorpreses de dos rals.

Pobre Lluis; se li han mort els cos cicles y l'avia en menys de quinze dies, conte com deu trovarse.
—Ja conto, tot plega, es deu trovar amb uns vuitanta mil duros.

El seu afany era recullirne tantes com podía, per això es valía de mil medis. Al cafè feia sempre 40 cèntims de gasto, amb els deu centims de propina feien la mitja pesseta y aixís el cambrer en cambi d'una miserable pesseta, li donava cafè, li tornava la moneda favorita y el tonto encare estava content. Si per un casual el mosso no tenía pesses de dos rals, una de dos, o no pagava o deixava pagat per l'endemà. Altres vegades comprava al estanc un paquet de corantacinc y una capsa de mistos. Demanava el cambi en plata, si l'estanquer no'n tenía, deixava'l gènero y es feia retornar els cuartos.

Una de les seves grans satisfaccions, era entrar a can Marsans Roff o can Cabanelles, deixar a sobre'l taulell un bitlletet de deu duros y entornarsen cap a casa fent ballar cincuanta medalletes a cada butxaca de les calses.

Però aquet com tots els grans goigs tenía les seves quiebres, eren aquestes el torment crudelissim d'haver d'entregar les seves favorites, a la minyona per anar a plassa, an el bastaix del forner o en les porques mans del carboner. Sobre tot l'indignació'l cremava, quan en tals ocasions venía'l vigilant; aquet tenía sempre ¡mortal afortunat! mitjes pessetes, aixís era, que en els temps normals, quan al cabasset de D. Mateu hi romanían algún dur o algunes dues pessetes, la seva vinguda era esperada com el man-nà, però en els temps felissos, quan en les butxaques de D. Mateu hi nadaven les estimades, tot just sortides del bescambi, aleshores, al tenir de desferse d'una d'elles, casi casi es fería'l bon senyor; naturalment, en temps normal aumentava la seva colecció amb una més que li tornava de cambi, en temps felís en donava un altre, total en perdía dugues.

Una tarde, era dimecres, ell ho recorda bé, va sortir de casa am vint mitjes pessetes y un dur, tenía'l cafè pagat de la vigilia, a la Rambla va comprar una capsa de mistos, trenca al carrer de Fernando y al ser devant de Sant Jaume, volgué fer una magarrufa a les petites, va quedar esblaimat, no hi eren pas vint mitjes pessetes, les contà, tretze! Deu meu! Apretant el pas corregué a casa, llensà'l barret a terra, corregué al seu allotjament, fica ma, treu les monedes, es dir treu les monedes, no treu les monedcs, perquè no quedava més que'l dur y mitja pesseta en un recó.

—Robat! robat! però no, es impossible, els lladres, que no son gent refinada y aprecien no més el valor material, no hagueren pas deixat el dur. Ah el dur! això es la llum, pobres petites! delicades mitjes pessetes! segurament aquet bacò d'Amadeu les ha ofeses, el dur es el burgès de la moneda, ¡sempre fa soroll de duros! els haurà fet alguna proposició deshonesta y es clar, elles han fugit. Però tu Mateu, també hi tens un tant de culpa, has descambiat mitja pesseta per comprar mistos, ¿quina necesitat teníes de fumar? ¿no podíes demanar foc? crudel de mi. Pobretes, a quines mans deuen haver anat a parar? pobretes.

L'endemà s'en fica vuit més a la butxaca, els dona per companya dues pessetes en pessa y marxa al cafè, ahont convencé per centèssima vegada al seu amic don Geroni Mas, de la superioritat de les pesses de dos rals sobre tota classe de moneda, tant desde'l punt de vista

pràctic. com del agradable, com del bon tracte o el bon tacte. Després sortí y al ser devant de Canaletes digué: Vaja, qu'estarèu contentes y anà per amoixarles, però quedà ert. ¡Ni mitjes pessetes ni dues pessetes, rès!

Una flamarada d'ira li encengué'l rostre, es tragué'l barret, y amb aquet en una mà y el parassol en l'altre, marxà cap a casa com borratxo.

Un cop allí, desbotà.

—Ingrates, pérfides com l'onada, jo que cerco per vosaltres bones companyes, jo que vos he alabat per tot arreu, jo que vos estimo més que a mi mateix—doncs prefereixo que m'arrenquin un caixal a mitja pesseta—ser pagat aixís? La venjansa serà horrible! Cremarèu com Sant Llorens, serèu foradades com Sant Sebastià, flagellades com un martre apallissat, però quedarèu am vida, y aquesta serà una vida de torment, sempre carregades de cadenes, y si mai les trenquèu, la deshonra vos tindrà marcades, serèu (aquí D. Mateu esdevingué livit) ¡mitja pela foradada! Sí, totes vosaltres avans estimades, lliures, que tintinejaveu entre'ls meus dits amorosos, anèu a convertirvos en un collaret de dida.

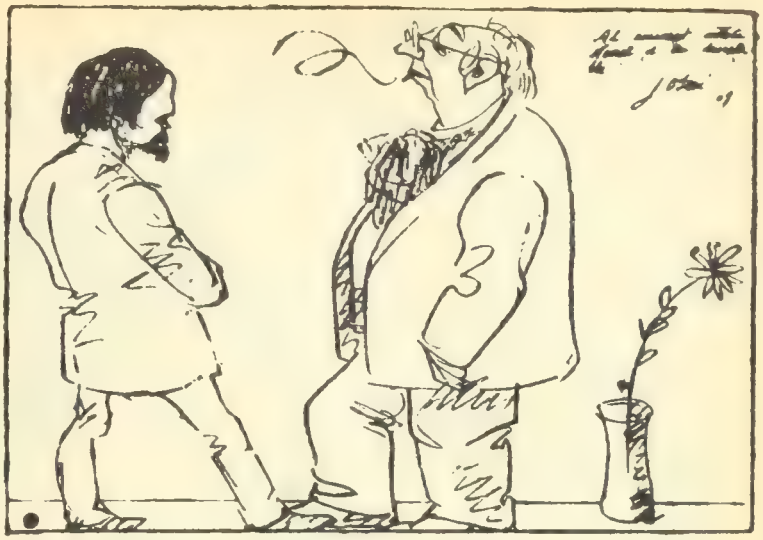

EL COMENSAR DE LES COSES

—Tu amb ulleres? Y are! Que t'has tornat curt de vista o de gambals?
No, es que vull escriure les meves memories.

Y dient això omplena la butxaca de petites pesses, que dringaven burletes al ser engolides per la boca dreta dels pantalons.

Per més escarni, ajunta a les sentenciades dos o tres durs, perque les ofenguessin per el camí.

Arrivá a cal argenter, explicá'l seu objecte y l'argenter digué:

—No vol pas arrecades?

—No! totes en la mateixa cadena!

—Vostè mateix. ¿Que porta les monedes?

—Es clar, tingui..... Però..... si jo..... es.....

Donà un tom, obrí la boca, alsà els brasos, tancà'ls ulls y caigué rodó. A la butxaca no hi havíen ni duros, ni mitjes pessetes, ni rès.

Després de passar tres o cuatre mesos entre la vida y la mort, sortí al carrer, am vestit d'hivern y capa, havía perdut l'afició a la plata, volía bitllets o calderilla, els amics reien de la seva aventura y ell els despreciava.

. . . . . .

En la febrosa imaginació de D. Mateu, no hi florí jamai, l'idea d'una butxaca foradada.

JOAN SERRA.

FOLLETI DE «PAPITU»

Càndit o l'optimisme

Traduit de l'alemany per el Dr. Ralph,

y am totes les adicions que s'han trovat a la butxaca del doctor en el moment de morir, que fou a Minden, en l'any de gracia 1759.

CAPITOL PRIMER

De com se cria Candit, en un hermós castell y de com van treurel fora.

En el castell del Sr. Baró de Thunder-ten-tronckh, a la Vestphalia, vivia un jovenet, qui de natural tenia les més dolces habituts. El seu judici era forsa clar, però am l'esperit més ignoscent; jo crec que per això l'anomenaven Càndit. Els criats de la casa, sospitaven qu'era fill d'una germana del Baró y d'un digne cavaller dels voltants, am qui aquesta donzella no's va volguer casar, a consecuencia de no haver pogut provar més que setanta y un quarters de noblesa, el reste del seu arbre geonologic, fou destruit per les tempestats dels segles.

Monsenyor el Baró era un dels poderosos de Vestphalia, el seu castell tenia portes y finestres. A la gran sala hi havien cortines. En cas de necessitat, de tots els caus del pati en feia una cordada, els palafreners es tornaven sagals; el rector del poble era el seu gran llimosner. Tothom l'anomenava Monsenyor, y quan ell feia un xisto tots el reien.

La senyora Baronesa, qui pesava a la vora de tres centes cincuanta lliures, s'havia conquistat una inmensa consideració, y feia els honors de la casa amb una dignitat, que la feia més y més respectable. La seva filla Cunegonda, d'uns disset anys, era alta, vermella, fresca, grassa, tentadora. El fill del Sr. Baró, era en tot digne del seu pare. L'aiyo Pangloss era l'oracle de la casa, el petit Càndit, escoltava ses llisons am la bona fe propia de la seva edat y el seu caracter.

Correspondencia

Cal-Seu, Lamentem que no'ns agradi'l seu treball. Es inacabable y confós. Si torna a escriure, procuri posar la major intenció possible; y en prosa concisa. La *Protesta* està bé, pró'ls personatges son massa de séptima fila pera que'ls estem retrelent sempre.—*C. M.*, El seu català encare pot anar, pró'l seu conte es pitjor que una setmana trágica. Dispensi l'adaptació. Trovem que agafa més interès.—*Iris*, No s'enfadi, home, no s'enfadi y sigui més modest.—*F. M. B.*, No serveix.—*Un que no aspira a la celebritat*, Home, què diu are. Això es greu!—*Enric-Valencia*, Tenim els seus dibuixos y la seva carta; agrahim la oferta qu'aprofitarèm a la primera ocasió, els dibuixos son un xic descuidats, en especia. el de gent d'aristocracia.—*Pitus*, No demostra pas ser un humorista vostè y menys encare un home d'ingeni. —*Au*, La seva prosa es enternidora. Li jurem pel Sagrat Cor de Maria que mai més confondrèm als bons catalans.

El matrimoni Pujulá y Vallès portantnos en Zamenhoi, inventor del esperanto, pera presidir el V congrés d'aquesta llengua.

Pangloss ensenyava la metaphysi-cosmolo-theologo-nigología. Demostrava admirablement, que no hi ha efecte sense causa, y que, en aquet, el millor dels mons possibles, el castell de Monsenyor el Baró era'l més bonic castell del món y la seva senyora la millor de les baroneses possibles.

Està demostrat, deia, que les coses no poden ser d'altre manera; car essent tot criat pera un fi, tot es necessari pera el millor fi. Noteu que'ls nassos han siguts fets per portarhi ulleres: resultat, nosaltres tenim ulleres. Les cames indiscutiblement son fetes per anar calsades, nosaltres tenim sabates. Les pedres foren criades, per sofrir sota'l picapedrer y després muntar castells, Monsenyor té'l castell més hermós del món; (el més noble baró de la provincia deu ser el millor allotjat); com que'ls porcs son per menjar, tot l'any menjèm porc; en consecuencia, aquell que diu que tot està bé, diu una tonteria, s'ha de dir que tot està millor.

Cándit l'escoltava amb atenció y el creya ignoscentment; encare que jamay hagués tingut l'hardidesa de manifestarli, car ell judicava en extrem hermosa à la senyoreta Cunegonda. Les seves conclusions eren, que després de la felicitat de naixer baró de Thunderten-tronckh; el segón grau era ser la senyoreta Cunegonda; el tercer veurela a diari, y el cuart, poguer sentir al professor Panglos, el filosop més gran de la provincia y en consecuencia de tota la terra.

Un día, passejantse Cunegonda, per un bosquet, proxim al castell qu'anomenaven parc, distingí entre'l brossam al professor Pangloss, dant una llissó de física experimental a la cambrera de sa mare, una moreneta docil y bufona. Com que la senyoreta Cunegonda tenía forces disposicions per l'estudi de les ciencies, observá sense respirar, les repetides experiencies de que pogué ser testimoni; vegé clarament la rahó suficienta del doctor, les causes y els efectes, y s'en tornà agitada, pensativa, amb un gran desitg d'esdevir també sabia, pensant qu'ella podría ser la rahó suficienta del jovincel Cándit, qui esdevindría aixis mateix la seua.

Retornant al castell, es trova am Cándit y es ruboritza. Cándit es ruboritza també. Ella li digué bon día am veu tremolosa y Cándit comensà a parlar, sense saber lo que's deia. L'endemà, en havent dinat, al aixecarse de taula, Cunegonda y Cándit es trovaren darrera d'un biombo: Cunegonda deixà caure'l mocador y Cándit el culli; ella plena d'ignoscencia l'hi agafà la mà: el jovincel també ignoscentment besa la mà de la tendre senyoreta, amb una vivor, una sensibilitat, una gracia, en absolut particular; les boques llurs es trovaren, s'inflamaren els ulls llurs, tremolaren llurs genolls, llurs mans es perderen... Monsenyor el Baró de Thunder-ten-tronckh, passà tocant al biombo y veient causa y efecte, tragué a en Cándit del castell a copia de puntades de peu en el trasero. Cunegonda es desmaià: quan torná en sí la senyora baronesa la bofetejà de mal modo: y tot fou consternació en el més bell y agradable dels castells possibles.

CAPÍTOL SEGÓN

Lo que passà a Cándit entre mitg dels Bulgars

Cándit expulsat del paradis terrenal, caminà perllongadament sense saber cap ahont, plorant, aixecant els ulls al cel, girantlos sovint envers el més bell dels castells, qui tancava a la més bella de les baronesetes: es ficà al llit sense sopar, al mitg del camp; entre mitg de dos pedres; la neu queia a grans borrallons. Cándit, tot cruixit, s'arrossegà l'endemà cap al poblet vehí, de nom Valdberghofftrarbk-dikdorff, sense cap diner, mort de gana y cansament. Feu alto, tristament devant d'una taberna. Dos homes vestits de blau se'n adonaren:

—Amic, digué l'un, vetaquí un xicot am bones formes y que té la talla reglamentaria.

S'acostaren a Cándit y am molts modos el convidaren a dinar.

—Senyors, els digué Cándit, amb una modestia encantadora, es un gran honor pera mí, pró jo no tinc am que pagar la meva part.

—Oh, Senyor! digué un dels blaus, les persones de la vostra figura y el vostre mèrit no paguen mai en lloc: no teniu cinc peus y cinc polsades d'alt?

—Es exactament la meva talla,—contestà fent una reverencia.

—Ah Monsenyor! seiéu a taula.

(Continuará)

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Impres am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

L'HUMOR DELS AVIS

ALEMANYA

Acabament de l'historieta de l'aixerida filla del Moliner y'ls tres facinerosos, per W. Busch

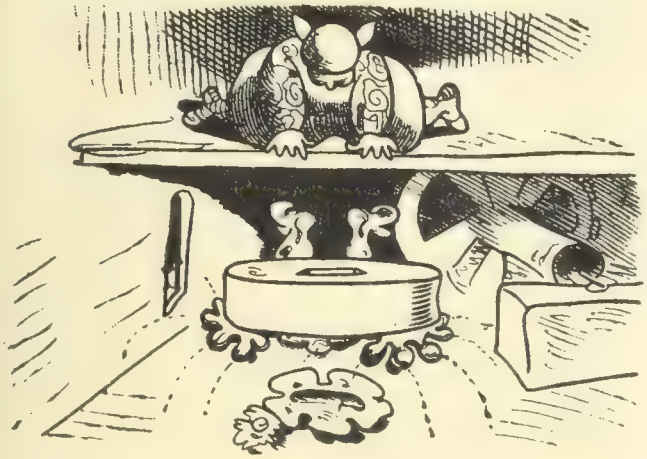

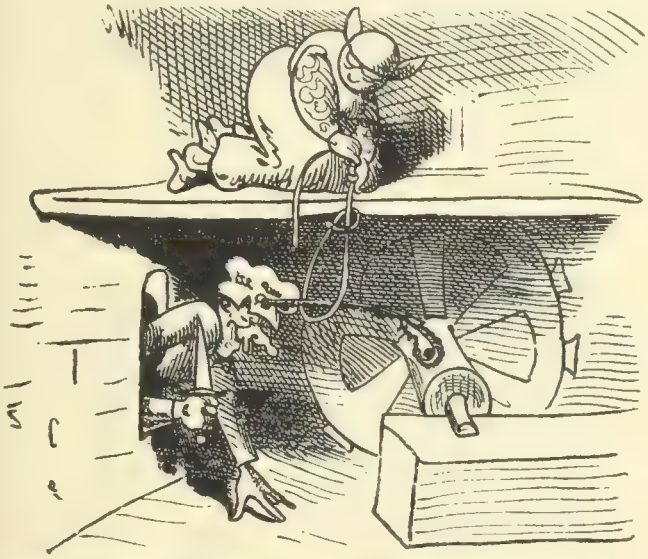

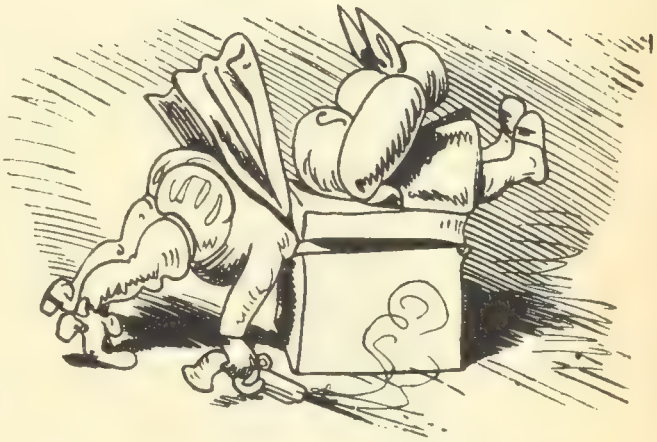

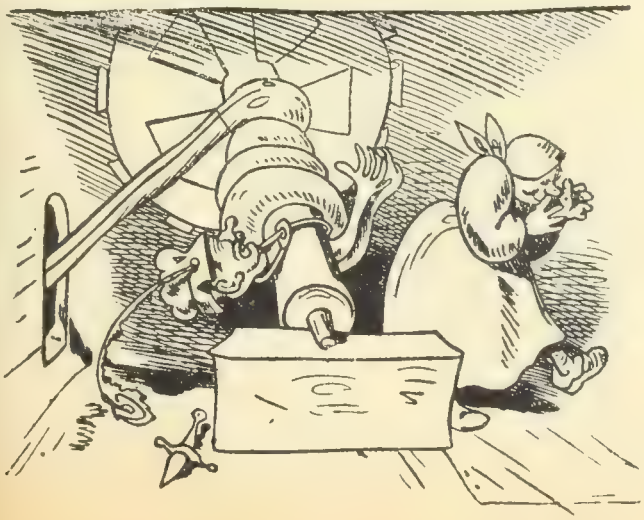

L'HUMOR ESTRANGER

ALEMANYA **OLAF GUEBRAUSSON** **(Continuació)**

Anatoli France

Engelbert Humperdink

Octavi Mirbeau

Eduard Grieg

Reinhold Begas

Bjorsterne Bjorson

Camises última creació á 2'95 pessetes
Corbates gran moda, 3 per 1 pesseta
Jocs de colls y punys 0'75 pessetes
Ab 6 pessetes colls y punys per tota la vida

Erasme Sala

Metje dentista

Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor

Carrer de Santa Agna, 6, principal

TRENCATS (Herniats) llegiu:

Si voleu trobar alivi instantani, contensió absoluta y curació radical de vostres mals, useu els moderns aparells de l'especialista TORRENT, que son els millors del mon pera la curació de tota classe d'hernies; sempre nets, sense tirants, pells, ni adornaments de cap classe, no molesten ni fan bulte, emmotllantse al cos com un guant; homes, dones y nens, deuen usarlos. Construcció exclusivament a mida y pera cada cas concret, devent, per tant els herniats tots, abstindres de comprar cap aparell sense consultar primer a l'especialista TORRENT. Consulta particular: de 2 á 5.

Portal de l'Angel, 21 y 23, pis primer — Tallers y despatx: desde les vuit del matí a les vuit del vespre. — Carrer de l'Unió, 13, botiga.-CASA TORRENT

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa

MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)

Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

Boas y Colliers Pluma

Echarpes fantasía. etc.-Gran ocasió.-Bon assortit a preus molt baratos: **PELLETERIA FRANCESA**

Portal del Angel, 5, entressol (Prop de la Plassa Catalunya)

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

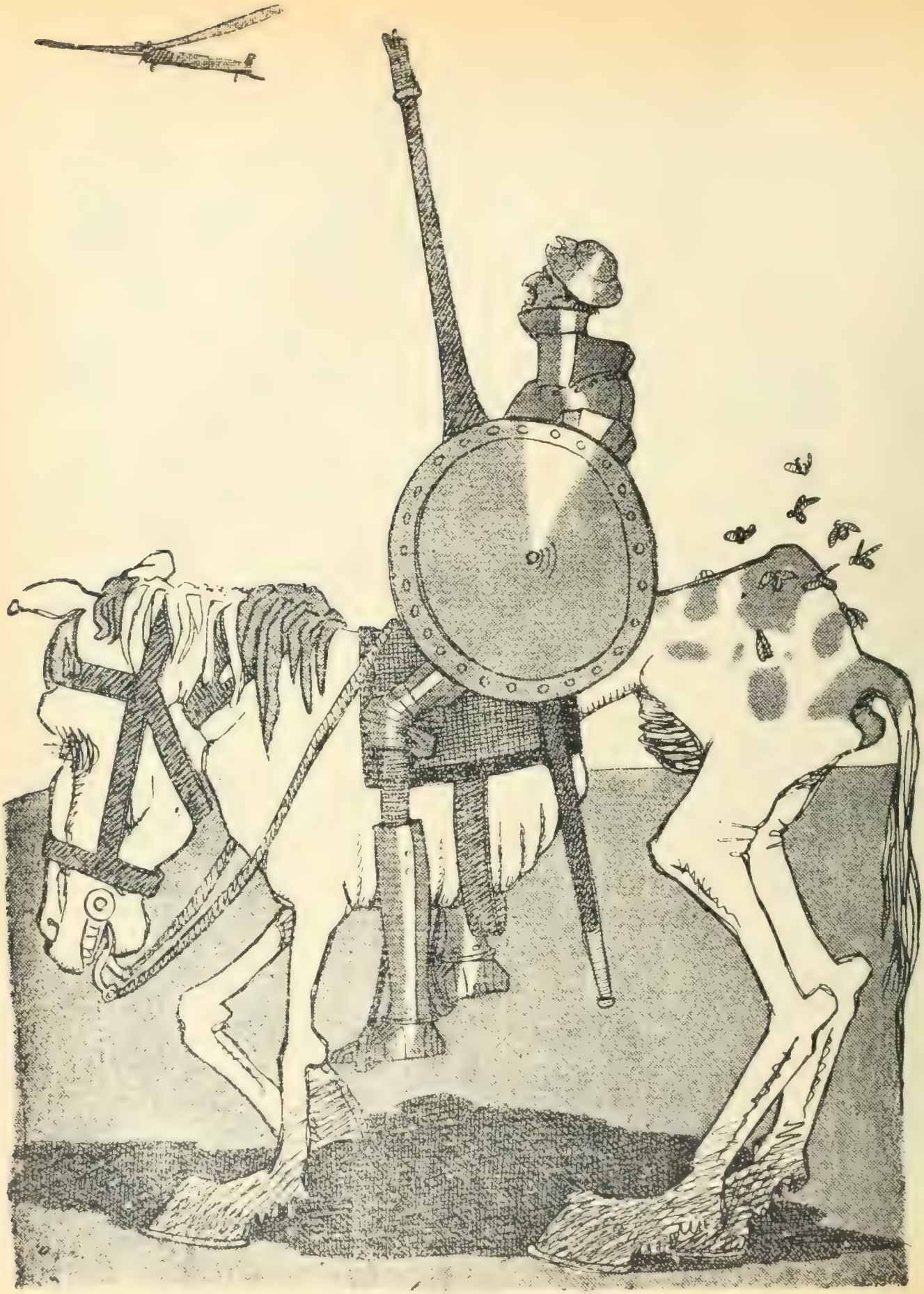

DON QUIXOT Y DON BLERIOT

—Cuanta saragata! Cuan jo vaig atravessarla la Manxa cap diari ne va parlar.

D.L. No. B 22998 1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 42. 10 CENTIMS BARCELONA 15 SETEMBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
COL. "READY MADES"

EL DESCOBRIMENT DEL POL

En Pol: Visca'l senyor Cambó.

En Cook: —Cobreixis y sosseguis; jo no soc en Cambó. Un servidor no es més que'l Cook que vé a anunciarli que'l senyor Cambó no pot venir aquest any, com tenia projectat perque'ls «Fets Vandálics» li'n priven.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7. - GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER. RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Tudó y Martínez, S. en C.
Mallorca, 209, baixos. - BARCELONA
(entre Aribau y Universitat)
Dipósit exclusiu en Espanya de les tintes, barnissos y pasta per roleus de la renomenada casa
MANDER BROTHERS
Wolverhampson (Anglaterra)
Máquines, materials y demés útils per les Arts Gráfiques

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Pelayo, 38 : Barcelona
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

"Anima de ciri"

Era un ciri alt y dret, com tots, però amb una esveltès especial, fesomía propia, una mena d'intelectual del gremi de les ceres. Més d'una espelma, s'havía mort per la seva arrogancia.

Vaig veurel a l'aparador d'una cerería aristocràtica; conèixel y fernos amics va ser cosa d'un moment. Nosaltres els cronistes, ens fèm amics de tothom, les coses inanimades que tenen l'ànima amagada pel reste dels mortals, per nosaltres els indiscrets escriptors la mostren diàfana y lluenta. Aquet ciri també en tenía d'ànima, la portava amagada, era la séva mèdula de cotó retort qu'acabava al cap de munt amb una baga pera penjarlo.

Jo vaig entrar a la cerería seguint a una noia. Pel meu aspecte extern, el ciri va conèixer les meves aficions y tot seguit va volguer *interwievarme* y jo hi vaig accedir, sóc molt condescendent; el ciri al veure que no restaríen inèdites les seves memories, es va posar a plorar d'alegría, caientli a raig fet, un torrent de gotes de cera lluenta.

De com havía nascut, no s'en recordava pas; un día va trovarse fet d'una pessa, format y penjat, tot va ser cosa d'un moment; li van ficar un clau al seu cap de cotó y allí arreconat, passava el temps servint de sustentácul y de blanca carretera a les mosques de l'aparador. ¡Les coses qu'ell havía vist! ¡Els idilis d'insectes voladors qu'havía presenciat!

La seva vida era plena de sobressalts, volía esbrinar el seu pervindre y no podía, el seu cap de cotó fluix taladrat, no tenía idees propies y no donava amb el quid de la seva pacífica existencia.

Per un seu company, vell y gastat, de cap socarrimat, havía sapigut quin era'l tràgic fi que li esperava... ¡ser cremat! Això es una Inquisició intolerable, en aquets temps moderns — deia plorant —

—De pensar qu'en el món hi han dònes, anarquistes y lliberalots tot jo'm quedo pell-de-gallina.

¡Al menos sapigués ahont seré boi cremat!... La meva condició de ciri sèrio, formal y alt, me fan suposar un fi trist; pot ser aniré a fer llum am tres companys més a una cambra mortuoria, no més de pensar això ja'm poso groc; tal volta vagi a una iglesia, ont m'ofegui d'incens rodejat de flors de paper y entremitj d'altres germans que m'ofuscarien am la seva claror, aquesta idea'm subleva, això mai... primer em suicido, em trenco a trossos.

¡Pensar que jo, el rei d'aquesta cerería, tindré de confòndrem entre altres ciris més plebeus, ciris de sèu, advenedissos, d'origen estrany y ocult!... Perque jo, això sí, soc l'amo d'aquesta tenda; fins hi he tingut rivals y tot y a tots els he vensut. Cert día un ciri petitó qu'era al meu costat, va volguer creixer y es va anà aprimant, aprimant... fins que no li va quedar més que'l seu esquelet de cotó.

Tot va ser per una espelma, malehida espelma, era d'ànima buida y blancor de marbre, sempre es va riure de tots dos, per això mai n'he pogut sofrir cap.

Les espelmes son la deshonra de la nostra classe crematoria, nosaltres som més dignes, més sèrios, servím per donar llum a llocs decents, com per exemple, als altars de les iglesies, però elles, ja coneix vostè la frase vulgar de «aguantar l'espelma», no faltan a cap tauleta de nit, son les nostres estimades, però jo las detesto; sempre estàn cantant la seva vida alegre, bohemia, com dèia una decidida l'altre día, totes pensen anar a morir davant d'un piano, o dintre'l coll d'una ampolla, al taller miserable d'algun artista jove, son orgulloses, sempre ens parlen am menyspreu y ens retreuen la frase mortificant de «semblèu un ciri».

Crèguim, es desesperant; això de viure penjat tota la vida y morir cremat, es horrible; si vol seguir el meu concell no sigui mai ciri ni cosa que fassi llum; tot son envejes y hipocresíes; els com-

pradors ens menyspreuen y l'amo ens fà pujar massa el fum al cap.

La nostra ànima es enamoradíssa' com la dels homes, però som més candents y més pràctics, nosaltres no fèm versos, som més artistes, si no fumèm am pipa es per mor del fum.

Aixís penjats tením de soportar moltes impertinencies; hi han alguns clients en aquesta casa que no'ls puc veure; especialment un sagristà de cara rodona, que vé a cercar espelmes pera les monges; de ciris no'n compra perque diu que ja n'hi regalen els fidels; cada vegada que ho diu se'm posa la cera de gallina... y això d'esser entregat com un esclau a les mans felludes d'aquell home gras...

¡No tením llivertat!

Veu—va dirme, mostrantme la meva adorada—si aquella senyoreta volgués comprarme, fins em regalaría tot, si pogués fugir amb ella...

Vaig tindre un moment heròic, la pena del ciri em commogué y prenent una resolució ràpida, vaig dirli al meu interlocutor:

—No t'espantis, ciri-artista, ciri-esvelt, ciri de les arrogancies, jo't compraré... Però no ploris que'm taques.

Va commoures tot el seu còs blanc.

—Mercès, mercès—va dir desviant les seves llàgrimes de cera—cregui que encara que sia candent, soc cast, y porto am dignitat aquesta alba vestidura de puresa.

El vaig comprà, l'embolicaren amb un diari, y jo joiós anava pel carrer tot pensant en aquella aventura estranya.

Al arrivar a casa, vaig cercar el millor candelero, pera conservarhi el ciri tota la vida y am respecte casi filial.

La meva sorpresa fou grossa al adonarme de que sols guardava en els meus dits l'ànima càndida, el blè purissim del meu artista. Havía succehit que durant el trajecte que hi ha de la cerería a casa el simpàtic ciri s'havía desfet en paraules d'agrahiment.

AMICHATIS

—¿Que té americanes?
—Si senyor.
—¿Doncs perquè va en mànigues de camisa?

Els «Nois d'Olesa»

OTHOM sab que la majoría de músics que componen les cobles ambulants com son «Els Fatxendas», «Els Trullassos», «Els Muxins», «Els Tranquils», «Els Minyons», «Els Camàlics» y «Els Monners», tots procedeixen en línea més o menys directa dels anomenats «Nois d'Olesa», vila qu'es la flor y nata de les poblacions catalanes en la producció de músics d'orquesta ambulanta.

Tanta fama ha arribat ha assolir Olesa amb això, qu'en aquests díes de concentracions y incorporacions de reclutes, excedents y reservistes, s'ha donat el següent graciós cas:

Arribaven els allistats als llocs corresponents y l'oficial els feia les preguntes de consuetut:

—*¿Cómo se llama V.?*

—*Fulano de tal.*

—*¿De dónde es V.?*

—*De Viladecaballs*—per exemple.

—*¿Sabe V. leer y escribir?*

—*Sí, señor*, o *no, señor*—segons els cassos—responía l'interessat.

—*¿Sabe V. de música?*—y també contestaven sí o no, segons en savíen o no.

Però quan el preguntat era d'Olesa de Montserrat, la cosa ja cambiava y l'oficial preguntava:

—*¿Cómo se llama V.?*

—*Fulano de tal.*

—*¿De dónde es V.?*

—*De Olesa*—responía el minyó; y el oficial preguntava de cop y volta:

—*¿Qué instrumento sabe V. tocar?*

L'onze de Setembre

Enguany la gloriosa jornada ha passat—com els articles del Dr. Martí—desapercebuda pel nostre poble. Are no es època de propaganda catalanista, y aquelles gestes heròiques dels joves oradors predicant a la plassa pública entre visques y corredisses s'hauràn acabat.

Les noies suaus, qui brodaven cintes am dedicatories pera les corones, faràn puntes de coixí, y els joves poetes de Jocs Florals de Badalona, Premià y Molins de Rei, qui tant bé sabíen cantar la Patria dels borregos de Cardedeu y les mantes de Vilafranca, els hi dedicaràn versos a llurs mans blanques y a llurs cabelleres rosses, tot sentint l'anyoransa d'un *temps perdut*.

En Casanova no ha tingut llorers, ni els patriotes entussiastes estofat. Y els bons companys de causa no anaren a les vetllades dels pobles de fora, per dirlos tot allò de la patria, y lo del «rei y lladre quinze voltes», acabant am les encoratjadores notes d'*Els Segadors*, després de la representació de *Mestre Olaguer* defensant la llivertat desde la barricada.

Altrament, are tampoc deuríem entussiasmarnoshi amb això de les barricades, perque deshonren les ciutats, com aixís bonament opinen els senyors de la *Lliga*, amb aprobació de D. Albert Rusiñol.

Els socis de *La Farigola*, maleiren la furia de les turbes que'ls ha privat unes dotzenes de discursos y l'exibició d'aquell bé de Déu de barres y llassets, com van maleir, en altres èpoques, el gest irreverent den Gabriel Alomar, devant la figura augusta del heròic patrici.

D. Josep M.ª Roca resà un pare nostre per les ànimes dels martres; el Dr. Martí llegí uns capítols de l'Historia de Catalunya als seus companys—perque, senyors, encara n'hi queden de companys al Dr. Martí —y el Saló de Sant Joan quedà solitari com un teatre dirigit per en Gual.

ROMÁN SÁNCHEZ

¡Amunt, amunt!

UN terrible día d'aquells que estàn agotant el paper d'ofici. La rambla de Catalunya, com la Verge de la vall de Nuria, se veia voltada de soletats. De tant en tant una patrulla, un gos perdut o uns camillers; d'algún portal, sortía un cap curiós, que's fonía al sentir soroll de trets.

Un ciutadà heròic, va trencar aquella soletat de ciutat abandonada. Marxava amb el cap acotat, depressa pero decidit, com si fos el Jueu Errant qu'acabés d'arrivar a Barcelona. Nosaltres no volèm que'l nom d'aquell hèroe resti ocult y tenim el gust de presentarloshi a D. Juli Marial, diputat a Corts y mestre d'obres, pera lo que vostès vulguin manar.

Pels terrats sonaven trets. El senyor Marial no se'n preocupava y ¡amunt! Al lluny se sentíen descargues cada vegada eren més aprop, y el senyor Marial temerari ¡amunt, maleit siga, amunt!

A l'ultim varen tirarne una de tant formidable que al veure que no conmovía al senyor Marial, pensàrem: Això es que alguna cosa li ha sortit malament y marxa cap al suicidi.

D'un portal va sortir un cap y un bras. ¡Ep, senyor Marial! Com si rès, del bras va sortirne un mocador: ¡Senyor Marial! ¡Senyor Mariaaal! No hi va haver necessitat que del mocador ne sortís cap altre cosa. El senyor Marial, va deturar la seva marxa heroica, dirigintse al portal:

—¡Hola, senyor Bonet! ¿Què hi hà?

—Però ¿aont va amb aquest tiroteig?

—A casa.

—Però vostè té una sang freda extraordinaria.

—Lo que tinc es una sordera extraordinaria.

El senyor Bonet, va sentir una desilusió. Allò no era un hèroe, sino un sort. Mentres esperaven a veure si la cosa's calmava, el senyor Marial y el senyor Bonet varen convenir que d'homes valents ja no'n corren qu'això fa fastic y que avans donava gust.

REDACTOR DE PERIODIC SOSPÉS

—Ja no puc resistir més. El suicidi s'imposa. ¿Quin serà'l més barato: tirarme pel balcó, un viatjet fins a Sardanyola o un gotet d'aigua de Dos-Rius?

El ball d'una nit d'istiu

s Puigcerdà una *heróica é invicta* vila composta d'un turó, un llac, una estatua den Cabrinety, la finca den Junoy y dos cassinos, y a l'istiu la cara de nit den Maurici Vilumara.

En un dels cassinets s'hi va celebrar la setmana passada un ball de rams. Tot eren banderes franceses, espanyoles, catalanes y ceretanes — que vol dir de Puigcerdà—pera quedar bé ab tothom en qüestió de banderes. Se pressentía, una copiosa transpiració franc-espanyola de pantorrilles. Els indígenes ballaren y els forasters contemplaren. En Vilumara, en les rebolades de les faldilles li tremolaven les patilles y cridava: ¡Cama! ¡Cama! En Junoy, tot trist, sense en Cambó, fumava puro. Els demés s'aburríen. Afortunadament l'aparició del rei de les pastilles, del *si toséis toméis*, va causar un murmuri d'admiració. L'orquesta tocava *Carmen*. El senyoret Andreu, se va conmoure. Les penyes de la *Maison* y del teatre del Bosc, haurien somrigut devant d'aquesta coincidencia.

El senyoret Andreu, anava acompanyat d'un gos de rassa anglesa. Amo y cà, evolucionàren per la sala corejats pel xiuxejar de la colonia que no posseeix el *savoir vivre* de l'atlètic sportman barceloní. Tothom se mirava'l gos. Un jovenet de passeig de Gracia, va dir: «M'agrada méz el goz qu'en Paztilletes.» Nosaltres varem dir la frase del desconsiderat a l'Andreu. «No'n fassin cas—-ens va dir—deu esser nebot den Morelló.»

L'Andreu no va ballar. Assegut en un palco escoltava la música. El gos, buscava en và gosses pels palcos. Nosaltres restàrem sorpresos de que un *gentleman* com l'Andreu, vingués a sentir tocar la *Carmen* a Puigcerdà, quan tant bé la toquen a Barcelona.

—Si enlloc de ser una persona decenta jo fos un fascinerós empedernit are agafaría'ls noms del general Marina y el de l'òpera y en faría un xisto de retruc pels setmanaris.

La doble àguila

Prades en Jaume Borràs, ha tingut un èxit representant *en plein air L'Arlesiana*. Se veu que no hi ha com sortir fora de casa pera esdevenir glories. Semblava que tots els llorers se'ls havía emportat l'Enric, y teniu, en Jaume torna a les rambles coronat de roses com van are els veremadors pels camins de la Provensa. Tenim doncs els nostres germans Coquelins. Aviat dirà un crític que sota la doble àguila dels Borràs, den Borràs *ainé* y den Borràs *cadet*, el teatre català triomfarà en l'ambient, si en Borràs *cadet* va a Madrid, emportantse com el seu germà an en Miquel Utrillo pera que li ensenyi a no esser esquerp, a ferse la corbata y a no deturarse devant dels aparadors.

Quedèm en què en Borràs *cadet* es ja un bon actor, pero avans fins els cavalls desconfiaven del seu art. Un cavall, senyors, té també'ls seus instints estètics y fins polítics. A un cotxer amic nostre el cavall sempre se li menjava *El Progreso* mentres el llegía, però si comprava *El Brusi* de la nit pera ferse un tip de telegrames, el bon cavall el respectava. Pero ¿que no hem quedat en que'ls cavalls de la guardia Municipal quan van a les professons aparten les criatures, s'obren pas, supliquen a la gent am la poteta, intenten agenollarse quan senten la marxa reial y no tenen cap respecte als regidors, essent de lo més civilista que corre?

Un día en Jaume Borràs visitava les quadres d'un amic. Arreu, s'admirava. «Caram, quina euga més maca!» «Quina aca més petita!...» Varen arrivar al costat d'un arrogant cavall: «Noi quina hermosura!» y va comensar a ferli festetes. El cavall no tenía educació y va enjegarli un parell de cosses. En Borràs s'indignà.

—No t'indignis, home. Es que't deu haver vist fer comedia.

Després de l'èxit de Prades, en Borràs obtindrà, no ho dubtèm, el respecte de tots, fins deis cavalls.

Crònìques Provincianes

En Busquetà

Permeteu qu'avui deixi l'ironía trascendental y que us presenti un amic: en Busquetà.

En Busquetà es un pagès que té nervis y sanc, que belluga'ls ulls amb entussiasme y que té encare una cosa més estranya: es menja les overginies del seu hort. Tants diners que valen les overginies! Quan vos hagi dit que té l'ofici de carboner y que mav ha sapígut estafar a ningú, no trobareu pas gens estrany que sigui pobre. Es jove, alt, amb un garrot de brassos y un traspàs de cames com pocs n'he vistos.

Parla un xic amb el nas y pel cim d'ell les celles se li pinten terriblement esponeroses y ferestes. Sovint fa l'ullet mentres enraona; un ullet sense malicia que rès té que veure am lo que diu. Està renyit amb el rector, y la seva dòna es la més llardona del poble però també li cría'ls fills més grassos y més hermosos del poble.

—No pot ser, home, una persona tant virtuosa y de posició.....
—Tot lo que vulgui però jo li asseguro que pega a la *querida*.
—..... Bé....., deu ser quan està borratxo.

En Busquetà es passa la setmana al bosch. Els diumenjes, segons com s'escau la feina, de bon matí, avans de clarejar es presenta a casa seva, es muda, s'enclenxina y s'en va a guerrejar amb els cunills.

Allavors devé un mal esperit. Sense haber de mantenir gossos te tots els que vol. En el turó més proper al veinat enjega l'escopeta enlaire llensant un udol de gosses que fa estremir els gamarussos dins les caborques dels suros milenaris. Y aqueix udol l'allarga, el repeteix, el modula, el fa desesperat com un toc de somatén fins qu'arreplega la més brillant canilla que's pugui imaginar. Quan te reunida aquella *facció* de voluntaris parteix vers les afraus més llunyes, més desertes y més inesplorades.

Aviat les estridencies de la batalla sosmouen les valls, els esqueis, les timbes y'ls serrats. Els ecos adormits tenen feina per estona. Se'l sent a n'ell com atravessa la malesa, com romp les branques dels arbosos, con xafa'ls brucs, els arns, les gatoses animant els gossos am crits personalíssims, imposantlos la seva fè, el seu coratge, la seva energía destructora.—Baix dic; apa Merliu; assí, assí; an que val hu..... hu..... Y'ls altres concients de que van ben comandats es dispersen per tots indrets, remoyent la brosta, flairant els correcs, registrant les verdisses ensangnantse l morro, omplenant les fondalades de remenaments de cúes, d'espolsament d'orelles, d'estornuts, d'estossecs asmàtics y de grinyols adolorits o impacients.

Y aixís que un aliret més viu, més sostingut els acarrera a tots a un encals segur, la montanya s'encen de frenesí, de lladrucs de restellades, de vèrtic y en Busquetà ja no es un home, es un bòlit, un llamp, quelcom que no te aturador. Un centaure estimbantse per la boscuria, saltant els xaragals, galopant pels serrats no fressajaría pas d'una manera tant imposanta. Y mentres la tromba de cans serpeja per les clarianes dels estapars, puja per les canals de l'aigua, se desfila per les crestes de les terrassades, ell se multiplica, es per tot, per dalt dels suros, pels encreuaments de les carreteres, pels límits dels estassats, sempre alerta, am l'arma a punt encarada, disposat a abrusarho tot. Impensadament, no se ont, esclata un espatec formidable seguit d'un altre, tant pròxims els dos, que junts reboten de single en single com un sol trò apocalíptic, com si tots els arbres de la montanya caiguessin aterrats per una dalla colossal al fons del sot ont s'apaga de sopte l'onada ressonanta.

Jo vos dic que si escoltessiu aquell atraut; els bruels del cassador, els lladrucs dels cans y'l llosanar poderós de la pòlvora atacada fora mida no us podríu pas convencer que's tracta d'un indefens conill.

Y Deu fassi la gracia que'l animalet resti pernabatut, foradat y esmicolat per la metralla que si no..... jo no sabría pas ont trobar paraules per esplicarvos l'epic recomensar de la gesta.

Sortosament en Busquetà tira dret y sol endursen el sagnant *boti* de la victoria amagat a la pitrera. Tot caminant de retorn reparteix alabanses o censures als seus voluntaris que'l segueixen sense gaire alegría, molls, decandits, arronsats, am la cúa entre cames, amb un trotar de magresa tant llauger que apenes marca la petja en la sorra del curriol. A les envistes del poble'ls llicencía a cops de roc. Els gossos fugen d'un aire estòic llepanse el morro, encaugonant ilusions, el cap molt jup, les orelles pengim—penjam, la coti lla estreta y'ls parpres agitats per una mena d'emoció dissimulada. Quan son fora tret es paren y es giren vers el capdill que s'allunya com un hèroe y'l guaiten una bona estona com si no poguessin avenirse d'aquella ingratitut.

Y així fineix tot. Es a dir no pas ben bé, car en Busquetà es fica al hostal a convidar als amics y mentres l'hostalera

—Fa díes que no l'he vista pel Born.
—Tinc masses criatures per anar a la plassa; això s'ha fet per vostès, que no tenen fruits de benedicció.

prepara la xamfaina, ell narra l'episodi. Y us dic que tornaríau a sentir el mateix terratrèmol, tornariau a veure la mateixa empaitada aterradora, les relliscades, els bots, les falses embranzidès, l'aparició vertiginosa del conill ratllant de gris l'enlluernadora terrassada, el rebotir dels perdigons y'l cop de puny als morros del Finet, llamp lo matés, que ja se l'emportava

---

Y en Busquetà felís ja per tot lo día, no's recorda pas de la seva dòna que l'espera per dinar sentada en el bogit de les truges, tot dient al més menut dels infants que plora amb els mocs fins a la boca:

—Calla Nicus calla, que'l pare es a cassera y menjarèm *xou*. *Xou* vol dir carn; carn s'entén: carn de tota mena ja sigui de bou, de moltó, de guilla o de cunill.

ROBERT MESTOLL.

Aquest número ha passat per la censura.

Oferim als nostres amics lectors, una mostra de l'humorisme d'Henri Maret; es dels que sempre protesten, però ho fan am solta, es lo que'ns convé aqui a Barcelona.

Carnet d'un selvatje

Avans era mitja nit l'hora dels crims, are es mitg día. S'ha cambiat la moda. Es impossible viure, vestirse, ser assessinat, sempre de la mateixa manera. Cert que hi han homes y esperits equivocats que s'estimaríen més que no'ls matessin; pro això son exigencies fora natura, de subjectes que no capeixen que'l progrés en lo referent a l'humanitat, no consisteix en ser més bons, sino en ser d'un altre modo.

Assentat que l'assessinat y el furt son institucions socials velles com el mon y que segons totes les probabilitats no finiràn més que amb ell, tant se val que'ls professionals practiquin de día com de nit Al cap d'avall es un lleuger desordre. Per ells es molt preferible, ja que'l treball nocturn es més pesat que'l de díes. Referent a les víctimes no poden menys de guanyarhi.

Res tan desagradable, en els felissos temps dels nostres pares, com el ser despertat al primer son, quan Morfeu desflora sobre la nostra testa els més gemats cascalls, per un grinyol de la porta mal untada y trovarse en el capsal del llit amb un fréstec personatje brandant un coltell menassant. No més el pensarhi ja fa posar pell de gallina. En els *Misteris de París* del vell Eugeni Sue pot llegirse encare algun fet d'aquestos.

Avui, el mon camina. A París no hi han més misteris que la fondalada de Millevoye. A plena llum pot ferse tot y la mala gent ha perdut aquell caracter sinistre. Vestits a l'última moda trucan senzillament a la porta de casa vostra, aneu a obrir, cosa molt natural quan truquen, y vos troveu en presencia d'un senyor molt ben educat qui vos fa presents els seus respectes, mentres un seu company vos trenca'l cap am la major llestesa possible. Si no crideu, la cosa va a la quieta y les criades del pis d'assobre no ha de deixar les seves habituals ocupacions. Després de tot, el furt es fa de la manera més agradable y cada vegada am més modos; els lladres se retiren tenint forsa compte en no embrutar l'escala y saludant ceremoniosament a la portera.

Inútil insistir en la superioritat d'aquet modo de fer y més comparantlo amb el d'avans. Potser algú es queixarà de que aquesta agradable brometa's repeteix massa sovint. Indubtablement de no ser tant freqüent s'hi trobaría més el gust, aquesta freqüencia obliga a les més plàcides gents a no anar a obrir la porta sino revolver en mà, a punt de fer foc a la cuinera que vé de plassa; manera d'obrar que posa el dinar en greu perill.

HENRY MARET

L'ANTORXA DE LA FÉ

—Digam, com t'ho fás pera no tenir fills?

—No t'ho hauria de dir perque'ls homes sou uns incrèduls..... prò vaja mira: ho escric á Sant Josep de la Montanya y després fico una pessa de dos rá s foradada a dintre'l sobre, y..... oli en un llum.

Amb el pretext d'Esperanto Mr. Garroulot del propi Carpentrás, aprofitant les rebaixes de preus, arregla la maleta pera anar a conquistar espanyoles el somni adorat de tota la seva vida.

Arribat a Barcelona, no té prous ulls pera fruir de tantes belleses com troba pel seu pas.
—Qu'hermosa aquesta! Prò, y aquella!... Y la demés enllà!

Un somni canicular

Portat com sempre pel meu entusiasme geogràfic acabava d'atravessar l'Arabia Pètrea, sufrint els extrems més fatigosos d'un sol y una calor extraordinaries; esperava al arrivar a Esmirna després del meu viatge, poguer retirarme per una temporada a ca'n Pitxot de Cadaqués, aont sense pagar hostatje fruiría les delicies de la fresca marinada y del passatje helènic. Prò l'Estat Espanyol fent a la fi justicia als meus mereixements, influí en que'm fos concedida la medalla d'or de la societat Geogràfica; organisà un homenatje en honor meu y una funció monstre en que's posaríen en escena, «Los Sobrinos del Capitán Grant» y «De la terra al Sol», també en major gloria meva. El cònsul d'Esmirna fou qui va participàrmho y aixís, en lloc de pendre bitllet pel golf de Roses, el vaig pendre per la meseta central.

L'arrivada a Madrid, va esser el 15 de Maig, San Isidro, y com que tots els ministres, acadèmics, reis y infants eran als toros, ningú sigué a l'estació. També m'haguera agradat una bona *corrida*, però els bitllets eren acabats. Després d'hostatjarme a la mateixa casa qu'en Caballé, de quina tenía bones referencies, vaig decidir anarmen a la Pradera.

¡Bona la vaig fer, amics! ¡Un home que vé de l'Arabia fatigat, assedegat, assoleiat, anàrsen a Sant Isidro! però Deu ens en guart d'un ja està fet. Al cap de mitja hora, donava cinc anys de vida y la medalla geogràfica, per trovarme a l'oassis d'Abd-el-Kir o a quansevulga altre; no haventhi oassis vareig ficarme dintre un tenderol; no hi faltava la beguda ¡vinga manzanilla tèbia!

A l'endemà, medalla y homenatje y «Sobrinos» am l'aditament d'una conferencia en la quina, borratxo d'aplaudiments y vítors, vaig contraure'l compromís d'anar al mar de Kara; allí faría la classificació dels glassos de color y'm portaría mostres per compararles am les del Guadarrama.

¡Així va esser la meva desgracia! ¡Poc coneixement dels homes y dels glassos!

Després d'abrassar a la meva pobre mare, que no'm coneixía de tant moreno, y que solzament després de mostrarli la piga característica de la familia se'm llensà al coll, vareig marxar a París; allí, el temps se'm fongué com un bolado, tot y no ser la *saison;* després d'aprovisionarme a Hamburg, el 13 d'Octubre feia la meva entrada a Arkangel.

¡Quina fredassa, senyors! però a mí tot me semblava agradable després de la gran temporada de fogots; temperatura de 80º y de 90º sota zero, per mí eren la primavera. Els habitants de per allí, anaven com enfardats en pells y no treien més que ls ulls; jo, en cambi, passejava amb un trajo de chewiot y una gorra Alfonso XIII. Decididament, jo era un acumulador de calóríes, però tot s'acaba en el mon.

Ja tenía la maleta plena de mostres de tots els matissos y duia fetes dues classificacions de glassos, sortint dels blaus, dels verts y els jaspiats, que segurament seríen cosa de dèixam encendre, quan pogues completarla amb el glas rosat y l'opalí que no's presentaven fins a mitjos de Janer.

Però, com dic, en mitj dels frets més glassats, jo

continuava am l'obsessió de la calor, dormía no més que amb una bànova, y la mestressa de la casa de dispeses, no havía pogut conseguir que m'habillés interiorment de llana.

Un jorn ¡día terrible!, 18 de Desembre, sortí una mena de sol, vareig eixir al carrer am capell de palla y al menjador m'orejava amb un vano dels de *recuerdo de España*. Als veíns de taula, varen glassàrselshi les viandes.

Un cop al llit, m'aparagué en somnis, la Pradera, y aleshores ¡quína calor! ¡a fora bànova! ¡a fora camisa y calsotets! allò era un desfici, tot el sol més rabiós se rabejava sobre la meva humanitat, escaldantla. ¡Aire, aire! y com un sonàmbul, vareig llensarme a la finestra obrintla de bat a bat.

¡Estàvem a 1.185 sota zero! y jo vermell, regalant suor, pantejant...

D'un cop de cossa, els altres hostes (quins se glassàven dintre'ls seus departaments), varen tirar la porta del meu cuarto a terra, y amb un gavinet de cuina em tallaren quatre dits y un tros d'orella que ja tenía glassats.

Un cop curat amb oli y cendra, varen remètrem a Barcelona dient qu'era boig. Tot va perdres; quatre dits, mitja orella, la medalla geogràfica y la maleta am les mostres de glassos multicolors. Els diaris deian:

«Dolorosa Pèrdida Científica.
Un sabio que pierde la Razón.

Z. COOK

Senyors del Ordre!!?

EMBLA senyors, que'ls diaris conservadors devinguin ubriacs; un día es el Ciero am contes sicaliptics, l'endemà la Veu parlant de la verdor dels camps segats (W. Coroleu) y últimament el Brusi amb un articlet sobre'ls perills dels comestibles, o menjables, qu'es dels de deixam encendre. ¿Femhi broma? ¡Femhi broma!

Es comensa aixís: *La salsicha es la abuela de los embutidos. Ha creado...* per molt menys d'això denuncien al *Rojo y Verde*.

Avant!: Els bolets enverinàren al Papa Clement VII, al Emperador Carles VI, a la princesa de Contè, «amen de una multitud de vagas humanidades sin importancia» ¡bé PAPITU! «afortunadamente todos los coches eran de tercera».

¡Avant!: «Al gustar un plato de setas parece como si oyera cantar un coro de violines Oh estos poetas! Teniendo un oido tant fino que dirían de las judías, este plato del pobre.» ¿Què vol que diguessin home de Déu? Es pensaríen ser al *fuerte de Camellos*, per les canonades.

¡Més avant!: «Los rábanos rosa han señalado el caso de una mujer á quién produjeron desórdenes intestinales... ¡Lavad pues los rábanos; pues cuando estos entran... en la partida nunca lo hacen á humo de pajas.»

¡Arriba!: «La áspera alcalchofa (y la lengua del pare Pollastre) han fomentado guerras intestinas.»

Final: «Y por último, cuidado con los huevos... Hacen falta huevos de avestruz.»

Crèguim si que'n fan falta!

—Ah però lo qu'es aquesta es una verdadera huri. Aquí sí que'm dono.

—Ollé! Caramba! *Mademoiselle, viva la salero. ¿Osté quieres venir conmigo?*

—*Ah Zut! Que me chantes tu là! Je ne parle pas l'esperanto.*

El Passeig de Gracia torna a animarse, les personalitats de la política, de l'aristocracia, del diner, del talent, tornen a deambular a l'ombra dels plàtans.

En Carner poeta y la seva *mehalla* d'intelectuals, passejen l'alegría sanitosa, qu'ix dels seus rostres colrats. ¡Oh excels Vallès (a) Preciosilla!

La colla de l'enveja, «Prat, Vinyes an Maseras», seuen en les cadires d'enfront a can Samà. En Viura romàn entre ells.

El microbió, el mico y la mona, han tornat a apareixer; els dos lleons fan el seu recort d'habitut entre Provensa y Plassa de Catalunya.

En Cambó y en Junoy, passejen junts.

Todo está igual, parece que fué ayer.

Però al noi Dalmases y al compte de Santa María de Pomès, això els disgusta. Ells teníen l'ilusió d'un hivern de dol y de triomfs electorals.

Quan ells veuen els germans siamesos de la Soli, ampran una profonda indignació; el noi Dalmases diu:

—*Después de lo pasado, después del manifiesto, después de los hechos vandálicos, ¡otra vez juntos! ¿Cómo quieres que vayamos bien?*

Varis periodistes; se parla de tot y se malparla de tots. N'hi han dos d'*El Poble*, amb una cara llarga, llarga. Cada vegada que passa un policía se posen a parlar en castellà. Se diuen coses terribles y un parell de burgesos formen part del rotllo, s'esparveren. Un pobre s'apropa y demana almoina als periodistes *in partibus infidelium:*

—Perdoni—li diu tot melancòlic, un dels dos gazetillers—tot es apariencia.

La conversa fineix, car es arrivada l'hora de sopar. Tothom se despedeix. Un dels burgesos, plè d'ingenuitat, diu als desgraciats periodistes:

—No'ls hi dic que sopin de gust, per si no poden anar a sopar...

Algunes comunitats han decidit tornar a edificar els convents en els mateixos llocs, ont *La Veu* plora, com les antigües ploraneres de les tombes. Es un ofici com qualsevol altre, y crèguins que dona profit. En Gaudí ha rebut varis encàrregs. Els nous edificis, tindràn per model, a petició dels frares, la casa den Perico Milà.

L'altre día a la Maison sembla que un diputat solidari va empenyarse en agredir a n'en Martínez Serinyà en ocasió que aquet badaba aturat d'esquena als tranvíes mirantse embadalit una francesa am cara de Puig y Cadafalc.

«Ara quedarem en paus» «veureu quin juli de garrotades» deya el diputat als seus companys de taula.

Afortunadament lograren detenirlo als dos passos, donant temps an en Martínez que sense adonarse de la tempesta desaparagués del mapa.

«Però que t'ha fet?» «Ell es l'autor dels articles que'm fusellaven en els diaris satírics.»

Senyor Diputat aixís no s'evita la sàtira.

Si aquestes bromes son del PAPITU, no recordem nosaltres qu'ell en sigui autor. Però encara que ho fossin no'n treurà res d'executarlo; rera d'ell quedarà en Zane y la venjansa sería horrible.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE

Càndit o l'optimisme

(Continuació)

No solzament pagarem per vos, sinó que de cap de les maneres permetrem que seguiu sense diner, a la fi, els homes son fets per ajudarse els uns als altres.

—La raó es de vostès,—respongué Càndit;—el senyor Pangloss sempre'm deia lo meteix y jo som arrivat al convenciment, de que aquesta es la millor manera de pensar.

El preguèn, perque accep'hi alguns escuts, y ell els pren, després vol allistarse desseguida; els protectors se neguen, val més dinar. S'asseuen.

—¿No havèu estimat mai am passió?

—¡Oh! sí, jo estimo tendrement a la senyoreta Cunegonda.

—No es pas això—respón un dels habillats de blau,—jo, preguntava, ¿si es que no sentiu un fervoròs amor pel rei dels Bulgars?

—No, senyor; mai l'he vist.

—¡Y ara! Es el més agradable de tots els reis; s'ha de beure a la seva salud.

—¡Oh! per això, com vostès vulguin.

—Va beure. ¡Es suficient!—digueren,—vos sou l'ajuda, el fonament, el defensor, l'hèroe dels bulgars; vostra fortuna es segura, y vostra gloria assegurada.

Allí mateix li coloquen el grillet y l'enmenen cap al regiment. El fan girar a la dreta; el fan girar a l'esquerra; li fan traure la baqueta; li fan ficar la baqueta; el fan jaure a veu de mando, y tirar y anar depressa; després li claven trenta garrotades; l'endemà com que ja fa l'exercici un xic millor, no més ni claven que vint. Tots els seus companys, el miren com un prodigi.

Estupefacte, Càndit, no acabava d'entendre això d'esser un hèroe. Un día de primavera, caminant sempre al dret del nas, en la seguretat, de que era un privilegi de l'especie humana, com de l'especie animal, el fer servir les cames al seu plaer, Càndit escarmenta. No havía encara caminat mitja hora, quan apareixen quatre hèroes, alts de dos canes, que l'agafen, que'l lliguen y el fiquen al calabosso. Després li preguntàren jurídicament, que preferia, ser apallissat trenta sis voltes per tot el regiment o dotze bales de plom al cap. Càndit respongué: siguent sempre lliure la voluntat, jo

¡¡¡Ull, Cavalls Blancs!!!

Som a l'hivern amics; en PAPITU ha fet economíes, s'abonarà als teatres, y parlarà de tots, de tots; de concerts, de trageries, de fronton (qu'es una comedia com un altre), de petita sarsuela, de curses, *et sic de cœteris*. D'aquesta secció no s'en dirà ni a cala Talía, ni a l'Esquil que fa soroll, però de mica en mica y un día per cada un, esperem fernos sentir.

«Nota» trevallem la colaboració de l'Urrecha, *¡¡¡Si quiere en el Octubre!!!*

Ja veuràn si serà bo.

Correspondencia

Zas, Amic no tingui puntillos, no dongui la culpa a ningú, prou feina té el que's pensa que l'ha ofès; passi per la redacció cap a set hores.—*Pitus*, Al número que vé veurá alguna cosa de lo seu; molt bé d'intenció.—*P. Katt*, No serveix.—*E. Galcerán y M.*, A can Calvet, tots els primers de mes; a can Marial, tots els segons; a cal clero, tots els terccrs; a can Pagès y Rueda, tots els quarts; a cala Veu, tots els quints; a cal Alella, tots els sisès, etc.; passi per la redacció y l'acabarèm d'enterar, ironista afortunat.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n ° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

—Aquets canons son terribles; l'única cosa que'ns fa fugir... Are si que comenso a creurer en les ventatjes de la civilisació.

renuncio als dos extrems; prò era necessari decidir; aleshores, aprofitant aquest bé de Deu, qui s'anomena llivertat, ell, Cándit, determina passar trenta sis cops per les baquetes; va aguantar dos passeijades. El regiment era de deu mil plasses. En computo això li valgué quatre mil garrotades que'l deixaren am carn y nirvis al descovert desde'l clatell al cul. ¿Era possible que fes la tercera passeijada? Cándit, no poguent més, demana que li trenquessin el cap; accediren bondadosament a la demanda; y el feren agenollar amb els ulls clucs. En aquells moments va passar el rei dels Bulgars, volgué saber el crim de Cándit, y com que'l tal rei tenia un talent maravellós, comprengué per lo que de Cándit li contaren, qu'era un jove metafisic, en absolut ignorant de les coses d'aquest mon, y vist això, el perdona, acte de clemencia que será lloat en tots els diaris y durant tots els segles.

Un valent cirugià, va curarlo en tres setmanes, valentse de purgues y calmants, apresos en Dioscoride. Qnan ja tenia un xic de pell a l'esquena y comensava a caminar, el rei dels Bulgars y el rei dels Abares. feren la gran batalla.

CAPITOL III

De com entre tots els Búlgars se salva Cándit, y lo qu'esdevingué d'ell

Rès en el mon, més hermós, més lleuger, més brillant, en més bon ordre que'ls dos exèrcits. Les trompetes, els piapians, els òboes, els timbals, els canons feien una harmonía com ni al infern s'ha vist. Mica més, mica menys, els canons aterraven a cada tret uns sis mil homes; sense això, l'infanteria neteja la closca del millor dels mons, de nou o deu mil ximples, que l'infectaven. Fet y fet unes trenta mil ànimes. Cándit com tot un filosoph, s'amaga prudentment, en la cursa d'aquesta heroica carnicería.

Mentres els dos reis, feien cantar, quiscun en llur camp, un solemne *Te Deum*, Cándit prengué la resolució de reflexionar, en la solitut y bon tros allunyat, sobre'ls efectes y les causes. Saltà per sobre de pilots de morts y agonitzants, y pogué ficarse en un poblet vehi. Era arrassat. Se tractava d'un llogarent Abarienc; els Bulgars el cremaren segons les lleis del dret públic. Allí vellets acribillats, quins miraven morir les seves dònes escanyades amb els noiets penjant de les mamelles llurs; allí donzelles desventrades, després d'haver apaigabat els naturals desitjos d'alguns hèroes, se morien, més enllà, d'altres mitj cremades demanaven que acabessin de matarles. Per terra, tot era una barreja de cervells, de cames y de brassos.

Cándit fugí cap a un altre llogaret; aquest era dels Bulgars: els hèroes Abares feren lo mateix que'ls primers en l'altre poble. Cándit caminava sempre entre membres palpitants, o atravessant ruines sortí a la fi del teatre de la guerra; portava amb ell algunes provisions en el sarró y n'oblidava jamai a la senyoreta Cunegonda.

Al arrivar a Holanda, es finiren els quevlures; però havent sentit a dir qu'en aquella terra tothom era ric y cristià, no dubtà de que'l tractarien tant bé com en el castell del Sr. Baró, avans de serne expulsat per culpa dels ulls abrusadors de la senyoreta Cunegonda.

Demana caritat a mants senyors molt serios, tots li digueren, que de seguir fer la via comensada, que de no deixar altal ofici, el tancarien a la presó, y allí l'ensenyarien de viure.

Es dirigí aleshores, a un subjecte quí venia de predicar una hora de carrera, sobres la caritat, en una gran assamblea. Aquet fecond orador el mirà de través y li digué:

—¿Que veniu a cercar? ¿sou de la bona causa?

—No hi ha efecte sens causa, respongué humilment Candit, tot está encadenat de la manera necessaria y organisat per ser millor. Es veu, que era de necessitat absoluta, que'm separessin de la senyoreta Cunegonda, que'm fessin passar per les baquetes, qu'are pidoli el pà de cada día, doncs jo no'l puc guanyar: Es indubtable qu'això no podia succeir d'altre manera.

—Amic meu, respongué l'orador, creieu que'l Papa es l'Anticrist?

—No n'havía sentit parlar, feu Candit, però ho sigui o no ho sigui, jo no tinc pa.

—No mereixes menjar, digué l'orador; passa pilleti, passa, miserablel, no t'acostis a mi, ni a casa meva en els díes perdurables.

La dona de l'orador, qui era tafanejant a la finestra, s'adona d'aquell home, qui dubtava de que'l Papa fos l'Anticrist, desseguida li enjega la clau entre cap y coll. ¡Oh Déu meu! a quins extrems porta el zel religiós a les dames!

(Continuarà)

L'HUMOR ESTRANGER

ALEMANYA

Jordi von Orterer president de la cambra baronesa

OLOF GULBRANSSON

Gabriele d'Annunzio

Carl Henry

Henrik Ibsen

Théodore Roosevelt

(Acabament)

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

—Ja no feu de camareres?
—No, no hi havia la vida, desde qu'aquell benefit de cafeter posá lletreros dient qu'era un *trabajo honroso*.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 43. 10 CENTIMS BARCELONA 22 SETEMBRE 1909

PAPITU

L'OBERTURA DEL TEATRE CATALÀ
En Pitarra: —Vols que t'hi dongui un cop de mà.
El teatre català modern: —Fuig allà ¡miloca!
En Pitarra: —Pitjor tu que ni a miloca arribaràs.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39 -BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er-Telefon 1764

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Els herbolaris de la morigerada ciutat de Barcelona, patrocinats per les santes Eularia y Procopia, s'han reunit y no han acordat protestar dels *fets vandàlics*, prò en cambi han dirigit una kilomètrica solicitut al Ajuntament ahont entre altres mil peticions d'utilitat pública hi han les següents:

«Que s'adquireixin automòvils pera recullir escombraríes y transportar la carn.»

Serà la carn d'herbolari.

«Que s'instalin fanals-bussons pera recullir cartes, diaris, llibres, paraigues y bastons.»

¡Muy bien!

Faríen el favor de donarme cinc cèntims d'herba negra y d'anís estrellat?

Diantre de «Publicidad». Allò es un no parar d'escriure tonteríes; un verdader arsenal de material pera aquesta secció. Llegeixin, si no, la que hi escriu un ¡tal *Fernando:*

Dentro de poco, su recuerdo no será para nosotros más que una de tantas aves de paso.

¡¡Poeta!!

També d'un *castizo* article del gran Roderic Soriano podèm oferirne als nostres llegidors unes quantes mostres, picades a la ventura. Parla den Santiago Rusiñol y diu:

... pues si Rusiñol peina canas, tubos blancos tiene de sobra su paleta con que teñir coquetamente su joven espíritu.

Després, en una arrencada de lirisme de *buena cepa:*

Artística y suelta melena se enredaba en su noble frente, como altivo penacho en yelmo, gloriosa bandera de combate que enarbolan los artistas...

¡¡Cursi!! Si al menys no hi haguessiu afegit aquet final a la Heine:

¡El arte, la Belleza!
¡Oh, pobre Soler y Casajuana!
¿Qué entenderás tú de estas delicadezas?
¡Pobre Cierva! ¡Infelices polizontes que me persiguen día y noche! ¡Ja! ¡Ja!
¡Ja! ¡Ja!

Aristòfanes-Carner

En Carner, (Micer Joseph) duia entre mans una farsa aristofànica, millor, en duia dues de farses: l'una «Els Pastorets» ja es acceptada per l'empresa de Romea; l'altre quin nom es «¡¡Fèm-la l'esquerra!!» encare flueix com riu joganer o com font desvergonyida, de les mans, dels ulls, de la boca y de la pensa, del gran

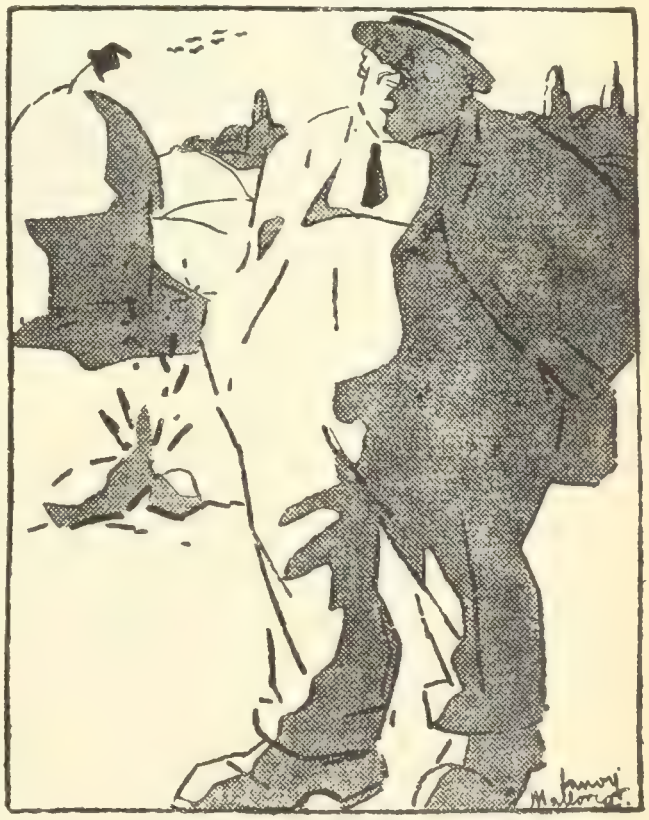

LA DEGENERESCENCIA DE LES CLASSES ALTES

—No sé què fan aquets generals: tot es el cabo Moreno, el cabo de Agua, el cabo Tresforcas y dels quefes casi ningu'n parla..... ¡Encabat dirán de les democracies!

Carner, quins orguens son deus constants de fresca, agradable y joganera aigua de l'Helicone, (vulgarment poesía.)

Doncs, el «Fèm-la l'esquera» si arriva a bon fi, y trova ardit empressari, ens tornarà els bons temps dels «cavallers» y les «avespes».

Figúrintse vostès an en Marial, an en Suñol, an en Carner, an en Moles, a l'Hurtado tots ells volguentla fer, l'esquerra, tots ells am cap de nano, y tots ells ensenyant les llurs miseries. Imaginint an en Cambó, an en Prat, an en Girona, al marquès d'Alella també am caps de nano, ensenyant les miseries y volguent que no la fassin. Y sobre ells, presidint a D. Angel Ossorio portant de secretaris en Calvet y en Ventosa y Calvell:

Chors: la Lliga y els centres Nacionalistes.

Lloc de la farsa, la «Maison Dorée».

Personatje principal, en Marial, qui diu renecs y es coloca finalment en l'arronsada posició del seu confrare dels «Nuvols»; veritat es qu'aquesta posició verbalment, la té en Marial tota la vida.

Després hi surt l'Hurtado qu'es la prudencia progressiva, y en Cambó la regressiva*. En Sol y Ortega que reconeix ser germà d'en Corominas (D. Eusebi) vista la seva inteligencia, en Moles fa de *diablo cojuelo,* y en Bertràn, sobre un automòvil, de dimoni del segle XXV.

Després surten en Layret, en Zulueta (D. Lluis), en Pere Corominas, consultant el tercer volum dels *Hetorodoxos Españoles,* d'en Menéndez Pelayo, fent articles laudatoris d'en Salmerón y burlantse d'ell, del seu cadavre y de qui el vetlla; qui el vetlla es D. Eusebi Corminas.

En Vallès y Ribot també vetlla an en Pi Margall y els individuos avans citats es fumen del *Divino,* d'en Pi y del programa.

En fi senyors l'anarquía.

Però lo bò, crèguin, lo bò, serà quan en Marial es coloqui en posició de dir, com Quevedo:

Hasta por el culo me conocen.

* La prudencia regressiva es valenta, la progressiva es covarda.

—Sembla que va més depressa are.
—Es clar, com que fa baixada.

Don Leopold Romeo.

REALMENT es guapo D. Leopold; qui'l vulgui coneixer que compri la *Corres*... y allí el travarà *entero* y *retratado.*

La *Corres* ens ofereix ademés, l'imatge del seu intel-lecte, en unes pensades, qu'ha tingut aquet senyor per afavorir les tropes de Melilla.

Aquet senyor demana un canó de plom de dos o tres kilometres per portar l'aigua desde els barcos al penyó de la Gomera; la canonada del Sr. Romeo va per mar; l'un cap al penyó, l'altre en una carbassa o en un tap de suro que l'aguanta. Arriva el barco cisterna: un mariner agafa'l tap de suro; s'omple la boca d'aigua, bufa y canò avall, canò avall, l'aigua arriva fins a les tropes assedegades.

En Romeo es a la presó: ¡Fort!

Al Pol

L oferir en Peary el Pol Nord, al president dels Estats Units aquest ha respost:

—Mercès, moltes mercès, prò no puc acceptar la vostra oferta, perque no sabría què ferne.

Els yankis no saben que fer amb el Pol Nord. Com se coneix que no tenen el talent pràctic dels catalans!

En Gaudí, vist el bon resultat que li ha donat la casa pera esquimals del passeig de Gracia, faría cases *frapées*.

En Gil, faría representar de Sant Pol al Polo Nord, y s'entornaría desseguida portant una tiple esquimala, per veure si tenía èxit en el Tívoli.

En Martí y Julià hi plantaría inmediatament una bandera catalana.

El Marquès d'Alella, com no podría comptar altre cosa, comptaría'ls graus.

En Pèius, no s'estranyaría de rès. Com que ja hi havía estat un'altre vegada...

En Cambó, lluny de Llinàs, de La Garriga y del Vendrell, les tres Capues del Nacionalisme, o sigui den Lluhí, den Suñol y den Carner, ensajaría'l projècte d'administració polar. Al cap d'un any tornaría a Catalunya dient com en Cook que tot li havía anat bé, y com an en Cook ningú el creuría.

L'Utrillo—que aniría ab en Cases—no faría rès. Diría an en Cases tres o quatre coses estranyes y en Cases no sabría de què va. S'entornaría depressa pera poguer contar la cosa avans que tothom a tothom.

En Corominas (D. Eusebi), se dedicaría a saludar a les foques.

En Calvet, trobaría que no fa tant fret com diuen. De pas, s'estranyaría de que no s'hagi aprofitat allò pera una fàbrica de gelats y de que'ls ossos no portessin anelles al nas.

¿Y en Moraguetes? En Moraguetes faría xistos. Si s'enterés de lo que estèm escrivint, ja sabèm lo que diría.

—¿Què faría? Jugaría al polo...

El Messíes

NA mateixa preocupació inquieta a la dreta y a l'esquerra. El problema català ¿com se tornarà a plantejar en les Corts, després de lo succeit?

Pera nosaltres, la resolució del problema català es molt senzilla. La felicitat de Catalunya està en les mans del senyor Vallès y Ribot. Rès den Cambò, ni den Maura, ni den Martí y Julià. En Vallès y Ribot y qui'n dubti, llegeixi:

An en Vallès, tothom li dona la raó a Madrid, desseguida que pren la paraula. Ben coneguda es aquella anècdota seva, de quan se va aixecar a defensar la República:

—«Aquel pueblo, lleno de ingenuidad revolucionaria, no creyendo en la propiedad, supo dar guardia á los Bancos...»

En Silvela, se va aixecar. Somreia.

—«El señor Vallés tiene razón. Aquel pueblo dió guardia á los Bancos, pero tengo el gusto de participar al señor Vallés, que de estos servicios hoy se halla encargada, afortunadamente, la guardia civil».

Com se pot veure, la dialèctica den Vallès es irresistible en el Parlament. Per això'l PAPITU confía en que tant sols el patriarca del federalisme català, pot lograr l'autonomía de Catalunya. En Dato prou que la sab la potencia de l'oratoria den Vallès. Quan un diputat català demana una cosa y no li concedeixen s'en va aquest amb en Dato y li diu:

—Li adverteixo qu'en Vallès està disposat à fer una interpelació.

—No, que no vingui, que no parli—respon en Dato—concedit, concedit lo que demana.—

Un día, va comensar a parlar en Vallès y Ribot. Ja se sab, vinga programa federal y vinga autonomía. Al cap d'una hora de parlar en Vallès, els diputats comensaren a sentir ganes de fumar, de pendre alguna cosa en el bufet, de satisfer necessitats. Al cap de dugues hores de parlar sobre l'autonomía, no restaren en la cambra, més que un ministre, els taquígrafs, tres o quatre diputats d'aquells que, com en J. M. Pascual de *La Publicidad*, s'adormen per tot arreu y uns periodistes a la tribuna. En Vallès, impertorbable, va seguí parlant, parlant: «Porque la autonomía, señores... La autonomía, es el ideal... Tan solo por la autonomía...»

En Vallès, suava. La seva veu, semblava ja aquelles veus que'ls ventrílocs fan sortir d'una caixa rematada d'un cap pelut. Quan una altra vegada va tornar

LA PASSA

—Ja m'ha repassat el llibre de Caixa?
—Sí, senyor Cendra.
—Doncs, busquim un consonant a «Sabó».

EL POBRE PAGÈS

—Filoxera, pedregades, contribucions, vegetarians, y per si no fossin prous flagells, qu'aquet no sigui un país de borratxos... Al estranger no passa això.

a demanar l'autonomía, un periodista, desde la tribuna va cridar:

—*¡Que le den la autonomía, y que se calle!*

El PAPITU, proposa, que desseguida que s'obrin les Corts, en Cambó es quedi a casa, els de l'esquerra també y que en Vallès tot sol, plè de discursos, emprengui'l camí de Madrid: aveiàm si en Maura devant de l'elocuencia autonomista den Vallès, crida:

—*¡Que se la den! ¡Que se la den!*

Pera nosaltres, la gola den Vallès es l'única esperansa que li resta al Catalanisme.

Matrimoni model

N Donato avans de casarse va llegir a Maltus; les seves teoríes antiprolífiques el seduiren; allò de no tenir successió, ni càrrecs, ni gastos, ni mals de cap era el seu bell somni d'amor. Estimar, si, prò sense conseqüencies. El seu pare sempre li havía dit lo mateix: Una vegada que'm vaig descuidar ja veus lo que'm va sortir.

Ans de donar el cop en Donato filosofà. Aixís la lluna de mel—deia—serà eterna, com la Solidaritat. Sempre serèm dos colomets blancs. El nostre parlar, parlar suau, esdevindrà eternament idílic, somniador, am dolcesa de sucre candi:

—¿M'estimes?

—¡T'estimo!

—¿M'anyores?

—¡T'anyoro!—

El cel del seu matrimoni, cel pur, sense fums, els protegiría.

Mes en Donato no va fiarse de les seves deduccions. Anà a trovar a un amic íntim, un d'aquells amics qu'a tot arreu se fiquen. Després d'explicarli totes les seves teoríes li feu una darrera deducció:

—Aixís si no'n tinc cap, estaré segur de que tots son meus. No hi haurà dubtes. Ella serà sempre honorable...—

L'amic íntim, am rialleta irònica, li contestà:

—Ja està bé, ja, prò... ¿si't surten imitadors?

"Jeunesse dorée"

ONEIXÈM mitja dotzena de persones que tenen modos, però com en Julià, no'n coneixèm cap. Aquest Julià no es el nostre Julià, galant y hermós com un Richelieu, sinó un altre ric de Barcelona que viu amb una cama a les rambles y una altre als bulevars.

Es correcte com un figurí. Se banya cada día, aquí ont tots podèm dir les paraules d'una caricatura den Forain: «Jo, senyors, fassi'l temps que vulgui, me banyo una vegada a l'any.» A Barcelona tenir dòna es una vanitat; en Julià, mai s'ha exhibit am dònes. Té un automòvil que no fa soroll. No renega. No es de la Lliga. No fa xistos. No vota. No llegeix periòdics.

Això del no llegir periòdics, constitueix una de les coses fonamentals de la seva vida. En *Xenius*, a *La Veu*, li va dedicar un glosari, proclamantlo el Jordi Brummel de Catalunya. Un incís. En *Xenius*, ens presenta cada tres mesos, an en Jordi Brummel. Tenim el gust de participarli, que l'estudi sobre en Brummel den Barbey D'Aurevilly, se ven a trenta cèntims en totes les botigues de llibres vells. Queda tancat l'incís.

Un amic li va dir an en Julià:

—Has llegit lo que diu de tu en *Xenius*.

—No llegeixo periodics.

—Bé, però un article den *Xenius* parlant de tu...

—Conèc molt poc an aquest senyor. Si'm dedica un article es senyal de que ell deu escriure sobre mi y jo dèc no llegirlo. Es com si perdés el temps amb una dòna pel sol fet de que jo li fos simpatic.

Un día, prop d'ell, un home va caure a l'aigua. Semblava que s'ofegués. Una senyora, va cridar an en Julià:

—Tiris a l'aigua! Sàlvil...

—Senyora—diuen que va respondre en Julià—no puc, no me l'han presentat.

Hem determinat tirar un número d'aquest PAPITU en paper pergamí pera que'l nostre mosso, en Magí, ab monocle y smoking, vagi a llegir aquesta indiscreció al gentilhome.

Els Alberts.

I han a Barcelona tres Alberts que mereixen tots els respectes y totes les consideracions. Hem parlat de D. Albert Rusiñol, de D. Albert Bastardas, ex-alcalde y de D. Albert Bernis, empressari del Liceo.

A la nostra redacció, quan en Magí anuncia: Don Albert!—Contestem qu'entri y ens extremim de plaer; qui somnía amb una excursió a les Voltes, qui amb unempleo municipal, qui amb un *pase* per el Liceo y escenari anexe.

Però els Deus no'ns son propicis, el nostre don Albert es sempre D. Albert Llanes, qui ens díu; ¡ola bons minyons! y ens llegeix un acte del «Rector de Sant Hipolit».

¡Vatúa Sant Albert el Magne!

Diàlec entre un parroquià y un mosso de cafè, seguit d'un florilegi entre varis parroquians més.

ON Enric C., fabricant, entra, després d'una estada de dos mesos al estranjer, en el seu cafè habitual y s'asseu a la taula de consuetut. Demana Wisky am sifon al cambrer qui li fa ceremoniosa reverencia; ja am la beguda devant, diu:

—Tu! pòrtem *El Progreso.*

—Si vol *El Brusi.*

—No, pòrtem *El Poble.*

—Si vol *La Veu.*

—Nooo...! pòrtem *La Tribuna.*

—Si vol *La Publicidad.*

—Nooooo...!!! un diari que protesti.

—*El Correo Catalán* protesta sempre, senyoret; vol *El Correo?* o pot ser *La Vanguardia*, sí, ara porta les protestes den Caballé.

—Vinga *La Vanguardia*, veiàm que diu aquet mitj amic.—

Don Enric, prèn un, dos, tres glops de Wisky; desprès llegeix els morts, desprès es posa fúnebre y recita a mitja veu:

—Qué se fizo el rey Don Juan?
Los infantes de Aragón
qué se fizieron?
Qué fué de tanto galán,
qué fué de tanta invención
como trujeron?—

En Roca y Roca, que seu a la vora, diu melancòlic:

—Yo vi del polvo levantarse audaces
á dominar y perecer tiranos,
atropellarse efímeras las leyes
y llamarse virtudes los delitos.
Vi las fraternas armas nuestros muros
teñir en sangre nuestra.—

Aleshores en Salvatella s'entusiasma y clama:

—De la pell den... Prim
en farem un timbal
pera tocar retreta...—

En aquest instant l'interrompeix l'Hurtado, qui mira'l cel plujós y diu am *Verlaine:*

—Il pleut sur la ville comme sur mon cœur.....

En Salvatella completament destarotat cerca nous horitzons. Un paisatje encantador com el de Miss Heliette l'atrau.

Duetto:

Salvatella: —Tenga V. la bondad de oirme dos tan solo dos palabras.—
El paisatje: —Vaya V. con cuidao saltarme un ojo, con la punta del paraguas...—
En Marial, diu: —Bony! Y quina joventut!—

—Com es que no van posar els noms d'aquets carrers en català?
—Perque en Valentí y Camp encare no era detingut.

La defensa den Falqués

Després del mal temps ve la bonansa, després dels fets vandàlics ha vingut la bonansa també.

Ja morts y arrocegats els catedràtics de Llotja, un tribunal d'artistes joves, arbitraris, nutrits amb el biberon dels glosaris den *Xenius*, comensàren a administrar justicia a tort y a dret en lo referent als edificis civils y religiosos, ordenant la seva conservació, correcció, o destrucció segons els mèrits o defectes y demanant les consegüents responsabilitats als autors dels crims o atentats artístics.

Devant d'un tribunal compost den Pijoan (president), den Nonell, den J. Carner, del Smith y den Farfarello (com sempre secretari), va comparèixe en Falqués.

Un públic nombrosíssim, excitat per les execucions sumaríssimes den Fosas, den Galofre Oller, del Urgell, den Xiró, de l'autor de la estàtua den Manelic, y cents y cents més, esperava assedegat de sang la nova víctima quins crims no tenían perdó possible a la manera de veure del públic apassionat.

Després d'una fera acusació, a càrrec de l'Artigas (qui pretenía la plassa de l'acusat), la defensa que dignament representava l'Utrillo Miquel, es limità a demanar clemencia.

Fou aleshores qu'en Pijoan preguntà irònicament a l'acusat.

—Té cap argument de pès per alegar?

L'altre serè, completament serè, digué:

—Sí, senyor president.

—Parli.

—Senyors, s'ha parlat per l'acusació, de massa pedra, de fullatjes impossibles, de faroles com cetrills y de més faroles com grues, de cases en que hi ha massa material y massa poca arquitectura, d'estatues que sembla qu'han de caure y per desgracia no cauen. Senyors, serenitat, s'ha de comptar ab les circunstancies. ¿Que les faroles no eren belles? Tampoc ho son els carrers y les cases que s'havíen d'iluminar. ¿Qu'en les cases no hi havía ni gust ni sentit comú? Si al propietari li passava lo mateix! ¿Que'l monument den Pitarra es bunyol? Millor!!! aixís no desdèia del estatuat. Fora jo culpable, senyors del tribunal, si, per exemple, demanava que se'm confiés l'execució d'un monument a Miquel Angel o a Napoleón! A mal escriptor mal esculptor, y a un esculptor com en Querol un arquitecte com jo.

L'absolgueren. No més s'hagué d'allunyar de Barcelona, però pagantli una pensió.

II Sonata (en sol)

Totes les dònes diuen, que jo tinc uns ulls tant bonics; tot podrà ser; jo lo qu'asseguro baix honrada paraula es qu'al sortir de casa, havent dinat, no sé si lo que passeija per el carrer es una vaca o un gat o un xicot de quatre grapes. Si'm coloco els binocles, prou que ho veig, més mercès a no portarlos conservo bonica la vista; jo no veig si els animals, que passejen pel carrer tenen ò no tenen cúa, prò quan dormo am dòna aquesta'm petoneja am preferencia en els diamants que Deu va colocarme sobre les galtes y sota les parpelles.

Y m'aconsola, això. M'aconsola de no tenir ulleres d'or. Si un servidor tenía ulleres d'or les lluiría sempre, els ulls s'avindríen al benestar d'aquells cristalls qu'ho fan veure tot de la vora, que treuen l'inquietut de lo incògnit, y amb aquesta inquietut, la vivesa, qui els fa bonics y desitjables. No, jo no vull ulleres d'or perque les lluiría tot el día, y menys qu'ulleres d'or, ulleres de diamants, perles y esmeragdes, perque les lluiría de día, de nit y per les festes. Neró comensà la seva carrera desgraciada pel monocle d'esmeragda. ¡Oh si l'artista-tirà s'hagués cuidat els ulls! ¡Les conspiracions, que com tots els mals y béns provenen de les dònes, hagueren abortat! ¿Quina vestal, quina matrona, demana el coltell contra'l dolç butxí qui li clava en el cor les llances d'uns ulls blaus o verts o negres?

—Que parla l'Esperanto vostè?
—No senyor!..... Soc de la «Lliga del Bon Mot».

Això perdrà an en Ventosa y Calvell: avui l'hem vist en auto amb un *chauffeur* y en Rusiñol; portava ulleres. *Don Juan! Don Juan!* Un hom que com vostè té'ls més agradables bigotis de Barcelona! Un hom qui ha estat secretari del Congrés! Qui té sis o set cases al *ensanche* o als aixamplis, (això d'aixamplis ens fa pensar sempre en els Encants, la literatura del Poble sempre té reminiscencies, amb ulleres! Quina donya Elvira s'entortolligarà en l'apendix del seu llavi superior, si suprimeix aquells convexes (¡convexíssims!) mirallets de caçar dònes que lluía en altres temps?

A la redacció, al principi, com que tothom portava els travalls fets de casa seva, no més hi havía plomes litogràfiques, després n'hi hagueren d'escriptura anglesa, després de *redondillo*, avui jo n'he comprat unes amb una boleta al mitj, que no fan perfils ni groixuts, son una gran empescada.

Les plomes son l'esdevenir de l'humanitat, nosaltres les fem servir, nosaltres tenim sempre la mirada fita al cel, y jorn vindrà, jorn vindrà, en que aquesta sed de les altures ens conmourà la naturalesa, y aleshores ens sortirà un borrissol y ens vindràn unes ganes de volar, y cuidarèm el borrissol qui esdevindrà plomes d'àliga o de condor o d'albatros; y una gran fornada d'il-lusions ens inflarà com un Zeppelin y ens donarà coratje pera llençarnos desde'l campanar de la catedral y volar com un aureneta per sobre la ciutat. Es per això, per tenir ulls d'esparver que'ns els cuidèm y no volèm ulleres d'or, ni de diamants, ni de perles, ni monocles d'esmeragda. D'ulleres que'n porti l'Oriol Martorell, qui es petit y moreno y ja les té del seu avi; prova n'es, que porta el pont retorsat perque no li venen a la mida. Es molt pràtic lluir coses precioses, quan prevenen d'una herencia, ¡si les hagués de comprar!

ELS FETS VANDÁLICS

En Falqués: —Pobres barcelonins que's pensen que ja poden comensar a dormir tranquils.

Diu, que diu, que deien? Ah! en Macià sen va a Melilla. Deu el lliuri d'una altre ensopegada quan el deixin anar al saló del Soriano, no, del Congrés.

Cobardíes, valentíes. Valentíes, cobardíes, tant hi va, qui no s'ho creu. Per mi, que de la política, en Junoy, en Junoy y en Junoy. Ell es agradable, ell convida, ell sempre es per afavorir, no té urc, va bé am tothom, per mi en Junoy y en Junoy.

Els de Sant Andreu tenen que venir a missa a Barcelona, els del Clot tenen de venir a missa a Barcelona, els del Poble Nou com aquells; la societat *San Andrés y extensiones*, fa ingressos extraordinaris, y les tabernes del carrer de Trafalgar s'omplen a mitjdía de jovincels admiradors de filles de majordoms y manyans de màquina, am colors mitj de ciutat, mitj de vila y amb uns promontoris de rissos, fent pentinat a la grega, alts com el Gurugú la montanya que'ns porta cap a Mahoma.

En Ventosa y Calvell hi va, en Viura hi va, el Borrell (pintor) hi va. ¡Allí es veuen mirades assessines! No més hi falta que'n Vazquez pintor, tipo de mascle, y l'Urgell tipo d'artista.

Fa dos diumenges, per anar a la Segrera, vaig a peu fins al Clot, no vui fer patir senyores.

Noi! té; son xexanta cèntims.

MONI II

La Vanguardia, ha trobat a can Ferrer y Guardia un programa revolucionari, que la veritat, sembla escrit per un autor de «género chico». Allò és una maravella gramatical, que acredita en l'autor, sigui qui sigui, un envejable esperit humorístic, lo qual ens fa sospitar que en Ferrer, que segons diuen es una mena de comte d'Espero a l'inrevés, no deu tenir res que veure am l'esmentat programa. Nosaltres sabèm de qui es fet, però no ho diguin. Aquella sintaxi, aquell lèxic precís y pintoresc delaten a qualsevol redactor de *La Publicidad.* No volèm precisar la delació, encare que tenim obligació patriòtica de ferla, essent socis com som de la Lliga y llegidors constants den *Pol.* Un amic, després d'escrites les ratlles anteriors, ens diu que per l'estil del programa, lo mateix se pot atribuir als redactors de *La Publicidad* com als de *La Tribuna* y que tot, en ultim terme, potser no sigui més que una ensarronada den *Juan Buscon,* que aquell día no savía de què escriure per no haber arribat els periodics francesos.

El programa parla dels «burgesos de l'Unió». Es a dir de l'Unión Nacional, quan en Regordosa, la quarta fortuna de Barcelona, segons els mossos de la Maison, se va presentar diputat.

¡Ensarronada! ¡Ensarronada!

En vista de les actuals circunstancies, se parla de donar un banquet an en Moraguetes, el rei de l'acudit, el Totpoderós dels «colmos» y de les semblances.

El banquet qu'a primera vista sembla no tenir més obgecte que engreixar un xic an en Moraguetes, adquirirà transcendencia política, ja que alguns influyents admiradors seus, tenen el proposit de presentarlo diputat en les properes eleccions.

En Moraguetes, encare que com l'Hurtado volía un districte industrial, ha transigit, acceptant el districte de Girona que deixarà vacant el seu director Sr. Corominas, demostrant qu'en *La Publicidad* tant son els petits com els grans y que no n'hi ha cap de necessari. El Sr. Corominas, passarà a redactor de la secció de successos qu'està actualment a càrrec den Moraguetes.

Pera'l banquet se donen vales en el Centre de la Plassa del Teatre y en les redacciones de *La Publicidad* y del PAPITU.

Ben informats, per una interviu qu'un nostre redactor ha celebrat amb el Sr. Caçes Carbó, podèm assegurar als nostres llegidors que no hi ha, per are, res de cert en lo de l'actuació de L'Avenç a Melilla.

Ja no's veuen aurenetes; les fulles cauen; s'anuncíen drames den Gual; el barometre baixa; els pagesos treuen els esclops; els dies s'escursen; les plujes s'allarguen; per les cases se sent la flaire de la cànfora y de les boles de xiprers, y al Soriano comensen a arrivar monstres y belleses femenines; la penya de l'Ateneu, torna a esser la sucursal intelectual de l'escorxador. La Tardor mare dels poetes y marastra dels tuberculosos, es arrivada.

La Tardor, com la primavera, es l'estació dels panxacontentes. Els díes, ni son llargs, ni son curts; sembla que vol nevar y no neva; sembla que està a punt de tronar y no trona, que va a comensar l'H· ·ern y no comensa, que l'Estiu vol tornarhi y no torna. No fa fred,

—Les dònes cambièu d'amant com de camisa; no teniu amor propia ningú.

ni calor; no's poden portar trajos de rigurós estiu, ni de rigurós hivern. Això sí devegades se sua, devegades se tremola de fret.

La Tardor té per orgue a *La Veu* y per associació política a la Lliga Regionalista.

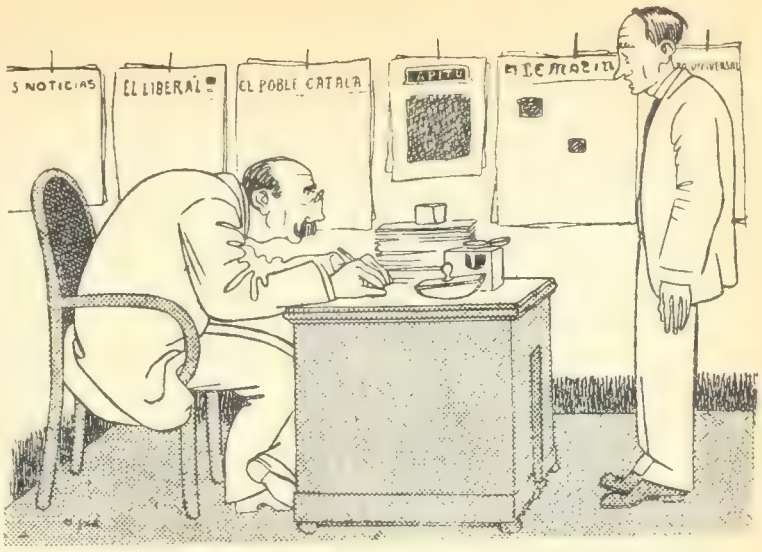

—Falta original: els telegrames son escassos.
—Inventi alguna *noticia no confirmada* o bé algun *rumor desmentit.*

En Casellas no's recorda de quan era escolà.

El rectó Casellas va passarse la seva segona joventut admirant a Mæterlinck, el gran poeta-filosop, tant ¡TANT! que fins ens delectà representant els papers de protagonista dels seus drames més personals. Y el seu goig més gran era'l de mostrar a tots els amics, qui teníen una estona per perdre, una estranya fotografía ahont un home hi era representat am les mans crispades y am ganyotes d'agonitzant de les que malgasten els nostres Jaume Borrás, Piera, Barbosa, Parreño y demés génis de l'escena catalana. L'imatge era grotesca, però era d'en Casellas. Aquest *factotum* de «La Veu» sofría am desdeny tots els ultratjes dels enemics; passava per que se li neguessin les dots de prosista, de cuentista, d'estilista, de crític d'art, etz.; però no transigía amb el qui discutís les seves condicions de gran interpretador del protagonista de «L'Intruse». El més fidel amic qui duptés d'aquestes condicions devenía repentinament el més irreconciliable enemic.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

Un hom no batejat, un bon anabaptiste; anomenat Jaume, veient la manera crudel é ignominiosa am que's tractava a un ser de dues potes, sense plumes, qui tenía una ànima, a un dels seus germans; l'enmenà a casa seva, el netejà, li donà pà y cervesa, li feu present de dos florins y s'interessà en ensenyarli la industria d'aquells tapissos de Persia, que's fabriquen a Holanda. Càndit, mitg agenollat enfront del benfactor, exclamà: el senyor Pangloss ja m'ho tenía dit qu'en aquet mon tot va lo millor possible, car m'ha emocionat molt més la vostra generositat, que la crudel duresa d'aquell senyor vestit de negre y aquella dama esposa seva.

Tot passejant, l'endemà, es trovà Càndit amb un pobre tot covert de crostes, els ulls apagats, la punta del nas vermella, la boca atravessada, les dents negres y parlant am la gorja; atormentat per una tos violenta, escupia un caixal a cada accès.

CAPITOL IV

De com Càndit trova al seu antic mestre de filosofia, el doctor Pangloss y lo qu'esdevingué

Càndit més conmogut per la pietat, que pel fàstic, donà an aquell miserable, els dos florins qu'havia rebut del honorable anabaptista Jaume. L'espectre'l guaità fixament, plorà y li saltà al coll. Càndit reculà esverat.—Ay de mi! Ja no coneixes al teu estimat Pangloss?

—Què escolto? vos, mestre estimadissim, en tant miserable estat? quina desgracia es arrivada? Com no romanèu en el més bell y agradable dels castells? Què se's feta Cunegonda, la perla de les senyoretes, l'obra mestra de la naturalesa?

—No puc, no puc; digué Pangloss.

Inmediatament Càndit l'enmenà al estable de l'anabaptista y li feu menjar un bocí de pà: quan Pangloss es refé, demanà altre cop Càndit:

—Y bé! Y Cunegonda?

—Es morta!—digué l'altre.

A n'aquets mots, Càndit tingué un trevall; el seu amic el retornà ajudat d'un mal vinagre, que l'etzar deixà a l'estable. Càndit tornà a obri'ls ulls.

—Cunegonda morta! Ah! ahont ets millor dels mons? Prò, de quina malaltia ha mort? No es pas del sentiment de veurem traure a cosses, del castell del seu senyor pare?

—No, respongué Pangloss, els búlgars l'hi obriren el ventre després d'haverla violada en totes les formes possibles; tallaren el cap al senyor Baró, qui volía defensarla, feren mandonguilles de la senyora baronesa, y al meu pobre deixeble li esdevingué absolutament lo mateix qu'a sa germana; referent al castell no'n quedà pedra sobre pedra; ni un mas, ni un moltó, ni un ànec, ni un arbre: més la venjansa ha sigut bona, doncs els Abarés, han fet lo mateix en la vehina baronia, propietat d'un senyor búlgar.

Sentint aquets mots, Càndit tornà a desmaiarse; més altre cop en sí, y després de dir tot lo que dir havía, s'enterà de la causa y de l'efecte y de la rahó suficient qu'havien posat a Pangloss en l'estat llastimós en que's trovava. Ay! exclamà Pangloss, es l'amor: l'amor, consol de l'humanitat; conservador de l'univers: ànima dels sers sensibles; el tendre amor.

—Ay!—feu Càndit, ja he conegut aquet amor, aquet sobirà dels cors, aquesta ànima de l'ànima; no n'he tret més qu'un petó y vint cosses al trasero. Com tant hermosa causa, ha produit en vos efectes tant terribles?

Pangloss, contestà en aquets termes:—Oh estimadíssim Càndit! tu conegueres la Paquette, la bufona cambrera de la senyora baronesa: jo he fruit entre'ls seus brassos les delicies del paradís, quines m'han produit aquets torments de l'infern, qu'are'm devoren:

Díes enrera, encare un altre distingit redactor del mateix diari feu una hermosa crítica laudatoria de l'esquisida obra d'en Mæterlinck «L'Inteligence des Fleurs».

Doncs bé, are, pel sol fet de que'l gran pensador, junt am l'Anatolí France, apoyin al repulsíu Ferrer, tot d'un plegat «La Veu» surt proclamant la buydor estúpida de l'obra d'aquets dos cultíssims talents.

La mateixa ingratitud d'en *Azorín,* qui a Madrit també ha llensàt el seu grapadet de fanc conlra'ls dos mestres. Potser perquè éll s'ha esforsat eternament en l'imitació d'en Anatoli France.

Per lo que respecta a «La Veu» ja sabèm com dèu justificar el seu procedir. Dirà lo que de la estúpida campanya contra PAPITU alegà: «Ens fèien nosa aquets dos homes..... ¡y'ls hem reventat!»

Aquest número ha passat per la censura.

Segons «El Diluvio», D. Jesús Pinilla, ha arrivat de les montanyes de Gualba, ahont ha permanescut durant la setmana tràgica y les altres que seguiren, amb un agradable recort de les controversies amb el rector y el manescal, amb un rostre colrat y sobre tot un gran talent en jugar la barrotada.

Per nosaltres bé. Però que no ensenyi aquesta última habilitat als companys de consistori.

¡Si comensen a jugar y a barrotarse.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 3275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

Correspondencia

Soler del Compte, Vostè progressa. Insertarèm quelcom. Les llegendes, en general, poc ingenioses.—*Sorb,* S'ha equivocat, lo millor es que li envihi a n'ella, potser es romàntica y la complaurà; els nostres lectors se'n riurien y millor per ells.—*A. Pamias,* Perfectament... perfectament. Vostè es un humorista estupend. Ens veuriem molt honrats am la seva colaboració.—*E. Galcerán y Maymó,* Distingit senyor: Rebuda la seva apreciable del 17 del corrent y ens apressèm a contestarli que prenèm bona nota de les seves amonestacions y li repetim lo qu'al Sr. Pamias. Am tal motiu tenim molt gust en oferirhos sos afms. S. S. El Redactors.—*Román Sánchez,* Es un xic vulgar.

---

n'estava infectada d'aquets torments, potser n'ha mort a hores d'are. A la Paquette, li feu el present unfranciscà molt savi que ja'l duia de díes y savía d'ahont venia; ell el prengué d'una comptesa vella, a qui'l donà un capità de cavallería, aventlho ell rebut d'una marquesa, aquesta d'un patge y aquet d'un jesuita, a qui sent novici l'entregà directament un dels companys de Cristófol Colón. Per part meva no passarà a ningú, jo'm moro.

Oh Pangloss!—exclamà Càndit,—vetaquí una estranya genealogia! ¿No es pas el diable qui'n feu l'arbre?

—De cap manera, replicà aquell gran home; era una cosa indispensable en el millor dels mons, un ingredient necessari: car si Colón, no hagués agafat en una illa americana aquesta malaltia qu'enverina l'encant de la generació, que sovint, fins priva la generació y qu'es certament l'extrema oposició al gran obgecte de la naturalesa, avui no tindriem xacolata, ni carmí de *cochinilla;* s'ha de notar a més qu'en el nostre continent aquesta malaltia, com la controversia, es completament particular nostra. Ni Turcs, ni Indus, ni Persas, ni Xinos, ni Siamesos, ni Japonesos, la coneixen encare; prò hi hà rahó suficient pera creure, que ja la coneixeràn en els segles a venir. Mentres tant ha fet un bon camí en les nostres terres; sobretot en aquets grans exèrcits d'honrats mercenaris ben criats, quins decideixen el destí dels Estats, pot assegurarse que quan trenta mil homes combaten en batalla campal contra altres tants de l'altre banda, hi han ben a la vora de vint mil siphylitics per cantó.

—Tot això es admirable,—digué Càndit,—prò es necesari que vos posèu en remei.

—Y com?—feu Pangloss;—no tinc ni un sou, amic, y en tota l'extensió d'aquet mon, es impossible posarse en cura ni pendre una ajuda sense pagar o sense que un altre pagui per nosaltres.

Aquet últim discurs determinà a Càndit: s'agenollà als peus del caritatiu anabaptista Jaume, y li feu una pintura tant sentimental de l'estat a que era reduit el seu amic, que'l bon home no vacil-là en recullir al doctor Pangloss y ferlo curar pel compte seu. Fou lieu la cura de Pangloss, va perdre solsament un ull y una orella.

Escrivía molt bé, savía perfectament l'Aritmètica.

L'anabaptista Jaume en feu son tenedor de llibres.

Passats dos mesos, cridantlo els negocis a Lisboa, enmenà en son vaixell, llurs filosops. Pangloss li explicà com tot era millor de lo que podía ser, Jaume no pensava pas aixís. Induptablement, rahonava, els homes han corromput la naturalesa, perque els homes no son llops, prò s'han tornat llops. Deu, no'ls dona pas canons de vintiquatre ni bayonetes, prò ells han construit bayonetes y canons de vintiquatre pera destruirse els uns als altres. Jo podría posar en dos rengles als negociants qui fallen y a la justicia que'ls ampara pera aterrar als acreedors. Tot això es indispensable, deia el doctor borni: les desgracies particulars fan el bé general, en forma, que com més desgracies particulars arriven, més resplandeix el benestar de tots.

Mentres ell rahonàva, s'enfosquí'l cel, els vents bufaren pels quatre costats del mon y el vaixell, ja a la vista del port de Lisboa, fou combatut per la més terrible tempesta del mon.

CAPITOL V

Tempestat, naufragi, terratrèmol y lo qu'esdevingué al doctor Pangloss, a Càndit y al anabaptista Jaume.

La mitat dels passatgers, febles, morint d'aquestes angunies inconcebibles que'l vaivé d'un vaixell provoca en els nirvis y en tots els humors dels cossos agitats y trabucats, no tenien energía per preocuparse del perill. L'altre mitat cridava y pregava; les veles eren esquinsades, els pals romputs, el casco esberlat. Qui podía trevallava, ningú s'entenía, ningú manava. L'anabaptista ajudava bon xic a la maniobra; s'estava sobre coberta; un mariner furiós li donà un cop y l'estengué: prò am la forsa que feu, el mar, li respongué amb un altre empenta que'l llensà de cap a mar. Restà

(Continuarà)

L'HUMOR DELS AVIS

Caricatura francesa, treta dels «Songes Drolatiques».

Caricatura flamenca.

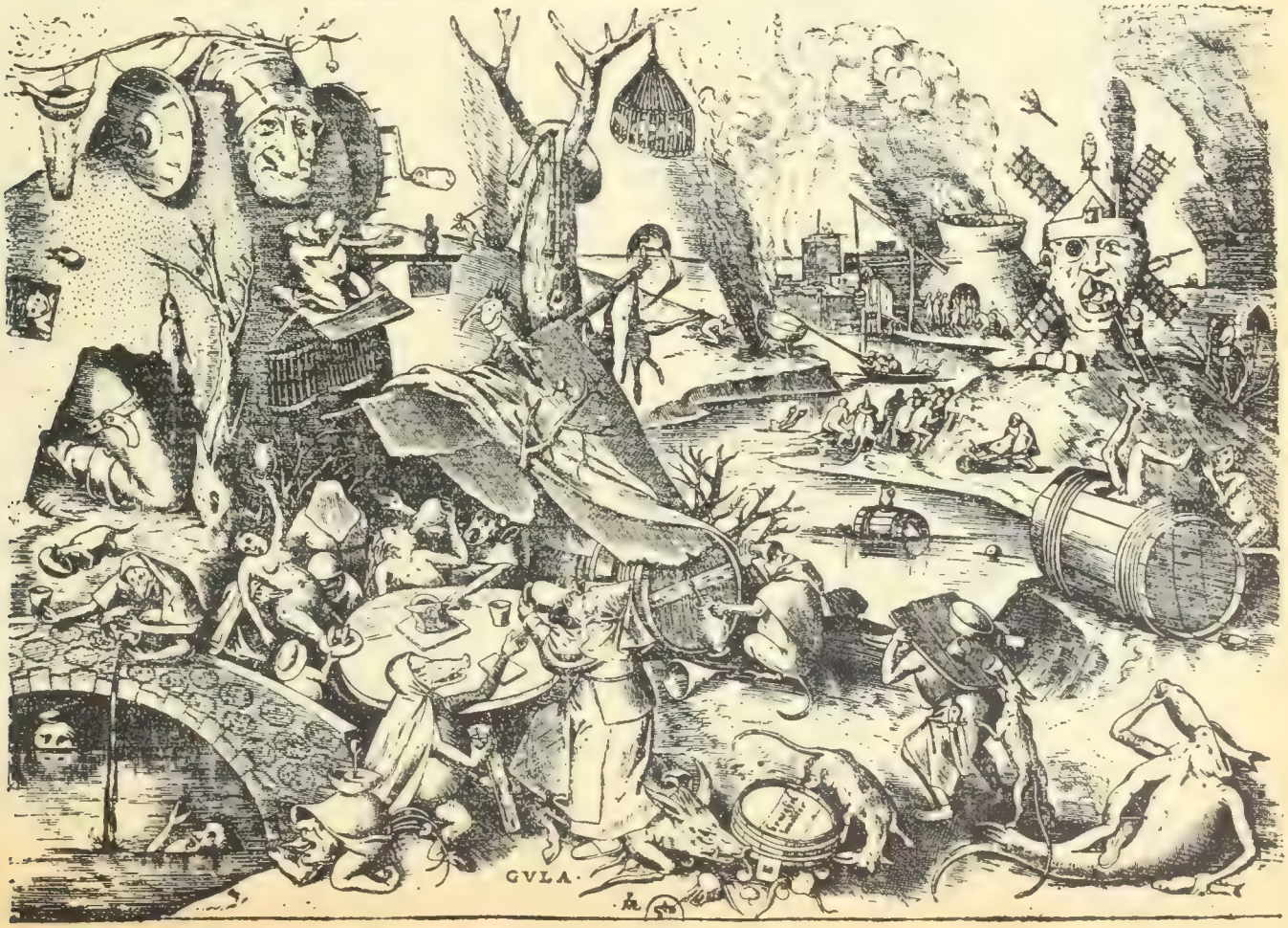

LA COLAFRERIA.—Caricatura de Breugnel el vell.

L'HUMOR ESTRANGER

ANGLATERRA

Caricatures del *Punch* de Londres

DESPEDIDA PER L'ETERNITAT

Ella (efusiva) «Quina alegría de reveurel després de tants anys, apreciat capitá Burlington».

Ell «Oh! d'això ja fa deu anys: are soc Major».

Ella (encare més efusiva) «Com passa'l temps!..... *bueno*, m'he alegrat de veurel: passi-ho-bé. Y li desitjo que ja sigui general quan ens tornèm a veure.

—Voldría ser una nola, Billy, pera casarme am mi y aixis et demostraria que tu no ets la única xicota que té la cara bonica.

—Em sembla, doctor, que estic mal. Me trobo que quan més menjo més desganat estic.

—Perfectament: ja está vist. Això es a causa de que tot lo que vostè ingeretx se li precipita cap al estómac.

—Què es, mamá, això tant estrany?

—Es una cigonya, home ¿què no ho veus?

—Oh, si, ja ho veig qu'es una cigonya; prò què es això que hi ha al cap-de-munt?

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

—Ay pobreta de tu! Air a la nit te vàs deixar els finestrons overts y aquells joves te vàn veure com te despullaves.
—Ja ho sé que'm vàn veure, prò com que savia qu'ells no's podien pensar qué'ls vegés...

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 44. 10 CENTIMS BARCELONA 29 SETEMBRE 1909

PAPITU

Una de les diferentes formes de sentir la campanya al estranger.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMOVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL
VI VITAL AMARGÓS
PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS
El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

L'amor que paga

A cosa de quinze díes qu'un conegut comerciant dels qui millors balansos fan en aquesta honorable ciutat nostra, una especie de Cressus del Aixamplis, ha tingut la debilitat d'enamorarse com un colegial, prò lo que's diu enamorarse, fins al punt inconcebible de neglijar els seus negocis d'una manera alarmant... pels nebots.

Y lo més greu, per vergonya de la familia, es que'l seu cor atribulat no batega pas per una Dùlcinea de la seva alcurnia, ni molt menys. La *culpable* es no res menys qu'una d'aquestes desditxades criatures qui van pel mon exhibint en les escenes dels teatres-concerts les seves gracies ultrafemenines.

Un verdader horror.

Un cas deshonorant.

La ruína probable de la casa.

Totes les solicitacions del nostre home s'han estrellat devant de l'impassible astuta crudeltat de l'amada.

Don N., qu'es un perfecte home de mon y un *connaisseur* expertíssim de la vida del mon de la *noce* ha posat en pràctica un procediment qu'ell creu molt espeditiu y que si no altra cosa, demostra en el seu inventor una delicadesa y vivor ben noucentistes.

Ell m'ha agafat dèu bitllets de cent pessetes, els ha partit cada un en dos trossos y n'ha fet dos lots de dèu mitjos bitllets y devant d'aquestes dugues ares sagrades, invocant am devoció a la seva musa, ha escrit la següent epístola a l'astuta gateta:

«Senyoreta: Jo hauría pogut llensar una carretada de flors als seus peus quan vostè ha acabat de cantar am tanta gracia els couplets de «l'ull de poll del aviador» prò, apart de que això hauría semblat un acte de vana ostentació, he cregut preferible posar a sa disposició una cantitat pera que vostè's digni cada matí encarregar a la florista un pom de flors blanques que vostè voldrà imaginarse enviat pera aquest son fervent admirador. Adjunt hi trobarà dèu mitjos bitllets de cent pessetes!»...

Y aquí el bon senyor ficà un dels lots en el sobre.

«L'altra meitat la trobarà a sa personal disposició en aquesta sa casa, carrer tal, n.º tal, ahont hi queda ansiós son devot, N. B.»

Y aquí's ficà'l segon lot a la cartera.

Dotze hores més tart, arribava la resposta plena d'efusives paraules d'agrahiment y de modestia y quin final dèia aixís:

«Pàssar a recullir els dèu mitjos bitllets fora abusar de la seva galantería. No s'amohini, oh dols amic meu, pels bitllets mutilats, un altre bon amic els hi adquirirà com ho feu pera mí, am sols un dèu per cent de rebaixa.

Molt reconeguda a la seva finura soc sincerament de vosté discreta amiga—R.»

DE LES PLUJES

—Be triguen prou a inondarse els pobles del Llobregat, aquest any que tinc instantánea.

La guerra dels "trusts"

La guerra de les *dugues rasses*, la dels cent anys, les lluites de güelfs y gibelins y les del Rif entre moros y espanyols, passaràn a esser coses insignificants devant de la guerra entre els *trusts* de la prempsa que s'aprepara. L'un *trust* ja'l coneixen. Es el de la prempsa lliberal madrilenya. El que no coneixen es l'altre, el de la prempsa conservadora *bilingüe*, perque en aquest hi hauràn diaris castellans y catalans.

La pensada d'aquest segon trust l'ha tinguda en Cambó, qu'es el qui té totes les pensades en el camp de la dreta. S'imposa un *trust* enfront de l'altre, s'ha dit en *Maura-chico*. «Això entra de plè en el programa de la meva política *realista* car, en efecte, rès hi ha que dongui tants *rals* com un *trust* ben portat. La qüestió es triomfar, manar, enredar y, digui lo que vulgui en Prat de la Riba, el fi justifica els medis. Hem d'anar al *trust* dels periòdics *de bé*. Si es precís comprarèm a tot el mon».

En efecte, el trust ha comprat ja *El Mundo* y aixís pot ja dir que tot el mon es seu. Am *El Mundo* y'l *A B C* a Madrid y *La Vanguardia* y *La Veu* a Barce-

lona l'altre *trust* haurà de plegar.

La cosa pot donarse per feta, perque olorant un bon negoci, uns quants peixos grossos, ja han ofert els quartos que faltin pera dur a terme el progecte.

L'única preocupació dels futurs accionistes era lo que passaría quan governessin els lliberals.

Aquesta gentota —dèien aquells— quan governin son capassos d'enviarnos les masses a fumarnos les imprentes y les redaccions com els pernils d' Asturies. Però en Cambó els ha tranquilisat. Molts lliberals—els ha dit—malgrat les meves exitacions no van voler entrar a la Solidaritat Catalana perquè allò no era pas una societat anònima que repartis dividendes, però en el nostre *trust*.....Amb uns centenars d'accions lliberadès els hi tením al costat nostre, y quan governin podrèm comptar amb el *fondo de los reptiles* com si governés en Maura.

Això ha acabat de convencer als futurs accionistes y el *trust* periodístic neo-regionalista se disposa a entrar a la lluita.

ELS FETS VANDALICS

—Cuan la derrota de la Lliga vaig perdre la gana d'una manera alarmant, però, vaja, am l'èxit dels *fets vandàlichs*, ja'm torno a refer.

—Sí, sí, lo qu'es jo no estic pas gens tranquil; aquest diable de Carner es capàs d'estriparnos la grúa.

En *Claudi Frollo* y en Martínez Ruíz, *Azorín*, que com ex-anarquistes hi tenen la ma trencada, ja estàn redactant unes proclames revolucionaries que la policía trobarà quan el *trust* comenci a funcionar—a cân Carner, a cân Lluhí o a la Abadía qu'en Sunyol té a la Garriga.

Perquè'ls del *trust neo-regionalista* diuen a crits que van a tirar contra l'altre, però en veu baixa lo que's tracta de fer, es reventar l'esquerra catalana qu'es lo que per are'ls fa més nosa.

L'Alomar y l'atjetiu

L'Alomar, demana que's crèi una solidaritat catalana-espanyola de forses d'esquerra, pera la reivindicació dels drets de llibertat. Ens sembla molt bé la pensada. El PAPITU ha escrit desseguida al *Gedeón*, a veure si vol fer junta.

Molts recriminaràn a l'Alomar per la seva proposició, qu'a primera vista sembla poc catalanista, però l'Alomar es així, ho diu tot francament y a crits, y esclar les coses surten malament.

Quan va marxar a Madrid a fer oposició a una càtedra, tot era escriure y dir als amics: «Si'm toca l'adjetiu, me reventaràn. Es l'unic, de tot lo del inmens formulari, que'm pot fer quedar malament». Trovava a un amic, que li preguntava sobre les oposicions: «Si, tinc la seguritat de que les guanyaré. Però si'm toca l'adjetiu». Ab l'Antoni Lopez tot era planyes de l'adjetiu. En *El Poble Català* — aquell periòdic que va sortir una temporada, no sé si s'enrecordaràn, — hi clamava un odi terrible contra l'adjetiu. Algùns optimistes tenien esperances de que a l'Alomar no li tocaría l'adjetiu a Madrid.

Arrivaren les oposicions... *Debâcle*. L'Alomar, sense plassa. Li havía tocat un tribunal anti-català y es clar, adjetiu al canto, adjetiu per tots costats. Tot per la franquesa. ¡No li tenía de sortir l'adjetiu, si a Barcelona fins els llimpies savíen que si li sortía, se quedava sense plassa. Quan va sortir de Palma, els del tribunal ja n'estaven enterats. Per això are, amb el nou proposit tenim por de que també li toqui l'adjetiu a Madrid.

Belleses republicanes

ESDE Londres, en Ramiro de Maeztu ens presenta a la Fornarina com amiga den Lerroux y sospitosa a la policía. No's vagin a creure vostès qu'aquesta policía es policía de costums, que vigila a la cupletista espanyola pera que no acostumi al públic anglès a admirar a Deu en les seves propies obres, ni qu'en Lerroux té cap rivalitat amb en Joan Josep Cadenas, periodista y amic íntim de la Fornarina.

La Fornarina es republicana. A Madrid, tots els toreros, menos en Mazzantini, totes les cupletistes y tots els tabernés, son republicans. La Fornarina, ademés de republicana es guapa. La Soletat Villafranca, es anarquista y guapíssima. La Belén Sarraya y la Colombine, lliurepensadores, també son blancs de temptacions.

Si les dònes se n'adonen de que essent lliberals, se les pot suposar guapes ¿no comensarà una època en que les dònes per coquetería, per seguir la moda, s'allunyaràn de les iglesies, deixant de fullejar am complascencia el *Nuevo Mundo*? Els homes, van darrera de les dònes. Si aquestes cauen del costat de la llibertat, nosaltres caurèm ont caiguin les dònes. Però, no n'hi ha prou am les dònes guapes. Si persisteix essent *chic* anar a l'iglesia y a les arrivades reials, tot serà inútil. La qüestió està, doncs, en unificar la bellesa, la república y l'opoponax. Y aquí, entrèm nosaltres, els homes.

Una dòna prefereix un jesuíta a un republicà, perquè'ls jesuítes fan bona olor y parlen pulcrament. Si a Barcelona, triomfen les franceses sobre les espanyoles, consisteix precisament en la perfumería que gasten, en les camises am blondes y en la *causerie* picanta y agradabilíssima. La forsa dels republicans, deu estar doncs, d'aquí en endevant, en esser *chics*. Els mitjons de seda den Calvet, les seves sabates Lluis XV y la seva correcció britànica, feràn més que 'ls discursos den Vallès y Ribot. En Salvatella pensa igual y per propaganda, (no vagin a creure vostès que per presumir), s'ha comprat un panamà y un trajo fantàstic am ratlles de cebra. Per això una de les coses que té de fer l'esquerra, es ferse amb en Pere Rahola y en Ventosa y Calvell. No's té d'oblidar qu'en Robespierre se rissava y empolvava la perruca minuciosament quan tenía de parlar en el Club o en la Convenció, y qu'en Castelar, perdut el seu prestigi en el poble, el va retrovar entre les dames.

Femnos galants y presumits, escarmentats pels lerrouxistes qu'anaven sempre am la roba del trevall, y per les Dames Rojes que no eren guapes. El *smoking*, podrà sempre més que la brusa. La levita den Rochefort, podía més contra l'Imperi, que l'americana atrotinada den Blanqué. En Laureà Miró es tant «tremendo» com en Marial però aquest mai s'imposarà tant com en Miró perquè li falten les seves ermilles espatarrants.

El PAPITU, presenta'l seu programa constructiu:

Dòna guapa, dòna lliberal.

Home elegant, home republicà. En Vinaixa, el descamisat, té de ferse monàrquic y els nois Güell, Andreu, Samà, etc., republicans. En Puig y Cadafalc, en Cambó, en Casellas, en Prat de la Riva, etc., ja estàn bé ont se troven. Son lletjos y vesteixen malament. De una dòna se té de dir: «Deu esser lletja, perquè cada día va a missa.....»

Mot de la fin. El Marquès d'Alella, es un dels nostres més forts anticlericals. Li enviarèm gratis la suscripció del PAPITU, y confièm que fundarà una logia masònica de nobles. Li resultarà molt barata.

Un rapte

NA coneguda artista, especialista en els papers de mare y comare, s'ha cansat del de muller fidel y, decidintse per el d'esposa adúltera, ha fugit am l'apuntador y un grapat de duros.

El marit, també distingit artista, es trova sense contracta, sense diners y sense dòna.

S'admeten donatius an aquesta redacció

LA MISERIA

—Vaja, qu'això fa fastic; tothom se ven.
—Ja ho podèu ben dir ja; no hi ha ningú que compri.

—Com vos ho fèu pera estar tant magre? Jo ja he probat tots els espr cifics, però ha sigut en và.

El descobriment den Pol

Pera evitar senzills errors, cal dir avans de tot, que el *Pol* del qual anèm a parlar no té rès que veure amb el Pol descobert pel Dr. Cook.

L'un es el Pol Nort y l'altre es el *Pol* del carrer d'Escudellers.

Descobert un Pol, l'altre s'ha cregut en el cas de fer un descobriment de menys interés científic, sens dubte, però de molt més interés... electoral.

Ja veuràn com va esser:

En *Pol*, que's carteja am tot el mon, estava acavant una carta pera en *Claudi Frollo* que naturalment perteneixía an aquest mon *(El Mundo* en castellà) y acabava de posarli una *post data*, en la qual li demanava que en confiansa li digués si la famosa proclama trovada a cân Ferrer era feta d'ell o d'en La Cierva, quan de cop se va donar un cop al cap.

—Què li passa, *Pol*, li digué en Casellas que prop d'ell, am la ploma a la ma, estava perpetrant alguns *fets vandàlics*.

—He tingut una idea!

—Vol dir que vostè té idees?

—Acabo de fer un descobriment que pel cap més baix ens valdrà dèu mil vots més en les properes eleccions.

—Vostè somnía truites!

—Que m'ha près per en Pagès y Rueda que sols pensa en afartarse?

—No s'ofengui, home, però dèu mil vots més!...

—Com una malla.

—Bé, però, què ha descobert?

—Que desde'ls *fets vandàlics* en endevant a Barcelona ja no hi han ni demòcrates, ni republicans, ni lliberals, ni esquerrans, ni conservadors, ni nacionalistes ni...

—Y que no més hi han regionalistes den Maura, dic, den Cambò?

—Justos! *Gent de bé* y incendiaris.

—Y la *gent de bé?*

—Som nosaltres.

—Y'ls incendiaris?

—Tots els demés!

—Carai, carai! Sab qu'això quasi s'hauría de telegrafiar an en Maura.

—Y publicarho an el *Al Día*.

—Home, això *desde luego*. Escrigui, escrigui, que jo mentrestant m'en vaig a ferho sapiguer an en Cambó y an en Prat. Quín descobriment! Dèu mil vots més! Quín *Pol* aquest *Pol!*

Els suscriptors de *La Veu*, al enterarsen per medi d'un *Al día* varen quedar tant convensuts com en Casellas de que efectivament se tractava d'un gran descobriment.

En Prat el va trovar massa radical y en Cambó, escèptic en això com en tot, al tenirne esment, se va contentar amb arronsar les espatlles tot dient: Aquest Pol desde que se li van mullar els papers en les darreres eleccions no sab lo que's pesca.

En *Pol*, al saberho, indignat, exclamà:

—Aquest Cambó s'està posant inaguantable: No més creu amb en Maura!

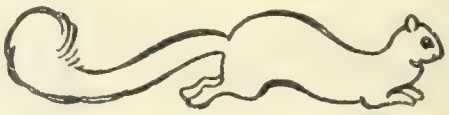

Que no'ns-e-l'alsin!

AIGUÉ la nova en les redaccions de *La Veu* y *La Publi* com una bomba... de les que peten.

—Qui ho havía de dir! Are qu' entre la guerra del Rif y la suspensió dels altres diaris polítics fèien tants rals! Justament are en Carner s'ha decidit a parlar sèrio an en Maura, demanantli qu'alsi inmediatament la suspensió de garanties!

—Aquest home sempre ha de ser inoportú, dèien a *La Veu*.

—Are que ja no perdiem diners, afegien els de *La Publi*.

—Tanta tranquilitat que hi ha a Barcelona!

—Sense *El Poble Català!*

—Ni *El Progreso* ni *La Tribuna!*

—Quina falta ens fan les garanties?

—Y es clar!

—Si alcen les garanties son capassos de tornar a cremar convents.

—Y cometrer nous *fets vandàlics*.

—Rè; uns quants *fets vandàlics* més, no vindràn gens malament.

—Però sense alsar la suspensió de les garanties!

—Naturalment!

—Ni deixar sortir els diaris sospesos!

—No, no; que no'ns-e-l'alsin, que no'ns-e-l'alsin!!

El collaret del Rei

Era un rei de molt lluny, d'allà dels Indus. Els seus regnes eren tots plantats de xamerogs, lactanies, palmitos y demés plantes de luxo; per sota d'aquestes plantes s'hi criaven, unes flors grans, fragants y virolades, tigres, serpents y aucellets de tots colors. Tenía palaus, tenía elefants tenía esclaus y tenía tres mil donzelles preparades, cinc mil dònes en servei actiu y les costelles de tots els seus súbdits en primera reserva y a la seva disposició.

Però'l gran rei, es decandía, feia sis mesos qu'havía comensat en cert apartament del reial palau la confecció d'un collaret maravellós. Argenters de per tot arreu del mon treballaven en les filigranes d'or y argent, bruixes baixades de l'Himalaya y vingudes de les piràmides infundíen virtuts maravelloses a les esmeragdes, ó pals y rubins y en una cambra sempre tancada, del misteri de la qual sols el gran y poderós sobirà n'era sabedor, un misteriós artifex desde sis mesos treballava en un joiell forsosament maravellós.

El gran rei passava dins la cambra hores, jornades senceres, y en sortía sempre amb els ulls més brillants, més esfonsats, amb un gran cercle negre tot al voltant.

Fèia tres mesos que no podía caminar sense'ls baculs humans de dos donzelles, per sobre llurs espatlles sortíen les reials mans esprimatxades y quan com al descuit aventurava una blana caricia en petits pits de bronze semblava que les bagues d'or s'esmunyíen dels seus dits.

Aquell pit fort com una cuirassa, que mostrava orgullós en altres temps, ja no fèia estremir a les donzelles envejoses d'apretarse contra ell. Rics mantells el tapaven, però ni sedes, ni brodats podíen fer oblidar la magestat dels antics muscles.

Un día el collaret estigué llest: els cortisans arribaven per tot arreu per celebrar la joia inapreuable; les mil donzelles preparades esperaven am fruició que les virtuts donades á les pedres per sacerdots y encantadors deixaríen el seu cos nèt de la presenta malaltía y que com temps enrera, cada nit, avans de morirse les estrelles, quiscuna d'elles duría la cara untada am l'ol perfumat de la barba del rei.

El rei aparegué, com sempre entremitg dels dos bàculs, com sempre amb els ulls brillants, enfonzats am cercles negres tot entorn. Avui el pit no era amagat per draps brodats, el collaret, la joia construída per mans de tot el mon y riqueses de tota la terra, brillava explendorós.

Un clam d'admiració, feu tremolar la sala, ¡Oh! els exèrcits enemics fugiríen devant les espases de foc que fulgíen del joiell, cap geni dolent s'atreviría contra'l mortal cobert am tal cuirassa; ¿quína dòna enlluernada com una alosa no's llensaria als braços d'aymador tant brillant?

Pausadament, el rei alsà una ma. Es feu un silenci, y ell parlà aixís:

—No es lleig, veritat, l'estoig? M'ha costat car: més car em costarà'l collar.

Dient això deixà caure aquell agombolament de riqueses de trassa, de virtuts maravelloses, y mostrà al poble un collaret de petons, que li encetava'l pit; uns més antics ja pàlits, uns altres vermells com magranes madures, uns altres en que encare hi era humida una gota de sang com un rubí.

J. V. C

"El ciego de buena vista,,

Un astronom d'Heidelberg, que'l Doctor Benet R. Barrios deu coneixer, en Max Wolf, ha descobert a cinc milions de kilometres del sol més enllà de Neptuno, el famós cometa d'Halley, qu'ha aparegut puntualment allí ont els astronoms li havíen donat cita. Està vist qu'això dels cometes, després de les corrides de toros, es lo que funciona ab més puntualitat.

ELS ENVEJOSOS

—Si m'hagués decidit a fer comedia en castellà a hores d'are ja tindría la reputació y'ls brillants de la Bella-Otero.

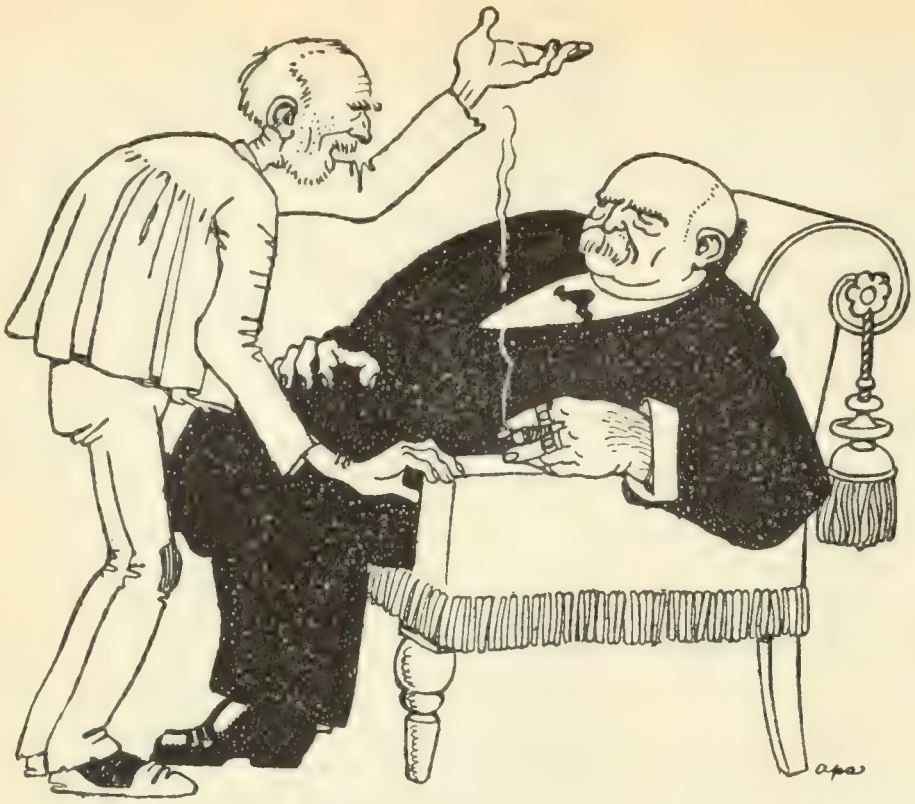

El company pobre.—Jo't seré franc, encare penso com quan erem joves; llibertat y fora! o sinó, cremarho tot!

El company ric.—Vaja home, vaja, sembla mentida qu'a la teva edat encare tinguis aquestes ideyes.

Del nostre corresponsal a Puigcerdà

El Cicerone

Tinc el gust de presentalshi an en Josep Junoy. El seu germà Emili, li diu «el meu germanet petit». Y trobo que tindría de dirli «el meu germanet llarg», car en Junoy es alt y prim, pera portar en tot la contra al seu germà qu'es petit y gros. En Junoy porta uns pantalons amples, un bastó gros, una agulla de corbata que sembla falsa y com que no té bigoti se l'estira. Tot això indica qu'en Junoy es un incoherent. Caricaturisa capellans, no per rès sinó perquè son decoratius; no l'hi agraden les espanyoles, perque no saben ballar el *Cake-Walk* y amen tant sols d'una manera; li es simpàtic el noi Andreu perquè aixafa gossos y velles per les carreteres, y li fa gracia la cara den Vilumara perque li fa l'efecte de que li han sortit patilles a la lluna. S'alimenta de merengues y com que no entén de política,

Ja es vista la den Max Wolf, però vaja, no es rès comparada ab la d'un ex-regidor, qu'actualment sofreix persecució.

Li agrada molt el beure, a l'ex-regidor. Això no es cap pecat. Ho era en temps den Noè, y per això la Biblia'l pinta amb una paperina terrible, ensenyantho tot desvergonyidament perque anava nú. Are, am l'invenció dels calsotets y de la camisa, ademés de lo que's porta a sobre, ha deixat de serho. Li agrada molt el beure y uns companys regidors, una tarde en el Municipi li feren una broma. En una ampolla hi varen posar aigua, tapantla després com si acabés de sortir de la botiga, com una ampolla d'anis encara verge.

Arriva X..., l'ex-regidor. Bons díes. Brometes. Invitació.

—¿Vol beure? Es un bon anís.

X... guaita l'ampolla. Llegeix l'etiqueta. Torna a mirar aixecant l'ampolla en l'aire, y diu ab l'accent d'un convensut.

—Això es aigua.

Els altres, se sorprenen.

—Què té d'esser aigua. Si encare no està ensetada l'ampolla.

X... tornà a repetir.

—Això es aigua.

Això es vista, y no la den Max Wolf.

—¡Pobre oncle! Ens estimavem molt. Jo sempre li dela: quan un dels dos es morí jo sabré administrar com cal la teva fortuna.

se limita a dir qu'an en Cambó li escau molt malament la barba. Heusaquí al meu *cicerone*.

El llac

En Junoy m'espera a la porta de l'hotel. El trovo matant mosques.

—¿Ahont anèm?

—Al llac.

El llac de Puigcerdà té totes les condicions pera esser un llac: es blau y està rodejat de terra per tots costats. Les seves aigües fan surar barques de persones y tot, y a l'arrivar fins varem veure una onada.

Desseguida comprenguerem que'l tenien molt ben ensenyat. Arrivada y ¡apa! una onada, pera que siguin servits.

Al cap d'una estona, veièm un peix, però cosa estranya, el peix es d'aquells de colors que posen en les peixeres de les tabernes y al Fayans Catalá quan fan exposicions. El peixet fa unes quantes posturetes de gomós, dona un saltet, treu la boqueta, cassa un mosquit y s'en va. Restèm admirats.

A l'hivern, com que no hi han forasters y els peixos no poden cassar mosquits el llac hi sobra y el buiden; en això Puigcerdà es el número un.

¿Ahont han vist vostès, ni a Suissa què té un comers de llacs al per major ni a Italia, ni a Escocia, que's porti tant bé'l servei de llacs? ¿El llac no ta falta? Doncs, no hi ha llac fins a l'any que vé. Als peixos els porten a la casa de banys qu'es a la vora pera conservarlos en aigua tebia.

Ni un dels peixos de Puigcerdà ha mort de pulmonía. Tant sols quan vehuen molts forasters pateixen un xic del coll de tant tenir de treurel fora de l'aigua pera cassar mosquits.

En el llac, es clar, hi ha una fada. Se diu *Conchita,* va de dol y es morena, en lloc d'anar de blanc y esser rossa.

El servei de fades el té una mica descuidat el Municipi. Preguntèm a la fada negra:

—Escolti ¿que hi han hagut naufr ¿is en aquest llac?

—Sí, senyor, sí. Una vegada si va ofegar un carrabiner.

—Així, ¿aquestes barques dèuen esser de la Societat de Salvament de Náufrecs.

—¿Qué vol dir? ¿Que sen burla? Doncs es ben veritat. Tot el poble ho va veure.

Sí, amics; el bon poble de Puigcerdà, va veure impassible com el carrabiner s'ofegava, pera que ningú pogués dubtar de que allò era aigua, y de que a l'hivern, quan fa'l mal temps, sort que'l buiden, que sino...

COSTUMS EVANGELIQUES

—La mamà es molt senzilla. No li fa rès que l'institutriu menji a taula am nosaltres.

—Més senzilla es la meva mamà que devegades fins abrassa al cotxer.

El sudamericano

A Puigcerdà, es diverteixen molt anant a buscar el correu. Hi va la colonia, alguns indígenes y un civil que'm saludava sempre. En Junoy, a la porta de correus y telègrafs me presenta un senyor gros, am perilla y una veuarra com la den Vallès y Ribot.

—El *senyor Fernánez*... Sudamericano:

Fent cap al vermuth, que'ns dona un cansalader, el senyor Fernández me conta les seves desventures. Un viatjant català li va dir a Buenos Aires.

—¿S'en va a Espanya? Doncs vagi a Puigcerdà. Vostè qu'ès cassador, trovarà óssos. Y el bon senyor Fernández, va venir a Puigcerdà carregat de winchesters de matxetes y destrals. Ha caminat fins a Andorra armat de cap a peus, y an «ells», als óssos, com el pobre Tartarin, no'ls ha vist encare. ¡Oh inmortal ironía den Daudet, y com vaig sentir la teva gloria, cam nant cap al vermuth d'un cansalader de Puigcerdà!

Ahir, vaig trobar al senyor Fernández. S'en anava a Barcelona, emportantse tot el seu arsenal. Tinc por que'l detinguin, prenentlo per un revolucionari.

Ja'm sembla que llegeixo en el «Cierro» la patètica informació de la detenció del *terrible revolucionario* senyor Fernández.

MARIUS

ELS FETS VANDALICHS

La guerra.—Què't passa, tant irat, Satanàs dels meus pecats?
—Que tots els homes me'ls fas morir am gloria y no'n queda cap pera mi.
—No't queixis, no't queixis, que bona cullita de condemnats has fet a Barcelona.

TEATRES

Micer Josep Carner, com tothom sab, es un jove y delicat poeta, escriu molt bé en català y sab perfectament el francès. Am totes aquestes condicions, una traducció feta per ell deu ser cosa delicada y d'èxit segur, sobretot si presideix el bon gust en la tría de l'obra original. Y per aquí ens hem perdut Micer Carner. Si vostè en hora bona hagués seguit els concells de l'Esquella, seguint les petjades d'uns genis com en Ferrer y Codina, en Ramón y Vidalés y en Reig, un altre fora'l resultat; però triar una curtíssima joguina d'un pipioli, que crèc que's diu «Tristan Bernard»? Això es una ensopegada.

El cultíssim públic que omplía Romea, artistes, fotógrafs, literats, etc. etc., va xiular a «Tristan Bernard». Bueno.

Després van fer una cosa que'ls cartells anomenaven farsa y per mí es una ensarronada. Se'n diu «Els sense cor». L'idea es d'una novetat sorprenent; ¿saben allò den Pierrot que no té cor; y en Pierrot que s'arrenca'l cor pera ferne present a Colombina; y el burgès que té una unsa de perruca, enlloc de cor; y que'ls poetes y els russinyols viuen de cor, els russinyols de cor de bou (Tiago inclusiu) y els poetes del seu propi? Doncs bé, l'idea mare d'aquesta farsa es una de les variants d'aquesta literatura cardiaca. Lo que hi ha, es qu'enlloc d'empèndresho a tall de Willette o de *chanssonnier* ho ha agafat per l'istil den Rusiñol, y efectivament aixís ha sortit. El llenguatge, deliciós. L'Apeles junt amb en Roca y Roca y el senyor Oller, son els amos d'aquest català qu'are's parla, en el que's diu *locu, ojal* y *hasta luego*. Si l'Emili Vallès sortía a cullir barbrismes a Romeia, copsaría cistellada.

Dels actors, la Baró y la Fremont, sobre tot la Fremont. Ay.....

* * *

També varem anar al Gran-vía; el local reformat com trenta mil carretons de diables verts, ha omplert la culta Barcelona de protestants. Es probable que'l bisbe escriga un'altra carta demanantne la clausura, com feu per la capella del carrer de Provensa. Varen comensar am bon peu: «El Método Gorritz» de l'Arniches, es de la mateixa pedrera que'l «Pollo Tejada», «El terrible Pérez» y «El Perro chico», son pesses que mai se gasten, tením mètodo per díes.

Jo avui faría de bona gana l'elogi de l'Arniches; no fa sèrio sentir una profonda admiració per «El Pollo Tejada», però jo la sento, no es de refinat haver rigut molt cada una de les catorze o quinze vegades qu'he

vist *el perro,* però he rigut; no se què dirme però quan el senyor Gorritz fa saludar als deixebles, a una senyora y una cocotte y a un que se *alegran de ver bueno,* una intensa emoció estètica m'ubriaga.

Dèixinse d'obretes comprimides am fí moral com una tontería que varen representar avans en el mateix teatre, per mí:

Moret, Moret, Moret,
Gasset, Gasset, Gasset.

Els còmics molt afinats y les còmiques com la Fremont. Ay...

TAINE

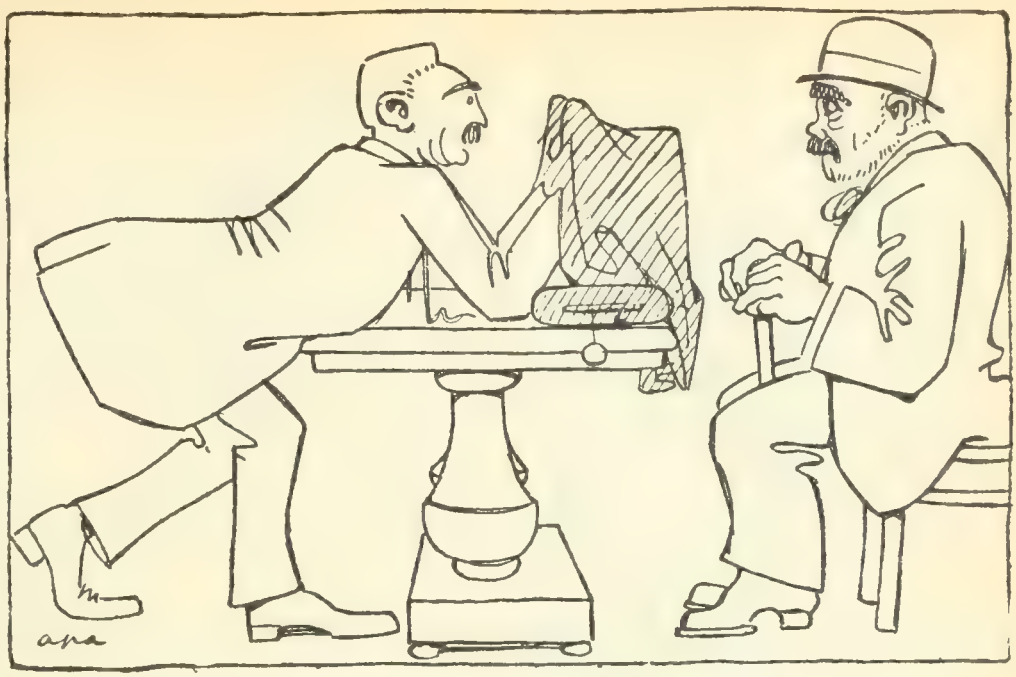

—Aquet ratllat es portarà molt, y es molt sofert.
—..... Què vol que li digui, em sembla que la gent seria com are nosaltres els comerciants.....
—Què diu are, sant cristià; justament els comerciants aquesta temporada fins hi portaràn els llibres ratllats!

La vida plàcida

¡Oh, els subjectes qui's dediquen
a la cría del canari!
¡y els qui juguen a la mona
y els qui passen el rosari!

Els qui van a pescâ am canya,
y els qui suen de manera
qu'aigaleixan en un hora
el midó de la petxera.

Els qui van a comprà a plassa
y els qui dinen a les dotze,
y els qu'engeguen una bomba
al terrat y se'ls hi esbotza.

Els qui ballen de puntetes
tot mirantse les sabates
y els qu'inventen una trampa
per poguerhi cassar rates.

Els qui's casen als quaranta
y als cinquanta's multipliquen,
y els qui van a confessarse
y an el *padre* tot ho espliquen.

Els qui coleccionen *sellos*
y els qui van en bicicleta,
y els qui surten el diumenge
sens gastarse una pesseta.

Els qui's banyen en banyera
perquè'l mar els sembla massa,
y els qu'estimen a una noia
y la noia'ls don carbassa.

Els qui pesen cent dèu kilos,
y els qui's posen la levita
del día que van casarse.
pera anâ a fê una visita.

Els que tot ho troven pèssim
y a tot arrèu toquen l'ase,
y els qui quan van a la fonda
s'en ho emporten tot a casa.

Com qu'am les seves maníes
molesten dòna y infants,
Jo'ls faría una corona
y que fossin capellans.

J. MISTEVIO

La Soletat Villatranca, ha estat posada en llibertat. La bellesa torna a triomfar sobre les lleis y Catalunya vèu reproduirse'l miracle de Friné, sense qu'això vulgui dir que la Soletat hagi fet lo que Friné, car es dòna recatada y honesta.

Això ens fa témer per la llibertat den Valentí y

EL SANT TEMOR DE DEU

—Què es, papà, això de la cuestió de Creta de que tant se parla?

—Ay filleta... què vols que't digui... Es una cosa molt delicada que ja sabràs cuan te casis.

Camp. ¡Vès quin jutje es capàs de conmoures devant de la bellesa den Valentí y Camp!

Rebèm noves de Palma de Mallorca, sobre l'estat d'esperit de l'Alomar, amb això dels fusellaments. ¡Mare de Deu y quin patir el de l'Alomar! Ni les families, crèguins, ni les families.

Ignorèm si'ls executats li han enviat també'ls barrets. Si es així, la casa de l'Alomar deu semblar una parada dels encants, encare que sabèm que'l gran escriptor s'ha fet construir un penjarrobes transcendental y simbòlic, cobert de vidres, pera que la mainada—¡dèu fills, senyors, dèu fills!—no jugui amb els barrets de l'historia contemporànica de Catalunya.

En Gil està estudiant la manera de posar en l'escena del Tívoli, una revista a propósit del descobrimènt del Pol Nort.

Però—li diuen—el públic no vol roba en el teatre, sino pantorrilles, y en una revista així les tiples tindràn de sortir molt abrigades.

—*Chè*—respon ell—però si es lo que sempre estic dièn jo. La qüestió en el teatre son bones pells, creièume, bones pells.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona

Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

penjant, agafat a un tros del pal romput. El bon Jaume corregué a socòrrel; l'ajudà a pujar de nou, prò am l'esfors violent ell caigué al mar devant del mariner salvat, qui el deixà morir sense pendres ni la pena de mirársel. Càndit, qu'estava a la vora vegé per un moment reaparèixer al seu benefactor, després la mar se l'empassà per sempre més. Volia llensarse amb ell dintre la mar, prò'l filosof Pangloss va impedirho, provantli que la badía de Lisboa era feta expressament perque s'hi negués l'anabaptista. Mentres ell probava això *á priori*, el vaixell acabà d'obrirse, tothom morí, feta excepció de Pangloss, de Càndit y d'aquell brutal mariner causa de que's negués el virtuós anabaptista; el murri nedà vigorosament fins a la platja; Càndit y Pangloss hi foren portats per un tauló.

Quan entraren un xic en reacció, partiren cap a Lisboa; els hi quedava algun diner, amb ell esperaven escapar de la gana com ho havien fet de la tempesta.

A penes havien posat els peus á la ciutat, y ja tranquils, ploraven la mort del seu benefactor, sentiren la terra tremolant sota llurs peus; la mar bullenta s'aixecà dintre'l port, trencà'ls vaixells que hi eren anclats. Torbellins de flames y de cendres cobriren els carrers y les plasses públiques: les cases s'esquerden, els sostres passen al lloc dels fonaments y els fonaments desapareixen: trenta mil habitants, de totes etats, de tots els sexes moren entre les runes.

El mariner xiulava, renegava y deia: —Em sembla que per aquí s'ha perdut alguna cosa. Cerquèm. Sempre's pot copçar algún objecte.—

Pangloss dèia: —¿Quina pot esser la raó suficient d'aquet negoci?—

Càndit cridava: —¡Som al darrer día d'aquet món!—

El mariner, corregué incontinent al mitj de les runes; cercá diners; en trová; els copçá; s'ubriagá; dormí la mona; y seguidament compra la bona voluntat de la primera noia en venta que trova entre mitj de les desferres de casals destrossats, agonitzants, morts y cadavres.

Pangloss, am tot no'l deixava tranquil, tot eren estirades a la màniga. Li deia:

—Amic, això no està prou bé, faltèu a la raó universal, fèu malbé el vostre temps.—

—Cap y pota—deia l'altre—soc mariner y he nascut a Batavia; m'he passejat quatre vegades sobre'l Cristo en els meus viatjes al Japó; tu has trovat el teu home, ¡diastre! am les teves raons universals.—

Unes ensoiçiades feriren a Càndit; romanía al mitj del carrer, ferit y covert d'escombreries. Digué a Pangloss:

—¡Ai¡ portim oli y vinagre; soc mort!—

—Y ca!—respongué Pangloss—la ciutat de Lima sofrí el mateix fenòmen l'any darrer allí a l'Amèrica. Les mateixes causes donen els mateixos efectes. Decididament per sota terra passa una corda ensofrada, desde Lima a Lisboa.—

—Segurament será això—feu Càndit—prò per la mort de Deu ¡una mica de vi! una mica d'oli!—

Correspondencia

J. Serbart, Es insignificant: com aquesta en trobaríem a centenars.—*Calzeu,* Està molt bé de forma, es d'un humorisme ben modern y espiritual però l'assumpto es pobre; pera tan exordi hi calía un desenllàs més intèns Fàssins altres coses.—*Tinta,* Està mol bé, però es massa localista.—*T. Ruiz* No pot anar ni am rodes; es groller.—*Jaume Sistacs,* Vol fè'l favor de dirme a quin'hora s'en va al llit vostè? No perdi'l temps.

Aquest número ha passat per la censura.

—¿Y doncs, fa molt que va morir la seva senyora?
—Sí, mira... tot rient, rient are farà cuatre mesos.

—Com segurament, en tò de dubte? Jo't sostinc que l'assumpte queda demostrat en absolut.—

En aquestes raons, Càndit perdé'l coneixement y Pangloss li porta un xic d'aigua d'una font d'allí aprop.

L'endemà, s'arrocegaren per entre'ls enderrocs; trovaren qualque quevlure y restauraren els seus cossos. Desseguida, com tots els demés, travallaren en cuidar als oblidats per la desgracia. Alguns bons ciutadans, a quins ells varen afavorir, els donaren un àpat tan bo, com les circumstancies permetien. Certament que fou un trist dinar; els comensals mullaren llur pa en llàgrimes llurs; Pangloss va aconsolarlos, dantloshi la seguritat de que les coses no podien anar d'altre manera.

—Car,—digué ell—tot això es lo que millor pot haverhi; car si un volcà ha esclatat a Lisboa en cap més lloc podía esclatar; car es impossible que les coses siguen en altre lloc; car tot està bé.—

Un homenet familiar de l'Inquisició, qui era allí a la vora, prengué am molts modos la paraula y digué:

—Sembla que'l senyor no creu en el pecat original. Si tot es lo millor que pot esser, no hi ha pecat ni càstic.—

—Am tota humilitat demano perdó a vostra excelencia,—respongué Pangloss—encare am més modos; prò el primer pecat y la maledicció divina eren coses necessaries en el millor dels móns possibles.—

—Vostè no crèu, doncs, en la llivertat?—

—Perdoni sa Excelencia, la llivertat pot substituir am la necessitat absoluta; car si fos necessari que nosaltres fossim lliures, car a la fi, si la voluntat determinada...— Quan Pangloss era a mitja frase, el familiar feu un signe amb el cap al seu secretari qui li abocava vi de Porto o d'Oporto.

CAPITOL VI

De com es feu un divertit auto-de-fè *per acabar am les tremolades y de com assotaren a Càndit*

Vista la tremolada del terrer, qu'ensorrá tres quarts de Lisboa, els sabis, els sabis del país, no trovaren medis d'impedir una total ruina, com no fos un divertit auto-de-fè. Fou l'universitat de Coimbra qui decidí que l'espectacle d'unes quantes persones a les brases, fet am gran cerimonia era'l medi infalible d'impedir les tremolors del món.

En consecuencia, detingueren un Biscaí, convicte y confés d'haver dormit am la dispesera; dos portuguesos qui tregueren el greix d'un pollastre, y finalment al doctor Pangloss y el seu deixeble Càndit, l'un per haver parlat, l'altre per escoltar am signes de aprovació. Separadament els trasladaren a calabossos d'una humitat extremada, mai el sol molestava en aquells llocs. Vuit dies passats els ornaren amb un sambenet y colocaren sobre llurs testes mitres de paper; la mitra de Càudit tenía les flames cap per avall y els dimonis sense urpes, en cambi els dimonis de Pangloss, tenien urpes, cucs, y les flames anaven cap amunt. Aixis vestits feren sa processó, escoltaren un sermó interessantissim y desseguida una música celestial executada per un óboe. A Càndit l'assotaren am ritme y entre mitj de càntics; el Biscaí y els dos Portuguesos que no volien menjar greix foren cremats; respecte a Pangloss, el penjaren, no es cosa acostumada. Aquell mateix día tornà a tremolar la terra amb un soroll esfereidor.

Càndit, espantat, interdit, perdut, tot plè de sang, palpitant, es dèia a si mateix: Si aquest es el millor dels móns què seràn els al-

(Continuarà)

L'HUMOR ESTRANGER

FRANCISQUE POULBOT.—FRANÇA

No es un gran dibuixant, prò es un home d'ingeni. Això pels parisencs val més qu'allò y per les persones qui volen divertirse també, aixis es que pot assegurarse qu'es un dels millors elements pera un periòdic de caricatures. Ademés supleix ben aventatjosament aquella deficiencia am la més fina observació. Un dibuix d'ell serà inconsistent o amanerat prò l'escenari estarà tant ben observat y els detalls aussiliaràn tant abundantment l'esprit de la llegenda, que l'efecte produit serà semblant al que produeixen els dibuixos dels grans caricaturistes, y els defectes tècnics s'esborraràn fins a la vista d'un coneixedor.

Una de les notes més simpàtiques de la seva personalitat d'humorista es la d'haver dirigit les seves dots d'observador a retratar el món de la quitxalla, y especialment la quitxalla dels menestrals de París. Allí ens hi ha mostrat la incipienta mentalitat de la mainada, mitj d'ingenuitat, mitj de precositat perversa; y aqueixa mescla es lo més nou y graciós que's coneix en la moderna premsa humoristica.

Com haurà comprès el lector, la gracia y l'ingeni d'aquest humorista es destaquen en les llegendes. Algunes d'elles ja han fet historia com les del gran Foràin. Per exemple:

Dugues aprenentetes parlen:

—Què tal, eh... ja ho has vist... ha tingut bessonada la mestressa.

—No t'ho deia jo que tenia dos amants.

I. SACS.

L'OBERTURA DE CURS

—Deu ser un ximplet el mestre nou ¿oi?

—Què rius?
—Es que'l mestre m' ha fet entornar perquè portava polls.

—Si no comencesin mal les classes, sempre serien vagacions.

—Vols que vagi a cercà'l teu pare?

—He posat aquell ruli teu a la Geografia.

—Quan s'escauen les altres vagacions?

ESCUSA

—Ah! de modo que jo m'estava impacient a la porta per mor d'aquet senyor?
—No, rateta meva, no pas per mor d'aquet senyor; es qu'em trovava despullada.

AFORTUNAT EN EL JOC

—No t'enfadis, titeta; vinc un xic tart prò he guanyat cinc pessetes y mitja a la maxilla.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LITERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

—Es cert, Ricarditu, que'l partit carlí se'ns disol?
—Cal no ho cregui: tenim Lliga Regionalista per temps.

ANY II.—NÚM. 45. 10 CENTIMS BARCELONA 6 OCTUBRE 1909

PAPITU

—Alsa petita: una tocada més pera les eleccions!
—No puc..... No puc més..... estic rendida..... ja no'm queden forces y, ademés, he acabat el repertori.
—Y bé toca lo mateix, y si estàs cansada ja'ns hi donarà un cop de mà *La Vanguardia*.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMOVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL
VI VITAL AMARGÓS
PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS
El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografia, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCHELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Els nets dels almogàvers

EN una pintoresca vila del Plà del Llobregat, famosa arrèu per raó d'esser refugi dels qui l'han perduda, hi passa idílicament l'istiu una *colonia* que bé mereix una indiscreció de PAPITU.

Es una colonia *sui generis*, decadent. Mauristes y lliguers tots els qui la constitueixen y per lo tant fervents partidaris de la representació corporativa, han constituit una societat, un organisme, que bó y esperant l'aprovació de la llei d'A. L. pera portar l'alegría a la tasca ensopida del manament d'un poble, se dedica a provocarla y expandirla entre'ls seus afiliats.

L'associació porta un nom floralesc y està posada sota l'alt patronatge de nobles dames y ilustres varons. Entre aquets hi ha un senyor comte qual nom, ben catalanesc, ressona ferreny com petjada d'almogàver.

Però tot no es més que una ficció. El noble senyor comte, de nom català ferreny, parla usualment en castellà, com el Marquès d'Alella y en Perico Milà y Camps y encara que apadrina novells sacerdots celebrants, es un demòcrata convensut. Ell es *roza* ab tothom *qui vol*, fins ab els seus humils cotxers; ell admet entre les seves relacions fins a un tant baix plebèu com en *Memento*. Malgrat això y precisament per això, el senyor comte es un refinat, no li'n resta d'almogàver més que les pintoresques costums clàssiques apreses pels soldats den Roger de Flor en l'Imperi decadent de Bizanci.

Sota aquest patronatge no cal dir que'l jovent de la colonia estiuenca de la pintoresca vila llobregatina, se *civilisa*, com diría un galant exdirector d'un diari titulat *El Poble Català* que sortía *in ille tempore* a Barcelona.

Aquest número ha passat per la censura.

Festes galanes de tota mena acostuma a celebrar la colonia, però cap atrèu l'afició del jovent com el tir. D'aquest se n'organisen concursos sensacionals y emocionants. Del programa d'un d'ells celebrat darrerament, ne retallèm aquesta nota sugestiva: «Se prega als socis que prenguin part en el tercer concurs (de parelles) qu'a fi d'evitar dificultats presentin la seva parella degudament entrenada.» Oh! Joventut cansada qui no vol dificultats!...

Baix l'influencia *civilisadora* de la colonia, la xamosa vila viu l'ambient dels *novellieri* italians clàssics, y reprenen vida en ella, els diàlecs picants de l'Aretino. Y aixís, mestre Alomar, anèm endinzant la nostra característica catalana en el mon modern.

Vista panoràmica de la morigerada ciutat de Barcelona durant els fets vandàlics del día 24 d'Octubre de 1909

El cicerone: —L'Agricultura.
El visitant: —Vol dir? ¿Com ho sab?
—Que potser no ha sentit mai a dir qu'a l'Agricultura li falten brassos?
—Ah ja! Aixís digui qu'aquest'altra deu ser l'estatua del cicerone.
—¿.....?
—Sí, home: perque no té nas ni ulls.

A felicitar la nostra «Lliga contra'l duel» al governador de Granada, perquè havía impedit el desafio d'aquesta temporada den Rodrigo Soriano. Barcelona, està vist, es de la Lliga. De la Lliga del Bon Mot, de la Lli- Vegetariana, de la Lliga Regionalista. Serèm un poble de mascles, però també sempre serèm gent de Lliga.

Y veiàm ¿perquè no s'ha de desafiar en Soriano? En Soriano es un Cyrano a l'inversa, un Cyrano am nas xato y espasa curta. Bèu cognac y entre dugues bestieses diu una cosa gentil. ¿Perquè doncs, no s'ha de desafiar?

Un día ens dèia: «Quan me vaig desafiar ab en Sánchez Toca, el lloc del duel va ser la sala d'un quartel. Una habitació petita petita y de sostre tant baix «que parecía hecha para comer lenguados.» En Sánchez Toca, se va treure l'americana y l'ermilla, quedant en manigues de camisa. «Vol fer el favor de treures la camisa?» — li vaig pregar. Era la primera vegada que dèia una cosa així a un home. Era reglamentari, y en Sánchez Toca se la va treure. Jo, senyors, no desitjava més que veure un ministre en samarreta.

Això ¿no val per tota una Lliga? Es un bell gest d'humorisme.

Un altre vegada se va desafiar amb el director d'*El Mercantil Valenciano.* Total per rès, per una disputa literaria sobre l'obra den Zola. El governador de Valencia va intentar prohibir la cosa, y els duelistes aleshores vân anar a la provincia de Cuenca. En plena Manxa vân tirar tres o quatre trets, reconciliantse. Y en Soriano, que seguint la costum establerta havía escrit una carta simulant un suicidi, preguntava. ¿A que no saben lo qu'he escrit? ¿A que no?

Va llegir la carta, entre rialles. La carta deia: «Me suicido, por no poder soportar los artículos del señor Peris Mira.»

Un altre vegada, li envià un senyor els padrins. En Soriano, se va fixar que'ls padrins portaven tenyits els bigotis.

—Sí senyors, sí, no tinc més remei que nomenar jo també padrins. Aquesta tarda'ls tindrà.

A la tarda ja tenía'ls padrins. Eren dos senyors que també's tenyien. Els padrins eren quatre tenyits. Se miràren comprenent la rifada. Pera que'ls valencians no riguessin, arreglaren la qüestió pacíficament.

¿Perquè no's tenía de desafiar en Soriano? Nosaltres estèm segurs de que, essent a Granada, hauría anat ab un sabre rovellat qu'ell hauría fet passar per l'espasa den Boabdil.

Dels nostres estimats confrares

L'altre día *La Publicidad* publicava, ¡en una sola edició! dues esqueles, l'una sota l'altre, com apuntalant al vell possibilista. Y a continuació un article titulat «Estamos de enhorabuena».

Realment n'hi havía motiu.

La Veu publica un telegrama del mitj-día de Fransa, donant compte dels terratrèmols y diu:

«Hi han dugues víctimes, entre elles dugues dònes».

Caràm: més d'un cinquanta per cent!

Déu, PATRIA y Rei

¿Coneixen el restaurant Vila? Nosaltres ignorèm lo que menja'l senyor governador, però menji lo que menji, no aventatjarà als que fan l'Heliogàbal per una pesseta en el restaurant Vila. En Ramon Vinyes vol tenir, y segurament el té, l'estomac den D'Annunzio. Doncs en Ramon Vinyes celebra allí'ls seus banquets.

Un poeta!, diràn vostès. Y un duc també, sí senyors, un duc, quina genealogía vé de quan el príncep de Viana no's pensava que'l seu bras tindría tant mala fi. Ja ho dirèm: el duc de Solferino.

Un día'l vàm veure en el nostre restaurant. El saludàrem ab saludo de caballers que's troven en un restaurant econòmic y volen dir en el saludar: Ja ho vèu, un capritxo.

El duc va dinar bé. Per lo vist, els ducs tenen gana. Al arrivar els postres, va sospirar. Miràrem la taula. No hi restaven més que tres galetes. El senyor duc se va treure un telègrama — sí, senyors un telègrama, pera més detalls — y hi va embolicar, pulcrament, les tres galetes.

Una gacetilla de «Le Cri de Paris»

El senyor Marquès. — Musculós y ben sapat. Porta una gorra decantada cap a l'orella, o bé, de vegades, un barret tou. A travers d'unes ulleres passa'l seu esguard d'intelectual, y la corbata a la Lavallière li penja a la *negligé,* com a un artista. Es un dels nostres agitadors revolucionaris més coneguts y l'inspirador de tota l'actual agitació pera en Ferrer.

¿Que com se diu? ¿Se diu no més que De Marmande, talment com els cartells l'anomenen? Se diu alguna cosa més. Es el llegítim, l'autèntic «Marquès de la Roseraie de Marmande de Rorthais.»

El marquès de Rochefort, de 1871, encare troba marquesos que se li assemblen.

No pas a Espanya. Tenim un marquès d'Alella, anticlerical, però que no'n fà; un marquès d'Olèrdola, nacionalista republicà, plè de sociologíes, bon xicot y un pou de sentit comú; un marquès de Montoliu, pedagog radical. Fins el fill segon del Marquès de Robert menja de carn la setmana santa, a la Maison, y quan no ho pot veure la familia. Però no demanin més als nostres marquesos més o menys jacobins. Si son advocats ja defensen, ja, però després passen a cobrar els honoraris.

De totes maneres, tal com parlen els nostres republicans, tal com estàn les coses, no'ns extranyaría que el senyor marquès d'Alella, sortís convocant a un mitin pera demanar la reobertura de les escoles laiques.

Ave María...

Està en llivertat en Santamaría. Ens en congratulèm pera bé d'ell y de la nostra religió, perquè això d'estar Santamaría a la presó no'ns semblava gaire catòlic ni gaire edificant. Que vagin les nostres felicitacions a Santamaría. *Ora pro nobis.*

Les fulles verges

Estèm a l'Octubre. La Tardor passeja per les vinyes ja sense pàmpols, pels boscos y els jardins sense verdors ni flors. Fan sonets els poetes y les cocottes se compren sortides de teatres y barrets ab plomes de «seguiume». Però les fulles se resisteixen; les fulles encare no cauen. Es lo únic ab nom femení que's resisteix a caure. Després de les dònes catalanistes, les fulles de la Tardor d'aquest any, es lo més cast qu'hem conegut.

Modes drolàtiques

Aquest any sota les faldilles de les senyores, pera accentuar aquella part del cos que les senyores no poden anomenar, però qu'encare que l'anomenessin no enrojiríen, se posaràn, pera torment dels homes, uns

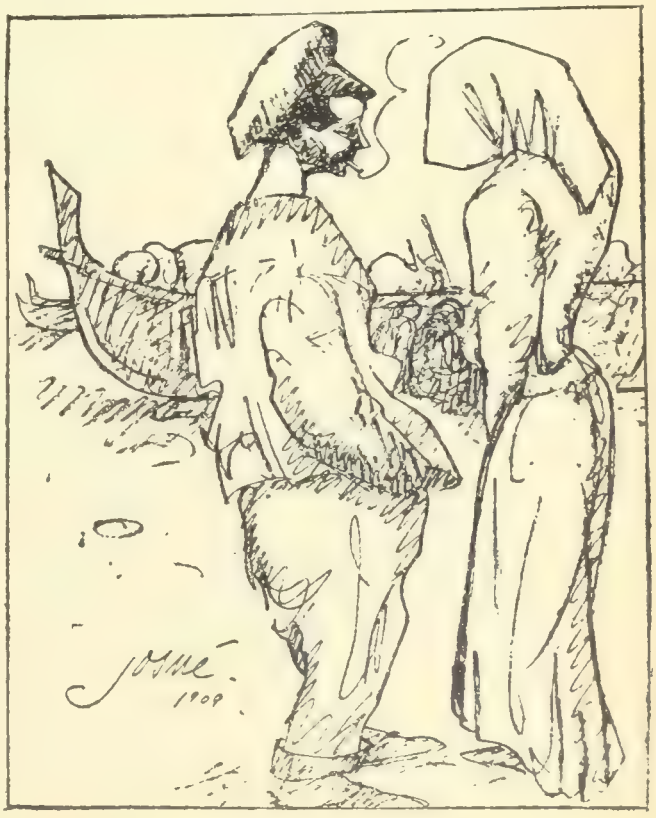

—.....Sí, tant tu com el *Garbat* sou bon parell de borratxos.
—Ja, però ell es dels qui no ho saben dissimular.

AMABILITAT

—Avui vostè es la primera qu'entra; avelàm si això li donarà sort.

coixinets més prims que'ls polissons, però que seràn més acomodaticis y més plàstics.

D'aquets coixinets, els modistos parisencs ne diuen: Oscars Wildes. A Madrid ne dirien Benaventes. An aquí no'n diríem rès.

—¿Vols jugar a la manilla?—varem dir a un amic.

—No, gracies; no tinc vicis petits.

A Barcelona, en tot, no juguèm més qu'a la manilla. Y això no es preconisar cap perversitat ¿èh? Això vol dir qu'aquí, fins en els vicis som casolans, petits manillaires.

En Nonell té sobre això una teoría. Fixèuse — diu — qu'aquí'ls lladres, no son ben bé lladres. Aquí cap gran estafa, cap saqueig de palaus, com a París, en plena *rue de la Paix*. Furten camises en els terrats, canyeríes de gas, aviràm, agulles de corbata, dugues centes pessetes an en Moles. Rès, vaja. Els lladres aquí, son com son els burgesos.

Aquesta profonda teoría li va dir an en Nonell una gitana qui no volía als homes perquè mai portaven a sobre més de dugues pessetes.

Dialeg de costums

Diàlec viu y *sotto voce*. Una *demi-mondaine* y un noi de la nostra *crême*.

—No tinc ni un xavo.

—Doncs ¿com ho farèm?

—Anèm a l'hotel.

—Hi dèc.

—Aném al teu entressol.

—Tampoc, perquè'l porter fa una setmana que té'l rebut.

—Oh! Y a casa no hi podèm anar, ja ho sabs.

—Ja està! Anirèm al telèfon de la *Maison* y farèm veure que telefonejèm.

Fineix el diàlec.

Unam Sanctam Ecclessiam

Mossèn Pollastre està descoratjat. Ell,-plè de zel evangèlic, *buscando espacio* a la seva missió apostòlica va sortir de la Bonanova, districte VIIIè electoral de Barcelona—datos de la Lliga—y s'endinzà per la ciutat corrompuda.

Per raó de proximitat comensà la seva tasca d'extensió evangèlica pel districte VIè. Universitat y Concell de Cent, font de pecat!,.. Allí's detingué: Llargues hores de meditació y de reculliment, expiacions repetides sobre la rosada carn impura imposà a les pecadores. Però ¡oh desengany! un día's trovà am la porta tancada. Y desde dins una veu satànica li cridava «Fins que portis els tres duros de caritat promesos, no creurèm els teus sermons».

Mossèn Pollastre està descoratjat. Però sent encara cremar dintre seu, com un novici, la flama de la fè y rependrà—n'estèm segurs—la seva missió, *ad majorem Dei gloriam!*

Una desgracia

OM li ha vingut la desgracia no se sab, però li ha vingut. Se podría dir allò: En Salvatella, o *la fuerza del sino*. ¿Que, què ha estat? Figurinse qu'en Salvatella s'ha tornat sórt com una tapia. Diuen que un susto, que un costipat... Lo cert es qu' està sórt y ben sórt.

¡Adéu confidencies amoroses! ¡Adéu diàlecs parlamentaris! ¡Adéu ovacions populars que què ien sobre l'ànima com dols soroll de petons d'aimada! Tota una joventut fresca y brillant que fuig per les orelles.

¡Oh! Y d'això no'n té ningú més la culpa, que'l partit federal. A la dreta, tots son lletjos—menos en Ventosa; — a l'esquerra, tots son ignocents — menos en Moles y en Rodés;—però en el partit federal, tots son sórts. Sórt en Bofill, de Figueres, y en Déu, d'Olot, y en

Marial, y en Vallès, y en Tona que encara que no es sórt no sent. En Salvatella com qu'es jove, se coneix que no havía tingut temps de tornarsen. Ab ell el partit federal acava de tornarse sórt del tot. No li resta més, que an en Bo y Singla, que l'unic orgue que té sà es l'orella, perquè l'un dels seus orgues *El Nuevo Régimen,* ¡Mare de Déu y com està'l desgraciat! L'austera tribuna den Pi y Margall, porta de tot, fins retrats de cupletistes. Allí *La Gardenia,* y *La Guerrerito,* y *La Marquesa del Tajo.* Al millor día, llegirèm en *El Nuevo Régimen:* «Viejo federal, desea habitación con señora sola.» O bé: «Señora federal, desea pupilas autonomistas. Advierte que Vallés y Ribot, dió con ella los primeros pasos.»

Per això, quan diu *El Federalista* que sent lo del mes de Juliol, no ho creièm. ¡Y què han de sentir!

Homo duplex

L igual que tots els escriptors catalans Sant Pau tenía una teoría: futurisme, imperialisme, período constructiu, etzètera; Sant Pau, pensava que'ls homes porten dos esperits contradictoris, dugues maneres d'esser, que quan una no predomina sobre de l'altre, produeixen aquestes naturaleses extranyes y originalíssimes que son com els gelats que'n diuen Arlequins.

¡Què haurien estat els nostres homes, si en lloc de triomfar el seu *home* actual triomfa l'altre! Ja ho sabèm:

En Junoy, diplomàtic.

En Marial, *Melitar.*

L'Utrillo, jockey.

En Vilumara, un pessa.

En Carner, predicador.

En Gubern, pelotari; per clavar boleies.

En Gual, escolà.

En Moles, provincial de jesuites.

En Lerroux, ja ho va dir en Brossa, sargento y, si podía esser, de cuina totes les setmanes.

En Cambó, prestamista, pera treure profit de tot.

L'Emiliano Iglesias, barber d'aquells que parlen sempre y sempre s'enmirallen.

En Rusiñol, revenedor de comedies, cuadros, patates, sigrons, llibres y dels seus trajos vells.

En Peius, *Maitre d'Hotel.*

En Vallès, Don Joan «y de apellido notorio, Tenorio.»

D. *Sebio Corominas,* rès, lo qu'es are.

De com en Jordi Desvall devingué autor d'un quintuple crim

(Carta seva rebuda de poc)

Amic: Deus haver estrenyat la meva desaparició d'aquesta bella ciutat dita Barcelona. Deus pensar que soc mort, rès d'això; t'ho esplicaré:

He estat boig, no riguis, ben boig y lo més especial es que no me n'he adonat de la meva bogería fins que m'he trovat aquí.

FILOSOFIES D'UNA VEHINA DEL CARRER DE MITGDÍA

—No's ¡ol negar qu'en el vestir y en lo demés el francès es lo que's porta.

UNA DESGRACIA MAI VÉ SOLA

—Pobret! Are se'm torna sórt com una tápia..... Passo uns trevalls grans pera dirli am signes: ¡Rateta meva!.....

¿Recordes de lo pacífic qu'era? Tu sabs que no era capàs de fer un tort a ningú; dóncs bé, escruxeixte. Jo soc l'autor del quintuple crim del carrer d'en Lligabosc. ¿Veus com me dones la raó?—Aquest noi es boig—deus pensar per lo que dic; doncs bé, escolta.

Jo vivía a dispesa al carrer d'en Lligabosc, aquest carrer avans ignorat y are devingut cèlebre. Eren els amos del pis un veli matrimoni xorc, y una nevoda geperuda a qui tenían afillada.

Tu ja sabs els meus gustos. Tu no ignores que les modistetes eren el meu tipo ideal, aquelles noies primes y ben fetes, gracioses en el caminar, sèries pel carrer, provocatives en el vestir, tipo de dòna parisenca, hem teníen el cor robat; doncs figurat qu'aquella nevoda dels dispesés tenía la continua obsessió d'enamorarme; me feia somriures que volíen esser amorosos, girava'ls ulls en blanc, se m'acostava frec a frec m'agafava la mà; tot un tractat de seducció posava en pràctica. Jo fugía d'ella com del foc, però no fugía lo suficient perque no pogués a l'endemà repetí les seves horribles maneres de seduirme. Tu pensaràs ¿perquè no't mudaves? Oh, es que no pagava dispesa.

A la fí ella va preveure que la meva plàcida figura y la seva deformitat exajerada eren incompatibles dintre el matrimoni social y fins canònic y desde aleshores usà de tots els procediments possibles pera ferme esguerrat. Aixís un jorn a la nit trovaba un cordill lligat de porta a porta perque caigués, un altre tallava la pota de la cadira en que solía jo a les fosques treurem els calsotets, una nit calà foc al llit mentres jo era dins; però per un voler de Deu el meu físic continuava impertèrrit en no volguerse deformar, encare qu'ella seguía tossuda y decidida en darme per un medi o altre la seva ossosa mà

Després d'alguns díes de relativa tranquilitat, sense dirme rès, cambiàren el lloc del meu quarto y'm posàren entre'ls dormitoris dels vells y de la nevoda.

Tot lo día estiguí exitat, ensumava quelcom que no podía endevinar y a la nit vaig tancarme al quarto decidit a fer una esploració de la nova habitació; pujat a dalt d'una cadira posada sobre la taula vaig apretar el sostre per assegurarme de qu'era fort, després minuciosament vaig repassar rajola per rajola fins a convencem de la seva resistencia, vaig palpar les parets picanthi amb el puny clos, fins haver comprovat que no hi havía cap porta dissimulada. Satisfet de la requisa feta vaig treurer de la taula de nit un joc de cartes y'l vaig extendre sobre'l llit. Un oncle meu qu'era un gran ordenador de la vida m'havía ensenyat a fer el solitari avans d'anar al llit, perque deia que fastiguejava el cap y cansava'l cos, dugues coses maravelloses pera agafar el sòn depressa.

A mitj solitari un soroll fondo va sobressaltarme, vaig escoltar y'l soroll seguí ab sonor y acompassat ritme.

Mil pensaments se m'acudiren, si seràn moviments sísmics, si faràn moneda falsa, si netejen les clavegueres. Vaig ficarme al llit decidit a fer un consciensut exàmen del soroll aquell; estirat, sense impediment de roba y sense distracció de les coses que'm voltaven, era segur qu'arrivaría a classificar la mena de soroll.

Vaig parar l'orella concentrantme ab mí mateix, la forsa impulsadora d'aquell soroll anava aumentant y acostantse, al poc temps, el tenía ficat a dins del cap y les persianes de les orelles, me vibraven igual que'ls vidres d'un balcó quan trona.

No vaig dormí en tota la nit, a l'endemà aquell ritme sorollós me perseguí tot el día.

Com mai havía fet, la vella dispesera me preguntà somrient si havía dormit bé.

Jo am la bona fè vaig dirli:—No pas gaire, encare tinc tonto el cap, quins sorolls.

—Sorolls—digué ella—no n'em sentit cap, maníes.

—No, maníes no.

—Quan li torni a passar, posi'l cap sota l'aixeta de l'aigua. ¡Això aclareix les potencies!; y s'en anà rient.

Durant tres nits més el soroll persistí amb extraordinaria pesadès. El meu cap semblava un taller de manyaría o'ls terratrèmols de Messina. No vaig poguer més, al quart día me vaig alsar d'un bot y ab els pantalons posats y les sabatilles a retaló, vaig decidirme a seguir els consells de la vella. Al ser al corredor vaig notar que'ls sorolls, sens deixar de ressonarme a les orelles no'ls tenía dins del cap, venían de lluny, no poguent precisar d'ahont y axís com avans era rítmic y acompassat, ara no, l'un succeia a l'altre sense parar, ni solució de continuitat, y feia gradacions que si be no eren armòniques acabaven d'entontirme.

De moment me vaig aturar, si hagués cregut amb el dimoni, hauría fet creu, no hi crec y vaig anar a buscar un Puppy cal. 12 que tenía al calaix de la tauleta. Vaig provarli el funcionament y am pas segur disposat a suprimir la causa d'aquest soroll que tant aviat me vibrava de dins a fora, com de fora a dins, vaig avansar; al ser devant del quarto de la nevoda, vaig quedar glassat, el soroll sortía d'allí, allò era un invenció d'ella pera ferme tornar boig y aixís lograrme en matrimoni. La porta era entreoberta, vaig obrirla del tot am cuidado y, el soroll, era allà clar y acompassat. La nevoda tenía la boca oberta. Vaig buscar per allí la màquina que fabricava'l soroll; no la vaig trovar, però convensut qu'ella ne tenía la culpa vaig ficarli'l canó del Puppy

dins la boca y apretant per dues vegades, el soroll s'acabà com per encant; la màquina s'havía espatllat.

Vaig volguer trovar relació entre'l desarreglo de la màquina sorollosa y'l Puppy apretat per dues voltes dins la boca de la nevoda. No ho vaig lograr. Vaig pensar un moment si la màquina era ella mateixa, y la satisfacció d'haver acabat per un sempre més am la causa y am l'efecte, fou per mi una deliciosa sensació. Però durà poc, al sortir al corredor altra vegada aquell maleit soroll ressonava en mes orelles com sortit de les profunditats de la terra. Vaig dubtar de les meves teoríes edificades sobre la possible existencia de la nevoda màquina y m'en vaig doldre. No podía fugir; el soroll m'atreia, com un iman; vaig parar atenció, notant que la màquina s'haíva trasladat de lloc sense jo havèrmen adonat. Am tot silenci vaig entrar a l'habitació, els dos vells dormíen am la boca oberta, el meu magí volía endevinar lo que hi había de comú entre un soroll fondo y la boca oberta de les persones quan dormen.

¿Què faràs?, me preguntava, de treure'l soroll d'aquí, si fugirà a altre lloc y estava casi decidit a deixarho correr, mes la màquina sentintse orgullosa, aumentà la seva forsa fent del meu cap un *tragabolas* o un contador de gas.

No vaig poguer resistir; el Puppy cal. 12 se ficà instintivament primer a la boca de la vella (sempre he sigut galant am les senyores) després a la del vell y'l soroll acabà com per art de bruxería. La màquina havía fugit, desde aleshores no vaig esser duenyo de mi mateix, una forsa superior m'obligava a correr darrera la màquina infernal pera batrem amb ella conquistantli pam a pam els llocs del pis. Desde aquell moment vaig esser irresponsable, tu amic am la teva clara inteligencia també ho compendràs aixís; hi ha gent que corren darrera una idea, jo ho feia darrera una màquina.

Hi vivía am nosaltres un jove castellà empleat en la *Societat general de construccions de paper y sos derivats*. El seu quarto no era lluny; m'hi vaig dirigir y la màquina era ell mateix, semblava produit per una manxa, unes voltes era una nota seca, altres s'allargava indefinidament. No'm vaig deixar enganyar per la disfressa, serenament el meu Puppy se posà a frec del clatell y vaig apretar. Una altre victoria, la màquina era retuda.

Sobtadament me vingué a la memoria'l quarto de la minyona, última posició per conquerir, a n'ell vaig dirigirme; era qüestió d'acavar per sempre més. El més imponent silenci regnava a n'aquell quarto; la màquina no havía arribat encare; jo m'havía adelantat. La minyona, una xicota revinguda y fresca, dormía de costat. Jo espiava la porta de l'habitació pera enxampar a la màquina quan entrés. No vaig poguer, però al poc rato, la minyona's girà y un petit soroll a mena de suspir ferí el meu oído. Ja es aquí vaig pensar, ja ha entrat la maleida y no trovantli la boca oberta, vaig encararli el

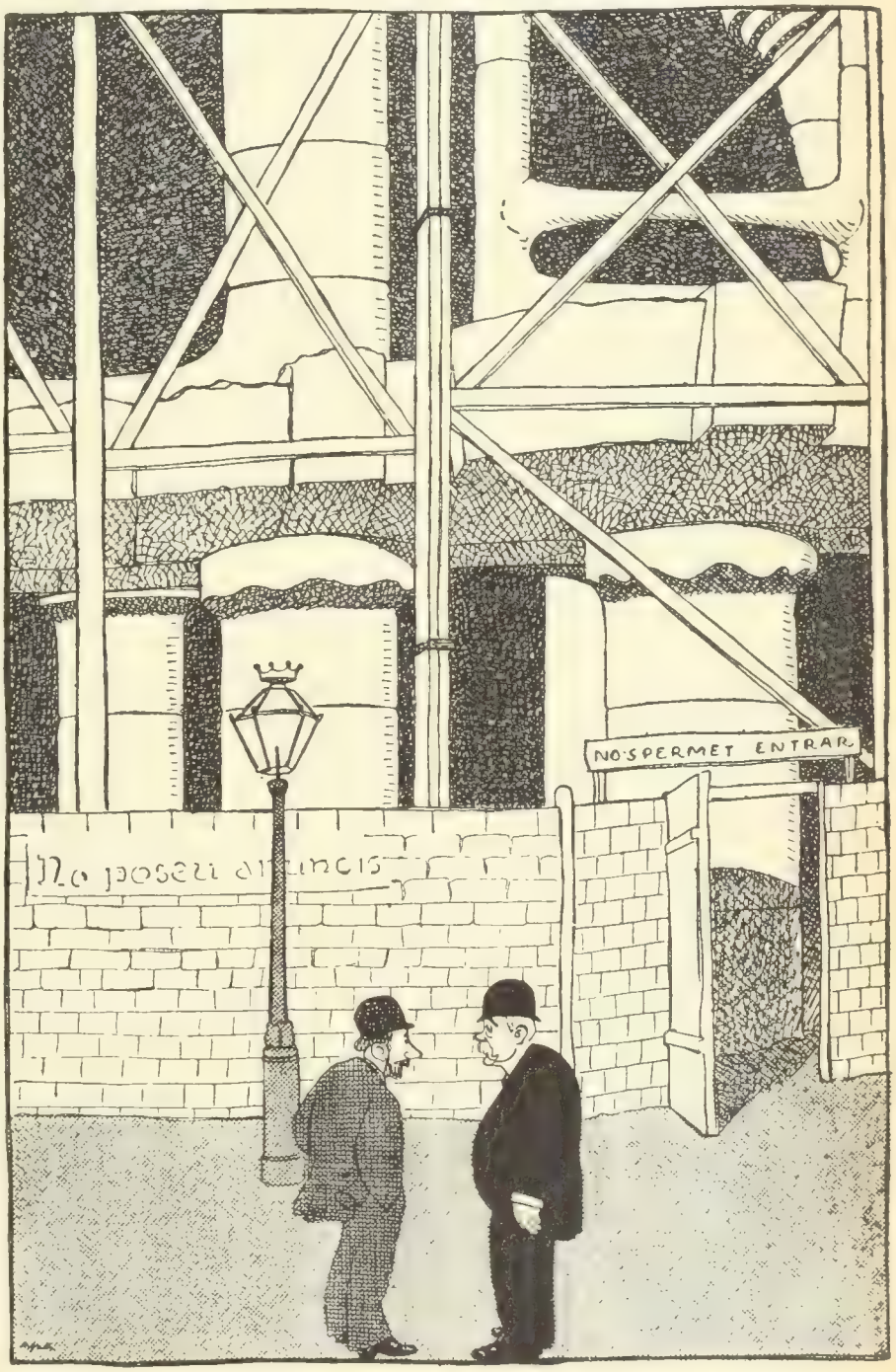

CASES FORTES

—Quina casa li agrada més, senyor Falqués, aquesta den Milá, la casa den Batlló, la casa Güell, la casa den Calvet.....

—La casa Ballarín.

Puppy en el forat de l'orella. Quin pès m'havía tret de sobre, la màquina era per fí retuda, mai més la sentiría, mai més me persiguiría am sos rítmics sorolls y fins els vells, la nevoda, el jove castellà y la minyona devíen de darme les gracies per naverlos tret de les grapes de tant estrident artefacte.

Tot d'un plegat un esferidor dubte se m'arrepà dins del cervell. ¿Quí m'assegurava que la màquina no hagués fugit al meu quarto y al ficarme altre volta al llit no s'identifiqués am mi y'l soroll seguís martellantme'ls polsos y fentme vibrar les persianes de les orelles? Era necessari pendre una resolució sèria. El meu barret, el bastó, l'ermilla y'l sobretodo, estaven penjats del penjarroves del corredor; m'ho vaig posar y ab les sabatilles a retaló sense calsotets y ab la camisa de dormí vaig fugir del pis tancant la porta de cop. A l'endemà passava per París, als dos díes saludava an en Syplethon quan tornava del Pol y al cap d'una setmana desembarcava a Orothawa.

El metje d'aquí m'ha ben assegurat que jo vaig matar cinc persones y que si tornava a Barcelona m'agafaríen. Jo estic tranquil de conciencia perque ho vaig fer-ho en llegítima defensa y ademés els pobres qui sab lo que hagueren patit en la vida.

No't cregas que això ho hagi somniat, de sobres estaràs enterat d'aquest quintuple assessinat pels diaris d'aquells díes y ademés perque'm cregas aquí van dos detalls:

En el joc de cartes que van trovar sobre'l llit hi falta la meuca d'oros, jo me la vaig posar en una sabatilla que la tenía foradada; adjunt te l'envío perque ho puguis comprovar y aixís mateix t'envío la cèdula meva quin nom trovareu per un igual escrit en el dietari de la nevoda parlant d'amor, en els llibres del vell senyalant un deute y en les cuixes de la minyona fet en tetuatje un día que jo estava de filis.

Pots fer d'aquesta carta l'ús que vulguis, si convé salvar a un ignoscent, aquí a Mesopotamia no tenen establert tractat d'estradició amb el Govern ibèric.

¿Me creus ara si't dic qu'he estat boig?
Adéu y fins una altra, sempre amic teu.

JORDI DESVALL

Rès tant molest com que una comedia surti bé, que'l teatre sigui plè y que un còmic, es digui Gimenez o es digui Borràs, encerti un paper. El crític ferotge com un servidor no sab aont agafarse, el seu trevall pert interés y el públic llensa despreciativament el diari en que no apareix, que l'actor valdría més qu'es dediqués a camàlic y que l'empressari no té modos ni vergonya y que la sala era buida com un teatre dirigit per en Gual.

Aquesta graciosa y punyenta crònica, m'ompla el cor de tendres recorts de la jovenesa. IV Gats. Ja plou, la «Joventut», etz., etz. Han passat deu anys y la buidor del teatre dirigit per en Gual, continúa sense un xisto fresc. ¡Oh! les coses enginyoses.

Doncs vam anar a Romeia a veure l'ordinari: el teatre era plè, la gent va aplaudir, però molt: la Baró, la dama qui feu la malalta, en Capdevila, en Puiggarí, tots els altres digueren perfectament el seus papers. No es divertit això, però que voleu ferhi? Pitjor es que'l crític sent uns grans desitjos de fer avui l'elogi d'en Gimenez, com feu l'altre día el de l'Arniches. Però'l crític es prudent, no li plau abusar; aont aniriam a parar amb aquesta mena de crítica? Espèrin a que Don Enric representi una bona farsa com «Els sense cor» y ja'l sentiràn; are si avans fan el «Joan Gabriel Berkman» el Crític farà l'elogi qu'avui s'empassa.

Varen estrenar el divendres una joguineta, arranjada per en Puiggarí, fa riure forsa y el llenguatje, no es català del qu'are es parla.

* * *

Al Tívoli vinga «Hussar» vinga «Rey que Rabió» y vinga omplir el Teatre a cada secció vermouth. En Jordà s'ha empescat uns cuadros nous per l'«Hip, Hip», en Soler s'en empesca uns altres y en Jordà s'en empescarà més, que vagin un día a veure com es fa un diari de broma y'n fassin una escneta, si es al «*¡Cu cut!*» el públic s'enternirà, però si en Jordà recorda'ls seus temps de Publicitat serà un èxit de *riga*.

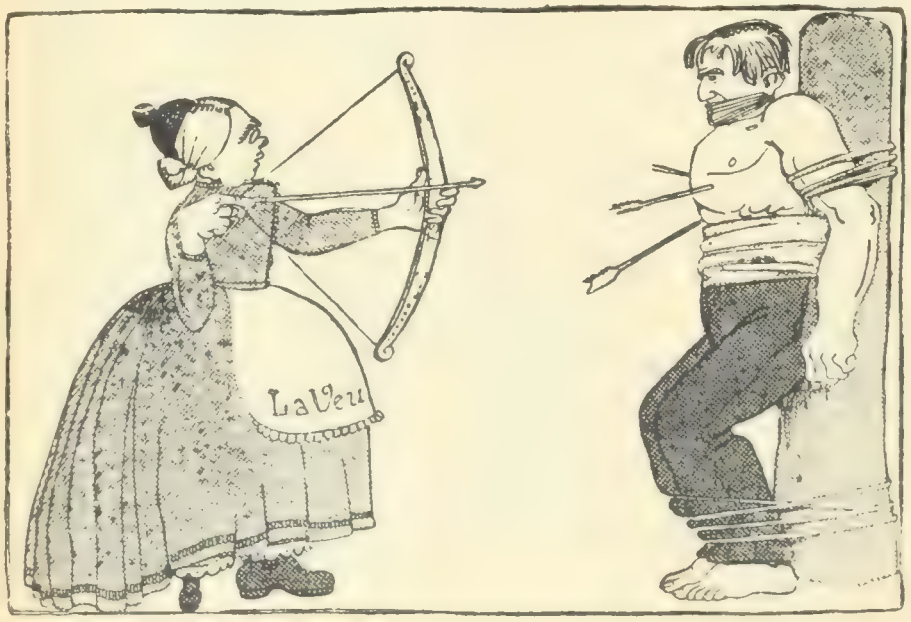

A CADA FALSIFICADOR.....

—Impius. vándals, lladres, ja vos donaré jo; ja vos posaré les peres a quarto.....!

* * *

Al Soriano dissapte comensàren els Perses; ja'n parla rèm en el nombre vinent, en aquesta secció o en la d'accidents del trevall, perque tinc una secreta esperansa de que's trencaràn algún osset, amb això ¡animarse espectadors!

TAINE.

El grupu dels 14 y l'Aguilera

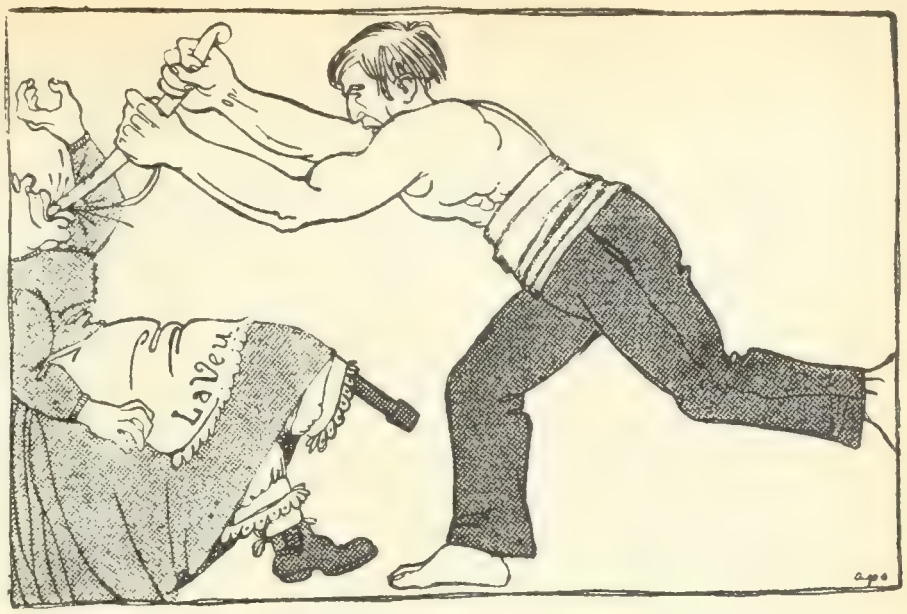

.....LI ARRIBARÁ'L SEU SANT MARTÍ
—Al fi puc tornartho tot coll avall, virtuosa senyora.

El «grupo de los 14» *tremolando de corage, ébrios de furioso entusiasmo*, han solicitat, per cada un d'ells, una plassa a la guardia de corbs del nou Soldà del Riff Mahomed Aguilera.

El Reglament d'aquest Cos no'ls ofereix dificultat per no exigirloshi gran alsada y forta musculatura. L'uniforme serà una mena de trajo a l'escocesa però d'aspecte ben oriental.

No sols ha sigut acceptada l'oferta, sino que am seguretat se'ls hi conferirà el gran honor de guardar

---

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

tres? Si no més m'haguessin assotat, passi; els búlgars també ho feren, bueno! Però ¡oh! Pangloss estimadissim, jo he vist com vos penjaren sense saber per què! Vos el més gran dels filosops! ¡Estimat anabaptista¡ el millor dels homes, jo he vist com vos ofegaven ja en el port. Oh! senyoreta Cunegonda! perla de les donzelles ¿era necessari que vos obrissen el ventre?

Tornava cap a casa, fent tintines, sermonejat, estomacat, absolt y benèit, quan una vella l'anà a trovar y li digué: Fill meu, coratje vina ab mi.

CAPITOL VII

De com la vella cuidà a Càndit y de com aquet retrova a la seva aimada

Càndit no s'encoratjà pas per això; am tot, seguí a la vella fins a una barraca; ja allí, ella li donà un pot d'ungüent pera ferse fregues, li deixà beguda y aliments y li mostrà un llitet bastant ben arreglat. Menjèu, bevèu, dormíu, digué, Nostra Senyora d'Atocha, monsenyor Sant Antoni de Padua y monsenyor Sant Jaume de Compostela vos tinguin baix la seva protecció; jo vindré demà al matí, Càndit encare esverat de lo que havía vist, de lo que havía sofert y sobre tot de la caritat de la vella, volía besarli la mà.

No es pas la meva mà, lo que cal besar —digué la vella;— demà al matí retornaré. Mentrestant feuvos les fregues am la pomada, menjèu y dormíu.

Malgrat tantes desgracies, Càndit, menjà y dormí. L'endemà la vella li portà l'esmorsà, li examinà l'esquena y ella mateixa el fregà amb un altre pomada; després li donà dinar; al vespre retornà encare y li portà sopar. L'endemà passat feu encare les mateixes cerimonies.

¿Qui sou vos? preguntava Càndit; ¿qui inspira tantes bondats? ¿Com podré mai pagarvos?

La bona dòna no responía mai. Una nit arrivà sense dur el sopar: Veniu am mi, digué, veníu y no diguèu ni una paraula.

L'agafà per sota l'aixella y aixís caminaren camps a travers ben a la voreta d'un quart d'hora. Arrivaren finalment a una caseta solitaria tota envoltada de jardins y regarons. La vella trucà en una porteta. Obriren, enmenà a Càndit per una escaleta excusada, a una saleta daurada, el deixà sobre un sofà de seda, tancà la porta y s'en anà. Càndit pensava somniar; per ell tota sa vida havía estat un somni pesat, el moment actual era un somni rialler.

Prompte retornà la vella, sostenía am trevalls a una dòna tremolosa, de magestuosa alsada; exclatant de pedreries y embolicada amb un vel.

—Alcèu aquet vel— digué la vella a Càndit.

El jovincel s'acostà am timidesa, alsà'l vel. ¡Quin moment¡ ¡quina sorpresa! Cregué tenir devant a la senyoreta Cunegonda; li tenía certament, era ella mateixa. Li mancaren les forces, no pogué dir un mot, caigué a sos peus. Cunegonda caigué sobre'l sofà. La vella els ofegà am tota mena d'alcohols, després retornen a la vida, enrahonen: primerament tot son mots trencats, preguntes y respostes que s'encreuen, sospirs, llàgrimes, crits. La vella els recomana que no fassin tant soroll y els deixà sols.

els harems, en el cas probable de que Roma permeti crearlos an el nou Mahomed am la condició de que fos católic secretament fòra del Harem dit.

Aquesta nota la va escriure l'Emili Junoy pel «Cu-Cut». Am certa audacia se li ha pogut escamotejar, y d'aquí l'indiscreció de publicarla avants que l'estimat confrare. En Junoy volía publicarho per fer un bombo als 14 am motiu del seu recent acort amb en Cambó d'anar junts en les vinentes eleccions.

Tinc un día de fer mal

Lo induptable es que l'home té una planetá, qu'en aquesta planeta, senyalat am ratlles dretes o tortes, es diu lo que havem de fer y que lo que diu, es fa, tant si vols com si no vols.

Qui s'ho coneix, qui no s'ho coneix lo que marca la planeta. Déu sía lloat perque jo sóc dels primers.

El mal es que no ho cenèixin les autoritats; quin tom donaría el mon! Don Angel Ossorio se n'havía fet càrrec d'aquesta ideia y cap fet, fos o no vandàlic, l'agafava de sorpresa. Algú dirà, que diguin lo que vulguin una hora tonta tothom la té.

Doncs, si l'autoritat, que té medis de repressió, coneixés la planeta dels ciutadans, el jorn en que un d'aquests s'aixeca, com jo avuy, amb un día de fer mal, si era conservadora el faría vigilar y si lliberal el ficaría al calabosso.

Qualsevol y qualsevulga que passi per davant meu creurà que sóc un pacific ciutadà qui prèn el seu alcohol y llegeix la seva prempsa; ¿com pot tenir sospita de que sota aquestes enganyoses apariencies hi ha un rifenyo, una bomba d'inversió (això es símil) o un llop vell assedegat de sang.

Si are se m'assegués al costat una senyoreta, jo no podría pas resistir la temptació de pessigarla, tocarli el peu y dirli paraules obscenes.

Si fos diputat solidari, faría com en Miró o com en Caballer, la destruiría y no hi valdría ni recados de l'esquerra a la Lliga ni intervencions den Junoy.

Vegin, en Junoy es un home que sempre té dies de fer bé: hi ha guerra al Moro, *Cagetilla del soldado;* hi ha presos a Montjuic, gestions per salvar als presos; s'ha de fer una amputació a la diputació catalana, amputada an en Junoy.

Amputada, sí senyors; hep? y si volen treure l'am, per mi no estiguin.

Tornant a la meva persona, quan tinc un día d'aquestos no'm recordo de l'amistat, ni de la gratitut, ni de la religió. Comenso a rumiar, quina en faràs? quina en faràs? Devegades tarda molt a sortir, però veuràn: Aquesta pensada no es prou diabòlica, copeta!: Aquesta té l'inconvenient de que'ls carlins son molt burros y m'apallisseríen? copeta: que'l comerciant que'm paga la mesada es de la Lliga y no li puc bescantar les idees? copeta: qu'en Marial es com els carlins en lo de volguer pegar? copeta. Aixís devegades surt y devegades no surt, però ell ja està fet. El disgust que té la mare, quan me veu entrar al pis després de tant rumiar!

Quan un té una diada d'aquestes sempre hauriem de ser en el día d'ignoscents o transformarse en corresponsal de diaris. Es l'única manera de fer bromes pesades sense responsabilitat

Ja la tinc! No hi ha com el rumiar.

Vaig a dir an en Cambó, qu'ha caigut en Maura. Però no, de segur que's pensaría que'l faràn Maura an ell.

No la tinc.

Al menys fossim en temps de revolució, trencaría'l grupo d'en Blay qu'han colocat al Palau de la Música Catalana. Ben pensat, això fora un bé y no un mal. Avui no surt això, PAPITU. Ja veig com s'acabarà. Ai mareta del meu cor.

Oh!... qu'anava a dir? Ah! el palau de la música. Per tot arrèu en parlen, s'hi haurà fet cèlebre el Domènec. Palau y Park Güell son els monuments dels forasters. No se qu'espera en Puig y Cadafalc per inmortalisarse, que pensi que'ls artistes gloriosos de cada período constructiu son tres y si no prèn aviat la plassa, l'autor de la torre d'aigües del Tibidabo li dirà *quien va á Sevilla pierde su silla*. Sevilla serà Madrid polític y la *silla* la gloria inmortal.

Sembla que'm calmo, van desapareixent els síntomes de fer mal.

Meva! Vaig a dir a n'aquell urbano, que soc foraster que m'acompanyi a veurer les *fieras* del Park.

¡Noi, cobra!

MORITZ IV.

Correspondencia

Lamaría, El seu article no està pas mal escrit; té molt bones condicions però es poc viu; veurèm de ferlo viable.—*Agulló*, Ben escrit però poc inginiós, poc humorista! *Nadie se atreva*. Sab? Envíin d'altres.—*E. Brufau*, Es faltat d'interés y de gracia.—*Cal-Sen*, Li agrahirém que passi per la redacció qualsevol día, de 7 a 8 del vespre.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

—Deu! sou vos? —clama Càndit— viva? vos retrovo a Portugal? Aleshores, no vos han violat? No teniu overt el ventre com el filosop Pangloss, m'assegurà?

—Sí, respongué Cunegonda, però no son pas sempre mortals aquestos accidents.

—Però als vostres pares els mataren?

—Això es massa veritat—feu Cunegonda.

—Y el vostre germá?

—Mort igualment!

—Y doncs? com sou a Portugal? Com heu sabut que jo hi era? Per quins medis m'havèu fet conduir a n'aquesta casa?

—Vos contaré tot això, respongué la senyora, però avans conteume tot lo que vos ha esdevingut desde que'm donareu aquell petó ignoscent y recullireu aquelles cosses.

Càndit obeí am profond respecte; y encare qu'ell estigués enternit, que la seua veu fos feble y tremolosa, que l'esquena seguís adolorida, contà de la manera més senzilla, les proves qu'havía sofert desde la llur separació. Cunegonda aixecava'ls ulls al cel, deixava caure ses llàgrimes en memoria de l'anabaptista y de Pangloss; després parlà am les següents paraules a Càndit, qui no'n perdía ni una y se la menjava amb els ulls.

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

OBERLAUDER

Es un caricaturista ben representatiu de l'Alemanya de l'anterior generació. Dibuixant sòlit, cuidadós, meticulós, bon feiner, honrat, pesant y burgès. El seu dibuix manca d'elegancia, potser perque'ls temes qu'afecciona no li exigeixen aquesta distinció que'ls caricaturistes moderns usen pera ilustrar els acudits d'are, més subtils y menys grotescs que'ls que produía l'humorisme del any 70 a Alemanya.

Però, no jutjantlo baix aqueix modern punt de vista, el trovarèm més interessant, perque potser els seus ninots encaixen més bé am les llegendes de lo que ho farien els dibuixos del *Simplicissimus* del *Lustige Blätter* y del *Ingeud*, els tres millors periòdics de caricatures, qu'actualment es publiquen a Alemanya. Ell ha posat un manso y correcte comentari gràfic a les gatades del seu temps, y com que'ls seus acudits son, dintre'l genre que podriem anomenar «genre pera les families» d'una bona sombra gens comú, les caricatures den Oberlauder han lograt un èxit ben justificat que nosaltres no podèm deixar de registrar en aquesta secció.

Ha publicat, ademés de la seva constant colaboració en les *Fliegender Blätter*, varis albums plèns de gracioses anècdotes imaginades entre la classe mitja, entre'ls selvatjes y entre'ls animals. Pera acabar de donar una idea més cabal del humorista, citarèm una caricatura d'un d'aquells esmentats albums:

L'escena representa un mercat a Tombuctú. Entre varies coses les més heterogènies y grotesques, un negre té a la venta un cuadro amb una Vènus núa. Dos indígenes s'acosten atrets per aquest desnú y senyalen al venedor el bocí que volen comprar d'aquella dòna apetitosa.

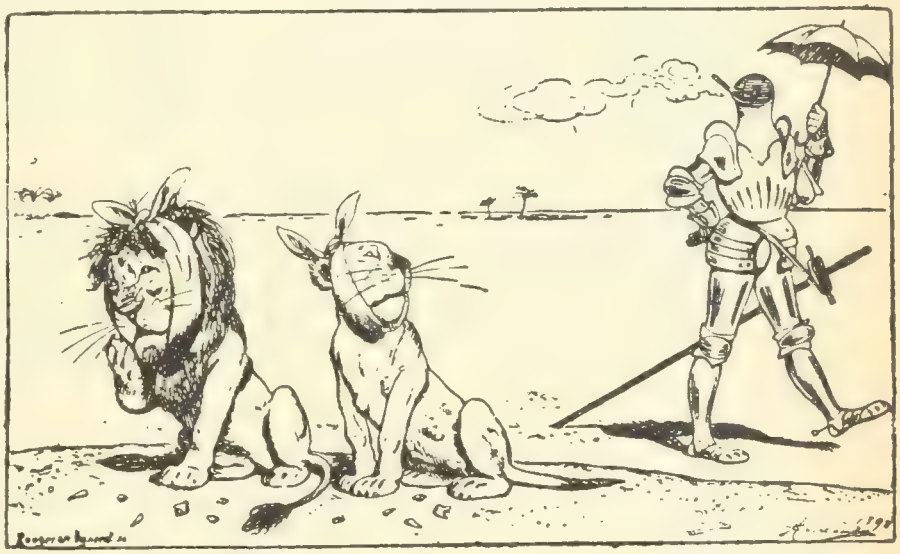

Un cram... n el desert

Parlant amb una senyora jova

Fragment d'una historieta

L'HUMOR ESTRANGER

(Del *Life* de Nova York) Els dos punts de vista

—Al associarnos vaig aportarhi el capital y ell l'esperiencia. Are.....
—Ell s'ha quedat amb el capital y tu am l'esperiencia.

(Del *Témoin* de Paris)

EL CONGRÉS D'ESTADÍSTICA

—Lo que es una estadística? Es ben senzill. Figuret que jo soc cornut quatre vegades al día, y que'l meu vehí no n'es mal..... Doncs bé, aleshores l'estadística afirma que'n som dos vegades cada hu.

(De *Le Rire* de Paris)

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

—Vaja, tingui, Don Antoni; pera que obri les Corts..... pero després torninsho.

D.L. No. B-22998 1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 46. 10 CENTIMS BARCELONA 13 OCTUBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

ELS FETS VANDÁLICS
—Cada dia es més divertida la vida aqui a Barcelona; ja no més hi manquen trineus.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMOVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

DEMÉNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL
VI VITAL AMARGÓS
PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS
El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fabriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCHNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Eleccions peliagudes

DIU un periòdic: «A Manresa la comissió electoral de les dretes, presidida per en Soler y March, ha acordat anar al copo.»

¿En Soler y March? Heusaquí un senyor diputat que no té biografía. ¿Com els diputats carlins, diràn vostès? Efectivament. Els diputats carlins y en Soler y March, passaràn per la vida, com el nostre porter, que ni quan camina, com que porta simolses, se'l sent.

En Soler y March es viticultor y curt de vista; quan vé a Barcelona, dina en el Suís y es tant conegut a Saragossa com a Manresa. Deu esser un home cast y si està casat, un bon pare de familia. Tot això no indica que'l senyor March tingui males costums polítiques. Però quan se'l veu amb aquella cabellera y aquelles mates de pèl que li surten de per tot arreu, un pensa: «potser sí que és un de forsa y d'agressivitat.» Perque el senyor March, es un hermós anunci, si volgués llogarse pera passejar per la rambla, del Petroli Gal o del «Crecepelo», Si tindrà pèl, que no necessita portar a l'hivern samarreta... Quan se mori, cada elector sen podrà emportar un rull del senyor March, sense que ho conegui la familia.

Una vegada'l vàrem veure a Manresa, y diguerem desseguida al qui'ns acompanyava:

—Però quin diputat més pelut que tenen.

—¡Oh!—ens va dir y vostè no sab una cosa.

—¿Quina?

—Que ho es tant de pelut, que al istiu'l tenen d'esquilar.

Els esquerrans poden aplicar al senyor March, pera vèncel en les eleccions, el mateix procediment. El déu del senyor March, potser li ha posat la forsa electoral en els cabells, y unes estisores poden tallar el copo de Manresa, tallant el pèl del senyor March; y si no poden tallarli'l pèl, li poden pendre.

¡Aquets senyors de la Creu Roja!

QUAN carreguen am ferits de veres nosaltres els hi perdonèm l'espasí y'ls esperons, tot y no veuren la necessitat, però quan fan pantomines amb els esperantistes ja les hi trovèm de massa, perque si fan broma quina necessitat d'armes tenen? y si necessiten armes, perquè tenen de fer broma?

Am tot per nosaltres poden continuar igual, perque quan un vol divertir al pròxim, qu'ho fassi y si ell es pensa que fa un paper molt lluit, millor! aixís es diverteix tothom.

Lo que no'ls perdonèm es que quan un bon artista com l'Enric Borràs, acaba d'entussiasmar al públic amb una de les seves creacions y reb els aplausos de la concurrencia, surtin ells amb una creu y una cinta y li vulguin penjar al coll.

S'havía acabat el drama y es comensava la pessa. El públic ho va compendre y es digué: are's comensa la tabola! somhi!

S'interrompé l'ovació de veres y's comensà la de *risa*. Un del públic crida:

—¡Borràs, que't posen la llufa!

Després passà lo que compendràn vostès.

Protestèm! Si es volen divertir que's comprin un mico o que vagin a la processó vestits de pontifical.

COM TOTHOM

—Si no'm té èxit el drama qu'acabo d'escriure, despatxo al burgès y m'en vaig a descobrir el Pol o a inventar un aeroplà.

No va mal

Si jo escrigués que'l senyor Burdeos ha guillat am madama Marsella y que'ls havíen atrapat a la població de Bleriot, ¿què dirien?

Dirien qu'estic borratxo; natural. Doncs llegeixin:

«...*Il s'agit d'un certain Marina, général espagnol, lequel avait ordonné au senor* Restinga, *autre général.*»

«...Restinga *a done repris sa marche vers le sud.*»

Això ho diu el «Mercure de France» y ho firma un senyor que's diu Remy de Gurmond. Creguin els intelectuals de la taula de revistes de l'Ateneu, val més que llegeixin el PAPITU, al menys la broma es en català y té més solta.

¡Senyora..... una pobre viuda am tretze criatures y'l marit malalt y sense feina y a la presó per haver calgut d'una bastida!.....
Teniu, pobre dòna, tornèume très cèntims.

¡Oh temporal...

CADA vegada que arriven eleccions ens enrecordem d'aquelles primeres de Solidaritat. Aleshores ¡quina manera de vendre números el *Cu-Cut!* ¡Y quina manera també de parlarse den Cambó! Y are, res... El seu nom ja no l'escriu més que'l procurador del seu pis quan li fa'ls rebuts

Aleshores en Cambó, estava ferit y tots ens sentíem metjes y tots monjes vetlladores. Per Barcelona va correr una nova terrible: «An en Cambó se li ha presentat una complicació y no pot orinar»...

Perdó, lector, si el verb es inodor. No es nostra la culpa, sinó del mateix verb. No ho sabem dir d'altre manera; no's deia tampoc d'altre manera.

...L'inquietut s'apoderà de tots nosaltres. Però'ls metjes, digueren: «Si en Cambó orina, es home salvat.» L'esperansa, ens va enfortir. Anavem per la rambla: «¿Què se sab si ha orinat ja?» Y en els tallers y en les redaccions y en els centres y en els mercats: «¿Ha orinat en Cambó?» A la fí, Barcelona va poguer respirar. En Cambó orinava... Comensava'l periode constructiu. ¡Quin comens més prosaic tenen devegades les grans coses!

Are rès... El senyor Cambó compleix totes les seves funcions orgàniques en mitg de la general indiferencia. Ell, no pot consolarse, la Lliga no pot consolarse, de que la vida de tot un poble no estigui sospesa, devant de les dificultats mingitories del gran patrici.

Haute école

L'Eden-Concert es, ademés d'un elegant *refugium peccatorum*, una gran academia de francès.

Altres coses essencials s'hi aprenen: per exemple, a fumar bò, a seure a la *negligé*, a beure *pipermint*, a menjar quelcom fora d'hores, cosa que ve molt de nou al nostre jovent mercantil, y a tractar amsenyores, cosa qu'encara els ve més de nou.

Allà's cursa el festeig cridant, a la vista y al tacte, y aprenen el matrimoni pràctic y afrancesat els futurs marits de les nostres pubilles.

L'Eden-Concert es, doncs, un veritable Centre de cultura aont per càtedres hi hà vetlladors; les *catedràtiques* son al ensemps llibres de text generosament oberts, y els impecables camarers y amables floristes, discrets colaboradors.

En plè *foyer*, hem sentit un diàlec que demostra plenament l'eficacia d'aquest mètode educatiu.

Ell era poc pràctic encara en l'idioma francès, ella n'era menys en el català y això vol dir que'l diàlec era un xic violent encara que fos molt interessant.

De la situació de les figures se'n desprenía una gran intimitat, car els ulls se miraven fit a fit, els peus se trepitjaven am dolcesa y les mans entrellassades suaven a pleret.—*M'aimes tu bien, mon petit?*—preguntava, melosa, la franceseta.

—*Oh! oui je t'aime bien!*—responía el ciutadà recordantse del Chantreau.

—*Comment m'aimes tu? Comme a tes amis?*

—*Plus, bien plus, ma chère.*

—*Comme à ta fiancèe?*—replicava la francesa encuriosida.

—*Oh! Dix fois plus!*—responía amatent l'aprenent de *corrido*.

—*Comme a ta mère, alors!*—exclamà la *mondaine* fent pose de paroxisme.

—*Non; pas comme a ma mère*—va dir l'altre reculant, però sentintse tot de cop enamorat y generós, va exclamà sense pensarshi.

—*Pas comme a ma mère, mais plus beaucoup plus que*..... a la meva *maitrese*.....

¡Volía dir la promesa!

NA cosa vista, es que la «Lliga del Bon Mot», no fa prossèlits entre la nostra aristocracia.

Les senyores mamàs de dos coneguts *sportsmants* barcelonins, es trovaren de visita en el saló d'una amiga llur. Com es natural en totes les mares, comensaren a celebrar les *proeses* dels seus nois. Amb un orgull llegítim, però encubrintlo am certa angunia material per mort de la modestia, anaven referint fets y contant accions que deixaven com uns nyèbits als Farman, als Petit-Bretón y a tots els professionals del sport.

—Para atrevido el mío,—digué una de les senyores —el otro día se le antojó subir en Vallvidrera, volviendo por el *recto* de San Pedro Màrtir.

L'evangeli tot ho arranja

O en son pas culpables els de la *defensa*, la responsabilitat es dels del *Brusi* si en Benet y Colom, si en Boladeres, si en... ¡diguemho!, si en Planas y Casals no haguessin sigut uns escèptics, avui les coses anirien d'altre manera y les eleccions rurals foren cosa assegurada pels candidats de l'ordre, monàrquics incondicionals. Però no senyor, els caps de brot dels partits conservador y lliberal eren escèptics, ells creien en l'eficacia d'un nombrament de burot, però no en l'inspiració divina, creien en la direcció d'un negociat de l'ajuntament, però no en la direcció espiritual dels electors. Això els ha mort. Varen descuidar el Seminari; allí no entrava el *Brusi*, allí no arrivaba *La Vanguardia*, mai de la vida els seus habitants sentíren parlar de l'*Universo*. Aquets eren diaris pel Bisbe y *camarilla;* al seminari, *Veu* y *Correo Catalán*, al dematí, *Correo* y *Veu* al vespre.

Després ha vingut lo que ha vingut; a Berga y a Vic, a Manresa y a Barcelona ¡a Barcelona, senyors! aquells veins del seminari han devingut capellans y fan de directors d'ànimes; (d'ànimes de canti diu vostè? tant de canti com vulgui; vots son trumfos.)

Aquestes ànimes creuen en l'ordre que demana la *Veu* y en el rei del *Correo*, am la defensa y el *Brusi* y am l'ordre de la defensa y amb el rei del *Brusi* no hi volen saber res. El Bisbe? prou que'n surten d'ordres de la Plassa Nova. Els capellans recorden bé l'evangeli, els parlen de religió, de principis, ¿de que això s'en va a rodar? ells serens am l'evangeli:

«Doneu a Déu lo qu'es de Déu y al César lo qu'es del César».

¡Ah! el César es en Cambó.

—Deu lo guard ¿Que ho paguen gaire bé això dels Fets Vandàlics ?

—Perqué?

—Perqué me'n he empescat alguns, y com que's veu que ja no saben què posarhi ....

L'Alomar, ha entrat a formar en *La Publicidad*. Un company diu: *La perla en el fango*. Però ja poden suposar que aquest títul den Lluís de Val, es purament metafòric, perque *La Publicidad* no es cap «fango» sinó una colla de bons xicots, que tenen la desgracia de que no saben de lletra.

¿Que l'Alomar no's trovarà bé en un periòdic que diu allò de «los bárbaros sucesos», y «no es cierto, no puede ser cierto que Ferrer sea juzgado por los tribunales ordinarios», y altres judicis tant dignes de *La Publicidad* com aquests? ¡Y no s'hi ha de trovar! L'Alomar ja té costum de viure entre criatures. Y ademés, que si la lluita per la vida es implacable, ¡figúrintse si ho serà per l'Alomar, am tants fills com té! La lluita per vuit ó deu vides, per un enfilall de vides.

Sòrt, qu'escriure entremitj den Jori y en Moraguetas deu esser una satisfacció. Sobre tot, en un periòdic tant gentilment escrit y amb una historia política tant inmaculada, encara que males llengües diguin qu'es la cantinera del partit republicá.

El *Diario de Barcelona*, no's cansa d'acusar a la masonería. Enveja, don Joan, enveja y res més. Perque després d'*El Brusi*, lo més ridícul que hi hà es la masonería, y *El Brusi* no vol tenir competidors.

Fins els rifenys, son per ell masons. Fíxinse—diu en Baró, el don Joan de les minyones,—que després dels successos, no han mort més que al general Vicario ¿ho senten?... Vicario.

En M. M Illas y Fabra, redactor d'*El Brusi*, escoltant a n'en Baró, riu.

L'Illas deuría perteneixer a la masonería: sempre esplica contes verts.

El senyor Prat de la Riva, se presenta pera esser reellegit pel districte Vic-Granollers. Se veu que després de la creu d'Isabel la Católica, vol lograr la de San Hermenegildo, que l'Estat dona als militars, pera premiar anys de servei. El senyor Prat de la Riva, se veu digne d'ella, per lo tant supliquem als nostres amics que'l votin, pera que pugui assolir els anys de serveis a l'Estat qu'encara li manquen Com que la reelecció den Prat de la Riva, suposa la realisació de l'emprèstit que la Diputació intenta fer, en *Pol*, tant conegut en el món financier se presentarà també pera diputat provincial. En qüestions econòmiques, no hi hà ningú que li fiqui ma a n'en *Pol*. Es al revés, senyors, es al revés.

La Vanguardia està pels fusellaments.

La Vanguardia, no pert l'esperansa d'arreplegar alguna esquela.

Una frase electoral.

En les darreres eleccions, algú va proposar la candidatura de l'Alomar. En Cambó se va trovar amb una personalitat de l'esquerra.

—¿M'han dit que volèu presentar a l'Alomar?

—No ho sé. Algú, sí, ha parlat d'això.

—Doncs, si vostès presenten a l'Alomar, nosaltres presentarem a n'en Peius.

Si ara presenten a n'en Prat de la Riva, nosaltres li posarem enfront al comte d'Urgell, si es qu'encara es viu.

Diuen que la Lliga, no té gaires diners per aquestes eleccions.

No s'apurin els senyors de la Lliga. Mentres tinguin a l'Agulló tindràn diners perque aont posa l'ull l'Agulló, desseguida hi hà un duro.

En Romàn Jorí, ha escrit un article apocalíptic contra les «becerradas» benèfiques a favor dels reservistes. Y diu qu'en elles va veure «con sonrojo» a varis diputats solidaris.

Aquests escriptors, ens fan recordar el *Género Infimo* dels Quinteros. Se troven en un teatret de cupletistes, dos senyors. Fineix l'espectacle, y a l'anàrsen, se planyen tots dos: «Això es una asquerositat. Cap per-

LA NOVA SOLIDARITAT

– Nosotros solos somos los buenos; nosotros solos, ni más ni menos.

sona decent deu venir aquí». Y al comensar la secció següent, altra vegada tornen a trovarse en les mateixes butaques els moralistes.

Els diputats solidaris aludits, podrien escriure. «Per cert qu'en aquestes «becerradas», hem vist «con sonrojo» a alguns periodistes radicals.

Irat Jorí, una «becerrada» com *La Publicidad*, no es rès més que una cosa de per riure.

COMERS D'IMPORTACIÓ

—M'en vaig a Melilla, diu que hi ha molt negoci a fer per nosaltres.

¡Aont es l'agraiment!

LA Rossa va morir; a casa seva s'havía divertit molta gent de Barcelona y pobles dels volts; qu'ho preguntin a n'en Vilumara, el supervivent de l'época de les societats recreatives; doncs després den Vilumara encara s'hi divertiren set o vuit generacions. Ella, pobre Rossa, feu cèlebre un carrer, tan cèlebre, que l'autoritat envejosa cambià el poètic nom de l'Alba que tenía, pel prosaicament geogràfic del *Este*. A la benèfica sombra de la Rossa, cresqueren el café del Xino, la Mezquita, a cal Ugarte y altres establiments.

Però la Rossa morí, li feren un gran enterro, tot el veinat mostrà a la llum del sol la seva desesperació, uns enviant corones, altres retraient fets de la pobre senyora, altres posantse la millor roba per acompanyarla a l'última cita.

Ah! un detall conmovedor, la Rossa tenía noies, les prenía de jovenetes y les hi inculcava sabies regles per viure felís y ferhi viure als altres. Aquestes noies, també volgueren pagarli llur tribut, compraren una corona amb unes grans cintes y unes lletres d'or que deien: «*A nuestra bienhechora, sus pupilas*».

L'escuradents d'un home pràctic

EL senyor Rocolons, té un nom que sembla un renec, però es home pràctic y soci de la Lliga. Contra això últim no hi hà res que dir, emperò sí que n'hi hà, en que un home pràctic sigui soci de la «Lliga del Bon Mot». Es clar que això son futeses que amb el temps li passaràn, ¡ja's convencerà un día o altre que això del ben parlar no es pràctic!... Una paraula malt sonant, n'estalvía cinccentes d'honestes; la prova es que sabent un sol verb y un centenar de paraules més, vos entendràn per tota la terra catalana; y aixís, quan en Recolons s'en fassi càrrec, deixarà el bon mot per acullirse al mot pràctic.

Y això es induptable, perque ficseuse: el veieu de lluny al senyor Recolons, y creureu que porta un bastó groixut, vos hi atansèu, el bastó es bastó y paraigües. Treu un llapis, no es un llapis sol, sinó llapis, ploma y tinta dintre un mateix canó.

L'altre día entra en una perfumería per comprar un escuradents, tots els trobava poc pràctics, per fí ja s'en anava, quan n'hi presentaren un de molt groixut.

—Veu, aquest ja es un altre cosa,—digué—no es de nyigui-nyogui, aquest me va bé, al mateix temps es de metall y em servirà per netejarme les ungles.

L'arribada den Canals

En Prat va designar la casa den Lluis Muntadas per hostatge den Canals. Ni en Prat, ni en Ll. Duràn, ni en Cambó tenen casa am prou confort per aquest personatge. En Canals, efectivament, va possar a can Lluis, però acompanyat de dos incognits. (L'un era l'Azorín y l'altre no s'ha pogut saber.)

L'Aguilera esplicant, una tarde, distret per la gran satisfacció, va esplicar a la penya de l'Ateneu el trasvals del Tibidabo, els *cheflis* victoriosament decissius, que ell ne venía, que'l vespre hi tornava, etc., etc.

Al ser fòra l'Aguilera, comensa una discussió sobre la nova. En Font y Torner, que ara ho mataría tot, proposa matà tocino, enviarne present an en Lluís y y demés hostes de la Lliga y menjarse el resto. S'aproba per aclamació, plouen els quartos, y en Calvet (el químic) s'encarrega de portar la pessa.....

A l'hora tot hi està apunt en els safreigs del Ateneo: maquinaria, tocino y la penya en massa. En Font y Gumà dóna la senyal y en Font y Torner mata.

Després d'una feinada de dos hores va quedar llesta una butifarra de 8 kilos feta cuidadosament per tota la penya sense quedar en vaga ningú.

ELS TEMPS PASSATS

—Quan una pensa en aquells temps en que en lloc de pentinarme al mirall ho feia en un vidre de la finestra y en contes de mirarme tu ho felen els estudiants de la dispesa d'enfront.

—) un en quan era estudiant... tot passa noia

A mon primer y unic amor

(A la tendre nina Na Narcisa Freixas)

La nineta a qui jo estimo
es rossa com un fil d'or,
els seus ulls son de celistia
y de guaiaba son cor.

Es molt alta y esllanguida,
se doblega per aont vol
y sa boca petonera
escampa mots de consol.

Té un deliri pels *Bohemios*,
en Rusiñol l'enterneix,
sent passió per l'Enric Serra
y en *Dumas* (hijo) llegeix.

Canta, sab tocâ'l piano,
li agrada'l gramofon,
anava al passeig de Gracia
y al palau de l'*Ilusión*.

Les nits de lluna més clara,
se les passava al balcó,
y tot mirantla cantava
alguna dolsa cansó.

Y quan veia que's ponía
suspirant llanguidament...
torcía'l coll ¡y ara vegin!
plorava d'anyorament.

Y les llàgrimes quan queien
barana avall del balcó,
allí ont n'hi tocava una
feia brotarhi una flô.

. . . . . .

La vareig conèixer un día
quant menjava cacauets,
sentada al parc sota un arbre,
sentint cantà'ls aucellets.

Tot mastegant aixecava
els seus ulls vers la verdô,
els aucellets s'hi acostaven
pensantse qu'era una flô.

Vaig cullir les esclofolles,
que guardo com un tresor
y cada cop que les miro
me fan bategar el cor
¡Oh esclofolles de ma vida!
¡Oh esclofolles de mon cor!

¡No sou vulgars esclofolles
sino un poema d'amor!

. . . . . .

. . . . . .

Vareig romandre uns jorns fòra,
y quan aquí vaig tornar,
vàn dirme que m'aucelleta
acavaba de volar.

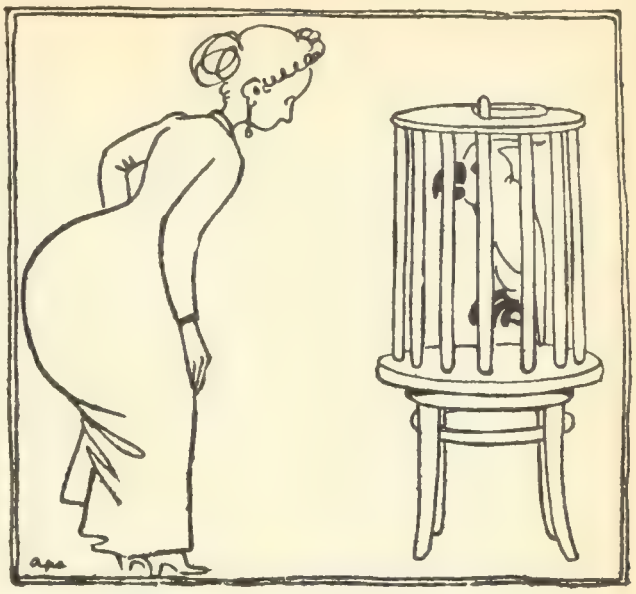

CONSECUENCIES

El lloro: — Lladres, incendiaris! matèulos! ¡Visca la Religió y en Lacierva!.....

La mestressa: — Vols-thi jugar qu'aquest lloro es vol presentar candidat de la Lliga?

Uns diuen que va sê'n Peary,
uns altres que va sê en Cook *
geperut o lo que sía,
a ma estimada he perdut.

. . . . . .

. . . . . .

Molts cops pregunto a la lluna
¿ahont es anada a parar?
Mes ella molt mal carada
mai m'ha volgut contestar.

XAVIER NEGRA

* Cook es pronuncia Cuc.

Una esperansa perduda

QUELLS antics cadets de la Gascunya que *á Peyo tienen por capitan*, perdràn les esperances. Es a dir tots no, en Peyo, que hi veu de lluny, ja fa temps que les havía perdudes. Però els altres, els Tintorer, Monegal, Vía, Pujolar y demés, en el fons del seu cor teníen l'esperansa d'heredar a l'Oriol Martí. Havien trevallat junts en la malaguanyada «Joventut», junts sopaven al Munich, junts traduiren el Cyrano.

Doncs aquestes ilusions s'han d'esvanir; l'Oriol Martí, el generós protector de la Renaixensa, es casa.

Per si ell no'ls ho havía dit, ja'ls hi diu en PAPITU. En PAPITU es cristià, va a missa al Pi. En PAPITU va sentir les amonestacions.

Laschiate ognia esperansa. *Mosqueteros* En Martí's casa.

Les temtacions den Soler y Marc

S'ha descobert qu'en Soler y Marc sofreix desde fa molt temps les Temtacions de sant Antoni, si be un xic modernisades pel cambi de lloc y segle.

Aquestes temtacions prenen pel Beatus Soler, el caràcter d'una terrible persecusió corporal y espiritual. El diable no mira mai si dorm o està despert, si es de nit o de día, atacantlo sempre amb una constancia y cremor, que faría esgarrifar a Mossèn Pere del Diluvi.

Un dematí a Madrid tornava a la dispesa montada per l'Agulló. Un llibre de missa groixut de cinc centímetres y la seva cara riallera probaven que venía de l'Iglesia d'aont trèia la santa tranquilitat que mereixía.

Però aquest món, es món y rès més que món. Encara no s'havía sentat a taula pel xacolata am picatostes y saludat als companys de política y dispesa, que l'Albert Rusiñol, comensà, escandalisat a ensenyar a tothom el contingut del llibre de missa.

—¿Què hi hà?

—Si, fassi el desentès ara.

En Soler y Marc s'aixeca, guaita'l llibre y..... adeu tranquilitat, totes les estampes s'havíen transformat en postals y en cada una d'elles el Diable en forma de dòna alegra li somrèia d'una manera tant incissiva que a n'en Soler y Marc li rodava'l cap y per la seva cara com un tornassol pujaven y baixaven ràpidament tota mena de colors.

A Manresa una nit vora la Cova tot d'un cop va sentirse petrificat. A la seva dreta una ombra, *també femenina*, sent que li parla ben aprop amb una veu angèlica: «¡Vina ab mi! que'ls meus nassos s'assemblen a la torre del Liban que mira la part de Damasc!—els meus ulls son com els dels coloms,—els meus pits son com dos cervols,—y tota jo soc hermosa com les tendes de Cedar y les pells de Salomó.—¡Vina a passejarte ab mi, per les dugues montanyes de la mirra, y la serra del encens!—¡Vina! que allí abrassaràs la figuera y pujaràs a dalt per recullirne els fruits».

Sòrt va tenir aquella nit de la sortida del P. Maresma, perque la prova era massa dura. Es indescriptible l'abrassada qu'en Soler y March va donar a n'aquell pou de ciencia de Mataró que'l salvaba. Desde aquella hora, pel consell que va rebrer, quan seu, ho fa sempre damunt d'una pedra marbre, trevalla amb els peus ficats en un cobellet d'aygua freda y considera que l'anar al *copo* es un cas de conciencia.

Aquest número ha passat per la censura.

DE L'AVIACIÓ

—En poc temps els francesos s'han quedat sense *Patrie* y sense *Republique*.

—Això rai mentres no's quedin sense diners.

—Perque saltes a peu-coix.
—Perque no més es fa la meitat de soroll y aixis no despertaré l'àvia.

Lo del día

Veu o *Vanguardia*, quin dels dos serà el periòdic d'en Maura? Ja sé què diràn vostès:

—¿*Veu* o *Vanguardia*? El *Brusi*.

¡Errada! El *Brusi* ja no es d'en Maura. El *Brusi* va contra en Maura. El *Brusi* assegura quatre vegades en cada edició, qu'en Maura es home a terra.

Al Azorín ja no li deixen publicar articles de política per por de que fassi elogis d'en Lacierva, y s'ha d'entretenir en futeses literaries.

Are els duptes son dos:

1.er *Veu* o *Vanguardia*, gazeta d'en Maura, ¿Quin?

2.on De quin partit es fa el *Brusi*?

Per mi que la *Veu* guanyarà perque la *Vanguardia* no es de prou confiança; fa tan poc temps que crema ciris a Don Anton. En cambi la *Veu* no més posarà per condició qu'en Maura, en Lacierva y el jove Gabriel es fassin socis de la Lliga. Això ho neteja tot.

El *Brusi* serà una temporada l'orgue del Comitè y després es transformarà en un setmanari de modes escrit en francès.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

CAPITOL VIII

Historia de Cunegonda

Jo era al llit y dormia profondament, quan plagué al cel enviar als Búlgars contra nostre bell castell de Thunder-ten-tronckh: escanyaren als meus pare y germà y feren la mare a bocinets. Un gran búlgar, d'uns sis peus d'alt, vejé que jo m'havia desmaiat devant d'aquell horrible espectacle y comensà a violarme; això em retornà; ja en mí, vareig cridar, vareig debàtrem, vareig mossegar y esgarrapar, volía treure'ls ulls a n'aquell búlgar; no savía que lo que succeía en el castell del meu pare era cosa d'habitut; el gran salvatje em donà una gavinetada al costat dret: tinc la senyal encare.

—¡Oh! veiemla.—digué'l senzill Càndit.

—Ja la veurèu després, are continuèm.

Avant!

Ella reprengué'l fil de la seva historia d'aquest modo. Un capità búlgar entrà y em vegé tota ensangrentada; el soldat feu com si rès. El capità enfadat per la falta de respecte d'aquell furiós, l'occí sobre'l meu còs. Desseguida'm feu guerir y se m'emportà al seu allotjament com a presonera de guerra. Jo li rentava les poques camises que tenía y li fèia el menjar: em trovava molt bella, hi ha que dirho; no negaré tampoc qu'era un bon mosso y que tenía la pell molt blanca y fina; am tot, poc esperit, poca filosofía, es vèia d'una hora lluny que li mancava l'educació del Dr. Pangloss. Passats tres mesos havía perdut tot el seu diner, ja no m'estimava, y se'm vengué a un jueu anomenat Issachar, qui traficava entre Holanda y Portugal y estimava les dònes am passió.

El jueu s'enamorà de mí, però no'n tregué rès; vareig resistirlo millor que al búlgar; una persona honorable pot ser violada un cop, però això aferma la seva virtut. El jueu per domesticarme, va durme a n'aquesta caseta que veien. Fins avui, jo crèia que demunt la terra rès hi havia hermós com el castell de Thunder-ten-tronckh, are n'estic desenganyada.

El gran inquisidor va veurem un día, dient missa; una bona estona estigué mirantme a cua d'ull, després m'envià un recado, dient que li era necessari parlarme de negocis secrets. Varen conduirme al seu palau; vareig dirli qui era; ell me feu present que no era digne del meu nom ser l'amistansada d'un jueu.

Paralelament a la nostra conversa, proposaren al israelita que fes donació de la meva persona a monsenyor. Don Issachar, banquer de la cort y home de crèdit, no hi volgué saber res. L'amenassaren amb un auto de fè.

Per acabar, el jueu intimidat arranja'l negoci, la casa aquesta y jo seríem de tots dos; comunitat de bens: el jueu es quedava propietari dilluns, dimecres y el jorn del sabbat, l'inquisidor els altres dies de la setmana. Fa ja sis mesos que dura aquesta combinació. Naturalment que no es sense baralles, molt sovint es indecís si la nit del dissapte al diumenge pertany al nou o al vell testament. Per la meva banda no m'he deixat tocar per cap dels dos, y crec qu'es aquesta la raó de que encare m'estimin follament.

Un jorn per finir amb el flagell dels terratrèmols y esporuguir a Don Issachar, l'inquisidor cregué convenient celebrar un auto de fè. M'honora amb una invitació. Varen colocarme perfectament,

TEATRES

Dissapte varem anar al Granvía; estrenaven una cosa que s'anomena *Viva la libertad* y certament ens pensavem que hi surtiríen els veteranos, els milicianos D. Baldomero y potser *la de los tristes destinos*, tothom s'ho haguera pensat, però, ¡errada! *Viva la libertad*, passa en un convent y les actrius van vestides de monja amb uns folgats habits blancs, els actors de sacristà y allò serà un convent de clausura, però no ho sembla. Una monja que reb cartetes eròtiques y s'hi complau; un altre que fuig; un sacristà que's balla are tangos, are cancans..... En fí, tot, però un convent no.

Nosaltres, de viure en un eden com aquell cridaríem *¡Vivan las camas!* però mai visca la llibertat.

Es clar, el públic no s'ho va creurer.

* * *

Veient les monjes no poguerem veurer «Els vells» que feia en Borràs al Principal, però l'endemà vegerem «Terra Baixa». Don Enric ho feu com sempre, molt bé y el públic aplaudí sorollosament; després es representà en obsequi d'en Borràs un divertit sainet per els guapos de la Creu Roja y la concurrencia. L'empresa deu repetirlo.

* * *

El públic va a Romea, això es molt sensible, no podèm fer us del xistet d'habitut, però ja'ns veurèm senyor Gual.

Vegerem «L'enigma», un drama del adulteri que fa la senyora Baró d'allò més bé, però com qu'ella es guapeta saben? als espectadors els sembla molt disculpable la falta y que no mereix un castic tant fort; qui pot dir d'aquesta aigua no beuré?

En Giménez fa «Mar y Cel», gira'ls ulls d'una manera ferèstega, a n'allò del punyal y la creu tot d'una pessa; un del costat meu dèia, es veritat noi *¡moros estar farrucos!*

* * *

Els perses no s'han trencat el coll, però la gent no pert l'esperansa y vinga omplir el teatre y am raó. Aquell del bambú no morirà pas d'una cossa de conill.

TAINE.

Correspondencia

Pla, Es dolent.—*Calvonis*, Idem.—*Sr. de Cabrerizas Bajas*, Molt ingeniosos els dos xistos, prò potser massa poètics.—*Pepito*, No serveix.—*Jasús*, Jasús, Maria, Josep!—*Mahomet VIII*, Això no es una indiscreció, es una puerilitat sense trasceddencia ni gracia.—*Realment*, No'ls hi veièm la punta.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 3275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

a conciencia; entre la missa y l'execució repartiren gelats entre les dames. En veritat m'amprà una esgarrifansa, vegent cremar aquells dos jueus y aquell honrat biscaí, culpable de dormir am la dispesera; emprò ¡quina sorpresa! ¡quin horror! ¡quina turbació! al veure dintre un san-benito, sota una mitra, una figura qui ressemblava a Pangloss! Jo'm fregava'ls ulls, jo mirava amb atenció, vaig veure com el penjaven; vareig perdre'l món de vista. Tot just retornada vos veig nuu enterament, això ja fou el comble de l'horror, de la consternació, del dolor, del desespero. En veritat tinc de dirvos que teniu la pell més blanca, que la vostra carnació es més perfecta que la del meu capità de Bulgars. Al veureos redobiaren tots els sentiments que'm matan, que'm devoren. Jo xisclava, volia cridar: ¡salvatjes atureuvos!, prò la veu restava en la gorja y els meus esforsos eren inútils. Quan foreu ben assotat, reflexionant jo'm digui: —¿Com diables l'amable Càndit y el sab Pangloss son a Lisboa? ¿Y com hi son l'un per atrapar cent cops de fuet y l'altre per esser penjat d'ordre del gran inquisidor de qui soc l'estimada? Pangloss m'ha enganyat de manera ben crudel, ell dela qu'en aquet món tot anava de la millor manera possible.

Esverada, perduda, tant aviat al cap d'amunt, com abatuda en absolut, tenia el cap pie de la matansa del pare, de la mare, del meu germà; de l'insolencia d'aquell soldadot búlgar, de la ganivetada que'm donà, de la meva esclavitut, del rebaixarme al ofici de cuinera, del meu capità búlgar, del miserable Don Issachar, de l'abominable inquisidor, de com penjaren al doctor Pangloss, d'aquell gran misserere acompanyat d'oboe durant el qual ereu flagellat, y sobre tot d'aquell petò que'm volguereu donar darrera un biombo el darrer jorn que'ns vegerem. ¡Com vareig alabar a Deu, que vos retornava cap a mi després de tantes proves.

Després vareig encarregar a la vella que vos cuidés de la millor manera possible. Certament ho ha fet bé, he pogut fruir el plaer inesplicable, de veureos, d'escoltarvos, de parlarvos.

Prò, vos morireu de gana; jo'n tinc molta tamué; sopem?

Vetaquí que's posen a taula; y després de sopar tornen a seure en el sofà de que ja hem parlat repetides vegades; encare romanien sobre d'ell quan el senyor Issachar, un dels amos de la casa, feu sa entrada. Era el dia de sabbat. L'home venía a fruir els seus drets, a explicar a l'aimada els seus tendres amors.

CAPÍTOL IX

De lo qu'esdevingué de Cunegonda, de Candit, del gran inquisidor y d'un jueu

Desde la captivitat de Babilonia, Issachar fou l'hebreu més rabiós de l'Israel. Com?—digué al veure a Càndit—no n'hi ha prou am l'inquisidor? are tinc de fer les parts amb aquet pillastre? Tot dientho tragué un punyal llarguíssim que dula sempre a sobre, ell creia que'l seu enemic no portava armes y es llensà contra Càndit, pro el nostre bon fill de Vestphalia, portava també una bona espasa que la vella li regalà amb el vestit. Desenvainà; les habituts de Càndit eren dolces; am tot vetaquí l'israelita rodolant cadavre als peus de Cunegonda.

Mare de Deu,—cridà ella—quina tamborinada ens ve a sobre? Un home mort a casa! Si la justicia ve, som gent a l'aigua.

Si Pangios no fos penjat—rahonà Càndit—ens donaria un bon concell en aquesta apurada situació; indubtablement ell era un gran filosop. Consultem am la vella, ell ja no hi es.

Cunegonda era molt prudenta, comensà a explicar la seva opinió particular, quan s'obrí una porteta.

Sonava la una de la nit, comensava'l diumenge. Era el dia del senyor inquisidor. Aquet entra, devant seu Càndit l'assotat, espasa en mà, un mort en terra, Cunegonda esverada, la vella aconcellant.

Ficseuse en lo que passà en aquells moments per l'esperit de Càndit y com va rahonar: Si aquet sant home demana auxili, infaliblement farà que'm cremin, lo mateix pot fer am Cunegonda; tranquilment

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

Un ressopó a la parisenca.
(Caricatura anglesa contra la revolució francesa, per James Gilray).

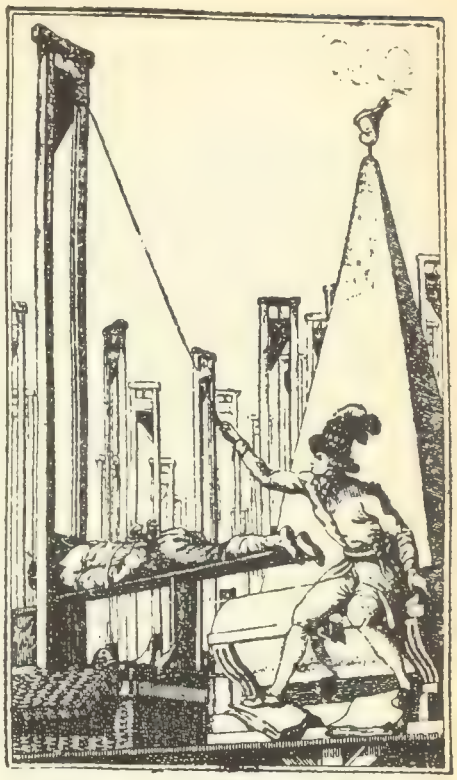

Robespierre guillotinant al butxí.
(Caricatura francesa de Hercy)

L'any de gracia 1840 del regnat de Carles X el 16è. Avui, després de la missa, S. M. ha cassat amb escopeta es tes seves habitacions. L'estat moral de la reial familia segueix sent el mateix.

L'HUMOR ESTRANGER

FRANÇA **CARAN D'ACHE** **El vaixell o l'enguniosa pesadilla d'un cassador**

1

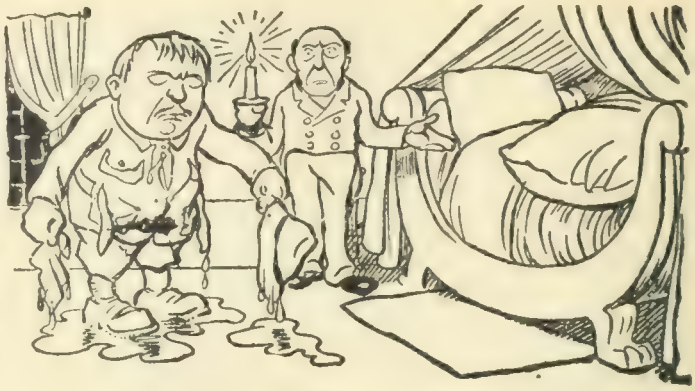

2

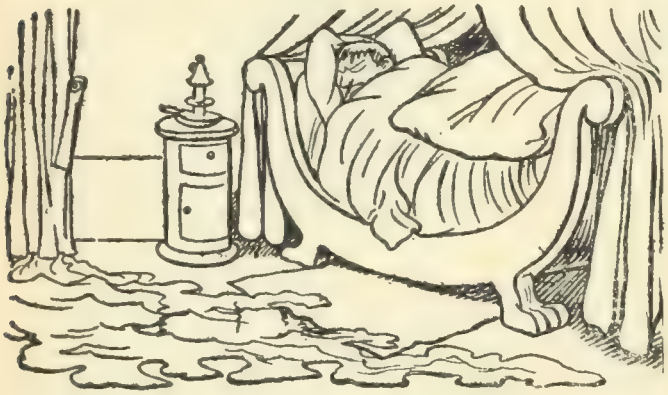

3

4

5

6

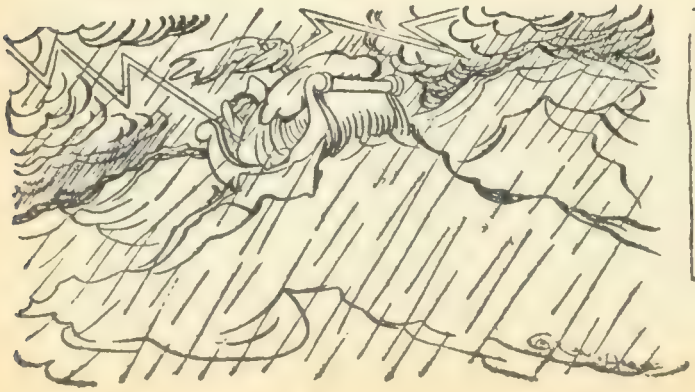

7

8

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

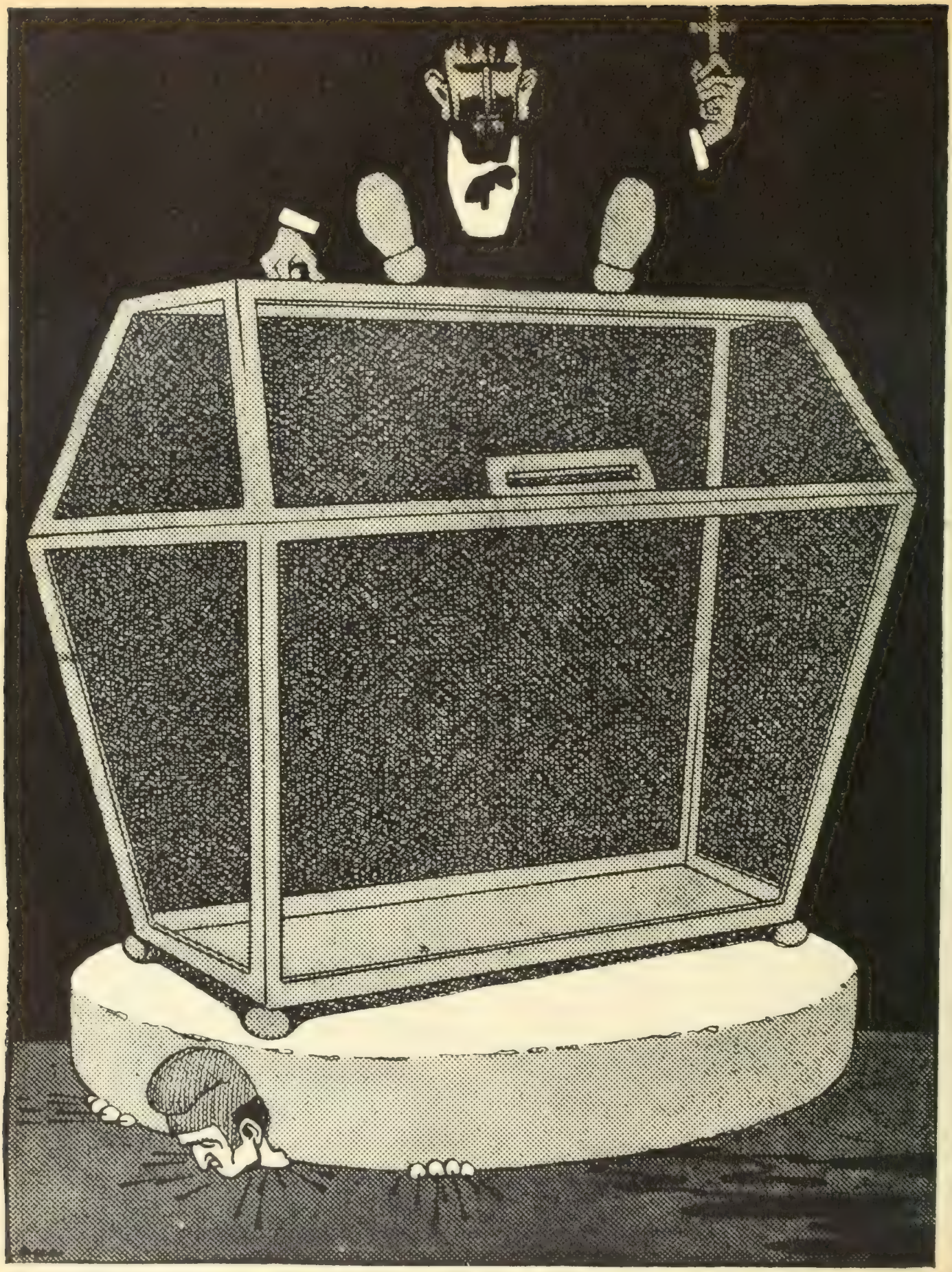

EL MÉS VANDALIC DELS FETS
— Aquí no vota nin gú més que nosaltres; aixís se logra la puresa del sufragi.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 47. 10 CENTIMS BARCELONA 20 OCTUBRE 1909

PAPITU

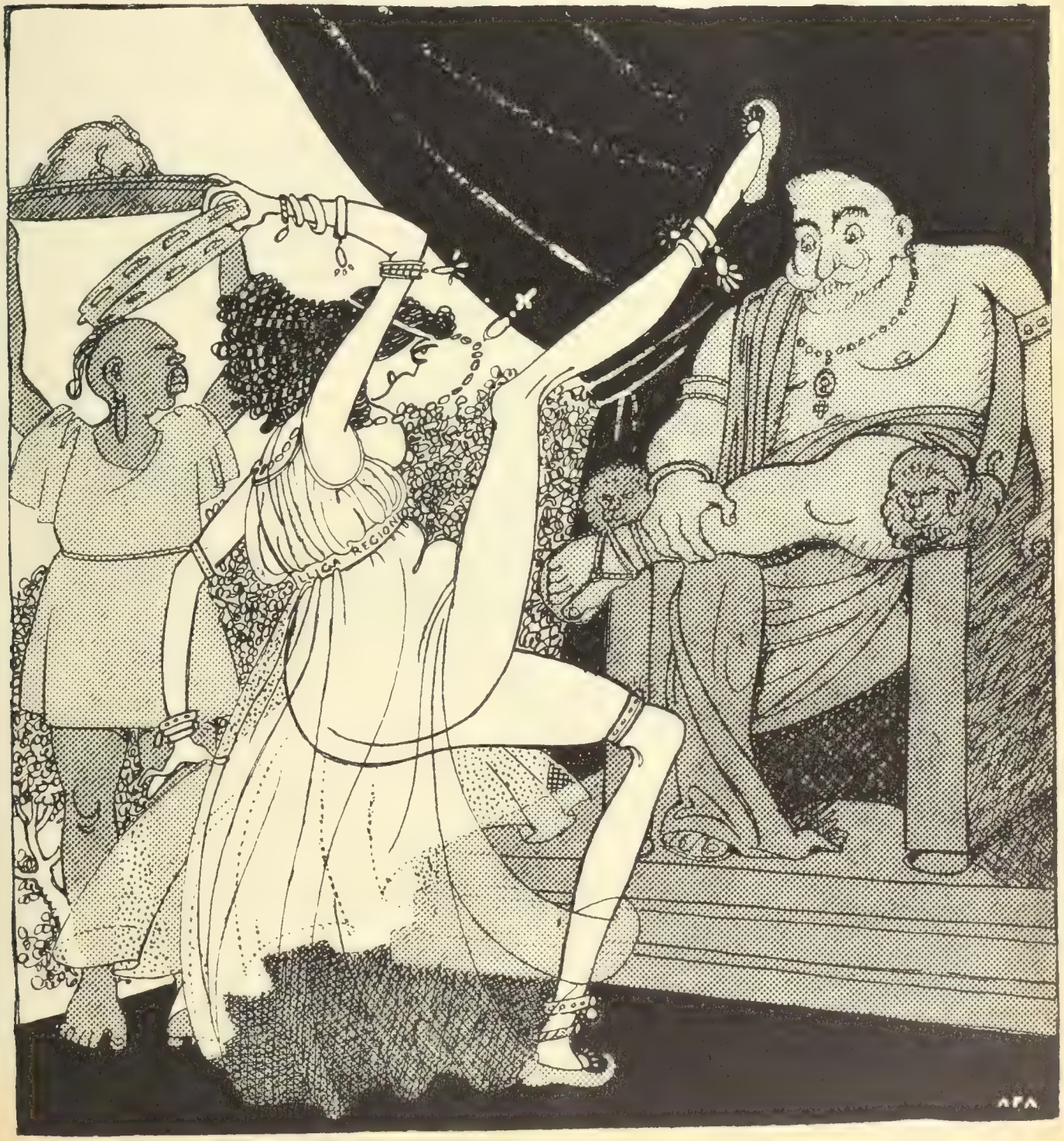

SALOMÉ-LLIGA

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMOVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL
VI VITAL AMARGÓS
PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS
El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGÓS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

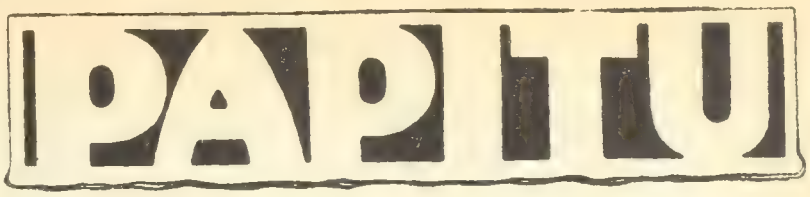

Literatura y lingüística

ON M. B., ha traduit *directamente del francés*, per compte de la casa editorial competidora del *sacamantecas*, el novelón de Marc Mario *Corazón de soldado*, que acaba de publicar en castellà.

Si la traducció de l'obra l'hagués feta el senyor M. B. indirectament, es a dir, d'un idioma més conegut que'l francès, el rus, per exemple, nosaltres garantiríem ja per endevant la fidelitat y l'excelencia de la traducció, però are no, perquè sabèm que'l senyor M. B., ben al revés den Paquito de *La Publicidad*, desconeix els giros y refinaments de la llengua francesa. Y pera demostrarho anèm a comptar una anècdota de dit senyor:

El senyor M. B. es una víctima de la lluita per la vida mitjantsant la ploma. No sols té la desgracia d'haver de traduir a l'engrós per compte dels *sacamantecas* editors, sino que fa anys qu'està junyit al jou dels *sacamantecas* de *Las Noticias*, «Roldós y Guerrero, Limited».

Doncs be, quan, ara farà un any, varen venir els tolosans a Barcelona, en Guerrero va enviar el senyor M. B. al banquet que la Cambra de Comers els va donar al Tibidabo. El lloc dels periodistes estaba forsa separat de la presidencia y a l'arrivar l'hora dels brindis, com aquets no se sentíen desde'l seu lloc, el bon senyor M. B. que tenía l'obligació de portar forses quartilles a la redacció, se va aixecar de la taula pera acostarse a la presidencial. Però al cap d'una estona retornà aont eren els demés periodistes que, indiferents, deixaven que s'expandís la verborrea dels comensals, y brandant tràgicament les quartilles, exclamà:

—*Es inútil, esos tolosanos hablan un francés que no se entiende!...*

ELS FETS VANDALICS
Això de que no'ns ho deixin presenciar m'indigna.

Sonatina. (op. 33)

Ja es molest ja, seure a dintre, però un hom s'estima la pell. Sembla qu'entre parets hi ha més seguritat. En els vetlladors d'afòra sempre estàs amb un ay al cos: Ja té rahó aquella noia de la primera pàgina del PAPITU de la setmana passada. Que la de tal carrer, que la de la cantonada, que'l del dimecres al dematí, que'l del diumenge passat, que'l del dilluns que ve: no més falten que trineus y que l'Ardid es digués Gaponi.

Per si això no era prou, té ¡are les eleccions, y per si no era prou, té! are'l vot obligatori, oh! y n'estic segur, ¡ben segur!... per si no era prou, té! are guanya el Comitè o un altre dreta qualsevulga.

Jerusalèm! Jerusalèm! Com més anèm, *menos* valèm.

Dels candidats per mi el que la té perduda es don Narcís Oller, literat y advocat segons *La Veu* y per nosaltres el senyor Oller procurador y diguemne literat. Y ho té perdut per això de la literatura. Si haguessin posat, D. Narcís Oller procurador y advocat, fora tota un altre cosa. Veuràn, jo crec que'l Sr. Oller, es una persona fiada; aixis per fer de procurador deu anar bé y com que d'advocat no exerceix, es un micer de primera; tant com en Joseph Carner. Una persona qui té dos oficis y els fa tots dos bé, pot ser un bon diputat encare que sigui provincial; però si aquesta persona a qui creièm digne té una taca y aquesta taca es treu a la llum, ja l'hem fregida. Y el senyor Oller té una taca, moltes taques, (tantes com noveles) y *La Veu* desconsideradament les ha tretes a la vergonya pública, perxò dic qu'ho té perdut. Jo haguera votat al procurador, a l'advocat, però al autor de *Febre d'or o Vilaniu* ¡mai! jo no he caigut de cap niu. Més que Vilaniu, m'estimo Fra Feliu Piu de Sant Guiu.

Ja estic sentint al senyor Oller dient en un mitin

— La Veu.....?
—No la podèm veure ni en pintura!

de la dreta: —Perquè'l meu acendrat amor a Catalunya arriva *hasta* posarme al ojal un llacet am les barres y *luego* a casa beure am porró; jo no sóc com aquells *locos* que *hasta*'s burlen de la patria, etc., etc.

Si aquet bé de Dèu de *hastas* y *luegos* els gastés un procurador, passi; però un literat?, *hasta* no ho sembla!

Jo a qui votaré serà an en Muntadas, es un home que m'encanta; això de ser gerent de l'Industria Elèctrica es un gran mèrit. ¿Y l'haver contribuit a que fessim la guerra al moro? què me'n diuen d'això del moro? Jo votaré an en Muntadas.

Y després an en Puigpiqué; el votaré perque té una farmacia al carrer del Rec, y repassa totes les receptes que van a la farmacia y quan la recepta es per curar *males secretos* crida al parroquià y li dóna un curset d'historia comparada de sífilis y mal francès, incluinthi els perills que tenen, les evolucions que han seguit a travers de l'humanitat, y les que seguiràn a travers del cos del pacient. Quan en Puigpiqué sigui diputat, cuidarà de l'higiene y jo veuré en lletres de motllo, en el primer discurs que fassi, l'historia del mal francès.

Y aquet bisbe que no vé? Això es ferse la desganada! A un home qui rosega el bisbat de Jaen, que jo no diré que sigui un òs, però que no passa de llonza de la mitjana, li diuen: Vés a Barcelona: —que ve a ser dirli, ves a menjar un dinar de a duro, y ell diu: «ja va!...» —apa vina que's refréda...— «ja va!...»— mira que l'arròs es cova... —«ja va!» y no va y a l'ultim envía un canonge perque comenci a comensar. Si d'això fa mals avaranys! Potser volía que'l fessin Papa.

¡Què diuen are aquets ximples! Dos més? PAPITU cap a caseta!

Cobra noi.

MORITZ V

La tornada den Mumbrú

A tornat de Melilla, d'arrivada forsosa segons sembla, l'incomparable Quico Peris Mencheta.

Ve tant tip de figues de moro, blat de moro y peix de *marina* que ha refusat decididament qualsevol banquet que si li volgués donar.

Per cert que'ns va fer molta gracia, veure en la bona columna que dedica la redacció del *Ciero*, a donar compte de l'arrivada del seu *querido jefe y venerado maestro*, una llarga llista de persones que segons sembla *haurien* assistit a un banquet que li volían donar a Sevilla, si s'hagués arrivat a celebrar.

Es aquest un procediment econòmic, que recomanem an aquells que deliren per veure llurs noms en els diaris. No tenen més que inscriures a un àpat que sàpiguen que no s'ha de celebrar y que se n'encarregui l'homenatjat frustrat de publicar els noms.

Per aquest sistema, també en Gubern ha d'estar molt content de la gentada que *hauría* assistit al banquet que'ls nacionalistes li havíen de donar en funció de desagravis per la darrera carlinada.

Catequística

PER més que resulti una mica macabra, (això no es culpa nostra), anem a contar aquesta darrera y verídica anècdota del *profond* geòlec y espeleòlec (encare que a primera vista ho sembli, això no es cap cosa lletja, sino pura ciencia) Mossèn Norbert Font y Sagué. Va esser un de tants *cleros* que a corrúa feta van pujar a Montjuic ab l'intent inutil de catequisar an en Ferrer.

Y diu que Mossèn Font, plè de zel evangèlic, al parlar al rèu de les penes y torments del infern, va explicarli la *composició* d'aquest, la seva profunditat, la fauna y flora, qu'era en terreno terciari... en fi que abocà tota l'erudició espeleològica que posseeix.

La Publicidad, sempre tant deliciosa, donava compte l'altre día de que s'havíen rebut en el Govern civil els dos maüsers que'l ministre de la Guerra regala al cabo y al individuo del somatèn d'Alella, que capturaren al fusellat Ferrer.

Y l'estimadíssim confrare escriu:

«El obsequio del ministro de la Guerra, por su riqueza, es digno de la magnitud del servicio que los agraciados realizaron.»

Es possible, que un día d'aquests el ministre de la Guerra envii també maüsers als redactors de *La Publicidad.*

La mateixa *Publicidad*—oh inagotable banc de perles!—en la sessió de la Diputació Provincial, parlant de la proposició de l'esquerra solidaria a favor de l'aixecament de la sospensió de les garantíes constitucionals, deia el *levantamiento de las garantías.* Y no ho deia una sola vegada, sino dugues.

Per lo vist, *La Publicidad* se pensa que *levantamiento de garantías,* es igual que *levantamiento de la suspensión de garantías.*

De segur qu'a don Sebio lo mateix li té.

Sobre'l cadavre den Ferrer Guardia, *La Epoca* cantà l'altre día unes absoltes de corb. Entre altres coses, acusava an en Ferrer de *concupiscente.*

El País, s'indignà de l'article del diari conservador y de lo de *concupiscente,* y digué qu'an en Ferrer Guardia, no se'l coneixía pas amb el nom de *ladilla voluptuosa.*

Vetaquí una indirecta.

¿Per qui deu anar?

La circunstancia de tractarse d'una qüestió entre periòdics madrilenys, fa creure que la indirecta no va pel senyor Cambó.

En la confecció del nombre anterior del nostre PAPITU el corrector de probes qu'es un home d'una bonafè estraordinaria, admirador den *Lleixiu* y bibliòfil, va tenir la mala idea d'agafar el darrer llibre den Sampere y Miquel y la conseguent *indubitable, incuestionable* é *indiscutible* feblesa d'adormirse demunt de les glorioses pàgines. Resultat, que'l nombre 46 de PAPITU va sortir plagat d'errades de caixa; no'ns avergonyim de publicar aquesta extensa llista perquè contèm am la benevolensa del nostre públic per les relliscades involuntaries. En el nombre passat, doncs, s'hi llegeixen les següents barbaritats de què'ns penedim de tot cor:

done	per.	*donc*
R. de Gurmond		R. de Gourmont
fiancee		fiancée
sportsmants	»	*sportmen*
per mort		per' mor
P. Bretón	»	P. Breton
¿de què alxò sen va a rodar?	»	de que alxò sen va a rodar
una «becerrada» com *la Publicidad*	»	una «becerrada», com *La Publicidad*
malt	»	mal
en Dumas (hijo) llegeix	»	a Dumas, etz.
m'aucelleta	»	ma aucelleta
geperut o lo que sia	»	Cook o Peary o lo que sia
Laschiate ognia esperansa	»	*Lasciate ogni speranza*
¡Vivan las camas!	»	*¡Vivan las caenas!*

MEA CULPA, MEA CULPA, MEA MÁXIMA CULPA.

—Deu ser mol antic alxò.
—Ja ho crèc! Al menys es del sigle sis o setcéns.

—No potser qu'haig de mantenir a la família.
—Bé, dòna.

GAZETILLES

A Figueres, està detingut y processat per la jurisdicció ordinaria, perquè tractantse d'ell no podía esser més que l'ordinaria, el *Noi de Tona*.

¡Hi haurà que veure'l judici oral! Això sí'l *Noi de Tona* està tranquil. «Jo no vull mal al govern, y en Maura pot tenir confiansa am mí. Això no son més qu'envejetes d'en Cambó, perquè sab que la gent comensa a adonarse de que'm plagía l'estil oratori».

A Figueres també, un senyor que's diu Vancells y Marquès, ha publicat una proclama, invitant al veinat a que fassi una suscripció pera regalar una espasa al general Marina. Perquè are resulta qu'en Marina ha nascut a Figueres, en el carrer d'Avinyonet, qu'es aont neixen totes les glories figuerenques. Allí varen neixer en *Pep*, D. Teodor Baró y en Presas y hi va esser desmamat en Salvatella, y are, teniu, resulta *nada menos* que'n Marina es fill del carrer d'Avinyonet. Si un no sab devegades am quins carrers tracta...

En Josep Baró, ha iniciat la suscripció.

En Vancells, l'autor de la pensada, es fill de La Bisbal. En el teatre d'aquesta vila, s'hi llegeix en uns grans medallons: «Calderón», «Lope de Vega», «Vancells y Marquès», Aquest detall, demostra que'l senyor Vancells y Marquès, se mereix més l'espasa que'l general Marina.

Heusaquí una gacetilla de *La Guerre Sociale*, el periòdic de l'Herreros.

«*En Lerroux ¿aont es?*

»En Lerroux es el diputat republicà per Barcelona. Té una enorme influencia en la ciutat aont... (Aquí una frase, irreproduible). El poble català, l'idolatra. Durant l'insurrecció se trobava fòra, però pocs dies després tothom creia que entraría a Espanya; després, rès s'ha sabut d'ell. Se fusella als seus electors, y com si rès; el diputat republicà Lerroux continúa perfectament introvable.

»En Lerroux fa'l mort. Nosaltres prometèm fer un present al que descobreixi'l cau d'aquest republicà revolucionari»

A *La Publicidad*, poc a poc van asserenantse. Ja no tenen por de suspensió, ja comensen a dir que'l públic pensa qu'en Ferrer no era tant dolent com dèien. En Coromines aviat agafarà la ploma pera recitar en prosa de gacetilla, l'aria aquella de «La Tempestad».

Renace la calma... El títol ja sabèm quin serà. Aquell que ha fet famós a *D. Sebio: Serenos y Vigilantes.*

Cansons d'infants

1.009 estudiants — vuit més que les famoses nits arabigues — han protestat també en nom de la seva fè cristiana, de la «patria herida a traición» (això es, pel darrera), «del arte, de la industria, del comercio, de l'agricultura» (que com saben vostès es tota una altra cosa que l'arquitectura), etc., etc., contra'ls fets desamortisadors del Juliol.

Si no sabessim qu'en dita xifra hi ha penjat un zero de més, potser contra la nostra costúm ens posariem sèrios al parlarne. Es clar que no diriem allò de «joventut castrada» ni «rebrots reaccionaris», ni altres frases per l'istil propies de l'Ardid avans de declarar en el procés Ferrer, sinó que'ls diriem «lisa y llanamente» als firmants del còmic manifest:

«Estudièu forsa minyons y no us emboliquèu en fer manifestos, que l'escriure... malament us faría perdre el llegir».

Es un bon consell que'ns hauríen d'agrair ja qu' ells mateixos confessen qu'han de menjar molts crostons de pa avans de que «para una acción gubernativa en este sentido» (en el sentit de les espirals d'un bis) puguin prestar un concurs «más activo y eficaz, luchando con los bríos de la edad juvenil por la defensa de los más altos y sagrados intereses».

Hoy somos pequeñitos
mañana creceremos...

Resignació!...

Avans del fusellament den Ferrer, cada dia se discutía a la taula de la *Maison*, si en Ferrer mereixía una o més penes de mort. En Marial, n'hi demanava quatre, en Marian Ventosa, el germà den Ventosa y Calvell, tres, un altre diputat n'hi rebaixava una altre y en Moles, qu'es el diputat que té més pràctica en totes les coses, se contentava amb una.

Tant sols en Salvatella, en Calvet y algun altre no demanàren més que consumacions. Un li va dir an en Marial:

—Però ¿vostè coneix les obres de l'Escola Moderna?

—¿Què si les conec? Si les he vistes comensar y acabar. Si tinc la mar de paletes que hi trevallaven.

Després se posaven a parlar de si en Ferrer moriría bé o malament y en Marial tornava a dir:

—Si és un blanc, aquest c... den Ferrer. Jo l'he fet callar més d'una vegada.

S'han obert les Corts. Ni a Catalunya ni a Espanya pensa ningú en el projecte d'administració, En Cambó, sí. «El nostre projecte'l treuré, passi lo que passi».

En Cambó se pensa que la lluita den Maura pel projecte, es també la lluita seva. Un cimal del nacionalisme ha fet una frase: En Cambó, fa com els clowns dels circos. Quan els mossos posen les alfombres en la pista, ells vinga remenarles y estirarles y suar, fent veure que son ells els que les posen y no'ls mossos. En el projecte d'administració, fa de clown.

A *La Vanguardia*, firma les *Cotidianas* moltes vegades, un senyor que posa aquestes inicials: *C. C.*

¿Qui serà? ¿Qui no serà? Si després de cada inicial posen una a, tindràn la solució de la pregunta.

Per alguna cosa deiem nosaltres que *La Vanguardia* feia pudor de sacristía.

Un diàlec l'endemà del Mitin

—Diu que la Lliga va fer anar una colla a interrompre el Mitin de l'esquerra fentse passar per lerrouxistes?

—Voleu dir?

—Res ho prova tant com el que'ls lerrouxistes hagin protestat de l'interrupció.

—M'estranya perque m'havíen assegurat qu'en Pagès y Rueda era a *pacificar* Vic-Granollers.

—Doncs mira, es aixís, y en realitat podíen ferho millor sense comprometre mortalment la seva candidatura Un *Ukase* ordenant la proibició de mitins, y llestos.

Aquest número
ha passat per la
censura.

El catecúmen

L'autor dedica a la «Lliga del Bon Mot» y al Mestre Alomar aquesta anècdota històrica.

En Pere Poc era cafeter; y tenía un cafè. Tenir un cafè y tenirlo a La Bisbal obliga a moltes coses. En Pere Poc tenía un cafè a La Bisbal.

A La Bisbal del Empordà s'ha d'esser, s'havía d'esser y s'haurà d'esser d'un dels dos partits, en que tot bon poble català viu, ha viscut y viurà dividit. O s'era roig o s'era negre. Enguany esser roig a La Bisbal es esser d'en Marial; un poc avans ho era esser den Vallès; més avans esser den Caymó. Això sí; sempre den Pí. Car a La Bisbal eren, son y seràn federals mal pesi al partit negre representat pels pixatinters dels *juzgados* y les senyores dels fabricants, que si no anessen a missa els diumenges al dematí, no sabríen pas quan posarse els barrets que'ls hi porta el recader qui va a Barcelona; *(Posada Rius, davant de l'estació de Fransa)*. Y en aquell temps, en aquells bons temps en que tingué lloc lo que's contarà, esser federal no era tan fàcil com enguany. Pel cap més baix, a lo menys a que venía obligat un bon federal, qui no volgués esser mal vist pels seus correligionaris, era a no batejar les criatures.

Y com qu'en Pere Poc tenía un cafè a La Bisbal, y la parroquia del cafè era federal, y en Pere Poc tenía a més del cafè un interés directe en acontentar la seva parroquia, el primer fill que la dòna d'en Pere Poc posà al mon, passà de casa seva a câ la Vila y de câ la Vila a casa seva sense fer estada a la casa del Senyor, am gros escàndol de la gent d'ordre, que no veyen mai arrivada l'hora de que finís aytal manca de sentiments religiosos en el cap de partit del Petit Empordà.

Passà'l temps, el noi s'anà fent gran, la fè federal minvava de mica en mica; els diners federals també. En Vallès y Ribot vinga sortir diputat pel districte y els antics parroquians del cafè den Pere Poc vinga deixar d'anarhi: els uns s'havíen mort, els altres el fèien. Mancanthi els federals, els homes d'ordre gosaven de tant en tant aturarse y fins entrar al cafè den Pere Poc, qui en cosa de dèu anys sense saber còm ni de quína manera, se trovà amb una parroquia tant ordenada, seriosa y conservadora que per ella la voldría *La Veu de Catalunya*.

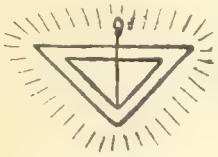

Possessionats del cafè, els bons burgesos de La Bisbal tractaren de donar entenent al bon Poc que calía que pensés am son fill esmenant lo fet, fent lo no fet, batejant l'herèu y únic de sa federal nissaga. En Pere Poc se gratà el cap, ho consultà en el llit a la dòna, qui feu un sospir profond, car, la veritat, sempre li havía fet mal al cor que son brot no hagués passat per la pica, y a la fí, després d'algunes setmanes de gratarse'l cap, y de consultarho a la dòna, a ne que no li venía plà l'abdicar en el cap del seu fill de les idees que tant de temps fèia qu'ell duia en el cap propi, com que no tenía cap interés en perdre la parroquia ni cap por d'ofendre la clientela fugitiva dels seus correligionaris, ni de rebre les ires den Vallès qui ja no era diputat, acordà fer batejar la criatura am tota la pompa y solemnitat qu'aquells senyors desitjessin y paguessin.

Foren vuit setmanes de trevalls y tràfecs, les vuit setmanes que durà la catequisació del fill den Pau Poc. A les cantonades, a sota les Voltes, a la Rambla de la Riera, a les visites, les senyores ne parlaven en veu baixa, misteriosa, plena de respecte y d'augusta satisfacció. El rector passava les vetlles a preparar el sermó de circumstancies; els senyors se prometíen jorns de pau y de salvació a la vila; les damiseles teixíen randes per l'altar major y hi hagué dificultosos arranjaments pera veure qui hauría l'honor del padrinatje: tal era l'afany que tots mostraven pera esser padrí...

El gran jorn arrivàl Fèia un fret que pelava! La tramontana que bufava tregava pels nassos dels bisbalencs tota la fredor de les afraus pirenenques de les quals devallava. Fèia més fret qu'en un mitin de la Dreta Catòlica, qu'en l'ànima den Cambó, qu'en el local social de l'«Unió Catalanista». Mes, l'entussiasme, el fervor dels bisbalencs podía més que'l fret, y riuades de gent fluien pels carrers vers l'Iglesia aont una ànima fins aleshores extraviada anava a entrar en el remat dels elegits.

Quína gentada a la casa del Senyor! Lo bò y mellor de La Bisbal s'hi trovava. No hi havía lloc pera tothom! Y al voltant de la pica, els padrins, els parents del fill den Pau Poc, el rector solemnialment grave, el fill mateix den Pau Poc, car vàlgans Deu per ell se fèia la festa! La cerimonia comensà, se desenrotllà, ompliren l'espai les reconfortants paraules del Rector, l'emoció havía guanyat tots els cors, un silenci sepulcral regnava a l'immensa nau..... Havía arrivat el moment decisiu, el ver moment baptismal, y el Rector havía près la cullerada d'aigua beneída...

—Fill d'en Pau Poc, acota'l cap—murmurà en veu baixa el Rector.

Y el fill den Pau Poc acotà'l cap.

—En el nom del Pare y del Fill y de l'Esperit Sant — digué am emoció el ministre de Deu, vessant sobre'l cap del catecúmen la cullerada d'aigua beneída...

Com un llampec qui trenca la negror de la nit, així trencà la densitat del silenci solemnial la veu del fill den Pau Poc, qui sentí regalimar coll avall l'aigua més gebrada que la tramontana mateixa...

—Me c... en Deu... qu'es freda —cridà'l batejat.

Tothom quedà sorprès, l'oficiant restà uns moments am la cullera enlaire no sabent si seguir o plegar els atuells y finir la cerimonia... Mes tot passà, tot seguí y tot finí...

Y qualques jorns més tart, els bons burgesos parroquians del cafè den Pau Poc, li picaven amicalment a l'esquena tot dientli:

—Ho veus, sant cristià, que poc costa seguir el dret camí?

MISTO

—Com ho tenen això de la cessió del castell pera parcs.
—Oh! ho hem deixat corre. Es veu qu'es més util de lo que crèiem.

—Bambú?..... Y que es això?
—Es una canya d'Amèrica.
—Ja: es un bastò de canya de sucre.

Estudiantina d'escolans

JA no'n queda rès de la tradició bohemia y lliberal dels nostres estudiants. En Cambó, encare va cridar contra la guardia civil a la plassa de l'Universitat y va beure aiguardent en una copa de deu cèntims que pagaren entre tots. Are en lloc de fer successos, ne protesten d'ells y aixís com avans de l'Universitat sortíen totes les suspensions de garantíes, avui demanen respectuosament al senyor Maura que mantingui l'ordre. Els estudiants de lleis li han dit que no's necessita pera rès la llei. Tenen rahó, perque sense constitució, estudiaràn una llissó menos, com sense llei desseguida tindríen la carrera acabada. Això dels concells de guerra, es una cosa molt senzilla y molt pràctica que suprimeix les assignatures més dificils, les pràctiques y'ls procediments.

Pera nosaltres, qu'aquets estudiants del missatge an en Maura, lo que volen es allò de l'aprobat de real ordre. Y no'ls hi valdrà. L'any passat, se va examinar un dels nostres redactors que no va a missa. Després dels examens y d'esser aprobat, li va dir un qu'es del grupo dels 14, tot moix:

—Ja fas bé, ja, de no creure en rès. Jo he confessat y combregat aquest dematí y m'han clavat dues boles.

Aviam si are, an els del missatje, després de confessar y combregar amb en Maura els hi donaràn dues boles.

EN Santiago Rusiñol, ademés d'home guapo, d'autor dramàtic y còmic, d'arqueòlec y pintor, d'escriptor d'auques, de fabricant y home generós, es propagandista electoral. Es clar que no'n fa d'això si no li paguen bé, però d'orador electoral n'ha fet y ha guanyat les eleccions, perquè en Rusiñol no sabèm quina mascota té, però la qüestió es que sempre guanya. Sembla mentida que en *Xenius*, qu'està pels intelectuals que guanyen, parli tant malament d'en Rusiñol. Això sí, en Rusiñol, parla més malament encare d'en *Xenius*.

Quan el seu germà se va presentar candidat pel districte de Vic, li va dir:—Tiago, vina. Y en Tiago va anarhi.

Varen donar un mitin. En Rusiñol va parlar, y com que tots havíen agotat els lirismes catalanistes, ell que sí, comensa a fer promeses, qu'es lo millor que's pot fer en temps d'eleccions:

—Us donarèm diners pera que pugau sembrar; us comprarèm totes les existencies de llangonisses; farèm vindre tots els seminaristes de Catalunya a Vic; vos farèm una carretera; vos farèm un pont pel riu..

Aquí, una veu va cridar:

—¡No'n tenim de riu!

—Doncs, us farèm un riu...

La campaneta de la Solidaritat

UN personatge històric, es en Jubany, regidor de Girona encare que no ho sembli. Bé es veritat, que a Girona tot es històric. En Jubany va presidir el primer mitin solidari. Are, està emigrat a Fransa y *La Veu*, sense cap consideració a la seva històrica presidencia, va escriure contra d'ell unes quantes falses delacions. Rès, en total; coses qu'en Pagès y Rueda va sentir dir a uns drapaires mentres mataven el cuc.

En Jubany que conservava la campaneta presidencial, del primer mitin solidari, l'ha tinguda de llensar pera que no's pensessin que l'havía agafada d'un convent. ¡Oh sagrades reliquies de la patria catalana y quins destins més tràgics els vostres! Amb el bras del princep de Viana varen jugarhi a pilota y la campaneta que va continuar l'historia de Catalunya es llensada a un lloc vil y pudent.

En Jubany, que devegades es catòlic, ha fet cantar a Prades, el seu èxil, un *Te Deum* en acció de gracies perquè s'ha acabat el cólera a Bèlgica y la solidaritat a Catalunya. Aquella solidaritat que ja no defensen més qu'en Marial, en Moles y el *Cu-cut*.

LA PASSEJADA DEL CZAR

—Quina llàstima que no s'hagi aturat a Barcelona. ... Hi hauria estat com a casa seva.

El Mitin y "La Veu"

El Mitin de l'Esquerra Catalana tingué un èxit hermosíssim. Declaració que deu fèrse ab tota imparcialitat.

La Veu, complint amb el seu dever, s'afanya en voler tirarhi aigua freda.

Mols trossos que no li convenía publicar *aparenta* que la censura'ls deixa en blanc. Y al final escriu uns comentaris qual síntesi es la següent:

«L'Esquerra s'havía de contentar en el Mitin a parlar dels Fets Vandàlics una mica menys fort que nosaltres».

¡¡... ..!!

Arno Lantmann Joan Raventós

TEATRES

Per els teatres? per els teatres y per els palaus, encare que siguin de la Música Catalana, hem anat aquesta setmana y en el Palau sentírem un tenor, que diu tant bé, que dona tanta expressió, que am tot y cantar en alemany l'entenguérem d'allò més; l'únic que'ns passà per alt foren unes cansons de Beethoven y de Schuman que son escrites en una llengua molt estranya. Endemés el tenor que's diu Raventós sembla una orga, tant aviat ronca fort, com fa un tremoló, com surt amb una veu prima com el rajolí d'un porró de casa necessitada. No té comparansa, fora el mèrit, més que amb aquestes bocines acordades qu'are gasten els tomòvils o amb un conegut nostre que té set veus.

* * *

Allò que deiem l'altre día de la molestia que produeix que les coses vagin bé, ho trovèm confirmat al tenir que parlar de la Sra. Mimí Aguglia. Jo vareig ser feble, ananthi, ¿què hi farèm? avui tinc de confessar que ho feien bé, tant ella com en Majorana, y qu'en sortint, tota la nit vareig somniar amb aquells ulls fondos, fondos..... En cambi, el públic, am molt més sentit comú, s'en va anar al Tívoli y junt amb el públic el meu exmestre y avui únic rival en crítica, D. Frederic Urrecha.

L'endemà la Mimí va fer «La Pecadora», però a mi no'm van enredar.

* * *

L'Enric Giménez ja ha fet el «Joan Gabriel Borkman», y ho ha fet molt bé y el crític li deu l'elogi, però com qu'estèm en época electoral, el crític no pot fer elogis més que den Puigpiqué, de D. Narcís o de l'Isamat. D. Enric dirà, que no sab què té que veure la crítica amb un pellaire, però jo li diré, que la política no té entranyes; deixi passar el discurs den Moret y el den Cambó y el den Carner, aleshores ens calmarèm y jo cumpliré lo promés y quedaré be am tothom. Are

---

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

CAPÍTOL X

Am quina miseria arrivaren a Càdiz Càndit, Cunegonda y la vella y com s'embarcaren ja arrivats allí.

ha vist com m'assotaven; es el meu adversari; jo puc matarlo; no hi ha dubte possible. Aquet raonament fou senzill y ràpit; no donà temps de raonar al inquisidor, un cop de sabre el passà de costat a costat, y se'n anà a fer companya an el jueu. Un altre, digué Cunegonda, no hi ha remissió per nosaltres; som excomunicats, ja ha arribat l'hora darrera! ¿Com diables, vos tan suau, en dos minuts occireu un jueu y un capellà?

—Hermosa senyoreta—digué Càndit—quan un hom es amorós, gelós y assotat per l'inquisició ni ell mateix es coneix.

La vella enrahonà aleshores y digué: A la cuadra hi han très cavalls andalusos, també hi han les selles y les brides, el valent Càndit pot guarnirlos; la senyoreta té diners y té diamants, pujèm a cavall desseguida encare que jo no pugui tenirme més que sobre un'anca, y anèmsen a Càdiz; després de tot fa'l mellor temps del món y es una delicia viatjar am la fresqueta de la nit.

Càndit ensellà desseguida els très cavalls: Cunegonda, la vella y ell corren trenta hores d'una esbranzida. Mentres ells corrien, l'Inquisició entrà en la casa abandonada y enterrà al inquisidor en una iglesia molt bonica y llensà al jueu en un femer.

Càndit, Cunegonda y la vella, eren ja arrivats al poblet d'Aracena, ficat entre les serralades de Sierra Morena, ficats dintre una taberna parlaven com segueix.

Qui pot haverme robat diners y diamants? preguntava Cunegonda, en mitj de plors: com viurèm? com ens ho farèm? aont, trovaré jueus o inquisidors que me'n donguin d'altres? Ah! crida la vella, tinc sospites d'un reverent franciscà, qui dormí air a Badajoz en la mateixa posada que nosaltres; Deu me guardi de fer un judici temerari, però entrà per dos voltes a la nostra cambra y prengué comiat avans que'ns despertessim. Càndit digué: ah! el bon Pangloss, sovint m'havia demostrat que'ls bens d'aquest mon son comuns a tots els homes y que tots hi tenien igual dret. Aquest franciscà devía, segons aquests bons principis, deixarnos cualque cosa per acabar el viatje. De manera que no vos queda ni una malla, hermosa Cunegonda?—Ni un xavo.—Què farèm—digué Càndit.—Venèmnos un cavall, exclamà la vella, venèmnos un cavall, jo montaré a la gropa darrera la senyoreta encare que no puc tenirme més qu'assobre un anca y aixís arrivarèm a Càdiz.

A la mateixa posada vivia el prior dels benedictins; donantli baratet comprà'l cavall. Càndit, Cunegonda y la vella, atravessaren Lucena, Chiles y Lebrija; finalment arrivaren a Càdiz. Precisament equipaven una armada, per embarcarhi munió de tropes destinades a fer raonables als jesuites del Paraguay, a quins s'acusava de revoltar una de tantes congregacions, (contra dels Reis d'Espanya y Portugal) a la vora de la vila del Sant Sacrament.

Càndit havia servit amb els Bulgars. Feu l'exercici a tall de Bulgar, devant del general d'aquell petit exèrcit, am tanta gentilesa, rapidesa, trassa, arrogancia y agilitat, que li donaren el grau de capità d'una companya d'infants. Vetelaqui, capità; aleshores s'embarcà am Cunegonda, la vella, dos criats y dos cavalls anda-

—Aquest es el gran ¿vritat?

—No, aquest es el mitjá.

—Sí, just, ja recordo, es en Perico aquell que se li va morir de la verola.

com are, no estém per més comedia que les eleccions y jo ja estic per demanar el ral y dir que ja no'n vull més.

* * *

Com a estrenar al Granvía cada día estrenen més; van comensar estrenant el teatre apedassat y desde aleshores cada día estrenen pessa; el mal es que fòra del *Método Gorritz* les altres no'ls venen prou a la mida y es llàstima perque en Miró s'ho val el portar un jaqué ben talladet, y no en Miró sol, sino un grapat d'altres que corren per allí, y elles també s'ho valen, no un jaqué, però sí un vestit ben escotat pera més alegría del públic y difusió de les arts plàstiques. Déu hagi perdonat a la *tropa ligera*.

* * *

Els que son bromistes son els del Tívoli, això del «Hip Hip» es una cosa inagotable; saben allò que'ls deia dels quadros que s'empescaven, doncs ja han comensat a sortir, hi ha una coronació de la Pauleta, senzillament deliciosa, lo sublim en la gracia, una gracia groixudeta, groixudeta com la colectora del pont dels Angels, però dintre això de la colectora, lo sublim.

En el teatre no se sentía més que, ai que'm trenco!, ai que m'esqueixo!, ai noia!, això es la *carcajada!* Els únics que s'enfadaren foren l'Urrecha y un espectador que, segons dit erudit crític, fou anomenat *hijo de pulga* per un actor. Votem en contra l'actor: els modos van molt baratos.

TAINE

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul

lusos quins havien sigut de Monsenyor l'inquisidor general de Portugal.

En tot el camí, raonaren molt sovint sobres la filosofía del malograt Pangloss:—Som en camí d'un altre mon, dèia Càndit, aquest altre serà indubtablement aquell en que tot va bé, ja que deu ferse present que'l que deixèm té molts defectes sien relatius a lo físic sien relatius a la moral. Molt vos estimo Càndit, responía Cunegonda, però certament tinc encare l'ànima torbadá, he vist tantes coses, he passat per tantes coses. Tot anirà bé, opinava Càndit: veieu les mars d'aquest nou mon ja son millors que les de la vella Europa, més tranquiles, els vents bufen més seguits. Decididament el Nou Mon es el millor dels mons possibles. —Deu ho vulguil exclamava Cunegonda; però jo he estat tant desgraciada en el meu mon que ja tinc el cor casi tancat a l'esperansa.—Vosaltres vos planyeu? digué la vella, ah! si haguessiu passat infortunis com els meus. Cunegonda esclafí a riure y trovà que la bona dòna era bromista; pretendre ser més desgraciada. Ah! digué, pobre minyona, quan vos hagin violat dos Bulgars, dues vegades, quan vos hagin donat dos gavinetades al ventre, quan vos hagin aterrat els castells, quan devant dels vostres ulls, hagin sigut escanyats els vostres pare y germà y hagiu vist al estimat del vostre cor lligat de mans y apallissat en un aute de fè, aleshores, però mentres tant no veig la ventatja qu'en desgracies podeu portarme; ah, ajunteu a lo dit, que vareig neixer baronesa de seixanta cuarters y que'm feren cuinera.

—Senyoreta, respongué la vella, vos no sabeu ahont vareix naixer jo; si jo mostrava els meus darreres no parlariau com ho feu y no jutjariau de lleuger. Aquet petit discurs produí gran curiositat en Càndit y Cunegonda. La vella parlà com segueix.

CAPÍTOL XI

Historia de la vella

No he tingut sempre els ulls molls y enribetats de vermell; el nas no m'ha tocat sempre a la barba y no soc estat sempre criada. Soc filla del Papa Urbà X (1) y de la primcesa de Palestrina. Fins als catorze anys varen criarme en un palau del quin tots els castells dels vostres varons alemanys no haurien pas servit de quadra, unes fandilles meves valien més que totes les magnificencies de Westphalia. En mitj dels plaers, dels homenatjes, de les esperances, jo creixía en bellesa, en gracia, en talent: ja inspirava pasions, el meu pit creixía, y quin pit! blanc, fort, tallat com el de la Venus de Mèdicis! y quins ulls! quines parpelles! quines ceies negres! quines flames brillaven en mas dos ninetes, avergonyint el brillar dels estels, com deien els poetes del barri. Les cambreres qu'em vestien o despullaven, s'extasiaven mirantme per devant y per darrera, tots els homes desitjaven pendrer el seu lloc. Varen prometrem amb un princep sobirà de Massa-Carrara: quin princep! tan bell com jo, plè de dolsor y cumpliments; brillant d'esperit y cremant d'amor: jo l'estimava com s'estima per primera volta, amb idolatria, am bogería. Les noces foren preparades, allò fou una pompa y magnificencies inaudites, tot eren festes, carrousels, operes-bufes sense parar; tot Italia feu sonets en ma lloansa, de tots ells no'n sortí ni un de bo. Ja tocava a la meva felicitat, quan una vella mar-

(Continuará)

(*) Admireu l'extrema discreció de l'autor, fins als nostres temps cap Papa s'ha anomenat Urbà X; tem, l'autor, plantar una bastarda a un Papa conegut. Quanta circunspecció! Quanta delicadesa! *(Nota postuma de Voltaire)*

L'HUMOR ESTRANGER

STEINLEN

Un politic, un militar, un escriptor, un artista s'eleven am gloria sorollosa al embat del *bluff* y la veleitat parisenca, y desde l'altura de l'anomenada, la mateixa veleitat els precipita al olvit més pregon, al olvit universal, sentencia inapelable de la vida-llum, del cervell del mon. Sembla com si en aquelxos terribles judicis hi presidis un sentiment de vaudevillista y una llògica de modiste donc tant frecuentes son les exaltacions de nullitats y mitjanies com les reprecacions del verdader talent Un dia la frèvola mediocritat d'un Capiello coneix la celebritat y la fortuna y al endemà una forsa y una personalitat com Steinlen cauen ràpidament del primer lloc en un injust abandó precisament en l'hora de la mes esplèndida floració. Es clar qu'al cap de val! el talent prevaldrá sobre les runes de les falses reputacions, pero es cosa tràgica l'espectacle del talent aclamat y recompensat devallant als abims asfixiants, tenebrosos y frets de la indiferencia

Pels vers artistes y coneixedors en Steinlen ha anat adquirint cada dia major relleu, però'l públic, aquest conglomerat de peces de déu cèntims, l'ha abandonat per l'efectisme dels arrivistes del llàpis, falsificadors del impresionisme.

Steinlen es un realista del tremp den Zola am qui comparti els aplaudiments d'aquella generació.

Aquí a Barcelona encare nosaltres arribarem a enlluernarnos am les darreries de la seva apoteosis Zola acabava de llensar al carrer la seva segona trilogia y Steinlen triomfava en les pàgines gloriosos, —no pas baix el punt de vista tipo gràfic, val a dirho— del suplement ilustrat del Gil Blas Fanàtics d'aquest artista acudiem cada setmana al dia y hora precisa de l'arribada del correu a la desaparescuda llibreria Dentu, perque no teniem paciencia pera esperarne el repartiment als kioscos ¡Quina febre, quin badar dels ulls! quines esclamacions sorollosesl cuanta emoció! D'aquell entussiasme n'arrencà l'art els nostres ilustradors. Es pot ben assegurar que la major part dels nostres artistes qui despuntaren bevien en l'art den Steinlen y den Toulouse Lautrec, y alguns d'ells esclussivament en la deu sana y generosa del primer.

Are, provincia a la fi, també Barcelona ha olvidat al més sincer, més ferm y complexe ilustrador del nostre temps y potser el primer desde l'edat de pedra an en Mariano Foix. Parlar are den Steinlen al barceloní es com parlarli del jardí del general: «Ah, sí,—diuen—Stanley, aquell esplorador del Africa». O bé: «Aquell artista de Paris que van assassinar are farà dos anys, Steinheil, el marit de Mme. Steinheil...»

Steinlen es nat a Lausanne, fill de modestos empleiats. Les arts plàstiques l'atrauen ja desde petit. Als vint anys s'en va a estudiar a Paris am cuatre cuartos aviat gastats: aleshores comensa per ell un d'aquells calvaris tant coneguts en les biografies dels artistes. L'Aristide Bruant l'inicia en la vida de miseria y alegria de la *Butte*, mentres ell va y vé del desampar y l'hostilitat del carrer glassat a les feines insulses y embrutidores dels tallers industrials. D'aquest temps de dolors n'hi queda en el fons del seu caràcter una fonda y trista simpatia y un gest constant de revolta a favor dels humils que li amarga fins les hores d'abundancia y de gloria estrepitosa. Com tants artistes del seu temps tota la seva obra no es més qu'una fervent glosa a la penuria dels més y a la sacietat de menys.

La seva obra es tant sàvia, sincera y robusta que fins en els nostres temps de ciencia, de voluntat y d'acció aquell divagar sentimental y literari que presideix al esperit y a la lletra de les seves imatjes no perjudica en lo més mínim a la elocuencia potentísima de la llur plasticitat. Are mateix, parafresejant an en Xenius, podriem afirmar que l'obra integra den Steinlen es una obra «eficàs» perque al travers de lo incidental, el sentimentalisme, hi traspúa viva l'idea mare, l'idea humana que mou al igual el cor del redemptor teòric y sentimental que'l cap y el bras del redemptor imperatiu. Parlar, are del valor plàstic, d'aquesta obra y ponderarne el sentiment de vida de que n'està impregnada seria una temeritat semblanta a la d'afirmar que'ls llegidors nostres no tenen ulls ni enteniment, doncs aquest colossal artista no parla pas el llenguatge hermètic, d'alguns simbolistes y crudits, sino'l llenguatje universal qu'empleiaren Miquel Angel y Balzac.

Avui no tenim més lloc pera altres caricatures que la que acompanya a n'aquestes ratlles; en el nombre vinet ne reproduirèm d'altres.

J. SACS

¡Mateulo! ha robat un llonguet!

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

¿Per' això ens embarcaveu?

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETRAMUPA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NUM. 48. 10 CÈNTIMS BARCELONA 27 OCTUBRE 1909

PAPITU

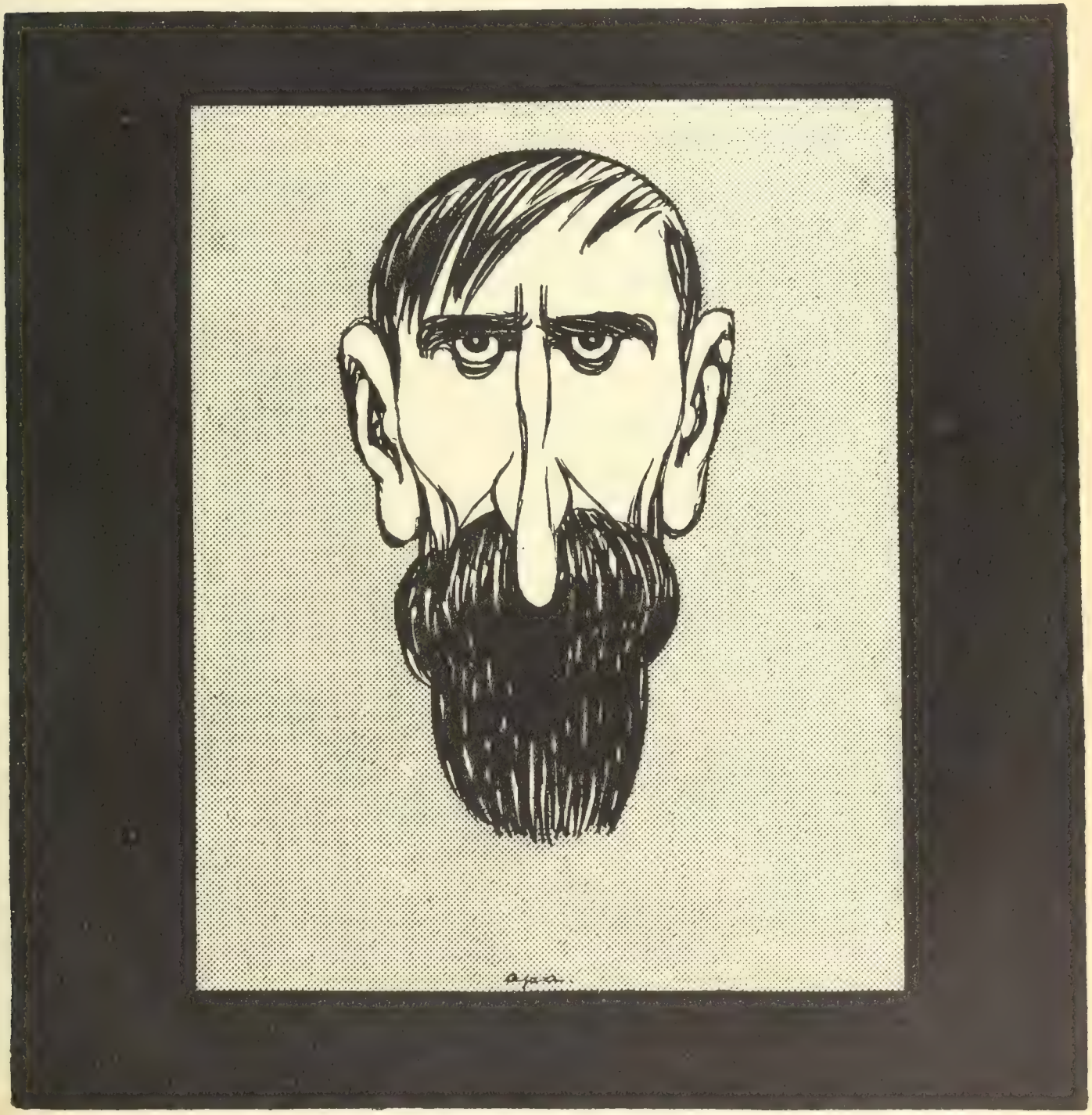

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

Podèm estar ben contents.....
(paraules de «La Veu» desprès de la derrota)
ja se'ns coneix a la cara.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMOVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Córcega, 401 JOSÉ BESTEIRO BARCELONA
Representante de la CASA J. ORTEGA, DE VALENCIA
BLOCKS PARA CALENDARIOS Y GRAN SURTIDO EN CARTONES PARA LOS MISMOS : ESPECIALIDAD EN CARTELES ARTÍSTICOS PARA FIESTAS MAYORES Y CORRIDAS DE TOROS

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL
VI VITAL AMARGÓS
PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS
El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGÓS. -Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.-Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

Erasme Sala
Metje dentista
Malalties de la boca y dents.-Procediment únic y inofensiu pera les estraccions sense dolor
Carrer de Santa Agna, 6, principal

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 48. BARCELONA 27 OCTUBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago antieipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

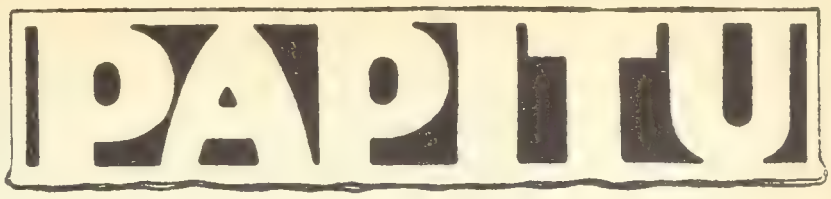

Sonata VIII (op. 50)

Després del sacrifici d'acompanyar la gent de casa a fora be puc permetrem el luxe d'entaularme; al cap d'avall les sis pessetes d'un dinar de a duro no fan caure cap castell, ni cap casa de gent modesta com nosaltres perdonam; no fes més mal la política! Encare, aquet sacrifici d'acompanyar a la familia sols ve de cent en quaranta, y fins fora un sacrifici soportable; lo que no té perdó de Deu son aquets altres que'ns imposem voluntariament y que complim com si d'ells depengués la salvació de Deu, de la Patria y del Rey, coses totes venerandes y que fan el lema novíssim del *Brusi* qui l'ha distret dels carlins. El *Brusi*, em fa tornar a lo que deia dels sacrificis, jo m'he imposat el de llegir la premsa local y la de Madrit y fins *Las Provincias*, de Valencia y una mica de *Journal* o d'*Humanité* o de *Journal de Genève*. Pitjor fan altres que van a veure les barques am tanta afició com si fossin un parent malalt.

Un día vareig distreuremen d'això de llegir diaris y encare estic esverat, havía llegit el gran discurs den La Cierva, no m'entero dels successos y l'endemà passat, té, are en Moret es ministre. Qui ho entengui ja fa prou, tant això com l'article den Caballer y Goyeneche: aquet diputat democrata-solidari que dimiteix, s'engega al *Mundo* y diu qu'es demòcrata y demana que pugin els jaimistas y volguent tornar a ser elegit, vol qu'en Pavia es fasi a cops de sabre amb els representants de la voluntat nacional. ¡Qui ho entengui ja fa prou!

Doncs tornant a en La Cierva, jo m'afermo a l'opinió que n'he tingut sempre, es un esperit cultíssim, que ha begut y s'ha fet seu l'esperit del Romancer, y es rectilini com l'ànima castellana, y sino diguintme si sont servits, si aquets seus darrers discursos no son una glosa d'alló qu'encantava a l'Unamuno.

Prengui cura en encertarla
El primer y principal,
Prò si esdevé eixirli mal
Sostenirla y no esmenarla.

Tenen uns gobernants que no se'ls mereixen; de voluntat, de poder, y els deixen marxar o els treuen amb aquella alegría..... perquè, ell ho digué ben clar; anèm a pacificar les passions de Catalunya y la cosa no ha sortit bé perque'l gobernador, perque la policía..... doncs sostenirla y no esmenarla; que si feu això vindrà una protesta europea. ¡Que vingui, lo que vulgui! que si ja ha vingut..... ¡millor! que'ns treuen del mando? sempre tindrèm la conciencia tranquila, per nosaltres no'ns en haguerem pas anat y seguiríem com avans. Ja se què diràn: aixís perdérem les colonies, ¡colonies array! no s'oblidin del Marroc. Això son ministres y això son valents y això es fusta de Pizarros.

Lo que'm plau es que ja tornèm a tenir les garantíes y la llei injusta està en capella y surten tots els diaris —es a dir això ja no'm plau tant, en tinc de llegir tres més — y podem fer *meetins* y brenars de promiscuació.

Per cert que un ximplet sota d'allò que porten tots els papers que diu: «aquet número ha passat per la censura», escriu «¡Visca la llivertat! Bernat Xinxola». Sempre hi haurà descontents.

PER LA RAMBLA

—¿Si tornavem avall, fins al Principal?
—Home, ¡a podriem arrivarnos fins al Mediterrani.

Veuen com els ho vaig dir que'l senyor Oller era home al aigua. Ell que's vagi adornant am plomes de pahó; la modestia es una virtut D. Narcís, vostè s'ha deixat enlluernar, l'han motejat y aquí té lo que li passa, aconsolis escribint la febre de figurar.

Pel demés, fora d'això y de que segur ja sabèm els noms de tres o cuatre diputats de segona, o diguemne provincians, encare anèm a les palpentes referent a les eleccions. Ja s'ho faràn, per lo que tinc de guanyarhi.

Calla! are que me'n recordo tinc de tornar amb Caballer y Goyeneche: mai diríen quina una se'n ha empescada; agafintse fort senyors! diu, que'ls Godós, que'ls Boixets, que'ls Opisso y els Alegrets, van formant l'esperit de Catalunya, no més falta que hi posi entremitg a D. Teodoro y a en Tano Soler. Es clar que tot això es un insult contra els del período constructiu, però un servidor, la veritat, més m'estimaría que'm formés l'esperit Mossèn Estebanell que Mossèn Tano y en Collaso qu'en Godó, al menys la santa alegría no'm mancava.

Y els de l'Unió que no han votat al Doctor Blanc aquet cop? Voteu en blanc! Voteu en blanc! y ca home, voteu en Folgueral voteu en Sunyol! Aixís m'agrada, perquè en Sunyol es de la Marina y com que de casa seva no pot veure Barcelona, farà tirar a terra el turó de Mongat y aumentarà el número de trens que van al Masnou y farà enganxar vagó-taberna a tots ells.

En fi, aquesta febra ja s'ha passat, are tot anirà be, la llàstima es qu'en Cambó no hagi pogut esplaiarse, però un altre día serà, que díes n'hi ha més que llangonisses y la vèrbola no crec que se li acabi tant depressa al senyor de Besalu.

Quan m'en faig?..... Femú! no son sis que son set pessetes el preu d'un dinar de duro, amb el cafè y la propina. ¿Què hi farèm? cobra noi, cobra.

MORITZ VII.

¡QUINES PRETENSIONS!

—Ja podèu guanyar, ja, a la ciutat, que mentres quedin pagesos y seminaristes ens haureu de rosegar a fora.

Aquest número ha passat per la censura

Una heretgía de color vert

Els periòdics extrangers se dediquen a malparlar de les nostres coses y sobre tot del nostre clero, precisament are que'ls nostres capellans volen agafar un caient europeu. Sí, senyors, sí, els capellans comensen a formar en això que'l vaticà anomena «Modernisme». Això sí, seguint el discretíssim concell den Cambó, ho fan tal com se tenen de fer les coses, sense estridencies. Per are li han donat el nom de Vegetarisme.

Ningú ho diría ¿veritat? qu'aquesta mansa paraula, pugui amagar dissimuladament una heretgía. An el mateix *abbé* Loissy li costaría molt adonàrsen. Y no obstant, després de les propagandes den Pey-Ordeig, la propaganda que del Vegetarisme fan els capellans es la que més posarà en perill l'ortodoxia y la disciplina eclesiàstiques. Menjant verdura tothom, se destarota'l negoci de les butlles y l'eficacia de les histories de la biblia.

O sino, fícsinshi y responguin:

Un capellà vegetarià, després de multiplicar els pans, ¿hauría multiplicat els peixos? Mai. En les noces de Canàa, no hauría pas convertit l'aigua en ví, tot lo més en «Malte Kneipp» de 15 cèntims la tassa. En el sopar dels apòstols, hauría excluit el ví del *menu*, perquè'ls vegetarians no poden beure més qu'aigua. Y si el Vegetarisme es intranzigent en qüestió de begudes ¿còm dimoni faría quotidianament el clero la libació de la misssa? L'anyell pasqual, tampoc podría haberlo menjat.

Are, llegidor, digues: ¿Es o no herètic el Vegetarisme?

Una observació final. En el tèc dels apòstols, si s'hi haguessin trovat els capellans de casa nostra, vegetarians o no, cap d'ells s'hauría rentat els peus.

La Veu del día 19 combatent, naturalment, la possible atracció dels lerrouxistes a la formació de l'esquerra catalana, patrocinada per en Cambó, diu:

«...Y que'l día de demà l'elegit s'*empassi* a la *Casa del Pueblo*».

Ja seríen *tregaderes* això d'empassàrsela.

* * *

Els estudiants catòlics de Sevilla s'adhereixen al manifest dels d'aquí contra la revolució de Juliol y escriuen:

«Los estudiantes de la Universidad y Escuelas especiales de Sevilla en número de 642 penetrados.....»

¡Cínics!

* * *

L'*Ilustració Catalana*, porta unes ilustracions de la cursa pera la copa Gordon-Benett,

Gordon-Bernet, que diu ella.

Y ¿saben aont s'ha celebrat aquesta cursa? Doncs a Zuric.

ZOOLOGÍA PRÁCTICA

—M'he gastat els quartos de la Historia Natural en unes polaines y'l lloguer del cavall.

—Bé, si no es igual poc se'n falta.

Y saben aont cau això?

L'*Ilustració Catalana* diu que a Alemanya.

Bueno.

* * *

En una noticia sobre George Walter que publica l'«Orfeó Català» en els programes dels concerts de tardor, s'hi llegeix:

«els fragments més culminants»

Nosaltres no sabèm gens de solfa, però'ns permetèm assegurar al Sr. Pujol o a qui sía, qu'habitualment els fragments, com també l'avaricia, arriben a ser culminants, però *més*, no. Fícsisshi.

* * *

La Lliga està de desgracia: en vuit díes ha perdut als carlins, an en Maura, les eleccions y fins la sintaxi.

Heusaquí lo que dèien els cartells fixats pels carrers presentant la seva candidatura: «Electors de Barcelona: La Lliga..... entrega a la *vostra* confiansa y patriotisme pera que la *fassin* triomfar la següent candidatura.....»

Se veu que'l redactor del cartell—que hi ha qui diu que fou en Pol y altres que'l senyor Ollei—no n'estava gaire segur de la confiansa del electors y per això, corretgintse, decidí tractarlos de vostès.

LES SAGETES QU'AMOR TIRA

Escolta Eladi: No hi vagis més a càla Màlla, es una xicota molt estranya.
—Es una noia insondable: no hi aniré pas.

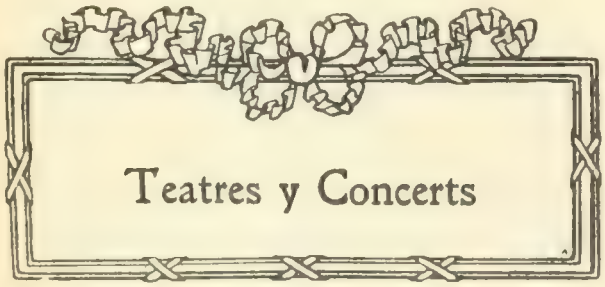

Orfeó Català - Concert Bach

Avans de comensar, lector amable, vull dirte que la nostra intenció fou d'oferirte amb aquesta ressenya unes caricatures movimentades dels principals interpretadors del gran concert del día 21, però l'empresa ens va oposar el seu *non possomus* y vetaquí la crònica despullada d'aquella interessanta ilustració.

El galliner plè; les localitats del mateix, no tant plènes; les butaques menys plènes y les llotjetes buides la major part, com ja es costum en la nostra rica y xamosa ciutat.

L'espaiosa gradería atapaida de gent apareix esmaltada arreu d'innombrables taques negres: es el nostre clero qui va a tirar una cana a l'aire. El galliner dels concerts es sempre simpàtic perquè, com millor es el programa més s'ompla, encare que ploguin teules; però, per més que'l nostre democratisme s'en ressenti, els galliners dels nostres teatres tenen l'inconvenient del llur iberisme: fan fortor de gent qui no's renta gaire, y am la calor d'aquests díes allò es un èxtassi continuat.

Comensa'l concert puntualment. Preludi y fuga pera orga. Schweitzer *oye palmas*. Dugues cantates sublims.

Descans; la calor aumenta; el clero comensa a fer-

mentar. Vé desseguida el Credo de la «Gran Missa» en *si* menor. Tres inmortals quarts d'hora, com diuen per les *coulisses* de la casa. Els estadants del galliner, ademés del concert, fruím de l'acompanyament de lladrucs, bocines, serenos, campanars y demés sorolls del pròxim carrer. La fortor esmentada puja de tò y s'enfiltra en l'esperit d'aquella ornamentació—extreta de la fauna y flora llunar—que'ns envolta; la desintegra, en deslliura els components que comencen una dansa folla, una mena de sarabanda que penetra per l'ull dret del espectador, surt pel esquèr, es dirigeix a una bombeta elèctrica, la penetra també y torna a perforar el crani de l'espectador en òrbita contínua qu'aumenta paulatinament l'activitat, xuclant la vida y l'energía del pacient, fins que mitj inconscient, es decideix a ensumar un potet de sals *ad hoc*, arma infalible contra aquestes endiablades alimanyes moleculars dels nostres galliners.

Ovació y descans, que bé'ns el mereixèm.

Els solistes han cantat am gust, especialment el baix, qui's portà com un còs gran. En Millet a l'alsada de la seva reputació; els seus súbdits també ardits y brillants... el cor de tenors potsé's ressentía un xic de la caiguda den Maura. L'organista, ja ho sabèm de l'any passat, admirable; si no fos pel bigoti diríem que per ell no passen anys.

Tercera part: «Cansons Esperituals» y «Cantata». ¡Sublim! Ah Walter! si la *Vierge d'Avila* oía aquets coloquis del Amic al Amat, quíns gelos sentiría!..... Deixèm aquestes heràtiques digressions, no fos càs que la santa ens castigués sota les rodes del ràpit de Manresa.

Prou Bach. Are, pera acabar, un concert pera orgue y orquesta den Rheinberger, a qui no li valgué el ser enemic encarnisat den Wagner, doncs s'escolta am gust. Llàstima que no l'haguessin donat al comensar.

¡Les sals, les sals! ¡Uff! Això sembla aquella simfonía dels formatges de *Le ventre de Paris*!

J. SACS

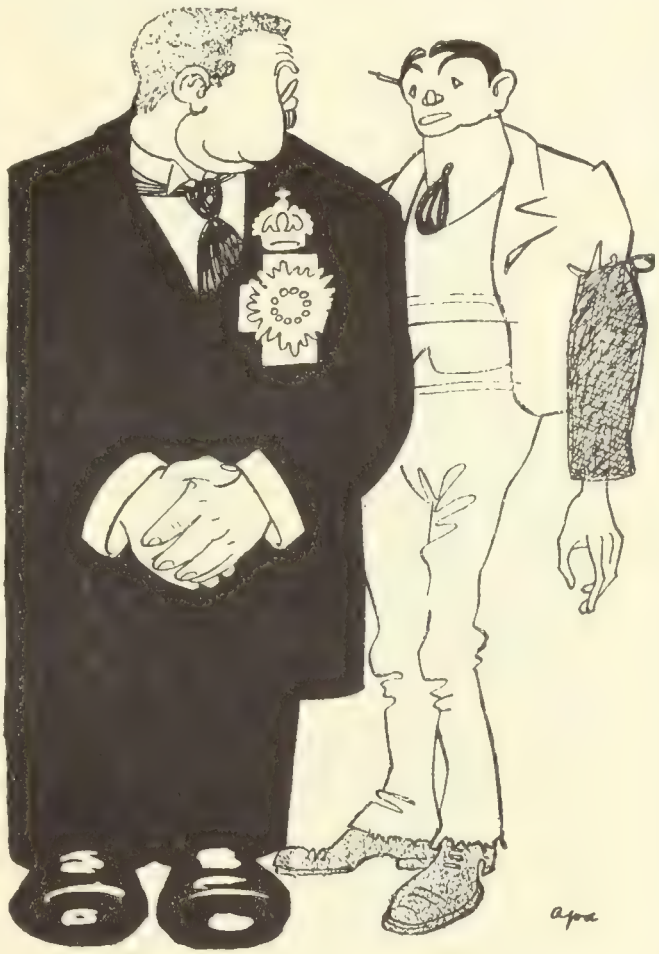

AL ENDEMÁ DE LA CRISSI

—Que hi posarèm avui en els «Fets Vandálics»?
—..... Pera què?.....

En Verdaguer y Callís

La nit del diumenge passat, convocada per en Prat de la Riba, se reuní a la Lliga tota la plana major.

En Duràn va llegir als prohoms els resultats, casi bé complerts, de la batalla electoral.

Un silenci espectant va seguir a la lectura. En Cambó, com sempre, va ser el primer que'l va romprer, dient:

—Aquet resultat no pot ser més favorable a nosaltres, tan més, quan no'ns figuravem que fos tan satisfactori. Podèm donar com a provable l'elecció de 6 diputats. A més els caciquistes a dintre la Diputació ja sabeu per esperiencia que formen am nosaltres:—

El silenci es fèia cada vegada més sinistre y enganxós. A n'en Cambó l'oratoria se li apagava.

En Prat, cercant rompre aquell glaç d'una vegada, dirigintse a n'en Verdaguer y Callís, que estava tot sèrio y mut com una Esfinx, va dirli si esperava un resultat mellor?

—No, jo no esperava rès;—contestà en Verdaguer—prò vos tinc de dir que considero aquestes eleccions com la liquidació de la Lliga Regionalista. ¡No es veritat que treguèm 6 diputats regionalistes; tan sols en treièm dos que siguen nostres! ¡Y aquets dos, encara ens els dona'l caciquisme com a premi a la nostra traició a Catalunya! ¡Vergonya eterna per la Lliga Regionalista, que ni tan sols ha tingut una mort gloriosa! ¡Cau sense honor, prostituída per fòra y per dintre! ¡Y vos Prat, veniu aquesta nit aquí, roig encare del vostre brindis amb en Badía! ¡Això ja no es la casa dels patriotes; això es una fanguera!—

Aquí en Verdaguer va aixecarse blanc y trasparent com l'alabastre, y va caure mort al mitx de la sala, quedant el seu cap a ràn dels peus den Prat de la Riba.

¡Que la terra li siga lleu, y que sempre la seva tomba tinga presents de roses fresques!

Un suscriptor —¿què's creu *La Vanguardia,* que no més ne té ella de suscriptors?— ens escriu: «Jo no'm puc consolar de la que ja comensa a esser eterna suspensió d'*El Poble*. La meva xicota, llegint en la seva plana literaria'ls versos den Maseras, se posava eròtica, y are no sé com comunicarli aquell foc que tant bé savía encendre en Maseras, posant en les seves poesíes la bella voluptuositat que té en el rostre. Quan *La Publicidad,* se va voler aprofitar de la suspensió d'*El Poble,* publicant allò de *Lletres Catalanes,* vaig creure que podría continuar aprofitantse del sentimentalisme de cantàrida den Maseras, però *La Publicidad,* va matar les *Lletres Catalanes*, no tenintne prou am les castellanes, pensant qu'am la colaboració de l'Alomar, ja té prou esqué pera agafar suscriptors nacionalistes. Y aixís estic, esperant qu'an el Govern li dongui la gana de permetre que la meva xicota pugui engrescarse ab la plana literaria, perquè jo, la veritat, no tinc gaire trassa pera posarla poètica. Tu, amic PAPITU, que tot ho sabs: ¿tornarà a sortir *El Poble?*».

El pèsam. D. Gayetà, per la derrota del Comitè y la pujada den Moret.
—No siguèm pessimistes, amiga meva: consolemnos pensant qu'aviat reobriràn la «Gran Peña».

Sí, tranquilisis el nostre benvolgut suscriptor. *El Poble,* tornarà a sortir, pera desesperació den Junoy, Marial, Moles, Corominas y altres diputats tant eloqüents com republicans.

¿Que com ho sabèm? Com sab en Peius totes les coses: pel mètode inductiu. En Domènech y Montaner, encare no ha fet cap altre capsalera, pera cap altre periòdic català. Perquè en Domènech va dibuixar la de *La Renaixensa*. Després va fer la de *La Veu,* que's fundà pera matar a *La Renaixensa* y després de la de *La Veu* enllestí la d'*El Poble*. Com qu'aquêt, encare no ha tombat a *La Veu,* en Domènech encare no dibuixa cap capsalera, proba indubtable de que an *El Poble,* no li es arrivada la seva darrera hora.

No dubti, doncs, el nostre benvolgut suscriptor, que podrà encare fer de Paolo am la seva Francesca, tenint per Galeoto an en Maseras. ¡Trist destí del bell trovador de les primpcesetes d'ulls blaus, que fan ulleres!

En Sol y Ortega, està acusat d'autor material de l'intent d'incendi en el convent dels jesuites del carrer de Casp.

¡Mare de Deu! y quina fila deuría fer l'ilustre senador ab la fexina en una mà y en l'altre'ls mistos, no se sab si de cinc o de dèu cèntims o si d'esca.

Ja ho dèiem nosaltres qu'en Sol y Ortega acabaría aixís. Veientlo sempre amb aquells puros, ja'ns ho pensavem que un día o altre calaría foc.

En la sessió aquella de les Corts, en que tothom vitorejava lo seu, un diputat carlí, va cridar:

—*¡Viva Jaime tercero!*

Un altre diputat, qui per l'ingeni ja's pot suposar que no era solidari, va afegir:

—*Tercero, izquierda.*

Y un altre:

—*No hay ascensor.*

¡Pobres carlins! Tercer y sense ascensor..... Ja tenen feina, pera pujar.

Se va dir qu'estava a punt de sortir *La Tribuna*. Y no ha sortit. En Cullaré, cada día s'arrenca'ls cabells, de tal manera, que ja no'n té ni un. Es l'unic remei pera que no tingui cap pèl de tonto.

Lo que'ns extranya, es que no'n fassi una. Quan se quedà am *La Tribuna,* desseguida la va posar a la disposició dels taberners, pensantse que si estant sempre entre tabernes en Dicenta havía triomfat, ell també am tabernes triomfaría. Y va fer una frase:

—¿No s'ha fet home en Dicenta? Doncs jo cremo com ells les naus y veurèm.

Are que's trova en situació tant crítica, pot cremar les naus, no com en Dicenta, que no ha cremat més que cognac y truites al ron, sino com un senyor de la terra dels xorissos, que's deia Cortès, y que no té rès que veure amb el nostre ex-bisbe accidental, com tal volta podrà sospitar en Cullaré. ¿Qué no? Senyors: Una vegada, li varem sentir a dir que'ls socialistes, havíen sigut derrotats a les Termopiles.

Aquest número ha passat per la censura

Un home de ciencia.

El Dr. C.....a, catedràtic d'aquesta Universitat, ha deixat aquest darrer curs uns quants deixebles agraits, els quals han volgut demostrar al Sr. C.....a, aquesta gratitut d'una manera digna, y en consecuencia, després de molt deliberar sobre la manera més decorosa de fer les presentalles de gratitut s'han decidit per l'oferta d'un magnific retrat de 600 pams quadrats, pintat al oli.

La comissió nomenada al efecte visità la casa Audouard, —la més cara, perque cal fer ben fetes aquestes coses.— «Es tracta, Sr. Audouard, de què'ns fassi una ampliació al oli, d'uns 600 pams quadrats, del retrat del nostre idolatrat professor.....»

A la vista de la fotografía que mostren els de la Comissió, el Sr. Audouard visiblement torbat y esgrogueit titubeja, llagrimeja y's veu obligat a asseures pera seguir les negociacions am serenitat.

La comissió surt de cal fotograf després d'haver estipulat el preu y convinguts tots els estrems conduients al èxit de l'empresa y tots els comentaris d'aquella jovenalla, eren més que per lo referent al retrat, per la relació fatídica, tant poc dissimulada, que hi pogués haver entre'l catedràtic y'l retratista.

Nosaltres sabèm ben bè les causes del trasbals del Sr. Audouard y no les ocultarèm als nostres lectors perquè son gracioses:

Sembla que temps enrera, molt temps enrera, el catedràtic Dr. C.....a, va sentir la vanitosa pruija de lluir la seva efigie, en una tela al oli ben fastuosa, y, sense encomanarse a Deu ni al Diable va encarregar justamment a la casa més cara de Barcelona un seu retrat al oli, d'uns 600 pams quadrats, el qual no anà a recullir mai més.

Vet aquí explicada l'emoció del Sr. Audouard al convencers de que hi ha també una Providencia pels fotografs.

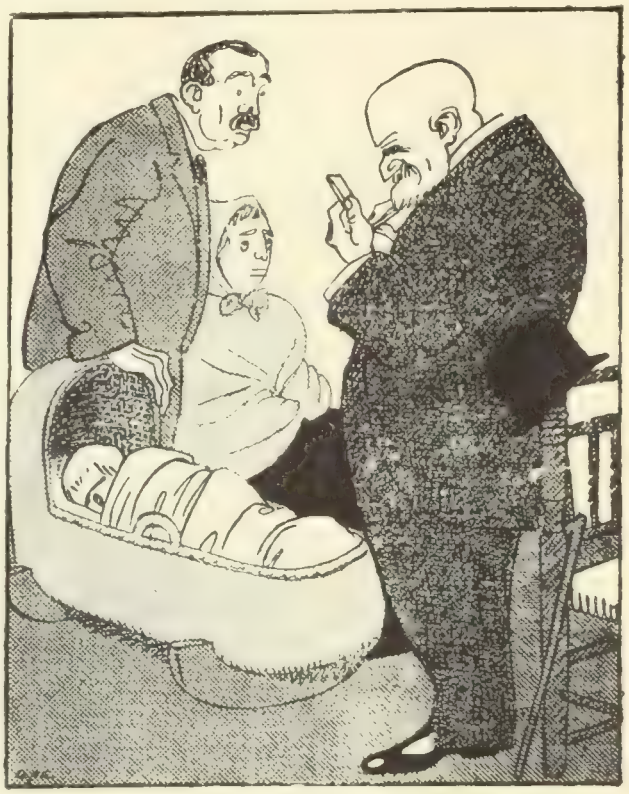

El pare: —Jo crec que va agafar un aire al sortir del Soriano.
El metje: —... .Aquet noi tindrà segurament el *garrotillo*
El pare: —Deu volguer dir el *garrotin*.

Segons D. Santiago Gubern, la primera providencia presa desde'l poder per D. *Segismundo Moret y Prendergast*, ha sigut la de demanar el retorn inmediat de la gran Creu d'Isabel la Católica al Sr. Prat de la Riba.

En la familia particular y política del enlairat cimal s'ha produit un esclat de pànic, de flestomes, d'odis y de desvergonyiments.

En Narcís Oller, va traduir —*traduttore, traditore* — el drama den Rovetta: *Papà-Ministre*.

El senyor Oller y Rabassa, fill del senyor Oller y Moragas, suposèm qu'are traduirà un'altre comedia titolada *Papà-Diputat*.

En les candidatures, no hi anava cap jove. La veritat que de diputats provincials tant joves com el jove federal Tona Xiberta, no'n corren. Després de la den Briand, la den Tona es la carrera política més rápida que's coneix. Y això que'l senyor Tona no pot corre gaire, que sino ....

El mateix dia de caure en Maura, *La Publicidad*, en allò qu'en diuen *edición de la mañana*, deia profèticament: *Los liberales se hallan decepcionados. Solo les queda la esperanza de la intervención de Canalejas, Alvarez, etc.* A la nit pujaven els lliberals.

A *La Publicidad*, sempre li passa lo mateix. Quan tothom volía l'esquerra, ella deia que no podía esser. Al poc temps l'esquerra feta. En les eleccions municipals darreres, se va declarar contra la divisió de la Solidaritat, y naturalment, la solidaritat va fer eleccions ab plassa partida. No escarmentats, els redactors feren vots pera la defeta de l'esquerra y es clar, aquesta triomfà. Comensà fent campanya a favor de la guerra de Melilla y al cap de quinze díes la combatía per por de perdre suscriptors. El día avans de la setmana «lúgubre» escribía: *El pueblo no cometerá violencias*. Y..... 48 convents cremats y 80 morts, caballers.

Al saberse la curva de la caiguda den Maura, tot va ser alegría. ¿Si? Doncs *La Publicidad*, vinga publicar telègrames en contra, en la mateixa edició ont donava tant deliciosa nova: *La Cierva, ha estado duro en la acusación, habil, valiente y sereno*. Com el Machaco amb un Miura. Y afegía: *Las energías y serenas palabras de La Cierva, han dejado á los liberales anonadados.*

Per alguna cosa *La Veu*, que diuen qu'es tan tuna, deia l'altre día: «Estàn errats a *La Publicidad*.....»

Els redactors del *Cu-Cut*, van repetint un xisto que confesèm noblement qu'es dels millors qu'han fet.

La Lliga —es aquest el xisto— té un orgue favorable qu'es *La Veu* y un altre de contrari qu'es el PAPITU.

També'l partit radical tenía un orgue favorable, *El Progreso* y un altre contrari qu'era'l *Cu-cut*.

El Sr. Roig y Armengol, el flamant diputat provincial de l'Esquerra, es persona incompatible amb el Sr. La Cierva.

El Sr. Roig, setze anys enrera vivía a Murcia y a més de comerciant acreditat, ja feia de federal. Com a federal de tota la vida va llensar al mon sa candidatura en unes eleccions provincials *murciélagas*. En contra d'ell es va presentar en La Cierva qui feia els primers passos pel camí de la política.

El senyor Roig Armengol fou derrotat pel Sr. La Cierva y aquest vencedor va anar pujant en sa carrera fins arribar a ministre y a pseudedictador.

El Sr. Roig jurà aleshores no esser rès mes que federal mentres en La Cierva fos quelcom, y ho ha complert, aixís quan cau en La Cierva amb estrèpit, son antic rival, com obeint a una llei de contra-pès s'enfila de sobte a les altes regions de la Diputació Provincial.

Deu el conservi en aquell lloc, doncs mentres hi sigui es segur qu'en La Cierva no serà rès.

Son incompatibles!!

—Estic de pega. No trobaré pas la manera de guanyarme la vida si no'm decideixo a anarmen a Espanya a ocupar algun d'aquets càrrecs que ningú li acepta a Mr. Moret.

Gloria in excelsis Deo

No creu'l nostre *Moritz V*, en el *sanyor* Oller, que deu esser fill de Girona perque's diu Narcís. No creu en ell com a literat, però com a procurador y pare de familia pera *Moritz V*, el *sanyor* Oller no té cap taca. Això si, com a novelista ne porta més qu'en Diego Ruiz.

Aquesta opinió no la comparteixen els socis de la Lliga, encare qu'en Morató y en Casellas pensin com nosaltres. No comprenen l'èxit de la seva candidatura, y lo considerat qu'era a la Lliga durant tot el periodo electoral.

El *sanyor* Oller, no hi anava gaire de nit, perque'ls procuradors no surten gaire a les nits, però la vespra de les eleccions, es clar, no'l varen poder aguantar a casa y s'en va anar a la Lliga. Allí rotllos cridaners y llistes y consultes y recados. Nosaltres hi erem també. El *sanyor* Oller, va anar a saludar an en Frederic Rahola.

—¿Què tal senyor Rahola?

A la nostra memoria, varen acudir aquelis famosos versos, que ja fa anys, varen dedicar a l'actual diputat per Igualada, que aleshores era republicà:

Senyor don Frederic Rahola
autor de *La verde ola*.
Hola, hola; hola, hola,
senyor don Frederic Rahola.

L'Agulló, que seia al costat de l'autor de *La verde ola*, va saludar a don Narcís.

—¿Què tal senyor diputat?

—Home, encare no.

—Si home, la cosa es feta. Per cert que'm vaig equivocar en el compte que air li vaig presentar, y me tindrà de donar cent pessetes més.

Nosaltres pensàrem: ¿Cent pessetes més? el trajo de la temporada.

Al cap de poca estona, el *sanyor* Oller, deia a l'aurella de l'Agulló:

—Escolti, ¿aont es el lloc excusat?

L'Agulló va fer una indicació, y el *sanyor* Oller, la va seguir a pas gimnàstic.

AVÍS

En atenció a la solemnitat de la diada dels

FIDELS DIFUNTS

el nombre vinent serà dedicat an aquesta venerable colectivitat y als seus dignes propulsors.

PROGRÉS

—Avans sempre'l manxaire pagava'ls plats trencats y are..... té:

Y va trigar, va trigar en tornar. Seguía'l bullit, les consultes, els rotllos y el *sanyor* Oller sense apareixer.

—Caram, com triga l'Oller —digué en Rahola.— Y l'Agulló, respongué:

—Se deu haver adormit sobre'ls seus llorers.

Ja veu'l nostre *Moritz V* com hi ha qui, no pensant com ell pensa, creu en la gloria del *sanyor* Oller, segurament fill de Girona, perque's diu Narcís.

Aquest nombre ha passat per la censura, per lo que preguèm als nostres llegidors que no fassin cas de les llegendes sense sentit qu'acompanyen an algun dibuix perqu'en tot cas el llapis roig les hi haurà llevat l'intenció.

Correspondencia

Llumanera, No està mal, prò no es tampoc massa massa interessant y l'estil es poc cuidat.—*Lamaria*, Té poca gracia. —*Nasi*, Vostè té molta raó. Ho aprofitèm.—*Estornell*, Està molt bé. Ho aprofitarèm, prò, avans caldria que'ns digués de qui's tracta perquè es un nom que descòneixèm.—*P.*, No està malament, prò encare li cal un xic d'estudi.—*Elèctric*, No'n té la culpa en Carner. Té tota la raó encare que no tingui tots els modos que cal.—*Le Français de Sauz*, Bueno.— *J. Calvo. Castelltersol*, No serveix.—*Emili Alaman*, No serveix; fa mala olor.—*M. Castañer*, Si senyor, vostè té tota la raó, prò en passen tantes d'aquestes anomalies que si'ns en ocupavem no tindríem prou lloc pera lo demés.—*Emili Aleman*, Quan vulgui escriure porqueries a la Lulu pot ferho directament, això no es cap arqueboteria.—*Pere Bonafont*, Mercès, ho aprofitarèm.—*Estornell*, Anirà.—*R. S.*, El xisto està molt bé, prò no es publicable; l'article es d'un humor un xic sobat, poc ingeniós.—*S. O. H.*, Regiràn papers vells hem trovat el seu original, del qual varem parlar un dia. Avui l'insertèm, un xic modificat.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona

Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

quesa, qui havia estat aimant del meu princep, va convidarlo a pendre xacolata a casa seva: en menys de dues hores morí entre horribles convulsions; però això no té rès que veure.

La meva mare desesperada, y am tot sense un tan gran dolor com jo, decidí abandonar, per una temporada, una residencia tan funesta. Vora Gaeta teniem unes terres; ens embarcarem en una galera del pais, daurada com l'altar de Sant Pere de Roma.

Vetaquí qu'un corsari de Salé cau sobre nosaltres y ens aborda; els nostres soldats es defensaren com a soldats del Papa; s'ajenollaren tots, llensaren llurs armes, y no demanaren al corsari més que l'absolució *in articulo mortis*. Desseguida els deixaren nusus com micos, y a la meva mare igual, y a les cambreres igual y a mi també igual. Es una cosa admirable la diligencia am que aquells senyors despullen al proxim; però lo que més va sorpèndrem fou que a tots ens ficaren el dit en un forat, aont nosaltres les dones, no'ns hi deixem ficar rès més que cànules. Aquesta cerimonia va semblarme molt estranya; aixis es jutja de tot quan un no s'ha mogut del seu pais. Aviat vareig saber qu'ho feien pera veure si hi portavem diamants amagats, es una costum establerta en les nacions reglamentades que corren per les mars. He sapigut després que'ls religiosos cavallers de Malta no manquen mai a altal habitut quan agafen turcs o turques; es una llei del dret de gents que mai deixa de complirse.

Jo no vull dirvos com es dur per una primcesa ser conduida esclava al Marroc junt am sa mare; ja compendrèu com sofrirem en el maleit corsari!

La mare encare fèia goig; les nostres dames d'honor, les nostres senzilles cambreres tenien en el seu cos més encants que'ls que's poden trovar en tota l'Africa: per la part que'm toca, jo era una donzella encantadora, jo era l'hermosura la gracia personificades; a més, com he dit, era donzella: no ho vaig esser gaire temps: aquella flor que jo guardava per l'hermós princep de Massa-Carrara va copsarla el capità corsari; era aquet un negre abominable qui cregué m'honorava en gran manera fent això. Creièu, fou necessari que la senyora princesa de Palestrina y jo fossim ben fortes pera soportar les proves a que'ns vegerem subjectes fins arrivar al Marroc!... Però deixemho correr, son aquestes coses masa habituals y no val ni la pena de parlarne.

El Marroc era inondat de sanc a la nostra arrivada. Els cinquanta fills de l'emperador Muley Ismael tenien quiscun el seu partit: això produia cinquanta guerres civils, de negres contra negres, de negres contra morenos, de morenos contra morenos, de mulatos contra mulatos: era un carnatge continuat en tota l'extensió de l'Imperi.

A penes en terra, uns negres, d'un partit contrari al del meu corsari, es presentaren per robarli sa presa. Fora l'or y els diamants, erem nosaltres lo més preciós que hi havia. Vareig esser testimoni d'un combat com no'l veurèu jamai en vostres climes d'Europa. Els pobles del Nort no tenen la sang tan ardenta; no senten el desitg de dònes fins als extrems habituals a l'Africa. Sembla que'ls Europeus tinguin llet a les venes, per contra, es sal-

FETITXISME

—Vàm votar en blanc perquè D. Alajandru no'ns havia pas dit que votessim als republicans.
—Pró, y si arriven a guanyar els clericals?
—...., Don Alajandru no'ns havia dit rès.

fumant, es foc, lo que corre per les dels habitants de l'Atlas y terres del voltant. Es barallaven amb el furor dels lleons, del tigres y les serpents del seu país, per veure qui es quedaria am nosaltres. Un moro prengué a la mare pel bras dret, el lloc-tinent del capità l'aguantà per l'esquer, un altre soldat moro l'estirà per una cama, un pirata feia esforsos contraris agafat a l'altre. Les nostres minyones es trovaren igualment agafades aixís quiscuna per llurs quatre soldats. El capità'm tenia amagada darrera seu; duia la cimitarra desenvainada y matava a tothom que s'oposava al seu furor. Per fi vaig veure a la mare y a totes les italianes estripades, tallades, fetes bocins, per aquells monstres que se les disputaven. Els captius companys nostres, els que'ls havien agafat, soldats, mariners, negres, morenos, blancs, mulatos, en fi nostre capità, tot morí y jo mateixa vareig romandre agonitzant sobre un pilot de cadàvres. D'espectàcles com aquet, n'ocorrien com es sapigut, d'una manera seguida en una extensió de més de trescentes hores, sense que per això, els actors deixessin de cumplir am les cinc oracions diaries ordenades per Mahoma.

Am penes y trevalls vareig desembrassarme d'aquella munió d'ensangrentats cadavres apilats y vareig arrivar arrocegantme a l'ombra d'un gran taronger que creixía a la voreta d'un regaró vehí, allí l'espant, el cansament, l'horror, la desesperació y la gana,'m feren caure, poc després els meus sentits agobiats s'entregaren a un somni que tenia molt més de desmai que de repòs. Romania en aquet estat de feblesa y insensibilitat, quan vareig sentir el pès d'alguna cosa que s'agitava sobre meu: obrint els ulls, vareig veure un home blanc, de bon aspecte, que sospirava y dèia entre dents: *O che sciagura d'essere senza coglioni!*

CAPÍTOL XII

Segueixen les desventures de la vella.

Admirada y satisfeta de sentir la parla de ma patria y no menys sorpresa de les paraules que pronunciava aquell home, vareig respòndreli que hi havien desgracies molt més grosses que la de que ell es planyia: en poques paraules vareig posarlo al corrent dels horrors qu'havia soportat y vaig tornar a desvaneixem. Va conduirme a una casa veina, allí'm feu ficar al llit, y darme menjar, va escriure pera mi, va aconsolarme, m'adulà, va dirme que mai havia vist cosa parella a la meva hermosura y que mai havia trovat a faltar tant lo que ningú podia tornarli. Vaig neixer a Nàpols, digué, allí anualment capen dos o tres mil nois; els uns es moren, altres adquireixen amb això una hermosa veu de dòna y altres van a governar Estats.* Em feren donces aquesta operació amb un èxit complert: he sigut perllongadament cantor de la capella de la senyora primcesa de Palestrina... De ma mare! vareig cridar.—¿De la vostra mare? digué ell plorant: aleshores vos sou aquella primceseta a qui jo he ensenyat fins als sis anys y ja prometia ser tan bella com sou vos!—Jo soc; la meva mare es a quatre centes passes d'aquí, escuarterada, sota un pilot de morts.

Vareig contarli tot lo que m'havia passat; aixís mateix ell m'es

(Continuará)

* Alusió a Farinelli, el privat de Ferrán VI, qui gobernava a Espanya en temps de Voltaire.

L'HUMOR ESTRANGER (1)

SUISSA — STEINLEN — (Continuació)

EL REVERS DE LA MEDALLA: Les festes del viatje presidencial a Alger.

— De què rius Marieta?
— De pensar si la senyora ens vèla.

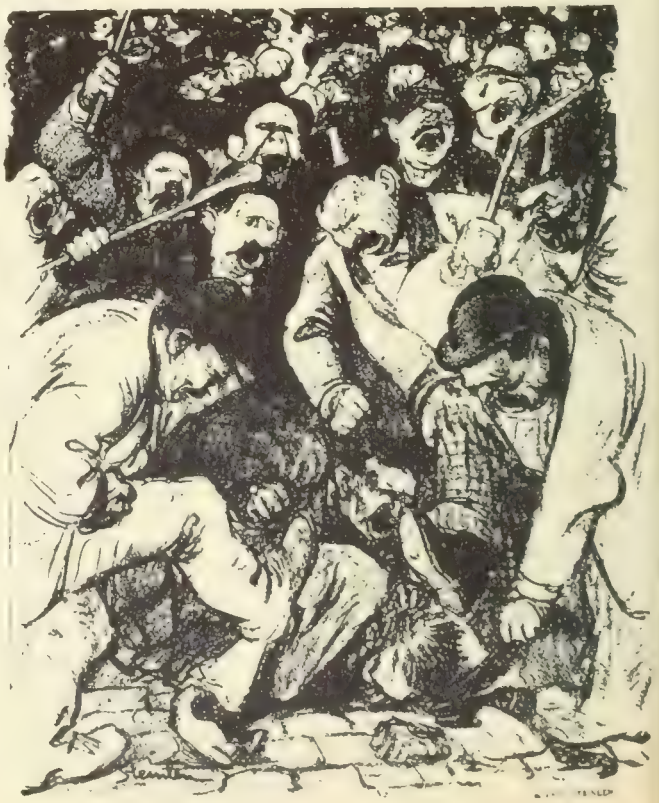

DE L'*AFFAIRE*
Un dreyfusista.

(1) En el nombre anterior, en la nota biogràfica d'aquest dibuixant, per error de caixa, s'hi llegí *deprecacions* enlloc de *depreciacions*.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

D.L. No. B-2290m-1978 Imp. LITELFAMINA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA 8

LA FILLA DEL CANDIDAT

—Sempre serà igual el papà; el senyor Mon l'enreda perque contribueixi a que'ls del Comitè no surtin diputats y després trova car el palco y car el coixe y car el compte de la modista.

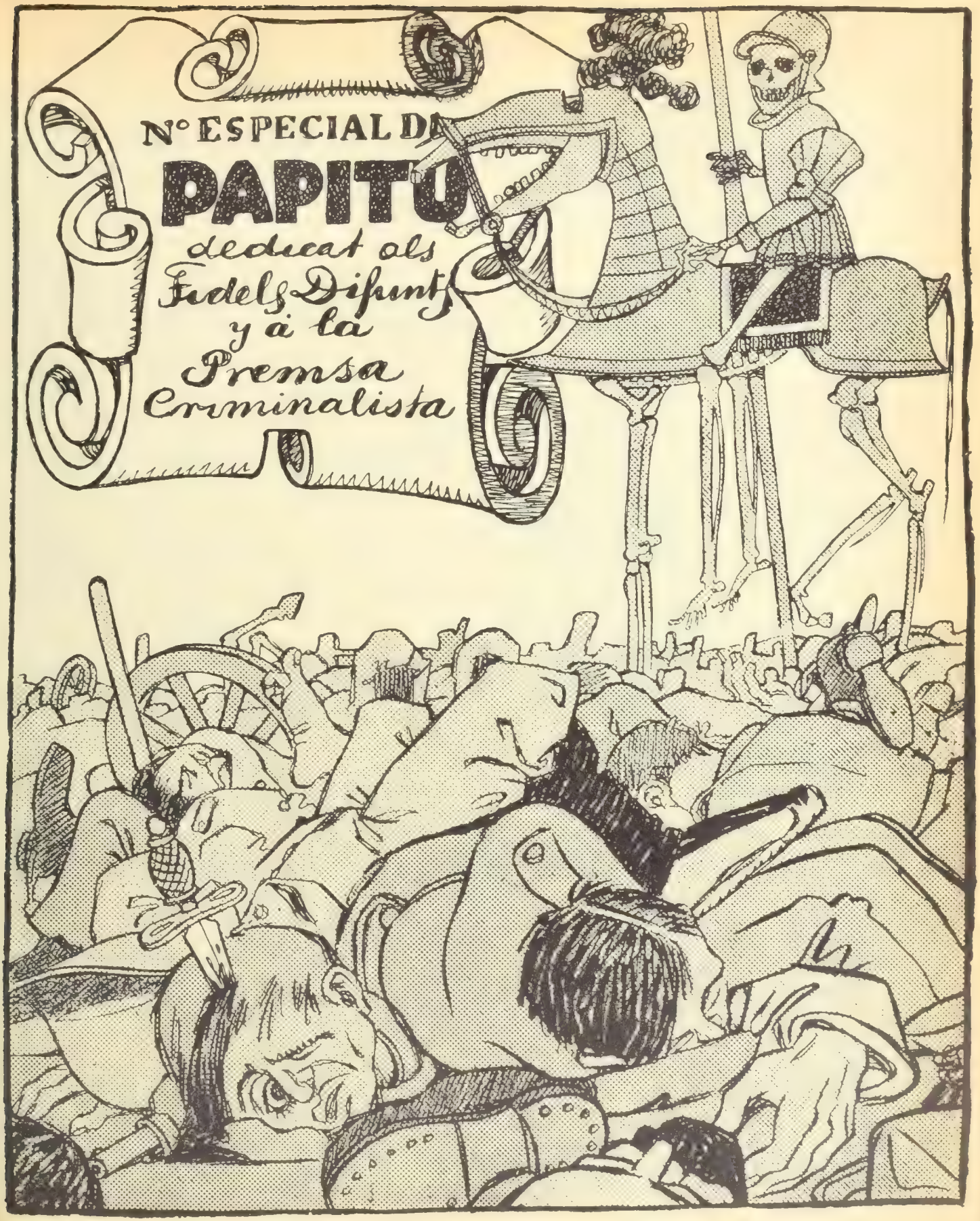

LA GUERRA DE CRIMEA

«La Guerra es un mal, prò un mal necessari, al cap-de-vall.....» —Ja'ls he ben ensarronat als imperialistes.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 49. BARCELONA 3 NOVEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 8
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Sonata XIII, mortuoria (op. 32)

Molta gent s'en riu de les tradicions; ells que riguin tant com vulguin, però son coses molt ben pensades. Naturalment, el recort de les tradicions me'l porten les casolanes cerimonies d'aquets díes; ¿que perquè hem de menjar castanyes y panallets y resar totes tres parts de rosari y assistir a les representacions del *Tenorio*? No comprenc com un home reflexiu pot ferse aquesta pregunta. Un enfit de castanyes y panallets, menjars que son ardents y que demanen vi o licors per més ardencia, predisposa induptablement a que a l'endemà despreciem les coses d'aquêt mon y sentim l'anyoransa dels amics y parents que'n frueixen un de millor. Les parts de rosari, am l'adorno indispensable de parenostres, aves-maríes y glories en sufragi de parents y coneguts, ens els torna a la memoria y com més son, més els anyorèm y més ganes tenim de retrovarlos sigui aont sigui, que certament serà a la gloria ja que no'ns fèm més qu'am persones de suposició.

Y finalment, el *Don Juan* torna l'esperansa d'asseures a la dreta de Deu Pare Totpoderós, an els qu'escriuen el PAPITU o tenen pecadets per l'istil, ja qu'allí aprenèm que un acte de contrició «dona a un hom la salvació».

Tots'ho teníen molt ben empescat els nostres avis y aixís, qui vulgui fer tranquilament la seva vía per aquesta vall de llágrimes, ha de seguir camins en que ja hi hagin roderes y apoiarse en la santa tradició.

Sabèu qui s'ha mort? En Serra; veig que quedèu frèts, sembla impossible èh? tant sà, tant bò, amb aquella cara tant vermella. Doncs mirèu: arriva a casa, sopa tant tranquil, y am més gana que mai, llegeix *La Veu* com d'habitut y a la mitja hora.... ¡més tivat qu'un rave!

Una mort com la d'aquell que sèia a n'aquesta taula d'aqui'l recò; surt del local, gelat qu'havía près se li entravessa, y, mor dintre un pesseter. Entre el cotxer y la portera van pujarlo al pis; an el cotxer van donarli vuit rals de propina.

Això dels gelats es perillós; sabèu la *Pepita*, aquella cambrera dels *Cambios Naturales*, doncs finà també d'un cop d'arlequí; la convidaven a ballar un schotiscs y quan s'acabava dèia.

—¡Ai quina sed!

El galant bailarí contestava:

—¿Vol pendre *algo*?

Y ella:

—Si es tan amable..... pendré un arlequí.

Després ballava una polka, y, la mateixa cansó; una habanera y, igual; en una nit engolía més arlequins que no hi han en tots els Guinyols del món; però es clar com que desseguida es posava a ballar tot ho païa; l'exercici es una gran cosa; però, una nit es descuida y quan acabava l'arlequí s'acabaren els parions y no pogué fer parella, tota sola no's podía posar a saltar y ballar, l'arlequí en feu de les seves y sobre una otomana de vellut vermell donà compte a Deu de les seves facecies.

Y are que dic de vellut vermell, això té que veure am la terrible mort d'aquell minyó.....

¿Com que prous morts? S'ha de celebrar o no s'ha de celebrar la diada? Uns hèu anat a portar corones als vostres estimats pares, els altres a la promesa que va morir primerenca, els altres a la dòna y els altres a una criatura que volgué estalviarvos disgustos, ¿y jo no puc fer la oració fúnebre de coneixences que no sé aont dormen? Potser vos fa por la mort; ¡si tots hi havèm de passar! Mira, tu Puig, estic segur qu'ets cardíac. ¡Aquestes venes del front!..... Si, ja ho sé que no soc metje ni profeta, però per fixarse amb això no es necessari tenir més que ulls a la cara; lo mateix que la tós d'aquet, el millor día tindrá una hemoptisis aquí al cafè.....

SAGNANT DRAMA PASSIONAL

En aquell temps del ou de Colomb ja hi havien banyuts.

HORRIBLE ASSASSINAT Y ROBO A SANT GERVASI

—Diguim ahont té'ls quartos a les bones perquè del contrari li faré dir a les males.

Bé..... perlèm d'un altre cosa.

La Solidaritat? Es morta.....

En Moret? Es un mort.....

..... A n'aquell? Molt malament, ho té molt enredat, de segur que'l mataràn.

..... Una comedia indecent! no sé com no van matar al autor y als actors y al empressari.

..... Tot sol am tu, sociòlec? aont son els altres?

MORITZ XIII

Directors a cuarto el rengle

UN altre! Aquet Guerrero ja no serveix. Aquets mots son un rapidíssim monólec que feu *in mente* en Roldós, amo de *Las Noticias* y més amo encare del bombo barceloní. ¡Pobre Guerrero! ¡menja molt això de fer el periodista independent!

El monòlec *in mente,* prengué forma verbal; el director de *Las Noticias* esdevingué sense empleo y el diari sense director; calía cercarne un, en Roldós ja va arreglarsho, ¡directors arrai y més haventhi un avant-director de palla que respongui de relliscades y caigudes al devant dels tribunals siguin del color que vulguin!

Va donar veus a Madrid, a Valencia, a Sevilla, a Saragossa y en la nostra ciutat. ¿Qui es que vol ser director d'un diari independent? Condicions: en les planes del periòdic no es pot dir rès y es pot dir tot; mala intenció y una mica de gramàtica, una miqueta d'esgrima per si en els primers temps convé acreditarse de pinxo y un altre miqueta de prudencia per no acceptar cap negoci que no sigui clar com l'aigua.

Demanin de pretendents! Y això qu'en Roldós arranjà unes oposicions en tota regla. Tingueren d'enviar uns models d'articles polítics, feministes, socials, de *bluff*, de mala intenció. Tingueren de sometres al judici d'un tribunal de sabristes. Tingueren d'exibir la roba y els sombreros y el calsat.

Ha guanyat un tal Joan Barco, (a casa seva el coneixen, que li fasi bon profit), però a nosaltres ens interessen molt més alguns dels competidors. En Cullaré per exemple. ¿Què no s'ho creuen? Com vulguin, però baix paraula d'honor assegurèm qu'en Cullaré ha fet les oposicions y ha sigut carbacejat. ¿Què diu? ¿Què diuen? No ho sabèm, sigui l'ortografía, siguin els simils llatins que n'habilla, ha sigut carbacejat. ¿Que perquè ho va ferho? Donces diu que diuen, que si el cavall blanc de *La Tribu* ja ha perdut la confiansa en lo que puguin donarli els taberners y adroguers. Nosaltres el motiu no'l sabèm, però té d'esser un d'aquets: *o tempora o mores.*

Un altre carbacejat es en Cristofol de Castro, l'espiritual cantor de les dònes rosses. ¡De director de la *Corres* a director de *Las Noticias* y subdit den Roldós ¡Això si que fa vergonya! ¡Perdre dos pàgines de periòdic! ¡No poguer anar a Russia! ¡No ser amic amb el Kaisser! Y lo més terrible, conformarshi!

En Roldós sería inapreciable per fer la reforma, enderroca les reputacions més fermes amb un senzill comers, ¡apa, arriva, a enrrunar cases!

Teatres y Concerts

ORFEÓ CATALÁ - Concerts 2.on y 3.er de la sèrie dels de tardor

El segon concert, recital de *lieders* alemanys, sigué una sessió esquisida que mai oblidarèm. Sembla-

ACCIDENT AUTOMOBILISTA

—Si es un gos *menos* mal. Lo terrible es alxafar un home, perque casi sempre porten una clau o un rellotge o qualsevol altra cosa dura que't reventa el pneu.

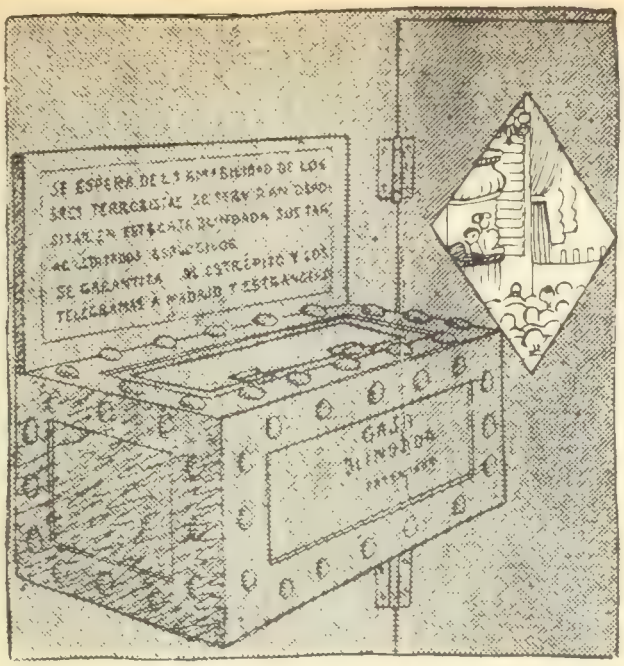

Se espera de la amabilidad de los Sres. Terroristas se servirán depositar en esta caja blindada sus tan acreditados esplosivos. Se garantiza el estrépido y los telegramas á Madrid y Estranjero.

EL TERRORISME A BARCELONA

Nou aparell pera facilitar la circulació de la sang.

va que ningú havía de superar an el nostre Raventós en el cant de lieders, y per la comparació que poguerem establir entre un lieder que sentírem an aquest tenor y un que'n cantà en Walter—per torna, després del concert—ens convencerem de que en Raventós estava, ai, quelcom per dessota l'alemany.

¡Visca Catalunya! per'xò.

Del tercer concert podríem repetirne els elogis que fèiem del primer, però elevats a la quinta potencia. El Credo den Bach ens semblà doblement hermós y millor executat que'l primer día. Les cansons esperituals y'l recitatiu y ària també més belles, si es possible, que les del primer día. La simfonía sacra den Widor, molt ben instrumentada y potser un xic massa descriptiva; l'orga s'hi va lluir, mercès als compositor y executant, nosaltres fruirem més amb aquesta simfonía qu'am la «Darrera sonata» den Mendelssohn.

Una cosa inesplicable, y molt menys encare pera una revista humorística, es les emocions esperimentades en l'audició de la Cantata 55 den Bach. Es tanta la seva bellesa que, no haventhi paraules pera narrarla, posarèm punt an aquesta crònica amb una lloansa al mestre Millet y als seus comparses, y especialment a la gloriosa entitat que'ls acobla.

Romèia.—*Flors y Violes*, den Creuet, es un obra plena de gracia com poques s'en escriuen en la nostra terra. Té quelcom del genre que cultiven els Quinteros, però sense'l desgavell de xistos que solen escampar aquells *hermanos* en llurs peces pera convertirles en *pecetes*. Ademés, en Peius Creuet ha fet gala aquesta vegada d'una fortalesa ben mascle. Va *con malas compañías*, dèiem nosaltres al vèurel continuament de brasset amb els poetes dels *aucells tristets*, y en consecuencia produía coses com el *Mestre Tites* de l'any passat y l'altre de les cuatre germanes cursis de l'any anterior, obres que casi estaven a l'alsada de l'*Ave María de Gounod* y de les diarrees dels Surinyacs. Are, am tot y no haver deixat les males companyíes, el nostre home ha sigut més ell mateix llensant per la borda casi tota la impedimenta sensiblista. Cosa rara, la companyía ha jugat bé l'obra del Sr. Creuet. No s'entussiasmi per'xò el qui fà'l paper de vell que, per escepció, no pot anar ni am rodes.

Tenorio.—L'han fet en tots els teatres, però especialment hi ha que fer mènció del del *Cu-cut* qu'ha tornat a sortir aquest any am la xavacana y fàcil broma de parodiar el *Tenorio*, y amb el mal gust—tan acreditat an aquella casa—de complicarhi als pobres dibuixants fentloshi dibuixar homes vestits de D.ª Inès y altres imbecilitats del temps del *Loro* y el *Padre Cobos*. Si al menys lograven aixís ferlo xistós y ingeniós!

Al «Granvía» vegerem una coseta que s'en diu la *Moral en Peligro*, y francament no va mal. Fa una olor de francès esgarrifadora, put com formatge de Rocafort a *vaudeville*, prò fa riure y això es lo que's tractava de demostrar. Una senyoreta a qui diuen Mariquita, ho fa molt bé y un jove qui fa de corrido també ho fa molt bé, una senyora que fa d'ingènua, una mica massa ingènua, y els demés tari-tatlera. Varen estrenar una decoració amb una gamma de colors que fa fredat; a mitj acte surten uns cignes de cartró qu'encare fan més fredat. Però creguin val la pena de veure la senyoreta Mariquita.

DETENCIÓ DE DOS TERRIBLES FASCINEROSOS

—Vé un policia: separèmnos qu'encare ens podrien pendre per sospitosos.

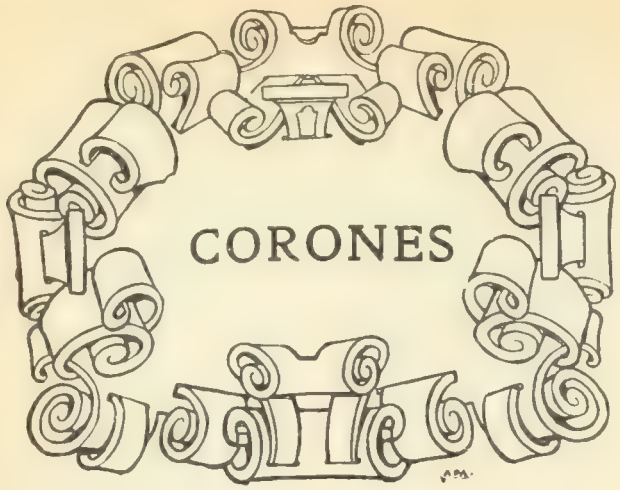

La Mort y la Fama

—Ves qui ho havía de dir: un xicot com ell. Tant sovint que'l trovava. Miri; quasi cada día'l veia per la Rambla.

—Era un xicot molt franc; crèguim que donava gust tractarlo.

—Ho creuré, ho creuré.

—Si senyor, si, doncs ja ho vèu.

—Ai caràm de xicot! Cregui que'm dona una verdadera sorpresa.

—Dispensin; si no es indiscreció, de qui parlen?

—Té rahó; ja'l conexía vostè. L'havía d'haver vist alguna vegada anant ab mi. Un d'alt, magre, qu'era metje. Si no'n conexía d'altre.

—Un d'alt amb una barba?

—Just.

—Ja'm penso qui vol dir. Un que quan plovía portava uns impermeables grans, amples.

—Aquell mateix, si senyor.

—Qu'es mort?

—No senyor; acaba d'inventar un remei infalible pera allargar la vida. Tots els diaris en parlen.

Munic. — Un mort

A Munic han esclatat bombes. Regna'l terror. Comers paralisat. Hi ha hagut un mort, era fill de Barcelona.

Epitafi

—Si s'en mor de gent d'un cap de día al altre. Fa por. No més ha de fer que mirar les esqueles mortuories dels diaris.

—Els de les esqueles dels diaris?

—Si.

—Què vol que li digui, els de les esqueles em fan l'efecte de que cada día son els mateixos.

Barcelona es morta

—Desenganyis, Barcelona es morta.

—Ja veurà, tant com morta.....

—Morta, morta; no'n tregui rès. El comers es mort, l'industria es morta; la propietat es morta; els teatres son morts; els cafès son morts.

—Em sembla que vostè parla influit per la diada.

ARPOL.

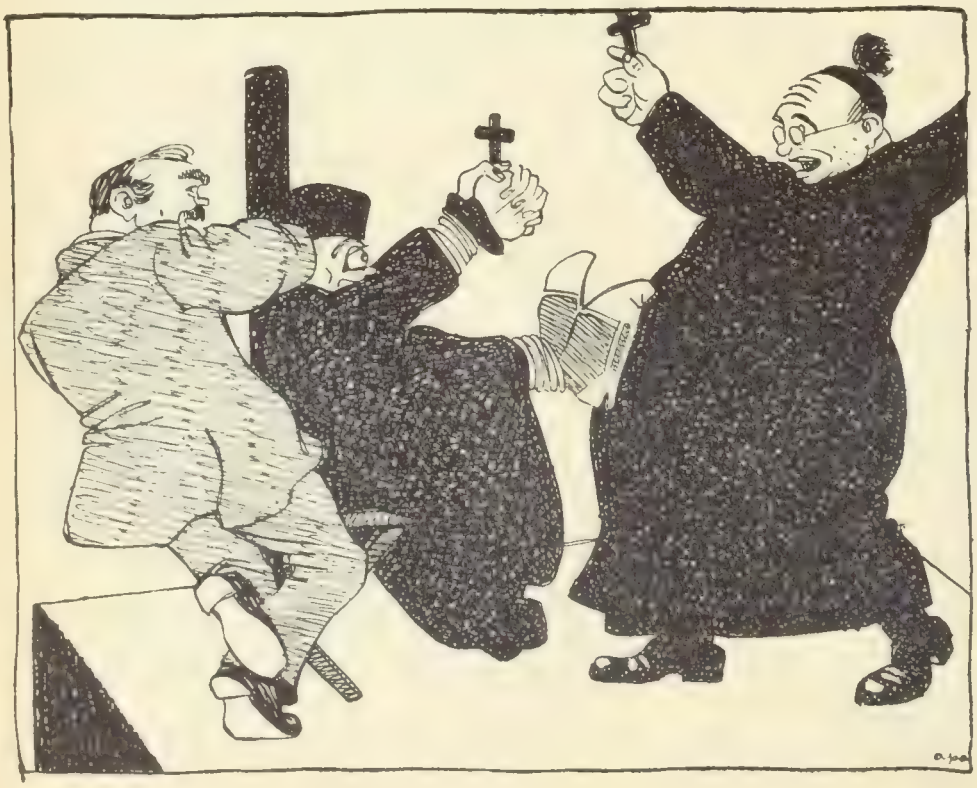

UN REU AJUSTICIAT A TARRAGONA

—Ja m'ho dèia la mare que'l mon estava plè de trencacolls.

Relliscades

D'un detestable discurs pronunciat al Senat per l'actual bisbe de Barcelona.

«...Yo no soy liberal, ni soy conservador, ni soy catalanista, ni soy nada; no soy más que un pobre obispo que tiene la representación de Cristo.....»

No trobèm pas que sigui tant poca cosa això, si es qu'es cert que porta aqueixa representació.

La Actualidad, a sota d'un gravat de la guerra hi escriu:

«Cadáveres producidos en el combate.....»

¡Visca la producció nacional!

LA PENA DE MORT A TRAVERS DEL TEMPS

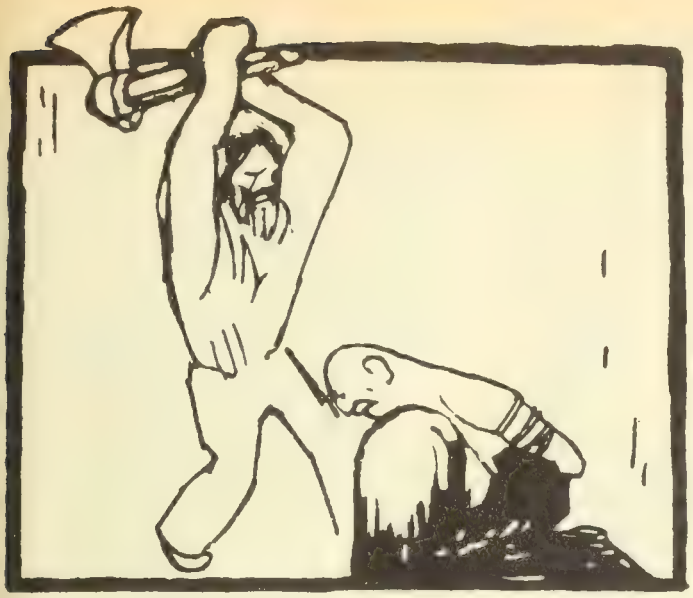

SEGLE XII
La destral (15 minuts).

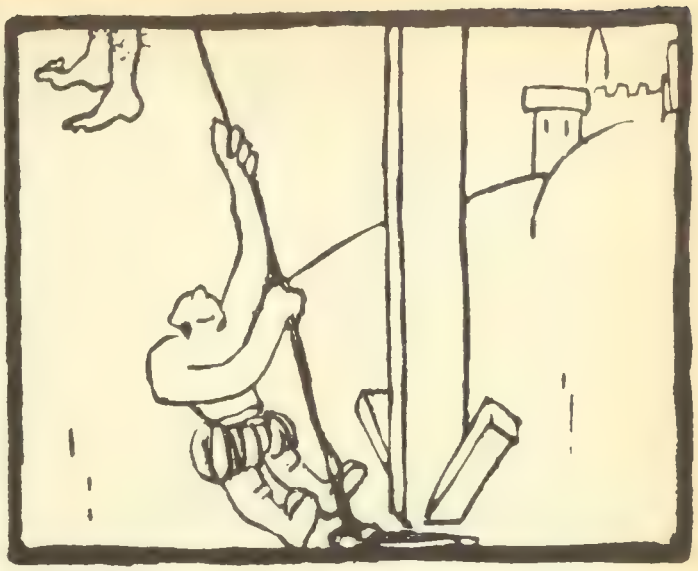

SEGLE XVI
La forca (10 minuts).

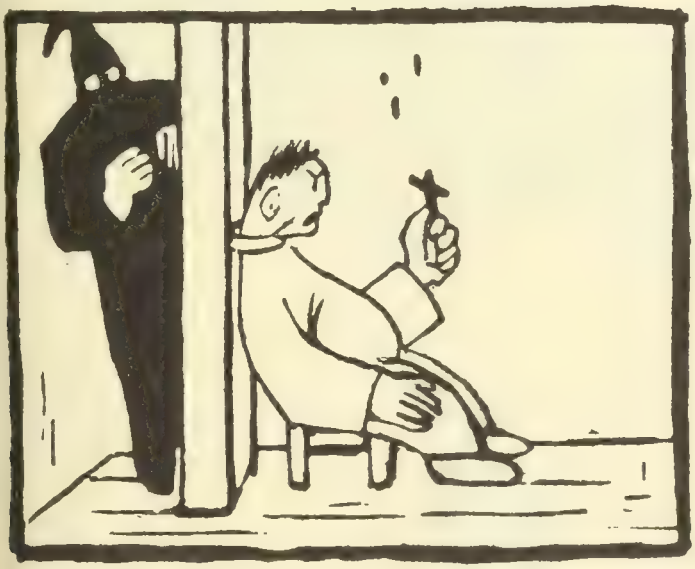

SEGLE XVIII
L'agarrotament (5 minuts).

SEGLE XIX
La guillotina (1 minut).

SEGLE XX
L'electrocució (1 segón).

Un dia d'aquets es descobrirá la manera d'executar al pacient am la sola lectura de la sentencia.

TRAGEDIA AMOROSA

—Ja li tenia advertit que si no m'estimava s'en penediria.

GAZETILLES

La Vanguardia, agraida a La Mort, va voler demostrar a les families que li havíen portat esqueles, qu'an aquella casa, això dels morts se porta am molt cuidado, tant en lo referent a lo material, o sigui les condicions tipogràfiques de les esqueles y lo molt llegides que son pel seu públic, com en lo esperitual. En l'Iglesia del Pi, se varen celebrar misses pel bon descans etern dels difunts que s'havíen anunciat a *La Vanguardia*. D'aquesta manera, el nostre confrare assegura als seus anunciants, un verdader èxit per la seva mort en la terra, y una recomanació pera l'altre mon.

Els capellans de l'Iglesia del Pi, agraits a *La Vanguardia*, asseguren qu'aquest diari es molt escoltat per la Divina Providencia. Ademés, les families que vulguin fer dir més misses pels seus difunts, que s'hagin anunciat a *La Vanguardia*, tindràn en els preus un cinquanta per cent de rebaixa, per tractarse de servei de prempsa.

Se'ns assegura, qu'en Verdaquer y Callís, ha manat també dir misses, per les ànimes den Ferrer y de Mossèn Cinto.

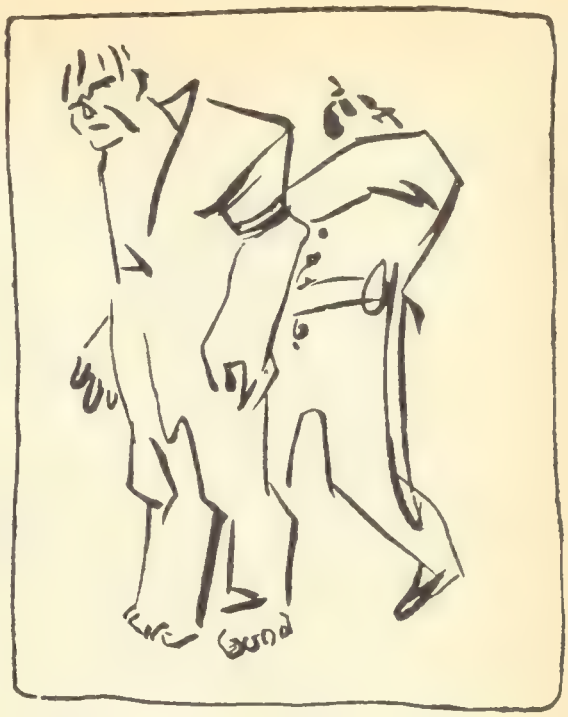

L'UTILITAT DE LA PENA DE MORT

¡Culta Pau!

Pobre Pau..... ¡¡quan jo ho dèla!! (Segueix)

El senyor Verdaguer y Callís, com D. Joan diu: —Ja veuràn, senyors, *son mis muertos.....*

El Poble, *El Progreso* y *La Tribuna*, estàn a punt de ressucitar.

La Publicidad, suspirarà, consolantse am l'arrivada den Weyler, la vinguda del qual serà celebradíssima, amb el natural interès, per les bogaderes y els rentataques.

El senyor Suàrez Inclàn, D. Nicolàs, ha estat nomenat governador de Barcelona y'l senyor Suàrez Inclàn, D. Heliodor, ho ha estat de Tarragona.

En aquestes diades de difunts, per are, son els dos vius que hi veièm. Un xic més y Catalunya queda convenientment distribuída entre aqueixa respectable familia. Lo que diu en Moraguetes, segons *El Liberal*: «Ens han ben Inclat.»

Qui mal no fa, mal no pensa, estimats lectors; quan volèm aludir a una persona o personalitat qualsevulga, ho fèm clarament y sense embuts: això va per l'infinitat de persones que s'han arrivat a la nostra redacció, després de llegir les pàgines atapaídes de lletra del PAPITU de la setmana passada, per preguntar si el nom de Bernat Xinxola, que figura assota del crit de ¡visca la llibertat! es un motiu o pseudònim de D. Segimon Moret. Si en Bernat Xinxola, qui existí, sentís això cridaría indignat: nosaltres som nosaltres, puc tenir un nom ridícol, però jo el crido de bona fè el ¡visca la llibertat!. Lectors, execrèu si volèu a D. Segimon Moret y censors de la seva cuadrilla, però tingueu un piadós recort pel lliberal Bernat Xinxola.

Els fusters fan la festa per Sant Josep, els cotxers per Sant Antoni, els automovilistes per Sant Cristòfol, els sabaters per Sant Crispí y *La Vanguardia* el día dels Morts. A tothom li agrada celebrar als protectors. Allò que dèia aquell:—Noi, vès a comprar *La Vanguardia*.—¿*La Vanguardia*? Còm es coneix aquest diari? perquè jo no sé de lletra.—¿Còm es coneix? Mira, un diari que la primera plana, la segona, y la quinta, son igual que un cementiri. Ja hi ha uns morts dintre ¿sabs? però estàn enterrats en els articles de fondo y en els telègrames de la guerra de Melilla.—Y el noi s'en anava y portava *La Vanguardia*.

Doncs a la redacció de *La Vanguardia* el día dels seus protectors se celebra am tot lluiment. El de Tots Sants passa desapercebut, perquè es lo que diràn els redactors, directors y propietaris:

—M'en fum de tots els sants, mentres tingui la protecció de les animetes del purgatori.

Y en aquell día, núvol, en que les campanes toquen soles y les despulles descarnades dels nostres antepassats dancen la macabra avinguda amunt y avinguda avall del reialme de la comissió de cementiris, en el palau del carrer de Pelai un xeflis extraordinari reuneix als elements del diari de les sis planes, del primer diari am fil directe a Londres a París y a Bolonia. Mentrestant al carrer de les Tapies y de la Llibretería, tot té aires mortuoris. No'ls visita ni un difunt, y això, no aquell día sinó tots; a càl Brusi, el día dos de Novembre posen el calendari al revés, pera veure si aixís, castigantlo, ferà com les pomeres, donarà més fruit.

(Continuació) T'han f..... Pau.

Pau..... ¿Y are?

El xampany y el porró, la Federació y els taps, el telefon y altres excessos

Hi hagué un temps, en el qual l'Empordà era ric. Els taps se feien autonòmicament. Cada empordanès era fabricant, y tot bon fill del país s'hauría avergonyit de no saber pas fer distincions entre una *topeta* y una *primera,* un *trefi* y un *curt-puntut.* Se vivía pel suro, pera'l suro, de suro y ab el suro. La influencia del tap era tan gran en l'intelecte comarcà, que algú proposà, pera contrarrestarla, la fundació d'una fàbrica de tirabuixons.

En aquella època tothom era acabalat y tenía relacions directes amb els fabricants del xampany d'Epernay y de Reims. (Sant Sadurní de Noya encare no existía y'l Cliquot-Guimerà tampoc.) Aquelles relacions se traduien en presents de caixes de botelles de xampany. L'intercambi de cartes-postals encare no estava extès en aquella època. El xampany anava a dojo per les viles del Empordà. Mes com que la sanc vessada a La Bisbal pera defensar, amb en Caymó, eis principis d'en Pi encare era calenta, el xampany no's bevía en càlzers sinó en porró. L'agre-dols aristòcrata-democràtic permitía tractarse a cos de rei y no claudicar dels vells principis federals: *contigo pan y cebolla.* L'elegant y refinat Salvatella era ditxós; podía assaborir la picanta escuma y enlayrar democràticament el recipient popular. El geste era més digne que'l mocador al coll den Lerroux o les mànegues de camisa de qualque altre demagog. D'aquell acte s'en deia posar porró al xampany.

Ditxosos temps! Tot cambia! Les màquines han mort l'autonòmica industria, y'l xampany tot va a una sola mà. Als xeflis dels tapers no hi ha altre picantor que la de les gasseoses, y d'aquells bons temps sols romàn ferm el porró. El diputat del districte es en Marial.

No'l planyèm. La solidaritat unint tots els cors patriotes y honorables, ha permès al ilustre Marial ferse amb els rics, amb els senyors, amb els grossos, cosa interdita als seus predecessors, y aquest rossech — per llei del equilibri— li ha fet qualques voltes posar xampany a son porró, en justa compensació de les moltes vegades, que l'agredols aristòcrata-democràtic se preparava de manera oposada.

L'Empordà té males carreteres, mes està de telefon ben servit. De Sant Feliu de Guixols se pot enraonar am tot Espanya y ben tost s'enraonarà am París y Londres y Pekín. N'estàn molt orgullosos del telefon els empordanesos, y lo primer que li ensenyen al visitant d'una casa es l'aparell, y a lo primer que l'inviten es a usarlo.

—Està a la seva disposició.

—Moltes mercès.

—Perquè no parla am Girona?

—No hi conec ningú!

—No hi fa rès home, tingui y truqui.

Y no s'en ha adonat, que ja li han demanat la comunicació am Girona.

El carrec de diputat per La Bisbal es forsa amoinós de resultes del telefon. Per un très y no rès, el federal més inminent (cantó oposat dels eminents), ja està picant a n'en Marial. Aquest té pensat desabonarse y refusar tota conferencia telefònica. Mes no sempre son inminents els qui truquen y's posen *al habla.*

Un jorn, un periodista francès visità Sant Feliu, y fou hostatjat per un seu amic abonat al Inter-urbà. Vulgues que no me'l portaren al aparell y vulgues que no el posaren en comunicació amb en Marial.

Pau ¡no ho fassis mai més!

Aquest s'estava tot tranquil sense mal pensar, car qui mal no fa mal no pensa, quan sentí repicar la campaneta.

Digué un renech (la Lliga del Bon Mot li passi per alt) y s'acostà l'auditiu a l'orella.

—Qui hi ha? Qui c..... truca.

—Sant Feliu.

—Sant c.....!

—El senyor Monsieur X. vol parlarli. Es un periodista francès, un senyor qu'acaba d'arrivar.

El color den Marial se trasmudà. Sa boca dibuixà un somrís. Y sortint a la porta del corredor cridà cap a la cuina a la minyona:

—Noia; pòrtam la livita, qu'haig de parlar ab Monsieur X. de Sant Feliu.

MISTO.

El Doctor Ricardo Torres (a) Bombita

RECORDEM am fruició, tots els mondans, quant va fer parlar la progectada boda, entre una distingida senyoreta, filla no sabèm si de la tercera, cuarta o quinta fortuna de Barcelona, y l'ardit matador de braus conegut pel «Bombita», segón de la dinastía y natural de Tomares, vileta de les Andalusíes.

Va passar el bum-bum, ningú s'en recordà més, y la nova quedà reduida a una de tantes boles fetes rodar pels xafarders desvagats, que viuen en els portals de la «Maison» y cafès anexes. Però, quan el riu brama, aigua porta; si ningú s'en recorda, els interessats foren excepció segons demostren els fets, y diem fets a la afirmació d'un periòdic que s'anomena *Los Toros* y que sols d'informacions sobre aquestes bestioles y els seus butxins s'ocupa y viu.

Mica més o menys, diu aquet diari: que com en Ricart trovés oposició en la familia de la noia —no per la fortuna, ja qu'ell am la seva honrada professió, encare que sigui jovenet, ja s'ha fet els seus— sinó perquè no volen tractes am gent de cúa, —siguin xinos, toreros o xuetes— doncs la tal gent de cúa, son ignorants y fomenten l'ignorancia en les classes proletaries (xinos y toreros) o porten a la miseria les classes adinerades (xuetes), l'aludit destre ha près sa resolució, y considerantse ja suficientment acabalat, es talla la cúa y per redimirse dels pecats contra la cultura, comensarà desde aquest hivern a estudiar lliure la carrera de mícer.

Per la Mercè del pròxim any del Senyor, casament.

El «Bombita» serà suscriptor de *La Publicidad* — però am tirades a la Lliga— y en les primeres eleccions, es presentarà en competencia amb el senyor Oller.

L'un posarà en la candidatura:

Narcís Oller: literat, advocat y procurador.

L'altre:

Ricart Torres (a) «Bombita»: Torero, advocat y hisendat.

Aquet tindrà la ventatja de ser un bon torero.

Monòlec del matxo qu'arrocega el carro de les bombes.

. . . . . .

La gent mira encuriosida, però gens espantada... Sembla talment que tots els barcelonins hagin sigut artillers.....

Vaja, ja es dintre. ¿Anèm Manel? Endavant.

. . . . . .

Ve baixada y el carro segueix tot sol; poca feina m'es salut y com menys tiro més penso.....; la baixada s'allarga, la gent m'obra pas perquè porto perill.....

Ningú ho diría que soc un matxo oficial y si arrocego aquet carro blindat, únic al món, es perquè he sigut d'Artillería de Montanya tota la vida y tinc una fulla de serveis inapreciable. Les bombes no m'emocionen, els sorolls no m'espanten y les sotragades m'aixiribeixen: això, naturalment, em vé del tracte continuat ab les eines de fer mal. ¡Les vegades que les he sentides xiular!

¡Anar amb el carro de les bombes! Psè..... tinc amics que'm planyen y jo ¡vaig més content!.....

La cosa no es per menys. Recullir les bombes a Barcelona es fer tot lo contrari que'l que les posa y per aquesta rahó, soc tant popular com *ell* y tant desconegut com *ell*.

¡Posar bombes! Les bombes avans les tiraven y ara les posen..... tot degenera aixís que's torna pràctic.....

Una bomba *tirada,* guanya molt, artísticament, car segueix les lleis de la balística que jo conec tant bé com un *sargento,* y en aquest cas concret, son: la velocitat inicial, la trajectoria y el consegüent espetèc.

Es coneix qu'a Barcelona no s'estudia la *balística* per la *balística,* l'art per l'art com si diguessim.....

Aquí l'única balística que s'estudía es la de les bales de cotó. ¡Tot ho apliquen a l'Industria aquesta gent!

. . . . . .

Un ciclista de la Crèu Roja s'acosta. No sé quin Sant me deté per no clavarli una cossa. L'espantaré bufant fort. ¡Brrrrrr! ¡Com s'ha espantat, pobre xicot! ¡Les vegades que s'en deu haver penedit de ser d'aquesta Crèu que proporciona tants esglais!.....

Are enfilo un carrer estret que fa pujada. ¡Quina oloreta de mula ben peixada! ¡Ah, ja sé! Son les mules del bisbe.

La que carrega a la dreta de la carrossa, havía estudiat ab mi en la Remonta, quan erem pollins. ¡Sembla mentida que s'hagi fet monja! ¡Tant que li agradava la *grimegia!*.....

¡Coses de la vida!

. . . . . .

La gent fa comentaris mentres jo faig monòlecs...

Comprenc els comentaris, perquè es lo que jo dic: ¿Tots els anarquistes tiren bombes? No y mil voltes no! Perquè si tots els anarquistes tiressin bombes, tots els matxos hauríen de recullirles; jo en veig molts que no en recullen, senyal que hi ha anarquistes que no'n tiren.

Uns tiren bombes, altres tiren d'un carro y tots anèm tirant.

. . . . . .

En Manel m'avisa qu'apreti'l pas y vé pujada. ¡Adeu monòlec!

¡Què dius Manel! ¿Anèm per un altre?

CAMPI.

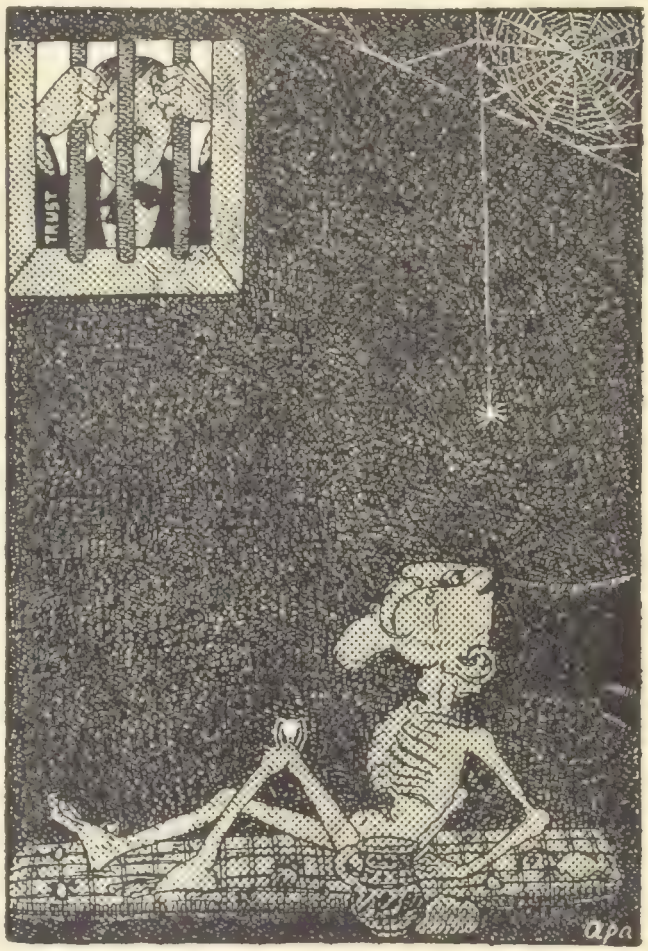

ESPAVENTABLES CRUDELTATS CONTRA UNA CRIATURA

Un noi secuestrat, a Madrit, per la seva familia.

Vir prudens

ENCARE que s'hagués dit Juli Cesar, l'Hurtado no hauría arrivat mai a emperador; l'Hurtado mai s'hauría decidit a passar el Rubicó. L'acció, el moviment, li fan por, y es per això qu'essent ultra-lliberal sembla conservador, y que tenint l'esperit més agil de Catalunya, no ha sigut més que un *comis-voyageur* de la Solidaritat.

Y vès qui ho diría: l'Hurtado es el nostre Unamuno en lo que respecta a la Mort. Com el professor de Salamanca, la mort constitueix pera ell una obsessió. Un encostipat, pera ell té proporcions de pulmonía; un vas d'aigua es un cultiu de microbis, y una resistencia en la darrera de les funcions nutritives, un comensament de tifus. L'Hurtado ni dientse César, hauría estat emperador.

Mirèu si'n té de por a la mort: quan d'estudiant no fèia més qu'estudiar, ni billar, ni tabernes, ni mosses. Devegades els companys el comprometíen: «Vina, home, vina. Deixet de cabories!» Y l'Hurtado, un cop cada sis mesos se deixava de cabories. Aquelles expedicions semestrals, eren pera ell un martiri. Ells, els companys, tornaven contents com unes castanyoles. Y ell, tot moix els hi dèia:

—¿Volèu dir que no'm ressentiré de la mèdula?

No, l'Hurtado mai hauría passat el Rubicó.

Però l'intelectualisme el perd. Un día, menjava rahím. «Sembla mentida, dèia, qu'en aquets divins granets s'hi amagui la mort». Y cuidadosament, anava remullant el raim, pera netejarlo. Va parlar de bacteriología, de profilaxis y altres profondes coses. Al final de la *causerie,* va beures inadvertidament l'aigua del got aont havía remullat el raim.

Tenim por de que un día, sorprengui la Seca al senyor Hurtado mentres desenrotlla una teoría profonda sobre la mort.

PAPITU rex,

Am la pujada den Moret, la Lliga està desoscant la fals, innecessaria durant el regnat den Maura. Això vol

TRÁGICA *COGIDA* DEL TATO A REUS

—Es l'única vegada que l'espectacle nacional em regira les tripes!

dir que tornarèm a tenir pet de Segadors y gent de bé a tot drap.

En Pous y Pagès, parlant del nou periode de catalanisme que comensa, dèia:

—Haurèm de fer del PAPITU l'orgue de l'esquerra.

PAPITU accepta la comanda y recull el lema pel qual lluitaría l'Hurtado, si no fos el silló - balancí del seu despatx:

—Senyors, anèm a governar..... anèm a riurer.

Correspondencia

A. Mateu. Pot molt bé no ser relliscada lo que vòstè envía, perquè, observi que no diu que s'inauguri a Reus, sino qu'es telegrafiat desd'allí. De tots modos mercès.—*A. Alemany.* No té gracia.—*Pere Bonafont.* Lo d'avui no es tant interessant ni graciós com lo de l'altre jorn.—*Emili Alamán.* ¿Parodies xavacanes del *Tenorio?* Al «Cu-Cut», pera l'any que vé.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona

Imprès am Tinta Negra n.º 3275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

plicà la seva vida y'm feu sapiguer qu'havía sigut enviat al Marroc per una potencia cristiana a fi y efecte de pactar am l'emperador dels moros un tractat segons el qual li proporcionarien pólvora, canons y vaixells pera ajudarlo a ensorrar el comers de les demés nacions cristianes. La meva missió es complerta, dèia l'honrat eunuc, vaig cap a Ceuta a reembarcarme y, si volèu, vos reconduiré cap a Italia. *Ma, che sciagura d'essere senza coglioni.*

Entre tendres llàgrimes vareig darli mil mercès; en lloc de portarme a Italia va conduirme a Alger; allí va vèndrem al bèy de la provincia. Apenes era arrivada, aquesta pesta que fa el viatge de l'Assia al Africa y a l'Europa, es declarà al Alger furiosament. Vos, senyoreta, havèu vist tremolar la terra, però, heu vist jamai la pesta? Certament, no, respongué la baronesa.

Si l'haguessiu vista, prosseguí la vella, respondrieu de que es cosa ben superior a un terratrèmol. Al Africa es cosa habitual, vaig atraparla. Figureuvos la situació per la filla d'un papa, de quinze anys, y qu'en menys de tres mesos ha passat per la pobresa y l'esclavitut, ha sigut violada casi cada día, ha vist fer quatre trossos de sa mare, ha tastat la fam y la guerra y mort empestada a l'Alger! Jo no vaig morir, es cert, prò l'eunuc y el bèy y tot el serrall, si que moriren.

Passades les primeres furies d'aquella espantosa epidemia, les esclaves del bèy fòrem vengudes. Un comerciant me comprà y se m'endugué a Tunis: allí me vengué a un altre marxant, qui'm revengué a Tripoli: de Tripoli me revengueren a Alexandria; d'Alexandria, a Smyrna; de Smyrna a Constantinopla. Finalment vareig anar a parar en poder d'un *agar* dels genizars a qui enviaren poc temps després a defensar Azof contra'ls Russos que l'assetjaven.

L'*agar*, qu'era tot un gentil-home, s'emportà amb ell tot el serrall y ens aposentà en un petit fort, guardat per dos eunes negres y vint soldats, y situat sobre les Palus Meòtides. Vàrem matar un nombre de Russos prodigiós, però lo cert es que'ns ho tornàren cumplidament: entraren dins Azof a sang y foc, allí no's respectà edat ni sexe; no restà més que'l nostre petit fort, els Russos volgueren rendirnos per la fam. Els vint genizars havíen jurat jamai rendirse. Reduits al últim extrém de la fam, per no violar llur juament, es vegeren precisats a menjarse els dos eunucs. Passats cuatre o cinc dies resolgueren menjarse les dònes.

Entre nosaltres hi havía un *imàn*, molt piadós y amic d'arreglos, qui'ls feu un sermonet per persuadirlos de no matarnos tot seguit. Talleuloshi—dèia—solzament un anca per cap a n'aquestes dames, amb això podèu passar y fer bona cara: si es necessari tornarhi en trovarèu per uns quants dies més; el cel vos sabrà agrair l'acció tan caritativa y certament vos enviarà reforsos.

Com que l'*imàn* era forsa elocuent, els persuadí: ens feren l'horrible operació; l'*imàn* ens aplicà a la ferida el mateix bàlsam que posen a les criatures quan la circuncissió; totes estavem a les portes de la mort.

Apenes els genizars acavaven l'àpat que nosaltres els proporcionarem, que'ls Russos arrivaren en els seus vaixells plans: no s'escapà ni una rata. Els Russos no's fixaren poc ni molt en l'estat en que'ns trovavem.

Per tot arrèu del mon hi han cirurgians francesos: un d'ells, per cert molt destre, prengué cura de nosaltres y ens guarí; tota ma vida recordaré, que un cop tancades mes ferides, em feu proposicions. Després de tot, ens ho dèia a totes per consolarnos: també ens assegurà que coses parelles esdevenien desde'ls segles perdurables y qu'aquesta era la llei de la guerra.

Quan les meves companyones pogueren caminar les enviaren a Moscou: al ferse les parts de la presa, vaig tocar en sort a un masover qui'm feu la seva jardinera; diariment me donava vint xurriacades. Passats dos anys ell y trenta pagesos més foren enredats en no sé quines trapasseries cortisanes; aprofitant la sort vaig fugir. He atravessat tota la Russia, he fet perllongadament de serventa de taberna a Riga, després a Rostok, a Vismar, a Leipsick, a Cassel, a Utrecht, a Leyde, a La Haya, a Rotterdam: he envellit en la miseria y en l'oprobi, am sols la meitat dels meus darreres, recordantme sempre que soc filla d'un Papa: ¡oh! cent cops he pensat en el suicidi, però sempre m'he trovat qu'encare estimava la vida. Aquesta feblesa ridícula es, potser, una de les nostres més fatals inclinacions: car hi ha rès més neci qu'entossudirse en portar continuament el farsell que voldriem llensar? Que ferse fàstic a si mateix? Qu'anar fent festes a n'aquesta serpent qui'ns devora, anarnhi fent fins que'ns arrivi al cor?

En tots els paissos que la sort m'ha fet seguir, en totes les tabernes aont jo he servit, un nombre prodigios d'homes qu'execraven la vida ha passat devant mos ulls, però solzament dotze n'he vist que voluntariament hagin acabat am sa miseria: tres negres, cuatre anglesos, cuatre genovesos y un professor alemany anomenat Robek.

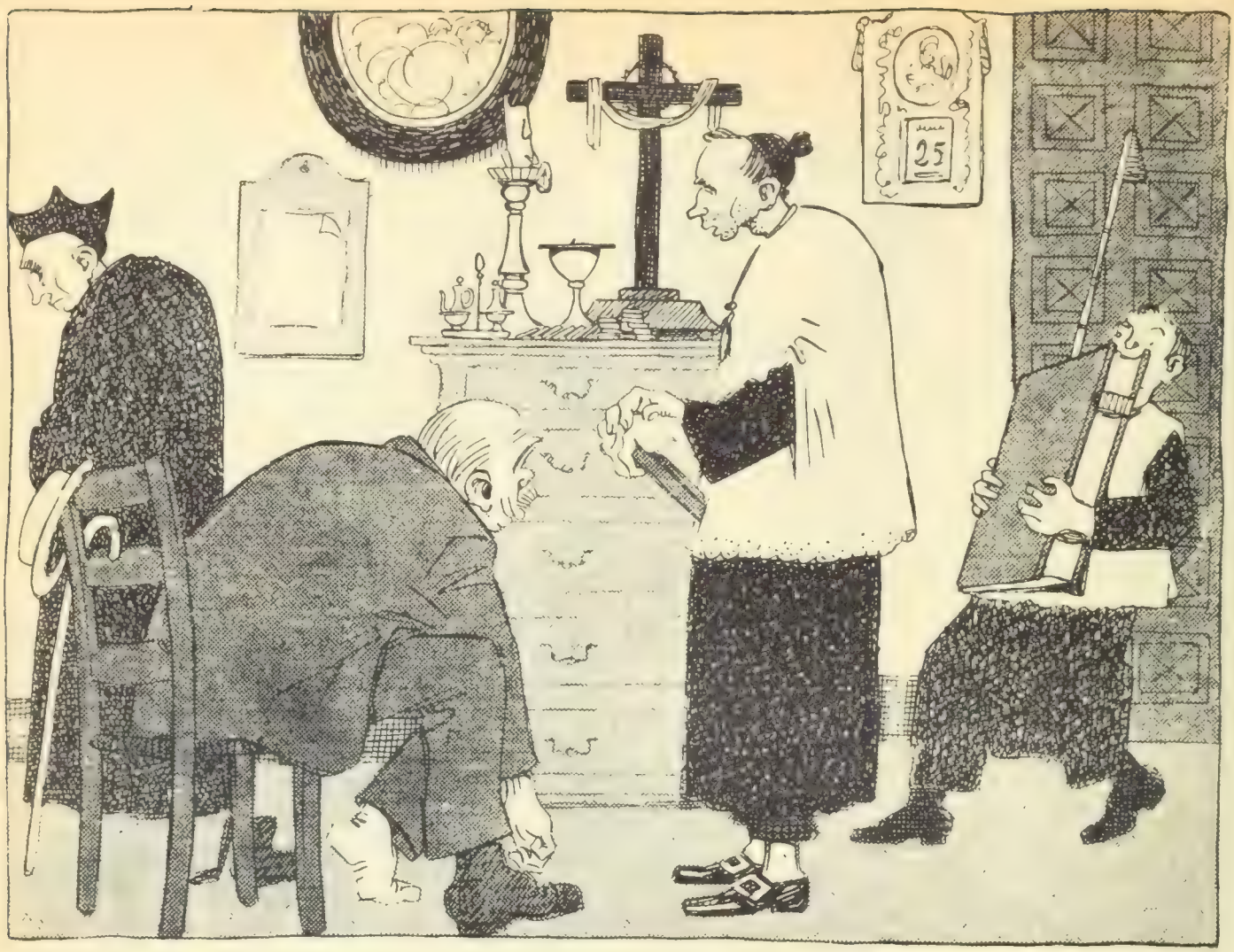

ENMATZINAMENT D'UN HONRAT VELLET VEHI DE BARCELONA

—Corri, corri, mossèn Ribas, dónguim l'Estrema Unció, perquè, inpensadament, m'acabo de beure un got d'aigua de Dos-Rius.

La meva fi, ha sigut parar en criada del jueu don Issachar: va posarme al vostre servei, hermosa senyoreta: la vostra sort es la meva, m'ocupo molt més de les vostres aventures que de les propies. Mai de la vida hauría contat les meves malandances, però m'haveu estirat la llengua, ademés en els vaixells es d'habitut contar histories per passar el temps lo millor possible. Finalment, senyoreta, tinc esperiencia, conec el mon: ¿voleu ferme un favor? Feu que tots els passatjers vos contin llurs histories: si en troveu un, un sol, que no hagi maleit la vida, que interiorment, moltes vegades no s'hagi cregut el més desventurat dels homes, aleshores tireume de cap al mar.

CAPÍTOL XIII

Com Càndit es vegé obligat a deixar la bella Cunegonda y a la vella.

Després d'escoltar l'historia de la vella, Cunegonda li feu tots els compliments deguts a una persona del seu llinatge y mèrit. Després acceptà la proporció, demanà a tots els viatjers que contessin la llur vida y trevalls. Càndit y ella degueren reconeixer que tenia raó. Es certament una gran desgracia que a Pangloss l'hagin penjat en aquell aute de fè,—digué Càndit;—a hores d'are ens diría coses admirables sobre'ls mals físics y morals que cobreixen mar y terra: jo ensemps crec que'm sentiría am qualque forsa pera ferli algunes objeccions.

Mentres els passatjers contaven les llurs vides, el vaixell avansava. Tocaren terra a Buenos Aires; Cunegonda, el capità Càndit y la vella anaren a trovar al gobernador D. Fernándo de Ibarra y Figueroa y Mascarenes y Lampurdos y Louza. Aquest gran senyor tenia tot l'orgull indispensable a qui porta aquest requitzell de noms. Parlava amb els homes amb un despreci tant noble, aixecant tant el nàs, portant tant enlaire el tò de veu, amb un aire d'amo, amb un caminar tant de gall, que tots, tots els que l'entraven a saludar sortien am desitjos de pegarli. Apreciava molt les dònes, Cunegonda li semblà cosa mai vista. Lo primer que pregunta fou si es qu'era la senyora del capità. Aquesta pregunta alarmà a Càndit, no gosà dir que ho era, perque la veritat, no ho era; no s'atreví a dir qu'era sa germana perque tampoc ho era y encara qu'aquesta mentida fos habitual entre'ls antics y podría ser molt útil als moderns, l'ànima de Càndit era massa pura per faltar a la veritat. La senyoreta Cunegonda—respongué—es la meva promesa, supliquèm a vostra excelencia que protegeixi nostre casament.

Don Fernando de Ibarra y Figueroa y Mascarenes y Lampurdos y Louza, es retorsà'l mostaxo, somrigué amargament y donà ordres a Càndit d'anar a vigilar llur companyia. Càndit obeí y el

(Continuará)

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

TERRIBLE NAUFRAGI A LES COSTES DE BARCELONA

La goleta «Lliga Regionalista» naufraga am pèrdua de tres tripulants.

ANY II.—NÚM. 50. 10 CENTIMS BARCELONA 10 NOVEMBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
(Col. "READY MADES")

El Sr. Maura entrant a la conquesta política de Barcelona, amparat per la coalició de les dretes.....

(Segueix a la darrera pàgina)

DEMÁ NIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7. - GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 50. BARCELONA 10 NOVEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Ranci d'Alella

FÁ díes que'l carrer de Sta. Agna bull d'una agitació insòlita. Els veins van y venen, consulten, discuteixen, perden la gana y fins alguns d'ells abandonen el carrer frisosos de les més penoses inquietuts.

Y tot per les ditxoses bombes. No que n'hi hagi esclatat cap, perque totes les escales tenen el seu porter, vigilant com un cancerber; però temen el perill dels urbicides d'uns díes ensà, desde'l día en que un milionari marquès, que posseeix un hermós inmoble en l'esmentat carrer, va remarcar que'l porter del tal inmoble recaudava dels inquilins una respectable soma mensual de propines. Aquesta remarca li sugerí l'idea de reclamar del porter una participació mensual en aquella mina; aquesta reclamació fou seguida d'un digne refús per part del pipelet, quin refús ocasionà la prevista despedida del cancerber y la conseqüent vagant.

Aquesta vagant es perllongà a causa de que'l propietari del inmoble persistía en reclamar 15 pessetes mensuals als pretendents an aquella canongía. Amb el desempar de la portería els inquilins s'esclamaren en temensa de bombes, y després s'encomanà l'alarma als veins, y finalment a tot el carrer. El carrer va nomenar una comissió qui trovà al marquès irreductible, y, naturalment, aquí de l'agitació de que parlàvem al comèns.

Sembla qu'al fí s'ha arribat a conjurar el conflicte, y la fòrmula es aquesta: els veins obren una suscripció pera reunir mensualment les ditxoses quinze pessetes; cada mes serà entregada aquesta cantitat al nou porter, aquest les entregarà al noble senyor y el carrer respirarà.

Vès si era senzilla la solució.

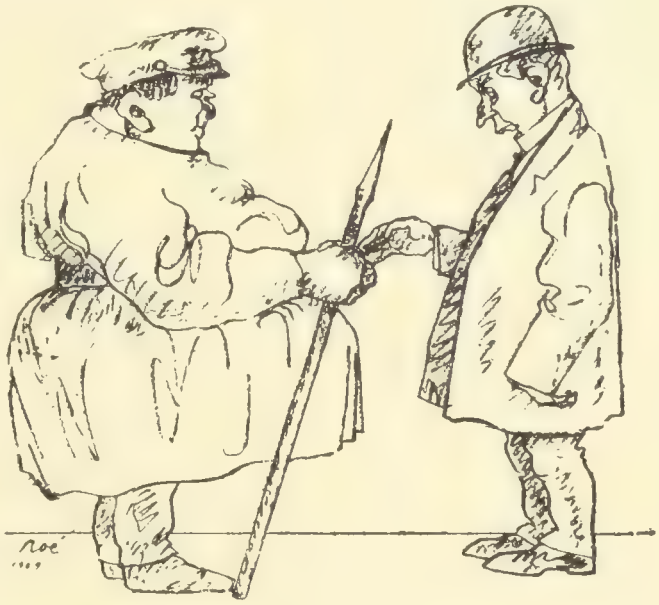

—Es vritat que corren un parell d'atracadors pel barri?
—Si senyor; prò, no s'espanti. Si per cas els troba, els hi dona un parell de pessetones y'l deixaràn passar.

El gran profeta

VÁREM estar a punt de tenir que resar també aquests díes per l'ànima del senyor D. Dionís Puig, notari, cassador y astrònom. Sortosament la seva planeta, la seva estrella, única que desconeix el senyor Puig, encare que, pera nosaltres, es la sola que devía coneixer pam a pam el senyor Puig, no era la de morirse tant aviat, y altre vegada ha tornat a fer protocols, casseres y pronòstics.

L'altre día'l vàrem veure al *Tívoli*. Ja fà uns quants díes d'això. El bon senyor Puig, tenía una butaca de primera fila, pera no perdre la seva costum de veure d'aprop les estrelles. ¡Y quins ulls obría! Aquelles mitjes, aquells pantalons, aquelles malles... Les estrelles de «género chico», trovava'l senyor Puig que teníen un interès tant o més gran que les estrelles que an ell li fan perdre les nits. Y are senyors, nosaltres podríem fer uns quants xistos, d'aquells den Jordà y Rovirosa, sobre això de perdre les nits, y sobre'l telescopi del senyor Dionís Puig, però aquesta indiscreció, no té de dir més que'l senyor Puig sèia en una butaca del *Tívoli* y que va comensar a ploure.

La pluja, era forta. Sobre'l fràgil teulat del *Tívoli*, les gotes tocaven una sorollosa simfonía. El senyor Puig guaitava embadalit les estrelles. Y la pluja quèia, ressonanta.

El públic, va comensar a xiuxejar. Pels costats del teatre, entrava un airet de fret y pluja. El senyor Puig, inconmovible, seguía estudiant les estrelles. Però'l xàfec va creixer y va semblar com si en el *Tívoli*, un bombo toqués una sonata. El senyor Puig, se va adonar d'aquell temporal per ell no anunciat a *La Veu*, y girantse cap un amic que sèia dos o tres files enrera, li va cridar:

—Me sembla que plou!...

La veu del senyor Puig se va sentir y aquell pronòstic, va fer sortir un altre veu en els passadissos.

—¡Que calli aquest astròlec!

Els anys, fan la virtut

A Companyía dels grans magatzems d'*El Siglo*, no fa gaire qu'ha passat uns grans mals de cap. Se va trovar que pera una secció no trobava a Barcelona nòies que fessin. No hi va haver més remei que enviarne a buscar una a París. *El Siglo*, am molt bon acord, que mai li agrairàn prou els pares de familia, volía que la nòia fos virtuosa y de virtuoses ja se sab que no'n corren gaires per París.

L'encarregat que tenen a París, va regirar cel y terra, no trovant ni un pam de net. A l'últim se va decidir per una aproximació. Si no pot esser una virtut —se va dir—serà una mitja virtut. Del mal el menos y va elegir una virtuosa senyoreta que fèia dèu anys que vivía amb un home sol que tots dèu anys va esser sempre'l mateix. Allò ben mirat era un matrimoni, y ella ben mirada una bona dòna.

L'encarregat va telegrafiar a la casa lo que havía trovat. La casa se va reunir, acordant que sí, que acceptava del mal el menos y que havía estat, tractrantse de París, una increible troballa.

Nosaltres, aprobèm l'acord de la companyía d'*El Sigle* y Barcelona estèm segurs que pensarà com nosaltres. Dèu anys de fidelitat conjugal, sense matrimoni, es una cosa molt respectable. Seguint l'exemple dels senyors Conde, Puerto y C.ª d'avui endevant, no creurèm més qu'en la virtut de les dònes que fassi dèu anys que viuen amb un home sol.

—Escolti ¿vostè sab parlar l'alemany?
—..... Home..... vet'aquí que no ho he provat mai.

L'Armari-biblioteca del C. N. R.

Si en Josep del C. N. R., no fos ja una institució, ab molts més mèrits contrets qu'en Joan de la Lliga, el fet d'haver construit ell sol l'armari-biblioteca, fora prou pera declararlo demòcrata benemèrit, fuster honorari y fill adoptiu d'aquella casa.

Ell havía estat fadrí fuster, encara que ara sigui casat-conserge, y conservava per la Junta un amor platònic y pregón que no gosava exteriorisarse. El C. N. R. n'era plè de fusta; taulons, llates y posts, entrebancaven per tot arreu desde'l cambi de domicili.

—¡Fusta! deia en Josep ¡tot fusta! ¡Jo que n'he tocada tanta!

Una temptació irresistible de tornarne a tocar el va invadir y es va propòsar construir amb aquella fusta sobrera que tothom tractava a cosses, un armari-biblioteca que fos l'enveja de la Lliga, el magatzèm científic de la casa, un amagatall de sabiduría y un assortit de *recreyo*.

Tot d'una posà mans a l'obra, ajudat d'un soci manobre, que per no gastar salut no podía trevallar del seu ofici de corredor de cotons. Y entre l'admiració nacionalista-republicana, l'obra fou acabada.

—Algú es cuidarà d'omplirlo, —digué en Josep solemnial, contemplant l'armari enllestit. Y el posà a disposició de la Directiva.

Vots de gracies, felicitacions y enhorabones foren el premi, y totseguit es nomenà un bibliotecari ab la sola missió de procurar llibres.

Els primers volums foren els sobrants d'aquella edició agotada d'articles den Pi y Margall, qual text ha contribuit tant a la realisació dels darrers fets vandàlics; unes colecions de *La Veu* quan era noia y sense pecats; uns volums dels Jocs Florals; la Llei de pressupostos del Estat; el tancament de caixes y el *Año Cristiano*, omplíren el primer prestatge. Encare en faltaven quatre per omplir y no's va mirar prim en admetre tot lo que'ls socis portaven. Per això are veurèu allà *La Prostitución por dentro*, l'*Historia de la Masonería*, l'*Historia de Andalucía*, edició raríssima perque l'autor no n'ha venut altres exemplars que'ls del C. N. R., l'*Historia del país de les bayaderes; Revolta*, den Pous y Pagès; *Las 13 noches de Juanita*, den Torres Sampol; la *Doctrina catalanista*, den Prat de la Riva, sense'l nom de l'autor; un *Tratado de bien decir* den Marial; altre *Tractat de veterinaria pera us de les famílies* y *Bertoldo Bertoldino* y *Cacaseno*, regalat pel bibliotecari; el conegut llibrer Sr. Duràn y Bori, etz., etz.

Amb aquest arsenal de ciència els socis s'hi instrueixen y aixís se va enlairant el nivell de cultura de la nostra Democracia.....

¡¡Viva la Libertad!!

A hi tornèm a ser y tot se'ns afluixa, sols de pensarhi!

¡Ja'l tenim en *candelero* al Sant Pare de la Llibertat a *la moda de Jaén!* ¡Ja no patim d'aquella opressió de pit conservadora! ¡Tot se'ns aixampla! ¡Tot se'ns alegra! ¡Tot se'ns remou!

La Marsellesa ens ve a la boca, barrejada amb els Segadors y els records casi oblidats dels temps heroics de l'Ideya, reviuen en nosaltres y ens retornen èpics a tot drap y estridents com cornetins de tropa.

En Cambó torna a ser catalanista, en Lluhí tornará a ser solidari, en Corominas torna a ser ilustre y en Junyent torna..... de Venecia.

¡¡No hi ha temps que no torni!!

Tornemhi doncs, jovent ardit d'aquella època.

Que surtin aquells montanyencs, que tornin els de Ca la *Tuyes*, que vinguin els del Aplec; aquell Aplec de gloriosa memoria, pare del actual Centre Nacionalista Republicà.

Torna a ser hora de moures. Tornèm a ser, com avans, companys de causa a seques. Reneguèm dels Estudis y Declamació, reneguèm de Futurismes científics y d'Imperialismes espatarrants ¡rès més que companys de causa!

Deixèm les comissions de cafè, deixèm les juntes directives, deixèm els estudis y vinga la propaganda. ¡Al carrer a cridar! ¡als antres a conspirar! ¡als orfeons a cantar! y ¡als cafès a esperar el setze per tot arreu!

Fugiu del *ancho cauce* qu'havía obert en Maura y llenseuvos al carrer.

—Senyors de l'Unió Catalanista! recobreuvos del esglai, comensèu altre vegada l'apostolat rural característic. ¡Els pobles vos esperen adherits! ¡Tota la pagesía vos anyora! Els *velariums* barrats dels cassinets de poble, surten de la calaixera del conserje, pera soplujar a l'orador, sigui qui sigui.

. . . . . .

Metralla, tornarà a espategar, *La Rebeldía*, en dirà de crespes, *El Descamisado*, s'embrutarà am la propia familia, *El Progreso*, posarà la Bola en marcha y *¡El Poble Català!* ¡aquell diari! sortirà dels llims carregat d'esportules.

Els expatriats tornaràn y podràn exercir d'expatriats, en Marius Aguillar serà en Marius Avolver, tots ens tornarèm a trobar a les mateixes hores y als mateixos indrets, fent la felicitat de les families.

S'obrirà la *Gran Peña* ab *frou frou* francès, tornaràn els *apaches*, farèm els prohibits ab menys ganes qu'are, perquè deixaràn d'esserho, anirèm al llit tart, s'acabarà'l periodo constructiu y comensarà el viceversa, farèm olla, saragata, xirinola, mandanga, xera, grimegia..... y tot, absolutament tot, serà orenga!

. . . . . .

Tornarèm a veure en Lerroux amb aquell aire de *sargento primero*, tornarà en Sol y Ortega y el puro, tot dos d'una pessa, en Moret ens farà riure, en Melquíades Alvarez farà *paraleles* a la Monarquía, en Weyler anirà a Melilla a fer amb el Riff un *caldo concentrado* per l'aliment nacional, el PAPITU es vendrà més que *La*

FEMINISME

—Una senyora está bé: ingènua als vint anys, elegant als trenta y coqueta dels trentacinc als coranta
—¡Què diu are'..... Una senyora no té mai coranta anys.

Vanguardia y fins publicarèm esqueles mortuories. *Dios sobre todo!!*

(Aquesta bagatela l'hem trobada composta encare de la setmana passada, per haver estat suprimida per la censura. Avui ja no hi ha censura, lo qual permet que hi hagi bagatela.)

S. P. Q. R.

El cinematògraf, qu'es una evolució del espectacle teatral, sofreix en sí mateix evolucions com el teatre mateix. Comensà essent fatalista. Els primers films foren fatalistes com el teatre grec. La polsaguera qu'aixecaben els murs qui queien, el ruixim de les onades qui batíen les roques, la fumerada de les armes de foc causaben admiració. Semblaven de debó. Els fenòmens naturals aquestos, costaven cinquanta cèntims d'entrada y fins a voltes una pesseta y tot. Dels fenòmens fatals y naturals, el film passà a la xavacanería, y hi restà. Hi romàn encare. Cops, persecucions tumultuoses, arruixades, baralles de clar y oscur personificades per emblanquinadors y carboners, tot el desvergonyiment del traumatisme put-xinelesc qui fa picar de mans am joia a la quitxalla, s'hi donà lloc y hora, se'l continúa donant. Els deus de la llar barcelonina be havíen de pagar am escreix la barcelonina devoció. Els deus de la llar barcelonina aportaren en forma de films grotescs el pà intelectual, únic que podía esser digerit per les ànimes dels renéts d' Amílcar Barca.

Després vingué el film d'art. El duc de Guisa...

LA VEU DEL BON SENTIT

—Es clar qu'havía d'acabar malament aquest diable de Ferrer am les seves idèies modernes..... vá, que Deu l'hagi perdonat!... .

El bon barceloní va al cinematògraf y s'hi instrueix. S'hi instrueix y s'hi *delecta*, com va dir en Cullaré, *Delenda est Cartago*.

Els francesos hi tenen la mà trencada, y'ls Narcisos Ollers, de París, no's descalifiquen pas per haver donat temes als operadors. París proveeix de films a tot el mon. El barri de Vicennes, aont opera la casa Pathé, no'n surt pas a menys de dos espectacles diaris en plens buievards. Quan passen els actors habillats en llurs vestits de comedia, corren, s'atrapen y's *maten* en mitj del carrer, la gent ni menys se gira. Sembla que passi en Cambó per la Rambla. Els francesos n'eren els amos; y'ls altres pobles n'han tingut enveja. No diguèm mal de l'Hispano-Films, que prou que sos operadors s'exposen la vida darrera de les figueres de moro al Riff. Parlèm dels italians. Els italians... els italians...

Quan algú se passeja pels carrers de Roma habillat de romà de la decadencia, els romàns diuen: es un parisenc. Y no s'erren. Els «Prix» de Roma, a l'Escola de Belles Arts, sovint se guanyen am temes d'altre temps, y no hi ha rès qu'influeixi tant en la vida d'un artista com lo que té en cartera.

Els italians son agraits. Shakspeare els hi manllevà arguments. Ells li retornen films. El film shakspearià are està de moda. Després de César, Nerón. Però com qu'en Shakspeare no s' en ocupà d'aquest derrer senyor, els italians quina t'en tan? s'en van a buscar actors anglesos. Ningú mellor qu'un anglès pot donar a un drama caràcter shakspearià. Un bon anglès va sempre ben afeitat com un bon romà. D'això vé, que l'autor anglès sentís tant bé l'ànima apassionada dels llatins.

La cara es l'espill de l'ànima. Desgraciadament, la rassa saxona es individualista y poc amiga del sacrifici. En això se diferencíen dels nostres catòlics, qui tant aimen el sacrifici..... dels demés. Y com que no l' aimen, cap d'ells fa'l sacrifici de sa glenxa encosmeticada... ni ai! de ses muscioses cames... César, Nerón! *Football!... Team!!!*...El film shakspearià pren tot el caràcter d'una partida de sport...Per altre banda, ningú pot dirse enganyat. Els soldats romans ja ho duen escrit en els feixos de les destrals: S. P. Q. R.

—*Senatus populus quæ romanus!*—deletrejarem a l'orella d'un bon burgès qui sèia aprop nostre a la *Sala Mercè*.

Y'l bon burgès, ens donà un copet de reconvenció amistosa a l'esquena y digué scientment:

—*Spor*, home, *spor;* que no s'ha fixat en les *pantorrilles!*

MISTO

(*No confundirlo con* FOSFOR)

ECLÉCTICA

—M'agrada l'aviació perquè son pocs els que'n poden disfrutar, per rès més.
—Y el sentit comú no t'agrada?
—No, home, es massa comú.

GAZETILLES

Diumenge passat van descubrirse en el C. N. R. de S. Martí uns quants medallons-retrats de patricis ilustres, assistint a la festa els descendents o families dels homenatjats.

Varen mancarhi els den Pau Clarís, qui malgrat esser canonge, no'n va deixar que, se sàpiga, de descendents. En Verdaguer Callís, tampoc va anarhi, en representació de la familia de Mossèn Cinto. Nosaltres en vista del treball que li porta això de dirse Verdaguer, lamentèm que'l senyor Callís, no pugui treures

el cognom inmortalisat per Mossèn Cinto ab *L'Atlàntida* y pel senyor Callís en el procés Ferrer.

L'Alfons Maseras ha dit a *La Publicidad* qu'estava acabant una tragedia.

En Maseres, no deu fer pronòstics. Què sab ell si serà una tragedia?

La Veu, parlant del viatge del Czar a Italia, en un article extret dels diaris conservadors francesos y belgues, s'explaiava en ditirambos a l'*Home Roig*.

Deliri de grandeses! Ja t'acontentaràs amb un La Cierva...

Pera en *Pol*, am la pujada dels lliberals s'ha interromput la regeneració d'Espanya.

Nosaltres, francament, crèiem que l'únic que s'havía interromput era la circulació de la sang.

El *Cu-cut* diu que la caricatura que publicavem en la primera plana del número anterior, es la den Coll y Pujol y no la den Cambó.

Cu-cut, venerable *Cu-cut:* ¿Quina culpa tením nosaltres de que'l senyor Cambó, fins en el físic, s'assembli, cada día més, als vells cacics? Ademés, no està bé que diguin això els distingits caricaturistes que necessiten posar moltes vegades, al peu dels seu dibuixos, el nom dels que caricaturisen, seguint les ensenyances d'aquell gran precursor del *Cu-cut* que al peu d'un dibuix posava: «Això es un gall».

Ja ho veus *Cu-cut*, patriarca *Cu-cut*, dels seus somnis per l'arcaldía de Barcelona, an en Cambó, no li resta més que uns quants pèls de la seva barba, iguals a uns altres pèls de la barba del senyor Coll y Pujol.

—Ja t'han publicat aquella poesía?
—Ja ho crèc: la van publicar totes les Publicitats del dijous passat.

¿S'enrecorden d'un article de l'Alomar a *La Campana*, tatxat per la censura desde'l títol a la firma? La cosa va esser així: El governador se fèia llegir els articles de l'Alomar. El tan horrorosament tatxat era un d'aquells monòlecs que quan li bull el cap a l'Alomar, sosté pel moll de Palma.

El senyor Crespo Azorín era un suro... Perdó, perdó per la paraula, prò era un suro. El seu noi li llegía l'article.

—No ho entenc—va dir.

—Jo tampoc, papà—va respondre'l primogènit.

—Doncs crida als censors.

Els censors varen acudir.

—A veure si vostès, que ja estàn familiarisats amb els escrits d'aquet senyor, entenen això.

Els censors llegiren, rellegiren y meditaren.

—No ho entenèm. Té una manera d'escriure aquet fulano...

El governador se va recordar de com l'Alexandre va resoldre lo del nus Jordià.

—*Tachen ustedes todo el artículo. Esto es un galimatías.*

El senyor Crespo Azorín era un suro...

Escena a la Lliga. En Cambó parla suaument, mirantse les ungles. Es un gest de gat, que li va molt bé al senyor Cambó. Arriva un moment que diu:

—A la Lliga Regionalista, y al que os parla, d'una manera especialíssima, se l'ha fet públicament el càrrech de fer política misteriosa y de habilitats; y vosaltres sabeu que l'habilitat d'aquesta casa y l'habilitat del que os parla no ha sigut altra que la franquesa.

En un salonet inmediat, y al voltant d'una taula, en *Pol*, en Moret, de Mataró, y en Badía y Andreu. En *Pol*, a l'escoltar an en Cambó, somriu com quan escoltava una picardía den Juli Ruíz. En Moret porta la *Veu* y en *Pol* el compte dels gastos electorals darrers. Se nota qu'en *Pol* no fa rebuts dels quartos. En Cambó va dient:

—Sens ha fet el càrrec d'una política misteriosa.

Ens han fet el present del senyor Suarez Incràn, perque diu que coneix Catalunya pam a pam.

Efectivament, el senyor Suarez Incràn, ha estat registrador de Reus, prò entre fingides malaltíes, llicencies, etz., etz., va estar a Reus, segons hem vist en el seu expedient, vintidos díes. Coneix, doncs, el senyor Suarez Incràn, vintidos pams de Catalunya.

RELLISCADES

Un telegrama de *La Vanguardia:*

«*LA HUELGA RUSA.—De Stokolmo dicen que el Rey llamó ayer...*»

¿Stokolmo a Russia? Se veu que ab tants fils s'han fet trenyines al cap del redactor dels telegrames del orgue d'ultratumba.

Teatralia convoca als autors que no hagin estrenat en teatres públics. Y comensa así la convocatoria:

«A fi de facilitar l'entrada en el teatre, als autors que no hagin estrenat...» Cosa fàcil, això. Ab dos ralets n'hi ha prou. Y al Tívoli per trentacinc cèntims.

LA MORAL

—Ja veuràs, noi, com que'l meu marit es del Comitè de Defensa Social m'haig de rentar d'amagat.

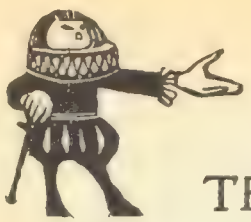

TEATRES

Principal.—Fan *El bon rei Dagobert.* A París, per la Fransa y per tot arreu del mon ha fet un èxit la farsa de que parlèm, però aquí a Barcelona xiulèm an en Gayarre o en Carusso y trovèm dolent *El bon rei.* Lo de les xiulades dels tenors ho comprenc perque apujaren el preu de les localitats y de l'entrada general, y lo d'*El bon rei* també ho comprenc, perque uns crítics son molt morals y uns altres escriuen drames y s'ha de protegir l'industria regional. Amb això de protegir l'industria, que contin am mí, però am lo de la moral, ¡no! ¡no! y ¡no!

A mí y a l'Urrecha, que com saben es l'altre crític digne de tenirse en consideració, ens té molt sense cuidado la moral; la moral y sant Eloy. Que consti.

Doncs lo més deliciós de la comedia, farsa o lo que sigui, no va ser a l'escenari; els crítics es divertíen al primer acte, reien y asseguraven que donaría entrades fauloses; però a una mala persona se li ocorregué treure una estampeta de l'any cinquanta, en que's demostrava que'l rei Dagobert duia les calces al revés y que'l ministre del rei no era Eloy, sinó sant Eloy. Llestos dede aquell moment. Oh la moral! Nosaltres dèiem, bé, sí, però no té que veure rès am l'alegría, ni am l'amor més o menos matrimonial; però ells rès, vinga moral.

Am tot consti que'l del *Brusi* l'ha anat a veure cinc vegades avans de ferne la crítica en que diu sense passió qu'es inmoral; s'ha descuidat d'allò de les pomes sanes y podrides; cuidado jove, cuidado.

La presentació de primera, sí senyor, dels actors primer que tot les actrius tant a la Xirgu com a la Santolaria, jo'ls hi diría quan van disfressades de reina y esclava uns *requiebros* com els del *Método Gorritz*; d'ells en Borràs molt bé sobre tot en el primer acte y en l'últim amb una menys de pesantor en l'accionar de primera. Sant Eloy es massa baix. Am tot ho fa bé tothom.

Respecte a la traducció, això son coses molt sèries y com que no fa riure, prou.

Granvía.—La Paraguaya Rip. Rip vol dir que Deu l'hagi perdonada y que *mortus est qui non respirat.* Al actor que fèia de negre en *La Paraguaya* si ho ha de fer sempre igual, també li diríem de bona gana Rip.

Tívoli.—En Gil es l'home de la dida, tot li surt bé; als demés temples de l'Art pocs parroquians y mals pagadors, en cambi a la barraca de l'Elías, a l'hora de pendre'l *vermout* no s'entenen ni els taquilleros ni els acomodadors. ¿Que, què fan? Doncs fan *Hip! Hip!* o *La Rabalera* o *Dolcretes,* es a dir, això ho fan els actors, el públic fa *grimegia* que diu en Campi. Ja ho tenen tot explicat.

Jo, allí sempre vaig al públic, però no siguin mal pensats, es per l'espectacle de la platea; com que allí no hi ha classes, els últims son els primers, y les llunetes s'omplen d'una concurrencia que menja castanyes y moniatos y fuma tabaco fort; un quart avans de comensar; ¡ja s'ha aixecat una boira! La comedia no es veu amb aquests vapors; però qualsevol vagi al Montseny per veure pujar les bromes o les fades que diu en Joan M.ª Guasch.

TAINE

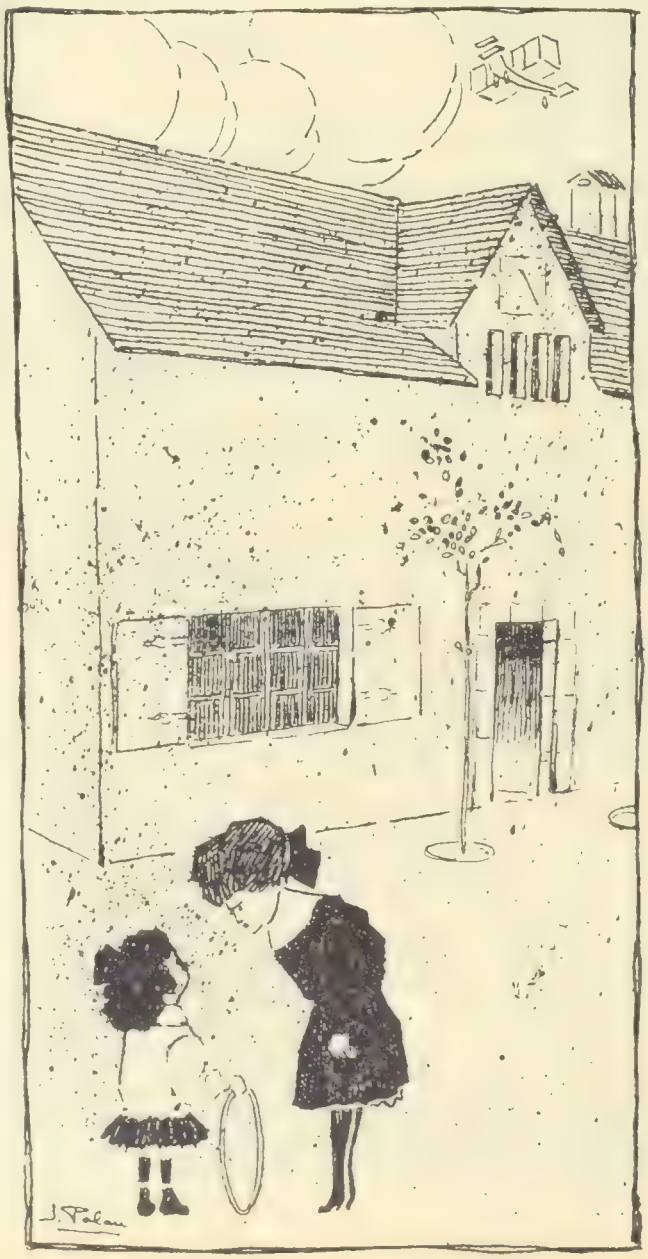

—Y, no's coneix si son mascles o femelles els aeroplans?

El Fenix

Hi torna a haver febre de construcció. La febre de construcció, es una de les febres de Barcelona. Fins are, tothom dèia que les lluites dels nostres díes havíen detingut l'engrandiment de la ciutat, però veient la febre de construir que hi torna haver, tothom comensa a creure que les lluites dels nostres díes hi han contribuit y's parla de llogar a un altre Lerroux per acabar d'excitâ'ls ànims y fer creixer ràpidament Barcelona.

Els que crèian qu'en Romanones era qui'ns havía portat al revolucionari Lerroux, are, segons sembla, tenen tendencia a creure que no va ser ell qui'l va portar, sinó catalans clarividents que van saber endevinar lo que convenía més a Barcelona.

Particularitat

En la febre de construcció d'are hi ha una particularitat. Els edificis que's construeixen no son tot cases de compravenda com els de la cèlebre febre del any 80, sinó que son per vida d'hereus. Ademés, aquestes construccions fan com tots els periòdics quan surten per primera vegada: venen a omplir vuits. Y els vuits qu'omplen no son vuits y nous, sinó que son al Passeig de Gracia, a la Rambla de Catalunya y als carrers que hi aflueixen.

Qui'ls hi havía de dir als homes d'idees avensades qu'ajudaríen a omplir aquests vuits, avans de l'adveniment de la Repartidora?

Mulei Hafid

Europa està segura de que Mulei Hafid es un humorista. N'hi ha per pensarsho, però no per creureho aixís com aixís.

Verdaderament després de trossejar als seus presoners de guerra y després d'haver rebut el missatje de la diplomacia europea desaprovantli aquesta conducta, protestar del fusellament del pobre Ferrer, com Mulei Hafid intenta, sembla una ironía. Ho sembla; no'ns atrevím a dir que ho sigui.

Que l'Hafid ens permeti l'honor de crèurel humorista, però no humorista am tanta finesa. Inclinemse a pensar que la seva ironía es riures de la nostra civilisació, trossejant, devant de l'Europa, als presoners de guerra. Es una ironía més propia d'un moro.

Ivern Rufol

—Francament, no es l'ivern qu'esperavem. Esperavem un'altre cosa. Després d'un ivern com el de l'última temporada, era d'esperar un ivern enraonat, que no fos fret, ni calent, una cosa qu'estés bé, no diré una primavera, però vaja, una cosa per l'istil. Sembla qu'era lo més propi, al menys tothom s'ho pensaba, perque crèguim que a Barcelona un ivern com el d'are hi ha vingut mol de nou.

—Y tal, home.

—Què li diré jo? qu'hagués fet set o vuit díes de fret per allí al Jener, tothom s'ni hauría conformat, perque ja veurà, l'ivern es l'ivern, però miri que comensar amb aquests cambis de temperatura, amb aquests vents, amb aquestes plujes, vaja, vaja, que vol que li digui? trovo qu'es massa. Vostè ja sab com som aquí a Barcelona.

—Sí, home, sí.

—No'm dirà pas que siguèm de mal acontentar. Me sembla qu'una ciutat més soferta que la nostra, francament, no la trovaríem.

—Am dificultat.

—Y doncs home, y doncs? Que després dels anarquistes, dels revolucionaris y de les altres peripecies, ens vinguin amb un ivern com aquest, siguèm francs, posèmse la mà al pit y confessemho: n'hi ha per protestar.

—Ja ho pot ben dir.

—No; perque si aquí visquessim tranquils, què li diré jo? que poguessim anar per la Rambla am tran-

ELS INFAMES ANUNCIANTS

—An en Ferrer el fusellaren sense probes y an aquets terribles industrials que tantes probes ostenten no'ls diràn rès; ¡mirèu qu'es prou!

BONS MODOS

—¿No ho sabs? Acaben de trovar al autor de les bombes. El diari ho porta; jo ho he vist.

—Perquè ho has vist m'ho crèc, que si jo ho hagués vist no ho creuria pas.

quilitat, ja veu si demano poc, y ens vinguessin amb un ivern rigorós, alabat siga Deu! també'l pendríem, perque altres ciutats hi ha que'l tenen rigorós, però aquí? vaja: no se com dirho, no trovo gens estrany que'ls catalans sempre's queixin.

—Per forsa.

—Are que vostè'm digués: aquí'ls iverns cada any son més dolents, no's pot anar pel carrer: fret, pluja, vent, tot lo que vulgui, però a la ciutat hi ha pau; veu? també hi passaría. No soc exigent y crec que com jo tots els barcelonins: però tot a l'hora, francament.

—Es massa, es massa: té molta raó.

ARPOL

Sonata XIV (op. 51)

Lo que sempre vos he dit, tot es qüestió de la planeta. ¿Que la planeta es que tot anirà bé? Tot bé. ¿Que la planeta senyala malestrugancia? Ja pots agafar l'ofici o les idees que vulguis; ¡millor sería qu'anessis a tirar gossos al mar! La den Lerroux es de les bones; quan jo llegía qu'havía enviat unes vaques a la Casa del Poble pensava: tu si qu'has agafat la vaca per la cúa.

Are, diumenge que vé arrivarà, am retràs però am ventatjes, una d'elles serà que l'Himne al Caudill estarà ben ensajat y ¡com no! que diuen els cubans, si han tingut tants díes de reculliment per ensajarse. Les arrivades den Lerroux tenen molts partidaris, però entre tots, els grans entusiastes perteneixen a les servituts dels burgesos y aristòcrates del Passeig de Gracia y carrers del voltant. Aquets senyors propietaris y llogaters —feta l'excepció del senyor Giner— tenen el punt de fer tancament de portes, forats y finestres en els díes de vinguda radical y el servei, amparantse en la decisió dels amos, s'estalvía d'espolsar màrfegues y matalassos, catifes y flassades. Segurament que moltes cambreres d'aquells paratges s'estimaríen més cusir un trajo de República per la nena del porter, que planxar el refajo de la senyoreta o la petxera del senyoret. ¡Al baixador donces, dames rojes, joves selvatjes y Caselles aimants de les multituts!

En aquets temps de transcisió es molt facil refredarse, y sinó que ho diguin els teatres y sinó el senyor Cambó; als primers no hi ha ningú y quan hi van es a fer mal o escalfarse picant de peus com l'altre día en el «Nuevo»; a sentir al senyor Cambó si que hi anà gent, y gent de bé, però com hi hagué molt escalf al sortir el *leader* al aire *lliure* s'encostipà y ens hem quedat, per are, a l'hora en qu'entrèm en caixa, sense sapiguer les orientacions que vol donar a la política catalana. Potser quan siguèm en caixa, les sabrèm y aleshores ens faràn sortir de fogó. Deu sobre tot.

No hi ha diari com *La Vanguardia*, porta tots els morts de suposició, totes les noticies del palau del Bisbe, totes les mentides del *Journal* y el *Matin* del día avans y un conjunt d'errades y relliscades en cada número, que seríen suficients per omplir aquella secció de bestieses que publica el *Mercure de France*. Diu la del dilluns que'l senyor Lerroux vol que'l pugin sobre la viga, que vol ser quefe, que no vol amos —am això fa bé— y finalment el moteja y li diu Pio Felice, triomfador troiano. ¿Sabèu què? En Cullaré fa la nota política de *La Vanguardia*, ¡m'hi jugo un peix!

Això de parlar de política es com menjar cacauets, fa ordinari, no dona suposició però un cop has comensat a parlarne o a menjarne, no acabaríes mai la saliva o te n'empassaríes tota la cabuda d'una locomotora de llauna.

Jo trovo qu'això dels polítics s'assembla als malabaristes, o als del trapeci o als de la barra o als saltadors, y nosaltres al públic de Circol Ecuestre. Comensa un malabarista a fer rodar plats enlaire, de primer no té interés, roden per sobre'l cap, per sota l'aixella, per entre les cames, però com dic, no té interés. Després els tres plats es tornen quatre o cinc o sis y corren com mals esperits de les mans del artista a l'atmòsfera terrestre, això dura un minut, dos, tres, quatre, cinc..... ¡ca! no, mai arriva a cinc; avans el públic s'enterneix y clama: prou! prou! y fa parar l'espectacle. Y lo mateix que am els dels plats, passa amb els del trapeci y am els de la barra fixa y amb aquells, qui fan un reguitzell de salts mortals tan vertiginosos que semblen rodes de rellotges espatllats. Bé, donces jo no comprenc perque'ls han de fer parar. Lo millor fora esperar a que ells es cansessin, o els plats es quedessin volant tots sols o es trenquessin si queien; això últim es dificil perque sempre son de llauna.

Amb els polítics passa igual, comensa en Maura a fer equilibris; un projecte d'això, una llei d'allò y rès, no interessa, però quan comensen les voltes vertiginoses y la cosa s'anima y no sabèm si'ns quedarèm enlaire o ens trencarèm, tothom crida: prou! prou! y s'acaba l'es-

pectacle per comensar amb el que donarà en Moret, qui farà de saltador, per exemple; primer ens en farà un y després un altre més dificil y un tercer encare més dificil, però quan vinga l'arrancada y comensin els salts de boig, sense parar, anant d'Herodes a Pilat, sense veure aont té'l cap, tots cridarèm: prou! prou! y ens quedarèm sense sapiguer com tenía d'acabarse.

Jo no hi estic conforme. Quan vaig a comèdia vui veureho tot y quan comensa un gobern y diu que farà un programa, jo també vui veureho tot. Si m'en canso, els cridarè: ¡tòrnaten al llit qu'això es la lluna! o ¡torneume el ral que no vui més comèdia! Però, paraula que això ho faría al principi, mai quan es representessin guerres y violacions y fets vandàlics. No comprenc com no interessen.

MORITZ IX

—Pensa sempre, filla meva, en la fragilitat de les coses d'aquest mon.
—Si, pare: justament are fará vuit dies que se'm va trencar un nevodet.

Correspondencia

Bifteck, Es deficient de forma y l'assumto es gastat y insignificant.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

gobernador restà am Cunegonda. Aleshores li declarà son amor, li assegurà, que si ella volía, l'endemà seria el seu marit devant de l'Iglesia y si no volía, ho fora desseguida que hagués fruit els seus encants. Cunegonda demanà un cuart d'hora per reflexionar, per consultar am la vella y per determinarse.

La vella digué a Cunegonda: Senyoreta, vos teniu setanta dos cuarters de noblesa y cap diner: de vos depèn l'esposar al més gran senyor de l'Amèrica del sur, el qual ademés té un bell bigoti; ¿teniu motius per fer el punt d'aguantarvos en una fidelitat a prova de bomba? Els Bulgars vos deshonraren, un jueu y un inquisidor han fruit les vostres gracies; la malestrugancia dona uns certs drets. Vos asseguro que jo, en el vostre lloc, no tindría cap escrupol en casarme amb el gobernador y fer la fortuna del capità Càndit. Mentres la vella parlava aixis, am tota la prudencia que donen l'edat y l'experiencia, es vegé entrar al port un petit vaixell: portava a bordo un alcaide y uns agutzils; veieu lo qu'havía passat:

La vella havía endevinat qu'era el franciscà de màniga ample, qui robà els diners y les joies a Cunegonda en la ciutat de Badajoz quan fugia precipitadament am Càndit. El frare volgué vendre algunes pedres a un argenter. El marxant reconegué qu'eren les del gran Inquisidor. Avans de ser penjat, assegurà el franciscà, haverles robades, després digué a qui y el camí que seguíen els perjudicats per ell. Ja era de domini públic la fugida de Càndit y Cunegonda. Els perseguiren fins a Cadiz; allí sense perdre temps enviaren un vaixell per atraparlos. Aquet barco acavaba d'arrivar a Buenos-Aires. Desseguida corregué la brama de que venía d'arrivar un alcaide per agafar als assesins del gran Inquisidor. La prudenta vella desseguida es donà compte de lo que calía fer. Vos no podèu fugir, digué a Cunegonda, ademés no corrèu cap perill, no son pas vos qui havèu mort l'inquisidor y encare que ho fossiu el gobernador vos aprecia massa per permetre que vos maltractin, restèu. Desseguida corregué a trovar a Càndit: fugiu, li digué, o sou home cremat avans d'una hora. Certament no hi havía un moment per perdre, però com separarse de Cunegunda? ahont refugiarse?

CAPITOL XIV

De la rebuda que feren els jesuites del Paraguay a Càndit y a Cacambo.

Càndit s'havía emportat de Cadiz un criat com molts s'en tornen a les costes d'Espanya y ses colonies. Tenía un quart de sang espanyola, era fill d'un mestis, nasqué a Tucuman y havía estat: escolà, sacristà, mariner, frare, camalic, soldat y lacaio. S'anomenava Cacambo y estimava molt a son amo, car Càndit era un bon home. Aquet criat ensellà ràpidament els dos cavalls andalusos. Apa, amo meu, seguim el concell de la vella, marxèm, apretèm a corre sense tombarnos. Càndit esclatà en plors: Oh estimada Cunegonda! tenirvos d'abandonar are que'l senyor gobernador anava a casarnos! Pobre Cunegonda a qui he portat desde terres tan llunyanes, quines malaventures no vos arrivarán?

—Ja s'arreglarà, digué Cacambo, les dònes se surten de tot, Deu les protegeix, corrèm.

—Ahont vols portarme? Ahont anèm? què farèm sense Cunegonda? deia Càndit.

—Per Sant Jaume de Galícia, respongué Cacambo, no volía fer la guerra contra'ls Jesuites? donces la farèm en son ausili; conec molt be els camins y vos enmeno al seu reialme; estaràn molt contents de tenir un capità que fassi l'exercici a la bulgara; estic segur de que farèu la gran fortuna; si els comptes no surten bé en un món y ha que cercarlos en un altre. Dona molt gust, veure y fer sempre coses noves.

—Aixis, tu ja has estat al Paraguay? —preguntà Càndit.

—En veritat que si, era famul del colegi de l'Assumpció, conec tot el govern dels *padres*, tant bé com els carrérs de Cadiz. Es una cosa admirable aquet gobern. El reialme té més de trescentes hores de diametre; està dividit en trenta provincies. Els *padres* ho tenen tot, els demés rès; es l'obra mestra de la raó y la justicia. Per ma part no conec rès tant deliciós com els *padres*, aqui fan la guerra al rei d'Espanya y al de Portugal, a Europa son els seus confessors; aqui maten als espanyols, a Madrit els envien al cel; això m'encanta, endevant! serèu l'home més felis del món. ¡Quina alegría tindràn els *padres* quan sàpiguen qu'ha arrivat un capità que sab l'exercici a tall dels Bulgars.

Quan arrivaren a la primera avensada Cacambo digué al cen-

Els fets vandàlics y el Dr. Estebanell

A visitat la nostra redacció un prestigiós fabricant mataroní, protestant de certes frases del Dr. Estebanell, una oració, ab xistos fúnebres, que copetà el día de Tots-Sants en l'Esglesia de Santa María de Mataró. Diu que va dir als fabricants que si xuclaven la sang del obrer y si l'explotaven, etz. A nosaltres de tot això: plim! Va interessarnos molt més pendre nota dels xistos de l'orador sagrat.

La funció era de desagravis a santes Juliana y Sanproniana perquè'ls fets vandàlics de la setmana tràgica y sagnanta impediren que la festa major se celebrés. Y el predicador va desferse amb això del vandalisme y recomanà als fidels oients «que quan vegessin els capellans de paisà se cordessin l'americana». Desafià als anticlericals dientloshi «que no acabaríen amb el clero», perquè «mala herba mai mort». En un moment de sinceritat exclamà: «Hem de procurar que'ls nostres fills...» Aquí va corretgirse y digué: «que les noves generacions.....» Calificà a Mataró de perla de Catalunya. Y resà una Ave María a la Verge Santíssima «perquè no tingués enveja de les Santes». ¡Sempre tant galant ab les dames!

Diu que'l public rigué els xistos y en certs moments anà ben prim que no esclatés en aplaudiments entussiastics.

La Divina Majestat era exposada. ¡Que hi farèm! perque s'exposa.

Felicitèm coralment al nostre benvolgut correligionari pel nou èxit obtingut a Mataró.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

---

tinella qu'un capità volía veure al comandant. L'anaren a cridar al cós de guardia. Un oficial paraguaio corregué a agenollarse als peus del comandant per portarli la nova. Càndit y Cacambo foren primerament desarmats, després els prengueren els cavalls andalusos.

Foren introduïts entre dos rengles de soldats, el comandant n'era al cap de vall amb el tricorni posat, la sotana arremangada, l'espasa al costat y l'alabarda a la ma. Feu un signe; vintiquatre homes corregueren a envoltar els forasters.

Un sargento els digué que calia atendre, que'l comandant no podía parlalshi, ja que'l reverent pare provincial no permetía que cap espanyol obris la boca com no fos en sa presencia ni romangués en el territori més espai de temps que unes tres hores. —Bé, digué Cacambo, però el senyor capità s'està morint de fam y jo també, ell no es pas espanyol, es allemand fora possible que'ns morissim de gana, tot esperant a sa reverencia?

El sargento corregué a donar compte d'aquesta alocució al seu comandant. ¡Lloat sia Deu! digué aquet senyor, sent allemand ja puc parlarli, que'l condueixin totseguit a la meva tenda camperola. Seguidament condugueren a Càndit a una glorieta de verdor ornada amb una columnata de marbre vert y d'or y plena d'una munió de gabies en que cantaven cotorres, colibris, aucells-mosques, pintades y tots els demés aucells estranys. En una vaixella d'or tentava un esmorsar deliciós; mentres els paraguaios menjaven blat de moro, en escudelles de fusta, en plè camp, torrantse al sol, el bon pare comandant entrà a la tenda camperola.

Era aquet un home jove, plè de cara, blanc però bastant colrat, ull viu, orelles vermelles, aire orgullós, però d'un orgull que no era espanyol ni jesuitic. Les armes com també els cavalls andalusos foren retornats a Càndit y a Cacambo; Cacambo els donà grà, y els fermà a la voreta de la barraca, els vigilà cuidadosament tenía por d'una sorpresa.

Càndit primerament feu un petó a la sotana del comandant, després s'asseguerem a taula. Aixis sou allemand? —preguntà el jesuita en llengua germana.— Si, reverent pare—digué Càndit.— Al pronunciar l'un y l'altre aquets mots es miraren amb una emoció y una sorpresa que no era pas possible dissimular.

—Y de quin lloc d'alemanya sou, —preguntà el jesuita.

—De la porca provincia de Westphalia, soc nat al castell de Thunder-ten-troncku.

—Oh cels! es possible això! —exclamà el comandant.

—¡Quin miracle! —digué Càndit— Aleshores sou vos? Sembla impossible!

Desseguida cauen l'un en brassos de l'altre, s'apreten, deixen escolar torrents de llàgrimes.

En forma que sou vos? reverent pare? que sou vos el germà de l'hermosa Cunegonda? però si els Bulgars vos mataren; oh fill del senyor baró! y are jesuita al Paraguay! Certament s'ha de reconeixer que'l món es una estranya cosa! ¡Com fora felis Pangloss si no l'haguessin penjat!

El comandant feu retirar als esclaus negres y als paraguaios que donaren beguda en gots de cristall de roca. Després remercià per mil vegades a Deu y a Sant Ignasi. Després tancà altre volta a Càndit entre'ls seus brassos; els rostres d'abdós eren mullats de llàgrimes.

Oh! encare seriau més admirat, més commogut, més fora de vos mateix si jo vos deia que la vostra germana Cunegonda a qui creieu amb el ventre overt, romàn plena de salut.

—Aont?

—A la vorte, a casa'l governador de Buenos Aires: jo vareig anarhi per guerrejar contra vosaltres.

Cada mot que deixaven anar en aquesta llarga conversa esdevenia un nou prodigi. Tot el seu esperit volava sobre la llengua, vigilava en llurs orelles y iluminava llurs ninetes. A la fi eren allemands, aixis restaren a taula molta estona esperant el reverent pare provincial; mentres eren asseguts el comandant parlà com segueix.

CAPITOL XV

De com Càndit matà al germà de sa estimada Cunegonda.

Sempre tindré present el jorn horrible en que foren morts mon pare y mare y devant mos ulls fou violada Cunegonda. Quan els Bulgars s'en anaren cercaren per tot arreu la meva adorable germana, impossible fou trovarla; al pare, a la mare, a mi, a dos criades y a tres xicots degollats ens carregaren en un carretó per portarnos a enterrar en una capella dels jesuites que s'alsa a dugues hores de casa nostra. Un jesuita ens ruixà amb aigua benèita, era horriblement salada, dos o tres gotes m'entraren en els ulls, el *padre* s'adonà de que jo feia moiments am les parpelles, imperceptibles moiments: aleshores posà la ma sobre'l meu pit y sentí batí el cor: hem socorregueren y al cap de tres setmanes com si rès.

Recordèu que jo era guapo, estimat Càndit? Donces després de la malaltía ho era molt més; rès té d'estrany que'l reverent pare Cronst s'enamorés de mi y hem dongués proves de la més tendra amistat.

(Continuará)

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

(Continuació de la 1.ª pàgina). ..... Si la coalició de les esquerres li permet.

ANY IL—NÚM. 51. 10 CENTIMS BARCELONA 17 NOVEMBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

L'arribada den Lerroux o arribar a misses dites.

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCHNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 51. BARCELONA 17 NOVEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

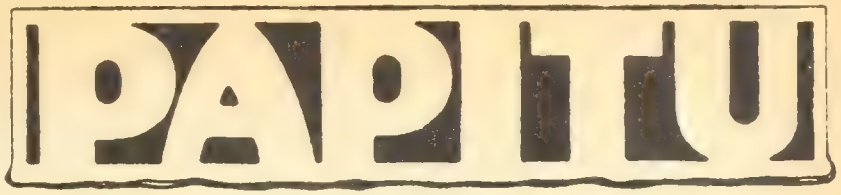

En Maura a Barcelona

L continuador de l'historia d'Espanya, diuen que ha organisat una serie de mitins a provincies. Rès, com un torero que fa la despedida.

La *tournée* comensará per Barcelona, y en Maura posará a la Lliga, no sols per raons de familia, sinó perque fins el nom del lloc li plau: Plassa de la Cucurulla!...

¡El tràfec que hi hà, preparantli hostatge! Lo primer que faràn es treure aquella esposició permanent de quadros que hi hà als baixos, pera no ferir la modestia pictòrica de l'hoste. Fins el retrat del Dr. Robert desapareixerà... Després del descendiment del Dr. Robert, comensaràn les festes:

I. — *Te-Deum* a la Mercè y visita a la clàssica ermilla, de la qual el Rector n'hi retallarà un tros, pera que li fassi d'amuleto.

II. — Recepció a la Lliga. En Prat, per primera vegada se posarà la creu. Després desfilaràn en Puig, l'Abadal, en Ventosa, en Vallès y Pujals, l'Esclassans, l'Escalas y tots els representants de càrrecs de la Diputació, Ajuntament, entitats econòmiques y bancaries, etc., etc., queaquell día hauràn de tancar les oficines.

III.—Funció de gala en un teatre, que probablement serà'l Romea. Se representarà *Hamlet* y les ombres tornaràn a acusar.

IV.—Visites als Círculs Artístics. Els *rapins* de Barcelona li faràn ofrena d'una calaixera simbòlica com a recort.

V.—Passejada per la Ciutat, ab Elegía a Itàlica constant.

VI.—Gran mitin, que constituirà el rovell de l'ou de la visita. Se celebrarà a porta tancada. En Maura, en son discurs, donarà per definitivament trencat el pacte del Pardo y declararà constituit en sustitució d'aquell, el de Montjuic.

Es probable qu'en el programa hi figuri algun altre número.

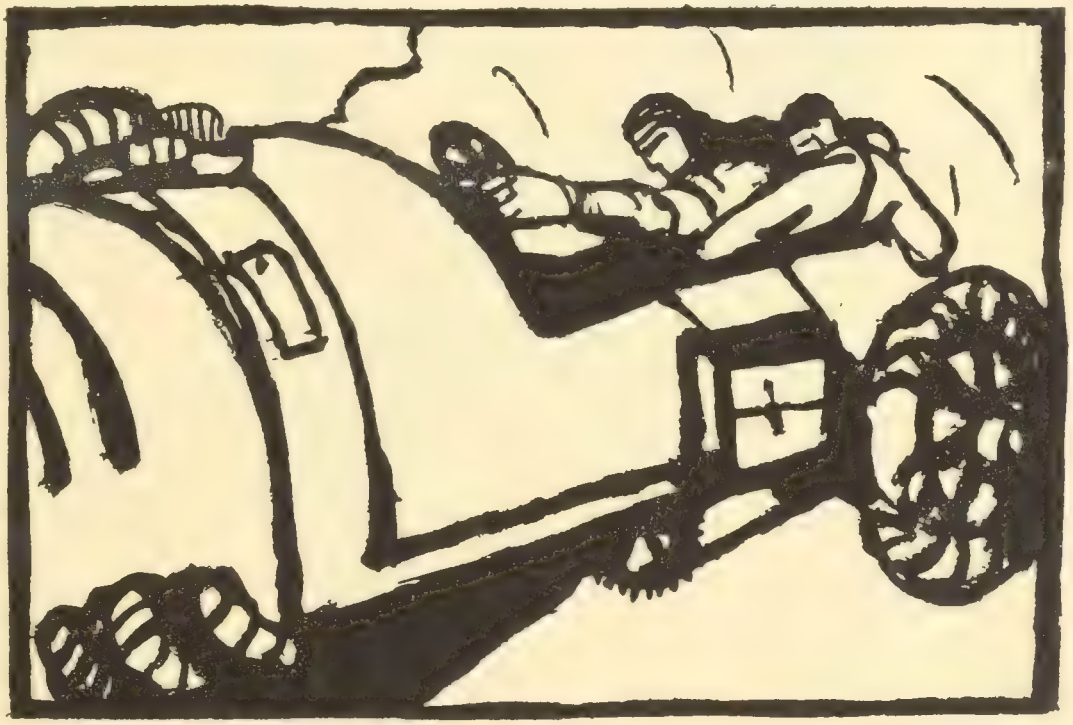

—Estic arruinat. No sé si despedir al *chauffeur* o a la querida.
—Bah! no t'hi amoinis ja't despedirà ella.

Els preus del pobre Bernis

En Bernis, es un home de pocs preus. Per ell, un Tristany, encare que sigui de Wagner val una pesseta; tot lo més, sis rals, com si fos una sonàmbula. Aquets son els dos únics preus fixos—els que no's poden regatejar—que posa al Tristany y això al quint y quart pis, perque els altres llocs son a preus convencionals, però tots més baratos que'ls dels dos pisos qu'are dèiem. Les butaques, contat y debatut, surten a ral, com a les fires, a ral la pessa, encare que la pessa tingui tres actes, decorat den Soler y Rovirosa, Deu l'hagi perdonat, y música den Wagner, al cel siga.

Els palcs de 1.er 2.on y 3.er pis y tot l'anfiteatre surten de franc y els palcs principals y platees, no solsament surten de franc, sino que l'abonat encare cobra un tant de l'Empresa, sense que tingui ni l'obligació d'aplaudir, que sembla que sería lo més natural.

Ja casi bé no es possible anar a sentir el Tristany am més bones condicions. En cap teatre del mon deu ser possible. Aquí a Barcelona, al Liceu, sí y encare s'hi pot obtenir lloc am més bones condicions, o sinó que ho diguin els propietaris que a les portes del teatre venen les seves localitats —ells mateixos, o els seus nois.

Aquets propietaris son els més entussiastes de Wagner, perque quan al Liceu fan Wagner cobren dels seus llocs els preus que volen. Per això'ls hi diuen els wagnerians.

Y es clar, en Bernis, el pobre Bernis, no té altre remei que fer la competencia a n'aquets wagnerians y donar les butaques a ral y'ls palcs de franc.

Això, al estranger no passa. Quin país! Ah! pobre Catalunya! pobre Catalunya! pensar que a Barcelona, a un Barcelona! el Tristany va a pesseta, a pesseta y a sis rals. No sé pas ont anirem a parar. Quins preus! quins preus! Això ja es massa poc.

Però lo més trist, lo verdaderament sensible, es que'l resultat de tot això'l paguen els pobres rics, els pobres milionaris catalans, tots ells tant entussiastes de Wagner. Perque are díguinme: Com es possible qu'un senyor que té automòvil, casa al passeig de Gracia, querida al carrer de Sepúlveda, senyora y fills, tot propi,'s rebaixi a anar a un teatre ont les obres com el Tristany van a pesseta? Francament que'ns dispensi en Bernis, però ja pot veure ell mateix que demana un impossible. Que's pensa que no tenen dignitat els milionaris catalans per wagneristes que siguin? Senyor Bernis, som o no som? Avui un home que s'estimi y tingui diners, no hi pot anar al Liceu.

Es clar que'l pobre Bernis també té tota la raó, perque li fan la competencia a casa mateix, però ja veurà, que's jugui'l tot per tot y surti lo que surti, perdut per perdut, no's pert mai per probar una cosa. El no ja'l té: que posi'ls preus alts, ben alts, com més alts millors. Per exemple: entrada al quint pis, cinquanta pessetes, y aixís per l'istil.

—Va morir molt dolsament ¡pobreta! Va morir de la diabetes.

Ell ja coneix a Barcelona y ja veurà com d'aquí quatre díes el quart y el quint pis seràn plens de gom a gom y tot de milionaris y milionaries que pel sol fet de ser els llocs de preu, hi aniràn encare qu'hagin de fer dugues hores de cua al carrer de Sant Pau.

Que'ls propietaris allavors posen les butaques a mil pessetes? No hi fa rès. En Bernis posa'ls últims pisos a dos mil l'entrada. Què passarà? Tres coses: 1.a que'ls rics de Barcelona, sense rebaixarse podràn gaudir dels drames wagnerians que tant y tant els hi agraden; 2.a que quan els propietaris que li fan la competencia se'n adonaràn, en Bernis ja serà milionari y 3.a que'ns treurem la mala fama que tením entre'ls empressaris de tot Europa, que'ns acusen de fer desmerèixer els preus de les grans creacions artístiques.

Se'ns ha dit—encare que no ho creièm—qu'aquets empressaris tracten de formar una Lliga per privarnos de representar lo bò y millor de les obres que's produeixen si seguim obstinats per aquet camí. Sería vergonyós, per nosaltres, però hem de reconèixer que'ls empressaris tindríen raó que'ls hi sobraría, perque are figúrintse'l día que comensés a estendres la veu per Europa de lo que passa al Liceu de Barcelona, lo que faríen els estrangers que son gent pràctica, sobre tot els anglesos; agafaríen el tren y cap a Barcelona falta gent. Sentiríen el Tristany, veuríen revolucions, visitaríen Catalunya, estudiaríen el moment polític actual,

—No les entendréu mai les coses d'aquest món. An-a-mí, per nano, no'm van voler per soldat, y en cambi, en Weyler qu'es més menut que jo, ja fa una pila d'anys qu'es general.

veuríen el mediterrani, pujaríen al Tibidabo y encare hi surtiríen guanyant diners.

Naturalment, qu'això si fos, sería molt bonic per la Societat d'atracció de forasters y pels hostals, però, y la Lliga d'empressaris? Ah! aquesta, aquesta es la dificultat. Si no fos aquesta rai. Oh! y quins uns els catalans. Com si no'ns coneguessim.

ARPOL

Paper poètic

L water-closet de la *Maison*, han posat un paper higiènic d'aquells que'ls impressors ne diuen «verjurat». Tots els periodistes que'l veuen, tenen la mateixa exclamació: «Caram, quin paper més bò pera quartilles», però com bons periodistes saben que un succès no pot anar a polítiques, ni un telegrama a les gazetilles, que tot té un lloc precís en aquest mon y que'l del paper aquell es precisament el water-closet. Un paper molt humil, pera un paper que podría recullir el pensament den Casellas o de D. Teodor Baró, però que's vol fer, si fins Jesús va dir als homes y als papers: Sempre hi hauràn pobres y rics entre vosaltres.

Però no tothom té la discreció dels periodistes. En Mainar, en Figuerola, l'Aguilar, tots els periodistes que fan gasto a la *Maison*, a l'agafar el nou paper, diuen: «Cumpleixis la voluntat de Deu». Y el paper va a parar a l'abim insondable del No Rès. Sols en Xavier Viura ha caigut en la temptació y fent veure que compleix ab la naturalesa, cada día fa correr el paper higiènic, provisionantse de quartilles.

En Viura fa bé. En Viura es un poeta pulcre y virginal que canta les castes donzelles, la Santíssima Verge y els crepusculs de color de viola. ¿Ont trovar un paper digne de les seves cantigues, un paper ab flaire d'incens o de flor de taronger? El paper de la *Maison* està esterilisat, té suavitats poètiques y la blancura d'un cor de nena qu'encara no ha confessat, y en Viura, satisfet d'ell, se n'aprofita, omplint de poesía lo que altres sers d'inmunda prosa.

Una nombrosa comissió de dependents d'*El Siglo*, ens ha vingut a dir que allò que deiem d'*El Siglo* la setmana passada, era absolutament inexacte. Ja ho sabíem, però l'invenció ens va fer gracia y la varem insertar. Se veu que no'ls hi agraden gaire les faules als dependents d'*El Siglo*. En cambi, als nostres amics, els hi van d'allò més bé. Quedem, doncs, en que allò de *Els anys fan la virtut* no va passar en *El Siglo* y en que'l PAPITU no es lectura pera tots.

Penya de l'Ateneu. Presideix en Sunyol, que seu en la cadira, com un moro. En Moles, com que un altre porta la paraula, mossega'l bastó. En Font (a) el *Menut* diu coses brutes y sentintles en Domènec y Montaner s'en va. En Domènec y Montaner es un home que no sab perque existeixen en Puig y Cadafalc, la sicalipsis y les píldores del Dr. Pizà, que han fet famós al cardenal Cassanyes. Se parla de la Gloria Laguna y de l'Esparza, y a més, de l'incendi del teatre de la Sarsuela. En Domènec afirma que l'incendi, fa recordar a Sodoma y Gomorra. Y en Font, diu:

—Si aquest incendi fos com el de Gomorra ¡que n'hi hauríen d'estatues de sal a Madrid!

—¡Tu! Tot un metge, suicidarse!
—Es que no tinc visites y no hi sé estar sense fer rès.

En Collaso, l'ex-cacic, ha substituit a n'en Coll y Pujol, en l'arcaldía. Ens hauríem estimat més al seu germà. La qüestió es que hagi sortit en Coll y Pujol, perque vaja, la veritat, era massa extrany... Parlava com el Comendador, no's prestava a la broma y, com deia un vell federal, si sería especial, que essent geperut era més alt que tothom.

El Poble Català donava compte de dos curiosos avisos en la secció de «Lletres y Arts»: dels ensaigs d'un altra obra den Morató, y, seguidament, de que'ls qui pateixen del estòmac prenguin l'específic X.

No hi havía necessitat d'aquesta ignoscenta indirecta per quant tothom està ja convensut de que les obres den Morató son *¡magai!* indigestes de valent.

Fa bastants anys que's fundà el «Círcol Artístic de St. Lluc», quan encare no existía el «Comitè de de Defensa Social».

En els seus primers temps contà am nombrosos socis entussiastes, uns pel caràcter catalanista y altres pel color marcadament clerical del nou Círcol *Artístic*.

Am l'aparició del Comitè de Defensa's mermà bastant la recaudació de quotes, però lo que més perjudicava a la santa germandat era el que cada any dos o tres socis sortissin am la indecorosa pretensió de volguer dibuixar model de dòna ademés dels models d'home, de gos o de cavall. Tal pretensió cada any era dignament denegada, els dos o tres socis libidinosos se donaven de baixa y'l «Círcol» s'anava decandint... decandint. Fins que's presentà aquest apremiant dilema: o accedir a l'horrible inmoral pretensió o desaparèixer. La junta, després de nombroses consultes al Rvt. Consiliari, al rector de la parroquia y al bisbe, optà per la transigencia. Are, els «fets vandàlics» han vingut a tirar per terra tots aquets bons propòsits. La Junta s'ha reunit solemnialment pera acordar la revocació d'aquest acord «perque no semblés una concessió als lliberals».

Si entrèu a *cân Lluc*—com ne diuen desdenyosament els socis candidats a baixa—y a la bafarada putrefacta que s'en desprèn se disculpen dient qu'es a causa de que'l conserge no's renta mai la cara o de que l'escusat no té mai aigua pel sifón, no us els creièu: son els sucs de la descomposició que ja's filtren per les parets.

Al Jai-Alai, hi hà un pelotari que's diu «El chiquito de Cambó.»

¡Pobre Cambó! ¡Còm el tracten! ¡Y còm se té de veure! Serho tot, y tenir d'acabar guanyantse la vida ab les pilotes.

En Lerroux ha dit que's tenía de fomentar l'agricultura.

Vetaquí a n'en Lerroux de segon agricultor d'Es-

panya. Però si d'agricultors es el segon, de remaders es el primer.

La Tribuna demana'ls comptes de les 20,000 pessetes que's varen recaudar quan les primeres eleccions de la Solidaritat. Els reclama de la Lliga o de l'Agulló, el seu secretari.

Fa malament *La Tribuna*, perque aquelles pessetes son l'única cosa positiva que's va treure de la Solidaritat.

Sonata LI
(op. 20)

A la arrivada del caudillo

En aquest cok-tail se'ls en hi ha anat la ma tiranthi angostura, això per mi no es cap defecte però per l'amo del establiment es un perjudici; ja s'apanyarà y sino perque descuida la dependencia.

Doncs ja'l tenim aqui. Desde les finestres del «Círculo Artístico» he vist la gran arrivada y tot ha anat com vos dèia, molta gent, moltes finestres tancades (les del «Círculo» feren la excepció) y una nena vestida de república, amb una bandera d'aquells tres colors que'm treuen les ganes de ferme republicà. Jo faig molt cas de les coses exteriors. Els colors de la bandera francesa per exemple fan bonic, però la tricolor d'aquí, molesta extremadament, el vermell desapareix y no més queden el groc y el morat, ¡sembla un hàbit de Snt. Joseph!

No sé com Don Alejandro, que té tanta influencia y sab que l'obeiràn no més aixecant un dit, no fa treure el groc y el morat y's queda amb el vermell tot solet. Es clar que'l vermell solet molestaría als correligionaris que hi volen el groc y que s'en aniríen cap a un altre botiga, però, ¡potser en vindríen d'altres!

Jo l'he anat a rebre, de tots modos, perque m'agrada veureho tot y després he pujat a la tribuna, perque a la casa del Poble son molt amables amb els periodistes y desde allí he sentit al *caudillo* y al ressò de les seves paraules que tornava una Eco amagada en un cel obert. ¡Oh, y que les honrades masses s'empiparen am la ninfa; però ella no volgué callar y tinguerem que passar mitja hora sentint ¡correligionarios! ...arios, ¡Amigos! ...higos. ¡República! ¡y ca!

Sigui com sigui, Don Alejandro no va quedar malament, però mai s'acaba tot bé, la plebs va volguer sentir a l'Azatti y en el pecat va portar la penitencia. Quansevol me farà creure, are que l'he sentit, la calumnia den Soriano, dient que a París feia de *camelot* a l'entrada d'una ballena de cartró. Un *camelot* ens haguera fet passar un bon rato y ell no ha fet més que justificar les seves paraules: Jo no tinc d'enraonar..... ¡Y es clar sant cristià que no ha d'enraonar!

Després ha parlat l'Emiliano. ¡Pobret qu' està decandit!

En fi, avui es día d'alegría en les files radicals. Un altre día ho serà a *La Veu* y un altre al *Brusi*, perque, tot torna amics meus. Tornarà en Maura y tornarà a guanyar la Lliga y l'Ardit tornarà a ser popular: fins els morts tornen y sino llegeixin l'Ibsen.

Que dièu de l'Ardit? mireuvos Madame Steinheil. Que si ha fet això, que si era allò, doncs té, resulta qu'es una bona persona en comtes d'una bona pessa y qu' are demana una indemnisació perque li han tacat l'honor y li han fet molts perjudicis. Es clar que ho trovo que no n'hi ha per tant; un procés sempre es un reclam, y del modo que s'han posat els negocis un reclam es mitja vida. Jo no sé com vol guanyàrsela are la pobre senyora, però si vol seguir el mateix negoci d'avans, aquesta popularitat pot servirli d'allò més. Ha sigut una cosa ben curiosa aquest procés; si no fos per la fredat que'm feien aquelles cinc pàgines de lletra atapaída del *Matin* o del *Journal* me l'hauría llegit tot, però vaja que no més am retallets un home queda satisfet. ¡Quina Marieta Wolf! ¡y quin Alexandre idem! ¡y quin senyor Borderel! ¡Que'n va deixar el rei Herodes!

¡Ah! tornant a l'arrivada del Jefe, m'en descuidava de dirvos que hi havía una tartana pintada de bandera

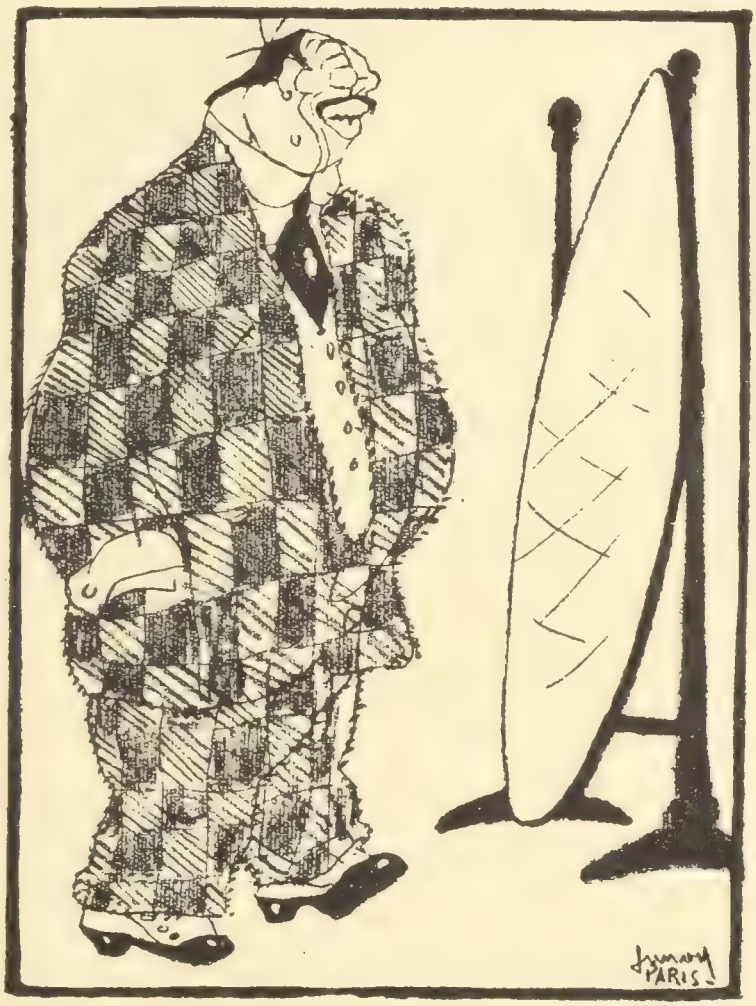

LE MIROIR D'APOLLON

—Bona sort tinc d'aquell adagi castellà que diu: *El hombre y el oso*.....

ELS DUBTES DE L'IGNOCENCIA
—¿Com deu esser la Gloria Laguna?...

amb aquells colors tant fastigosos y dos Lerroux, retallats d'un diari, enganxats a sobre am pastetes. Passi per la bona fè, però vaja en Callèn o en Valentí o quansevulga altre regidor de bon gust, no ho tenían de permetre. Estic segur que si el que va a dintre no es un correligionari conegut, el poble el pela pensantse que se'n fumía. Ja està dit: passi per la bona fè. Això y l'himne del *caudillo,* no valía la pena de fer tants escarafalls per sentir un desconcert. Això de cantar se fa bé o no's fa; valía més qu'enjeguessin un fonògraf.

Deixemnos de minucies, després de dos anys d'ausencia ja es aquí, ve vestit molt elegant amb els cabells blancs y la cara revellida; quan enrahona bufa molt, però es clar, han passat tantes coses en dos anys. Eleccions, més eleccions, més eleccions, la casa del Poble s'ha engrandit, després s'han mort, de tota mena de morts, molts correligionaris y uns altres han estat molt temps malalts com l'Emiliano. Diuen que potser Don Alejandro hi haguera pogut fer alguna cosa; potser no, però els morts son morts y no tornen. L'Ibsen diu un altre cosa, però els que no tenim conciencia no ho creiem.—MORITZ II

El ministeri de la Lliga

PARLANT del nou partit ideat per en Cambó, diu el venerable *Cu-Cut:*

«Nosaltres suscribim en un tot el criteri den Cambó.

Y fins gosem a proposar el següent Ministeri:

Presidencia: Prat de la Riba.
Governació: Cambó.
Guerra: Macià.
Marina: Agulló.
Estat: Bertràn y Musitu:
Gracia y Justicia: Albó.
Foment: Muntadas:
Instrucció Pública: Puig y Cadafalch».

Es de suposar que aquest es el ministeri de més altura que pot fundar la Lliga. Una altura, igual a la den Prat de la Riva: sis pams y mitj.

Lo que no sabem es perque donen la cartera de Marina a l'Agulló. Deu esser perque fa aigues.

Y fícsinse que la d'Hisenda, no la regalen a ningú. En qüestió de quartos, el *Cu-Cut*, no té cap confiansa ni ab la familia.

RELLISCADES

Del primer número de *La Tribuna:*

«Resulta un bromazo suponer que D. Pedro Corominas, pase á encargarse de la dirección de *El Poble Català*, dejando su puesto en el municipio».

De *La Tribuna*, del día 11:

«Se ha encargado de la dirección de *El Poble Català,* don Pedro Corominas confirmándose, por lo tanto, lo que dijimos referente al particular».

El *bromazo*, es *La Tribuna*.

—Que bé que'ls sab portar els guants, eh?
—Es clar; com qu'ha sigut cotxer.

DEU APRETA PERO NO ESCANYA

—Ja has dinat?
—No, però'm sembla qu'avui soparèm.

A Girona han fet una badellada benèfica, y pera la badellada un cartell que comensa així: «Plaza de toros de Sta. Eugenia». Veiam si Sta. Eugenia resulta que va esser «señorita» torera?

Aquest día, en Cullaré va estar a punt d'escriure una relliscada, qu'en Reig va poguer evitar.

A l'acabar un paragraf, deia, referintse a la revolució francesa y a l'any 1793: «...y demás horrores de aquella edad media.»

La Vanguardia, com es cosa sabuda, es un cau de llocs comuns. L'altre día parlant de la sortida del rei de Portugal, ens explica qu'avans d'anarsen *estuvo en el palacio de la Ayuda y en seguida marchó al de Necesidades*. Per fer això no es necessari ser rei; jo y vostès sortint d'una ajuda, hi anèm sempre a les necessitats.

Lo mateix que'l folletí; m'en tenen un traductor qu'encare's pensa que *coustume* vol dir habitut y tradueix *vestía una costumbre modesta;* d'avui en endavant diré: jo tinc uns vestits molt morijerats

TEATRES

Arnau.—En Maseres ha estrenat la seva tragedia en aquest teatre. Efectivament, li va sortir tragedia. L'autor va resultar ilès.

Si en Maseres hagués tingut un bon conceller, als que aplaudíen, en comtes de dilshi «mercès», els hauría dit com en el «Método Gorritz»: *¡No se chuflen, caray!*

Romeia.—En Morató ha fet un drama que s'anomena «Les arrels»; jo trovo que s'en hauría de dir les branques, perque sempre he sentit a dir que les arrels son l'avi y el tronc el pare y les branques els fills, y en el drama den Morató no hi surten més que'l tronc y les .branques, però sobre tot les branques, d'aquestes sí, demanin tantes com vulguin. Darrera cada bastidor hi hà amagats dos o tres fills llegítims o *sevillanos*, que de tot se cría en la vinya del Senyor, y es clar, com que no's coneixen, confonen les simpatíes fraternals amb altres y passen un niu de coses que allò's torna un guirigai. El primer y el segon acte s'empassen tranquilament, el tercer s'entravessa. Tot això, acceptant de bon principi la terrible feconditat d'aquell fulano que no era un home sinó un cavall pare. Els actors van ferho bé.

Granvía.—Varen estrenar «Barcelona s'entretingui o ¡apa! dígali que vingui». Ni entreté ni hi aniràn. Es una llàstima, perque fins hi surt un trovador amb un lletrero que diu «Papitu». PAPITU no es un trovador sinó un menestralet més o menys descarat. Ho sentim, però no podem dirne rès més que lo que diguerem de la Paraguaya. Rip.

TAINE

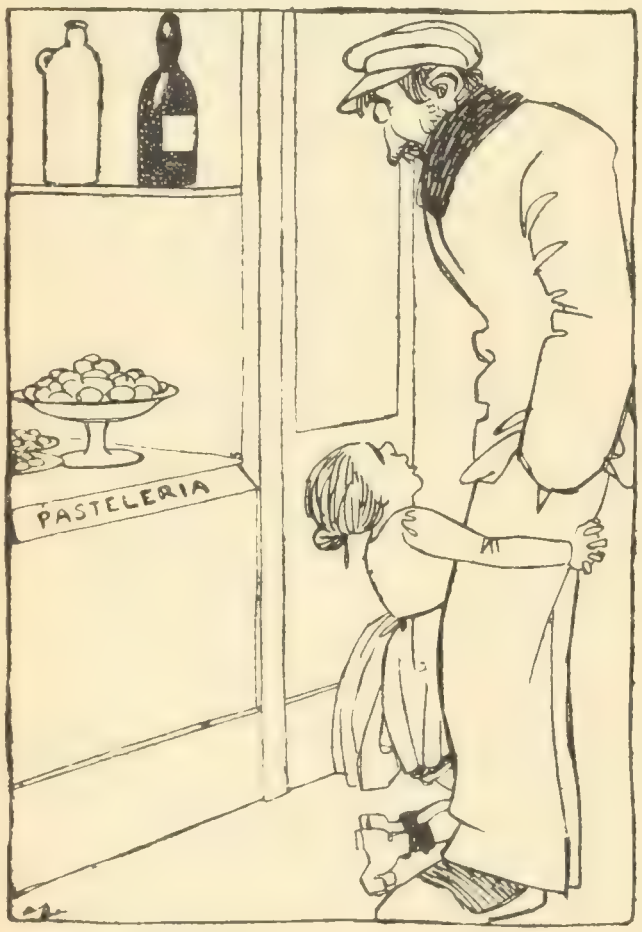

—Comprim panelleets!!
—No puc; no podria comprar pa
—¡Comprils de massapaa!

El negre den Labra

INDUBTABLEMENT les Colonies les va explotar tothom, però ningú com don Rafel M. de Labra. Va esser senador colonial y cronista colonial. Y cada sis mesos, el senyor Labra publicava un tomo ultramarí: *El Problema de las Colonias*, *La cuestión cubana*, *Discursos coloniales*. Ho compraven els negres de l'Habana y els paisans den Labra y l'Estat. El senyor Labra anava vivint. Les colonies se varen perdre, però com que'l senyor Labra tenía de continuar vivint, li fien en el restaurant del Congrés tot l'any y al acabar l'any no li presenten el compte, perque comensant un altre ¿pera què?

El senyor Labra feia mitins colonials, emportantse un negre ben negre, pera que confirmés les seves paraules. Acabava en Labra'l seu discurs demanant llibertat pels negres y per les colonies y després dels aplaudiments afegía:

—Ara, senyors, aquest negre'ls hi dirigirà la paraula.

Y sortía'l negre, el bon negre qu'era l'efecte escènic del senyor Labra y'l públic s'enternía y el senyor Labra venía en la localitat unes quantes *Cuestiones Cubanas*.

En Cambó també té una mena de negre, que son uns quants joves intelectuals. Fa un discurs, prepara un acte polític y desseguida pera enternir al públic els fa parlar. Com qu'en Cambó fa això ab la seva llegendaria habilitat, els joves se n'han adonat y els pobres xicots ja van dient: «som el negre del Sr. Labra.»

L'altre día, en Cambó ls va reunir en una casa particular. Primer els hi va preguntar pera que servíen en aquesta vida. Jo soc orador, jo polemista, jo escriptor econòmic, jo aprofito pera les dònes—varen anar dient. En Cambó els hi preguntà a continuació què volíen esser, que no teníen més que demanar. Tots demanaren. Ja veuràn, el negre den Labra també men-

java..... Quan les preguntes arrivaren a n'en Bofill y Mates, menos conegut per *Guerau de Liost*, va dir:

—Jo, senyor Cambó, soc com els capellans que tots volen arrivar a Papa.

El Papa, en Cambó, va riure. An el senyor Labra, també li feien gracia les coses del negre.

Asombróse un portugués...

A uns díes que en una sessió municipal en Vinaixa va fer quedar sobre la taula uns comtes de la Catalana del Gas. Respectem les decisions anti-gasistes den Vinaixa, però, en Vinaixa té de respectar la discreció oratoria: ¿Que per què? Dèia en aquella sessió:

—Esto no puede tolerarse. Ni en París se gasta tanto en gas. ¡Y eso que es la *Ville Lumière!*

—¡Calentes y grosses!
—Té; tal com m'agraden a mi.

Vinaixa, simpàtic bohemi municipal, la *Ville Lumière* vol dir efectivament la *Vila-Llum*, però aquesta

---

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

—Va entregarme l'habit de novici; algun temps després m'enviaren a Roma. El general de la Companyia necessitava una fornada de joves jesuites allemands. Els sobirans del Paraguay admeten tan poc com poden als jovincens espanyols, s'estiman més xicots extranjers, creuen poguerlos manar ab més llivertat y confiansa. El pare general cregué que jo era apte per venir a trevallar en aquesta vinya. Sortirem de Roma un Polonés, un Tirolés y jo. Al arrivar m'ordenaren de subdiacon y'm feren lloc-tinent, avui soc coronel y capellà. Rebrèm valerosament els exèrcits del rei d'Espanya, tinguèu la seguritat de que seràn retuts y excomunicats. La Providencia vos ha enviat aquí per ajudarnos. ¿Però es cert que la meva germana Cunegonda romàn per aquets vols, a casa'l governador de Buenos-Aires?. Càndit tornà a assegurar, baix jurament, que era la trista veritat. Llurs llàgrimes recomensaren a escolarse.

El Baró, abrassant a Càndit, li deia, germà meu! salvador meu! Qui sab si podrèm entrar triomfants a la ciutat y deslliurar a ma germana Cunegonda?

—Son tots els meus desitjos, feu Càndit, volía casarmhi y encare en tinc esperances.

—Vos? insolent! —respongué'l Barò, vos, tindrieu l'impudencia de casarvos am ma germana qui té setanta dos cuarters? Es necessita ser molt descarat per atrevirse a manifestar un desitg tan temerari!

Càndit quedà de pedra escoltant aquet discurs; després digué:

Reverent pare, tots els cuarters del món no hi valen rès, jo l'he arrancada de les urpes d'un jueu y d'un inquisidor, m'està molt agraida y vol casarse ab mi. Pangloss, sempre'm digué que tots els homes erem iguals; segurament jo'm casaré am la vostra germana.

—Això es lo que veurèm, pillastre! —clamà el jesuita baró de Thunder-ten-tronckh, al mateix temps li clavà un cop am l'espasa de plà a mitj de la cara. Càndit desenveinà la seva y la clavà fins al pom en el ventre del jesuita, però al tràurela sucada en sang fumanta digué:

—Ah Deu meu! are he mort al meu antic senyor, al meu amic, al meu cunyat: Jo que soc la millor persona del món ja he mort tres homes, ¡y d'aquets tres, dos capellans!

Cacambo que feia centinella a la porta de la tenda corregué a dintre. No podèm fer més que vendre cara la nostra vida —li digué son amo— are vindràn desseguida, morim am les armes a la ma. Cacambo que ja s'havía trovat en altres, no perdé la serenitat, agafà l'habit de jesuita que portava'l baró y el vestí a Càndit, li donà el boneto del difunt y el feu montar a cavall. Tot això es feu en un dir Jesús. Corrèm, amo meu, tothom pensarà que sou un jesuita que porta ordres y avans de que pensin en perseguirnos ja haurèm passat la frontera. Després d'aquets mots apretà a correr tot cridant en castellà:

—¡Plassa! ¡plassa! per a el reverent pare coronel.

CAPITOL XVI

Lo que succeí als dos viatjers am dos noies, dos micos y uns selvatjes que s'anomenen Oreillons

Càndit y son criat eren més enllà de les barreres, y encare ningú s'havía adonat de la mort del jesuita allemand. El prudent Cacambo tingué compte de reomplir la mochila de pa, de xacolata, de pernil, de fruita y alguns petricons de vi. Ells y cavalls andalusos s'endinzaren en un pais desconegut; no veien camí enlloc. A la fi un hermós prat, creuat de rierols sortí a sos ulls. Els viatjers deixen pasturar llurs cavalcadures. Cacambo proposà al seu amo qu'ells també poden menjar y ni dona l'exemple. ¿Com vols que menji pernil si acabo de matar al senyor baró y no podré mai més veure a l'hermosa Cunegonda qu'es ma vida? de què'm servirà prolongar la meva existencia miserable, si l'hauré d'arrocegar lluny d'ella y plè de remordiments? Y què dirà el diari de *Trevoux*?

Mentres parlava anà menjant. El sol es ponía. Els dos extraviats sentiren alguns xisclets que semblaven de dòna. Duptaren de si els crits eren de joia o de dolor, però s'aixecaren precipitadament amb

llum no té rès que veure amb els metxeros del gas.

Per cert que are, en l'emigració, quan en Vinaixa passejava pels carrers de París, se va fixar en uns lletreros, que, casa si, casa no, penjaven, anunciant «*chambres a louer*». An en Vinaixa li va preocupar allò y creient que a *louer* volía dir a *l'heure*, va exclamar:

—Que'n son de viciosos en aquest París, perque mirèu qu'en totes les cases llogar arcobes per hores...

Pera en Vinaixa, tot París no es rès més que una inmensa fonda de Sant Lluís o de Sant Pau, ont els enamorats y els calaveres troven un recó per un franc cinquanta.

L'arribada del governador y'l seu primer acte d'energia.

Correspondencia

J. V., Aqueix arcalde es una bona persona y no volèm molestarlo en lo més mínim. Si tingués més gracia l'anècdota..... — *P B.*, Mil mercès. Ho aprofitarèm. ¡Que no'ns podria dir més coses? — *Un dependent d'«El Siglo»*, Té rahó però no val la pena. — *Dau*, Anirà la setmana pròxima, però ja'ns perdonarà si ho escursèm un xic. — *Amichatis*, Anirà.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

aquella inquietut, aquell sobressalt que produeix tot en un terreno desconegut. Els crits venien de dos jovenetes que corrien lleugerament per el límit de la prada, empaitades per dos micos que les mosegaven a les anques. Càndit s'apietà. Entre'ls Bulgars s'havía fet un bon tirador, d'un tret podia fer caure una avellana den mitg de l'arbre sense tocar una fulla. Agafà'l fusell castellà de dos canons, tirà y matà els dos micos. Deu sia alabat! estimat Cacambo, he desliurat d'un gran perill a n'aquestes pobres criatures; el pecat que pugui haver comès matant un inquisidor y un jesuita, ja l'he reparat salvant la vida a dugues noies. Potser son dos senyoretes distingides y aquesta aventura pot proporcionarnos grans ventatjes en el país.

* Diari dels jesuites, aont donaven les notes de les missions del Paraguay.

Anava a continuar, quan sa llengüa esdevingué balba veient a les dues jovenetes abrassar tendrament als dos micos, desferse en plors sobre llurs cossos y estremir l'aire am crits de dolors. No hauría cregut mai en ànimes tan bondadoses,—digué Càndit a Cacambo— replicà aquet:

—Bona l'heu feta senyor, acabèu de matar als aimants d'aquestes senyoretes.

—Llurs aimants? com creure això? Cacambo, vos os burlèu de mi? com vos puc creure?

—Estimadissim senyor,—prossegui Cacambo— tot vos admira sempre; perquè trovèu tant estrany que hi hagin terres en que'ls micos obtinguin els favors de les dames? tenen un cuart d'home, com jo tinc un cuart d'Espanyol.

—Vetaquí —digué Càndit,— tinc recort de que aquestes barrejes, s'havien ja fet altres vegades y que d'elles es produiren els satirs y els faunes; que molts personatjes de l'antiguitat n'havien vist; però, jo sempre m'ho prenía com a faules.

—Are ja podèu estar convensut,—respongué Cacambo— de qu'es una veritat, donces ja hem vist l'us qu'en fan les persones que no tenen una certa educació; are, la meva por es qu'aquestes noies no'ns juguin una mala partida.

Aquestes sòlides reflexions induiren a Càndit a deixar el prat y ficarse bosc endins. Sopà allí am Càndit, y després d'haver maleit junts a l'inquisidor de Portugal, al gobernador de Buenos-Aires y al baró, s'adormiren sobre l'herba. Al despertar vegeren que no podien bellugarse, la causa era que'ls Oreillons, habitants del país, a qui les dames els havien denunciat, durant la nit els agarroatren am cordes d'escorxa d'arbres. Els voltaven cincuanta Oreillons, tots despullats y armats am fletxas, masses y destrals de pedra; els uns feien bullir una caldera, els altres preparaven astos y tots plegats cridaven: es un jesuita! es un jesuita! ens venjarèm y engreixarèm! menjemnos el jesuita! menjemnos el jesuita!

—Ja vos vaig dir estimat senyor,—feu tristament Cacambo— qu'aquelles mosses ens jugarien una mala partida.

Càndit, adonantse de la caldera y els astos, cridà:

—Decididament van a rostirnos y bullirnos, ah! que diría Pangloss veient com es la naturalesa pura. Tot està bé, passi, però s'ha de reconeixer qu'es una cosa ben trista perdre a Cunegonda y ser posat al ast per els Oreillons.

Cacambo no perdia mai la serenitat.

—No vos desesperèu mai, digué al desolat Càndit, entenc una mica el *caló* d'aquestes terres y vaig a conversar amb ells.

—No't descuidis pas,—digué Càndit— de ferlos present l'horrible inhumanitat que representa coure als homes y lo poc cristià qu'es això.

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

ANGLATERRA.—GUILLÉM HOGARTH

(1697-1766)

Les febles tentatives de caricatura que precediren a l'obra den G. Hogarth no treuen an aquest gran artista la primacia entre'ls caricaturistes anglesos.

Es el seu art un art de violencia y realisme ferotges. No s'atura ni devant de la crudeltat ni devant de la repulsió, arrivant, com en la colecció d'estampes «La vida de la cortisana», al horror patològic. Ademés d'aquesta colecció, se citen com a obres capdals d'aquest artista: «La vida del tronera», «El casament a la moda», «Aventures del aprenent bò y del aprenent dolent», «Lluita de galls», «Costums electorals» y la indispensable sèrie de caricatures contra Fransa, caricatures ridicolisant aquella temuda invasió de la Gran Bretanya.

Hogarth, com Goya, ha dedicat tota la seva tràgica eloqüencia a combatre'ls vicis del seu país, de manera que, tenint en compte les diferencies ètniques de temperament d'Espanya y Anglaterra, els dos artistes guarden un paralelisme ètic evident. Si Hogarth moralisà més que Goya, si aquest arrivà sovint fins a lo que aleshores podía calificarse de blasfemia, probablement es degut a que l'espanyol fustigava els horrors d'un poble decrèpit y l'anglès els vicis de una civilisació naixenta. Hogarth declarava: «He volgut tractar les mieves concepcions com ho haguera fet un autor dramàtic. Els meus personatjes son actors muts, però bons actors». Això ho haguera pogut firmar en Goya; la finalitat es la mateixa en tots dos y l'argumentació implacable també, sols que l'un s'atacava a l'Espanya negra, l'Espanya del clero venal y crudel, la de la Cort podrida de Carles IV, la de les guerres selvatjes, y l'altre als anglesos que s'apartaven de la virtut y de la bona educació. Hogarth esmersava les seves energíes y el seu talent en volguer tornar a les *meuques* pel bon camí, a fer bons aprenents, a predicar contra els borratxos, com en les dugues estampes que reproduím: «El carrer de l'aiguardent», tot miseria, abjecció y ruines, y «El carrer de la cervesa», tot abundancia, benestar y contentament.

Ademés de bon caricaturista, bon gravador y bon pintor, Guillém Hogarth tingué a darrerra hora la ceba d'escriure també un «Anàlisi de la Bellesa», del qual, segons un seu comentador, s'en desprenía que'l principi de la Bellesa pura estava en la línia ondulada, de manera que la lletra S sería, segons ell, un prodigi de bellesa. Fou aquesta la seva única debilitat.

Com a bon anglès morí repentinament als 69 anys, als pocs minuts d'engolir una lliura de *roast-beef*.

J. S.

MIRANDE (França)

Com en Poulbot, de qui ja parlarem dies enrera, en Mirande també cultiva la caricatura de la mainada, y tal volta investigant trovaríem qu' aquell aprengué d'aquest el genre, perque la firma den Mirande circulà pels ilustrats de París un xic avans que la den Poulbot. Posseeix una gracia mitj monmartrenca y mitj segle divuit, al estil den Willette.

Es d'una correcció y espontaneitat de mestre y d'una espiritualitat femenilment sensual fins quan caricaturisa la vida y costums dels miserables, genre a que també's mostra inclinat. Els casalots que s'enrunen, es desliriguen am gracia; les barraques dels pobres-diables dels *fortifs* y els grotescs *habitants* de les tanques sense sostre es pudreixen en la llur miseria am una certa coqueteria que traspúa arrèu, en un moble, en un arranjament de vestit, en prosaic vas desbordant de flors, y sobretot en els morrets petoners d'elles y en els ulls alegres y brillants d'ells, la pobra familia dels *sans-le-sou* per gitaneria, per amor a la ventura y al vagar, bohemia dels analfabets.

Podriem classificar a la caricatura en dos genres ben diferents: el genre tràgic y moral, refugi casi auster de la sàtira trascendent, la sàtira política social, religiosa, etz. y el genre alegre, manifestació de lo grotesc, de lo idiòtic, de la picardía, de la incongruencia, en fi, de tot lo que provoca la rialla despreocupada. Podriem citar, entre altres noms, en el primer agrupament an en Callot, Goya, Bruno, Paul y la majoría dels alemanys moderns, Steinlen, Forain, etz.; y en el segón agrupament, en Busch, Faivre, Carlègle, Ortego, Iribe, Delaw, Caran d'Ache, y en Mirande; però aquest com portant l'esclussiva representació de la gracia. El seu art sona com una orquesta composta de zing-zings de plata, aquets instruments que tant maravellen am llurs campanetes nombroses als infants; de capses de música d'aquelles dels nostres besavis, de picarols y panderetes, de brolladors, de violins y ferrets y de crita de quitxalla endijouada.

En Mirande es un poeta delicadissim que canta pera'ls qui saben escoltar, que'ls qui no'n saben sols podràn fruir la meitat de la seva cansó; menys qu'això, no, perque parla molt clar y senzill.

J. SACS

L'avia:—...Aleshores, van dir els gegants que's menjarien el germanet petit.
El germanet petit:—*Bueno*, avia... jo m'estimaría més que'ns espliqués un altre conte.

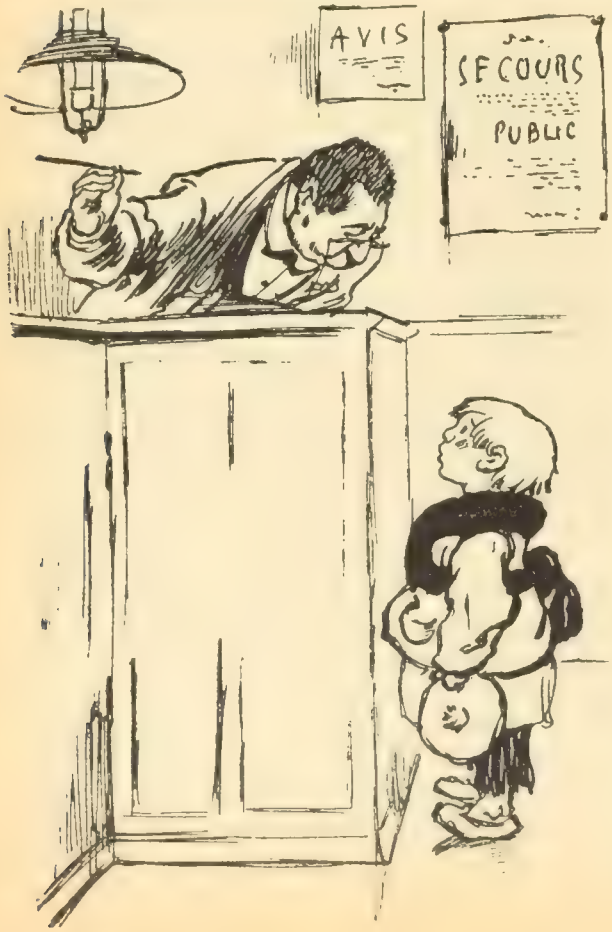

—Golter?

—Té: un altre any... Com ens fèm vells ¡Mare de Deu!

La Corbatinera Moderna

Passeig de Gracia, 18, y Canuda, 7

ÚNICA CASA QUE DONA **COLLS Y PUNYS** PER TOTA LA VIDA (*)

per **6, 9, 12** y **15** pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS:

comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » » 50 » » cartera de pell.
» » » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

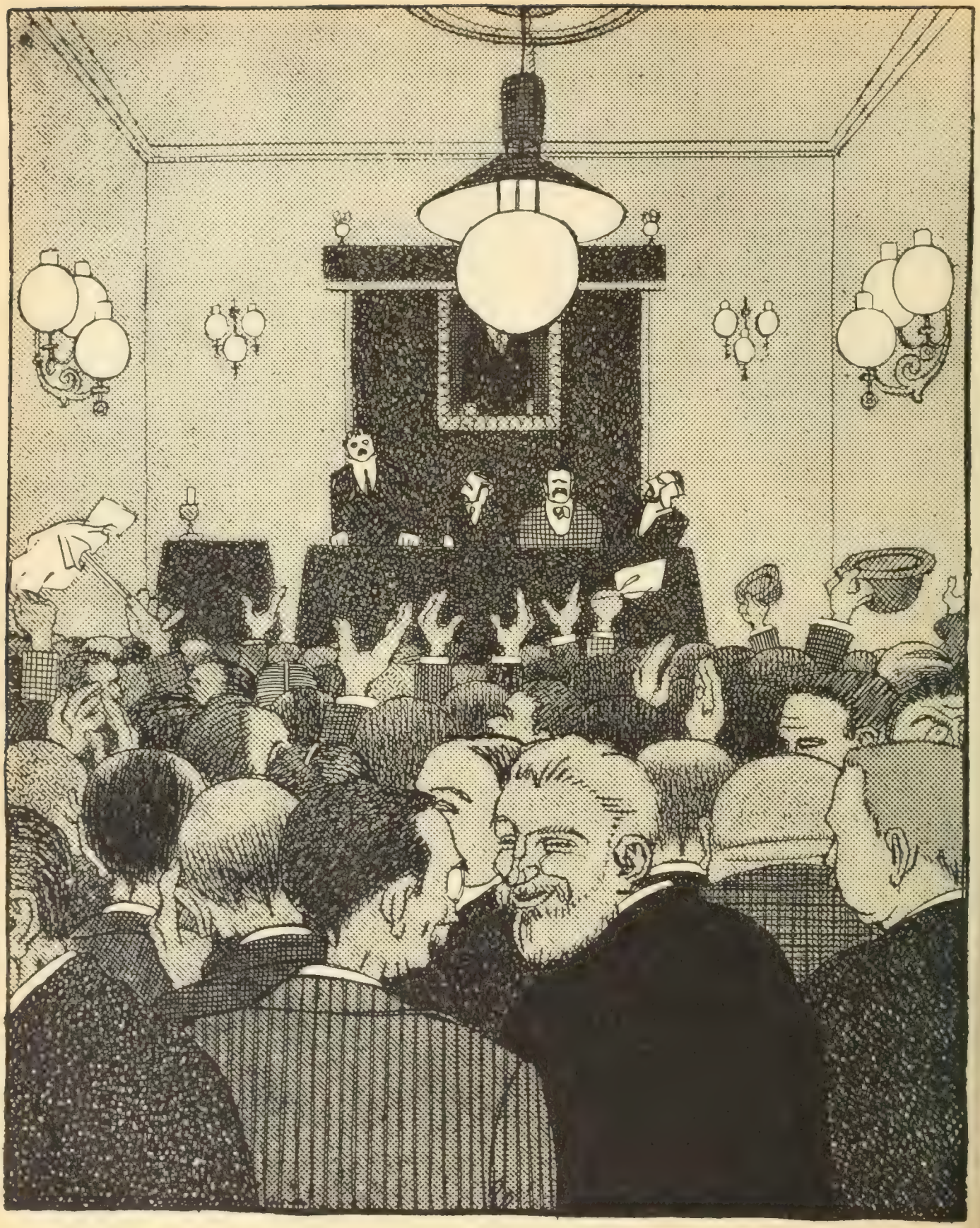

A LA LLIGA

En Milà y Camps: —Hem acordat, pera que'l mon se n'enteri del discurs d'en Cambó, fer una tirada de 2.000.000 d'exemplars.
Un espectador: —¡Quina tirada!

ANY II.—NÚM. 52. 10 CENTIMS BARCELONA 24 NOVEMBRE 1909

PAPITU

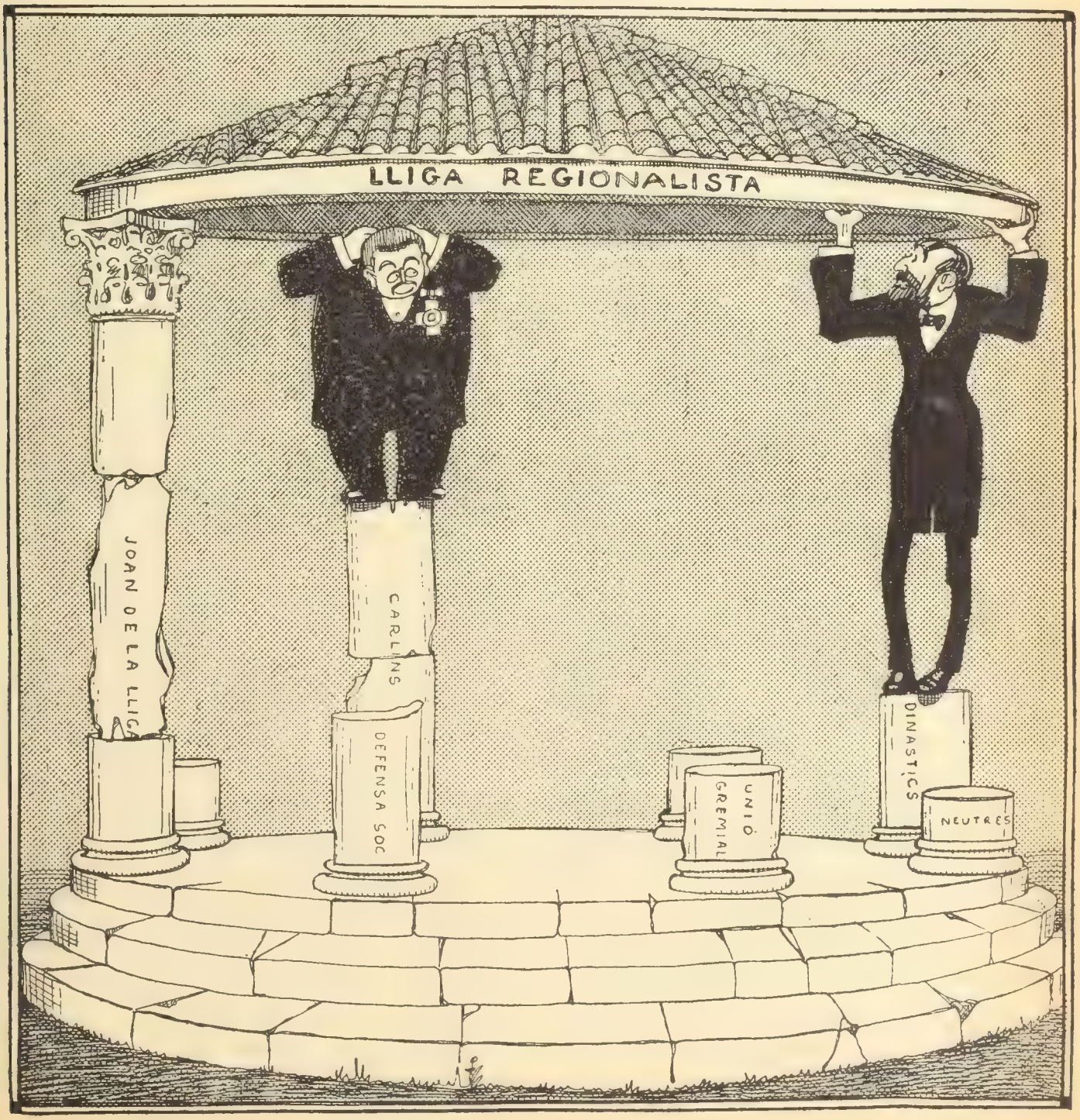

—Val més anar sol que mal acompanyat, ¿oi?
—Sí, però no sé si podrèm aguantar això gaire temps, nosaltres tres sols.

LETERADURA 1979 BARCELONA

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7. - GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 52. BARCELONA 24 NOVEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Dels "fets vandàlics"

Escriviem a la redacció, quan vàrem sentir una veu de dòna que dèia, desde la porta:

—¡Ave María Purissima!

—¡Endevant!—varem contestar.

Varen entrar dos monjes, amb el cap baix y els ulls en terra.

—Dispensin—digué una d'elles;—esperavem per entrar el consabut «*sin pecado concebida*».

—Si no hem contestat am la forma de ritual entre vostès, no ha sigut pas per molestarles, ni per falta de bons sentiments religiosos, sino per la costum que tenim de veure a les dònes concebir pecant y a moltes pecar sense concebir. Ara diguin, que se les hi ofereix.

—Senzillament—va dir una de les monjes.—Voldríem que'l *Pepito* posés els punts sobre les is en un assumpto molt delicat y que'ns afecta.

—Diguin, diguin...

—¡Ai! no sé com comensar.

—Digui...

—Es el cas... es el cas que un diari de Madrid, l'*A. B. C.*, diu... ¿vostès no saben què diu de nosaltres, de les monjes, l'*A. B. C.*?

—No senyora; no recordem...

—Puix diu que durant els dies de la revolta, n'hi hagué tantes de nosaltres... No sé com dirho per no tornarme roja... Que a nosaltres ens... Ho diré d'un cop, y que Deu no'm senti... ¡Que varem ser violades!

—¡Vostès! ¡Ave María Purissima!

—No, les monjes, totes nosaltres.

—Impossible; no hi havía temps.

—Això si que no ho sabem, nosaltres... Però el fet es que no es veritat, y per la nostra honra de dònes y d'esposes del Senyor, hem vingut pera demanarloshi a vostès, que aixís ho fassin entendre al *A. B. C.*

—Se l'hi dirà. ¿Però vostès estàn ben segures de que'ls fascinerosos no'n varen atropellar cap de monja?

—¡Ai! ¡y tant segures! Per això volem que les coses quedin en el seu lloch. Es llàstima haver de fer constar coses que poden presentar als revolucionaris com a caballers, però la veritat es la veritat.

—¡Si qu'estigueren de sort! ¡Perque mirin que si s'arriven a propassar!...

—¡Ai, no'ns ho digui! La pell se'ns posa de gallina.

—Emprò, si hagués sigut...

—Ens ho hauríem près am resignació.....

—Deu els hi hauría tingut en compte.

—Si, senyor, perque tenim de patir per Jesús, ja qu'ell va patir per nosaltres...

Les monjes se'n anaren. Eren lletjes y debíen dir veritat. El senyor Luca de Tena, farà bé en rectificar la seva informació, confessant qu'entre'ls revolucionaris no hi havía cap Don Joan. De monja violada no'n coneixem més que Donya Inès d'Ulloa, que va esser ultratjada una multitut de vegades el día primer d'aquest mes, devant d'un públic libidinós, encantat amb aquella cosa.

—Si aqui passa lo de la Gloria Laguna, agafen a l'Emiliano y fan tancar les escoles laiques.

Marquesos practics

Potser trastornarèm la digestió de la xacolata, dels venerables llegidors del *Brusi*, però nosaltres tením d'escriure l'indiscreció. Alguns objectaràn que cap abonat al *Brusi* llegeix el PAPITU, però'ls hi dirèm que aquets abonats tenen fills, els quals els hi agrada la *grimegia* y compren el PAPITU. Els pares els renyen: «¿Perquè compres aquet diari? Pòrtal.....» El noi dona al pare'l PAPITU y a la nit, els papàs ho llegeixen al llit: «No hi ha rès que sigui vert—diu'l pare.—¡Ai no!—diu la mare desconsolada—jo'm pensava que sería com allò que'm vares portar l'altre día.....»

Anèm a l'indiscreció, que si no té molta gracia, es curiosa.

Els senyors marquesos de Casa Brusi tenen un plet amb un oncle. Un plet necsesita advocats y sembla natural que'ls advocats dels marquesos de Casa Brusi, ho siguin aquí a Barcelona, en Trías o en Mon y Bascós. Els marquesos de Casa Brusi, han nomenat advocat seu a D. Jaume Carner, y com el plet es a Madrit, en lloc de dirigirse an en Maura ho han fet an en Moret.

Se veu qu'en qüestió de quartos, els marquesos de Casa Brusi, prefereixen un bon advocat a un bon catòlic, pensant que amb una missa se pot treure una ànima del purgatori, però no pas guanyar un plet, amb un oncle, que com es també catòlic se farà també dir misses.

Ateneu.

—Deu lo guart.

—Deu lo guart.

—Venía en nom del senyor director del PAPITU a trovarlo a vostè com a President del Ateneu.

—Vostè dirà; segui, si es servit; fassim el favor.

—Gracies. Quatre paraules. L'assumte es preguntarli si tenen algún ressentiment contra la revista que publiquem.

—No, senyor, no; al contrari ens agrada molt. No sé com ho han pogut suposar.

—Ja veurà, li parlaré amb franquesa; com qu'hem vist que l'Ateneu no s'hi suscribía.

—Oh! no'n fassi cas.

—Al senyor Director li ha estranyat molt, perque havent procurat donar,—com ha procurat—una nota completament original y moderna, en els dibuixos y presentació gràfica del periòdic, no solsament nova a Barcelona sino nova a les cinc parts del mon—diguemho aixís—li ha estranyat molt l'actitut de vostès.

—Si, si, tot lo que vulgui: la rahò es de vostè. Reconec que'l PAPITU es excelent y si no ens hi hem suscrit es—parlant en plata—perque en aquesta casa tot va aixís: hi ha una desorganisació complerta. Els criats manen. Els socis obeeixen; tot es brut com una guilla: Miri are mateix, sense anar tant lluny. Fa fret y les estufes—la calefacció central—perque are posèm calefacció central—encare no està instalada. S'han de comprar llibres y no s'en compren: tot va aixís. De manera que no ho estranyi: si no'ns hi hem suscrit es perque no hi ha direcció. Estic segur de que si algun criat de la casa hagués demanat la suscripció ja'l tindríem. Ja veu que li dic.

—Si, que...

—Amb això ja farà'l favor de dir al senyor Director que s'en fassi càrrec y que'm dispensi.

—Y are! vol callar. Es vostè'l qu'ha de perdonar la molestia.

—Molt al contrari. Considerins desd'are suscriptors.

—Serà servit. Moltes gracies. Passiobé.

—Passiobé, tant gust en veurel. Mànim.

El pobre pagès y el poeta.

El pobre pagès que *tenía una* vinya's va riurer del poeta

—Sembla mentida que no t'en donguis vergonya. Un xicot com tu: alt, gros, fort, amb una gana com un cavall y que a vint anys encare portis l'òs a l'esquena. Que son els versos? De què serveixen els versos? Ja't dic jo qu'amb això y cinc cèntims te donaràn un llonguet. Lo positiu noi, lo positiu: L'home ha de trevallar per l'humanitat. Què'n treu l'humanitat dels versos?

—Oh! pobre pagès! Y els teus afanys? y els teus suors, digues, son per etzar més profitosos que'ls meus versos? Creus que una copa de ví, una bota de ví, son més profitosos per l'humanitat que'ls meus versos?

Altre vegada la crisis.

Diuen que hi ha crisis. Potser sí. A copia de sigles y sigles de repetirho, l'humanitat ho ha arrivat a creurer, però per sobre de totes les crisis hagudes y per haber, els fabricants de gènero de punt de Catalunya, diuen que no hi ha —ni s'ha vist mai— crisis com la dels gèneros de punt.

No tenim proves per negar lo qu'ells diuen. Ademés, ningú ho pot sapiguer millor qu'ells, però si que tenim una manera de provarloshi que no tenen rahó del tot. Es lo següent:

Anys enradera, en una època en que, segons are diuen no hi había crisis, al Passeig de Gracia, núm. 25, hi había una botiga, més ben dit una especie de magatzèm am fatxada de betes y fils, que tenía per rotol «Fàbrica de gèneros de punt» y per subrotol, —el subrotol era am lletres més grosses— deia: «Camisería y corbatería».

L'aspecte de l'establiment era trist, desolat y un si es no es abandonat. El temps que no abandona rès — y menys lo que'ls homes abandonen— va trencar el vidre ahont hi había el rotol que deia «Camisería y Corbatería», y'l va trencar de manera que la sílaba *Ca* de Camisería va desapareixer y deia —en plè Passeig de Gracia y a tot hora del día— Miseria y corbatería.

QUI SAB?

— Amb aquesta van vuit noies que veig amb el matelx aire y el matelx abric. Deuen ser les filles del gobernador.

Va passar molt temps —temps sense crisis— y tot Barcelona, el Barcelona que llegeix, va poder veure aquella declaració palpable de Miseria.

Doncs bé, are aquesta casa, s'ha trasladat y té un magatzèm brillant, espaiós, nou, en casa nova del mateix passeig de Gracia, amb el títol —un títol molt lluent— que diu:

Fàbrica de gèneros de punt.
Especialitat en sedas.
Numer. 65

Ivern humit.

—Veu, home, això ja es un altre cosa. Que li sembla d'aquesta Barcelona tota mullada, humida, com si fos acabada de fer? No li agrada aquesta humitat sense boira?

—Jo li diré, com a bonica ho es, però y el reuma?

—Deixis de reuma, home, deixis de reuma. El reuma es propi de totes les ciutats del món; l'unic qu' es propi de Barcelona es aquesta humitat clara, que si la naturalesa no'ns l'hagués donada, l'Ajuntament l'hauría haguda d'inventar. No li fa l'efecte d'un servei municipal de la naturalesa?

—Què vol que li digui.

—Ficsishi bé: ¿veu els fanals? Brillan com si un empleat municipal ideal els hagués fregat. Miri, a terra tot ben regat, gens de pols; els cotxes hi corren sense fer soroll. Les fatxades de les cases netes, polides. Are, veu, a n'aquesta hora, cap al tart qu'es quan l'humitat s'estén per tot. Tot brilla, miri, ficsis amb els aparadors: eh quins vidres més clars? Veu home això no ho trova en lloc més del món.

—Si, si, de bonic ho es, però es alló que dièm.

—Creguim, senyor Casagrossa, es una humitat perfecte. Ni una mica de boira: tot tan pur, tan delineat, tan nou. Que vol dir els contorns vaporosos de la boira de París y de Londres? Perdonim que li digui, però totes aquestes ciutats esfumades, mitg foses en el misteri, son lo més sentimental que's pot trovar: semblen talment la creació d'un poeta que comensa.

—Vostè sempre'n té una per dir: ja li dic jo que.....

ARPOL.

RESIGNACIÓ
—La Lola s'entén amb el teu marit.
—Si? Ha tingut més sort que jo!

Humorisme municipal

A la sessió municipal d'ahir, se va aprobar el següent dictamen:

«Proponiendo que se acuerde que bajo la exclusiva responsabilidad de don Juan Pich Pou, se rectifique su hoja de empadronamiento correspondiente al piso 2.º, puerta 2.ª, de la casa n.º 50 de la calle de Pelayo, en el sentido de que á Esperanza Morlans Ribas se le consigne en la relación de familia el carácter de sirvienta en lugar de esposa como equivocadamente consta».

¡Mare de Deu, quins *lios!*

En Puig d'Asprer—altres diuen qu'es cosa den Rahola,—ha proposat la creació d'una secció de senyoretes dactilògrafes, pera la copia a màquina dels documents. En Puig d'Asprer, s'expressava aixís:

—Jo entenc que'l municipi deu aprobar aquesta reforma que han considerat molt pràctica tots els membres de la Comissió...

A l'arrivar aquí, una rialla va esclatar en els escons dels regidors y en la tribuna pública. En Puig d'Asprer, tot sorprès, va afegir:

—¿De què s'estranyen, senyors? ¿Que millor que una secció de senyoretes pera les reproduccions?...

Noves rialles. En Puig d'Asprer, s'asseu, contrariat per la poca eficacia de la seva dialèctica. Puig d'Asprer tenía raó, però li teníen d'advertir que per lo general, les senyores, van millor que les senyoretes, pera la reproducció.

—L'aeroplà farà moltes desgracies, Magí.
—Que vol que li digui..... Em sembla qu'es un bon xicot l'hereu Plà.

Elogi de la vida camperola

EL SENYOR METJE

Teniu un senyor Metje, qui recepta sangries
bon punt son iniciades totes les malalties,
sab fervos admirats, dient quatre glosemes,
mentre' ompliu l'aparell pels persuasius enemes,
y sab que les receptes que fa'l veterinari
son les que van més llestes a ca'l apotecari.

LA MORT

Quan el bailet malalt fa'l seu darrer grinyol
¡que Deu'l tingui al cel!, dieu ab devoció,
amorosint el dol, santa resignació;
mes si la mula's mort ¡Quin plorar sens consol!

EL VEGETAR

Les llargues nits d'hivern aneu a dormir d'hora
y per cada verema al mon n'hi ha un més qui plora.
En vostra fè senzilla, d'eutiquià primitiu,
vos ameu uns als altres, y be'l xafardeig diu
que més de quatre adoren pagans refinaments...
Però, es cosa sabuda, que en tots els casaments,
si la natura encar no ha estat més denunciant,
les faldilles nupcials curtejen del devant.

L'IGLESIA, LES VELLES Y LA MANILLA

La vostra iglesia es xica, mes sadolla d'unció
per les litografíes de la Sacra Passió
que eczornen el mur rònec, emblanquinat de poc;
y, virolada, sobre del seu altar barroc,
prodigant penjarelles el complicat vestit,
diriau que la verge, es obra del Smith.
Oh verge, qui com totes heu donat tant que dî
per vostra taumaturgia, preneu pietat de mi!
Quan clama, am veu de bronze, el campanar xaruc,
les velles arrupides, del caminar feixuc,
deixant, al fí, tranquiles les prolífiques nores,
amb el cadiró al bras, com pràctic llibre d'hores,
arriben a l'iglesia automàticament.
El sacristà, llavores, les dos llànties encén...
Les velles, boi fent mitja, esperen el rosari...
Y'l senyor Rectô, encara a ca'l apotecari,
fà per quarta vegada la darrera manilla.

ELS GOSSOS AUSTERS

Oh'ls vostres gossos magres de cenyida cotilla,
als qui deu casa franca y subtils els menjars!
Viuen fidels y austers, sabentse populars;
am petulancia ostenten les nafres colossals,
y en col-loquis d'amor, se diuen madrigals
am fondes ensumades... Poetes ignoscents,
ignoreu de Versalles els gais acataments.

LA MAINADA Y LES MOSQUES

Després de la gossada, la quitxalla innombrable
es, dels pobrets, la cosa més greixosa i notable.
Amb el vestir no's lliguen a modes enutjoses,
y mai se perden dintre les calces espaioses,
amb nues, de cordill, xarpes rudimentaries.
Saben matâ'ls aucells de morts estrafalaries
y sabeu, de menuts, cullî'ls fems amb unció,
y trobâ entre la pols les peles de meló.
En sa borsa de cambi son joies cobdiciades
les gomes de gaziosa, ferradures trencades,
auques, cartrons, petxines i pinyols assecats.
Am les mosques conviuen en bones amistats,
y com elles no'ls furga l'ideal impossible,
devoren tota cosa vagament comestible,
s'enfilen pel damunt quan al Hostal entren,
com elles amoinen y n'hi han per tot arrèu.

EPILOGALS

Y encara haveu joiells que jo no sé glosar,
doncs sou eterns prodigis que'l mon ha d'admirar,
mentres hi hagin poetes am cor de gafarró:
les bromes que s'acaben amb algú a la presó,
y aquella tenda xica, allí ont vènen de tot,
y les del temps dels *moros,* imprescindibles ruínes,
y aquell hereu *corrido* qui enganya a les fadrines,
y la font pestilent d'aígua medicinal,
y'l pi o'l castanyer que sempre es el més alt,
y'ls quatre am *molta lletra* qui llegeixen diaris,
y les sales de ball dels dos partits contraris,
y la renomenada pels pebrots o'l pernil,
y'l chor que's va desfer que'n deien «El Pensil»
y'l begut dels diumenges qui esbronca y no fa rê,
y'l sabatê avensat qui gasta acetilè,
y aquell pont que os prometen totes les eleccions,
y'l rellotge de sol y la casa am balcons,
y'ls senyors y'l fonograf qui venen al estiu,
y'l fill bastant ilustre y l'hèroe adoptiu.

JAUME DE FRONTANYÁ

Targetes

HEM rebut un llibre sobre l'exoterisme de *D. Quijote*. L'autor se diu Ubaldo Romero Quiñones. Amb el llibre, va arribar la targeta del senyor Quiñones, que diu així: «Ubaldo Romero Quiñones, Sociólogo».

No s'en riguin. Aquí tenim una targeta més maca encara, qu'es la del senyor Graell, que diu així: *Guillermo Graell, Hombre práctico.*

Preguntes y respostes

ELS nois dels Estudis Econòmics Catalans interroguen al seu company, el senyor D. Joseph M.ª Tallada. El senyor Tallada es un xicot tant econòmic que fins estalvía carns. Porta un jaqué nou y net, un dels pocs jaqués presentables que hi hà a Barcelona. El senyor Tallada, com bon noi economista qu'es, tot lo que toca ho transforma en diners. Es un dels reis Mides de la Lliga Regionalista.

Els nois dels Estudis Econòmics l'interroguen:

—¿Vol fer el favor de dirnos, senyor Tallada, perque's va crear la càtedra d'Economía en els Estudis Universitaris Catalans?

Respón el senyor Tallada:

—Per insuficiencia del senyor Flores de Lemus que l'explica en l'Universitat Oficial.

Molt bé—diuen sorpresos els dels Estudis Econòmics.

Y tornen a preguntar:

—Y escolti, senyor Tallada, doncs ¿per què ara l'han suprimida aquesta càtedra d'Economía als «Estudis Universitaris Catalans?

Respòn el senyor Tallada, impertèrrit:

—Per insuficiencia del senyor Graell qu'era qui l'explicava.

—¿De manera que ara sols queda la càtedra d'Economía Social que vostè explica?

—Si, senyors, si; y es lo suficient—respòn el senyor Tallada.

—Aixís vostè, senyor Tallada, es el que ha vingut a suplir les deficiencies de les càtedres del senyor Flores de Lemus y del senyor Graell.

—No hi hà cap dupte.

—Doncs digui que vostè, senyor Tallada, es la gloria més llegítima de la terra en qüestió d'Economía.

—Si, senyor, y la més subvencionada.

—Sigui l'enhorabona, senyor Tallada, y que la subvenció li allargui l'Economía.

Els nois dels Estudis, deixen en pau al senyor Tallada, els pobres nois qu'estudíen Economía per veure si troven la manera de trovar, com en Jeronim Paturot, una posició social, encara que sigui venent gorres de cotó.

GAZETILLES

El Poble, ha comensat a publicar, a dues columnes una serie d'articles sobre «L'Escola de franc».

Estèm segurs que'ls redactors preferiríen que fos «La Dispesa de franc».

La Esquella, va publicar la setmana passada, els retratos d'uns ex-regidors amb aquest títol «Els senyors que *La Esquella* opina no tenen d'esser reelegits». Els retrats, portaven unes orles alegòriques.

El Capellà: —¡Se nbla mentida que aquets porcs s'engreixin ab tanta figa!

—Veient *El Rei* del Principal, poden compendre'ls nostres marits perque som monàrquiques.

Vetaquí una estocada que portarà cúa. Algú va pronosticar baralles y sabèm qu'en Gubern, va dir:

—Aviam, si també rebré jo per taula aquesta vegada.

L'Ajuntament ha acordat distribuir un premi de 500 pessetes entre'ls pares de dotze fills.

Molt bé; però am justa reciprocitat, n'hauríen de repartir un altre entre'ls fills de dotze pares.

La Publicidad, deia al endemà de l'arrivada den Lerroux, que'l *caudillo* per triomfar no havía tingut de fer rès.

Perfectament, y s'explica que'l senyor Corominas ho fassi constar aixís, puig ell, per arrivar a esser diputat, concejal y *ilustre jefe en Barcelona de la Unión Republicana,* ha tingut de fer de periodista, caciquista, weylerista, salmeronià, lerrouxista, anarquista, catalanófobo, anti-lerrouxista, solidari, autonomista, catalanista y no sabèm quantes coses més.

Y després de fer tantes coses, en el seu capvespre, fa bullir l'olla a les ordres den Miró y Trepat, mentres conta rondalles solidaries als nois de *La Publicidad.*

S'ha estrenat al Principal, *El Rei.*

Ha estat un èxit que ha sorprès als mateixos monàrquics, am tot y no haverhi acudit ni la policía, ni el grupo dels catorze, ni els diputats regionalistes. Recomanèm als nostres llegidors que'l vagin a veure. *El Rei* sol—no confòndrel amb en Lluís XIV—es més bò que *La Mare.* Figúrat, estimat botiguer, si ho serà de bò!...

En la nostra primera plana, se presenta com a un dels puntals de la Lliga an en Joan de la Lliga. Rectifiquèm. En Joan, era soci honorari, junt amb en Prat de la Riva, de la mare del regionalisme, però se va esborrar, després de demanar permís an en Rusiñol.

Are, se voldría fer del *C. N. R.* però no pot esser perque en Joan serà sempre en Joan de la Lliga, y això en el *C. N. R.*, li portaría molts disgustos. El bon Joan, tindrà d'esperar a que en Rusiñol y el seu esperit sant, en Pere Rahola, fondin la Lliga dels *C. N. R.*

En Pere Corominas, s'ha encarregat de la direcció d'*El Poble Català. Tu est Petrus...*

Amb ell entra en aquella redacció la vida austera. Rès d'estridencies, rès de bohemia ni d'anar darrera de les dònes pera que l'Alomar no pugui dir que'ls nois d'*El Poble* son frets. Austeritat y economía. Però'ls nois d'*El Poble* han resolt el conflicte: anant de juerga o de lo que vostès vulguin, portant *La Vida Austera* a la butxaca.

S'ha publicat un nou periòdic, titulat *¡Llibertat!* En una crida que fa, comensa aixís: «Es a vosaltres que us cridèm, joves».

Si, vaja, es allò de «¿què no entreu resalaus?» Tant mateix, hi ha una corrupció en la prempsa y en els periodistes! Ni que fossim a París...

La Publicidad, dèia l'altre día: «*Hoy ha salido para Madrid, el diputado por Tarrasa, Don Andrés Hurtado*».

Després de tres anys de Solidaritat, l'Hurtado per *La Publicidad*, es don Andreu...

Quan l'Agulló era'l periodista de moda y se dedicava a guanyar premis floralescs, se sentía trist perque no tenía un frac pera poguer llegir en els escenaris. ¡Un frac! ¡Un frac! —demanava a crits l'Agulló. En Folguera y Duràn, n'hi va regalar un de frac. Era un catalanista tant ferm l'Agulló, que bé se mereixía aquell present, surtit de lo bò y millor dels telers sabadellencs.

Are, sense versos floralescs y sense patriotisme, en Folguera y Duràn ha volgut revenjarse de l'apostasía de l'Agulló, demanantli el frac. «Jo no li vaig donar; jo no més li vaig deixar pera una temporada».

¡Pobre Agulló! Ves qui li havía de dir que'l nou partit li anava a costar un frac vell. Si no's pot dir aquesta roba portaré. Un día quansevol li demanaràn l'ermilla, però podem avensar que si això arrivés, el senyor Agulló aquell día s'haurà deixat en els pantalons els portamonedes.

TEATRES

Principal. — Amic Ors: l'hem esguerrada; s'ha estrenat *El Rei* o *Le Roi,* com vulguis, ens ha agradat y fins l'hem comprès; sembla impossible, però hem capit perfectament el *jemenfichisme* qu'informa l'obra y no'ns ha semblat ni poc ni molt cosa den Pitarra. Quan vareig entrar al teatre, després de devorar am la delectació d'habitut el teu glosari, jo'm deia: si m'agrada seré un negrito am barret de copa, si no m'agrada seré un salvatje que no pot gustar l'encís d'una obra parisina. Y mira, l'unic que hi vaig trovar es que no'ns ho dessin tot: hi falten algunes coses en *El Rei*, que hi ha en *Le Roi;* però es comprèn, si *La Veu* y el *Brusi* y *La Vanguardia,* fossin inspirats en el teu criteri modernissim, ja hi hagueren pogut romandre en la traducció, però com que no es aixís en Niubó y el senyor Prim s'han d'evitar un altre embestida com la de quan *El Bon Rei Dagobert* y aquestes embestides no més s'eviten agafant les estisores o la podadora y retallant la verdor primaveral.

Doncs quedèm en que som negritos o esquimals.

—Ja no'm sentirà més ni en *Il Trovatore* ni en *La Favorita;* he perdut la veu
—Vostè rai, que parla l'italià com un canari.

Escolta Eugeni: ¿tu creus que les costums contemporanies de París son menys familiars per quansevol de nosaltres que les de Russia o les d'Anglaterra o les de Noruega? Y llegím Gogol y ens empassèm Dikens y ens fem amics dels pescadors de Tiords y els intelectuals de ciutats escandinaves. Y fem més que tot això, els amotllèm a nosaltres, els fem com voldríem que fossin, son un mon nou. Els homens son iguals per tot arrèu, les passions y les ridiculeses les mateixes, això aquí com a París. També'n corren, Xenius, de rics *parvenus* per Barcelona, també n'hi venen de reis de tant en tant, fins van a castells estrafolaris Y els teus parissencs ens desconeixen a nosaltres o als sicilians més que nosaltres an ells, y tot y amb això s'estremeixen am *Malia* y quan una obra espanyola té passió o té gracia o fa riure, també'ls plau an aquells esquimals *boulevardiers*. ¡Y es clar que's podría traduir *Qui compra maduixes*....! y no fora cap heretgía y fins tindría èxit. Els parisencs veuríen uns *camelots* femelles y d'una mena diferenta, y un municipal diferent y un adroguer doneta per l'istil dels de per allí. Lo que si fora una heretgía traduir es *El pati blau*, però després del pecat d'escriurel.....

Bé, donces *El Rei*, fou un èxit, el públic s'en adona y vinga anar al teatre. Jo també; amb això lectors qui m'estimi que'm segueixi!

Respecte a l'interpretació, en Borràs; té d'haver fet un gran esfors en Jaume per ficarse dintre del trajo reial, però ho ha fet; no li vé ni ample ni estret; li cau bé, sense una arruga. Molt bé jove. Després la Xirgu, en el dia de l'estrena exagerava bastant, però l'endemà la cosa va posarse a tò y va anar com una seda. Els demés, no'n parlèm dels demés perque donariem la raó al Ors, semblen bastaixos disfressats; hi surt un fill de marques, que per matarlo.... Ah! una excepció, el policía no va mal, quan fa de barber fins va bé, d'allò més bé.

Triunfo. — Varen estrenar una agradable comedieta que porta un titol volatil; es un xic sentimental però està d'allò més bé, es fresca y d'allò més ben arranjada; l'Amich, qui es amic, pot ter coses molt bones en el teatre.

Espanyol. — En el lloc del antic *Circol Espanyol* (a) cacahuets, s'aixeca un teatre nou de trinca, espaiós, molt ventilat, de tòns clars y qu'aniría d'allò més bé que fos al passeig de Gracia. La concurrencia el comensarà a embrutar a mitjans de la setmana. El propietari es molt amable.

TAINE.

SER O NO SER

—Aquets anticlericals no saben lo que's fan al bescantarnos tant; sinó diguim, S. Ramon: ¿Què farien sense nosaltres? ¡No podrien existir! ¡No existirien!!

Desgracies d'un bon xicot

Ell es un bon noi, a casa seva tenen un bon passament; amb una feina lleugera guanya una bona mesada, fins ara tot es bò.

Al pis de sobre'l despaig aont trevallava, hi anà a viure una viuda de les més endolades; era castellana, es a dir era, es castellana, ¡prou greu que li sab al pobre xicot!, no lo de castellana sinó el que sigui. L'Hamlet reapareix sempre, ser o no ser, aquesta es la qüestió.

Perfectament, doncs, tots els dependents y amb ells el nostre hèroe, varen comensar a sospirar per la viudeta, a dirigirli cartes inflamades y a procurar ser al portal quan ella entrava o sortía. Sortía més vegades que trens cap a Badalona.

Jo no sé que li trovaría, potser lo xiroy del seu caràcter, potser un trajo blau fosc molt ben tallat, potser la cara bastant de poca-vergonya; li trovés lo que sigués se deixà seduir y el xicot vegé realisats els seus somnis, d'uns amors baratos (gratis), en un pis molt ben posat, amb una senyora qui pel seu estat podía esser impunement y sense vilipendi, saludada o acompanyada per tot arreu, etc. etc.

Al principi va anar bé, però com que això de la dòna quan estima y se li dona massa confiansa pert el freno, y la cordura y la vergonya, la viudeta no va acontentarse de que li fes companya fins a les dos de la matinada, y exigí que fos fins a l'hora d'entrar a l'escriptori.

—¡Per l'amor de Deu! dòna, ¿què diràn els principals?

—Que diguin lo que vulguin.

—¿Y si troven que la meva conducta no es correcta y'm plantan alcarrer?

—¡Millor! Aixís podré tenirte tot lo día abrassat; jo tinc diners per tots dos.

—¡Això mai! (duptem si els escrúpols li veníen dels

LA DARRERA BARRICADA.

(Prohibit per la censura)

LA ESTADÍSTICA
—¿Cuants mils bifstècs es deuen fregir en aquest moment?.....

diners o del perllongat abràs nocturn que vèia en perspectiva).

—¡Tú no m'estimes! ¡Tú no m'estimes!

L'escena es repetía diariament en una forma o en altra, com per exemple:

—Anem a Vallvidrera, (ella).

—No tinc diners (ell).

—Ja'n tinc jo.

—¡Això, mai!

—¡Tú no m'estimes!

Y tots dos cap a Vallvidrera.

Aixís comensà a destruir per medi de l'amor y la riquesa les ridícules aprensions del bon xicot; al capdevall ningú sap d'aont surten les misses—deia ell—y qui paga a la vista del públic soc jo; que me'ls dongui la mare, que me'ls dongui la Carlota o que jo me'ls guanyi, ¿què?

—Rès, naturalment, ¡ep! per nosaltres.

Doncs, un día, digué la Carlota: — Anemsen a passar una setmana a París. El diàlec prosseguí com d'habitual, ell tingué d'enganyar a casa seva y a la casa de comers, y cap a París amb els diners de la senyora.

Boulevart amunt, boulevart avall, varen acabar els cuartos; aleshores amb el bitllet *d'ida y vuelta* a la butxaca, cap al *Quai d'Orsai* a agafar el tren que va a Barcelona. Tot ho tenien perfectament indicat, sabíen inclusiu el departament del vagó en que devíen montar però la fatalitat volgué que al costat del seu hi

---

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

Senyors, digué Cacambo, avui voleu menjarvos un jesuita? Molt ben fet: la cosa més justa d'aquet món es tractar en forma consemblanta als enemics. El dret natural ens ensenya occir al proxim, en tots els indrets de la terra s'obra de la mateixa manera. Si nosaltres no fem us del dret que tenim a menjarnosels, es perque tenim altres viandes per arrodonirnos; però vosaltres no teniu els mateixos recursos: certament es preferible menjarse els enemics a deixar abandonat a corbs y ólives el fruit de la victoria. Però, senyors, vosaltres no voldreu pas menjarvos als vostres amics? Creieu posar un jesuita al ast, y es el vostre defensor, es l'enemic dels vostres enemics a qui aneu a rostir. Per la part que'm toca, jo he nascut en el vostre país: aquet senyor es el meu amo, no ha pensat mai en ser jesuita, mes, acaba de matar un jesuita y en porta les despulles: vetaqui la causa de la vostra equivocació. Per comprobar això que vos dic, agafeu la sotana porteula a la frontera del regne de *los padres:* allí informeuvos de si el meu amo ha mort o no a un oficial jesuita. Per això's necessita poc temps: si he dit mentida sempre podreu menjarsens. Però si he dit la veritat, vosaltres coneixeu prou els principis del dret públic, les costums y les lleis, per no deixarnos en llivertat.

Els Oreillons, trovaren molt raonable aquet discurs y enviaren a dos notables de la tribu perque am tota ressa s'informessin de la veritat; els dos diputats compliren com bona gent y tornaren prompte y am noves satisfactories. Els Oreillons desliligaren als presos, els hi feren tota mena de compliments, els hi oferiren noies, els donaren refrescos y els acompanyaren fins al terme dels seus estats cridant alegrament: ¡No es jesuita! ¡No es jesuita!

Càndit no podía deixar d'admirarse veient el motiu de la seva desliliuransa. Quin poble, deia, quins homes! quines costums! Si no tinc la sort d'esfonzar el sabre en el ventre del germà de l'hermosa Cunegonda, se'm menjaven sense remissió. Després de tot, la naturalesa pura es bona, perque aquets selvatjes, després de sapiguer de cert que jo no era jesuita, m'han fet mil compliments.

CAPÍTOL XVII

Arrivada de Càndit y el seu criat a Eldorado y lo que allí vejeren

Quan arrivaren a la frontera dels Oreillons, Cacambo digué a Càndit: Com podeu veure, aquet hemisferi no es pas millor que l'altre, creieume, tornemnosen a Europa pel camí més curt. ¿Còm tornarhi? respongué Càndit, y aont anar d'Europa? Si anem al meu país, els Bulgars y els Abares ho degollan tot: si torno a Portugal hem cremaràn de viu en viu; si ens quedem aquí anem a riscos de

hagués l'exprés de Burdeus, esplèndit, iluminat, presumint un menjador.....

El seu tren era un correu, modestet, vaja, un correu.

La Carlota, digué:

—Vull pujar en aquell tren.

—¡Peró dòna, si va a Burdeus!

—Vull pujar en aquell tren.

—Però, si no tenim diners!

—Vull pujar en aquell tren.

Pujàren al tren, y avuy se passejen per les vores del riu, vivint d'haver empenyat joies y robes, esperant que arrivin fondos y que s'acabi el procés verbal a que'ls té citats la companyía de F. C.

Sempre he dit que un Alfonso, que no pegui, no es Alfonso, es Sant Joseph.

PINK

Corrospondencia

Mongranso, Està encertat en unes coses; equivocat en altres De totes maneres li agraim l'estimació que professa al periòdic. Lo que vostè ens indica, pensem realisarho molt aviat.—*Flirt,* Dolent, molt dolent. A nosaltres, tant s'ens endona'l lliurepensament com la doctrina.—*B. A. y M..* Em sembla que Deu no'l crida pas per aquest camí.—*E. Baró,* El dibuix es molt defectuós, potser aprofitarem la llegenda.—*Crospis,* També, com al senyor Baró que'l precedeix.—*Un admirador de* PAPITU, Ja es dolent ja; verem si s'hi pot pescar quelcom. Mercès.

Impremta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 3275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

—Diu qu'havèu renyit per tant poca cosa am la Marleta?
—Sí, perquè volía vintidos duros al mes y jo no més n'hi volía donar vint.
—Si qu'es per poca cosa.

ser enastats quansevol día. A més com determinarse a deixar la part del món aont roman la senyoreta Cunegonda?

—Tirem cap a Cayena, digué Cacambo, hi trovarém Francesos qui sont gent que corre per tot arreu del món, podràn ajudarnos. Potser Deu tindrà pietat de nosaltres.

No era cap cosa facil anar a Cayena: ells ja sabien cap aont queia: però les montanyes, els rius, els precipicis, els lladres, els salvatjes eren per tot arreu terribles obstacles. Llurs cavalls moriren reventats: les vitualles s'acabaren, visqueren un mes menjant fruites silvestres y arrivaren finalment a la vora d'un riuet borejat de cocoters que serviren per sostenir en ells la vida y l'esperança.

Cacambo, quins concells eren sempre tan prudents com els de la vella, digué a Càndit: No podem més, ja hem caminat prou: veig una barqueta buida a dintre'l riu, omplimla de cocos, fiquemnoshi dintre y deixemnos anar corrent avall, un riu porta sempre a llocs poblats. Si no trovem coses agradables, trovarem coses noves Anem, respongué Càndit, y encomanemnos a Deu.

Anaren remant algunes hores entre les dúes riberes, tant aviat florides com pelades, a estones llises, a estones encinglades. El riu s'allargava sempre; a la fí s'amagava sota una volta de rocam esfereidor que s'aixecava fins al cel. Els dos viatjers feren l'hardidesa d'abandonarse a les onades per sota aquesta volta. El riu que corria apretat per aquell paratje els arrossegà amb un bruit y una rapidesa horrible. Al cap de vinticuatre hores tornàren a la llum, però la barqueta s'esclafà sobre d'un roc, haguéren de saltar de pedra en pedra més d'una hora, a la fí descobriren un horitzó grandíssim tancat per montanyes inaccesibles. Els cultius del país eren apropiats a la necessitats y al plaer: per tot arrèu es veia lo útil unit a lo agradable; els camins eren plens, millor, adornats d'un sèquit de carruatjes de forma y materia brillantíssima conduint homes y dònes de singular hermosura, arrossegats am rapidesa per grassos moltons rojos que corrien molt més que'ls hermosos cavalls d'Andalusía, de Tetuàn o de Mequinez.

Vetaquí, feu Candit un país molt més agradable que la Westphalia. Desembarcaren am Cacambo tocant al primer poblet que vegeren. Alguns xicots del poblet, coberts de teles d'or totes estripades, jugaven a la ratlleta en l'entrada del poble: els dos vinguts de l'altre món s'entretingueren mirantlos: les pedres am que tiraven eren pesses ben grans y arrodonides, de color groc, vermell o vert y totes elles d'un singular esclat. Nostres viatjers caigueren en la temptació de recullirne algunes, eren or, eren esmeraldes, rubís, de les quals la més petita haguera estat el més gran ornament del trono del Gran Mogol. Induptablement, digué Cacambo, aquets nois son els fills del rei del país, que juguen a la ratlleta. El mestre del poblet aparegué en aquets moments per ferlos entrar a l'escola. Aquí tenim, feu Candit, al preceptor de la familia real.

Els bordegassos plegaren el joc deixant per terra les pedres y demés fòtils de les seves diversions. Candit les recullí, es dirigí al preceptor y les hi presentà am humilitat y fentli entendre per gestos que ses alteses reials les havien oblidades. El mestre mitj rient, les tornà a llensar, examinà un moment la cara de Candit amb aire de sorpresa y seguí la seva ruta.

Els viatjers no deixaren d'arreplegar l'or, els rubís y les esmeraldes. Aont som? exclamà Candit, es necessari que'ls fills del rei tinguin una elevada educació, quan aixís desprecien l'or y les pedres precioses. Cacambo estava tant parat com Candit. Finalment s'acostaren a la primera casa del poblet; per la construcció

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

MIRANDE (França)

(Continuació)

—Quina xiripa té aquesta xicota de poguer festejar.

—Papa, ja's fa fosc. ¿Vols qu'encengui'l llum?

—M'en vaig a pendre l'aire.

—Aquest ja es el tercer trimestre qu'habito an aquí. Noi, es espatarrant, no hi manca res! claveguera y aigua viva a tot drap.

—Bestia! porc! bacó! borratxo! podrit!..... Ah! si ho savies lo que penso de tu!

ÚNICA CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS:

comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » 50 » » cartera de pell.
» » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

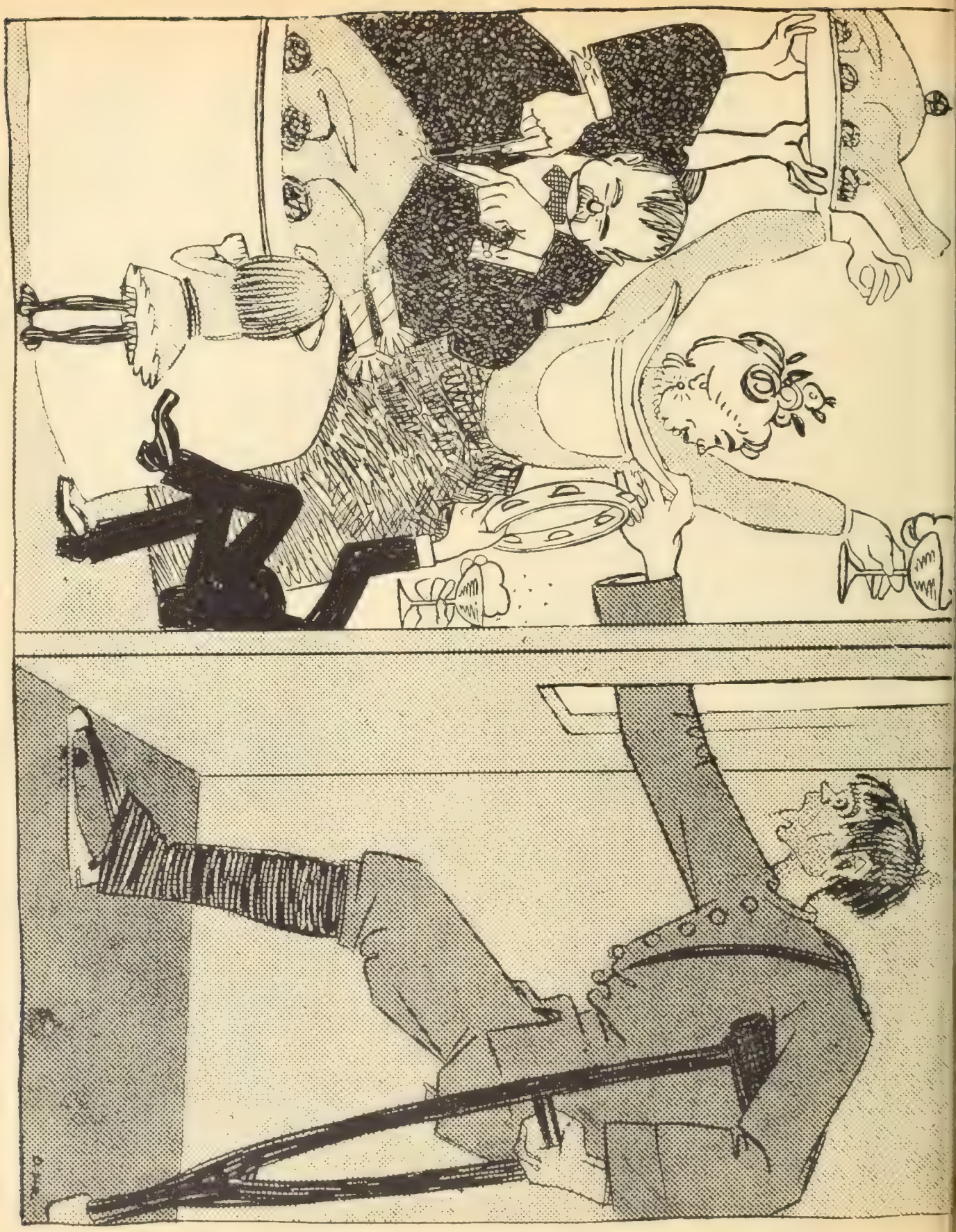

APROPOSIT D'AIXO D'EL NADAL DEL SOLDAT

El soldat: — A mi doneume la cuixa!

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 53. 10 CENTIMS BARCELONA 1 DESEMBRE 1909

PAPITU

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

LA COALICIÓ DE LES DRETES

DEMÀNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITÚ s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 53. BARCELONA 1 DESEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

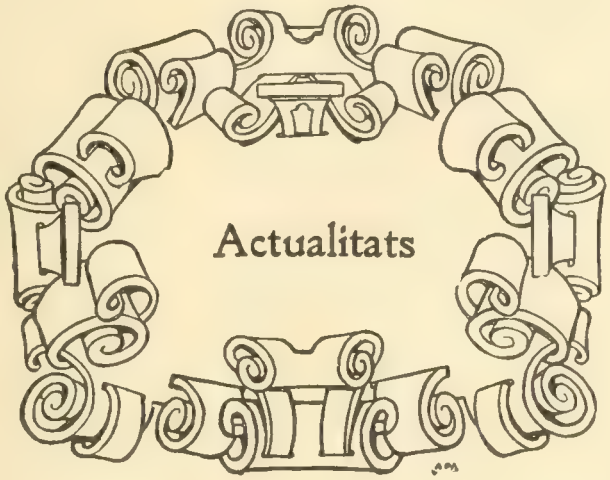

Uni.

—El meu papà es el que va més mudat.
—Que no qu'es el meu.
—El meu porta levita.
—Doncs el meu, quan va al Liceu, porta frac.
—Ela! el meu encare va més mudat.
—Més mudat?
—Que no veus que no pot ser.
—Que sí que pot ser.
—Veiam, que porta?
—Porta abric al ist...

Dori.

A la casa hi ha un capellà. La dida, entre'l servei, ensenya que l'Iglesia y els capellans tot es una mentida. El capellà, la crida apart:

—Per l'amor de Deu, dida; si vostè te'ls ulls oberts, no obri'ls dels ignocents.

Teri.

En el museu d'atigüetats, un visitant, mirantse uns cinturons de castetat:

—No hi veig l'adelanto.

Cuteri.

Saleta de confiansa. Una nena de cinc anys:

—Mamà, com ho fan la gent per descasarse?

Mata.

La una de la nit a Barcelona. Passen dos barcelonins. Passen dos capellans.

Un barceloní: — Capellans a la una?
Un capellà: — Si senyor, si senyor! Què vol dir?
Un barceloní: — Dispensi, no n'havía vist mai.

Laveri.

Un nen de cinc anys, fill de casa bona.

—Què vols ser tu, quan seràs gran?

—Jo? Senyor.

Biri.

Al Poble sec. Un valent.

—Ells, eren dotze, però jo, aquet vull, aquet no vull, la cosa va durar ben bé un quart d'hora. Això si, d'entrada tots a terra. Are s'aixecava aquest, are s'aixecava aquell: *sempre n'hi havía un de dret,* però'ls altres onze, a terra.

Birong.

A la Barceloneta. Un valent.

—Varem tenir quatre paraules: jo que l'agafo y ell que va per defensarse; però li dono un cop de puny, cau—*que ja debía ser mort*—y a terra m'hi vaig revenjar, fins que'l cor me va dir prou.

Calefacció sistema Gual.

Are, lo més ben pensat sería demanar al pobre

APROPOSIT DEL MONUMENT MORET
Projecte d'estàtua.

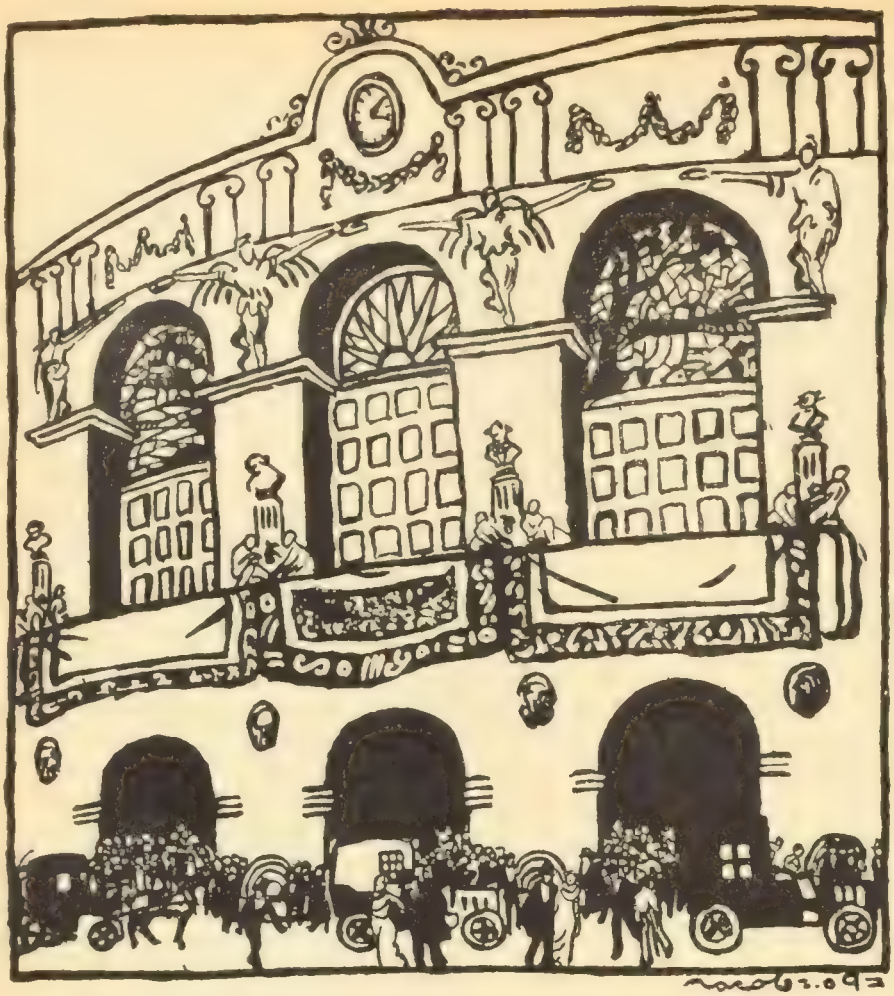

DEVANT DEL PRINCIPAL

—Domassos, corones, castells .. ¡Ja estem tips d'*El Rei!*

Gual qu'instalés un bon sistema de calefacció al Romea. Es clar que la primera de les ventatjes que'n treuríem sería poder veurer les obres del ex-teatre Intim, instalats confortablement, però això sería lo de menys. Lo millor sería que'ls altres teatres de Barcelona, al endemà, tots tindríen bona temperatura, perque ja se sab, innovació que'l pobre Gual fa al teatre català, innovació que les altres empreses adopten al cap de quatre díes, o si no, vejèm si de les dugues innovacions guàliques al teatre, no se poden treurer dos bons exemples de lo que diem. 1er exemple: La costum, mai prou alabada, d'abaixar els llums de la sala mentres dura la representació. Quin teatre de Barcelona no abaixa els seus llums al aixecarse'l teló? 2on exemple: Ve en Gual y posa a la boca del escenari, un altre boca, una boca postissa, però més petita, molt més petita que la boca natural del teatre; al endemà tots els escenaris, al aixecarse'l teló porten la boca postissa, petita, tan petita com ha pogut ser.

Veiam doncs, si are'n Gual posa calefacció al Romea, y si, conseqüents tots els teatres de Barcelona—la ciutat dels teatres frets— apareixen confortables, perque si no, hauríem de creurer que les empreses han adoptat les reformes guàliques perque la primera els hi estalvía llum y la segona els hi permet fer les decoracions molt més reduides y per lo tant més barates.

Saló d'exposicions.

I

—Ah! vostè es l'autor. M'alegro molt de coneixel.

—Gracies, el gust es meu.

—Y veig que hi té una pila d'obres. Totes aquestes son de vostè?

—Si senyor, pera servirlo.

—Vaja, vaja, això es bò que la joventut trevalli; en aquest món tothom ha de trevallar.

—Si, es clar.

—Y aquest? Què representa aquest quadro?

—El castell d'Aramprunyà.

—El castell d'Aramprunyà? No sè de què'm parla. Jo no sé perque pinten aquestes coses que ningú les coneix.

—Oh! ja veurà; com que'l pintor busca'l colorit.

—Bé, si, tot lo que vulgui, però trovo qu'això de pintar coses que ningú les coneix, no fa. Hauríen de pintar coses que tothom les conegués. Que li dire jo are? Per exemple les piràmides d'Egipte o la torre Eiffel. Una cosa aixís, sab?

II

—Home, sí m'agraden, m'agraden els seus quadros. Es un bon pintor vostè. Llàstima que'l meu pare no'ls pugui venir a veurer. Està impedit, sab? Va tenir un atac de feridura. Si'ns pensavem que s'hi quedava. No farà pas rès més de bò. Miri, jo tinc de portar tot el negoci.

—Si, que

—Ja veurà: farèm una cosa, si a vostes no'ls hi sab greu, triarèm tres o quatre teles, les portarèm a casa y'l meu pare triarà les que li agradin.

—Ab molt gust.

—Si; ell estarà content. Creguim que hi es aficionat de debò. Miri, compra tots els quadros den Rusinyol.

—Si, que. Y escolti ja tenen bona llum a casa de vostès, per mirar els quadros?

—Ja ho crec, home, figuris que hi mirèm els cotons.

ARPOL.

Oradors

L PAPITU, sent una debilitat pels oradors. Ja veuràn, senyors, cada hu, té la seva debilitat, y el PAPITU que no es intelectual noucentista, sinó fill de la multitut, té aquesta dels oradors. Pitjors debilitats hi han, que fan malbé les costums y altres coses.

Si fos possible recullir oradors, com segells o monedes antigues, pacientment, els aniríem recullint fins a tenir una colecció complerta. Perque oradors, n'hi han de totes menes. Uns riuen, altres fan enardir, els de més enllà fan pena y altres endormiscaríen fins a n'en Maurici Vilumara, qu'es el barceloní que retira més tart. Ara, estem en època electoral, època d'oradors, y ne surten de nous y de repetits, ab això que'ls anglesos y nosaltres anomenem modestament meetings, y l'Associació de Dependents del Comers y de l'Industria, *festes culturals*.

Malgrat la nostra joventut, ens agraden els oradors reposats y majestuosos que deixen anar les paraules amb una gravetat, amb una mandra de jugador que aposta poc a poc, com si tingués temor de perdre'ls diners massa depressa. Aquests oradors, deixen en l'auditori, un regust de xacolata ab *melindros*. L'Hurtado es d'aquests. El podríem classificar entre'ls oradors xacolaters, espessos y agradables. En cambi, en Calderón Fonte, l'Emilià Iglesias y en Roig y Pruna, omplen el cap de patria y repatria, de sang y de banderes, y quan no'ls hi salten els punys de la camisa, fereixen amb el colze als infelissos que tenen més aprop. En Roig y Pruna, fa, ademés, el *remolinete*. Si fos *bailaora* guanyaría molts diners. ¿El pare Estebanell?—diuen. —Es massa lleuger de cascos. No pot parlar de Jesús que no retregui a Santa Magdalena. Això si, pera guanyar diners, no té necessitat d'esser *bailaora*. En cambi, en Marial, sempre retreu la difamació, y en quant la retreu, comensa a cridar, com si se volgués sentir. El públic, conforme crida en Marial, crida ell també, y allò sembla la penya de la *Maison*. De totes maneres, en Marial, encara que sigui un baladrer té la virtut de que no s'escolta.

Els oradors decauen. No parlem den Vallès y Ri-Ribot, qu'es qui'ns fa passar millor l'estona. En Sol y Ortega, en Cambó, el Noi de Tona y altres, quan eren joves eren fogosos, contundents y ara semblen carmelos de can Llibre. Am tot, son els nostres millors oradors, sense més defectes, qu'en Sol encara enraona a la portuguesa, y que a n'en Cambó, se l'ha de sentir no més que una sola vegada. En Puig y Cadafalc mateix quan perorava, avans, somreia com una porqueirola verge y ara somriu com un senyor gras que es, perqu'en Puig y Cadafalc, senyors, es el diputat que ha sortit am més carns de la Solidaritat.

Al mateix Lerroux, la paraula d'ordre li floreix dels llabis sense adonarsen. Y amb una forsa tant gran de persuassió que temem qu'en Tallada —l'orador econòmic—s'inscrigui soci de la Casa del Poble—si en la Casa del Poble, estableixen una Càtedra d'Economía subvencionada...

Anem a entrar en la gran setmana electoral. Mitins a cada barri, oradors a cada cantonada, Cicerons pels cafès, Demòstenes pels Centres y xerrameca per tot arreu. Si descobrim algun orador nou el presentarem. Sobre tot desitjaríem que'l regidor nacionalista senyor Juncosa, se decidís a pendre la paraula. Sempre va pel Municipi, dient: «Si jo avoqué, si jo avoqué...» Y encara que li diuen: «senyor Juncosa: Jo de vostè, abocaría...», encara no ha abocat, el senyor Juncosa.

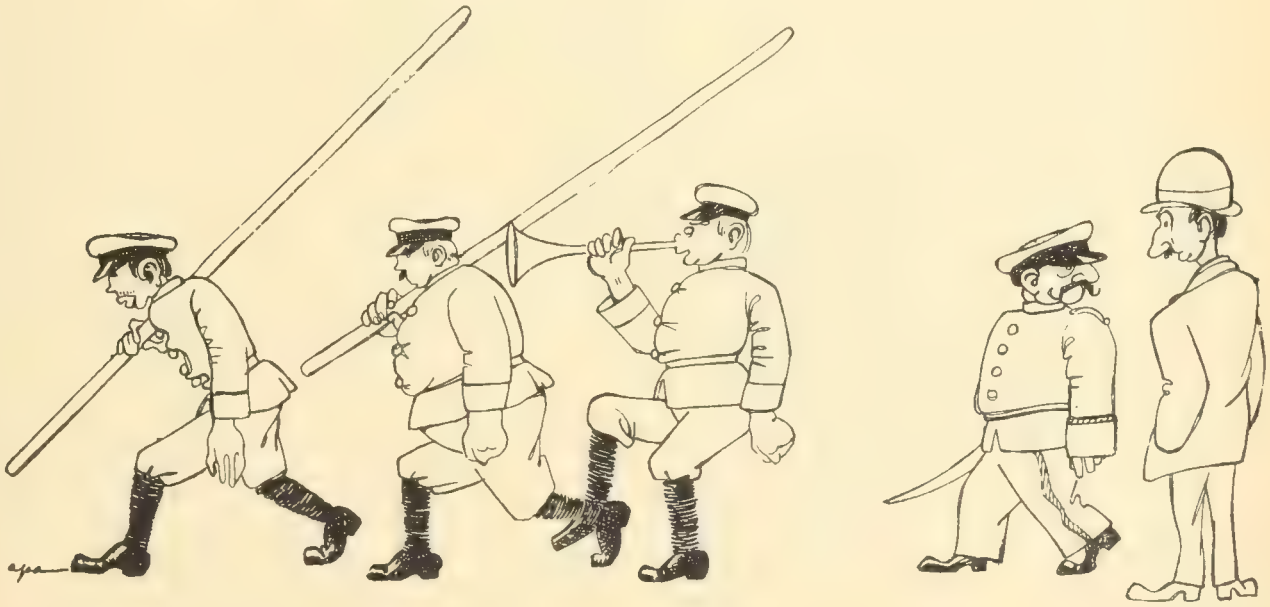

LES ERUPCIONS DEL PUIG DE TEIDE

—Aont van tant entusiasmats?
—A Canaries, pera això de les erupcions.
—¿Ah, sí? Y doncs ¿que també curen les malalties de la pell?

RELLISCADES

De *La Tribuna:*

«.....podemos repetir la frase, no recordamos si de de un poeta ó de un autor de género chico:

«¡La paz reina en Varsovia!»

Nosaltres ignoravem que'l general Sebastiani, ministre d'Estat a Russia y autor de la frase: «L'ordre reina a Varsovia», fos autor de *género chico.* L'historia, escrita per *La Tribuna,* sería una de les més delicioses coses de la vida

De *La Veu:*

«La glassada d'aquesta nit ha fet malbé moltes plantes del Parc.

Com que son al aire lliure, no hi hà manera d'evitarho.....»

Suposèm que'l senyor Cambó, trovarà lo més aviat possible, perque tenim l'hivern a sobre, la manera de que les glassades no fassin malbé les plantes que son al aire lliure, y que la Societat Protectora d'Animals y Plantes, protestarà enèrgicament de la dessidia del Municipi que deixa que's glassin les pobres plantes que, no tenint domicili, se veuen obligades a dormir al ras. Lo que'ns estranya es que *La Veu,* no digui qu'això s'evitaría anant am solidaritat.

El crític de *Las Noticias,* es una delicia. Hi ha qui diu que li vé dels amors interromputs amb una actríu melodramàtica del Arnau o del Apolo; no sabèm de que li vé, però es una delicia. Es veu que'l seu esperit sempre vola, sempre fuig..... y això es un mal. La crítica deu esser serena, y aixís am l'esperit pertorbat es impossible la crítica. Encare més quan la crítica va contra un antic rival, veritable o suposat. Aquesta rectificació la fem en honra y gloria del rival qui no es aficionat a antigüetats.

Be, donces, en Bernad y Durand, s'exclama en la crítica de «El Rei», de qu'en Borràs parli amb un accent extranjer, —ell diu fonètica però vostès no ho entendríen— y trova que com que tots son extranjers els personatjes que surten en «El Rei», llògicament tindríen de parlarhi tots. En fi, val més que ho llegeixin:

«El señor Borràs sufre una equivocación: la de hablar con dejo de fonética extranjera. Todos los personajes que intervienen en la obra son extranjeros, señor Borrás, y si hablaran los demás intérpretes como usted, el escenario del Principal parecería haber sufrido el castigo de los que edificaron la torre de Babel.»

No'ls sembla senyors qu'en la torre de Babel el no entendres no venía de la fonètica? No'ls sembla qu'en la comedia «El Rei», els personatjes son francesos o son catalans —això a gust del senyor Durand— am l'única excepció del rei de Silistria? Es clar que sí, però el senyor Bernad es un..... un..... un..... no sé com dirho, de professió, o al menys aixís ho sosté un aplaudit autor dramàtic.

Cullaré, heu d'esser dels nostres! Y està clar que ho ha d'esser! Don Antoni es la representació més deliciosa de la barrila barcelonina. Ja pot esser curt o llarc el día, en Cullaré diu la seva, y sempre es bona! Els pobres *tributarios,* redactors de *La Tribuna,* el mot es den Cullaré, no tenen temps més que per corretgir les relliscades del quefe.

L'altre día, fa un article parlant del 11 de Novembre, s'embranca Historia amunt y en resulta que Felip V, feu penjar a en Joan de Lanuza. Assessino de Lanuza! clamava en Cullaré.

—Està vist, pera que s'espavili aquesta noia, serà questió de que's vagi a confessar ab Mossèn Estebanell.

En Periquín va corretgirho y el gros public no va poguer fruir d'aquesta nova prova de l'humor del gran D. Antoni. Però tot se sab y nosaltres volèm cantar les seves glories.

Ah! Sabèu qu'es el joc del burro? Proibit, no proibit, consentit, d'etzar, de basa, decartes, de nou punts? Això ho diríem nosaltres que som gent de poc més o menys, però per gent com en Cullaré, sabèu lo qu'es el joc del burro? Espiritual. Si senyors. Espiritual. Com els exercicis de Sant Ignasi.

¡Cullaré, has d'esser dels nostres!

De *La Publicidad,* ab la firma den Lluis de Zulueta:

«Con la firma de Manuel Pugés, nombre bajo el que creo adivinar el de un amigo mío.....»

¡Pobre Manel Pugés! Esser cotòlic, soci de la Lliga, colaborador de *La Veu,* dels Estudis Econòmics y firmant de protesta, pera qu'en Zulueta se pensi qu'en Pugés no existeix, y que no es un humil pseudònim d'un estimat seu.

SI'LS DEL COMITÉ MANESSIN A L'UNIVERSITAT
—Ja arribarèm a l'hora a la conferencia den Mon y Bascós.

Ordre y netedat

Una de les aventatjes del viatjar es veurer tot lo que existint en el país que vivim no ho hem anat a visitar mai. Els ciutadans de Barcelona, per exemple, poden dir com aquell parisenc a qui un día jo vaig preguntar per la distribució del Louvre.

—¡Pardon! me diguél—a nosaltres ens passa com a vosaltres, que no més coneixem els museus de les poblacions que visitem.

En un dels meus viatjes.

Al lluny del lluny, ont mai anar podriau, coneguí una institució que segurament deu existir també a Barcelona, però si de cas hi es jo no l'he visitada mai. Aquesta institució respòn al nom d'«Assil del amor diví» y regida per monjes no té altra missió que la de recullir pobres, y dic que no té cap més missió precisament perque tot lo altre que les monjes podíen fer ho fan fer als pobres recullits.

Al entrar an aquella santa casa, aont vaig ser molt ben rebut, a causa d'anar acompanyat d'una persona molt catòlica, se m'oferí ocasió d'admirar l'ordre y netedat que hi havía.

Tots els elogis que ha merescut aquella institució me semblaven pocs y les subvencions que'l govern li donava també'm semblaven poques, malgrat el no tenirles de cobrar jo.

El cos d'edifici destinat a les monjes se podía llepar: era net com una patena y ordenat com un sacerdot al cap d'un minut de rebre les ordres.

A la cuina, cada cassola era un mirall y si no hi hagués vist les provisions de casa, peix y llegums, m'hauría semblat més que una cuina un saló de perruquería ja que tot de tant lluent semblava miralls, navajes, màquines de rapar y rentamans.

Per l'olor, m'hauría semblat un jardí de flors y si no hagués ben esmorsat, la flaire m'hauría inspirat un himne de gracies al Creador que permet que'ls pobres vagin tan ben alimentats.

Vaig visitar el taller y allí els assilats hi trevallaven guardant l'ordre més estricte y a la vegada més natural, emportantsen la meva admiració, que com anticlerical que soc, costa molt de despertar, sobre tot en un assil dirigit per monjes, qu'es un dels llocs que més ataquem y vilipendiem els que no som clericals. Però ara, confesso qu'en aquell moment me sentí casi bé convertit al clericalisme, al veure que ab tanta facilitat un pot tenir criats que li netegin la casa y li fassin totes les feines.

Els admirables trevalls de les recluses, d'un gust y d'una perfecció sense límits m'agradaren tant que si me'ls haguessin donat ab marca inglesa m'hauríen semblat un tresor. Després, quan sapiguí que'l producte d'aquell trevall el veníen efectivament, en els magatzems del *carrer de Fernando* d'aquella ciutat que jo visitaba, com a gènero inglès, comprenguí que'ls que admiren aquest gènero son verdaderament homes de gust.

Y no us pensèu que aquelles recluses que allí trevallen al calor del amor diví, ne treguin alguna cosa del seu trevall. Molt al contrari, elles en reben una petita part, que recullit per les monjes serveix pera fer un regal a la Superiora y pera pagar un predicador de preu el día de les festes bones.

M'explicaren la vida que les recluses y els reclusos feien en aquella santa casa y no hi tinguí rès que dir, sinó alabarho com un clerical y compendre que'ls clericals tenen raó quan alaben aquestes institucions, vistos els resultats que'ls hi porten.

Al preguntar còm logren aquell ordre que tanta admiració'm produí, m'explicaren les agrupacions que establíen entre'ls reclusos fentlos servir als uns de criats dels altres y cuidantse les monjes d'administrar els

ELECCIONS

—¡Senyor! Fèu que guanyin els de la Lliga qu'han fet tot lo qu'han pogut pera desagraviarvos Si no han fusellat més lliberalots no ha sigut pas per culpa d'ells.

càstics que creien corresponents als que faltaven. Uns quants díes de calabós, actes d'humiltat, com besar els peus de la Superiora o els del capellà de la casa, dejunis extraordinaris, dietes y altres remeis per l'istil.

Com més les seguía, més arrebatat d'admiració'm sentía y no creia que hi pogués haver un assil més ordenat y nèt, ni una manera més pràctica de practicar el bé dels altres en profit d'un mateix.

Però vejent que'ls que m'acompanyaven en la visita tot era ferme cumpliments y portarme d'una banda al altra y—senyor Un, aquí, y senyor Un, allí, —y fentme passar devant per devant de les caixes que tenen a dojo, per rebrer les almoines, volguí sortir depressa d'aquella casa avans l'admiració no arrivés a sortirme massa cara ja que per medi de l'admiració que causa'l trevall dels altres, les monjes d'aquell convent recullen moltes almoines.

Encara que contat y debatut, les monjes, en conseguir aquella perfecció, no més hi posen els càstics y que'ls pobres reclusos hi posen el capital, l'inteligencia y el trevall, no deixí de compendre, malgrat el meu anticlericalisme, que la pau y el repòs qu'elles infiltraven en l'ànima dels assilats, es una cosa de gran valía y verdaderament desitjada sobre tot per les monjes.

UN

GAZETILLES

En Marial, se presenta regidor pel districte VII. Se presenta ell, sense l'ausili de la Lliga. Suposem que'l senyor Marial, dirà en els mitins, com ho ha dit fins ara, que tots els insurgents de Juliol eren uns lladres, que'ls fusellats estaben ben fusellats. Els mitins que donaría'l senyor Marial, serían un espectacle d'allò més pintoresc. Però'l senyor Marial, es un home sensat y inteligent, y pera lograr la regidoría, se limita a no malparlar ja dels nacionalistes, a dir que la Solidaritat am les dretes ja no es possible y a passejarse en la plataforma dels tranvíes de cinc cèntims, pera ferse popular.

El día que l'Hurtado va publicar l'article que tantes felicitacions li ha fet rebre de Terrassa, se passejava per les Rambles, tot sol y sense abric. Feia una tarde terriblement freda. Al veurel ens diguérem: «¡Vaja!, el senyor Hurtado, no vol que sigui dit, com fa'l PAPITU, que té por a la Mort, y desafía les pulmonies ab el mateix valor que a D. Fèlix, y l'Alfons Sala.

Un amic, va respondre que allò no era rès, que aquell dematí, llegint el seu article, l'havía vist fins am les mànigues arremangades.

Ha deixat de dirigir la *Revista Catalana*, el conegut escriptor Xavier Viura y ha ocupat el seu lloc el cultíssim Josep Carner.

Això parla molt bé, en favor dels senyors Viura y Carner.

L'altre día, un bon ciutadà va tornar un rellotge a la quefatura de policía, amb aquestes ratlles: «El vaig

ELS EXITS TEATRALS

El rei: Senyor Borrás.—Mme Jou-Jou: Senyora Xirgu.
Escena del enamorament.

robar, un día de fam, y com que'l mateix día vaig trobar feina, ho retorno».

No hauríen fet tant, molts senyors respectables que saludem cada día.

La Mercès Ramos ha reaparescut en el teatre Soriano. Casada amb un senyor de Sabadell en la mateixa ermita de la Salut, ha sentit l'anyorament dels «tangos» y dels «tientos». Diuen que té la culpa l'Ignasi Iglesies. ¿L'Ignasi Iglesies? Ell mateix, no, per qu'es incapàs de treure a cap tiple dels brassos del marit, però un día la Ramos va veure *La Comedianta*, se va enternir, y als pocs díes tornava al teatre plena de nostalgia pels «tientos».

La darrera frase den Calvet:

Se troba amb un amic.

—¿Què tal?

—Perfectament.

—Home, m'han dit que vostè va per regidor.

—¿Sí? Y ¿ha caigut bé? ¿Ha caigut bé?

La Lliga, torna a presentar al senyor Muntadas. L'Hurtado, diría també den Muntadas qu'es un senyor Mariano. La Lliga, no ho diu, però ja veuràn vostès com el presentaràn per allà ont pugui perdre.

Els federals, si l'esquerra no accepta la candidatura den Marial, trencaràn la coalició.

—Y això ¿per què?—hem preguntat a n'en Mallofré.

—Perqu'en Marial es l'únic prestigi que'ns queda als federals—va respondre, tot vermell per l'entusiasme,'l senyor Mallofré.

—Y doncs, ¿que't torna el noi?
—Si, Sió, sí; va anar ab barco y torna a peu-coix.

Genit y figura...

ATUA l'Unió Catalanista... No l'Unió, no, perque ja no se sab ni lo qu'es l'Unió, ni qui hi hà dintre d'ella. Dièm el Dr. Martí y Julià, y dirèm l'Unió. Be, doncs, el Dr. Martí y Julià, proposa la reconstitució de la solidaritat. El doctor, sempre arriva a misses dites. Quan hi había solidaritat, ell era antisolidari, y are que ha mort vol ressucitarla. Se veu que té pupila política... Y en Martí y Julià que'ns crèiem que era un home únic, original, resulta qu'es el sol home que s'assembla amb en Cullaré, perque ni l'un ni l'altre saben ont son, ni aont van, ni lo que han sigut, son y seràn.

Al dia següent dels successos de Juliol, varem veure al doctor en la Rambla de les Flors. Feia cap a l'Associació Nacionalista. Portava el cap baix com sempre, anava com sempre, carregat d'ulleres com sempre, a dir lo de sempre a la penya del Rebost. Pera aquell home no había passat res y tornava, com Hamlet qu'es de l'Unió Catalanista, a pensar en el Esser y en el No Esser, y en el anorreament de Catalunya.

PRIVILEGI

—¿Dos ··s sense menjar? Sempre ho he dit que'ls pobres ereu més resistents que nosaltres.

Potins barcelonins

«El Rei» del *Principal* segueix la seva cursa; a la nostra bona societat li ha donat per anarhi y no hi ha més que veure la cara que fan en Niubó y el Sr. Prim y l'eqüestre Borràs. Els acomodadors tot fent la mitja rialla diuen: Tenim obra per díes!..... Respecte als parers de la molta gent lluida que hi ha anat, n'hem pogut recullir alguns que s'ho mereixen.

En Fabra està preocupat amb els patalons den Borràs, perque *á la cuenta*, algu li ha dit: *¿Como es, Fernando, que á tí siempre te caen tan mal, cuando á Borrás, sin ser Marqués, ni Senador solidario le caen tan bien?*. ... Y vinga a barrinar y a aixugarse la lluenta calva, que recorda de lluny, la del pobre *Sant Pere barato* y la del Gran Llunàtic de la novela den Wells!... Però ca!... *Piscis!* Ell que si, per sortir de duptes, esvaint l'ensopiment se recorda de *Don Juan*, y crida: *Ciutti!* —*Senyor!* responen— y's presenta l'Echauz, qui, després de donarli compte de que, per Mrs. Herz y Coquelin, empressaris de la *Porte Saint Martin*, de París, se l'hi han fet proposicions pera encarregarse del paper de «Grill» en el *Chantecler* den Rostant, al veurel tant apesarat y al enterarse de lo que'l té tant preocupat, li dona desseguida la solució: *Está claro, si no te vistieras en el sastre del Pez, no te pasaría esto. Ya te he dicho varias veces que llevas un pantalón con una manga más corta que la otra.*

A l'Olano, ja li va agradar, però ho va trovar una mica massa *catalán sin pizca de inglés*. En Forgas, deia qu'aquestes comedies debiliten l'entussiasme. L'Espinós y en Bosch y Puig, no hi han anat perque'l català'ls reventa. El grup dels catorze, varen trovar que pera reventar l'obra eren pocs. Volíen fer aliansa amb en Gual, però van tenir por de que'ls endossés un altre abono de moda per les costelles.

En Campmany (a) compte l'Arnau, com a gendre de D. Ramón, se va donar per aludit. En Robert va riurehi molt, trovant a faltar, en l'acte de la recepció, que'ls convidats se n'haguessin d'anar a casa *á cuerpo gentil*, per deficiencies de guardarroba.

En cambi, la *arrogante* Marcelina, la espiritualíssima Rigalt, la irresistible Planàs, la blincadissa Parellada, la riallera Puigvert y sa hermosa companyona, aixís com tot el *bouquet toujours à mieux* de Massanas, Moreras y Manen y altres flors de joventut, de bellesa y d'alegría, com la exhuberant *bella Africana*, la Venus gitana, y *cal-lipige* per més senyes, quines exhuberancies han trastocat a mitg Barcelona, varen animarse, aixiribirse y entussiasmarse, espandint adorables riallettes, ganyotes picaresques y franques mostres d'aprobació, al veure les entremaliadures de la *Jou-Jou* pera engrescar al rei de Silistria.

Ah!..... també li va agradar molt al noi Sevilla, an en Lluis Girona, an en Sanllehy (aquest, especialment, crec que's desvíu per *lo que's veu* de la Xirgu) y a una pila de galls, pollastres y pollets. Ah! per si alguna cosa hi faltava, fins el senyor Matas va posarhi el *visto bueno*. L'opinió del *sanyó* Oller, no la sabèm encare. Li agradarà? No ho dupto.

Les representacions se conten per plens.

Bravo, Niubó! Deixils dir! Vostè si que ha posat ben be'l Mingo!

No hem vist encare el Liceu, transformat en *teatro europeo*. Tenim por d'anarlo a veure. Tenim pressentiments que hi hauràn coses del carrer den Petritxol. Han arrivat fins a nosaltres uns rumors alarmants, sobre'l teló de boca, pintat per en Chía, sobre'ls plafons den Lorenzale y sobre una pila de cosetes y detallets, que'ns tenen, francament, am l'ai! a sobre.

Diuen que hi ha tant or, que si haurà d'anar ab frac, pantalón, hermilla, petxera y barret de llama d'or, com el dimoni del *Carnet du Diable*. Però callèm, que l'inauguració es inminent y bé prou que'ns vagarà parlarne.

Deu fassi que no'n treiem una impresió semblant a la cèlebre del pobre Alió al entrar per primera vegada al «Palau de la Música Catalana». Que't sembla això?... —li van preguntar. — Y ell al contemplar, embadalit, aquell espatec de ceràmica y de rajola de Valencia, es fama que va contestar: Nois me sembla que soc a la Virreina!

Sembla que s'ha desfet el casament projectat d'una viuda molt maca, quin difunt marit s'assemblava molt an en Maceo, amb un jove fet, molt llarc y prim, conegudíssim al Circul del Liceu, y quin *apellido* es de trista memoria. *Al buen entendedor.*

Utile dulci

MOSSÉN Clascar, varò just y colaborador de *La Veu*, vetlla per la virtut del senyor Cambó. Dièm virtut, perque's tracta d'un capellà, y un capellà no pot vetllar per la salut sino per l'ànima, empleant una tutela espiritual en lloc d'una profilaxis. Mossén Clascar, no fa més que preguntar: «¿Però encare fa aquestes coses en Cambó? No curarà mai, no curarà mai ...» Un pensa: ¿de què's tindrà de curar en Cambó?» Mossén Clascar, desseguida desvaneix tots els dubtes. «Aquestes coses, com diu Mossén Clascar, son coses de la juventut» y convensut d'això, Mossén Clascar acaba dient: «Ja ho veig que no es un sant Lluís. El tindrèm de casar, el tindrèm de casar ...»

Mossén Clascar, comensa a respirar, veient al senyor Cambó per bon camí. Es clar que no es la dòna que actualment estima'l senyor Cambó, la que ell desitjava pera l'ilustre polític, però exercint com exerceix de llevadora portarà al matrimoni una experiencia que'l senyor Cambó tan pràtic, tan realista, aprecia d'allò més, com suposèm que Mossén Clascar apreciarà també quan ho sàpiga.

La Lliga y la coalició de les Dretes, sortiràn guanyant ab els amors del senyor Cambó, perque tenint l'aussili d'una llevadora, no dubtèm que les coses, y sobre tot les eleccions, li sortiràn més arrodonides que fins are.

La característica dels teatres

Tots els teatres de Barcelona tenen el seu públic especialíssim. Eldorado es el teatre de la burgesía de pretensions solemne y tibada, y el de les *cocottes* elegants, entre les que fan estragos el noi Bacardí, en Deu, en Miró y Trepat y en Calvet. En Lluís Duràn y Ventosa també hi va molt sovint, però aquelles virtuoses de l'amor no se'l disputen perque diuen que sempre regateja. Ademés, té aquella cara d'ataconador d'escaleta...

Sense volguer ofendre a ningú, ni al teatre ni a la concurrencia, direm que'l Tívoli es el teatre de la te-

—Vostè no pensa casarse?
—No senyora.
—Doncs, digui que si tothom pensés com vostè el mon s'acabaria.
—No senyora.

rragada burgesa, dels Tenorios salta-taulells, de les senyores ab *casa de huéspedes con principio*, de les *demi-vierges* ab barret de quinze pessetes reformat, y de les *cocottes* de poques pretensions, am vestits llampans y sabates comprades a l'Internacional del carrer dels Escudillers. Quan en Buxó, aquest ilustre contemporani dels Faraons, es regidor, no hi falta mai al Tívoli, y té una dolsa obscenitat pera tota damisela.

De Buxós n'hi van molts al vell teatre de l'Ignasi, encara que no tots hagin sigut regidors. Son una notable colecció de vells buscadors de menors, que's posen en el palc de l'esquerra. Els regidors lerrouxistes no hi falten mai, ni en Collasso, el germà de l'arcalde, ni en Marial, que s'asseu sempre en les darreres butaques, perque com no sent rès encara que's posi a primera fila, pot entretenirse amb els gemelos més descansadament

L'edat d'or del Tívoli va passar a l'historia am la quiebra de l'Alegría. Aquells sis mesos d'acrobatisme, balls exòtics, pantomimes y barbaritats, eren una delicia pèls solters rics y els casats am cuartos que teníen la dòna a fora. Totes les *cocottes* de preu y ab pis a l'esquerra de l'Ensanxe, no hi faltaven cap dijous de moda. An els palcos de platea se veia a la *Pagesa*, lluint aquell *deixam encendre* que'm porta per tot día; a la Requena, que sembla talment filla de l'Otero; a l'Alfonsa varonil; a la Bella Chelito, acompanyada de la seva discreta mare; a la Castelar, a la *Zopas*, a la Remedios, a aquella alta y guapa, que ara no'm recorda com se diu, però que tothom la coneix per esser la fulana d'un canonge, y moltes més que fan agradable l'existencia dels poderosos, y entre les quals, algunes, han ajudat a fer ric al doctor Pizà, aquell de les mil pessetes.

L'AMOR A PARÍS

—Díguem, *Totó:* Si tinguessis la sort de casarte amb una senyora rica ¿que farles?

—La veritat, no sabria pas que ferne de la senyora.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

Inmediatament dos mossos y dos cambreres, habillats am trajos d'or y amb els cavells lligats am pedreries, els invitaren a sseures en la taula del amo. En ella els serviren quatre menes de sopes, totes elles am l'aditament de dos cotorres, després un condor qui pesava dugues centes lliures, dos micos rostits d'excelent paladar, tres cents colibris dintre un sol plat y siscents aucells-mosca dintre un altre sol plat; *ragonts* exquisits, pastes delicioses, y tot en una vaixella feta d'una mena de crestall de roca. Els cambrers y les criades de la posada abocaven deliciosos licors extrets de la canya de sucre.

Els convidats eren en sa majoria marxants o carreters però tots ells d'una educació exquisida; feren alguna pregunta a Cacambo am la més gran circunspecció y respongueren a les d'ell d'una manera satisfactoria.

Acabat el dinar, tant Cacambo com Càndit, cregueren pagar explendidament el seu gasto, deixant sobre la taula dos d'aquells terrossos d'or ou'havien recullit. Els hostalers esclafiren a riure y s'aguantaren el ventre perllongadament de riure tant. Acabaren a la fi. Senyors,—digué l'hoste— ja veiem que sou forasters, però..... no tenim costúm de veuren. Perdoneunos si ens hem posat a riure quan per pagarnos ens heu ofert palets dels nostres camins. Segurament que no teniu monedes de les que corren per aquí, no hi fa pas rès, no's necessiten pera menjar a casa nostra. Totes les posades establertes pera comoditat del comers, son per compte del gobern. Aquí no vos ha anat gaire bé perque es un poblet miserable, però en tots els altres llocs que visitèu serèu rebuts com cal als vostres mereixements. Cacambo, traduía a son amo, les explicacions del hoste y Càndit les escoltava am tanta admiració y esverament com Cacambo les traduía. Quin país es aquet, donces, es deien l'un a l'altre, desconegut en el resto de la terra y en el que tot lo de la naturalesa es tant diferent de a casa nostra? Probablement es el país en que tot va bé; car es necessari en absolut que aquet país existeixi. Pangloss podía dir lo que volgués; però jo m'havia adonat de que a Westphalia tot anava bastant malament.

CAPITOL XVIII

De lo que vegeren en el país d'Eldorado.

Cacambo feu present al hoste llur curiositat; l'hoste els digué: Soc molt ignorant y n'estic molt content, però en aquet poble viu retirat de la cort, un veltet qu'es l'home més savi del reialme y el més comunicatiu. Inmediatament enmenà a Cacambo a casa del vell. Càndit no feia més que de comparsa y acompanyava al seu criat. Entraren en una casa d'apariencia senzilla, car la porta no era més

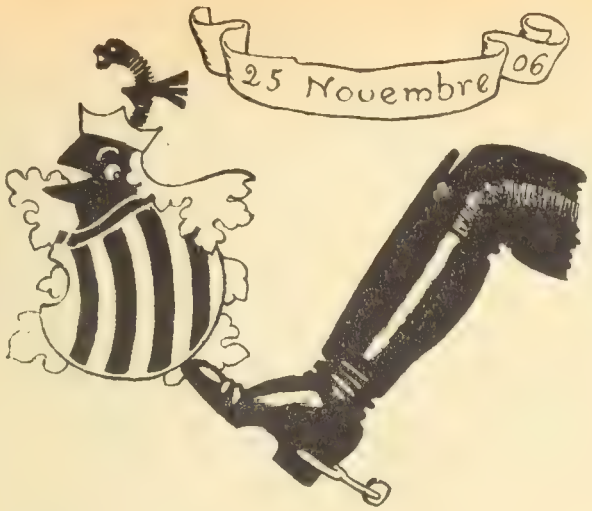

Prohibit per la censura.

S'ha acabat aquell deliciós temps, y el Tívoli tot l'any té la mateixa fesomía, una fesomía que no diu rès, com la cara de la Requena.

El Principal es el teatre del recullíment y del silenci. A n'ell la gent no s'atreveix a parlar alt. Tothom enraona baix, a cau d'orella. Quan algú ha d'entrar a la sala d'espectacles, o ha de sortir, encara que'l teló estigui corregut ho fa sense fer soroll, caminant de puntetes. Ningú sab, ni en Figarola que ho sab tot, menos gramàtica, perque en el Principal no s'hi pot fer cap mena de soroll.

En el Principal, es el teatre el qui dona fesomía propia al conjunt dels espectadors; no aquests an el teatre. El públic del *viejo coliseo* sempre sembla un públic de funeral, sigui qui sigui y fassin lo que fassin. Aquell que vulga entristirse, que no compri cap llibre de poesíes de l'Alfons Maseras; ne té prou amb anar una nit al Principal, qu'es el teatre del Hospital y de la nyonya.

El Romea es un teatre de parroquia; té parroquians com els rectors y les botigues. Quasi podríem dir qu'es de veinat, de la xacolatera y del fuster del carrer del Hospital, de la tripaire del carrer de les Cabres, del llauner del carrer de Sant Pau y demés distingides personalitats industrials y mercantils d'aquells voltants.

Al revés de lo que passa en el Principal, que tot es recullíment y silenci, el Romea's converteix en un veritable galliner durant els entreactes. Tothom parla alt o crida, qu'es pitjor. Els homes enraonen de petits negocis y les dònes de minyones, del preu de l'oli y de la carn.

Y a propòsit de les dònes del Romea: ¿Perquè de totes les senyores que van als teatres, les del Romea, son les que deixen els palcos y les butaques de tant en tant? ¿Tindràn alguna relació amb això les reformes que's varen fer en un lloc retirat del teatre? No'ns podèm explicar aquest fenòmen, però se véu que l'empresa del Romea, se preocupa de les necessitats del seu públic.

Prou de teatres. Però no més que per avui. Es un estudi frívol, cursi y mundà, que sempre constituirà pera'l PAPITU una narració deliciosa.—PAU.

Diumenge que vé, día cinc, en els salons de can Reig, passeig de Gracia, número 26, tindrà lloc una exposició dels originals dels dibuixos publicats en el PAPITU. De lo bo que hem publicat, lo millor. Però no creguin que allò servirà no més que pera que'ls ulls se distreguin. Els dibuixos seràn pera veure y pera vendre. Aviam si una vegada a la vida, els nostres burgesos demostren tenir bon gust y ganes de gastarse algun duro. En Nonell diu que en els paissos civilisats, no quedaria ni un dibuix sense el «venut».

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 3275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

---

que d'argent y els artesonats simplement d'or, això si, travallat amb un gust tant exquisit que'ls més rics artesonats del món no'ls hi feien la vergonya. El recibidor, es ver que solsament estava incrustat de rubis y esmeragdes, però el bon ordre y l'acert am que tot era arranjat, dissimulaven l'extrema senzillesa.

El vell rebé als dos estrangers assegut en un sofà emboatat de plomes de colibrí; els oferí licors en gots de diamant y després d'això satisfeu llur curiositat en aquets termes:

—Tinc cent setanta dos anys, he sentit contar al meu difunt pare, escuder del rei, tes espatarrants revolucions del Perú de qu'ell fou testimoni. Aquet regne aont sou es l'antiga patria dels incas, aquets en sortiren imprudentment per subjugar una de les parts del món y els espanyols els destruiren.

Els princeps de llur familia qui varen romandre en el país llur foren més prudents; donaren ordres, amb el consentiment de la nació, proibint als habitants sortir jamai del nostre regne; això ens ha conservat l'ignoscencia y la felicitat. Els espanyols han tingut una noticia confosa del nostre país, que anomenen Eldorado; un inglès anomenat Raleigh també va acostarse per aquets vols are fará uns cent anys; però com qu'estèm voltats per cingles inabordables y per precipicis, fins al present estèm assegurats contra la rapacitat de les nacions d'Europa, aquestes senten un afany inconcebible per els rocs y la pols de nostre país, tant que per posseirho ens matarian a tots sense deixarne ni un.

La conversa fou perllongada; anà dant toms sobre la forma de gobern, sobre les costums, sobre les dònes, sobre'ls espectacles públics, sobre les arts. Després Càndit, que com sempre es dalia per la metafísica, feu preguntar per Cacambo sobre's si en aquell país hi havia una religió.

(Continuara)

ROUBILLE

L'HUMOR ESTRANGER

Fransa

Aprèn del gran Toulouse-Lautrec la visió impresionista y el desllorigament espressiu, del primer caricaturista modern alemany, en Bruno Paul, s'en assimila la fermesa y la ruda concisió del dibuix, l'aplom què tanca la porta a cap modificació, l'afirmació imperativa d'haver realisat lo que volía. An aquests dos préstams hi afegeix una personal tendencia al arabesc que dissimula aquelles dugues apropiacions y la presenta amb una originalitat deliciosa, queda, en l'hora present, com el més decoratiu de tots els caricaturistes franesos, acceptant el mot «decoratiu» en tota la puresa d'espressió.

Darrerament ha lograt una més íntima compenetració d'aquests elements constitutius de la seva personalitat, d'aquests elements diversos qu'apareixien sovint lleument disgregats o sobreposats, en evidencia un o dos d'ells, en aparent divagació sovint. Els dibuixos qu'are produeix exerceixen seguramente aquella forta acció a que ell evidentment aspirava desde'ls comensos; ells son tot gracia, agilitat, elegancia, forsa nirviosa, solidesa y vida victoriosa.

Reproduim dos dibuixos de la seva primera época, y més endevant ne publicarém d'altres dels moderns pera poderlo apreciar complertament. *J. S.*

— Vingut a casa, home; mira qu'estic cremant d'amor.

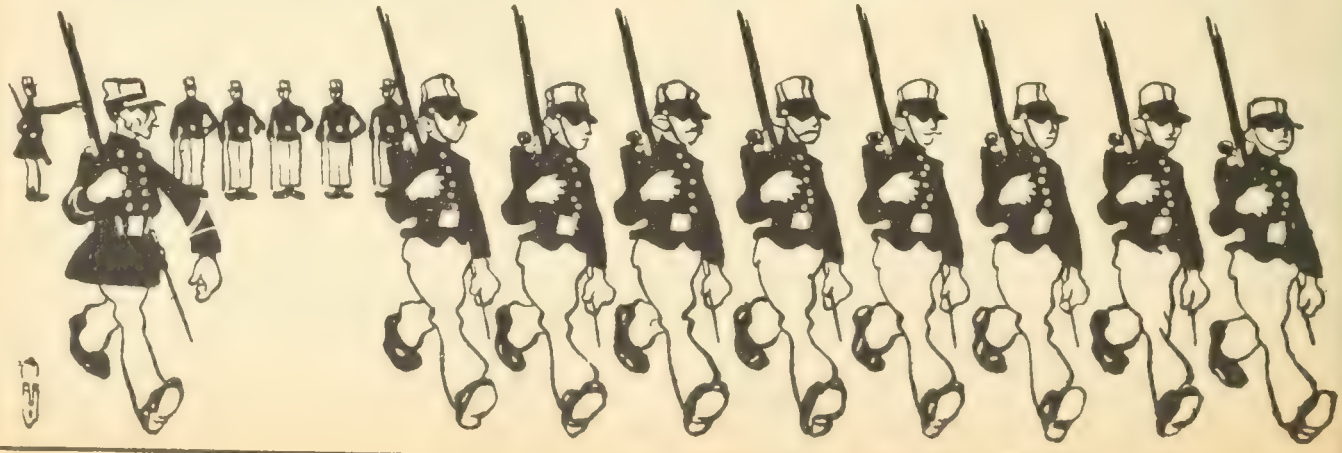

ÚNICA CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS:

comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » 50 » » cartera de pell.
» » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

LES ELECCIONS

— Em sembla que rebrém y quedarém contents.

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 54. 10 CENTIMS BARCELONA 8 DESEMBRE 1909

PAPITU

¡POBRE DONA!

—Ja ho sabs que la reina paga les crosses als soldats que tornin sense cama?

—¡Ai pobra de mi! Si qu'estic de pèga; justament el meu Quicu no més ha perdut que'ls brassos!!!

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

DEMÁ NIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGÓS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7. - GRACIA

Molassin
Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.
Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fábriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCHELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 54. BARCELONA 8 DESEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

El billar del Ateneu

Aquest billar mereix quatre quartilles. Es un billar com no n'hi hà un altre a Barcelona, tan per la classe de gent qu'hi juga, com pels escàndols que s'hi promouen.

Comensa la partida a les tres de la tarde, y no acava fins a quarts de vuit del vespre. Els jugadors se van rellevant per hores, y entre'ls *xaponistes* estàn representats tots els partits polítics de Barcelona. Els regionalistes pels senyors Verdaguer y Callís y Santiago Andreu, que ara va per concejal; els lerrouxistes per en Pinilla y en Texidó; els nacionalistes pel veterano senyor Pellicer, y els *coreanos* per en Joan Moles.

Els neutres o els que no's troven be en lloc, estàn representats per en Marsillac. Devegades també hi juguen en Buxó, en Gubern, en Cruells y l'Emiliano Iglesias. L'altre tarde jugaven *mano a mano* en Verdaguer y Callís y el *leader* dels lerrouxistes al Ajuntament

Els primers de rompre'l foc totes les tardes, son invariablement en Verdaguer y Callís, en Santiago Andreu, en Pinilla, en Marsillac, en Texidó y algun altre. En Verdaguer es el qui'n sab més y en Texidó el qui'n sab menos, perqu'en deu anys de jugar al billar sols ha pogut apendre a tirar fort. Emprò es el creador d'una jugada que'n diuen la *sacerdotal*, y que consisteix en fer *xapó* quan no més li demanen que *vagi a casa* sense *fer palos*.

En Marsillac, entre jugada y jugada, llegeix, ab el seu mal humor de costum, la crònica criminal dels diaris extrangers. De quan en quan s'aixeca del sofà, s'acosta al billar y... paga.

En Pinilla y en Verdaguer semblen talment els amos del billar. Ningú pot tirar sense demanar permís a n'en Verdaguer. Exerceix sobre'ls jugadors una tiranía insoportable, de verdader conservador. En cambi ell no admet observacions de ningú. Fa lo que vol. En Pinilla no tiranisa, però juga quan li sembla be, encare que no li toqui, s'apunta els tantos que vol, dessarramba les boles, fa trampes y ho enreda tot. Això y l'afany de mando d'en Verdaguer, produeixen uns escàndols terribles, y més que una sala del Ateneu sembla allò un día d'eleccions a la *Casa del Pueblo* o a la *Lliga Regionalista*. Am tot no s'hi renega gaire, encare que sembli extrany. En Verdaguer no passa del *mecatxu ab mí* y l'Andreu, com qu'es del *Comité de Defensa* y de la *Lliga del bon mot*, ni a això arriva.

A les quatre un quart de cinc se suspèn la partida, emportansen en Verdaguer els cèntims de tots. Tot d'una comensa la d'en Moles y en Pellicer amb alguns senyors que no estaría be posar els seus noms en el diari, puig son gent de sa casa, que s'esgarrifen de les mossegades del diputat per Lleida.

Del billar del Ateneu no'n surtiràn *Llangonisses* ni *Nois de Sarrià*, però en surten diputats y concejals. El que vulgui esser una d'aquestes dugues coses, que vagi a fer el *xapó* al Ateneu.

—Els hi agrado? Doncs a l'exposició del PAPITU, a can Reig, Passeig de Gracia, 27, podràn trovarme. ¿Què si soc la *modelo* dels del PAPITU? ¡Y càl Què més voldrien ells.

«Dijo la zorra al busto...»

DIU *La Tribuna* mal de nosaltres, però unes coses horribles, senyors.

En Cullaré, no té necessitat de cridar molt, pera convencer a la gent de que es terrible si se li escalfen els cascos. Y com que ab en Cullaré es impossible enfadarse, perque es dels que reb sempre, y nosaltres no peguem, vetaquí que no sabrem que fer amb en Cullaré, si torna a dirnos aquelles horribles coses que s'empesca, quan se li escalfen els cascos

L'AMOR A PARIS

—Ja ho sabs que la comtesa's casa amb en Ricart?
—Ah si? Y quant temps tindrá ara la criatura?

—Està vist, està vist... Tindrem de posar al C. N. R. un president de palla.

* * *

Pel districte II hi va en Gubern. Si surt, haurà de deixar la Diputació. Y la gent, està clar, comensa a dir que'l que's presenti en Gubern pera regidor, es cosa den Prat de la Riva.

* * *

Després d'un escàndol gros que hi va haver en la Casa del Poble—tenim detalls y noms que no volem donar, ni donarem, perque un negoci sigui com sigui, es una cosa molt més respetable que les garantíes constitucionals— en Lerroux va fer una frase: «Hay que montar una clase de Cueología, para que estos señores—els senyors pera'ls quals la redacció del PAPITU té una serie complerta d'admiracions—hagan las cosas, pero que las sepan hacer.»

En Mir y Miró, ha dit qu'en Lerroux tenía raó, aquest inmens Mir y Miró que va dient: «Jo vaig pel districte IX, contra en Coromines, pera que surti de totes maneres un hisendista, perque jo, amb això de l'hisenda, soc un àliga». Y efectivament en Mir y Miró que sempre equivoca totes les paraules, tractantse de coses d'hisenda no s'equivoca mai.

* * *

L'Unió Republicana presenta un senyor que's diu Víctor Lucas. Si aquest senyor se diu també Gómez, ¡María Santíssima, y còm sortirà l'elecció!

* * *

L'altre día, al Municipi, va ser tant gros l'escàndol, que fins a n'en Duràn y Ventosa li varen clavar una botetada a la sortida de la sessió. Si això continúa, no dubtem qu'en Marial, farà un paper lluidíssim al Municipi.

* * *

El bisbe ha ordenat als carlins y al Comitè de Defensa, que no presentin candidatura recomanant que votin les de la Lliga. Ha fet més el senyor bisbe, ha concedit cent díes d'indulgencia plenaria, als electors de la dreta. Qui voti per la dreta, treurà, ademés, una ànima del purgatori.

* * *

Els lerrouxistes diuen, que la seva es una candidatura inglesa. ¿Saben perque ho diuen? Perque gaire be tots els candidats son inglesos d'en Lerroux.

Informació política

L'homme du jour: en Marial. Tothom parlava d'ell, tothom estava amb un ¡ai! a la boca, pensant que anava a fer una *reprise* de la setmana sagnanta, y rès, sortosament rès pera bé del senyor Marial y dels nacionalistes. Això sí, era de creúre que'l senyor Marial, devant de l'oposició dels nacionalistes en faría alguna de grossa. «Els mataré a n'aquests nacionalistes—cridava en Marial.—Aon trobi a n'en Gubern, l'assessino, l'assessino... Aquests tals; aquests quals... Hi té d'haver una ma de tiros. Perque hi haurà sang, vull dir que si'ls nacionalistes volen reventarme, hi haurà sang». En Calvet va trobar la solució. Aquella fiera a Corts, era capàs de fer totes aquelles tragedies si no's posava remei. A n'en Calvet, se li va ocorrer una fòrmula, aquesta fòrmula.

Sonata XXVI (op. 73)

¡Altra vegada eleccions! Això es massa. Aviat hi haurà més díes d'eleccions que díes d'anar a missa.

Lo que succeeix, sovintejant com ara, es que la gent pert el respecte an els actes de civilitat. Avans, quan per guanyar la medalla de la Lliga s'havíen de passar anys y panys, els interventors compareixíen a les meses amb un aire solemnial, vestits am lo milloret de la calaixera y quan se deien alguna cosa era:

—Per vostè no passen anys, senyor Joan; ¿encara es republicà?

—Més que mai, don Paco. L'altre día vaig veure la seva filla. ¿Ja la té casada?

—Sí, senyor; aviadet farà un any.

—Ens empaiten don Paco, sembla air, y per les últimes eleccions encara anava de curt!

Y rès més. A les postres per fer acceptar un puro o una copeta als interventors lerruxistes, s'havíen de passar els set càlzers d'amargura.

Ara tot ha cambiat; un xitxaretlo qualsevol pot obtenir la medalla y presentarse al acte am jipijapa o sense ermilla o en quaslevulga altre forma impropia. S'ha acabat el respecte que'ls interventors deuen als electors y a n'ells mateixos. Entra a votar un veí y el president li diu:

—Apa tocassón, que se t'han enganxat els llensols! Ja devíen ser hores petites quan vares retirar.

Y l'altre contesta amb un renec y diu:

—Vostè rai que s'enten am la minyona. No ha de sortir de casa per expansionarse...

Això la veritat, no es digne, ni fa president, ni ciutadà conscient, ni rès. En tot cas, fa fàstic, vòmit y pudor.

Resistirse a acceptar l'obsequi d'un company de taula, y ca! si sembla una *penya* allò

—¡Tú, dònam un cigarro!

—Té.

—Els hauríes de comprar de xeixanta, home.

—Sí. Veies que no t'escaldi. ¡Com que sempre fumes *kedives!*

¡Oh! y les coaccions morals? Avui ja hi hà interventor que al presentar el seu vot el llibreter de la cantonada, li diu:

—No cal que l'amagui, home, no cal que l'amagui. Ja sabem que vostè sempre contra el progrés y la llibertat.

Y l'altre s'enfada y respòn una insolencia.

No té dubte; en això de les eleccions, com en tot, l'ús es bó, però l'abús mai. ¿Un aperitiu cada día? Molt bé, no perjudica. Ara, si comenses a beure y beure, ja m'ho explicaràs. Molta, fins fa mal l'aigua clara.

Deixeume llegir el diari. ¡Ma! A «La Vanguardia» no hi hà cap mort. ¿Veieu? Això es desnaturalisar les coses. En un diari com «La Vanguardia» sempre n'hauríeu de tenir tres o quatre per un si acàs, de morts, en un reconet. Y sinó, matar a n'en Joan Buscón y anunciarlo a tota plana. Tot, menys permetre una fassecia com aquesta de sortir sense una creu mortuoria.

—¿Que dièu? ¿que'l bisbe 's fica en les eleccions? ¡Tant se m'endona del Bisbe com de les eleccions; ara llegeixo.

Joan un altre, y cobraho tot.—MORITZ IX.

Don Joan y Don Lluís

s al mitj-día, a l'hora de pendre'l sol. En Calvet. amb uns amics, va pel passeig de Gracia parlant de coses indiferents. Passa en Sagnier, qui amb gest finíssim, allarga la mà a n'en Calvet.

—¿Què tal amic Calvet, quines noticies té de les eleccions de regidors?

—Excelents

—Tingui la seguritat de que li desitjo un èxit. Es realment una necessitat que vagin al Ajuntament homes del prestigi y la representació de vostè.

—Estem d'acord.

—Sobre tot *ánimo* y... rès de retirarse.

—Estigui tranquil.

—¡*Adiós*, Calvet!

—¡*Adiós*, Sagnier!

—...¡Ah!... oblidava de dirli que, pot comptar amb el meu vot.

Perfectament.

Y heusaquí, com el diumenge, tindrà en Calvet un vot més dels qu'esperava a Barcelona, que segurament a Arenys de Mar, n'hi costarà uns quants centenars.

LA NEGRA INGRATITUT

—¡Té: dugues vagues y tres fundacions de societats obreres de resistencia, y tu escarrásset en fer mitja pels pobres!

Heretgíes

Li plauen extraordinariament a Mossèn Estebanell, les converses sobre extrems de la Biblia o del Dogma, que resultin obscurs o puguin esser pretext pera dir picardíes.

Passejava l'altre día, per un dels carrers de la Bonanova plè d'arbres y de sol, propici a les divagacions. Mossèn Estebanell, arrossegava la capa ab la magestat d'un rei que s'hagués fet capellà per prometensa. L'acompanyava un altre capellà, menos guapo y llampant que'l Richelieu dels nostres eclesiàstics.

—¿Y vol dir, Mossèn Estebanell, que aquesta calva de sabater que tanta pena dona se m'en aniría amb aigua de Lourdes?

—No ho dubti...

—Doncs digui que l'aigua de Lourdes, sería'l millor remei pera impedir la caiguda del cabell.

—Sí, senyor, y'l millor depilatori.

—Mossèn Estebanell ¡quines complicacions tenen els miracles!

—Si que'n tenen de complicacions! ¡Oh! y tant fàcils que'ls veig jo'ls miracles. Per exemple: ¿Vostè, ¿què hauria fet ab María Magdalena?

—Mossèn Estebanell, quines preguntes...

—Vull dir, que quin miracle hauría fet ab María Magdalena.

—Home, no ho sé...

—Doncs jo sí. Li hauría retornat la virginitat. ¿Y voleu miracle ab més virtut y eficacia? Una prostituta que's torna verge, es més gros que un mort que ressucita y que d'un panet, ne surtin cent.

—¿Y perquè'l Senyor no ho va fer?

Mossèn Estebanell, se va quedar pensatiu un moment. Després, una mitja rialla florí en els seus llavis. Y va dir:

—No ho va fer, per por de que María Magdalena li tornés a desfer el miracle.

—Com coneix les dònes, Mossen Estebanell, com les coneix.

Mossèn Estebanell, feu un ¡phs! que's va perdre entre l'arbreda, com el final d'un petó que mai s'acaba.

Eleccions

El diumenge vinent hi han eleccions. PAPITU com que n'ha vistes d'altres, ja sab què passarà.

En Monegal (l'ex-arcalde), passajerà devant del collegi desde les sis, esperant qu'obrin la porta.

—¡Qui sab si son bons pera menjar!

An en Duràn y Ventosa li sabrà greu fer cúa devant del col-legi, perque's creurà que s'espera entre mitg de lladres, assessins y violadors.

En Soriano donarà entrades de franc pera la funció de la nit.

Els pinxos de la Casa del Poble guardaràn l'ordre.

En Martí y Julià, no sabrà què fer.

Els capellans aniràn a votar vestits de paisà.

En Marial, carregat de revolvers, suarà la *gota gorda*.

En Calvet, dirà, perque ja ho ha dit: Sembla que tenim tots, l'elecció assegurada...

En Carner, pensant am la victoria, menjarà ostres. En Carner, quan se sent content, sempre menja ostres.

En Peius y en Llanas, es trovaràn al «Rovell de l'ou». En Llanas, mofantse de la gent, dirà a n'en Peius: ¿Ja heu anat a votar? Y en Peius, extranyat per la pregunta, respondrà a n'en Llanas: «No soc encara al cens». En Llanas recordarà la conjura que teníen feta amb en Robert Robert, de que cada vegada que's trovessin, se recitessin recíprocament, un conte nou y original. En Peius recordarà les moltes vegades qu'en Llanas li ha dit lo mateix. En Llanas dirà qu'un día d'eleccions, si's descuida una mica, en Robert el trova sense conte. Va esser aixís. En Llanas passava pel carrer de *Preciados*, quan de sobte, veu apareixer a n'en Robert. En Llanas no portava res y tementse una derrota s'anava a amagar dins una entrada, quan, repensantse, se passa la mà pel front y espera a n'en Robert com el noi que espera al papà per donarli els díes. En Robert s'atura devant d'en Llanas: «Hola ¿aont vas?» Y en Llanas enjega: «Rès. Mira: aquí, en aquest col-legi de la cantonada, hi ha hagut un gros escándol. Un elector, al intertar emetre'l vot, un interventor republicà s'ha fixat am que dins la papeleta del elector hi havía algun altre paper y s'ha posat a cridar com un energúmen, fentli chor els demés interventors. L'elector qu'era tímit, s'ha espantat y li han caigut els paperets que duia dins la candidatura, enterantse tothom de que'ls paperets aquells, eran senzillament, dugues papeletes d'empenyo. Allavors, el president de la mesa, escapantli el riure, diu a l'elector: —*Señor mío: ¿ha tomado V. esto por una casa de préstamos?* —*No señor*—ha respost l'elector un xic refet del espant. —*el jefe de la oficina nos ha dicho que pusiéramos todos nuestros* EMPEÑOS, *pá que saliera triunfante el señor Fulano de Tal*».....

A la nit, com que haurà guanyat l'esquerra, en Lluhí riurà, per primera vegada, y *La Publicidad* arrivarà a tirar mil números. En Marial, donarà gracies a deu, per no haber mort a ningú y l'Agulló, tant si perd com si guanya la «Lliga», farà tranquilament la liquidació. Don Manuel Rius, marquès d'Olèrdola, comensarà a deixarse creixer les patilles. Y nosaltres haurem sortit d'aquesta actualitat política, pera dedicarnos altre vegada a mossegar les fruites proibides.

SUICIDI

—Que ja sab nedar?
—No senyor.
—Doncs, si'm vol creure a mi, esperi al estiu perque are per aqui no hi passa ningú.

Parisenques

Petit-fet

Optimista: — El *Matin* d'avui es saborós..... Un article de Rodin per fer aimar les catedrals, un *interwiu* ab l'Annié Besant, y lo que vaig a llegirvos. Escolteu: «Ahir, el guarda que fa'l servei prop de les gavies, al jardí de Plantes, tingué la sorpresa —que no fou petita— de veure un jove, el qual, malgrat la pluja que queia, 's despullà pessa per pessa y *nu comme un ver*, es precipità vers la gavia de la hiena bramolant: Jo soc una hiena! ¡Les hienes porten uns pantalons? No. ¿Una ermilla? No. ¿Un coll planxat? No. Doncs al diable tots aquets oropells supèrfluos y grotescs.

Autor:—No altre cosa qu'això a dit Goethe per boca de son personatge «el Satir».

Optimista:—«Aixís dient, s'esmuny de les mans del guardià qui l'exortaba a revestirse y d'un bot s'arrapà a la gavia, penetrà en ella, y cenyint am sos dos brassos el coll de sa amiga comensà a amoixarla amb efusió.

Sorpresa, al comensament d'aquesta manyagería inopinada, la hiena reculà al fons de la gavia llensant torves mirades al estrany visitant; però ben tost, satisfeta, rampà vers ell, posà sa testa sobre sos genolls, y comensà a lleparli tendrament les mans. Tres guardians se vegeren negres per arrancar al pobre boig d'aquestes efusions, el qual sanglotava a l'idea de retornar entre'ls homes.»

Autor:—De retornar entre'ls homes? Veusaquí la moral futurista, y l'exposada per Goetthe en son poema —massa desconegut—«Satirs». ¡Es la més graciosa y genial ironía!

—Ja s'ha obert el Liceu, noi.

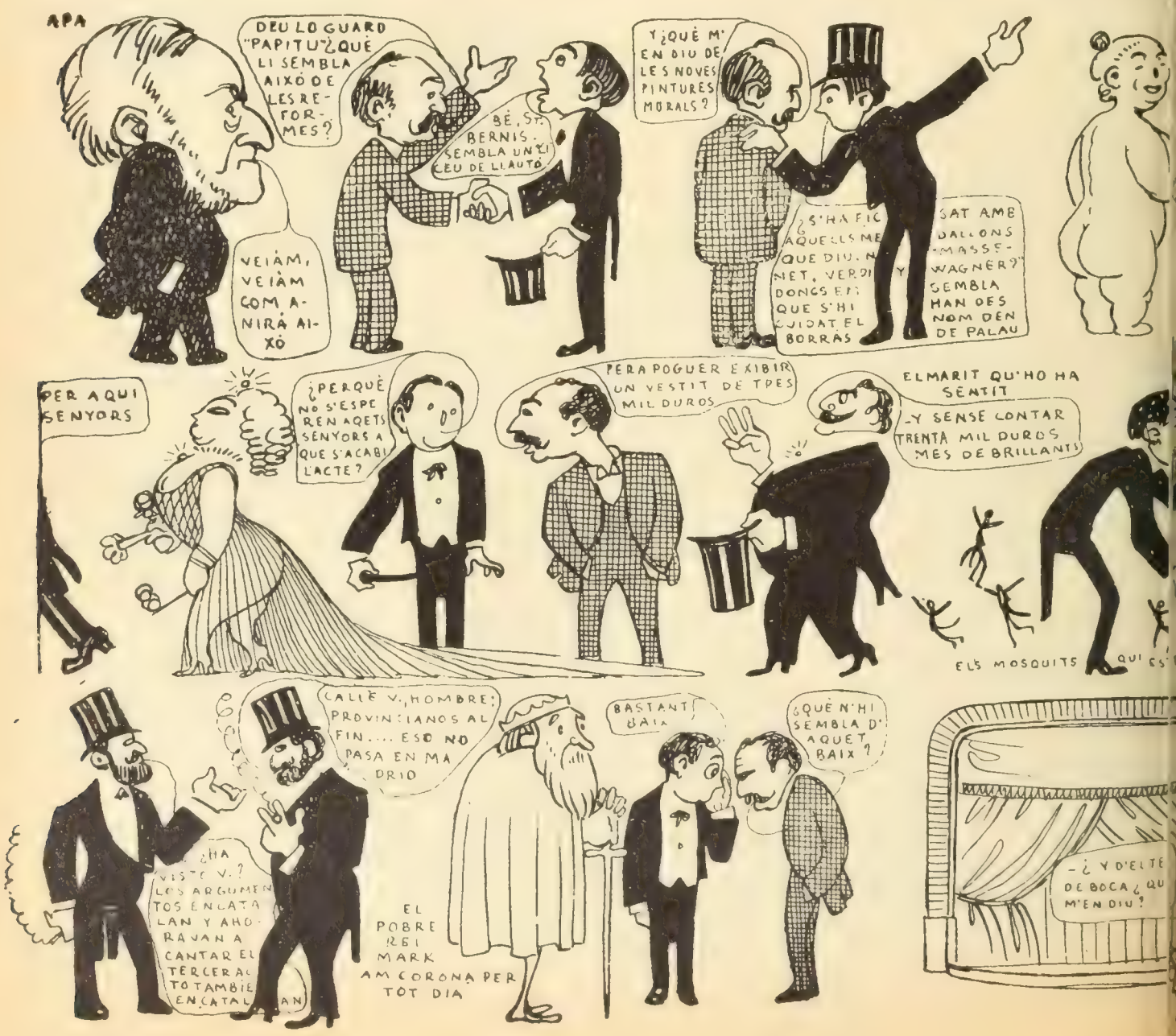

—Ah, sí?..... Quina ditxa!

CALEFACCIÓ

Y les butaques ¿què li semblen?

¡MAGNIFIQUES! A PROBA DE BOMBA Y DE XINXES

¿TORNI SENAS TAMBÉ SR FIU?

NO... ELS FETS VANDALICS ¿SAP? NO M'ABONARÉ HE VINGUT SOLS PERA VEURE LES REFORMES

EL Sr SAMPERE Y MIQUEL Ó'L FILTRE DE MORT

¡VISCA CATALUNYA!

Y ELS MEUS MENATJES RESTUOSOS PERA LA SRA ISOLDA

Y L SR. TRISTANY

MERCÈS

Y L SR KURVENAL

Y SOBRETOT PERA L'ORQUESTRA

Y ESPECIALMENT AL MESTRE BEIDLER, EL REI DE LA FESTA

Y ELS LOMPARSES?

NO S'ENTUSIASMI: DEIXI QUE S'ENVAGI EL M BEIDLER

FRAC

H! ES E BOCA! M CRÈIA U'ERA UN ALO DE ABATA

ELS INCOMODADORS OFEREIXEN UN BANQUET AL Sr. SANLLEHÍ, CONEGUT PER: "LA CORNAMUSA ANGLESA"

¡JAH! ¡JAH!

TROBO QUÈ L'ORQUESTRA CRIDA MASSA NO'NS DEIXA ENTENDRE

¡JHA! ¡JHA!

LA VEU

ROQUES... AL... EM DONARÀ UN CIS GUST

LES CLASSES ALTES (!) DURANT LA MORT DE LA POBRA ISOLDA

VAIJA NO HA ANAT MAL

La Petita:—Perque no'l deixaven dintre la gavia a veure com finía l'idili?

Autor:—En aquest cas psicològic, també podría tenir por, la *demencia erótica.* ¡Son tan complexes aquestes bogeries *escèntricas,* exclusives d'aquest París de vida febrosa y complexa!

Optimista:—Aquest pobre diable té totes mes simpatíes per moltes diferentes raons: Perque hi veig en ell un personatge d'Egard Poe, y més qu'un personatge d'Edgard Poe, veig qu'ell fora una *nova* creació edgard poesca.....' A París, per sos crims passionals, per ses folliès peculiars, li manca un Edgard Poe. *Voilà.*

La petita:—Però com entrà a la gavia el boig, si els ferros son solits. Es impossible..... es un *canard*

Optimista:—¿Què hi fà? El personatge existeix, per tant..... y jo ploro l'ausencia del geni *ianqui,* del qual s'imposa la reencarnacio.....

EMILI DE RIQUER

EL LICEU

L'hem vist; ens ha soptat, enlluernat, encisat y matat! Y al veurel tant bonic, tant llepadet, tant titó y tant rebufó, no hem pogut aguantarnos y hem cridat: ¡Visca el carrer den Petritxol! Pensavem: «No, es inútil, Barcelona no es morta! No, la típica, la veritable, l'única, viu, viurà, té vida pels segles dels segles! Mentres hi hagi Brusi, Forn de Sant Jaume, Can Llibre, Plassa del Pi ab les cadires del senyor Antón ó dels seus nets, Pla de la Boquería, aigua de Canaletes, mantegaires a Santa María, sabaters a la Tapinería, *Caridas* al carrer d'Aribau y Notaris al de Fontanella; Virreina y can Parés, Petritxol y botiga fonda, Romea y Liceu, Barcelona serà Barcelona, la vila de l'ensofrada, de la carn d'olla, del tortell, del carametlo y de l'ensiamada.

Y es que la reforma del Liceu, es el resúm, l'apoteosis, la glorificació del Barcelona clàssic. ¿Qu'es tot aquell or, sinó purpurina de la fina, comprada a la plassa de la Cucurulla, encastada demunt de gelatina sobrera, de nates, de *charlottes*, de brassos de Gitano y d'ensiamades de can Jordi, es dir, carrer den Petritxol pur y castís. Y'ls aparells elèctrics? Son llums de menjador escadussers d'algún pis posat per nuvis de quarta classe, quin casament s'ha desfet per mor dels interessos. Y aquell teló de boca?..... Però aont som? A Canet, a Vimbodi, a la Selva o a la perla del Mediterrani?..... Y doncs, senyor Chia?..... Això no pot quedar aixís! Ah! no! Y aquells retrats de cantants, brodats en *canutillo* d'or y amb els noms a sota? Per menys, n'hi han que jeuen al carrer d'Amalia! Y el sostre?..... Y aquell encanyissat?..... Però que som a cal Juanet, a cal Vicentó, o al Liceu?..... Allò ho han estargit del cafè de Novetats! Els plafons del torna-veu, no ho son den Lorenzale (1).

(1) La direcció artística del PAPITU opina, que sí que ho son y ab molta honra. De pitjors n'hi hem vist! Punyal!

—No gasta salut? Doncs, ja es estrany que'n tinqui tant poca.

Va ser una broma. Son oleografíes comprades al Bruch. Ho sé de bona tinta. Y'ls sillons?..... Ah! els sillons! Les senyores diuen que no hi estàn bé! ¿qui, elles o'ls sillons?..... Aclarimho, que deia un propietari.

La qüestió es que ja tenim la casa oberta y que s'hi està passador, perque la calefacció, y'ls ventiladors mantenen una temperatura d'estufa, d'allò més encaonada.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

El vell enrogí un xic. Y are! —digué,— podèu duptarne? De modo que'ns prenéu per uns ingrats? Cacambo preguntà amb humiltat quina era la religió de l'Estat. El vell tornà a ruboritzarse, y digué:

—Es que hi pot haverhi dugues religions? Jo crec que tenim la religió de tothom; adorèm a Deu desde la nit al demati.

—No més n'adorèu un? — preguntà Cacambo, traduint sempre els duptes de Càndit.

—Me sembla —feu el vell, que no n'hi han ni dos, ni tres, ni cuatre! Vos asseguro que la gent de la vostra terra fa unes preguntes ben estranyes!

Càndit no's cansava d'interrogar al bon vell, volgué saber com s'ho feien per pregar al bon Deu, en Eldorado.

—Nosaltres no preguèm —feu el vell,— Deu ens ha donat tot lo que necessitem; constantment li dèm mercès.

Càndit tingué curiositat de veure els capellans y preguntà aont paraven. El bon vell somrigué. Amics meus, —digué— nosaltres tots som capellans; els reis y tots els caps de casa entonen solemnialment cantics en acció de gracies cada matí, cinc o sis mil músics els fan l'acompanyament.

—Com? De manera que vosaltres no teniu frares qu'ensenyin, que's disputin, que gobernin, que robin y que fassin cremar als que no pensin com ells?

—Ni que fossim bojos, —digué'l vell— aquí tots pensèm igual y no entenc pas que volèu dir amb els vostres frares.

Càndit, escoltant aquets discursos, romanià en extasi, y deia per dintre seu: Això si qu'es diferent de la Westphalia y del castell y del senyor baró; si el nostre amic Pangloss hagués vist Eldorado, no haguera sostingut mai més que'l castell de Thunder-ten-tronch era lo millor que hi havia en aquesta terra: es cosa vista que s'ha de viatjar.

Després d'aquesta perllongada conversa, el bon vell feu enganxar un carruatge am sis moltons; després posà una dotzena de criats al servei dels forasters, amb ordre de conduirlos á la cort. Perdoneume, — digué, — si jo no puc acompanyarvos, l'edat no'm permet aquest honor. Sereu rebuts pel Senyor rei en forma que no vos deixarà pas mal contents y si alguna habitut de nostra terra vos desplau, tinc la certesa de que perdonareu aixís mateix.

Càndit y Cacambo montaren al carruatge; els sis moltons volaven, en menys de cuatre hores arrivàren el palau reial, situat en un extrem de la capital. El portal tenia doscents vint pams d'alsada y cent d'amplada; es impossible donar compte dels materials de construcció. Be prou que's veia la seva superioritat sobre aquestes pedres y aquesta terra que nosaltres nomenem or o pedreries fines.

Vint donzelles de la guardia reberen a Càndit y Cacambo al baixar de la carrossa, els conduiren als banys, els habillàren am trajos teixits am borrissol de colibrí; després d'això els generals y les generales els conduiren a les habitacions de sa magestat entre-

L'ARRENCA-CAIXALS

—Xerra bé ¿èh? Faria un bon diputat

Sort que la mala impresió del teatre reformat, l'han treta nostres belleses, les quals, en llotges y butaques, han sigut aquets díes la nota més escaienta de la reforma.

Ah!..... Quin torn impar!..... De cares boniques, moltes; de *toilettes*, allò que s'en diu *chic*, poques; banals, les més; cursis, algunes.

Pocs vestits nous, els més de l'any passat, arreglats, dissimulats y transformats. Ah! una pregunta senyores meves. ¿Com es que vostès, que tan bé s'habillen, pel carrer, vesteixen ni regular, pel teatre?.....

Ab tot, varen triomfar, en el Liceu, com a belleses rosses y *tizianesques*, la Torrents, la Ribas, la parenta de la Marfà, la Camila Fabra, y algunes altres; y com a belleses brunes, ben habillades y atraientes, com a Goyas o Zuloagas, la Planas, am pentinat turbà, la Salgado, la Marques, la viuda Marfà (esplendidíssima), les Sanz Selmas, la Maristany, la Burés, etc., etc..... Y com a esllanguiments elegantíssims, (a lo Burne Jones), les Bosch y Caterineu, la Pella, les Moreras, y les Bertrans. Ah! y..... sobre tot el dimoniet graciós de la María Bernet.

En quant al *sexo feo*, lo que francament no podía anar, eren les *chisteras* den Cambó y den Lluís Duràn. Allò no son barrets, allò son *Don Pedros*. Decididament, en Lluiset, cada día té més cara d'ataconador d'escaleta.

* * *

Y del *Tristan* què'n dirèm?... El públic dèia qu'era llarc, massa llarc, y algun critic com en Borràs de Palau, també. Nosaltres crèiem que'l mestre Beidler, hauría de tenir compassió dels pobres liceistes, y, d'acort amb en Pena, hauríen de tallar, tallar una mica.

De totes maneres, s'ha de convenir que la Gagliardi es una Isolda de cos enter, y qu'en Vinyes, amb aquell trajo de *Indi sioux*, y en Blanchard, donaren a conèixer a cada moment, *que'l difunt era més gros!* La direcció del *senyó* Cazanovas, *exzelenta*. Allò de fer barallar an en Piqué, am Don Ramon, es una trovalla. També ho es la de fer cantar el rei Mark per en Giral! Mare de Deu!... Però, que hi diu en Pena?... Ah! Tinc una por qu'en Borràs m'el tombi!...

Lo que va anar molt bé, va ser l'escena dels filtres. Y are que parlo dels filtres, recordo una contestació d'en Pena an en Pedrell, que val la pena de consignarla, a propòsit del *Tristan*. Haventse alabat el senyor Pedrell, de qu'*ell* n'havía fet una d'òpera, que s'en dèia *Calisto* y *Melibea*, qu'ell mateix calificava d'altre *Tristan*, però *sense filtres*, diuen qu'en Pena, ficantse les mans a la butxaca, va contestarli, malcarat:—Si, serà, sense filtres, y *sense Wagner!*...

Correspondencia

Flamula, Ho hem aprofitat a la nostra manera, perque preferim l'anònim de redacció als pseudònims. Li respectarem el pseudònim, si envía coses frequentement y ens agraden.—*Manel*, Efectivament, el periòdic sur massa politic. L'actualitat, Manel, l'actualitat... Passades les eleccions, ja notarà'l cambi.—*Jack*, Molt dolent, y ademés de dolent, groller.—*J. B.*, Qu'en Cullaré ha anat a veure al ministre de la Gobernació? *Bueno*. A nosaltres no'ns interessen aquestes coses, sinò lo qu'en la nostra ciutat hi hagi de grotesc, de ridicol, d'anecdòtic. De totes maneres, mil gracies.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

mitg de dues rengleres de musics de mil homes cada una com d'ordinari. Al acostarse al saló del trono, Cacambo pregunta al general que'ls acompanyava, el modo y manera de saludar al rei: s'agenollava la gent? se posaven de boca terrosa?; les mans s'aixecaven sobre'l cap o se posaven darrera l'espatlla; s'havien de llepar les rajoles?; en un mot, ¿com anava la cerimonia? L'habitut, digué'l general, es abrassarse amb el rei y ferli un petó a cada galta. Cándit y Cacambo saltàren al coll de sa Magestat, qui els rebé am tots els modos imaginables y cortesment els invità a sopar.

Mentres tant els feu veure la ciutat; cases que s'aixecaven fins als nuvols, mercats ab mil columnes, fonts d'aigua clara, fonts de vi, fonts de rhom que constantment brollaren en mitg de places empedrades d'una mena de rocs que feien una olor semblanta a vainilla o a canyella. Cándit volia veure l'Audiencia y el Congrés; li digueren que no n'hi havia d'això y que mai hi havien plets. Després preguntà aont eren les presons y li digueren que no n'hi havien. Lo que més va plàureli y sorprendre fou la galeria del palau de ciencies, ¡dos mil metres de llargada y tota plena d'instruments de matemàtiques y fisica!

Després de dinar corregueren una milèssima part de la ciutat; ales hores els conduiren a cal rei. Cándit s'assegué a taula am sa Magestat, son criat Cacambo y moltes senyores. Mai de la vida s'ha vist més bona cara y s'ha tingut més bon humor que'l de sa Magestat en el dinar. Cacambo explicava a Cándit, els xistos de sa Magestat; traduits y tot feien riure. Entre totes les coses qu'admiraven a Cándit, no fou pas aquesta la que menys l'admirà, que consti.

En aquest assilo hi passaren un mes. Cándit no parava de dir a Cacambo:

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

Alemania **BUSCH** **(Continuará)**

AQUEST XICOT NO SÉ'L QUE TÉ

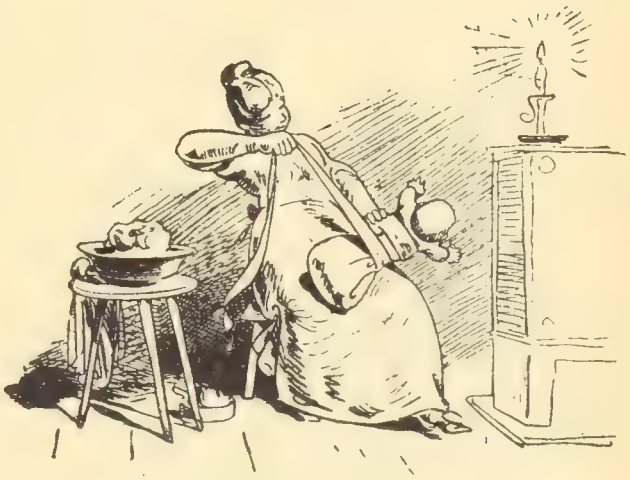

JULIUS KLINGER

Alemania

Desconeixent al gran dibuixant anglès Aubrey Beardsley aquestos dibuixos den Julius Klinger enamoren, però si's té en compte qu'es un servil imitador d'aquell anglès —a qui presentarèm més endevant als nostres llegidors— y si confessèm que aquestes quatre reproduccions son escullides entre una regular cantitat d' obres mediocres d' aquest attista, el judici quedarà fet.

De totes maneres, calia registrar aquesta firma en la nostre colecció, perquè'l séu brillejat destaca entre'ls demés, encara que sigà amb una brillantor de satèlit.

ÚNICA CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS:

comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » » 50 » » cartera de pell.
» » » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més.

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

LA CAMBRA DELS LORDS REFUSA'LS PRESSUPOSTOS DEMOCRÁTICS

El rei Eduard: —Els pobres qu'están alxafats d'impostos mai protesten com are ho fèu vosaltres els rics. ¿Com s'esplica alxò?
Els Lords: —Molt senzill, magestat, per la falta de costum de pagar impostos

ANY II.—NÚM. 55. 10 CENTIMS BARCELONA 15 DESEMBRE 1909

PAPITU

LA DERROTA DE LA LLIGA CLERICAL

-¡Ni treient el Sant Cristo gros!

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

DEMÀNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGOS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Además se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

¿El fret vos talla les mans?
CUREUVOS AB EL DERMOSÁN
(Polvos antisèptics del Dr. Tayà)
En trovareu en totes les Farmacies, Drogueries, y Perfumeries.

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Maquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fabriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 55. BARCELONA 15 DESEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

El fals comte

LES noies de la nostra aristocracia, van captant de casa en casa pera això del Nadal del soldat Català. Capten sobre tot a casa'ls milionaris, ¡aqueixos felissos milionaris que al prec d'uns llabis enternidors de donzelles, poden oferir sempre un present! Però no tots ells saben esser galants, ni oferir el seu portamonedes a les senyores y menos pera coses de virtut, car pera ells la virtut no val lo qu'un vici y'ls vicis estàn acostumats a comprarlos a preus de liquidació.

Les noies de la nostra aristocracia trucaren l'altre día a la porta del senyor comte de Sert. Cumpliments, curiositat dels ulls de les noies pera'ls mobles y curiositat del senyor comte devant de la visita de les donzelles. Després, el prec de l'almoina:

—Li demanèm una quantitat pera'l Nadal del soldat Català.

—Am molt de gust, però... No, jo no vull que'm tinguin per interessat, però, trovo un inconvenient...

—Vostè dirà, vostè dirà—va respondre el chor de donzelles.

—Doncs, trovo que hi hà un exclusivisme en la petició. Vostès parlen del soldat català tant sols, y jo no puc donar més que pera'l soldat espanyol.

Les noies aristocràtiques se miraren. Allò, com diría en Lluhí y Rissec, era un cas insòlit. Insistiren:

—Però sempre resultarà que'l present es pera'l soldat espanyol...

—Sí, sí, però lo de vostès es pera'l soldat català y jo no puc, no puc...

Les damiseles s'aixecaren avergonyides. Decididament allò era insòlit. El senyor comte de Sert, estava vist que no era'l verdader comte. Les damiseles comensaren a fer de ratolins, tot baixant l'escala.

—Si aquest senyor es el que no sab que fer de la sala de banys, y fa servir les piles de carboneres.

—Jo l'agafava y'l deixava al mitj de l'harca—va dir

LA PROMETENSA

—Quina manera de mal acostumar als sants: per una pulmonia senzilla dos ciris. ¿Què faràs ara ne tinguis una de doble?

una morena maliciosa.—Les amigues, se miraren extranyades devant d'aquesta proposició:

—¿Pera què? ¿Pera què?...

—Pera que'l destrossessin.

Se va sentir un ¡ah! de monjes que veuen allunyarse la possibilitat d'un pecat. Després acordaren enviarnos aquesta indiscreció. Y es pera això que un paper am flaire de viola, ens ha oontat que'l comte de Sert no es el verdader comte.

El diari de viatje d'una senyora inglesa

Missis Eva Sharpe era la viuda d'un ric armador de Londres que per sa distinció y bellesa era admirada per tota la *Hig life* de Londres, tenía 30 anys y era de costums irreproxables. Perteneixía a varies societats de *Beneficencia Evangèlica*. Y'l clero anglicà la citava com a una de les persones més virtuoses de la capital. Com era jove y no tenía fills, s'aborría y va determinarse a viatjar. El primer viatje el va empendrer sola, com a bona inglesa. Y s'en va anar a Liverpool per embarcarse per New-York amb el «Britania» que sortía d'aquell port.

En un llibre de memories anotava les seves impresions de viatje. L'indiscreció y la tafanería d'una cambrera francesa, del Hoiel en que posà a New-York, va fer que poguessim traduirne un tros del dit diari, que aquí transcribím:

Juny, día 2.—A les 9, 45 m. del matí:

Passo a embarcarme en el moll de Liverpool en el Steumer «Britania» de la casa Emery Sons & Cº que va a New-York.

A les 11, quedo instalada a bordo. El capità qu'es un *very gellement* m'assigna un dels primers llocs a la taula a l'hora del *lunch,* posantme a la seva dreta. Jo accepto, com correspòn a una senyora de la meva classe.

A les 12, el barco lleva ancles y surt del port. Mar magnífica y tranquila. Cel serè. Vent S. E.

Día 3. Anèm a tota marxa. Vent E. cel am *Cirrus.* El capità *very gentlement*, m'obsequia durant el dinar d'una manera molt distingida. Jo admeto els obsequis com correspòn a una senyora de la meva classe.

Día 4. Temps xafagós. Cel núvol. Vent N. E. El capità ha estat encare més atent durant el *lunch*, però sols per mi. A les altres senyores no les mirava. Al dinar, a mi m'ha mirat massa. Jo sèria, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Día 5. Cel am *cumulas.* Vent N. O. E. A l'hora del *lunch.* El capità sembla preocupat. Jo no li pregunto rès, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Día 6. Fa calor. Cel serè. Sortida de sol magnífica amb *estratus* a l'oritzó. Vent Sud. El capità durant el *lunch*, s'acosta massa. Amb el peu'm toca, *Scho King!* Jo retiro el meu, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Dinar am xampany, posta de sol explèndida. Tots la miren menos el capità que'm mira a mi, s'acosta y, baix, me diu que m'estima. Jo no dic rès, y m'aparto, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Día 7. Cel amb *cumulus.* Vent tebi, S. O. E. Estèm ja en aigues d'Amèrica. Gran festa a bordo. Música, ball, flors, fruits, dolsos, sandwichs, *plomb pudding*, xampany. Molt xampany. El Capità m'invita a ballar un wals. Mentres ballèm m'estreny massa; acabat el wals me diu qu'està boig per mi. Me demana entrevista al camarot, sols. Jo rebutjo la proposició, com correspòn a una senyora de la meva classe. Dic al cambré, «demà menjaré al camarot».

Día 8. Bonansa, cel amb estratus, vent S. O. Fa calor. A les 11, el capità's presenta al meu camarot disfressat de cambré y'm porta'l *lunch.* Y jo'l poso a la porta com correspòn a una senyora de la meva classe. A l'hora del dinar me faig servir per la cambrera; tanco la porta. Acabat de dinar, estant prenent thè, veig que per sota la porta passa una tarjeta, la prenc; es del capità. Diu: «*si aquesta nit no deixeu la porta ajustada, com estic desesperat, calaré foc a sis caixes d'esplosius que van a la cala, y volaré'l barco*». Jo no contesto, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Día 9. A les 3 de la matinada, cel serè, lluna plena, aire tebi, Sud. Aquest dematí anèm a entrar al port de New-York. Acabo de salvar la tripulació, quranta passatjers y'l «Britania» de la casa Emery Sons & Cº, com correspòn a una senyora de la meva classe.

Per la copia,

POMPEIUS GENER,

SANTA LLUCIA GLORIOSA

—¿Ja vares anar a resar a Sta. Llucia per haber recobrat la vista?

—La vista ja l'he recobrada, però encare no he pogut veure un duro.

El discurs d'en J. M. Roca, a l'Ateneu

CATEDRA RELLIGIOSA

A priori..... y sobre tot a posteriori

En Josep M.ª Roca, el simpàtic president de l'Ateneu Barcelonès, llegí l'altre setmana el discurs presidencial devant d'un públic sinó molt nombrós bon xic selecte. Tema desenrotllat «La ètica en el lèxic catalanesc».

—¡Ai, ai, ai! algú rebrà, deien molts palpantse la roba.

Y efectivament, lo que comensà a tall de plujeta menuda acabà ab xàfec del que tothom ne sortí ben remullat.

Perque deixant apart l'estil *lulianesc* que donava forma al pensament del orador y en el que guspirejaven aquells *debades, gosadies* y *llengua llur* retirats ja fa temps de la circulació, es lo cert que no fora mala empresa la de manar recullir definitivament altre aplec, aixam o esbart, com vostès vulguin, de termes y modismes que de seguir usantse pels «sense solta» y fins pels que'n tenen, acabaràn per convertir la llengua catalana en la més *flestomadora* del mon llatí.

La síntesi del discurs d'en Roca traduida en català del qu'ara's parla—tan plebeu com se vulgui però más clar que l'altre—es la següent:

«Cavallers: qui més qui menos de nosaltres, treu a ratos perduts per la boca una cosa que si per la forma sembla llengua per lo bruta sembla un tros de barra de galliner. Y dic a ratos perduts car en altres ratos, que no goso calificar de guanyats, o sía devant de senyores, senyoretes y fins senyorasses, la lluím impecable y com si talment fos feta de celuloide.

»Y ara pregunto: ¿no es ignominiós lo de haberne de tenir dúes, una per lo que podríem anomenarme actes oficials y una altra per les intimitats en les que sempre acaba orientantse vers lo pecaminós y deshonest? ¿No podríem convertirles en una, ben alta, ben neta y ben sola?

«¡Oh sombres venerables de Ramon Lull, d'Ausias March y de Bernat Metje; baixèu si no teniu feina?»

***

—D'aquestos tres minyons no més ne coneixèm lo escrit, no lo parlat, deia ab tò escèptic y tot posantse l'abric un d'una colla que sortía del saló.

—Ja m'hauría agradat sentirlos en el si..... *de las niñas*, afegí un altre.

—Tú, noi Roca, ¿vols dir que'm provarà, a la meva edat, això de substituir certs arrelats modismes pel teu nou lèxic? Pensa que'l bou a l'ast es dur y que..... vaja, qu'estic per l'estofat.

—Senyors, sentèm jurisprudencia, digué ab tò solemne un altre—que d'ensà qu'un cunyat seu li ha armat plet, per veure si l'ajup a un *arreglo*, està fet un Alcubilla; — jo crec que si ab una paraula sola, sigui la que sigui, podèm expressar ab tota intensitat lo que d'altre modo hauría de deixatarse en una llarga *parrafada*—y n'hi han que valen per un discurs, la den Cambronne per exemple—cal acceptarla sino de bon grat per forsa. L'anatema en tot cas deu reservarse per aquells afàsics que allarguen les bestieses que diuen a forsa de guarnirles ab lo que tots sabèm. He dit.

Y tot el grupo, o grup. o grop, o com hagi de dirse, ab barreja d'ortodoxes y heresiarcas, plens de bon humor uns y altres, s'enfilà vers el segon pis aont havía de tenir lloc aquell nou concili de Nicea.

***

La penya, el..... daixonses de la penya — segons versió dels primats de la dreta, fervents conreuadors del antic lèxic—restaba muda y com corpresa per una certa poca solta interior propia de tot período constructiu.

L'anunci d'aquell nou ascetisme semblava haberli acabat els quartos. La mort dels antics Deus, gais y joiosos, podía consideraase com un fet consumat. Un xic més de tontería y allò hauría semblat una sessió del Comitè de la Defensa social.

Mes com que l'estat depresíu aquell no podía durar, els més atrevits entaularen una encongida conversa,car en Roca acavaba d'entrar y era qüestió de no ferlo quedar malament. Aquesta de mica en mica s'anà generalisant y pujant de tò, encar que ab cert rezel a fi de no introduirhi cap terme de l'antic vocabulari ferit de mort.

El diapasón no trigà gaire en assolir l'intensitat normal. El moment comensava a ser perillós y crític; tothom esperaba la enjegada del primer *patern*.....

Aquest no's feu esperar gaire, essent acullida sa triomfal aparició ab una colossal riallada.

—¡L'eufemisme! ¡l'eufemisme! digué tothom a chor.

—Membre!... Afegí secament l'ovacionat.

Nova riallada, y nous eufemismes seguits, com es de suposar, de noves ovacions. Perque la gracia consistía precisament en això, en trobar l'equivalent desseguida.

***

Doncs bé — parlant ara en serio — estem convensuts de que aquella sessió de gresca, que sancionà plenament el recent discurs acadèmic, pot tenir més trascendencia en el pervindre pera la netedat de la llengua que tots els manifestos que puguin redactar quatre bons senyors empeltats de cucurulla.

LA TORNADA DELS RESERVISTES

—¡Qué grassos torneni Ves si no tenía raó *La Veu* volent la guerra...

Potins barcelonins

Ho hem sapigut per en *Pirin* y'ls ho dirèm, am la condició de que no ho fassin correr... però, a can Fabra, hi hà un desori! Plors, accidents, baralles, un escàndol, velshiaquí! Encare no fa una setmana que'l Liceu llampant es obert, y en Fernando, com a bon gendre, a conseqüencia d'un dol recent, ha tancat el palco! El seu germà en Romàn y les seves distingides germanes, protesten y no sols protesten aquests, sinó que també rondinen, en Fuster, amb els nois y les noies, y altres, y altres, que, sense ser de la familia, pensaven ser invitats, una nit o altre... perque vesteix tant, anar, o exhibirse, al palco d'en Fabra!... No es com el de'n Carreres, que hi va tothom!

En Fernando, tossut y tossut, no's va deixar convencer.

—Es inútil! La meva resolució es irrevocable. S'ha de respectar el criteri de cada qual, perque, o sinó, ont aniríem a parar!

—Però... Fernando, considera que...

—Vina aquí!... Escolta.

—Es inútil! He dit que no! Prou música.

—Veniu al segòn pis, nois!—va proposar D. Camilo, tímidament.— En Fernando té raó. Son coses que s'han de respectar, els dols... Un dol, encare que sigui de sogres, sempre es un dol.

En Romàn, va brandar el cap, y, va pujar, am la seva senyora, al segòn pis. La seva germana Camila, s'en va anar, de dret, a can Llorach, però, ¡oh desengany! També's va trovar, am que portaven dol, de fresc.

L'Isabel la va rebrer, asseguda am *nonchalance*, en un balancí, fullejant les obres de Confuci, tota endolada y un xic riallera, y la va desenganyar: El nostre palco està tancat y barrat.

El conflicte segueix, a hores d'are, més tivant que mai, però, sembla que han disparat a l'Echaúz, pera que's bellugui, amb el fi de veurer si's pot arrivar a un arreglo.

Es d'esperar que tot s'arreglarà, satisfactoriament, perque l'Echaúz treballa com un negre. Ho desitjem.

***

Es setmana de baralles. A Romea s'han barallat y dit el nom de la *bestia odiada per Mahoma*, en Giménez, en Gual y el senyor Oller. Diuen que's van creuar epitets que la Lliga del bon mot hauría condemnat, furiosament, si'ls hagués sentit.

Sembla que'l senyor Oller, se va encarar, vermell com un pebrot, amb en Giménez, y li va dir: Si vostè es un *divo*, jo també'n soc de *divo*. *Divo* dels novelistes catalans! Bó!

L'Audouart, al sentir això, diu que's va posar a cantar: *Casta diva, que in argenta!...*

La Cort de Lluis XIV, vulgo *L'affaire des poisons*, per are... bona. Sembla que la *Voisin*, es a pendre aigues, però tornarà, si no ha tornat.

Es allò que va dir en Franquesa, al enterarse, am fruició, de les baralles: Quí es l'interessada?

***

Tenim en porta unes quantes funcions de beneficencia, que faràn trò. Primer, becerrada a benefici dels reservistes, organisada pels elements bancaris. Actuaràn de primers espasas, en Lluis Marsans, en Leandre Jover y don Miquel Ciudad. Vaja que això si que serà la *cuadrilla* dels macos! Posaràn banderilles, en Casas, en Juncadella *mut*, en *Grapassas*, y en Plass. En Garí *primero*, farà'l salt de *garrocha*, y en Massó, en Mitjans y els de can Garriga, faràn de *monos sabios*.

En la Sala Imperi, també les senyores de la Creu Roja, organisen quatre funcions de moda; baratet, baratet, no s'espantin! A pesseta per funció!... ¡Què l'ànima de les festes, serà la viuda Sanz Selma, no s'ha de dir! Prometem abonanshi, encare que no sigui més que per complàurela, perque es una senyora digna de tota classe d'admiracions. Respecte a les funcions, que seràn de tarde, de sis a vuit: unes quantes pelícoles, triadetes, dues *zarzuelas* y bon profit. Diu que's fan gestions pera veure si decideixen a l'Olano, a que'ns ne canti una, però, no's pot assegurar res. Lo que no fora extrany es que en Ràfols, hi dongués una conferencia sobre aviació y que en Bufa-Nuvols, hi fes jocs de mans.

***

Qu'hem de parlar de *La Favorita* y de *Madama Buterfly*, y per conseqüent del *torn parl* Jo crec que sí, encare que no sigui més que una miqueta.

¡Que diguin lo que vulguin, però en Batistini, hi està *al pèl*. Qui ha sentit el gran Faure y en Verger, pot assegurar que *il signor Mattia* treu fabes d'olla, especialment en el segon acte, en que, quasi ens hi agrada més, que en el tercer.

En Palet, porta una americana de *conde* un tros massa llarga. En cambi té la veu curta, una veu de tenor d'exportació pera l'América que'n diuen espanyola.

La *Buterfly* es una barreja de Massanet, de Frigola, de Goberna, de Borràs de Palau y de Narcisa Freixas, però molt més bona. L'argument, sembla del Urgell y d'en Ciapés. En cambi, la Farneti y en Pintucci, son dos artistes, *á la italiana*, però de primera! Les decoracions son d'en Comeleràn, d'Italia, es a dir, més dolentes que passadores. El moblet, que va deixar l'Olivella, adequat.

Del torn par, lo milloret es la Sitjà, que es la xicota més guapa, més elegant, y més escaienta que hi hà en aquest Barcelona! La Sitjà, per les solteres. Are per les viudes, la Salilles. Y res d'anys, perque fa molt més goig que quatre joves! Y per les casades, la Muro de Nadal, exhuberant de bellesa, y d'armonía! Salve, Afrodita!

Els últims seràn els primers

FER una gazetilla electoral, comentant l'inevitable victoria dels senyors leurroxistes —a uns homes que sempre guanyen, que ja's cansen de guanyar, se'ls hi té de dir senyors— era cosa facil, però en *L'Asino* de Roma hem trobat aquest grabadet que va d'allò més be, com gazetilla gràfica:

—No pot seguir això de que'ls analfabets siguin electors, perque com son tants, sempre guanyen.
—Te raò. N'hi hà prou, am que ho siguin els elegits.

Efectivament, dels candidats lerrouxistes, ni tant sols se sab que sàpiguen de llegir y escriure, però qui sab lo que arrivaràn a esser.

L'altre día'l senyor Don Emeteri Palma, l'Agulló de l'Unió Republicana, parlava amb un amic nostre sobre les eleccions del districte III. El nostre amic se planyía de que s'intentés segarli l'herba an en Lluhí.

—Ja veurà entre en Lluhí y l'Alaman, preferim l'Alaman, que es dels nostres.

—Però tindríen de preferir en Lluhí a l'Alaman.

—¿Per què l'Alaman es desconegut? També ho era en Bastardas, y s'ha fet una gloria de Catalunya.

El senyor Palma, té tanta raò com Jesús. Els últims seràn els primers. ¿Quí sab, si el senyor Guñalons, n'està destinat a esser una de les glories més llegítimes de Catalunya?

—No sé que dirloshi, vostès no pagan el lloguer, tindré que treurels de la casa.....
—Home..... havlem pensat una solució: potser si'ns apujava el lloguer del pis?

— Havèu tret catorze regidors y encare us atreviu a reclamar una miserable setmanada?

Per Nadal, pessebre

EMBLA que'l «Comitè de Defensa» y la «Junta protectora de l'Infancia», am la cooperació de l'aristocracia barcelonina, volen fer un panorama de Betlhem de tamany natural, com aquell que diu, aprofitant el teatre Comtal y l'iglesia de Sta. Madrona, qu'està neta de mobles d'ensà de la setmana de les empentes.

En el panorama no hi fallarà res: allí montanyes nevades, arbres pelats, cabanyes de Pekin, pous amb aigua y cadires encoxinades pera la Comissió. Corre la veu de que alguns aristòcrates s'han ofert pera representar figuretes de pessebre, d'aquelles de deu cèntims que cada any, per Sant Tomàs, venen a la

plassa del Pí. Dels reis d'Orient s'encarregaràn en Matheu, en Samà y en Salvador Vidal. Com que aquest es un senyor talment ros com una truita de monjetes, farà de rei roig, de rei negre en Samà, y de rei blanc, en Matheu. Els reis montaràn en caballs ben petits, pera que puguin arrivar a les brides el noi Ciudad, en Bacardí y en Xavier Girona, que faràn de patges.

Algunes *filles* de la Pauleta, juntes am l'Alfonsa, la Cavallieri y la Requena, apareixeràn vestides de pastores; y amb un hermós pandero cada una, cantaràn cansons de Nadal y ballaràn pavanes. En el chor de pastors, s'hi comta per are en Basseda, en Gal, en Deu, en Dauner, en Moncada, etc., y's creu que cada nit ensagen al *Lion d'Or*. Am pocs díes, ja han après aquella estrofa:

Baixeu pastors
a'aquesta montanya
baixeu depressa.....

—Buscant conils, senyor Canons?
—No: com que s'acosta Nadal valg a veure si trobo algún gall d'indi.

Tothom anirà a visitar al Mesíes.

En Roca y Roca hi anirà pera ferse ben veure amb el bisbe.

Les *Jou-Jous* barcelonines, hi aniràn per veure de quin color son els tres reis. L'Eduart Marquina també hi anirà pels reis. Els hi llegirà una poesía pera pescar algun regal: y els reis, agraits, li donaràn neules, que'l germà gras se menjarà tot seriós, perque's creu qu'en D'Annunzio també'n menja de neules.

Am seguritat que a darrera hora, també se presentaràn el metge Gomez, en Vilumara, en Borràs *cadet* y el sastre Castellà: no pera gastarse res, sinó pera divertirse gratis amb els balls y els panderos de les pastores.

TEATRES

Tívoli.—Han estrenat «Flirt pension». Ve a esser una cosa com si nosaltres agafessim tots els xistos y acudits dolents y bruts, que han sortit en el «Cu-cut» y en «La Tomasa», y els publiquessim amb uns gravats molt pulits y un tiratje com el d'ara, es dir, superior. La gent vinga trobar que'ls gravats estaven bé, que avans de llegirlo, el número feia goig, y vinga fumes de fàstic o indignarse al llegir aquell cúmul de bestieses y porqueríes. Doncs això va passar: molt bé les decoracions, molt bé els trajos, (el de les banyistes una mica massa carregat de roba), molt bé les inglesetes y molt malament el «Flirt». Si per ferse cumpliments y dirse galanteríes els donzells y donzelles s'han de dir aquelles cosasses, jo no ho hauría dit mai. El públic a cada xisto, feia huuuu...! Igual qu'en la redacció d'un periòdic satíric quan un redactor proposa una tontería. Per lo demés no es tant vert com diuen; molt més ho es el «Don Jaume».

* * *

Gran Teatre Espanyol.—Com que per ara, van fent sarsueles y operetes de fa tres generacions y ja hem quedat en que'l teatre es bonic no podem dirne rès sinó que molt aviat hi debutarà una companyía catalana de la que forma part la genial y novelesca primera actriu senyora Morera y altres valiosos elements.

* * *

Pels demés teatres, excepció feta del Liceu, amb el qual no'm fico, no passa rès o va passant lo de consuetut. El crític té temps d'anar pels cinematògrafos y pels concerts, uns refugi de la moral y els altres de l'alegría més o menys careta; per cert qu'en el Poliorama hi balla fent el pallasso un tal «Don Genaro el Feo» que'm sembla,'m sembla... que sinó desfés la quadratura necessaria, sería el ballarí que necessitem els catalanistes que sentim certa debilitat per la farruca y el garrotín y que no som pocs, ni gaires.

TAINE

DE LA VIDA LLIBERTINA

L'expulsió d'Adam del Paradís.

Electorals

Ha tornat a perdre la Lliga. Dos díes avans de l'elecció, en Cambó deia en una taula del Continental: «Ne treurem deu». Desseguida en Junoy, va correr cap a la penya de la *Maison* pera transmetre l'optimisme del *leader*. Els deu, s'han reduit a cinc, però poden aconsolarse pensant que han quedat empatats de regidors am l'esquerra, perque, amb en Marial, n'han tret cinc y mitj, perque en Marial encare que diuen que es un home molt enter, se parteix entre la Lliga y les seves feines.

El que ha quedat més dolorosament sorprès per la derrota es en Prat de la Riva. En Gubern, no ha sortit y torna a la Diputació a donarli disgustos. Està vist que'l Destí vol qu'en Prat de la Riva sigui sempre crucificat.

* * *

La Veu recomanava a les dònes que amanyaguessin als seus marits, nuvis o amics, pera que anessin a votar pels regionalistes. «¿Quí resisteix a una dòna», preguntava *La Veu*.

Els regionalistes, han perdut. Si que son frets els regionalistes. Ves, y tanta fama que tenen en Cambó, en Ventosa, y aquelles cames de faune am mitjes blanques... Se veu que'ls senzills electors de la Lliga, no tenen preu pera actuar de Joseps castíssims. Però ¡quína sortida la de *La Veu!* Nosaltres sempre ho deiem que era la dòna de Putifar... Però lo pitjor es que fa de dòna de Putifar y pert, y en *Xenius* recomana, y nosaltres també, que fins quan se fan aquestes coses, se guanyi quelcom.

El vigilant: —Que descansi de gust.
—Gracies, igualment.

* * *

En Lluhí, l'home que sempre pert, segons el «Cu-Cut», que hi té tanta grapa en les profecíes polítiques com amb els xistos y els ninots, ha guanyat. Ha sortit per dos vots. Vaja, sí, surt per dos enteros, com diría en Lerroux. En Lluhí, ens ha dit que un vot el

---

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

—Es veritat qu'aquest país es molt millor que'l castell aont he nascut, però aquí no hi ha la senyoreta Cunegonda, tu també deus tenir una senyora a Europa. Si'ns quedèm aquí serèm com tothom; mentres que si tornèm al nostre món, no més emportantnosen dotze moltons carregats de pedres d'aquest país, serèm més rics que tots els reis plegats, y no tindrèm que temer els inquisidors y podrèm tornar a emportarnosen a la senyoreta Cunegonda.

Aquest raonament va plaure a Cacambo: ¡Es tant agradable darse importancia en la terra llur fent ostentació de lo que s'ha vist en els viatges! Els felissos determinaren no serho més y demanar a sa Magestat permís per entornarsen.

—Feu una tontería,—digué sa Magestat,—jo sé ben bé que'l meu país no es més qu'una mitjanía, però quan se román bé en cualque lloc, lo prudent es quedarshi. Certament que jo no tinc dret a deturar als extrangers, fora una tiranía que no cab en nostre dret ni en nostres lleis; tots els homes son lliures; aneusen quan volguèu; però es difícil anarsen. Es completament impossible retornar pel riu que corre sota la volta de rocàm per aont mercès a un miracle heu arrivat. Les montanyes qu'envolten el meu regne, tenen mil pams d'alsada y son dretes com muralles; quiscuna d'elles té una llargada de deu hores y no s'hi pot baixar més que tirantse a un precipici. Am tot, ja que volèu anarvosen, vaig a donar ordre als ingeniers de proporcionarvos una màquina, que pugui transportarvos còmodament. Un cop passades les montanyes vos arranjarèu com podrèu, donces els meus subdits han promès no deixar mai el territori y son massa prudents pera trencar el seu vot. Are demaneume lo que volguèu.

—No demanèm —digué Cacambo— més que uns quants moltons carregats de queviures, de pedres y de terra.

El rei somrigué.

—No puc compendre —feu —quin plaer trovèu les gents d'Europa en nostra terra groga; bé, emporteusen tanta com vulguèu y bon profit vos fassi.

Inmediatament ordena als seus ingeniers la construcció d'una màquina per portar a n'aquells dos homes extraordinaris fora del seu reialme. Travallaren en ella tres mil mecànics dels bons: al cap de quinze jorns era acabada, el seu preu no excedí de vint mil lliures esterlines, moneda del país. Sobre la màquina hi colocaren a Càndit y Cacambo: a més hi havien dos hermosos moltons rojos per servirlos de montura en quant haguessin atravessat les montanyes, vint moltons més carregats de queviures, trenta am presents de lo més curiós del país y cinquanta dobiegantse al pes de l'or, les pedreries y els diamants que soportaven. El rei abrassa tendrament als dos vagabonds.

Bell espectacle fou la seva partida y la inginiosa faisó am que foren pujats a dalt de les montanyes. Un cop ja en seguritat els mecànics se despediren; Càndit ja no tingué altre desitj ni altre objecte quepresentarse a la senyoreta Cunegonda amb els seus moltons. Ja tenim, deia, am que pagar al gobernador de Buenos Aires

dedica a n'en Cambó y l'altre a n'en Prat de la Riva. «Amb un vot ne tenía pfou ens deia'l senyor Lluhí. Y nosaltres, que comencem a creure en l'alegría del senyor Lluhí, varem respondre: Sí, sí; se veu que vostè es dels que fan *bú*, encara que no ho sembli».

***

L'optimisme, ha estat derrotat. En Calvet, que creia com en Pangloss, que hauría dit que'l districte IV era'l millor dels districtes possibles, no va al municipi. El varem trobar, impertorbable, donant conversa a una florista del Tívoli.

—¿Es veritat que no surt?

—No senyors, no. Estic perfectament derrotat.

—¡Quina llàstima!

—Que volen ferhi. Tots guanyant, menos jo. No tindría de perdre ningú, però que volen ferhi, que voleu ferhi.

De la nostra exposició

El dissapte vinent se tanca l'exposició d' originals escullits entre'ls del primer any de la nostra revista, que'ls nostres dibuixants tenen oberta a la Casa Reig, Passeig de Gracia, núm. 27. No'n ponderarem l'importancia perque no'ns pertoca; callarem com l'inteligent crític d'art de «La Veu» y amb els ulls baixos de rubor llegirem les crítiques elogioses que'ns han fet casi tots els diaris de Barcelona, y quins han lograt cridar l'atenció dels nostres rics.

A tots ells mils mercès els hi siguen donades y que Deu'ls hi tingui en compte pera la salvació eterna.

DEMI-MONDE

—Ni terrossos de sucre vol aquet gos. Es un llepa fils.

Correspondencia

R. y R., No'ns acaba d'agradar lo que ha enviat. Reincideixi Potser aprofitarèm alguna frase.—*Un que'l compra*, No hem decidit rès encare. *Roca*, No es gens interessant.—*Paquitu*, ¿Vol dir que no ha vist visions?

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer, Radebeul.

si ha posat en venta a la senyoreta Cunegonda. Anem cap a Cayena embarquemnos y tractem del relaime que'ns convé comprar.

CAPITOL XIV

De lo que'ls succeí a Surinam y de còm Càndit feu coneixensa am Martin

La primera jornada dels nostres viatjers fou forsa agradable. Els encoratjava l'idea d'esser posseidors d'uns tressors més considerables que'ls que l'Asia, l'Africa y l'América juntes no podien apilar. Càndit, transportat, escrivía el nom de Cunegonda a l'escorxa dels arbres. En la segona jornada dos de llurs moltons s'enfonsaren en uns aiguamolls qui els engulliren am llurs cargues: pocs jorns després uns altres dos morien de cansament: després en un desert la fam n'occi set o vuit; passats uns altres jorns en caigueren en un precipici. Per acabar, als cent jorns de camí no'ls restaren més que dos moltons. Càndit digué a Cacambo: Amic meu, ¿no veus la fragilitat de les riqueses? No hi hà rès més qui sia sòlit fora la virtut y l'alegria de reveure a Cunegonda. Jo en responc, contesta Cacambo; però fet y fet, encara ens resten dos moltons carregats am més tresors que no tindrà mai el rei d'Espanya: y encara més, desd'aqui veig una vila que'm sembla ser Surinam, propietat dels holandesos. Veusaquí còm s'han acabat les penes y som al comensament del benestar.

Tot acostantse a la vileta se trobaren amb un pobre estirat a terra y vestit a mitjes, es a dir amb un tapabruts de roba blava; a n'aquest pobre home li mancaven la cama esquerra y la ma dreta ¡Deu meu!—digué Cacambo en holandès.

—¿Què fas amic, aqui terra, en aquest terrible estat?

—Espero al meu amo, el senyor Vanderdendur, un gran negociant,—respongué el negre.

—¿Y es aquest senyor Vanderdendur, qui t'ha maltractat aixis? —pregunta Càndit.

—Sí, senyor,—respongué'l negre,—es l'habitut. Cada any ens donen dos calsotets de roba blava per vestirnos. Quan treballem a les sucreres y la mola ens agafa un dit ens tallen la ma: y quan volem fugir ens tallen la cama: jo ja m'he trobat en tots dos casos. Es aquest el preu en que vosaltres, els europeus, menjèu sucre a casa vostra. Am tot y això quan la mare'm vengué en les costes de Guinea, per deu escuts patagons, va dirme: Fill meu, beneeix als nostres idols, tingalshi devoció, qu'ells te faràn viure ditxós: tens l'honor de ser esclau dels blancs; allà aont vagis procura fer la fortuna de ton pare y de ta mare. Veusaquí; jo no sé si he fet sa fortuna, però certament ells no han fet la meva. Els cans, els micos y els lloros son menys desgraciats que nosaltres: els sacerdots holandesos qui m'han convertit cada diumenge me diuen que tots, blancs y negres, som fills d'Adam. Jo no soc genealogista, però si aquests predicadors diuen la veritat, vos reconeixerem que no's pot tractar als parents de més mala manera.

—¡Oh Pangloss!—exclama Càndit, tú no havies imaginat encara aquesta abominació: es veu clarament que jo deuré renunciar a la fi al teu optimisme.

—¿Qu'es això de l'optimisme?—reprengué Cacambo.

—¿Què?—feu Càndit,—es l'empenyo de sostenir que tot es bo quan no es dolent: y tot plorant mirava al negre, y tot plorant entrà en Sorinama.

(Continuará)

L'HUMOR DELS AVIS

Alemanya **BUSCH** **(Continuació)**

AQUEST XICOT NO SÉ'L QUE TÉ

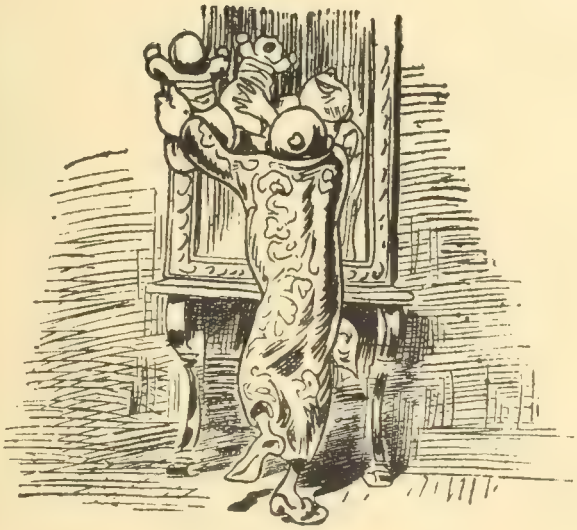

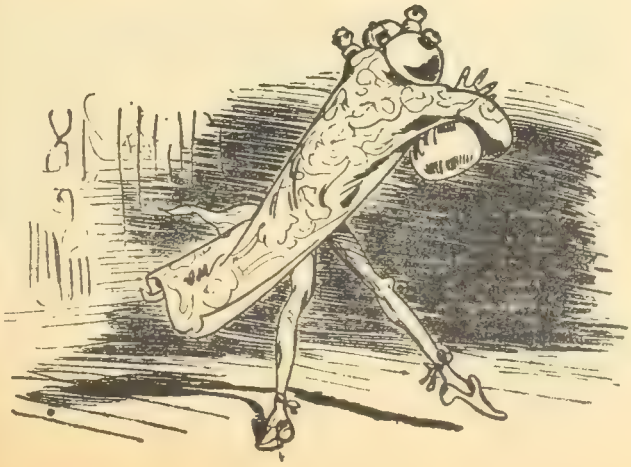

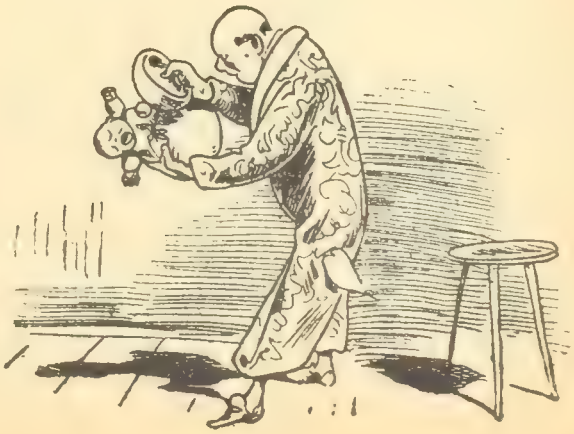

L'HUMOR ESTRANGER

Alemanya **RUDOLF WILKE †**

El caricaturista que aquesta setmana presentem als nostres lectors es un dels humoristes més forts d'entre'ls moderns alemanys. Colaborador constant de les revistes alemanyes *Simplicissimus* y *Jugend* va deixar estampada en les seves pàgines tota la seva obra, ferma de dibuix, plena d'intenció y de gracia; condicions que, en el nostre concepte, no reuneix cap dels seus compatriotes en un grau tan superlatiu. Tothom recorda les seves historietes, els seus cortesans, els seus vagabonds y sobre tot els seus estudiants, gent ben diversa de la que sols el talent d'en Wilke vegé'l costat grotesc fixantlo magistralment en les seves caricatures. De l'obra d'en Rudolf Wilke, complerta, y gens deslligada a pesar d'haber mort jove, en donen una idea lleugeríssima els quatre dibuixos qu'omplen la pàgina; la falta d'espai ens priva avui, ben a pesar nostre, de donarne a coneixer més.

. H.

Nou procediment per no pagar.

—¡No la pago una factura escrita en francès!

A propòsit de la visita del princep de Montenegro al Kaiser.

—Pa'bé'l vostre amo de no pendre embaixadors pobres perque no vos poden deixar cap cuarto.

Persona gratissima.

—Aquesta nit a la reunió S. M. s'ha dignat dirigirme la paraula a mi sol. M'ha donat un copet y m'ha dit: «*¡Bravo!* Tu també per aquí, bestiota?...» Ja pots suposar, Maria, l'enveja dels demés!

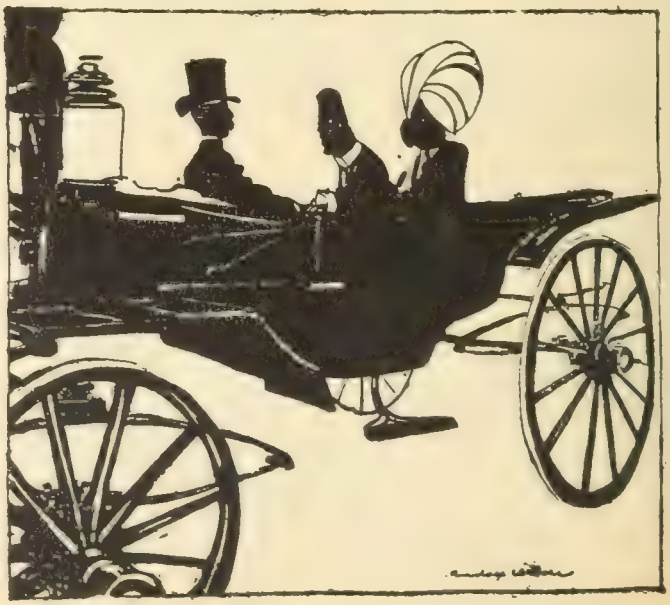

Entre diplomàtics.

—Estimat Lord Tweedmouth, es evident que quan un arriva a ser un bon viatjant encara li falta mo't pera ser un bon diplomàtic.

ÚNI A CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS: comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » » 50 » » cartera de pell.
» » » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos.-BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Maquinaria y demés útils per imprempta, litografía, enquadernació y fàbriques de capses de cartró

Representants esclusius per tot Espanya de les renombrades tintes

Mander Brothers, Wolverhampton (Inglaterra)

EL WATERLOO DEL GRAN PATRICI

La gent, tota la gent: —¡¡Vòlta!!

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 56. 10 CENTIMS BARCELONA 22 DESEMBRE 1909

PAPITU

LA CONTRICIÓ DEL NOSTRE CAMBO
—Mea culpa, mea máxima culpa.

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

DEMANIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGOS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

¿El fret vos talla les mans?
CUREUVOS — AB EL — DERMOSÁN
(Polvos antisèptics del Dr. Tayà)
En trovareu en totes les Farmacies, Drogueries, y Perfumeries.

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografia, Enquadernació y Fabriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipográfiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

ANY II.—NUM. 56. BARCELONA 22 DESEMBRE 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

PAPITU

Un article notable

VON *l'Escop* es el fundador de la de *La Lliga del Bon Mot*, y com que's veu que això del lleig parlar no es tant sols fruita barcelonina, ha comensat a fer propaganda desde *El Pla de Bages*, diari catòlic de Manresa, ont el passat divendres va publicar un article titulat *La dòna y el Bon Mot*.

El senyor *Ivon l'Escop* ens diuen qu'es un capellà. Prou que's veu desseguida en el domini que té de les suaus paraules y dels circumloquis que allunyen tota idea de pecat. No dubtem que l'esmentada Lliga conseguirà am l'exemple que dona Mossèn Ivo l'Escop, una victoria sobre les llenguesque no saben dir rès sense provocar pensaments gens castos.

«La dòna — diu Mossèn Ivon—es criada pera obeir a un ser tant imperfecte com es l'home, y pera triomfar de l'home, no deu posarse demunt d'ell...

Es una teoría, senyors, es una teoría. Però si fins ara la dòna ha estat sempre sota de l'home, es natural que comensi a cansarse, procurant cambiar la posició. Y això, es el femenisme... Però Mossèn Ivon, defensatse torna a dir:

«La dòna es d'una condiciò especial y no li estàn bé les fasecies dels homens».

Es clar que no, però això se pot dir tant sols generalisant perque n'hi han dònes de totes menes y an alguna li escauríen molt bé les fasecies dels homes. Vostè mateix confessa que hi han dònes que «batallen com a homes», que fan d'homes, y es a n'aquestes que les fasecies dels homes aniríen d'allò més bé. Pero vostè té raó. «La forsa femenil no està en el cop punyent, sinó en l'abrassada.» Sí, senyor, en l'abrassada. Estem conformes. Aquest capellà es dels nostres. Però hi hà més encara en l'article de Mossèn Ivon. Hi hà'l comensament de l'article que diu aixís: «Mesos y mesos de portarla adins...»

Això fou escrit en la ciutat de Manresa'l día 17 de l'actual, en el número 1699 d'*El Pla de Bages*, per l'*Ivon l'Escop*, fundador de *La Lliga del Bon Mot*, y capellà segons ens diuen. Un capellà que confessant deu tenir una tant dolsa, tant penetrant paraula, que'ls que l'escolten la portaràn adins mesos y mesos.

LES ESCLAVES DE L'AMOR

—¿Perquè no'ns deixen sortir avans de les dotze?
—Perque us recordeu sempre, que a les dotze va venir Jesús a redimir als homes.

Sonata XIX
(Nadalenca)

A vosaltres no vos diuen rès aquests díes de Nadal, patiu la modernitat; ¿però a mí? Jo bec vi ranci y vi novell. Mireu, a casa som tres o quatre germans dels quals dos ó tres ja tenim cabells blancs, la mama els hi té tots y'l pare té'l cap de color de rosa, el color de la pell. Tot y amb això si no hi hagués pessebre jo fora un foraster a casa meva el día de Nadal; es clar que no hi cantem al devant, ni cambiem de lloc als pastorets, però tot dinant (fem el pessebre al menjador) jo'm miro la cova, l'anunciació y als reis que venen; una gran dolsor m'entrà per dintre; uns recorts que no son per vosaltres ni per taules de cafè m'amanyaguen; una gran y profonda estimació única en aquests díes m'ajunta a pares y germans, y quan el pare havent dinat diu les paraules sagramentals: Per tots vosaltres, una gran solidaritat ens uneix, proveim d'amor y tolerancia aleshores per tot l'any vinent. Mai sereu capassos vosaltres de parlar aixís, en veritat. Sentimental ¡bah! be pot sèrsen un cop al any!...

¡Ah! gran selvatje! ¿T'exclames de les propines? ¿dels petits presents propis de la diada? ¡Sempre he dit que mai podríem entèndrens! El goig més gran per mí

— Jo no hi crec am la religió.
— Doncs si no hi hagués religió, ves si s'en vendrien tants d'indiots per Nadal.

fora er ric, molt ric, ric sense acabament. Aleshores don r. ¿Què desitjes, tú? Té. ¿Y tú? Té. ¿Y tú dos coses, tres, quatre coses? Té. ¡Oh! Quina vida la del que pot anar deixant un do per tot arreu, un do que fassi mal o fassi bé, això me's igual, es compte d'ells. La qüestió es no negar mai, menys que negar, satisfer els desitjos tot justs anunciats y després no pensari, cercar ocupació en acomplornirne d'altres y d'altres...

Si en aquests díes jo fos ric hem tornaría boig. ¡Si pobre y tot m'hi torno! Dec les sabates y'ls pantalons y deu o dotze duros d'altres futeses; tot y amb això, les pessetes arreconades desapareixen entre turrons y murtra y melons aigualits dels valencians, y dàtils verts dels d'Alicant. Son uns díes en que tot m'ubriaga, fins els galets, fins el gall, fins les prunes y salzitxes que'l farseixen. ¡Si en un altre temps volíen que jo

menjés galets! ¡Redèu! ¡Pobre cuinera! Qui diu galets, diu prunes o diu gall.

Ja no vui saber rès d'aquestes coses exteriors de que parlen, es día d'anar a la fira, es día d'esperar, un per un, els presents dels agraits o dels amics, es día de demostrar agraiment aqui ens ha favorescut.

Tots som contents: els soldats tenen el Nadal del soldat, en els assilos reparteixen galls, a casa ja crema la llar per tenir atemperada l'habitació; vosaltres en tals díes tornareu al cafè, jo no, fins passat el Nadal no'n veureu més. ¡Ah, pobrets!, ¡ah pobrets! Rès de rancunies am tot. Pau en la terra als homes de bona voluntat.

MORITZ IX

La S del Sr. Cabré.

PER fer mitins de barri compta, la Lliga dels meus pecats, amb un floret d'oradors que podríen esser l'enveja de més de quatre tribuns lerrouxistes. El Sr. Cabré es l'orador qu'entre els lligaires, gosa de més empenta perque en la pronunciació, té una S que'l protegeix. Se tracta d'una esse relliscosa y piuladora com un gemec de frontissa rovellada. Quasi es indescriptible.

El Sr. Cabré, treu les lletres del seu llabi senseres y rodones *comme il faut*, però la S se la esclata en dins el paladar y ha de sortir com pot per les escletxes de la dentadura de l'orador, convertintse en una munió d'esses petites y piuladores que cauen damunt del auditori com un criader beneit de pollets. Degut an aquesta S especial, el Sr. Cabré instrueix y delecta a la vegada complint com cal amb Horaci.

Durant la setmana electoral la Lliga celebrà un *meeting* en la Societat «Clarís». Una multitut de lerrouxistes van acudirhi a causa d'haversen sospés un que'l partit radical devía celebrar en la «Societat dels chors de Clavé», que com totom sab, està a la mateixa casa de la «Clarís».

La junta del «Aplec de Arralix» qu'era la comissió organisadora, —am previsió de qu'aquell públic no s'en anés al obrirse l'acte,— va encarregar als oradors qu'en lloc de «senyors» diguessin «companys», disposant al mateix temps qu'en Cabré fos el primer orador a parlar, a fi y efecte d'atraurer am la seva màgica S a aquell auditori descontentadís que impacientat perque no's comensaven les plàtiques, deia que les cadires de la «Clarís» feien furtor de sagristía.

Obert l'acte, el Sr. Cabré parlà y ho feu llargament, pluralisant tots els mots perque en els paragrafs hi entressin més esses..... *Totsss aquetsss petitsss..... itsss asssuntosss.....* deia el Sr. Cabré, y jo estava am l'ay al cor perque temía que'ls lerrouxistes esclatessin en una riallada..... Rès d'això. L'un se mirava a l'altre am senyal de certa inteligencia y no s'en va moure ni un fins al acabarse el *meeting*.

Semblava que'l discurs-resum den Ventosa y Calvell havía fet oblidar la S del Sr. Cabré; però al sortir a l'escala vaig admirar la forsa d'imitació d'aquells lerrouxistes tranquils ¡Am quina gracia reproduíen la S del Sr. Cabré!..... Tothom parlava de *totsss aquetsss petitsss..... itss asssuntosss.....* amb una semblansa tal, qu'aquella escala semblava una gàbia de canaris.

Aquesta S estrafalaria va arrivar fins a la Casa del Poble y als pocs díes, en totes les Fraternitats se comentava y's parlava de la S del Sr. Cabré.

Nosaltres podem assegurar rodonament que la S del Sr. Cabré serà l'únic de la Lliga que quedarà popular. Air mateix, dos minyons, passant pel Paralelo, l'un deia a l'altre:

—L'orga den Soriano cada día va més malament. ¿Sents quins grinyols?

Y l'altre responía:

—Sembla la S del Sr. Cabré.

—Sembla mentida això de la crisis de la fusta.
—Y tanta que n'hem tocada ¿oi?

Potins barcelonins

El Liceu no's conmou! Ja poden fer lo que vulguin, Wagner, Donizetti, Puccini, que'l públic com si tal cosa. Rès. Els aplausos de reglament, les patacades de la *claque* y silenci. Y es que al Liceu hi anèm perque hi hem d'anar, per obligació, per *pose*. Ja ni 'en Batistini ens entusiasma. L'hi discutim el *Lo vedremo, vecchio audace!*, el *Vieni meco!*..... y fins fem que no amb el cap. Ens aburrim amb el *Tristan*, y la *Butterfly* tampoc ens fa el pès. Sempre es lo mateix, un cop passada la flamarada dels primers díes, després tot s'esvaeix y torna la calma y l'ensopiment.

El públic de la Casa gran —butaques y palcos— sembla personificat per en Bosch y Alsina, qu'es un senyor, la cara del qual, no diu, ni expressa rès. Jo no sé mai si riu, si està capficat, si està content, o si n'hi passa alguna! S'asséu al palco baix de proceni—esquerra del cantant— y amb absoluta inmovilitat facial, diu quatre paraules al Marquès d'Alfarràs —aquest si qu'es més aixerit qu'un pesol; per vostè si que no passen anys, *Juan!*— al vell Solà, qu'encare té'l delit sagrat de la joventut, a l'Avello —el relator *dandy*— y al Imas, que fa cara de prunes agres!

— Quins li agraden més, els de Jijona o els d'Alacant?
— Els Alacants, filla, 'ls Alacants

Aixís com la Esfinx personifica l'Egipte misteriós y terrible, en Bosch y Alsina simbolisa el públic del Liceu, y..... aixís estem!..... La Gagliardi arrogant y magestuosa com una sapada princesa *d'ivoire et d'ivresse* y la Farneti, molsuda com una nespra saborosa, tenen la forsa d'atreurel, de tant en tant, y de provocarli un cop de binocles.

Si no fossin les senyores y noies maques, qu'adornen els palcos y butaques, el Liceu fora d'una lassitut corprenedora! Ah! Are que parlem de maques..... La nit del *Ernani*, hi havía en un palco baix, la Requena! Ah! Quins ulls té la Requena! Y que *joliment drapée* que m'en anava! Es lo que va dirme una intelectual del primer pis: «Realment està apetitosa la Doloretes!..... Se li podría dedicar una oda sàfica!.....»

En porta alguns casaments. Cosa segura, s'han bescambiat anells. El d'un viudo, en quin segón apellido hi ha el nom de la capital d'Espanya, després del article femení, amb una noia elegant, guapa y jove que, temps endarrera, s'havía de casar amb un simpàtic argenter del carrer de Fernando, quina botiga va esser decorada per en Puig y Cadafalch. Però, es lo que diu tothom: «Si li pot esser pare!»

La petita Sanz, també s'ha promès amb en Ribetas de les panes. Bona parella! Aixerits, alegres, molt maca ella, y molt simpàtic ell! Que Venus Afrodita, desfulli sempre sobre d'ells roses tendres.

També's parla molt aquets díes, del projectat casament d'un senyor tant demòcrata que's fa amb en Garibaldi, amb una viuda rica, però trista..... Al eqüestre totom ne va plè. Però també podría ser, una brometa den Carbó.

Per llei de contrast, farem menció del divorci de dos matrimonis morganàtics. El primer es el den Felíu, distingit teixidor, y l'altre el den Baseda, més conegut per *Badó*. Tots dos s'han trovat substituits respectivament per un tenor de mitja veu y un bariton de mitg caràcter. Aixís se diu per «Eldorado».

Els divendres, se queda a casa el Dr. Laguarda, y d'automòvils no'n vulguin més! El carrer del Bisbe, va de gom a gom! Hi ha tota la *crosta de baix!* Y si no hi ha encens, ni mirra, hi ha violeta, *Lanteric* y *Perfum de la Dance en noir*. També hi ha molta *peau d'Espagne!* molta mitja calada, molta punta y molt refrec de seda y aromós baf de pells!..... El Doctor bisbal, qu'es molt net, pulcre y atildat, beneeix, parla y *papoteja* am les devotes, lluint les seves ungles nacarades, els seus dits satinats y les seves mans finíssimes, perque té manucura, y si no ho sabíen, cambra-tocador, am bany y dutxa! En quant a roba blanca, fa la pols an en Perico Milà, an en Vergonces y an en Ricardo Morera!..... Perque es lo qu'ell diu y am molta raó: *La religión no está reñida con la limpieza!*..... Ja ho sabèu, doncs,

beates; avans d'anar a missa, núes, al aigua y una bona ma de savó, que ja convé!.....

A nosaltres ens agraden aquestes idees, ja preconisades per les Vestals elegantíssimes de María Reparadora y pels dominicans del carrer d'Ausias March que tenen billar y menjen pollastre! *Verdad, Padre Laviesca?*.....

Vam anar a la primera vetllada de la Creu Roja, a la Sala Imperi. Molta gent, part del *Tot Barcelona*, però molta barreja!..... Nota dominant: l'ensopiment. A *pela*, es massa barato!.....

Veiam si les vetllades del *Arte* y *Belleza*, que comensaràn la setmana entrant, resultaràn millor! Jo crec que sí, perque allà es a *duro* per barba! Les organisa en Despujol. Sarsuela per aficionats, thè y ball! *Bravo!* El primer día va la *Mala sombra*, dirigida per en Gual. Ja anirà bé; es obra per ell! Diu que hi prenen part en Vilaregut (petit), l'Aguirre, l'Alvaret Camin, en Deas, l'Olano, en Junoy, en Girona, en Baseda, en Ferrer *llarg*, en Soto-Hermoso, el Marquès de San Antonio, en Farguell. *su hijo Joaquín* y en Gamero! Això, en quant a homes. Respecte a l'element femení, segur, la Lolita Ibañez, la Ramos y la Velasco. El célebre duo del *alfilerito*, el cantaràn, si pot ser, l'Olano y la Ramitos. Respecte al «Curro Meloja» se diu que l'estudia l'Emili Junoy, perque ja se sab que no hi ha altre com ell pera arreglar qüestions. En Pere Grau farà la vella sorda, per poguer cridar: *A quien le doy la suerte!*.....

Sobre tot no ho fassin correr. S'han inaugurat en el Cinematograf de la plassa de Letamendi, unes conferencies morals, am projeccions cinematogràfiques. La nostra aristocracia masculina ha respost admirablement assistinthi quasi en massa. Hi ha hagut molta més concurrencia que a les del Pare Casanovas. A la porta 30 o 40 automòvils. Un dels temes que van interessar més va ser la disertació sobre'l joc dels esclops. Per avui, no direm els noms dels concurrents, ja que, seguint l'exemple del inolvidable Pare Fiter, donem temps al pecador per arrepentirse. Prometem ocuparnos de la segona sessió, que promet ser grassa y saborosa.

A. M. D. G.

—Crec que guanyeu molts quartos els curanderos.
—Cal Els metjes ens fan molt la competencia.

— Nois, us tindreu de tornar a pintar el *pavo republicano*.
— Aquest any rai, que'ns hem afartat de pollastres de convent.

BAGATELES

Parlant molt bé

Els cotxeros, tenen fama d'esser molt parlats y renegaires. Es clar que no ho son tant com els carreters, perque en els carreters l'ofici s'ho porta, però la fama ningú'ls hi treu y ells fan tot lo possible pera conservarla. Això sí, els cotxeros de *La Catalana* dintre del gremi es de lo més ben enrahonat que's

coneix. Ni blasfemen, ni diuen coses lletjes mentres van en el tramvía, ni diuen les coses a tall de cotxer, es a dir pel seu nom.

L'altre tarde, parlaven dos cotxeros de *La Catalana*, devant d'«El Principal:

Y doncs ¿que't fas?

—Mira, cuidant a la dòna.

—¿Que la tens malalta?

—¡Ja ho crec!

—¿Y d'ont pateix?

—Del recreu...

Aviam si ho sab dir millor, el digne President de *La Lliga del Bon Mot*.

* * *

veres y en Lluhí'l torna boig y s'adorm am D. Eusebi Coromines. Tot va malament, fins els mitins·

El senyor Oliveres, se va trobar l'altre día al costat del senyor Marial, en el precís moment que l'eloqüent diputat discutía amb un altre, presentantli un argument de forsa:

—Y que tants c... Si aquests c... de nacionalistes no volguessin fer la p...

L'altre, feia una observació. El senyor Marial, tornava a refutar:

—Y a n'a mí que c... m'esplica... Ja m'he c... en tots els ximples que...

Plovien am pluja grossa tots els renecs. El senyor Oliveres, escoltava embadalit al senyor Marial, y girantse al seu company, li va dir:

—¿Veus? Al menos aquest se deixa entendre...

El corn de la sabiduría

Pensant, pensant, don Joan Gatell, deia que havía arrivat a esplicarse tota la vida. Pera ell lo més abominable era l'ignorancia y el fer les coses sense sospesarles avans. Si no era un sabi, no'n tenía ell la culpa, sinó les circunstancies que li havíen posat darrera un taulell, però cabories de sabi si que'n tenía. No veia rès, ni sentía rès, que no's preguntés ¿per què això serà així? ¿Per què aquest senyor dirà lo que diu? Meditant, meditant, va arrivar a ferse vegetarià, esperitista, admirador den *Xenius* y llegidor constant den Valentí y Camp. Comprava revistes en lloc de periòdics y no anava als mitins perque se l'hi escalfaven les sangs.

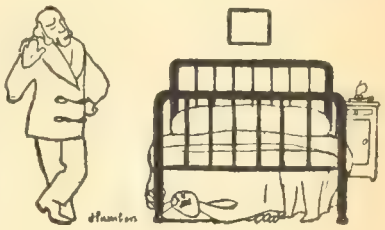

La seva dòna, meditant, meditant, decidí buscarse un amor que li tregués l'ensopiment matrimonial. A n'en Joan Gatell, prou que li varen dir desseguida que la seva dòna li feia fer un mal paper, però en Joan Gatell no's va convèncer del tot: ¿Pera què voldrà tenir un amor la meva dòna? ¿Que no era felís al seu costat? ¿No feia lo que li donava la gana? ¿Y doncs?...

D. Joan Gatell, s'ho va deixà corre allò de l'infidelitat de la dòna. La seva raó li deia que no podía esser y la raó era'l tot de la vida y les coses no podíen anar contra d'ella. Un diumenge va anar a casa més aviat que'ls altres diumenges. Tingué de trucar tres vegades. «Ai, ai,—se va dir—esestrany». La dòna, per últim, li va obrir. D. Joan Gatell, pera treures les botines, marxà cap al seu quarto y a l'agafar les sabatilles, topa amb una cama d'home.

—¿Qu'es això? ¿Què fa vostè aquí?

Sota'l llit, va aparèixer el cap d'un jovenet tot esporuguit.

—Si, jo soc el d'això de la seva dòna, però no'm mati...

D. Joan Gatell, no s'altera. Donantli la ma, ajuda al jovenet a sortir dessota'l llit.

Després, am les celles ben juntes y la ma a tall del que fa reparo, va dir a l'adulter.

—¡Home, discutimlo!...

Parlant malament s'entent la gent

El senyor Oliveres, se troba desesperat, perque en els mitins no's parla am la claretat d'avans. En els mitins lerrouxistes encara hi queda alguna cosa del vell parlar, però'l senyor Oliveres no hi pot anar, per que's un suscriptor massa conegut de *La Publicidad* «Ja no'n queden d'aquells oradors d'avans. No tenim més que a n'en Vallès y Ribot, y com que'l senyor Vallès sempre té la desgracia de presidir, no tocantli més que tres o quatre paraules de cumplido». La retòrica moderna no l'enten el senyor Oli-

TEATRES

Romea. — L'Artis es un xicot que té la pinta d'obrer metalúrgic d'idees avensades Tot y amb això ha fet una obreta, «La eterna qüestió», més aixerida que un pesol y amb un final molt ensopegat. Vostès diràn qu'això no té rès que veure, però jo'ls diré que lo que més retiransa dona al Artis amb el metalúrgic d'idees avensades es que sempre està ensopit, com si en rumiés alguna.

Granvía. — La companya den Salvat s'estrenà divendres en aquest teatre. El senyor Salvat es digne de l'admiració del senyor d'Ors, no per rès sinó per la santa continuació. Estrenaren un arreglo del francès que l'anomena «Entre dos fuegos», que com sempre es qüestió de divorciats però que s'acaba bé. Ho interpretaren am forsa trassa tots els actors. Diumenge varem veure un acte de «El castigo sin venganza» de Lope de Vega. Això per la mostra ens sembla que ja no devía anar tant bé.

En fi, bona sort senyor Salvat; vostè s'ho mereix perque es un valent. Miri que sortir de Novetats com vostè va sortirne y atrevirse amb el Granvía tal y com va deixarlo en Palomero *el malo*..... Creguim, això es coratje y santa continuació.

Teatre Nou. — Han estrenat un altre opereta vienesa. S'anomena «El barón gitano». La música es del Strauss y molt agradable. La lletra es traduida per l'etern Vilaregut! Badó ja'n fèm un xic massa! Jo trovo que les dels teatres del Paralelo ens les hauríes de deixar per nosaltres que també'n faríem alguna de traducció neta.

L'obra va agradar forsa. En l'interpretació hi hagué de tot, es a dir molt dolent, no, però a alguns actors se'ls conexía que trovaven massa música.

Arnau. — Al Arnau no hi hem anat
Perque no'ns han convidat.

Però en cambi hem llegit el cartell d'un drama arreglat per l'amic Fochs que se'n diu: «El hombre que ríe» y es arreglo de Don Víctor Hugo. Home, home, Don Víctor Balaguer passi..... però Don Victor Hugo? Home, home.....

TAINE.

RELLISCADES

De *Las Noticias* del 11 de Desembre, describint un incendi:

«... afortunadamente el fuego no alcanzó proporciones, pues la presencia de las bombas evitó que se propagase».

Ja ho sabiem nosaltres, que pera bombes Barcelona.

* * *

També de *Las Noticias*, parlant de l'enterro d'en Querol:

«... El entierro, tendrá lugar á las tres y media de la mañana».

Ni que'l treguessin del dipòsit judicial... El senyor Don Joan Barco, conservador y vell cristià com es, ja deu saber que a les tres de la matinada, ni per deu duros deixa'l llit un capellà. Potser Mossèn Estebanell... Però sería perque no s'en hauría anat encare a dormir.

* * *

Telegrames de *La Tribuna*:

El gobierno

«Ha ingresado en la cárcel, ocupando una celda de preferencia».

Al millor día, en Cullaré tindrà de tornar a menjar «el amargo pan», per la magnífica confecció del seu periòdic. Ja te sort, ja, de que tothom se pensa que *La Tribuna* es un periòdic humorístic.

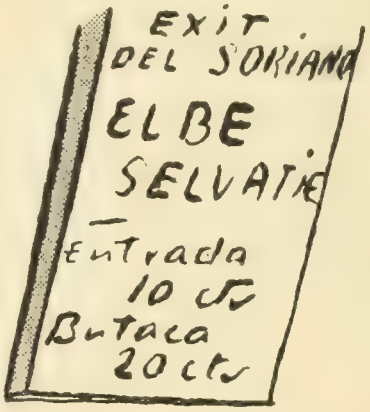

—Escolti, senyor taquiller, essent cinc ¿que no'ns podría fer una rebaixa?

Les temptacions de Sant Antoni

No, no es invenció nostra. Tot el carrer del Comte del Assalt, per testimoni, el bon carrer bohemi que va presenciar el dilluns, a dos quarts de quatre de la tarde, el succeit picaresc d'aquesta indiscreció.

El cotxe del senyor bisbe va enfilar an aquesta hora'l carrer del Assalt. Tothom se mirava'l cotxe episcopal. ¿Ont anirà. A convertir pecadors, segurament perque per aquets carrers, no pot fer altre cosa un pastor d'ànimes... El cotxe del senyor bisbe se va deturar enfront d'una casa de pecadores que'n diuen de madame Pilar, car es molt senyora, encare que no ho sigui de francesa, perque es de Reus, pera servirlos. Figúrinse, quin aldarull al carrer! Se deturaven les francesetes, y els pesses y els honrats veins sortíen a les portes y les mateixes pupiles de D.ª Pilar, tot sorpreses, sortiren al balcó, a veure si era veritat, lo que no podía esser, que'l Bisbe'ls hi fes una visita a dos quarts de quatre de la tarde. Anava arrivant més gent y tothom preguntava: ¡qu'es això? Rès, se contestava, que'l Bisbe...

Sortosament el senyor Bisbe va tornar a baixar desseguida, entrant en la casa del costat, qu'es ont anava y ont viu el senyor don Lluís de Dalmases, Cònsul de la República de St. Marnio y membre fort del Comitè de Defensa. La gent se va sentir desilusionada. El senyor Bisbe era virtuós, el senyor Bisbe no feia aquelles coses ..

Tant mateix, en Dalmases se tindría de cambiar de casa, perque amb aquestes coses la senyora Pilar agafa popularitat, y això no està bé, y ademés que anant molts capellans a visitar a n'en Dalmases, molts s'equivoquen en la casa del costat

Y un capellà, no deu entrar mai, a la casa del costat.

DE LA VIDA LLIBERTINA

—¡Perquè no li fas cas al Jaume.
—¡Què vols que't digui. No m'omple, noia, no m'omple ..

Correspondencia

F. G., Un abús, un verdader abús de confiansa. Y lo pitjor es que després de llegir la cosa, ens en varem adonar de les errades y de que l'assumpto era més vell qu'en Vallès y Ribot. Mil mercès. —*Janot*, Li falta un punt pera estar bé.—*Flamula*, Crègins, hi han coses que l'anònim fa més interessant. Are si vostè s'entossudeix... ¿Vol passar avui per la redacció, cap allà a les set?—*E. Alemany*, Aprofitarèm alguna cosa.—*Rusky*, Ens agraden molt les indiscrecions, però ens té d'enviar d'altres, perque la que ha enviat no'ns serveix.

Fets vandàlics

MOSSÈN Pollastre, després de beneir l'altre día a dos nuvis aristocràtics, va fer una prèdica. Sempre que's fa una prèdica epitelàmica, se fa també una definició de l'amor. Mossèn Pollastre —¡oh y quin regust de grollería té aquest nom!— el va definir també l'amor, y per cert que ho va fer en castellà pera que resultés una polida cosa: «El amor —digué— es algo que se mueve, que crece, que se remonta en el aire, pero tendiendo, como todo lo humano, á la flojedad y al descenso».

Encare dura la polèmica que sobre virtut, teologíes y altres coses, s'ha armat entre'ls rectors que comenten la nova definició que pera l'amor ha tingut Mossèn Pollastre.

També'ns en han contat una altre del famós rector. Mentres l'«Unió Catalanista», s'esforsava en ressucitar la solidaritat, combinant candidatures de dreta y esquerra, ell trevallava pera la solidaritat regionalista-radical, a fi de juntar els seus debers d'obediencia episcopal y els seus intims afectes per D. Alexandre. Per arrivar an això, tota la setmana avans de les eleccions va escampar per la seva inmensa parroquia un desfet de candidatures, amb un candidat de la dreta y un altre de lerrouxista. Y ¡oh irònica sabiduría eclesiàstica! Les candidatures anaven encapsades amb el lema de Sant Ignasi: *A. M. D. G.*

—Sab que m han dit? Que'l senyor Nestor acaba de matar a la seva sogra de dos tiros.
—Quin xímple. Ves qui li fa fer tant soroll sent metje com es.

Un periòdic nou

N Rafel Guerrero, vol fundar un nou diari, perque trova, com trovem també nosàltres, que hi fa molta falta un diari més. Si el manumitit d'en Roldós, el més expléndit junt amb en Cullaré dels amos de diaris, vol fer un periòdic agradós y *frappant*, superior y tot a *La Tribuna*, permeti que li senyalem aquells periodistes que per les glories que porten adquirides, serán capassos d'enlairar el diari!

Per director de palla pot agafar an en Pagés y Rueda. Ho farà baratet. A *La Veu* no li donen més que vuit rals y està d'allò més content. Això si, el sou d'en Pagés y Rueda a *La Veu* es un dels sous més respectables. Pels *fondos* an en Cullaré, doncs ningú sab com ell *esgrimir los proyectiles enrenenados*, ni el llatí. Fixis el senyor Guerrero, en que de cap, absolutament de cap periodista se recorden frases més que d'en Cullaré, Allò de «pasar á la posterioridad», diuen que es d'en Mir y Miró, però no ho creguin es d'en Cullaré. De cronista de saló, en Figuerola, imprescindiblement. Es l'unic que té xistera y frac dels periodistes, y ademés am la seva senyora podrà ballar y fer informació, perque en Figuerola, te montada la familia a tall de redacció.

Pera la secció d'acròstics, xerades, endevinalles, y altres *pasatiempos*, contracte a D. Eusebi Corominas. Dintre del periodisme barcelonès no hi hà res tant divertit com D. Eusebi Corominas. Tot això de les xerades y els acròctics ja ho sabem que son ximpleries, però no hi hà ningú més indicat pera ordenarles y pulirles que'l senyor Corominas. Fíxins sinó en lo be que surt *La Publicidad*.

Del crític musical, no hi hà pas que parlarne: en Sampere y Miquel. Es l'únic crític musical del món que aplica les matemàtiques a la música. Encare ens recordem d'un dels seus comptes: «15 Walkiries + 4 Lohengrins + 3 Mestres Cantaires — 6 Tristanys × 60 Bohemies + 14 Trovadors — 13 Sonsons + 80 Aides = triomf absolut de la música italiana.

An en *Juan Buscón* li podría encarregar la traducció de noveles escrites en francès y en *coldcream* pel folletó Traduint del francès, en *Juan Buscón*, s'ha fet un geni, almenys axí ho diuen en Godó y les senyoretes. Amb ell s'ha enriquit *La Vanguardia*, amb el *Busca, buscando...* esqueles.

Al Municipi, aniría en Vinaixa. Si avans era reporter municipal y are es regidor ¡figurinse si'n deu filar de coses al Municipi! A fer informació a la Delegació d'Hisenda, en Marius Aguilar, en el temps que li deixessin lliure'ls seus comentaris contra la burocracia y els castellans; y a la Capitanía del Port, en Joan Barco.

De la correspondencia de Madrit es de suposar que s'encarregaría en Cirici Ventalló, y com administrador pendríem an en *Pol*. Sab contar...

La moral a Barcelona

VAREM veure que *La Esquella*, publicava en el seu darrer número, una estadística de matrimonis haguts a Barcelona l'any 1907, que suposem estava treta de l'Anuari Municipal. Doncs be, sumin les xifres de les columnes d'homes y de dònes, y se veurà que no consonen. Proves:

S'han casat { Homes . . . 4668.
Dònes . . . 4724

Sobren, doncs, 56 dònes. Y una de dues; o be han ocorregut 56 casos de bigamia —nosaltres coneixem un cas de trigamia— o be hi han hagut 23 matrimonis públics de dònes am dònes. Diem públics, perque també n'ocurreixen de privats. ¿Quí no té en la memoria aquell matrimoni de dònes a la Corunya. Y ¿per què no hem de creure que aquí hagin hagut matrimonis d'aquets? Hi hà tanta inmoralitat, senyors, tanta inmoralitat...

Totom diu que'ls naixements decreixen. Es natural, Si se casen dònes am dònes, ¿còm redimoni volen vostès que hi hagin naixements?

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.º 5275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Radebeul.

L'HUMOR DELS AVIS

Alemanya **BUSCH** **(Conclusió)**

AQUEST XICOT NO SÉ'L QUE TÉ

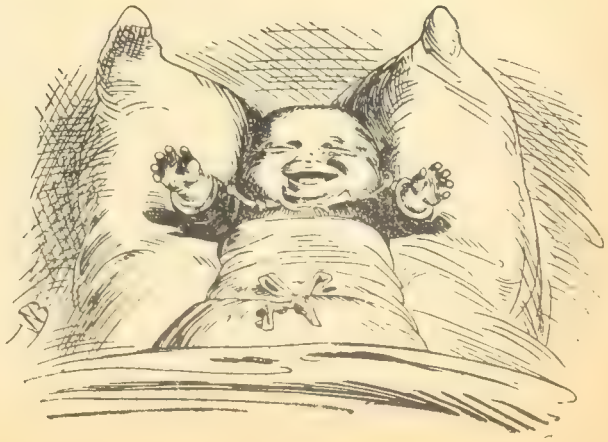

L'HUMOR ESTRANGER

Alemanya

GULBRANCON

1

2

3

4

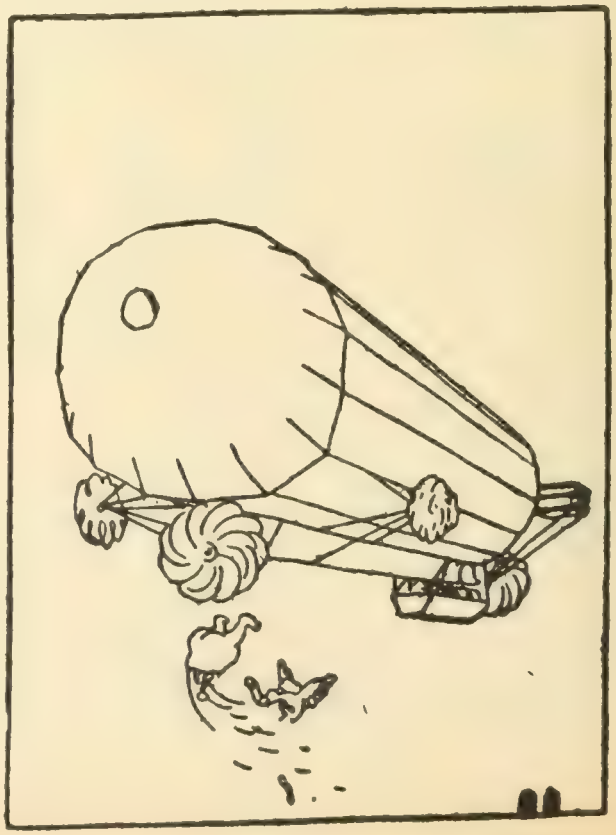

ÚNICA CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS:

comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » » 50 » » cartera de pell.
» » » » 100 un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, il donará colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més

PELLETS

DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

Molassin Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.

Dipósit exclusiu pera Catalunya: Manso, 39.-BARCELONA

Senyores: ¿VOLEU RECONSTITUIRVOS? ¿VOLEU REJUVENIRVOS? ¿VOLEU ESSER MARES?

MATROL VINYALS

PREU: 8 PTS. Demaninse prospectes R. F.

EL RETAULE DE «LA VEU»

Tots contra *El Poble* y de tant en tant, contra la gramática que es pitjor

D.L. No. B-22998-1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

ANY II.—NÚM. 57. 10 CENTIMS BARCELONA 29 DESEMBRE 1909

PAPITU

LA REPATRIACIÓ

LETERADURA 1979 BARCELONA
Col. "READY MADES"

DEMÁNIS PER AFAVORIR EL TREBALL INTELECTUAL Y CURAR LA NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILITAT DEL COR Y DEPRESSIÓ DEL SISTEMA NIRVIÓS, EL

VI VITAL AMARGOS

PODERÓS REPARADOR Y ESTIMULANT DE LES FORCES FÍSIQUES Y INTELECTUALS

El VI VITAL AMARGÓS transforma l'extenuació en vigor, la debilitat en força, y l'anemia en riquesa de sang. El gran abatiment, la penosa tristesa que senten els neurastènics desapareix com per encant prenent el VI VITAL AMARGOS.—Farmacia del senyor Amargós, Plassa de Santa Agna, 9.—Ademés se ven en les principals farmacies, drogueries y centres d'especialitat farmacèutiques del mon.

TALLER DE CONSTRUCCIÓ Y REPARACIÓ
DE MÁQUINES Y AUTOMÓVILS
Especialitat en Maquinaria pera les Arts Gráfiques
FRANCISCO MARINÉ
Bonavista, 7.-GRACIA

¿El fret vos talla les mans?
CUREUVOS — AB EL — DERMOSÁN
(Polvos antisèptics del Dr. Tayà)
En trovareu en totes les Farmacies, Drogueries, y Perfumeries.

E. BLY
TALLER DE FOTOGRAVAT
Barbará, 35, principal

Imprempta
Litografía
Llibres Ratllats
J. HORTA
Méndez Núñez, 3 y 5
BARCELONA

El PAPITU s'imprimeix ab
TINTA NEGRA DE SECANT EXTRA RÁPID N.° 5275
DE LES
Fábriques de Colors OTTO BAER, RADEBEUL-DRESDEN
Dipósit General per Espanya y Portugal:
CARLES GIRARDI, Carrer Universitat, 41.-Barcelona
Máquines, Materials y demés Útils per Imprempta, Litografía, Enquadernació y Fabriques de Capses de Cartró
Representant Exclusiu de les Máquines Tipografiques "PLANETA" y "PLANETA-FIXIA"
de la "DRESDNER SCNELLPRESSEN-FABRIK, COSWIG (Sajonia)
Les Máquines "PLANETA" son una verdadera joia per l'impressor

A. Escande
Instalacions Eléctriques
de totes classes
Treballs garantits
Rambla Canaletes, 13, 1.er - Telefon 1764

Any II.—Num. 57. Barcelona 29 Desembre 1909

REDACCIÓ: Pelayo, 38
ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 14, pral.
PREUS DE SUSCRIPCIO
ESPANYA, trimestre . . . . . Ptes. 2
ESTRANGER » . . . . . » 3
Pago anticipat
Dels trevalls publicats en son responsables els seus autors.—No's tornen els originals.

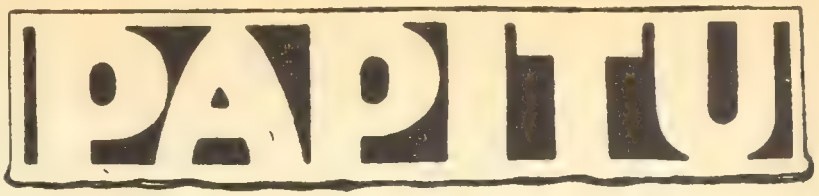

Sonata LV

¡Salve, pedra preciosa! ¡Me vens com l'anell al dit! Tu am tota seguritat seràs amable per pagarme una cervesa? No m'he deixat els diners, no. Però sembla impossible qu'en una diada com avui, siguin tants, tants! els que no dinen o els que diuen que no han dinat. Deu me perdó. Això es el mal del temps. Comensèm per no creure en rès y acabèm per tenir desconfiansa de qui ens demana una gracia de caritat.

Jo he ben dinat avui; carns de ploma y de pèl y besties de la mar se m'han posat sota la ferramenta; vi de la terra y vi de la Fransa m'han ajudat a engolir; cafè, copes y puro, y després he sortit. Cinc, sis, set; no'n faría cap jurament de les pessetes que portava are farà dos hores; però tornant a lo que dèiem, sembla impossible la gent que no ha dinat en una diada com avui!

Tot m'es igual, com vulguis. No, si es bona la cervesa d'aquí. No n'hi ha cap necessitat de beure Munich. Vull que'm paguis un doble senzillet y prou. Entrèm, apa, entrèm.

Què has menjat per dinar? ¿Pudding? Oh! me fa forsa ilusió el pastell familiar qui surt am la branca de taronger clavada a sobre. No es del país això, però els bons catalans en aquets díes es quan ens sentim gent del Nort y gent de tradició. ¡Si haguessis vist quina cascata de prunes, *cascabellitos*, salsitjes y pinyons ha eixit del ventre del indiot de casa meva! Semblava talment Xauxa. El petit de ma germana, hi sab pescar les tòfones en aquell corn de l'abundancia, y encara que'ns posem una neula a cada dit y li fem amenasses amb aquells apendix rígits no deixa anar el tall de patata negre. Ja l'espero per cap d'any, ell menjarà tòfona y'ls altres carametlos.

Pròsit! Are deixem vint o trenta cèntims per pujar al tranvía jo y si trobava algún conegut o qui no hagués dinat.

Bon acabament, pedra preciosa.

Moritz XII.

DUBTE

—Que no es cap mèrit ser honrat, Mossèn Tano?
—Perquè?
—Com que vetj que tothom se'n alaba.

—He près part en això del «Nadal del Soldat Català»; he anat al port, y fins valg cridar: *Viva el ejército español*..... Y *nada* ni un trist tinentet.

—Noi, m'hi trobo bé fent de pobre. Treballo pel meu compte y ningú m'explota

El món y el born

(viatjes)

París

Arrivèm a París. Ja som a París. París, però el temps es curt y negocis importants ens esperen, com aquell qui no diu rès al nort d'Europa; volèm coneixer tot París en un moment, lo que s'en diu coneixel. Se'n parla tant a Barcelona d'un cap de día al altre!

Un medi ràpit, el més ràpit que's coneix: Un automòvil. Veièm París, París, París y París.

Al baixar del automòvil preguntèm a un amic, company de viatje.

—Y bé, què li ha semblat?

—Noi, quin chauffeur! Es admirable!

La Haye

Arrivèm a La Haye. Hostal. Postals. Espresions a la familia. Un amic, company de viatje, al anar a datar la postal, pregunta:

—Aont dirèm que som are?

Un castellà

—Es dir que vostè, senyor Fernández López, no ha sentit mai Wagner?

—*No señor.*

—Y no pensa anarlo a sentir? Li asseguro que li agradaría.

—*He vivido dieciseis años en Madrid.*

La bondat

—No's pot ser bó, crèguim que no's pot ser bó.

—Ja ho pot dir, ja.

—Lo qu'es en el temps que corrèm, desgraciats dels que tenim una mica de cor.

—Y que n'es de veritat això, senyor Parera.

—Què diu, que si es veritat? Diguimho a mi.

—Sí, sí, a vostè sempre l'ha perdut ser massa bó.

—No m'en parli, no m'en parli; que ja li asseguro jo, que...

El born

—Y cregui que nosaltres hem viatjat, però si vol que li parli am franquesa, trovo que fet y fet, no hi ha com Barcelona.

—Ah! sí, això sí, ens hem de desenganyar, roda'l món y torna al born.

La casa

I

—Veu a mi'l Nadal, m'agrada passarlo a casa.

II

La Universitat. Un cotxer —a peu, a la porta— esperant.

Un transeunt, li pregunta: Faría el favor de dirme el despatx del Rector?

El cotxer: Dispensi, no soc de la casa.

III

Interior d'un vagó. Un viatjant català y un altre viatjer, també català.

El viatjer: Es dir que vostès ni viatjes, ni fondes, ni si han de convidar a algú?

El viatjant: No senyor, no, tot va a compte de la casa.

IV

—L'hereu va fugir amb una bailarina. El segón, crec que s'en va anar a Amèrica; la noia, vaig sentir a dir que s'havía casat amb un que la va fer morir martir.

—Qui l'ha vista y qui la veu aquella casa.

V

—He sigut cuatre anys regidor y cregui que m'he convensut de que no's pot fer rès en aquella casa.

VI

Veig que tot es una mentida. M'en vaig a casa.

Palet

—Que li ha semblat del «Lohengrin» aquest any senyor Casassa.

—Home, jo si l'hagués d'anunciar posaría al cartell: «Lohengrin, el caballer del cinye o en Josep Palet, realisant el somni d'un adroguer».

El senyor Casassa abonat a la fila segona

El senyor Casassa al Liceu no parla mai am ningú' sinó amb els cantants, ab l'orquesta o amb el públic, però sense moures de la butaca y a mitja veu.

Nit del »Tristany». Als cantants y a l'orquesta:

—No cal que us escarrasseu, no, no cal que us escarrasseu, no veieu que la gent no està per vosaltres? deixeulos enraonar, que s'esbravin.

Nit de la «Favorita». Al cantant italià del any 70, Battistini.

—Vaja, home, vaja, ja ets massa gran per fer aquestes coses; te n'hauríes de dar vergonya.

Nit del «Ernani». Al públic.

—Vaja, are aplaudir? Potser sí que'ns haurèm d'entusiasmar de reial ordre. Sembla mentida!

Ja se sab

—Que diu que fan el «Lohengrin», al Liceu?

—Si senyor, cada any per aquest temps.

Terra baixa

—He sentit a dir que ja ensejan la «Terra baixa» ab música d'un tal Albert.

—Sí, també ho he sentit dir.

—La cantaràn en italià?

—No senyor, m'han dit que la cantaràn en català traduida pel mateix Guimerà.

ARPOL.

An els morts se'ls diu la veritat

JO sempre he sigut aixís, més respecte me fà un viu qu'un mort; si en comtes de respecte volen posar por, vostès mateixos. El que s'ha mort n'era de viu; figúrintse que molts escultors van dient per aquí que no s'ha mort, que continúa entre'ls seus deixebles y que tot el requitzell de monuments *americanos*, poden seguir endevant sense que's noti la falta del mestre.

Estèm parlant del distingit diputat per Tortosa y mal escultor Sr. Querol.

No cal que vagin a Madrid ni a Buenos Aires per convencers d'això que dic, arrivantse al plà de les comedies o al Palau de Justica es suficient: si aquell Moisès o aquell Pitarra, no'm donen la raó, que'm pelin.

¡Y tan bon forné que haguera fet! Are que ja no es de temer en PAPITU demana l'enderroc dels dos aludits ninots: Pitarra y Moisès, Moisès y Pitarra.

—*E mú difici d'aprendé el Catalan.*

—Pera vostès els castelláns..... no diré que nó, però nosaltres, amb un xic de bona voluntat.....

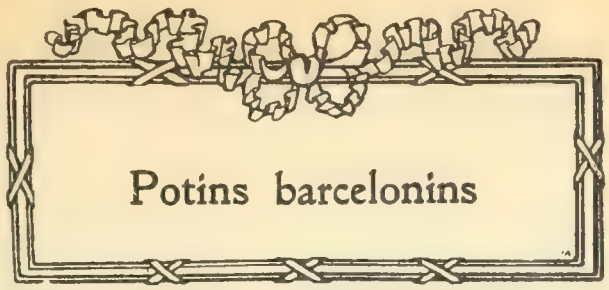

Potins barcelonins

Sant Tomàs

Ah! Sant Tomàs barceloní! Empentes, trepitjades, galls, turrons, suro, figures de pessebre, cotxes, automòvils, dalera de treurer la grossa, Parch, jerro den Reynés, y esgranall de veicols, altres tants catúfols de la sinia tradicional. A peu, qui?..... Els de sempre, les noies sense promès, les mamàs frissoses, es a dir, la Conxita, la Encarnación, la Papita, la Antunieta y la Muntsarrat, acompanyades respectivament de D.ª Duloras, D.ª Ramuneta, D.ª Cunsuelu, D.ª Uluria, etc., etc... En cotxe o en auto, qui?... Els de sempre, el Noi Sevilla, amb el seu seguici de Taltavulls; les casades y solteres maques, regulars y passadores, de sempre, poques hetaires, y en Torrobadella a cavall. Encesa de fanals, una volta pel carrer de Fernando (que ho es tot menys un passeig) y a casa. La monotonía de Sant Tomàs clàssic, sembla que va ser trencada, aquest any al Parc, per un incident, del que s'en ha parlat molt. Y es que un cotxe, en el que hi anava la Mercedes Ibáñez, va empassonar, ab un altre, en el que hi anaven el fill d'un marquès, de color molt pujat, que viu al passeig de Gracia, y la seva senyora. Els cotxers, com es natural, en van enjegar uns quants de pintorescs y les mirades que's creuaren, entre les dugues senyores, van estar, en intenció, a l'alsada de les interjeccions cotxerils. Sort qu'en Regordosa, escaientse a passar, ho va rematar tot, amb un dels més florits del seu extens repertori.

A can Reig

Els *thés dansants*, del Artístic, a can Reig, un èxit. Molta gent, molta animació; aixàm de belleses, la Planàs, les Sanz, la Rusiñol, les Audouard, les Puerto-Nuevo, la Sitjà, la Marfà, les Ribes, el Bisbe, en Layret y altres que més val no recordar, les unes per hermoses y els altres per lletjos. El bisbe va parlar del patriotisme, de l'ànima, de la bellesa, del art y del amor. Desde que'l PAPITU li va dir que anava net, sempre que pot, devant de les senyores parla d'amor. Bon profit li fassi. Això no vol dir que'l discurs fos un galimatíes.

Veníen postals les senyoretes Basté, Bruguera, Fuster, Palmarola, Carreras, Duràn, Pagès y una tal Sagredo. D'aquestes nenes, n'hi ha de maques y de lletjes. Abunden les lletjes.

En Reig triomfa. Millor per Barcelona. Homes com en Reig convenen.

La Bella africana

La reaparició de la *Bella africana*, al Alcázar, ha sigut un aconteixement. Empentes, bofetades, un plè a vessar, una fumera intolerable y uns crits apocalíptics y sicalíptics. Ah! la bestia humana! Al aparéixer, al sò infernal d'un pas doble cridaner, la hermosa y exhuberant bailarina —qu'es una casada molt coneguda a Barcelona— somariament vestida de... sabata de xarol, mitjó negre calat, bastonet, *puro* als llavis, monocle y lluent barret de copa y, com que ja n'hi ha prou, rès més, exhibint unes cames superbes, y *etalant* un grandiós y magnífic pandero, va provocar el deliri natural, companys! Y de *jigues, tientos, garrotín, farrucas y machichas*, demànin... Si hi arriva a ser mossèn Pollastre, me l'hi tira la teula y se'ns en va a l'infern de correguda! Ah! ciutat dels Comtes! Tu progresses! Thaïs y Chrisis reviuen! En tos escenaris, les cortisanes ja hi ballen núes, com els venturosos temps de la reina Berenicia, millor que'ls temps del Gavilàn y del taller Embut.

L'aeroplà Miret

L'aviada del aeroplà, sistema Bleriot, adquirit per en Miret, va anar explèndidament. Pilotada per l'amo, la libèlula, esbeltíssima, va sortir de Montjuic, a les 6'30 del dematí, va atravessar Barcelona, diagonalment, y va arrivar, al cim del Tibidabo a les 7'14, am tot y haver encallat, amb el pal de la bandera del campanar de la Catedral. Dues conegudíssimes *noies de sa casa*, que, intrèpides, acompanyaven al aeronauta, van aprofitar el temps perdut, *baixant* al campanar y menjant pera matar la rateta, una truita, de les que menjen les noies. Felicitèm an en Miret, per l'èxit. ¡Apa, Andreu, animat!

El Prior desitjat

Barcelona, pot ser, serà aviat, com ho va se Verona, temps endarera, teatre d'un drama d'amor. Hi ha quatre senyores, enamorades d'un Prior, alt com un Sant Pau, simpàtic y bastant erudit. Tres son viudes, una soltera. Totes riques. L'una es maca, l'altre vella, l'altre regular y l'altre més regular encare. Plors, nits sense dormir, enveja, despit, tot lo que vulguin! Una'l porta en automòvil, les altres se corsequen, y ell té contentes a la maca y a la vella, y a les altres arreconades! Què passarà?..... Que vagin a «Romea» a trovar la *Voisin*, y que'ls hi dongui un *narcòtic!* Però ab comte, perque si feia com la Bragamia del *Tristany* y els hi endosaba el filtre del amor, *tableau!* Prometèm als nostres llegidors el tenirlos al corrent del desenrotllo del drama, que, tot just es al segón acte, y es dels que en té cinc!

Ha arrivat a Barcelona, un altre frare, que males llengües asseguren que lo de la *novena* es lo secundari, y lo principal, una altre viuda, que viu al passeig de Gracia. No hi ha més, Don Joan ha deixat la *trousse*, y vesteix els habits dominicans! Frares enamorats! Casades que ballen núes! aont anirèm a *parar!*

Prometensa

La setmana entrant parlarèm de la primera funció del *Highlife* teatre, que va ser un èxit, y del ball *travesti*, donat a can Sevilla, en el que, tothom, anava disfressat d'aucell.

—.....Doncs jo no: tots els parts els he tingut bons, lo que m'ha fastidiat un xic son els aborts.

El cassador de continents

Jo no vull pas dir, que l'empaitar les perdius de turó en turó o fer giravoltar un conill desde una bona parada, sía cosa despreciable, però no es prou emocionant; devegades interessa, devegades diverteix, però si no es pel cansament, el cor no fa mai trap, trap, trap...., en aquesta mena de casseres. Com tots sabèu, avans de la meva segona època de cassador, jo m'hi havía dedicat perllongats anys; ho alternava amb alguna batuda al singlà en els boscos del Montseny o de Peralada y algun cansament Pirineus amunt per veure les orelles d'un isart. Tampoc té grans perills ni sofriments això, es dir, manca de lo que cabalment jo desitjava y aixís fou que aburrit de les casseres indígenes, vareig decidir trasladarme al Africa ecuatorial a fruirne d'altres, com si diguessim, d'altura.

Feia dos anys que romanía en aquell país (q. e. p. d.); havía vist caure devant meu elefants y panteres, lleons y hipopòtams, girafes y avestrussos; això sense contar els negres, (que queien devant meu, darrera meu, a la meva dreta y a la meva esquerra, ferits per les serpents, devorats pels mosquits o atuits per alguna de les pallisses que'm veia obligat a donàrloshi quan hem robaven el sucre o se'm posaven les ulleres) y les diverses menes d'animals sense significació ni importancia.

La meva vida perillava sempre, no tinc de dirvosho. Penseu en les que van passar Stanley, Livingstone y altres exploradors prudents y circunspectes y conteu lo que m'esdevindría a mi, arruixat y taril-larot com soc. Cal no parlarne, la veritat; adhuc sortint dels meus llavis, sembla sovint mentida.

Havía arrivat doncs a les envistes d'un llac forsa extens, y tot rodejat d'una barrera de mimoses, quin entrellat estic ben cert que no sabíen més que les serpents que s'arrosseguen y els elefants en quina pell s'espunten les espines. La situació del llac, era a uns 500 km. cap al S. E. del Albert Nyauza.

A mi, desde un alterol y am l'ajuda del telescopi, m'havía semblat veure en ses aigues alguns exemplars del hipopòtam rosat. ¡Precisament la bestia desitjada per mi! Vaig decidir endinzarme en les mimoses y tirar sobre aquells exemplars únics.

Vareig trovarme amb una greu dificultat: els negres sempre dòcils, ¡fins se deixaven pegar!, al sapiguer la meva resolució sembla que s'haguessin clavat en terra. Am mostres d'un gran respecte pronunciaren mots desconeguts y am llàgrimes als ulls hem suplicaren que ho deixés corre. Jo ferm vaig insistir; aleshores com folls m'amenaçaren. Jo, astut, vaig fer veure que'm rendia, però a mitja nit escabullintme del campament ¡cap al llac s'ha dit!

Deu! Deu! quines tortures. Allò va ser entrar al bosc vestit de kaki y sortir a la ribera vestit de porpra. Vermell de la meva sang y per roba la pell, no més hem quedaven l'escopeta, dos revolvers, ganivets, cartutxos y un mocador de butxaca.

Vaig posarme al aguait, encare era nit, després el cel s'enrogí cap a Llevant com cada día y una remor provinenta del llac hem cridà l'atenció. Tot ell bullía. Unes bombolles grosses com la bomba del torin pujaven fent gluc gluc y reventaven en la superficie; una gran agitació movía les aigues... després, després esdevingué un dels grans fets de la meva vida cignètica.

Del fons del llac sortí una bestia, un monstre, un... ¿que sabía jo lo que era? Figureuvos un cap gran com una casa de les grosses; en comtes de pèls duia el morro adornat am palmeres, la cabellera era un bosc de boababs, les orelles unes enormes fulles de figuera de moro am punxes com baionetes, les ungles rifenyos, les pusses cocodrilos, lo demés ja no ho sé. La por s'amprà de mi per un moment. Després, reaccionant, vareig tirar contra la bestia, una, dos, deu vegades. No resistí a les bales explosives y caigué.

Aleshores una gran revolució es feu al meu entorn. Primerament una agitació indescriptible com un atac violent de nervis que sufriren ensemps montanyes, rius, llacs, arbres y bestioles de Deu; després calma, després la mort, rius sense corrent, llacs assecats, arbres morts, rosses petites entorn la bestia morta.

Vaig fermen compte, entre desesperat y orgullós, de la meva hassan ra. ¡Havía matat l'Africa!

Per l'horitzó's vegé venir un altre bestia; vareig treurem el telescopi y ovirar. Per les ungles, qu'eren soldats, comerciants y diplomàtics, vareig coneixer a Europa que venía a devorar la carcassa.

També vareig matarla a l'Europa, però això es qüestió d'un altre día.

PUK

NIT DE NADAL —Altra vegada a caminar... An aqueix poble ni's pot robar, ni guanyarshi la vida.

TEATRES

I

Liceu.—Endemés tornant a lo que dèiem del Lohengrin n'hem quedat satisfets. El públic també n'està molt content, encare que quan canta en Palet no vagi al teatre, fassin lo que fassin, el Lohengrin, avui, ja li agrada tan com l'Aida, y que'ns perdoni en Bernis, però després del Tristany, donèm la raó al públic: tan ens estimèm l'Aida com el Lohengrin, ab l'inteligencia de que l'Aida no'ns ha agradat mai.

El mestre Beidler, gendre de Wagner, se prèn els trossos que agraden an en Palet ab la mateixa fè que 's prèn els fragments del seu sogre que'ns agraden a nosaltres. Això si parlés a favor del gendre no parlaria gaire a favor del sogre.

Dels cantants no més en parlarèm per dir que no'ns agraden. En Palet es, francament, un resum de tots els tenors dolents que cauen pel món amb el nom una mica pansit y ridícol de tenors. En Rossatto no solsament es dolent sino que ni's preocupa de no serho. Es lo qu'ell ens dèia l'altre nit: Qui díes passa anys empeny y tal día farà un any. El bariton Romboli es un ignoscent L'altre bariton, el que fa de faraut, té una veu molt ben timbrada. Un cop citat el timbre de la veu ja no cal citar el nom.

De la Gagliardi no'n podèm dir mal; pel preu que cobra es una bona artista. La Guerrini es una d'alta y grossa amb una veu casi tan ben timbrada com la del faraut, però té un mal gust tan pronunciat en el vestir que les senyores que vesteixen a Barcelona ho van dir desseguida. *Desseguida,* per les senyores de Barcelona que vesteixen, es el segon acte. Nosaltres ja'ns en vam adonar al primer, però no vam voler dir rès per no ser més que les senyores.

II

No recordo si a la Tosca sense música — tal com va tenir el gust d'escriurela Sardou — els desitjos de ser fusellat que fa venir son molt intensos; no més puc dir que la música de Puccini els fa irresistibles.

La signora Santarelli es una altre signora Farnetti —la que fa pocs díes va interpretar al mateix Liceu una òpera japonesa del mateix autor de la Tosca.— Si primer hagués vingut la signora Farnetti, hauríem dit qu'era una altra Santarelli. Les intèrpretes de Puccini, quan ho arriven a fer bé, totes s'assemblen.

Romea.—Tot arriva a un terme, y «La cort de Lluis XIV» també hi ha arrivat. No crec que sigui qüestió de parlar de l'obra aquesta; es com la «Tosca» o com «La Cort de Napoleon». Potser no es tan interessant a trossos, potser a trossos ho es més; l'habilitat es la de sempre, els trucs els d'habitut, la embustería artística hi llueix ab tot el seu esplendor. El Crític sent una profonda admiració per en Sardou, ningú com ell ha fet al públic content y enganyat, y això val molt.

EL CONTRIBUIENT
—Avelàm què se m'emportarán aquest any els rels.

Agafant un dramet qualsevulga d'aquet proveidor de Saharas Bernads, l'August Fochs o en Moraguetes o qualsevol altre melodramaturc del Paralelo trovaràn situacions y finals d'acte per tots els melos de sa vida perdurable.

El crític felicita an en Gual; l'obra està ben posada, els trajos son molt rics y ab molt caracter, especialment els dels homes.

Referent a la interpretació, nosaltres teniem forsa curiositat. A molts dels artistes ja'ls havíem vist fent burgesos ab casaca del temps de Lluis XIV, però dels bons burgesos de Molière, sempre contemporanis, an aquets fantasmes cortisans á qui devía darse un sagell aristocràtic fent el miracle l'actor, va molta diferencia.

Posèm a sobre'l nostre cap a Carles Capdevila, el seu rei té magestat. Molt bé y feliciti a la senyora qui se distingí entre les dames en el paper de Montespau. Molt elegant y encaixat en Vehil en aquell mitj paper.

En Gimenez... no sé com dirho però jo crec que'l seu personatje deuría ser més xiroy y no semblar mai que ha llegit Rocambole o es de la escola de Sherloch Holmes. En Gimenez encare qu'en nostre concepte no estigui ben encertat es sempre un discret artista.

No m'agrada molestar a les dames, però que'm perdoni la senyora Cennis. No'm va plaure gens ni gota. Un altre día serà. Tingui present qu'encare qu'envenenadora, envenenava ab molta distinció aquella senyora.

Els demés ben vestits y ab discreció.

La traducció no sé, pero'm sembla que també fa com a la senyora Cennis, aquella distinció. Hi han mots...

Principal.—L'aplaudit autor de «Els sabis de Vilatrista» ha entregat un drama a l'empresa, titolat «El Redentor». Bona sòrt tinguem.—TAINE

Eldorado. — *Las mil maravillas.* Lo maravellós de *Las mil maravillas,* fou la selecta concurrencia que va cridar a «Eldorado» el nom dels germans Quintero.

L'obra es indigna d'ells y va anar al *fosso*, però poden desagraviarse del fracàs sofert, en gracia al públic que la va enfonzar.

Recordèm entre les belleses barcelonines que protestaven a la Sra. Olano d'acord amb en John (perquè li dirà John?) la diàfana Planàs, la de Bufalà (¡sopla!) l'excelsa Duràn, prodigi de mercería, les belles y inseparables Puigvert-Almirall, que feien gracioses ganyotes de desagrado, la Srta. Morales, triomfanta lerrouxista, rodejada d'un sens fi de correligionaris, y altres, moltes d'altres que sentím no anomenar, però que recordèm perfectament.

Nosaltres estavem entusiasmats, però un amic que tením y que com St. Tomàs, son patró y mestre, està carregat de duptes, ens va dir: «Vina aquí, home ilús; ¿Tu creus, que la concurrencia femenina, protesta contra l'obra? ¡Que l'importa an ella l'obra, ni la poca gracia de l'obra ni l'argument de l'obra! De lo que protesta es de que no hi prengui part el baríton, aquell portentós exemplar de rassa, el terror dels marits, de les horizontals d'altura. ¿Que no ho sabs qu'aquet bariton y *D. Genaro el feo* son el tema predilecte de nostres dames y damiseles?»

Francament, el cronista no ho sabía y encara que no ho creu, ho fa constar per si acàs.

—¿Que't sembla que't posaràn els reis a les sabates?
—Mitjes-soles.

Hivern

Ultima crònica del any

No fa fret y el día s'allarga. Ja no's veuen com aquets díes de frets passats, estrangers. A Barcelona els estrangers, senyalen fret; quan el termòmetre s'acosta cap a zero, snrten Es una manera com un altre de respirar els aires de la patria, que'n podriem dir en aquest cas, la patria anyorada.

* * *

Els cafès concerts irrespirables. Plens a vessar de gent que fuma. Les estrelles —les del escenari— es veuen com les estrelles propiament dites, un día de boira, de boira fina, de la més fina que tinguin, de la que encare que la cana anés a un preu que no fos per

—Veu? Tampoch hem tret aquest any.
—Continuarem afortunats am les dònes.

FOLLETI DE «PAPITU»

VOLTAIRE.

Càndit o l'optimisme.

(Continuació)

La primera cosa que preguntaren fou si en el port hi havía algún vaixell que pogués portarlos a Buenos Aires. Precisament la persona a qui preguntaren era un patró espanyol qui s'oferí a arreglarse amb ells per un preu raonable. Els donà hora per trovarse en una taberna. Càndit y el fidel Cacambo, junt amb els dos moltons, anaren a esperarlo.

Càndit, qui tenía el cor als llavis, contà a l'Espanyol totes les seves aventures y li confià que volía emportarsen a la senyoreta Cunegonda. Jo'm guardaré bé prou de conduirvos a Buenos-Aires, —digué'l patró— hem penjarien y a vos també; la bella Cnnegonda es la favorita de monsenyor. Aquestes paraules foren un llamp per Càndit, qui plorà molta estona: per fi cridà separadament a Cacambo. Vet aquí estimat amic, —li digué— lo que convé que tu facis. Quiscun de nosaltres portem cinc o sis milions en diamants a les butxaques; tu ets més hábil que jo, ves a cercar a la senyoreta Cunegonda a Buenos-Aires. Si el governador hi posa dificultats dònali un milió; que no vol rendirse? dònani dos, no has matat cap inquisidor y tindrán confiansa en tú. Jo equiparé un altre barco y t'esperaré a Venecia, es un país lliure aont rès s'ha de temer ni Bulgars, ni Abares, ni jueus, ni inquisidors. Cacambo aplaudí tan prudenta resolució. Era una gran pena per ell separarse del seu amo ja convertit en el seu íntim amic, però el goig de serli útil era més gran que'l dolor de deixarlo. S'abrassaren plorant: Càndit li recomanà que no oblidés a la bona vella. Cacambo marxà aquell mateix dia. Cacambo era un bon home.

Càndit, restà encare algún temps a Surinam esperant a un altre patró que volgués conduirlo a Italia junt amb els dos moltons que li quedaven. Prengué criats y comprà tot lo necesari per un viatge perllongat; finalment M. Vanderdendur, amo d'un gran vaixell se li presentà. ¿Quan m'en farèu pagar, —li preguntà— per conduirme de dret a Venecia junt am la meva gent, el meu equipatge y aquets dos moltons? El patró demanà deu mil piastres. Càndit accepta sense regatejar.

Oh! Oh! —es digué'l prudent Vanderdendur,— aquet foraster dona deu mil piastres sense més ni més! Necessariament deu ser molt ric. Se'n torna a trovarlo y li digué que no podía marxar per menys de vint mil.

—Bé! les tindrèu —respongué Càndit.

Fume, —es torna a dir el marxant,— aquet home dona vint mil piastres am la mateixa alegria que deu mil. Retorna a trovarlo y li digué que no podía conduirlo a Venecia per menys de trenta mil piastres.

—Be, donces en tindrèu trenta mil, —respongué Càndit.

Oh! Oh! torna a dirse'l comerciant holandés, a n'aquet home no li fan rès trenta mil piastres; induptablement els dos moltons porten tresors inmensos; de moment fem l'orni y que'ns pagui les trenta

nosaltres sería regalada. El fum del tabac es fins avui l'única falsificació coneguda de la boira fina que deiem que entela les estrelles, les del cel. No més té un inconvenient: se fica al coll. Si li poguessin treurer aquest defecte, els barcelonins, se l'estimarien més que l'autèntic. L'autèntic, diuen que'ls hi fa reuma.

***

Al últim sembla que'ls casats s'han decidit a anar sense amagarsen, als cafès concerts. Ja era hora. Una ciutat com Barcelona sense casats als cafès concerts, feia riurer. Els qui hi anaven d'amagat ja se'n comensen a alabar; d'aquí pocs díes els que no hi anaven s'amagaràn de no haverhi anat.

Les senyores —esposes— ho van sabent, y a les visites ja s'en parla: sembla que la corrent es favorable, per are.

També s'ha parlat d'un cafè concert ont els marits hi puguin anar am la senyora. Una sala Mercè dels cafès concerts. Se deia que am motiu de la mort del pobre Lleopold de Bèlgica s'hauría pogut inaugurar aquesta sala, contractant a la Cleo de Merode. Hauría sigut un èxit.

***

Tot lo altre, segons les últimes noticies, segueix igual, però també am tendencia a millorar. El Nadal s'ha celebrat com cada any, però am l'explendor creixent de tot lo que passa a Barcelona. Continuen els gallsdindis.

El galldindi, com a plat —com a bestia ningú en te res que dir—, no agrada a ningú, per això no més s'en menja per Nadal y encare trufat o farcit perque tingui gust. Si aquesta diada's perdés també's perderíen els gallsdindis. Per això ells son els més interessats en conservarla. Per.què? Perque per la vida's pert la vida. Aixís ho hem trovat y aixís ho hem de deixar.

***

S'acaba l'any. Que s'acabi. Molt més interessant es que l'Ors se'ns en va. Les tres conferencies d'aquest català admirable ja's van acavar dijous passat, demà farà vuit díes. Que s'acabi o que comensi l'any, no ha d'amoinar gaire a Barcelona, després d'haver pogut produir un home —diguemne un home, per no dirne un altre cosa— com l'Ors. Aquest home divinament sensual y sensualment diví, que ha trovat la mida de totes les coses, menys la mida de la gracia —n'hi sobra— el més irònic dels catalans, irònics com tothom sab, de naixensa, es, no lo més interessant del any que s'acava divendres si Deu vol, plè per cert de coses bastant interessants pel PAPITU sinó francament de lo més interessant dels nostres, díes sobre tot si fem cas omís dels seus simpàtics deixebles.

A.

Correspondencia

Janot, Perdonins el retràs en la resposta. Lo seu no està malament però es poc original.—*E. F.*, Brut...—*M. X.*, Potser direm alguna cosa. Ahi Té vostè, una hermosissima lletra del Sagrat Cor. Com vostè, segurament, d'hermosa.—*R. S.*, Aprofitarem lo del *Cu-Cut*, quan sigui del cas.

Imprenta de Joaquim Horta.—Barcelona
Imprès am Tinta Negra n.° 275 de las Farbenfabriken Otto Baer. Rudebeul

mil, després... veurem. Càndit, vengué dos diamantets dels quals el més petit valía més que lo demanat per el patró. Paga a l'avansada. Embarcaren als dos moltons. Càndit els seguía en una barqueta per pujar a bordo fora port, però el patró enllesteix, carrega veles lleva ancles, el vent l'aforeix y ràpidament desapareix el vaixell de la vista de Càndit estupefacte y esma perdut. Vetaqui —exclamà,— una facessia digne d'Europa. Després tornà a la ribera completament apesarat. Després de tot havia perdut lo suficient per fer la fortuna de vint reis.

Aleshores se'n anà a cal jutje holandés, com qu'estava una mica conmogut, trucà fortament a la porta; entra, exposa la seva aventura y va cridar més de lo que permeten les conveniencies. El jutje de bon principi li feu pagar deu mil piastres per el soroll; inmediatament l'escoltà pacientment, li feu promesa d'examinar el seu negoci tant aviat com el comerciant fos de retorn y es feu pagar deu mil piastres més per l'audiencia.

Aquets procediments acabaren de desesperar a Càndit; certament havía ja sofert malaventurances molt més doloroses; però la sang freda del jutje y la del patró que l'havía robat excerbaren la seva bilis y el negaren en una fonda malincolia. La dolentería dels homes en tota sa negror era sempre presenta al seu esperit, no s'alimentava més que de tristes idees. Finalment, un vaixell francès anava a sarpar cap a Burdeos, com que ja no tenía moltons carregats de diamants per embarcar, llogà un camarot del barco al preu més just y feu anunciar per la vila que pagaria el pasatje, els aliments y donaría dos mil piastres a l'home honrat qui volgués acompanyarlo, am la condició de que fos el més disgustat del seu estat y el més desgraciat de la provincia.

Fou tal la multitut de pretendents, que no haurien pogut tenir allotjament ni en una esquadra. Volguent Càndit triar entre'ls millors, n'escullí una vintena entre'ls que semblaven més sociables y pretenien mereixer la preferencia. Els reuní en l'hostal y els convidà a sopar, am la condició de quiscun juraría contar fidelment la seva historia y aleshores, ell, triaría aquell que li semblés més de planyer y més descontent del seu estat; els demés tindríen una gratificació.

La sessió es perllonga fins a les quatre de la matinada. Càndit escoltant llurs aventures es recordava de lo que li deia la vella en el viatje cap a Buenos-Aires y sobre tot de l'afirmació qu'ella li feu: no hi ha ningú sobre aquet vaixell a qui no hagin succeit les més grans desgracies. Després a cada auentura que's contava ell pensava en Pangloss. Aquell Pangloss,—es deia— tindría forsa feina per demostrar el seu sistema. M'agradaría que fos aquí. Si tot va bé es certament en Eldorado, però no en el reste de la terra. Finalment trià per company a un pobre sabi qu'havía trevallat deu anys per els editors d'Amsterdam. Jutjà qu'era impossible trovar un altre ofici del cual es pogués estar més empipat. A n'aquet sabi qui després de tot era un bon home, la seva dona l'havía robat, el seu el pegava y la seva filla s'havía fet raptar per un portuguès. L'hi havien près la petita ocupació de que vivía; a més els missioners de Surinam el perseguien en la creencia de qu'era un sorinien. Deu fersé notar que tots els altres eren al menys tan desgraciats com ell; però Càndit esperava qu'aquell el divertiría en el viatje. Tots els rivals trovaren que Càndit feia una injusticia de les grosses, però ell els apaciguava amb una propina de cent piastres per cap.

(Continuará)

L'HUMOR ESTRANGER

—Oh! Mama! què es?
-Això? Que no ho veus qu'es un boig?

—Quants accents hi han a la llengua francesa?
—Tres: l'accent agut, el grave y'l circunflexe.
—Burro! Què t'ensenyen al colegi? Te descuides l'accent de Marsella.

—Y are ¿com pot ser això de que'l vostre trajo de capteire vos costi més car que'l meu de marquès?
—Home, es que'l vostre es venturer y'l meu es nou de trinca.

ÚNICA CASA QUE DONA

COLLS Y PUNYS

PER TOTA LA VIDA (*)

per 6, 9, 12 y 15

pessetes els més superiors

Preus incompatibles en la Corbatería, Camisería y Genres de punt

REGALOS: comprant per valor de 25 ptes. una cigarrera.
» » » » 50 » » cartera de pell.
» » » » 100 » un rellotje extra plà.

(*) S'enten per tota la vida que la casa, sols pagant el planxar, li donarà colls y punys per tota la vida, sens haberne de comprar mai més

PELLETS DEL DR. MACKENZY

Curan el pitjor refredat en 24 hores. 12 anys de venda sempre creixent demostren la seva eficacia. Curan totes les inflamacions de les mucoses; reblandeixen el pit, facilitan l'expectoració y curan la tos. Son un preservatiu segur contra la influensa y la grippe. : : : :

Preu: 1'50 pessetes la capsa

Tudó y Martínez, S. en C.

Mallorca, 209, baixos.-BARCELONA

(entre Aribau y Universitat)

Maquinaria y demés útils per imprempta, litografía, enquadernació y fàbriques de capses de cartró

Representants esclusius per tot Espanya de les renombrades tintes

Mander Brothers, Wolverhampton (Inglaterra)

Molassin Aliment concentrat. El millor y més higiènic pera **caballs, mules, bous, tocinos, ovelles, cabres, gallines, cunills, etc.**

Dipósit exclusiu pera Catalunya: **Manso, 39.-BARCELONA**

Senyores: ¿VOLEU RECONSTITUIRVOS? ¿VOLEU REJUVENIRVOS? ¿VOLEU ESSER MARES?

MATROL VINYALS

PREU: 8 PTS. Demaninse prospectes R. Flors, 4

D.L. No. B-22998 1978 Impr. LETERADURA Paseo de Gracia, 80 BARCELONA-8

LIBRARY
JAN
21
1980
UNIVERSITY OF TORONTO

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY